

รายงานความก้าวหน้า

ชุดโครงการ

“การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6”

(1 พฤศจิกายน 2555 – 31 พฤษภาคม 2556)

โดย

รองศาสตราจารย์จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ

ผู้ประสานชุดโครงการ

มิถุนายน 2556

คำนำ

รายงานความก้าวหน้าชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6” นี้ เป็นการรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการวิจัยในระยะ 7 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 เนื้อหาประกอบด้วย 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินการชุดโครงการฯ ในระยะที่ 6 บทที่ 2 เป็นรายงานการจัดกิจกรรมของชุดโครงการในช่วงเวลารายงานความก้าวหน้า บทที่ 3 เป็นผลการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การติดตามโครงการวิจัยเดิม การจัดเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคม การพัฒนาศูนย์เรียนรู้มีชีวิต การบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม ข้อเสนอโครงการวิจัยใหม่ และผลการประชุมหารือแนวทางความร่วมมือในต่างประเทศ และมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องนำเสนอในภาคผนวก

ใคร่ขอขอบคุณท่านรองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย) เจ้าหน้าที่สกว. ดร.ชุมเจตน์ กาญจนเกษร อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่ายการเกษตรประจำประเทศอินโดนีเซีย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทำให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแผนการวิจัยทุกประการ

(รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท)

ผู้ประสานงานชุดโครงการ

มิถุนายน 2556

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานความก้าวหน้าชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์ และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6

การดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 6 มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาร่วมกับภาคีสำหรับแนวทางการส่งเสริมตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE) เพื่อใช้เป็นกลไกการพัฒนาชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การทำหน้าที่เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนาและขยายผลตัวแบบธุรกิจฐานสังคมที่มุ่งปรับเปลี่ยนค่านิยม วิถีคิด วิธีการทำงานร่วมกันของคนในสังคม สถาบันเกษตรกร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแนวทางที่นำไปสู่การค้าที่เป็นธรรม การศึกษาหาแนวทางในการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมในรูปแบบต่าง ๆ การสนับสนุนและหาแนวทางการขับเคลื่อน SEE และการขยายผลสู่พันธมิตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การดำเนินการเป็นไปภายใต้กระบวนการขับเคลื่อนด้วยกิจกรรมสำคัญ ๆ ซึ่งในที่นี้จะสรุปให้เห็นกระบวนการและผลของแต่ละกิจกรรมในช่วงเวลารายงานความก้าวหน้าดังนี้

1. การให้การสนับสนุนโครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้น 73 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 2,381 คน

2. การจัดเวทีเผยแพร่ทำความเข้าใจในตัวแบบธุรกิจฐานสังคมด้วยการเชิญชวนภาคีองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องมาช่วยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและมองเห็นความเชื่อมโยงบริบทของธุรกิจฐานสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้าในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างท้าทายในช่วงรายงานความก้าวหน้าได้ดำเนินการทั้งสิ้น 7 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมเวทีทั้งสิ้น 246 คน โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดเวทีเผยแพร่ ก่อเกิดเป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการที่สำคัญ 3 โครงการ ได้แก่

2.1) โครงการความร่วมมือในการขับเคลื่อนตัวแบบธุรกิจฐานสังคมภายใต้ความร่วมมือ 4 หน่วยงาน ได้แก่ ส.ป.ก.-สว.สก.-สกว.-สวก. ภายใต้กรอบเวลา 3 ปี ระหว่างปี 2557-2559

2.2) โครงการความร่วมมือทางวิชาการในการพัฒนาการรวมกลุ่มเกษตรกรและแนวทางการพัฒนากลไกการเข้าถึงตลาดระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์และกรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหมและป่าไม้ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3) ความสนใจของคณาจารย์วิทยาลัยชุมชนภูเก็ตในการดำเนินการวิจัยร่วมกับชุดโครงการฯ เพื่อการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

3. การติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยเดิมให้แล้วเสร็จทั้งสิ้น 5 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ระยะที่ 3 โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ

สหกรณ์ไทย ระยะที่ 3 โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ระยะที่ 3 โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาไปสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม และโครงการศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ ปีที่ 4

4. การพัฒนาศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิต ได้ดำเนินการมาใน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ และศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

ข้อเสนอสำหรับการบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคมเป็นไปใน 4 รูปแบบ ได้แก่ การพัฒนาคลังความรู้เพื่อการเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเผยแพร่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มนักวิจัย สมาชิก Farmer Shop ฯลฯ การเผยแพร่ผ่านเมนูศูนย์เรียนรู้มีชีวิตทางออนไลน์ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนต่าง ๆ และการจัดเวทีประชุมเสวนาแก่กลุ่มเป้าหมาย คณาจารย์ นักส่งเสริม ผู้นำเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจ

ในช่วงรายงานความก้าวหน้าได้นำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอโครงการวิจัยที่ควรดำเนินการใน ระยะต่อไปจำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัย “แนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจฐานสังคมไทย-ลาว และโครงการ “แนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยใช้กลไกธุรกิจฐานสังคม: กรณีศึกษา เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โดยการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแผนการวิจัยทุกประการ แต่การรายงานความก้าวหน้าเดิมได้กำหนดไว้ในเดือนที่ 5 แต่ได้จัดทำในช่วงเวลาการวิจัย 7 เดือน เนื่องจากมีกิจกรรมคาบเกี่ยวกับการจัดทำโครงการความร่วมมือ ส่วนแผนการวิจัยในช่วงต่อไปจะมีโครงการความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อขับเคลื่อนกลไกตัวแบบธุรกิจฐานสังคม การพัฒนาหลักสูตรเรียนรู้ผู้ประกอบการธุรกิจฐานสังคม 1 หลักสูตร ที่พัฒนาภายใต้ความร่วมมือกับภาคี การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมระบบธุรกิจฐานสังคมเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และการจัดทำเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม จำนวน 2 รายการ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จตามแผนที่วางไว้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(a)
บทสรุปผู้บริหาร	(b)
สารบัญ	(d)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของโครงการ	1
หลักการและเหตุผล	4
วัตถุประสงค์	5
กรอบคิดการดำเนินการชุดโครงการ	5
กระบวนการวิจัย	7
ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	10
ผลการดำเนินงานชุดโครงการในระยะ 5 เดือนแรก	10
ผลการดำเนินงานชุดโครงการในระยะ 5 เดือนหลัง	10
แผนการวิจัย	10
บทที่ 2 กิจกรรมของชุดโครงการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและขยายผล ตัวแบบธุรกิจฐานสังคม	12
บทที่ 3 ผลการดำเนินงานวิจัยในระยะรายงานความก้าวหน้า	36
ผลการติดตามโครงการวิจัยเดิม	36
การจัดทำเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่ภาคี	47
การพัฒนาศูนย์เรียนรู้มีชีวิต	51
ข้อเสนอสำหรับการบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม	53
ข้อเสนอโครงการวิจัยใหม่	56
ผลการประชุมหารือแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยร่วมในต่างประเทศ	65
เอกสารอ้างอิง	74
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 : รายงานการประชุม	1-1
ภาคผนวกที่ 2 : ภาพกิจกรรม	2-1

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	การวิจัยภายใต้ชุดโครงการ ระยะที่ 5	1
1.2	แนวปฏิบัติตามกรอบระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (VN&F Platform)	2
1.3	คุณลักษณะของตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE)	3
1.4	แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์ การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	3
1.5	กรอบคิดการดำเนินการชุดโครงการ	6
1.6	กระบวนการขับเคลื่อนการวิจัย	7
1.7	นิยามเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย	8
1.9	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ	9
3.1	การบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม	53
3.2	กรอบแนวคิดการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม	59
3.3	กรอบยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยกลไกธุรกิจฐานสังคม สู่เป้าหมายร่วม	60
3.4	กรอบคิดการยกระดับการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม	64

สารบัญตาราง

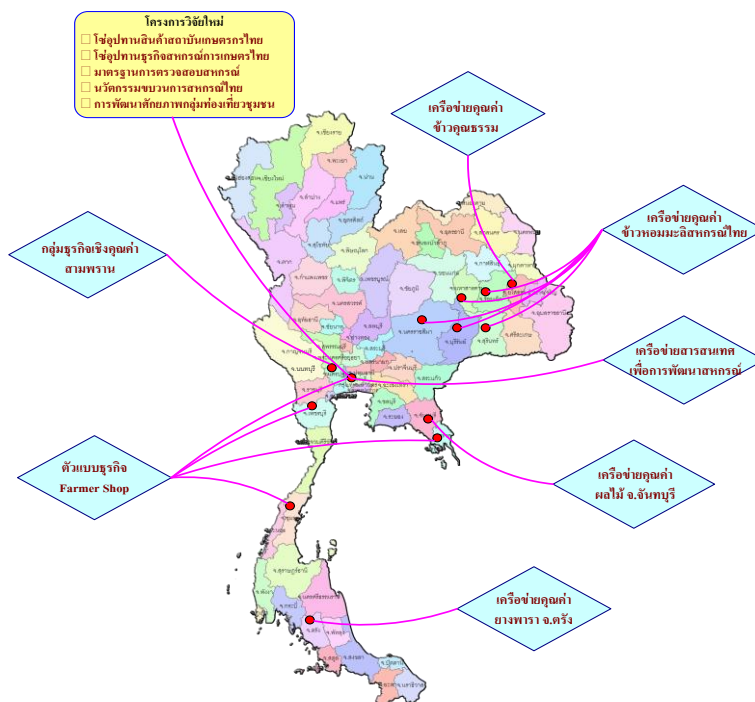
ตารางที่		หน้า
2.1	การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการฯ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า (1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)	12

บทที่ 1

บทนำ

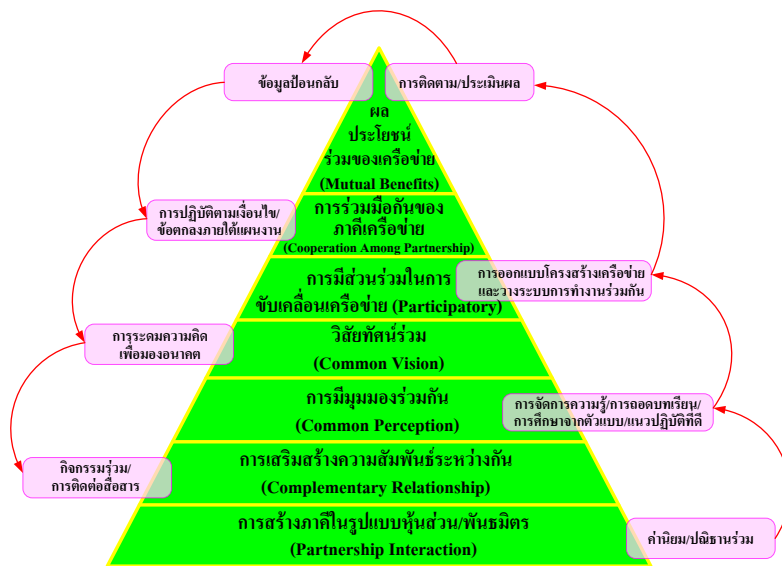
1.1 ความเป็นมาของโครงการ

การดำเนินการวิจัย ภายใต้ชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 5 ที่เพิ่งเสร็จสิ้นในเดือนตุลาคม 2555 นั้น ได้มุ่งเน้นการนำชุดความรู้ภายใต้กรอบระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (VN & F Platform) ไปใช้เป็นแนวทางในการปลูกจิตสำนึก ปรับวิธีคิด วิธีการดำเนินงาน และวิถีการบริโภคของภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาไปสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีโครงการวิจัยภายใต้โครงการทั้งสิ้น 12 โครงการ ประกอบด้วยโครงการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop โครงการกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน โครงการแนวทางการพัฒนาไปสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม โครงการเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย โครงการเครือข่ายคุณค่าผลไม้ โครงการเครือข่ายคุณค่ายางพารา โครงการศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ โครงการโซ่อุปทานสินค้าสถาบันเกษตรกรไทย โครงการโซ่อุปทานธุรกิจสหกรณ์การเกษตรไทย โครงการมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์ โครงการนวัตกรรมขบวนการสหกรณ์ไทย และโครงการการพัฒนาศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชน (รูปที่ 1.1)

รูปที่ 1.1 การวิจัยภายใต้ชุดโครงการ ระยะที่ 5

กระบวนการดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (VN & F Platform) ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP นั้น มีแนวปฏิบัติที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ การสร้างภาคีในรูปแบบหุ้นส่วน/พันธมิตร (Partnership Interaction) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Complementary Relationship) การมีมุมมองร่วมกัน (Common Perception) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่าย (Participatory) ตามโครงสร้างและระบบการทำงานที่ออกแบบร่วมกัน การร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย ภายใต้ข้อตกลง/เงื่อนไข/แผนการดำเนินงาน (Cooperation Among Partnership) และการขับเคลื่อนการดำเนินการสู่ผลประโยชน์ร่วมของเครือข่าย (Mutual Benefits)

รูปที่ 1.2 แนวปฏิบัติตามกรอบระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (VN&F Platform)

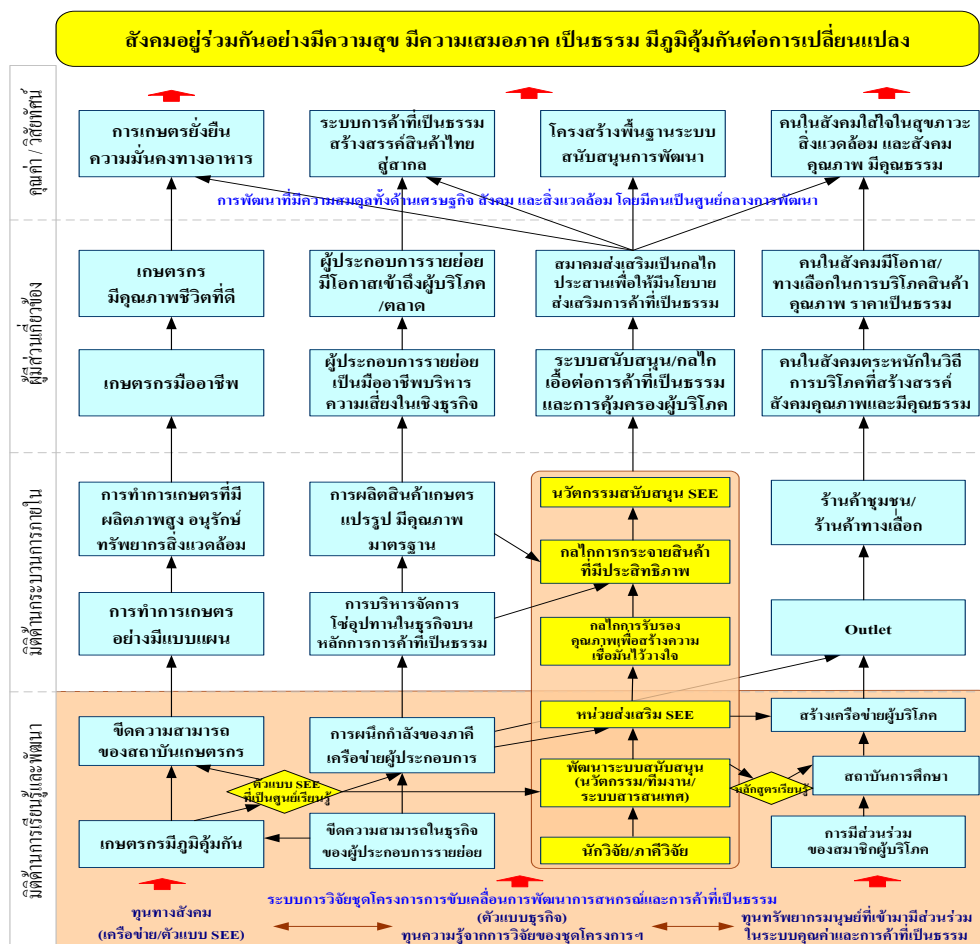
ผลการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 5 ได้นำมาซึ่งตัวแบบธุรกิจ ที่ชี้ให้เห็นการเชื่อมโยงการค้าในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อการบรรลุเป้าหมายทางสังคมร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า ธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprises: SEE)

การประเมินตัวแบบธุรกิจฐานสังคมที่เป็นผลลัพธ์จากการพัฒนาตามกรอบระบบคุณค่าการค้าที่เป็นธรรม (VN & F Platform) โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ “Three Economic System and the Social Economic ของ Alberta Social Economy Research Alliance” ซึ่งให้เห็นคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการของตัวแบบ SEE ได้แก่ การดำเนินการบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายใน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีกรอบการดำเนินงานอย่างมีแบบแผนเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วม มีการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจ ดำเนินธุรกิจภายใต้กลไกการตลาดเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม และไม่รับเงินทุนเพื่อการแทรกแซงกลไกตลาดที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าที่เป็นธรรม (รูปที่ 1.3)

รูปที่ 1.3 คุณลักษณะของตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในระยะที่ 5 ซึ่งจัดทำในรูปแบบของแผนที่ยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้การ บรรลุวิสัยทัศน์ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” (รูปที่ 1.4)

รูปที่ 1.4 แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) ผู้การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำหรับการดำเนินการของชุดโครงการวิจัยในระยะต่อไป มีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการใน 2 กลุ่มงานวิจัย ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม (SEE) และกลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์กรธุรกิจฐานสังคมให้ขยายวงกว้างในชุมชน และภาคส่วนเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ประชาชนและองค์กรมีความสนใจ ซึ่งจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและเพิ่มโอกาสของเกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย สถาบันเกษตรกร ในการเข้าถึงตลาด และเข้าถึงระบบการค้าที่เป็นธรรม นอกจากนี้ ยังจะช่วยให้ผู้บริโภคได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนในการขับเคลื่อนระบบการค้าที่เป็นธรรม และการเข้าถึงสินค้าคุณภาพราคาเป็นธรรม

1.2 หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานของสหกรณ์ในประเทศไทยที่ริเริ่มมาตั้งแต่ปี 2459 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 96 ปี โดยรัฐได้ใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาด้านการประกอบอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ หน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำหรับภาคขบวนการสหกรณ์ มีสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และชุมนุมสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสหกรณ์ในฐานะองค์กรกลางของเครือข่ายสหกรณ์

สถานการณ์การดำเนินงานของสหกรณ์ในประเทศไทย (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554) ชี้ให้เห็น จำนวนสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 11.19 ล้านคน (ร้อยละ 16.51 ของประชากร) ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 1.31 ล้านล้านบาท (ร้อยละ 13.07 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ) ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ไทยในภาพรวมคิดเป็นมูลค่า 1.4 ล้านล้านบาท มีกำไรสุทธิ 44,226 ล้านบาท

ผลการวิจัยภายใต้ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม (จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ, 2554) ชี้ให้เห็นข้อจำกัดของการสหกรณ์ ได้แก่ คนในสังคมไม่เชื่อมั่นไว้วางใจในสหกรณ์ พันธะความรับผิดชอบของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิกย่อย กลุ่มคนวงในขาดจิตวิญญาณสหกรณ์ มุมมองในประเด็น: “สหกรณ์เป็นเครื่องมือของรัฐ” เป็นอุปสรรคในการพัฒนาสหกรณ์ตามบริบทของการเป็นองค์กรพึ่งพาตนเอง สหกรณ์ส่วนใหญ่ขาดการบริหารจัดการที่มององค์รวม การให้การศึกษาและเทคโนโลยี เน้นที่ความรู้ ยังขาด “วิถีคิด” และองค์ความรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทสหกรณ์

การดำเนินการของชุดโครงการฯ ในระยะที่ 5 ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การศึกษาหาแนวทางการยกระดับการพัฒนาสมรรถนะของสหกรณ์และการนำคุณค่าสหกรณ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการรายย่อยและสถาบันเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การทำหน้าที่เป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน ข้อค้นพบจากการวิจัยภายใต้ชุดโครงการฯ ในระยะที่ 5 ชี้ให้เห็นแนวทางการยกระดับการพัฒนาสหกรณ์ไปสู่บริบทของการเป็นองค์กรธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprises: SEE) ซึ่งจะช่วยเสริมพลังให้สหกรณ์สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกในการ

พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม บนหลักการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันได้เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการสหกรณ์ภายใต้บริบทขององค์การสหประชาชาติ และภาคีทั่วโลกที่ประกาศให้ปี 2555 เป็นปีสากลแห่งการสหกรณ์ โดยใช้สโลแกน “สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจที่เป็นทางเลือกสู่ชีวิตที่ดีกว่าสำหรับทุกคน” โดยที่ประชุมขององค์การระหว่างประเทศหลายแห่งได้เห็นพ้องต้องกันว่าในอนาคตอันใกล้ “สหกรณ์” และองค์การธุรกิจในรูปแบบ SEE จะมีการเติบโตมากที่สุด และจะช่วยแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า บนหลักการดำเนินงานที่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า มีความเสี่ยงเชิงธุรกิจต่ำกว่า (องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ, 2555) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งมุ่งเน้นไปในทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างสมดุลใน 3 เสาหลัก ได้แก่ การพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการวิจัยของชุดประสานงานระยะที่ 6 จะประกอบด้วยการศึกษาติดตามโครงการที่ให้ทุนไว้ จำนวน 9 โครงการ และการวิจัยเพื่อพัฒนาสำหรับสู่ทางการใช้ตัวแบบธุรกิจฐานสังคมเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจะดำเนินการใน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มระบบสนับสนุนและกลุ่มการพัฒนาโครงการวิจัยธุรกิจฐานสังคมร่วมกับพันธมิตรในประเทศและต่างประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องให้ได้มาซึ่งความรู้และนวัตกรรมสำหรับแนวทางในการส่งเสริมตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE) ในการเป็นกลไกการพัฒนาชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เพื่อการบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3.2 เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนาและขยายผลตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE) ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนค่านิยม วิธีคิด วิธีการทำงานร่วมกันของคนในสังคม สถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย นักธุรกิจ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ และภาคีที่สนใจ ตลอดจนผู้บริโภคในแนวทางการพัฒนาระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม

1.3.3 เพื่อศึกษาหาแนวทางและการขับเคลื่อนการสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม ในส่วนของระบบสารสนเทศ หลักสูตรเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต และหลักสูตรการศึกษาในสถาบันการศึกษา

1.3.4 เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนตัวแบบธุรกิจฐานสังคม และหาแนวทาง ขยายผลสู่หุ้นส่วนและพันธมิตรทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

1.4. กรอบคิดการดำเนินการชุดโครงการ

การดำเนินการชุดโครงการฯ ในระยะที่ 6 จะเป็นไปภายใต้กรอบคิดในรูปที่ 1.5

1.4.1 กลุ่มงานวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนา ระบบสนับสนุน เพื่อใช้เป็นปัจจัยนำเข้าในกระบวนการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม ประกอบด้วย

(1) การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ธุรกิจฐานสังคมในลักษณะศูนย์เรียนรู้มีชีวิต โดยทีม ประสานงานกลางจะทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการนำตัวแบบธุรกิจฐานสังคมที่เป็น ผลผลิตงานวิจัยที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี มาใช้ประโยชน์เป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิตสำหรับผู้สนใจ ได้แก่ ศูนย์ข้าวคุณธรรม กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน (ตลาดสุขใจ) กลุ่มผู้ปลูกผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี ร้าน Farmer Shop ตัวแบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า ฯลฯ ตลอดจนการติดตามโครงการวิจัยที่ได้รับการ สนับสนุนทุนวิจัย จำนวน 9 โครงการ

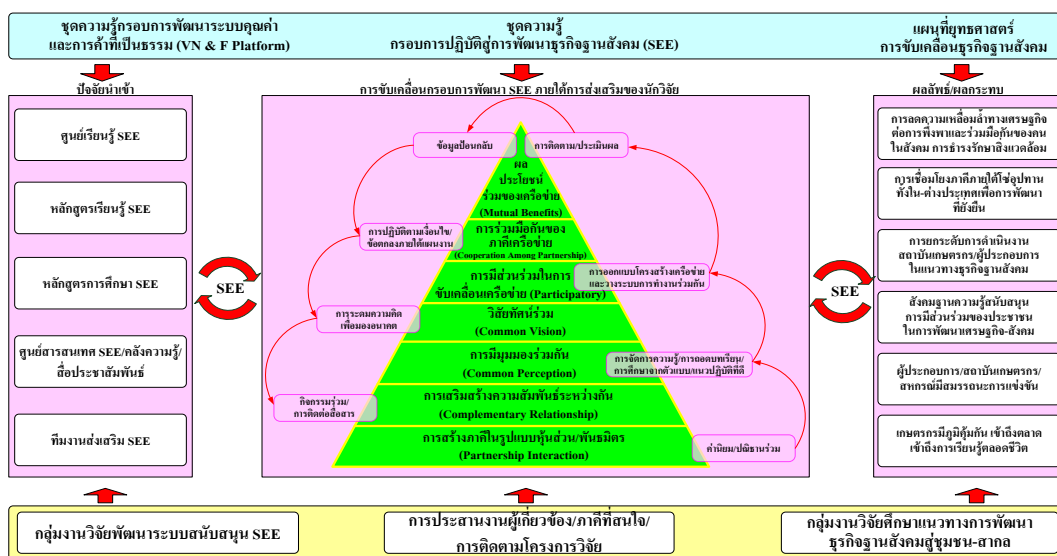
(2) การพัฒนาหลักสูตรเรียนรู้ “ผู้ประกอบการธุรกิจฐานสังคม” ร่วม กับภาคี หน่วยงานรัฐหรือองค์กร/ชุมชน เพื่อสร้างคนเข้าสู่กระบวนการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม

(3) การพัฒนาสื่อเพื่อเผยแพร่แนวคิดและรูปแบบของธุรกิจฐานสังคมแก่ สาธารณะ และผู้สนใจ ประกอบด้วย แผ่นพับ วีดิทัศน์เพื่อการเผยแพร่

(4) การสร้างทีมงานส่งเสริมธุรกิจฐานสังคมร่วมกับภาคีเพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง แก่กลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานรัฐ ชุมชน กรรมการสหกรณ์

(5) การติดตามโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย จำนวน 9 โครงการ เพื่อสกัดบทเรียนมาสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม

1.4.2 กลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม (SEE) จะมุ่งเน้นไปที่ การสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาตัวแบบธุรกิจฐานสังคม ที่มีการบริหารจัดการโซ่คุณค่าใน ธุรกิจร่วมกับภาคีทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยในระยะที่ 6 จะครอบคลุมการสนับสนุน โครงการวิจัยใหม่ 1 โครงการ และการศึกษาลู่ทางการพัฒนาโครงการวิจัยสำหรับการเชื่อมโยง พันธมิตรในกลุ่มประเทศ ASEAN +3

รูปที่ 1.5 กรอบคิดการดำเนินการชุดโครงการ

1.5 กระบวนการวิจัย

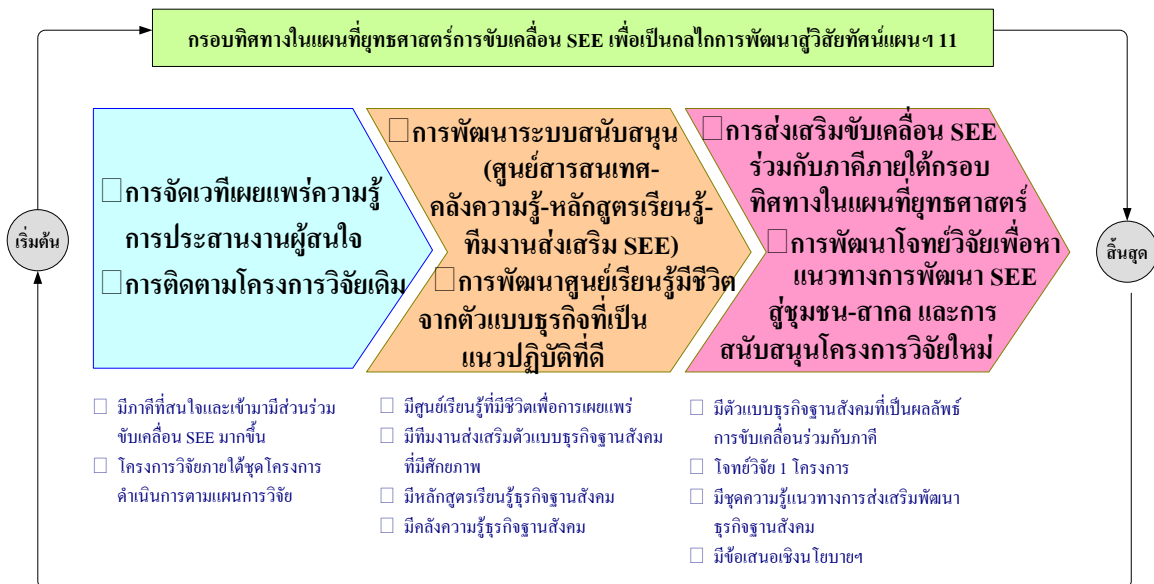
กระบวนการทำงานของชุดโครงการฯ จะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1.5.1 การจัดเวทีเผยแพร่ทำความเข้าใจแก่สาธารณชน และภาคที่สนใจ (ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคขบวนการสหกรณ์ และภาคประชาชน) เกี่ยวกับบริบทและทิศทางการ ขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม ในการเป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

โดยจะมุ่งเน้นไปที่การเชิญชวนภาคีองค์กรระหว่างประเทศที่มีภารกิจเกี่ยวข้องใน การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม ได้แก่ FAO, องค์การสหประชาชาติ, IDACA ประเทศญี่ปุ่น มาช่วย กระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและมองเห็นความเชื่อมโยงบริบทของธุรกิจฐานสังคม ที่มีต่อ การแก้ปัญหาความยากจน การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคมสู่การบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจะขยายผลกลุ่มเป้าหมายไปที่ผู้ประกอบการรายย่อยและรายกลาง องค์กร บริหารส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชนให้มากขึ้น

1.5.2 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ 4 แห่ง จากทุนเดิม การทำงานที่มีบทเรียนความ สำเร็จ โดยการสนับสนุนแต่ละแห่งให้พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้มาศึกษาดูงาน การจัดทำ เอกสาร และวีดิทัศน์เผยแพร่ การจัดการแปลงทดลอง เป็นต้น

1.5.3 การติดตามโครงการวิจัยเดิมที่มีอยู่ 9 โครงการ และการประสานงานผู้เกี่ยวข้อง และภาคที่สนใจ เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและโครงการวิจัยใหม่ควบคู่กับการส่งเสริมการขับเคลื่อน ขบวนการธุรกิจฐานสังคม ร่วมกับภาคีภายใต้กรอบทิศทางในแผนที่ยุทธศาสตร์

รูปที่ 1.6 กระบวนการขับเคลื่อนการวิจัย

1.6 นิยามเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 ธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprise: SEE) (จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ, 2555) ให้ความหมายว่า เป็นตัวแบบธุรกิจที่มีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ การดำเนินการบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกันของภาคีทั้งปัจเจกบุคคลและองค์กร เพื่อการบรรลุเป้าหมายใน 3 มิติ มีกรอบการดำเนินงานอย่างมีแบบแผนเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วม มีการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจ มีการดำเนินธุรกิจภายใต้กลไกการตลาดเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม และไม่ดำเนินการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าที่เป็นธรรม

1.6.2 การค้าที่เป็นธรรม (Fair Trade) (สมาคมการค้าที่เป็นธรรมระหว่างประเทศ และองค์การป้ายสินค้าแฟร์เทรดระหว่างประเทศ, 2549) ได้กำหนดหลักการของการค้าที่เป็นธรรมไว้ 7 ประการ ได้แก่

- 1.) การสร้างโอกาสแก่ผู้ผลิตที่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเชิงเศรษฐกิจ
- 2.) ความโปร่งใสตรวจสอบได้
- 3.) การสร้างสมรรถนะแก่ผู้ผลิตในการปรับปรุงทักษะการจัดการและการเข้าถึงตลาดใหญ่ ๆ
- 4.) การจ่ายราคาที่เป็นธรรม
- 5.) ความเที่ยงธรรมในการจ่ายผลตอบแทนโดยไม่คำนึงถึงเพศ
- 6.) สถานะการทำงานที่ถูกต้องสุจริตและปลอดภัย
- 7.) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

1.6.3 กรอบการพัฒนาสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ, 2555)

เป็นการบูรณาการชุดความรู้การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการยกระดับการพัฒนาให้ก่อเกิดเป็นตัวแบบธุรกิจไปสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม โดยจะเป็นไปภายใต้กระบวนการ 7 ประการ ได้แก่

- 1) การสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในรูปแบบของหุ้นส่วนหรือพันธมิตร (Partnership Interaction) ภายใต้ค่านิยมหรือปณิธานร่วม
- 2) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของภาคีเครือข่าย (Complementary Relationship) โดยใช้กิจกรรมร่วมและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง
- 3) การมีมุมมองร่วมกัน (Common Perception) ภายใต้การจัดการความรู้ และกลไกของเวทีถอดบทเรียน การศึกษาจากตัวแบบและแนวปฏิบัติที่ดี

4) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) โดยใช้เวทีระดมความคิดในการมองอนาคตร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนการทำงานร่วมกัน ภายใต้กรอบระบบคุณค่าการดำเนินงานที่เป็นธรรม และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่าย (Participatory) ด้วยการพัฒนาโครงสร้างการขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายสู่เป้าหมายร่วม

6) การร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย (Cooperation among Partnership) ด้วยการกำหนดเงื่อนไข ข้อตกลงของภาคีในการขับเคลื่อนแผนการดำเนินการของเครือข่าย

7) การกำหนดผลประโยชน์หรือเป้าหมายร่วมของภาคีเครือข่าย (Mutual Benefits) เพื่อให้เกิดการเสริมพลังซึ่งกันและกัน โดยต้องมีกลไกการติดตามประเมินผลเพื่อนำข้อมูลป้อนกลับไปปรับปรุงในระยะต่อไป

1.6.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555) หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ส่งผลให้ต้องลดทอนความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไป และต้องมีความสมดุลของกระบวนการพัฒนาใน 3 เสาหลัก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

1.7 ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ชุดความรู้/นวัตกรรม และระบบสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม (SEE)

1.7.2 ตัวแบบธุรกิจฐานสังคมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำหน้าที่เป็นกลไกในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม และลดความเหลื่อมล้ำของรายได้

1.7.3 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม หลักสูตรเรียนรู้ผู้ประกอบการธุรกิจฐานสังคม และศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (ศูนย์เรียนรู้ชาวภาคคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ศูนย์เรียนรู้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี และศูนย์เรียนรู้เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย) เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมสู่สากล และนำประโยชน์สู่ชุมชน

1.7.4 ภาคีเกษตรกร ผู้ประกอบการ สถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ มีขีดความสามารถในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุขร่วมกัน

1.7.5 มีภาคีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความรู้ความเข้าใจในตัวแบบธุรกิจฐานสังคม และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

1.7.6 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมในการเป็นกลไกพัฒนาสู่ระบบคุณค่าและระบบการดำเนินงานที่เป็นธรรม และการบรรลุวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

1.8 ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1.8.1 คนในสังคมตระหนักในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วน ในการพัฒนาระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม ผ่านกลไกธุรกิจฐานสังคม

1.8.2 ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ช่วยแก้ปัญหาการประกอบอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย และเปิดทางเลือกใหม่ในการเข้าถึงตลาดและผู้บริโภค

1.9 ผลการดำเนินงานชุดโครงการในระยะ 5 เดือนแรก

1.9.1 รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์สำหรับโครงการวิจัยเดิมจำนวน 4 โครงการ

1.9.2 การจัดเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่ภาคีที่สนใจ 1 ครั้ง

1.9.3 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (ศูนย์เรียนรู้ชวามาคุณธรรม) เกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม เพื่อการเผยแพร่แก่ผู้สนใจ จำนวน 1 แห่ง

1.9.4 ข้อเสนอสำหรับการเผยแพร่ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม

1.9.5 ข้อเสนอโครงการใหม่ 1 โครงการ สำหรับแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมสู่ระบบการค้าที่เป็นธรรม

1.10 ผลการดำเนินงานชุดโครงการในระยะ 5 เดือนหลัง

1.10.1 รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำหรับโครงการวิจัยเดิม จำนวน 5 โครงการ

1.10.2 การจัดเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่ภาคีที่สนใจ 3 ครั้ง

1.10.3 การศึกษาลู่ทางความร่วมมือกับพันธมิตรในต่างประเทศ ในการดำเนินการโครงการวิจัยพัฒนาธุรกิจฐานสังคม

1.10.4 หลักสูตรเรียนรู้ผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม 1 หลักสูตร ที่พัฒนาภายใต้ความร่วมมือของนักวิจัยภายใต้ชุดโครงการฯ และภาคี

1.10.5 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต เพื่อการเผยแพร่ 3 แห่ง (ศูนย์เรียนรู้กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ศูนย์เรียนรู้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี และศูนย์เรียนรู้เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย)

1.10.6 ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมระบบธุรกิจฐานสังคม เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

1.10.7 การพัฒนาข้อเสนอโครงการใหม่ 1 โครงการ สำหรับแนวทางการพัฒนา SEE สู่สากล

1.10.8 เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม จำนวน 2 รายการ

11. แผนการวิจัย

แผนการวิจัยระหว่าง 1 พฤศจิกายน 2555 – 31 สิงหาคม 2556 เป็นระยะเวลา 10 เดือน มีรายละเอียดดังตาราง

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. การประสานงานภาคีทั้งใน-ต่างประเทศ					→					
2. การจัดเวทีเผยแพร่ SEE 4 ครั้ง				✓		✓		✓		✓
3. การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้มีชีวิตในพื้นที่ 4 แห่ง และการพัฒนา ทีมงาน เดือนละครั้ง (in - house training)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การพิจารณาข้อเสนอโครงการและประสานงานสกว. เพื่อเซ็น สัญญาโครงการ					✓				✓	
5. การจัดกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจฐานสังคมร่วมกับภาคี 5 ครั้ง		✓		✓		✓		✓		✓
6. การประสานงานภาคีเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุน										→
7. การจัดเวทีประชุมร่วมกับภาคี	✓		✓		✓		✓		✓	
8. การติดตามงานและส่งเสริม SEE ในพื้นที่ 9 แห่ง										→
9. การร่วมประชุม – เจรจาธุรกิจ – การสร้างเครือข่ายพันธมิตร ต่างประเทศ						✓				
10. การวิเคราะห์ถอดบทเรียนและจัดทำรายงานวิจัย					✓					
11. เวกีรายงานความก้าวหน้า-รายงานขั้นสุดท้ายของโครงการวิจัย ภายใต้ชุดโครงการ									✓	

บทที่ 2

กิจกรรมของชุดโครงการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและขยายผล

ตัวแบบธุรกิจฐานสังคม

การดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6” ในช่วงระยะเวลา 5 เดือน ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556 ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาในการขยายผลตัวแบบธุรกิจฐานสังคมร่วมกับภาคีที่เป็นคนในสังคม สถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย นักธุรกิจ เจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนผู้บริโภค จำนวนทั้งสิ้น 73 กิจกรรม (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1) ประกอบด้วย การจัดเวทีเผยแพร่แนวความคิดธุรกิจฐานสังคม 7 ครั้ง การประสานงานกับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ 11 ครั้ง ต่างประเทศ 2 ครั้ง การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้มีชีวิต 4 ครั้ง และกิจกรรมสนับสนุนการวิจัยอื่นๆ 49 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 2,381 คน

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการฯ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า (1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
1	1/11/55	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือเพื่อหารือแนวทางการร่วมมือการดำเนินการโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิในจังหวัดศรีสะเกษ	ผู้ประสานงานชุดโครงการฯ/ทีมวิจัย/คณะกรรมการการเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย	2	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางความร่วมมือการดำเนินโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ - บริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม็ง จำกัด จะเข้ามาถ่ายทอดอบรมเรื่องการส่งเสริมการผลิตเพื่อลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตและการรวบรวมผลผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยวางแผนจะดำเนินการโครงการราวเดือนมกราคม 2556
2	2/11/55	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพ	ผู้ประสานงานชุดโครงการฯ/ทีมวิจัย	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - การขับเคลื่อนงานวิจัยจะให้ความสำคัญกับการจัดการโซ่อุปทาน การท่องเที่ยว และการจัดทำฐานข้อมูลความรู้

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
		ธรรม ระยะเวลาที่ 6	กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน				จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการเผยแพร่และ นำไปใช้ประโยชน์ - สืบหาข้อมูลในพื้นที่ งานวิจัยว่ามีกระแส การท่องเที่ยวอย่างไร และเก็บข้อมูลของ ชุมชนในพื้นที่มีลักษณะ พิเศษสามารถทำงาน วิจัยเชิงปฏิบัติการได้ โดยใช้ชุดความรู้ VN&F Plat For
3	6/11/55	โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	การจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ หัวข้อ “การสร้าง ความเข้าใจ GAP แก่ สมาชิก”	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ นักวิจัย/ ทีมวิจัย/ เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย	131	หอประชุมใหญ่ โรงเรียนจันท เบกษาอนุสรณ์ จังหวัดร้อยเอ็ด	- การประชุมเวทีถอด บทเรียนการทำงาน มาตรฐาน GAP ขึ้น โดยมีสมาชิกสหกรณ์ ของภาคีเครือข่ายเข้า ร่วมจำนวน 131 คน - การประเมินความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นของ เกษตรกรที่มีต่อการ ทำนาตามมาตรฐาน GAP
4	9/11/55	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	ประชุมคณะกรรมการ บริหารร้าน Farmer shop	นักวิจัย/ คณะกรรมการ การบริหารร้าน Farmer shop	7	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- ติดตามความก้าวหน้า Outlet ไร้สุวรรณ - ผลการดำเนินงาน โครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะ เศรษฐศาสตร์ มก. - โครงการของขั้วฉบับใหม่ ประจำปี 2556
5	15/11/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหารือร่วมกับ ผู้บริหารโรงพยาบาล นครธน เรื่องการจัดบูท Farmer Shop	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ นักวิจัย ผู้บริหาร โรงพยาบาล นครธน	7	ห้องประชุมแผนก โภชนาการ โรงพยาบาลนครธน	- ทาหรือเรื่องการเปิด Outlet Farmer Shop ภายในโรงพยาบาล นครธน - โรงพยาบาลนครธน ร่วมกับร้าน farmer shop นำสินค้าเข้าร่วม จำหน่ายที่ร้านค้าของ โรงพยาบาลก่อน

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							เนื่องจากยังไม่มีร้าน Outlet แบบเป็นรูปแบบ - มอบหมายให้คุณ เสมอหัลดา เป็นผู้จัดหา ทำเลในการจัดบูท Farmer shop
6	15/11/55	โครงการวิจัย กลุ่มธุรกิจเชิง คุณค่าสาม พราน ปีที่ 3	การประชุมร่วมกับทีมวิจัย เพื่อติดตามการ ดำเนินงานของ โครงการวิจัย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย	5	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- การอบรมการจัด การเกษตรอินทรีย์ (ICM : Integrate Cropping Management) แก่เครือข่าย ประชาชน ผู้สนใจทีม โดย ผศ.ดร.ศวพร ศุภผล อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จากคณะเกษตร มก. - แผนที่ขยายผลการ รับรองมาตรฐานสินค้า เกษตรอินทรีย์ (IFOAM) ไปยังเครือข่ายผู้ผลิต/ ผู้ค้าตลาดสุขใจ โดยขณะนี้เครือข่าย สนใจเข้าร่วมแล้ว จำนวน 4 ราย
7	16/11/55	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหรือจัดทำ คู่มือร้าน Farmer shop	นักวิจัย/ เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง	3	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประชุมสรุปกำหนด โครงร่างของคู่มือ ดังนี้ - หน้าปก - คำนำ - สารบัญ - เกี่ยวกับร้าน Farmer Shop - ทำเลที่ดีและ บรรยากาศในร้าน... ของเรา - ใครคือ กลุ่มเป้าหมายและทำ อย่างไรถึงจะรู้ ? - วิธีจัดหาสินค้ามา จำหน่ายในร้าน - การกำหนดราคา สินค้า

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							<ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการจัดการและสั่งซื้อ - เทคนิคการจัดชั้นสินค้า - แคชเชียร์และการขาย - การบริหารสินค้าคงคลัง - การทำรายการการเงิน - ข้อควรระวังและความเสี่ยงต่างๆ - กิจกรรมที่ต้องทำ (ประจำวัน/ประจำเดือน) - ภาคผนวก
8	22/11/55	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การเชื่อมโยงเครือข่ายกับ IDAKA จากประเทศญี่ปุ่น	ทีมวิจัย/ Mr.ABE จากสหพันธ์สหกรณ์การเกษตรแห่งเอเชีย IDAKA ประเทศญี่ปุ่น	11	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล้าประสบการณ์ของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น - คำแนะนำถึงแนวทางการพัฒนาระบบสหกรณ์ในประเทศไทยในเรื่องของสภาพสังคม วัฒนธรรมของประเทศไทย
9	23/11/55	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิจัยด้านสหกรณ์กับนักวิจัยในขบวนการสหกรณ์ไทยและนานาชาติ จัดโดยภาควิชาสหกรณ์ หน่วยงานร่วมจัด และสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์	ทีมวิจัย	150	โรงแรม มิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น	<ul style="list-style-type: none"> - การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักวิจัยในกลุ่มประเทศอาเซียน - การวางแผนการศึกษาดูงานในกลุ่มประเทศอาเซียนร่วมหัวหน้าภาควิชาสหกรณ์และทูตเกษตรไทยในอาเซียน (ดร.ชุมเจตน์ กาญจนเกษร)
10	26/11/55	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และ	การประชุมหารือร่วมกับท่านเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อหารือ	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์/ท่านเลขาธิการ	8	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ถนนราชดำเนินนอก	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางสร้างเครือข่ายความร่วมมือขยายผลการดำเนินงานสู่เกษตรกร โดยใช้ชุด

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
		การค้าที่เป็น ธรรม ระยะเวลาที่ 6	แนวทางการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ ขยายผลการดำเนินงานสู่ เกษตรกรในเขตพื้นที่ ส.ป.ก	สำนักงานการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม/ ทีมวิจัย		กรุงเทพมหานคร	ความรู้และงานวิจัย ของสถาบันฯ โดยเฉพาะหลักสูตรลูก ชาวนามีอาชีพ โดยมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ทีมงาน ส.ป.ก. ไปคัดเลือกพื้นที่ ในเขต ส.ป.ก. ที่เหมาะสมเพื่อเป็น พื้นที่ต้นแบบสำหรับ นำชุดความรู้ไปใช้ พัฒนาชุมชนและสังคม
11	27/11/55	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะเวลาที่ 6	การประชุมร่วมกับนักวิจัย เพื่อหารือแนวทางการ นำเสนอรายงาน ความก้าวหน้า โครงการวิจัยการ สร้างเสริมวินัยธรรมของ ขบวนการสหกรณ์ไทยใน ช่วงเวลาของแผนพัฒนา การสหกรณ์แห่งชาติ	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ นักวิจัย	4	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- แนวทางการขับเคลื่อน งานวิจัยภายใต้ วัตถุประสงค์และ แนวคิดทฤษฎี ในการขับเคลื่อน ซึ่งจะมีการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับกลุ่มเป้าหมาย
12	30/11/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การค้าเป็นการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมเพื่อคัดเลือก สินค้า ครั้งที่ 8	นักวิจัย/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้ประกอบการ	25	ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- การประชุมคัดเลือก สินค้าโดยมี ผู้ประกอบการเข้าร่วม คัดสินค้า จำนวน 11 ราย มีสินค้า จำนวน 41 รายการ
13	30/11/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การค้าเป็นการ ตัวแบบ Farmer Shop	การบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การเตรียมตัวตั้งรับของ ผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP ในการก้าวสู่ ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน”โดย ดร.ธนภัท แสงอรุณ สำนักงาน นโยบายและยุทธศาสตร์ การค้า กระทรวงพาณิชย์	นักวิจัย/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้ประกอบการ รายใหม่และ รายเก่า	35	ห้อง 701 ชั้น 7 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการตั้งรับ สำหรับ SMEs และ วิสาหกิจชุมชน เพื่อ รองรับการแข่งขันใน AEC นั้นทุกฝ่ายทั้ง ผู้ผลิต - โอกาสของ SMEs และวิสาหกิจชุมชน จาก การรวมตัวทาง เศรษฐกิจ - ความเสี่ยงที่ SMEs และวิสาหกิจชุมชนต้อง เตรียมรับมือ

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							- ลินค้าผูกพันตาม ข้อตกลงการค้าเสรี อาเซียน จำนวน 23 รายการ
14	31/11/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การเชื่อมโยงภาคี เครือข่ายงานวิจัย ระหว่างเครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย และโครงการร้าน Farmer Shop เพื่อนำข้าวแบรนด์ เกิดบุญจำหน่ายแก่ ประชาคม มก.	ผู้ประสานงาน/ ทีมวิจัย/ ประชาคม มก./ ผู้ที่มีความสนใจ	33	โรงอาหารกลาง มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ วิทยาเขต บางเขน	- การจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์และ จำหน่ายสินค้า - มีผู้ให้ความสนใจใน กิจกรรม 20 ราย - มีผู้ให้ความสนใจและให้ การสนับสนุนโดยการ สมัครเป็นสมาชิก โครงการ จำนวน 13 ราย
15	6/12/55	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การเชื่อมโยงเครือข่ายกับ คณาธิการโครงการ หลักสูตรการจัดการการ พัฒนาชนบท หลักสูตร นานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คณาธิการ โครงการ หลักสูตรการ จัดการการ พัฒนาชนบท หลักสูตร นานาชาติ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น	12	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางวิชาการและ ประสบการณ์ทำงาน วิจัยด้านการพัฒนา สหกรณ์ในประเทศไทย โดยได้นำเสนอบริบท ของการขับเคลื่อนงาน ชุดโครงการวิจัยการ พัฒนาการสหกรณ์ และการค้าที่เป็นธรรม และข้อค้นพบจาก งานวิจัยในรอบหลายปี ที่ผ่านมา
16	7/12/55	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหารือวางแผน เตรียมจ่ายเงินเฉลี่ยคืน ประจำปีแก่สมาชิกร้าน Farmer shop/รูปแบบ กระเช้าโครงการของขวัญ ปีใหม่/การจัดทำคู่มือร้าน Farmer shop	ทีมวิจัย/ เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง	3	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การเตรียมจ่ายเงินเฉลี่ย คืนสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop เพื่อคืน กำไรแก่สมาชิกโครงการ ร้าน Farmer Shop ตามส่วนซื้อ - สรุปยอดซื้อสะสมของ สมาชิก แต่ละรายใน โปรแกรม excel ก่อน แล้วจึงดำเนินการ คำนวณเงินเฉลี่ยคืน 3% ให้แล้วเสร็จ ภายใน 1 สัปดาห์

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
17	12/12/55	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การเชื่อมโยงเครือข่าย งานวิจัยร่วมกับ บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด โมเดิร์น บริษัท บางซื่อ โรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้บริหาร บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด	230	บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด	- พิธีเปิดโรงงานผลิต ข้าวหุงสุกพร้อม รับประทานและ ผลิตภัณฑ์จาก ข้าวของบริษัท บีเอสซี เอ็ม ฟู้ด ซึ่งเป็น บริษัทในเครือบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด โดยมี ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด งาน โดยมีหน่วยงาน ราชการ ผู้ประกอบการ
18	14/12/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหารือร่วมกับ ผู้บริหาร บริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด ในการจัดตั้ง ร้าน Farmer Shop	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้บริหาร บริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด	5	บริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด	- ประชุมร่วมกับ คุณชปาพันธ์ เงินมูล กรรมการผู้จัดการ บริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด ซึ่งสนใจในการ นำแนวคิดร้าน Farmer shop ไปดำเนินการจัดตั้ง ในพื้นที่โครงการของ บริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด เป็นสถานที่ จำหน่ายสินค้า อาหาร ปลอดภัย
19	17-28 /12/55	โครงการวิจัย การพัฒนาและ การดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมสัมมนาและ จำหน่ายสินค้าแบรนด์ Farmer Shop ภายใต้ โครงการของขวัญปีใหม่ ประจำปี 2555	ทีมวิจัย/ ประชาคม มก./ ผู้ที่ให้ความสนใจ	250	ชุมชนร้าน Farmer Shop คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- โครงการของขวัญปีใหม่ ขึ้น ระหว่างวันที่ 17-28 ธันวาคม พ.ศ.2555 เสริมสร้างบรรยากาศใน เทศกาลปีใหม่ด้วยการ สรรหาของขวัญคุณภาพ ราคาเป็นธรรมของ เครือข่ายร้าน Farmer Shop - ชุดของขวัญ โดยมี สินค้าจำหน่าย 80 รายการ จาก ผู้ประกอบการ 25 ราย จำหน่ายเป็นชุด 5 ชุด

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							ให้เลือก คือ 1. ชุดของขวัญ Farmer Shop 2. ชุดกล่องข้าว คุณธรรม และถุงสา ใส่ข้าวคุณธรรม 3. ชุดซาโบหม่อน 4. ชุดน้ำพริกแม่เกตุ 5. ชุดกระเช้าของขวัญปี ใหม่ 2556 เบื้องต้นยอดจำหน่าย สามารถจำหน่าย กระเช้าได้ จำนวน 37 กระเช้า มีผู้สนใจ เลือกซื้อกว่า 400 คน
20	18/12/55	โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	การประชุมหารือระหว่าง ประธานเครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย และผู้ประสานงาน เพื่อขอคำแนะนำจาก เรื่องการเจรจาเพื่อการ ส่งออกข้าวเกิดบุญไป ประเทศจีน	ทีมวิจัย/ ประธาน เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย	12	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ขั้นตอนและมาตรการ และราคาที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปโดยความ เรียบร้อยไม่เกิด ความเสี่ยงในธุรกิจ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อ สหกรณ์การเกษตรที่มี ความพร้อมในการ ส่งออกข้าวหอมมะลิ
21	19/12/55	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมแนวทางการ จัดตั้ง Outlet Farmer Shop ณ สหกรณ์ การเกษตรปราสาท จำกัด	ทีมวิจัย Farmer Shop/ เครือข่ายวิจัย	4	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประชุมหารือร่วมกับ เครือข่ายวิจัย เพื่อการ นำโมเดลร้าน Farmer Shop ซึ่งเป็น New Business Model เพื่อ จำหน่ายสินค้าที่มี คุณภาพราคาเป็นธรรม แก่สมาชิกสหกรณ์
22	25/12/55	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับ ภารกิจงานวิจัย	ผู้อำนวยการ สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์/ ผู้ทรงคุณวุฒิ	4	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- แนวทางแผนการ ดำเนินงานวิจัยภายใต้ ชุดโครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการสหกรณ์และ การค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการฯ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							- กระบวนการขับเคลื่อน เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจ การพัฒนา สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับทิศ ทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11
23	2/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือแนวทาง ความร่วมมือ การดำเนินการโครงการ พัฒนาระบบธุรกิจ เชื่อมโยงโซ่อุปทาน ข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คุณมนัส ชูพุกา	2	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- แนวทางความร่วมมือใน การ MOU ระหว่าง สถาบันวิชาการด้าน สหกรณ์ และบริษัท บางซื่อโรจไฟฟ้าเจียเม้ง จำกัด
24	3/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	ประชุมสรุปงาน การจัดโครงการของขวัญ ปีใหม่	ทีมวิจัย Farmer Shop	10	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- มีผู้เข้าเยี่ยมชมบูท โครงการของขวัญปีใหม่ จำนวน 400 ราย - การเก็บแบบสอบถาม ความคิดเห็นของ ผู้ใช้บริการ จำนวน 82 ชุด มีความพึงพอใจใน ระดับมาก
25	4/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือสู่ทาง การพัฒนาธุรกิจร่วมกับ คุณชุมเจตน์ กาญจนเกษร เอกอัครราชทูตที่ปรึกษา ฝ่ายการเกษตร ประเทศอินโดนีเซีย และ ผศ.ดร.ณรงค์ กู้เจริญ ประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชา สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์	ผู้อำนวยการ สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์/ เอกอัครราชทูต ที่ปรึกษาฝ่าย การเกษตร ประเทศ อินโดนีเซีย/ หัวหน้าภาควิชา สหกรณ์ คณะ เศรษฐศาสตร์	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- การประชุมหารือ เกี่ยวกับแผนการศึกษา ดูงานในกลุ่มประเทศ อาเซียน
26	5/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ	การประชุมหารือแนวทาง ความร่วมมืองานวิจัย ร่วมกับวิทยาลัย	ผู้อำนวยการ สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์/	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา	- แนวทางความร่วมมือ งานวิจัยด้านการ ท่องเที่ยวระหว่าง

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
		สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะเวลา 6 ปี	ชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขล นครินทร์	คณะนักศึกษา วิทยาลัย ชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์		มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ และ วิทยาลัย ชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ โดยมุ่งเน้นที่ การมีส่วนร่วมของ ชุมชนท้องถิ่น
27	7/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การร่วมประชุมวางแผน โครงการซื้อข้าวจาก ชาวนา จำหน่ายข้าวหอม มะลิเกิดบุญ และข้าว คุณธรรมในงานเกษตร แห่งชาติ ประจำปี 2556	ทีมวิจัย Farmer Shop	3	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประชุมหารือ เกี่ยวกับปัญหาจำหน่ายข้าว และเตรียมประสาน กับเครือข่ายในการ จำหน่ายข้าว โดยมอบให้ คุณสายสุดา ศรีอยู่ เป็นผู้ประสานงาน - เตรียมจัดทำ แบบสอบถามเพื่อติด แบรนด์ข้าว
28	10/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	ประชุมหารือวางแผนการ จัด lay out ศูนย์เรียนรู้ ข้าว และการจัดทำ POP UP สินค้า	ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- แบ่งพื้นที่เป็นของ โครงการข้าวและ Farmer Shop โปสเตอร์ ที่ใช้แสดงในศูนย์เรียนรู้ ใช้โปสเตอร์เดียวกันกับ โปสเตอร์ที่ใช้ในงาน MOU ส.ป.ก. - ให้จัดทำ POP UP สินค้าใหม่/ สินค้าขายดี / สินค้าแนะนำ เพื่อ ประชาสัมพันธ์และ รณรงค์ให้สมาชิกซื้อ สินค้าเพิ่ม
29	11/1/56	โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวคุณธรรม	การประชุมเพื่อติดตาม การดำเนินงานร่วมกับ หัวหน้าโครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่าข้าว คุณธรรม	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ หัวหน้า โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวคุณธรรม	2	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ผลการดำเนินงานการ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ณ มูลนิธิธรรมะร่วมใจ จังหวัดยโสธร

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
30	11/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การให้สัมภาษณ์โดย ผู้ประสานงานกับ สถานีโทรทัศน์ Thai PBS เกี่ยวกับภารกิจงานวิจัย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ นักข่าว Thai PBS	2	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้ให้ข้อมูลชุดความรู้ เกี่ยวกับเครือข่าย คุณค่าชาวนาคุณธรรม เครือข่ายคุณค่าข้าว หอมมะลิสหกรณ์ไทย และหลักสูตรชาวนา มืออาชีพที่ให้การ สนับสนุนโดยสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน
31	11/1/56	โครงการวิจัย การยกระดับ มาตรฐานการ ตรวจสอบ สหกรณ์โดยใช้ กลไกผู้ ตรวจสอบ กิจการ	การประชุมเพื่อหารือและ ติดตามการดำเนินงาน ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และทีมวิจัยโครงการวิจัย การยกระดับมาตรฐาน การตรวจสอบสหกรณ์ โดยใช้กลไกผู้ตรวจสอบ กิจการ	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ นักวิจัย	5	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- รายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนิน โครงการวิจัย - แนวทางดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาแนวทางการ การยกระดับ ความสามารถผู้ ตรวจสอบกิจการ สหกรณ์สู่การ ตรวจสอบกิจการที่ ได้มาตรฐานควรเป็น อย่างไร
32	15/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมเพื่อหา แนวทางความร่วมมือ ร่วมกับผู้บริหาร ส.ป.ก. / สวก. / สกว. / สว.สก. ใน การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือร่วมกัน	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ เลขาธิการ ส.ป.ก./ ผู้อำนวยการ สวก./ ผู้ประสานงาน สกว.	7	ห้องประชุม สวนอาหาร โพลา โพลา สาขาเกษตร	- การนำชุดความรู้ ของโครงการวิจัย ไปขยายผลในพื้นที่ ของ สปก. และ สกว. อาทิ หลักสูตรชาวนา มืออาชีพ ที่สถาบัน ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้และคุณภาพ เยาวชน
33	15/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมวางแผน เตรียมโครงการกิจกรรม การบรรยายพิเศษ ในหัวข้อการดูแลสุขภาพ ด้วยพืชสมุนไพร	ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประสานงานกับ วิทยากร - การจัดเตรียม กำหนดการ - แผนการประชาสัมพันธ์ โครงการ

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
34	16/1/56	โครงการวิจัย การพัฒนาและ ดำเนินการตัว แบบ Farmer Shop	การประชุมหารือแนวทาง ความร่วมมือเกี่ยวกับ โครงการร้าน Farmer Shop กับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้บริหาร บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	8	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ได้ให้ความ สนใจในเรื่องของการจัด โครงการให้ความรู้ต่างๆ แก่เกษตรกร สมาชิก สหกรณ์ของสถาบัน วิชาการด้านสหกรณ์ และโครงการหลักสูตร ชาวนามืออาชีพ ที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อให้ ชาวนาได้รับความรู้และ สามารถนำไปใช้ได้จริง ในสังคมปัจจุบัน โดยจะ ประสานด้านสายงาน ธุรกิจของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อ เสริมพลังสนับสนุน โครงการ
35	16/1/56	โครงการวิจัย การพัฒนาและ ดำเนินการตัว แบบ Farmer Shop	การประชุมติดตาม การดำเนินงานร่วมกับ คณะกรรมการบริหาร โครงการร้าน Farmer Shop	นักวิจัย/ คณะกรรมการ บริหารร้าน Farmer Shop	11	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- รายงานผลการ ดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop ประจำเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม 2555 - ผลการดำเนินงาน โครงการของขวัญปีใหม่ ประจำปี 2556 - ติดตามความก้าวหน้า Outlet Farmer Shop, Outlet ไร่สุวรรณ, Outlet ร้านสหกรณ์ กฟผ. จำกัด และ Outlet ปีกเตียน คาบาน่า รีสอร์ท & เรสซิเดนซ์ อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี - การพิจารณาการจัดพื้นที่ Farmer Shop ในงาน เกษตรแห่งชาติ ที่จะจัด ขึ้นระหว่างวันที่ 31 มกราคม- 9 กุมภาพันธ์ 2556

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
36	16/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การให้คำแนะนำ ในการประชุมเจ้าหน้าที่ โครงการร้าน Farmer shop เพื่อหารือระบบงาน ร้าน	ทีมวิจัย Farmer Shop	3	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การกำหนดนโยบาย ของการปรับปรุงรายการ สินค้าใหม่ดังนี้ 1. ห้ามปรับปรุง รายการสินค้า ย้อนหลังวันที่ 2. ก่อนการปรับปรุง รายการสินค้าต้อง ขออนุมัติจาก ผู้จัดการร้านก่อน ทุกครั้ง 3. ให้เจ้าหน้าที่ back office ปฏิบัติตาม คู่มือการปฏิบัติงาน อย่างเคร่งครัด
37	17/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่โครงการ ร้าน Farmer shop เพื่อหารือจัดทำ Lay out ศูนย์เรียนรู้ข้าว	ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การวางรูปแบบศูนย์ เรียนรู้ข้าว เพื่อให้ ความรู้แก่ประชาคม มก.
38	18/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การติดตามการประชุม หารือจัดทำคู่มือร้าน Farmer shop	ทีมวิจัย Farmer Shop	4	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- แนวทางในการเขียน คู่มือ โดยต้องการให้มี องค์ประกอบในแต่ละ หน่วยดังนี้ คือ 1. เกริ่นนำ/ ทฤษฎี ของ หัวข้อนั้น 2. ระเบียบ/ นโยบาย/ แนวปฏิบัติ 3. Do & Don't ซึ่ง เนื้อหาอยากให้นำ ข้อมูลจาก ประสบการณ์จริงที่ได้ ปฏิบัติงาน และศึกษา หาข้อมูลเพิ่มเติมใน หัวข้อที่แต่ละคนทำ
39	22/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหารือวางแผน เตรียมจ่ายเงินเฉลี่ยคืน ประจำปีแก่สมาชิกร้าน Farmer shop	ทีมวิจัย Farmer Shop	3	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- ระเบียบการจ่ายเงิน เฉลี่ยคืนแก่สมาชิก - สมาชิกที่ได้รับเงินเฉลี่ย คืน จำนวนทั้งสิ้น 291 ราย รวมมูลค่าเงินเฉลี่ย คืน 10,583.00 บาท

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							- ดำเนินการจ่ายเงินเฉลี่ย คืน ในวันอังคารและ พฤหัสบดีของเดือน กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 12.30 - 16.30 น.
40	23/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหรือ Outlet ไร่สุวรรณ	ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประชุมหรือ แนวทางการขับเคลื่อน Outlet Farmer Shop ณ ไร่สุวรรณ
41	25/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	พิธีลงนามข้อตกลงความ ร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัย เกษตร ศาสตร์ โดยสถาบัน วิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ และ บริษัท บางซื่อโรงสีไฟ เจียเม้ง จำกัด	อธิการบดี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์/ ผู้อำนวยการ สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์/ ทีมงาน บริษัท บางซื่อโรงสีไฟ เจียเม้ง จำกัด	18	ห้องประชุม 9 ชั้น 2 อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ความร่วมมือในการ ดำเนินโครงการพัฒนา ระบบธุรกิจเชื่อมโยง โซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมี เป้าหมายเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 ราย - คาดหวังว่าการดำเนิน โครงการนี้จะช่วยให้ เกษตรกรสามารถเพิ่ม ผลผลิตต่อไร่ไม่น้อย กว่า 60% ต้นทุนการ ผลิตลดลงไม่น้อยกว่า 40% และทำให้ชาวนามี การปรับวิถีคิดและ วิธีการผลิตภายใต้ โซ่อุปทานที่ยั่งยืน
42	27/1/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	คัดเลือกสินค้าในงาน ไทย แลนด์ เบลซ็อบปีงแฟร์ 2013	นักวิจัย	220	อิมแพ็ค เมืองทอง ธานี จ.นนทบุรี	- นักวิจัยคัดสินค้าที่ นำมาเข้าร่วมจัดใน งาน ไทยแลนด์ เบลซ็อบปีงแฟร์ 2013
43	29/1/56 - 9/2/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชาสัมพันธ์และ จำหน่ายผลผลิตงานวิจัย ข้าวแบรนต์เกิดบุญ และ ข้าวแบรนต์คุณธรรม ในงานเกษตรแห่งชาติ	ทีมวิจัย/ ประชาคม งานวิจัย	500	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน	- เครือข่ายคุณค่า ข้าวคุณธรรม จำหน่าย ได้จำนวน 700 กิโลกรัม - เครือข่ายคุณค่าข้าว หอมมะลิสหกรณ์ไทย สามารถจำหน่าย

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							ข้าวเกิดบุญ ขนาด 1 กิโลกรัม และ 5 กิโลกรัม รวมกัน ได้จำนวน 533 กิโลกรัม
44	30/1/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมผู้ประสานงาน ฝ่ายชุมชนและสังคม	ผู้บริหารฝ่าย ชุมชนและสังคม/ ผู้ประสานงาน/ ผู้ช่วย ประสานงาน	30	โรงแรมบัดดี้ โอเรียลทอล ริเวอร์ไซด์ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	- สรุปงานวิจัยของแต่ละ ชุดโครงการ - การวางกรอบแนว ทางการทำวิจัยใน ปี 2557 - การชี้แจงระเบียบ การเงินรูปแบบใหม่ที่ใช้ ระเบียบของ กพช.
45	2/2/56	โครงการวิจัย เครือข่ายกลุ่ม ธุรกิจเชิงคุณค่า สามพราน ปีที่ 3	การเชื่อมโยงเครือข่าย และลงพื้นที่โดย คณะกรรมการรางวัล อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไทย ประจำปี 2556	คณะกรรมการ รางวัล อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวไทย/ ทีมวิจัย	12	โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ นครปฐม	- คณะกรรมการ การประกวดรางวัล อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไทย ประจำปี 2556 เยี่ยมชมตลาดสุขใจ
46	5/2/56	โครงการวิจัย การพัฒนาและ ดำเนินการตัว แบบ Farmer Shop	การประชุมหารือร่วมกับ ผู้บริหารร้านใบจาก เกี่ยวกับแนวทางการ เชื่อมโยงธุรกิจโครงการ ร้าน Farmer Shop	นักวิจัย/ ผู้บริหารร้าน ใบจาก	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- หารือร่วมกันสำหรับ แนวทางการเชื่อมโยง ธุรกิจระหว่าง โครงการ ร้าน Farmer shop และร้านใบจาก โดยมีข้อสรุปเบื้องต้น ทางโครงการร้าน Farmer shop จะส่งรายการสินค้าที่ น่าสนใจจำหน่ายในร้าน ใบจากจำนวน 50 รายการ
47	5/2/56	โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ผลไม้ ระยะที่ 3	การประชุมร่วมกับทีมวิจัย เครือข่ายคุณค่าผลไม้ เพื่อหารือแนวทางการ ขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ มีชีวิต ในจังหวัดจันทบุรี	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย	6	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- แนวคิดในการขับเคลื่อน ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต - หารือแนวทางการ ขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ มีชีวิต (Living Learning Center) ซึ่งเครือข่าย ผลไม้(ศูนย์เรียนรู้ กลุ่มชาวสวนผลไม้ คุณภาพ) เป็น 1 ใน 4 ของศูนย์เรียนรู้

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
48	6/2/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมร่วมกับภาคี เครือข่ายหลักสูตร “ชาวนามีอาชีพ” เพื่อเตรียมการพิธีลงนาม ความร่วมมือทางวิชาการ กับ 4 หน่วยงาน ในการ นำชุดความรู้ของสถาบัน วิชาการด้านสหกรณ์ไปใช้ กับกลุ่มเป้าหมาย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ เครือข่ายชาวนา มีอาชีพ/ ผู้บริหาร หน่วยงานความ ร่วมมือ 4 หน่วยงาน	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่าง ชาวนาคูณธรรมใน จังหวัดยโสธร และที่มวิจัยทั้ง 4 พื้นที่ - การเตรียมงานพิธี ลงนามข้อตกลงความ ร่วมมือทางวิชาการ ระหว่าง มหาวิทยาลัย เกษตร ศาสตร์ โดยสถาบันวิชาการด้าน สหกรณ์ สำนักงาน ปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (สปก.), สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงาน พัฒนาการวิจัย การเกษตร (สวก.) ภายใต้โครงการถ่าย โอนความรู้ในการ ยกระดับความสามารถ ของเกษตรกรและ เจ้าหน้าที่ สปก. : Smart Farmers; Smart officer สู่การพัฒนา อย่างเป็นองค์รวมเพื่อ การกินดีอยู่ดี
49	12/2/56	โครงการวิจัย เครือข่ายกลุ่ม ธุรกิจเชิงคุณค่า สามพราน ปีที่ 3	การประชุมหารือและ ติดตามการดำเนินงาน ร่วมกับทีมวิจัย โครงการวิจัยเครือข่าย กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสาม พราน ปีที่ 3	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย	6	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - การรายงานผลการ ขับเคลื่อนโครงการวิจัย ในช่วงที่ผ่านมาโดยทีม นักวิจัยได้ขับเคลื่อนจัด กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพภาคีเครือข่าย ต้นน้ำเกษตรกร กิจกรรมยกระดับ มาตรฐานตลาดสุขใจ - การหารือแผนการ ดำเนินโครงการในระยะ ต่อไปหลังจากเสร็จสิ้น โครงการในระยะต่อไป

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							- การหารือแนวทาง การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ มีชีวิต
50	14-15/2/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การศึกษาดูงานของภาคี เครือข่ายงานวิจัย โครงการหลักสูตร “ชาวนามีอาชีพ” และ เครือข่ายคุณค่าข้าว คุณธรรม เพื่อศึกษาแนว ปฏิบัติที่ดีในการทำงาน อย่างยั่งยืน	ผู้ประกอบการ ชุดโครงการ/ เครือข่ายชาวนา มีอาชีพ/นักวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวคุณธรรม/ บริษัท บางชื่อ โรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด	83	มูลนิธิธรรมะร่วมใจ/ บริษัท บางชื่อโรงสี ไฟเจียเม้ง จำกัด	- การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี จึงได้มีแผนงาน การศึกษาดูงานนอก พื้นที่ซึ่งเป็นกิจกรรม ส่วนหนึ่งของการ จัดการเรียนรู้ - กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้สรุปผล การศึกษาดูงาน
51	18/2/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การติดตามการประชุม ย่อย เรื่อง ระบบร้าน Farmer Shop	ทีมวิจัย Farmer Shop	4	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- มอบหมายให้นางสาว วลินธราถ่ายโอนความรู้ เกี่ยวกับระบบ back office ให้นางสาวอรสิริ ตาม แผนที่ได้เสนอไว้ เพื่อให้ ปฏิบัติจริงที่ร้าน Farmer Shop เพื่อทดสอบความ เข้าใจและฝึกฝนให้เกิด ความชำนาญ
52	19/12/55	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมแนวทางการ จัดตั้ง Outlet Farmer Shop ณ สหกรณ์การเกษตร ปราสาท จำกัด	ทีมวิจัย Farmer Shop/ เครือข่ายวิจัย	4	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การประชุมหารือร่วมกับ เครือข่ายวิจัย เพื่อการ นำโมเดลร้าน Farmer Shop ซึ่งเป็น New Business Model เพื่อ จำหน่ายสินค้าที่มี คุณภาพราคาเป็นธรรม แก่สมาชิกสหกรณ์
53	20/2/56	โครงการวิจัย การพัฒนาและ ดำเนินการตัว แบบ Farmer Shop	การจัดกิจกรรมเสวนา และบรรยายพิเศษ หัวข้อ การดูแลสุขภาพด้วยพืช สมุนไพร เพื่อให้ความรู้แก่ สมาชิกร้าน Farmer Shop	ทีมวิจัย/ สมาชิกร้าน Farmer Shop/ ทีมวิทยากรจาก วัดไร่ขิง/ ผู้ที่ให้ความสนใจ	140	ห้อง 5205 ชั้น 2 อาคารปฏิบัติการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- การบรรยายพิเศษใน หัวข้อการดูแลสุขภาพ ด้วยพืชสมุนไพรโดยคุณ หมอโกศล สิงห์ทอง และทีมแพทย์ทางเลือก ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพร จากวัดไร่ขิง อ.สาม พราน จ.นครปฐม - กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม ฟังมีคณาจารย์ บุคลากร นิสิตเข้าร่วม ฟังบรรยายกว่า 120 คน

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							- การคืนเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกร้าน Farmer shop
54	22/2/56	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การศึกษาดูงานเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายร่วมกับคณะผู้บริหารและบุคลากรวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์/คณะผู้บริหารและบุคลากรวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต	10	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- การนำเสนอบริบทการดำเนินงานของสถาบันฯ ทั้ง 4 ภารกิจของสถาบันฯ คือ การวิจัย การบริการวิชาการ การเชื่อมโยงเครือข่าย และการพัฒนาองค์กร - มอบหมายให้ คุณสุพจน์ สุขสงาม เจ้าหน้าที่วิจัยสถาบันฯ นำคณะผู้บริหาร และบุคลากรวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต (วชก.) ไปศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (Living Learning Center) ยังตลาดสุขใจ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ อ.สามพราน จ.นครปฐม
55	26/2/56	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	การประชุมหารือร่วมกับทีมวิจัยเพื่อติดตามการดำเนินงานโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	ผู้ประสานงานชุดโครงการ/ทีมวิจัย/คณะกรรมการบริหารเครือข่าย	12	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- การหารือแผนงานวิจัยในระยะ 2 เดือนก่อนการนำเสนอ (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ ในวันที่ 23 เมษายน 2556
56	28/2/56	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	พิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วย “โครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers ; Smart Officers) สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” ระหว่าง มหาวิทยาลัยเกษตร	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) / รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) / รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุน	90	ห้องประชุมกำพล อดุลวิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- พิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วย “โครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers ; Smart Officers) สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” - การเสวนา “การถ่าย

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
			ศาสตราจารย์ (มก.) สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาการวิจัย การเกษตร (สวก.)	การวิจัย (สกว.)/ ผู้อำนวยการ สำนักงาน พัฒนาการวิจัย การเกษตร (สวก.)/ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก./ เครือข่าย งานวิจัย			โอนความรู้ในการ ยกระดับความสามารถ ของเกษตรกรและ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers; Smart Officers) สู่การพัฒนา อย่างเป็นองค์รวมเพื่อ การกินดีอยู่ดี” โดย ดร.วีระชัย นาควิบูลย์ วงศ์ เลขาธิการ ส.ป.ก. รศ.ดร.พีรเดช ทอง อำไพ ผู้อำนวยการ สวก. และ ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. โดยมีคุณประวิณมัย ป๋ายคล้อย เป็นผู้ดำเนิน รายการ
57	1/3/56	โครงการ เครือข่าย สารสนเทศเพื่อ การพัฒนา สหกรณ์	การประชุมหารือกับ คณะทำงานวารสาร คนสหกรณ์ เพื่อติดตาม ความก้าวหน้าการจัดทำ วารสารคนสหกรณ์	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คณะทำงาน วารสาร คนสหกรณ์	5	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- ความก้าวหน้าจัดทำ วารสารคนสหกรณ์ - รูปแบบปกและบทความ ในวารสารคนสหกรณ์ - รูปแบบการจัดทำ เว็บไซต์สถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์
58	4/3/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การสังเกตการณ์ การประชุมหารือ วางแผนการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์โครงการ ร้าน Farmer shop	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การวางแผนงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ให้มีการเขียนโครงการ ประชาสัมพันธ์โครงการ Farmer Shop จำนวน 5 โครงการ
59	13/3/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การเชื่อมโยงเครือข่าย และการบรรยายความรู้ หัวข้อ การจัดการโซ่ อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ แก่กรรมการและฝ่าย จัดการของเครือข่าย คุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ กรรมการและ ฝ่ายจัดการของ เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย	60	สหกรณ์การเกษตร เกษตรวิสัย จำกัด จังหวัดร้อยเอ็ด	- การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และแนวคิดในการ จัดการธุรกิจของ สหกรณ์แต่ละแห่ง จากนั้นเป็นการถอด บทเรียนเพื่อการเรียนรู้ เชิงเปรียบเทียบคือ ความแตกต่างในการ ดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิม

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
							และการจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ - เปิดเวทีเรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำความคิดเห็นเรื่องการจัดการโซ่อุปทานให้เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ กลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างภาคีพันธมิตร
60	7/3/56	โครงการวิจัยพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop	การติดตามจัดทำคู่มือร้าน Farmer shop	ทีมวิจัย Farmer Shop	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.	- ติดตามความก้าวหน้าการจัดทำคู่มือการดำเนินการร้าน Farmer Shop - การดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าโครงการฯ
61	15/3/56	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การประชุมร่วมกับผู้บริหาร บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด เกี่ยวกับแนวทางการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ข้าวถั่ว	ผู้ประสานงานชุดโครงการ/ ผู้บริหาร บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด	4	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- แนวทางความร่วมมือการดำเนินโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ร่วมกับบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด
62	25/3/56	โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6	การประชุมเพื่อนำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยย่อยภายใต้ชุดโครงการ จำนวน 6 โครงการ ดังนี้ 1. โครงการวิจัยการสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศสำหรับสินค้าสถาบันเกษตรกรของไทย 2. โครงการวิจัยแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันภายใต้โซ่อุปทานของธุรกิจสหกรณ์การเกษตรไทย 3. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าอย่างพารา ปีที่ 3	ผู้ประสานงานชุดโครงการ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ นักวิจัย	28	ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- การนำเสนอผลการดำเนินโครงการวิจัยและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการฯ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
			4. โครงการวิจัยการ สร้างสรรค์นวัตกรรมของ ขบวนการสหกรณ์ไทยใน ช่วงเวลาของแผนพัฒนา การสหกรณ์แห่งชาติ 5. โครงการวิจัยการ ยกระดับมาตรฐานการ ตรวจสอบสหกรณ์โดย กลไกผู้ตรวจสอบกิจการ 6. โครงการวิจัยการ จัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวผ่าน แนวคิดเครือข่ายคุณค่า สหกรณ์ : กรณีศึกษา เครือข่ายการท่องเที่ยว ชุมชน จังหวัดพังงา 7. โครงการวิจัยการ พัฒนาและดำเนินการตัว แบบ Farmer Shop				
63	28/3/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมเตรียมความ พร้อมการเดินทางศึกษา ดูงานและประชุมหารือ สำหรับแนวทางการ พัฒนาความร่วมมือด้าน งานวิจัยกับเครือข่าย สหกรณ์ในประเทศไทย อินโดนีเซีย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คณะศึกษาดูงาน ประเทศ อินโดนีเซีย	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	- การเตรียมความพร้อม การเดินทางไปศึกษา ดูงานและประชุมหารือ สำหรับแนวทางการพัฒนา ความร่วมมือด้าน งานวิจัยในอนาคตกับ หน่วยงานเครือข่าย สหกรณ์ ในประเทศ อินโดนีเซีย - มีกำหนดเดินทางไปใน วันที่ 2-5 เมษายน 2556
64	2-5/4/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การศึกษาดูงานและ ประชุมหารือสำหรับ แนวทางการพัฒนา ความร่วมมือด้านงานวิจัย กับเครือข่ายสหกรณ์ใน ประเทศอินโดนีเซีย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คณะศึกษาดูงาน ประเทศ อินโดนีเซีย/ หัวหน้าภาควิชา สหกรณ์ คณะ เศรษฐศาสตร์/ เอกอัครราชทูตที่	6	กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย	- การศึกษาสู่ทางความ ร่วมมือทางวิชาการ และธุรกิจที่ ประเทศอินโดนีเซีย - การฟังบรรยายสรุป จากทีมงานสถานทูต เกี่ยวกับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ร่วมกับกองกิจการนิสิต

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
				ปรีกษาฝ่าย เกษตร ประเทศ อินโดนีเซีย			มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ - มีโครงการจะจัดบูท แสดงสินค้าเกษตร แปรรูปของเครือข่าย ผู้ประกอบการร่วมกับ สถานทูตไทย ในระหว่าง วันที่ 6-9 มิถุนายน นี้
65	10/4/56	โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่า ข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	การประชุมหารือร่วมกับ ทีมวิจัยเพื่อติดตาม การดำเนินงาน โครงการวิจัยเครือข่าย คุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย ปีที่ 3	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย/ เครือข่าย คณะกรรมการ บริหารทีม	9	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- เตรียมการนำเสนอ รายงานวิจัยเครือข่าย ข้าวหอมมะลิสหกรณ์ ไทย ปีที่ 3 ในช่วงโค้ง สุดท้าย - Mr.Ming นักธุรกิจชาว จีนได้มาเจรจาซื้อข้าว ของเครือข่ายนำไป จำหน่ายในประเทศจีน
66	17/4/56	โครงการวิจัย กลุ่มธุรกิจเชิง คุณค่าสาม พราน	การประชุมเพื่อหารือและ ติดตามการดำเนินงาน โครงการวิจัย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมวิจัย	6	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- รูปแบบการนำเสนอ ข้อมูลจากการ ดำเนินงานโครงการวิจัย ตามวัตถุประสงค์
67	22/4/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหารือแนว ทางการดำเนินการ โครงการวิจัย	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คุณมนตรี คง ตระกูลเทียน/ ผู้ทรงคุณวุฒิ	6	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การนำเสนอผลการ ขับเคลื่อนภารกิจและ แผนงานของสถาบันฯ อาทิ การขับเคลื่อนศูนย์ เรียนรู้มีชีวิตทั้ง 4 แห่ง และการขับเคลื่อน SEE (Social Economy Enterprise) - คุณมนตรี คงตระกูล เทียน และคณะ มีความ สนใจที่ลงพื้นที่ไปศึกษา ดูงานศูนย์เรียนรู้ ทั้ง 4 ศูนย์
68	24/4/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมเพื่อนำเสนอ (ร่าง) รายงานฉบับ สมบูรณ์โครงการวิจัยย่อย ภายใต้ชุดโครงการการ ขับเคลื่อนการพัฒนาการ สหกรณ์และการค้าที่เป็น	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ นักวิจัย	37	ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- การนำเสนอ (ร่าง) รายงานวิจัยฉบับ สมบูรณ์ของทีมวิจัย 1) โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่าข้าว หอมมะลิสหกรณ์ไทย

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
			ธรรม มีโครงการวิจัย ดังนี้ 1) โครงการวิจัยเครือข่าย คุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย 2) โครงการวิจัยเครือข่าย คุณค่าผลไม้ 3) โครงการวิจัยเครือข่าย กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่า สามพราน				2) โครงการวิจัย เครือข่ายคุณค่าผลไม้ 3) โครงการวิจัย เครือข่ายกลุ่มธุรกิจเชิง คุณค่าสามพราน - การรับฟังข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อ นำไปปรับใช้ในงานวิจัย ต่อไป
69	26/4/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุม คณะกรรมการบริหาร โครงการร้าน Farmer Shop	หัวหน้า โครงการวิจัย/ คณะกรรมการ บริหารโครงการ	8	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- รายงานผลการ ดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop - แนวทางการดำเนินงาน โครงการร้าน Farmer Shop ระยะที่ 2 - การขยายผลการนำ Farmer Shop ไปใช้ การสนับสนุนเครือข่าย ผู้ประกอบการ การขยายผลร้านค้า ปลีกชุมชน - การหาพื้นที่จัดร้านรวม (Show room) ลักษณะ คล้ายการจัดบูทใน เมืองทองธานีและต้องมี การประชาสัมพันธ์
70	29/4/56	โครงการวิจัย พัฒนาและ ดำเนินการ ตัวแบบ Farmer Shop	การประชุมหารือเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชี ร้าน Farmer Shop	ทีมวิจัย	3	ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- ให้มีการปรับแก้ปรุงงบ โดยให้เพิ่มต้นทุนค่า กระเป๋า Farmer Shop ที่จำหน่ายให้แก่ สภาข้าราชการ ของประจำเดือนมีนาคม 2556
71	9-10 /5/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การศึกษาดูงานและ ประชุมหารือสำหรับ แนวทางการพัฒนา ความร่วมมือด้านงานวิจัย กับเครือข่ายสหกรณ์ใน ประเทศลาว	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ คณะศึกษาดูงาน ประเทศลาว/ หัวหน้าภาควิชา สหกรณ์ คณะ เศรษฐศาสตร์/	6	ประเทศลาว	- การศึกษาดูงานและ ประชุมหารือร่วมกับ คุณค่าอ้วน ค่าพูเกีย หัวหน้าแผนกสหกรณ์ กระทรวงกลาโหมและ ป่าไม้ ของประเทศลาว - แผนจัดทำโครงการ

ตารางที่ 2.1 การดำเนินกิจกรรมของชุดโครงการ ในช่วงเวลาการรายงานความก้าวหน้า
(1 พฤศจิกายน 2555 ถึง 31 พฤษภาคม 2556)

ลำดับ ที่	ว.ด.ป.	โครงการ	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้า ร่วม	สถานที่	ผลลัพธ์
				เอกอัครราชทูต ที่ปรึกษาฝ่าย เกษตร ประเทศ อินโดนีเซีย			ความร่วมมือในงานวิจัย ร่วมกันหลังจากนั้นได้ เดินทางไปศึกษาดูงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และการค้าลาว - การศึกษาดูงานบริษัท Lao Ggo Industry LTD. ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิต ผลไม้แปรรูปบรรจุ กระป๋องจำหน่าย - การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน ร่วมกันเพื่อสอดคล้องกับ การเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ในระดับคณะระหว่าง ทั้ง 2 มหาวิทยาลัย
72	25/5/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การประชุมหรือ แนวทางการดำเนินงาน ของชุดโครงการวิจัย กับ คุณทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้อำนวยการสถาบัน เสริมสร้างการเรียนรู้ เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและ พัฒนา มก.	- แนวทางความร่วมมือ เชิงวิชาการในการ ขับเคลื่อนการจัดการ เรียนรู้แก่เกษตรกร - ดำเนินการจัดทำ ข้อเสนอโครงการวิจัย ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินใน อ.ท่างาม อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี, ตำบลป่าจัว จ.อ่างทอง และ ด.หนองสาหร่าย อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี - คุณทรงพล เจตนา วณิชย์ ได้ตอบรับเป็น ที่ปรึกษาโครงการวิจัย หลักสูตรชาวนา มืออาชีพ
73	29/5/56	โครงการการ ขับเคลื่อนการ พัฒนาการ สหกรณ์และ การค้าที่เป็น ธรรม ระยะที่ 6	การเชื่อมโยงเครือข่าย เกษตรกรภายใต้กลไกของ บริษัท บางชื้อโรงสีไฟ เจียเม้ง จำกัด	ผู้ประสานงาน ชุดโครงการ/ ทีมบริษัท บาง ชื้อโรงสีไฟ เจียเม้ง จำกัด/ เกษตรกร	35	บริษัท บางชื้อโรงไฟ เจียเม้ง จำกัด	- การเชื่อมโยงเครือข่าย ภาคีพันธมิตรกับบริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด และเครือข่าย ชาวนาในจังหวัด ศรีสะเกษ

3.3 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้มีชีวิต

ผลการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาศูนย์เรียนรู้มีชีวิต ภายใต้การสนับสนุนของทีมประสานงานกลางกับทีมวิจัยเพื่อการเผยแพร่ผลงานวิจัยแก่ผู้สนใจ จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย

3.3.1 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตข้าวคุณธรรม

นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ที่กลุ่มชาวนาคุณธรรม ได้ใช้กระบวนการวิจัยมาแก้ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ โดยบูรณาการนำเอาเอกลักษณ์ที่มีอยู่เดิม คือ “ศีลเด่นเป็นงาน ชาวนาวิชา” ควบคู่กับการสร้างแบรนด์ข้าวคุณธรรม และการสร้างพันธมิตรธุรกิจเพื่อนำผลผลิตกระจายสู่ผู้บริโภคเป้าหมาย

ณ วันนี้ “ข้าวคุณธรรม” กลายเป็นภูมิปัญญาของกลุ่มชาวนาที่สร้างสรรค์ทางเลือกแก่ชาวนาในการผลิต การ

จำหน่าย และการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีคนในสังคมสนใจไปเรียนรู้

3.3.2 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

ด้วยตระหนักดีเรื่องการทำสวนผลไม้อย่างยั่งยืนและการดำรงรักษาสวนผลไม้คุณภาพ ในแหล่งปลูกผลไม้ที่ดีที่สุดของประเทศ พ่อวิชัย ประกอบทรัพย์ และทายาทเกษตรกรชาวสวนผลไม้ ภายใต้การสนับสนุนของนักวิชาการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจันทบุรี สหกรณ์การเกษตรเขาติชฌณูญ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด ได้

รวมตัวกันเป็นกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

ด้วยจิตสำนึก “การพึ่งพาและร่วมมือกัน” กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ จึงเป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิตที่จะช่วยจรรโลงให้คนในสังคม โดยเฉพาะเยาวชนได้มองเห็นความสำเร็จอย่างเป็นองค์รวมระหว่างวิถีอาชีพ และวิถีชีวิต

3.3.3 ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ

“ตลาดสุขใจ” เป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิตที่เกษตรกร และผู้บริโภคที่เห็นคุณค่าในเรื่องอาหารปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ ผ่านกลไกของตลาดนัดซึ่งดำเนินการทุกวันเสาร์-อาทิตย์

โรงแรมสวนสามพราน ในฐานะที่ถูกรับมอบหมายจากภาคีกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพรานให้เป็นแกนนำสู่ “ภาคี

ทุกคนมีจิตสำนึกเกษตรอินทรีย์ โดยมีสวนสามพรานเป็นเสาหลักในการให้ความรู้ และปัญญาไปสู่ความกินดีอยู่ดี มีความสุขถ้วนหน้า” ได้ร่วมมือกับภาคี ประกอบด้วยหน่วยงานราชการในจังหวัดโรงเรียน และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ใน อ.สามพราน เพื่อสานฝันให้ประเทศไทย มีศูนย์เรียนรู้ “ตลาดสุขใจ” ในการเผยแพร่วัฒนธรรมการเรียนรู้สู่เกษตรกรอินทรีย์แก่ผู้สนใจทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

3.3.4 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop

โครงการร้าน Farmer Shop เป็นตัวแบบธุรกิจทางเลือกที่ได้ถูกออกแบบให้ผู้ผลิต และผู้บริโภคมาเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยการนำชุดความรู้การบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการมาใช้ในธุรกิจภายใต้สโลแกน “ไม่ได้หวังที่กำไร แค่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ” ซึ่งช่วย

รณรงค์ให้คนไทยตระหนักเห็นความสำคัญของแบรนด์ Farmer Shop ที่เป็นทางเลือกของคนไทยในการพัฒนาระบบธุรกิจจากต้นน้ำ กลางน้ำ สู่ปลายน้ำ เพื่อจำหน่ายสินค้าคุณภาพ ราคาเป็นธรรม แก่ผู้บริโภคที่เป็นสมาชิก อีกทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงตลาดและกลุ่มเป้าหมายของผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP ที่เผชิญหน้าในปัจจุบัน

ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop ได้ดำเนินการในลักษณะของศูนย์เรียนรู้เคลื่อนที่เพื่อการเผยแพร่ตัวแบบธุรกิจร้านค้าชุมชนให้แก่ผู้สนใจในช่วงรายงานความก้าวหน้า ได้แก่

ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop ณ ThaiPBS

ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์

ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop ณ อาคารสารนิเทศ 50 ปี

ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต Farmer Shop ร่วมกับสภาข้าราชการภายใต้โครงการซื้อข้าวจากชาวนา

3.4 ข้อเสนอสำหรับการบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม

เพื่อให้การเผยแพร่ชุดความรู้เกี่ยวกับตัวแบบธุรกิจฐานสังคมแพร่หลายแก่คนในสังคมในวงกว้างให้ได้รับรู้ มีความเข้าใจและตระหนักเห็นความสำคัญและใช้ธุรกิจฐานสังคมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามกรอบการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมระหว่างปี 2556-2559 สู่การบรรลุเป้าหมาย “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” ควรดำเนินการดังนี้ (รูปที่ 3.1)

รูปที่ 3.1 การบริหารจัดการระบบสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคม

3.4.1 การพัฒนาคลังความรู้เพื่อการเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์

ในปัจจุบันคลังความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ได้จัดทำบนเว็บไซต์ของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ www.cai.ku.ac.th ประกอบด้วย

1) บทความจำนวน 103 เรื่อง

บทความ					
ลำดับที่	ชื่อบทความ	ผู้แต่ง	ลงวันที่	Download	ผู้ชม
1	มาดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร 0๑๑	ชาโรจน์ จง	16/04/56	PDF	3
2	ตลาดส่งออกข้าวไทยในปี 2556 จะก้าวไปทิศทางใด? 0๑๑	ศต. สมพร อัครวิวัฒน์	13/03/56	PDF	3
3	สหกรณ์ : ตัวแบบธุรกิจสร้างโลกสีเขียว 0๑๑	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	4/02/56	PDF	25
4	โครงการรับจ้างบริการศูนย์เรียนรู้ด้านความรู้ของข้าวหอมมะลิไทย	ศต. สมพร อัครวิวัฒน์	29/01/56	PDF	9
5	การแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก แนวทางจาก 3 สหกรณ์ตัวอย่าง	ชาโรจน์ จง	25/01/56	PDF	1
6	กลไกในการนำจุดเด่นสหกรณ์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	22/01/56	PDF	17
7	ต้นแบบธุรกิจชุมชนสู่ประชาชนเศรษฐกิจอาเซียน	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	21/01/55	PDF	137
8	การสร้างใจผูกพันการท่องเที่ยวเพื่อสังคมสู่จังหวัดนครราชสีมา	ศต. สมพร อัครวิวัฒน์ และ อ. มีนคำ สิริพร	10/09/55	PDF	38
9	การแก้ปัญหาหนี้สินในระบบการเงินของชาวนา เมื่อลดรายจ่ายผ่านสหกรณ์	สมพร อัครวิวัฒน์	01/08/55	PDF	1
10	สีน้ำตาลของสหกรณ์ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	01/08/55	PDF	1

11	แนวทางการบริหารในผู้ : ผลิตไม่จากแบบมาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ชาโรจน์ จง	29/06/55	PDF	24
12	เขาร่างอย่างนั้น เขาร่างอย่างนี้สุดว่าดีจริง	รศ.ดร. วราภรณ์ ใจจรน	29/06/55	PDF	16
13	มันส์แบบสังคม "กระแส 30 ปี"	เช ยศิตตาภรณ์ และ เจษฎาพันธ์ ใจจรน	31/05/55	PDF	12
14	จากเวทีสู่ในการจัดสัมมนาออนไลน์	นพพร ห่านเป่า	02/03/55	PDF	10
15	ชาวนาไทยในยุคการค้าข้าวสมัยใหม่	สมพร อัครวิวัฒน์	02/05/55	PDF	7
16	ทิศทางนโยบายการสหกรณ์	สว. สก.	20/04/55	PDF	15
17	การจัดการ ใจผูกพันในธุรกิจสหกรณ์	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	20/04/55	PDF	25
18	กลัวหนี้สิน...เขาจะมาเป็นอย่างไร	ชาโรจน์ จง	30/03/55	PDF	7
19	สหกรณ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเกษตรวิสัย	กมลศักดิ์ สุทธิณ	30/03/55	PDF	8
20	นำร่องจากประสบการณ์การศึกษาระบบสหกรณ์ในผู้บริหาร สภาฯ ที่ประเทศอังกฤษ	กมลศักดิ์ สุทธิณ	01/03/55	PDF	5
21	วิจัยเรื่อง "เครือข่าย" ในภาคพัฒนาการสหกรณ์	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	01/03/55	PDF	35
22	การผลิต การบริโภค และการค้าข้าวของอาเซียน	สมพร อัครวิวัฒน์	02/02/55	PDF	10
23	ภาคกลางของไทย	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	02/02/55	PDF	21
24	เรียนรู้จากจาก Sathab Fama Shop	ศต. จุฑาทิพย์ สิริหาราชา	04/01/55	PDF	4
25	พบเวทีภาคประชาสังคมที่ราชภัฏวชิร	อเล็กซ์	04/01/55	PDF	5
26	ชีวิตสังคมนิยมสหกรณ์การปลูกและใช้ในภาคอุตสาหกรรม	กมล	02/12/54	PDF	4
27	เขาร่างอย่างนั้น เขาร่างอย่างนี้สุดว่าดีจริง	รศ.ดร. วราภรณ์ ใจจรน	02/12/54	PDF	5

รูปที่ 3.2 ตัวอย่างบทความที่น่าสนใจในคลังความรู้

2) Facebook นักวิจัย <http://www.facebook.com/webrar>

3) Facebook Farmer Shop <http://www.facebook.com/farmershopku>

4) Facebook ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ <http://www.facebook.com/auditorcai>

5) เมนูศูนย์เรียนรู้มีชีวิตมี 5 เมนู

ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ

ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

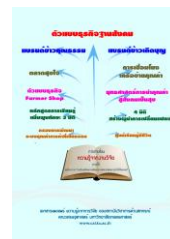

ศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

3.4.2 วารสารคนสหกรณ์/สื่อและเอกสารเพื่อการเผยแพร่

การเผยแพร่บทความที่เกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคมผ่านวารสารคนสหกรณ์ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555-พฤษภาคม 2556 มีจำนวน 30 บทความ เผยแพร่ในกลุ่มสมาชิกวารสารจำนวน 330 คน/สหกรณ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง พระสงฆ์ จำนวน 23 รูป สื่อและเอกสารเพื่อการเผยแพร่ จำนวน 14 รายการ

วารสารคนสหกรณ์ ฉ.18 วารสารคนสหกรณ์ ฉ.19 คู่มือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ คู่มือการถ่ายโอนความรู้ การสร้างสรรค์นวัตกรรม จากกรณีวิจัย นำการเปลี่ยนแปลง

การจัดการสหคอ.

โบชัวร์โครงการของขวัญปีใหม่

โบชัวร์การดูแลสุขภาพด้วยพืชสมุนไพร

โบชัวร์ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต

โบชัวร์ SHOs System

ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ

ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม

ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

ศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

3.4.3 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต/ศูนย์เรียนรู้เคลื่อนที่

1) ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตดำเนินการโดยชุมชนที่เป็นภาคีเครือข่ายการวิจัยของชุดโครงการมีจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ และศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop (ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในหัวข้อ 3.3)

2) ศูนย์เรียนรู้เคลื่อนที่ (Mobile Learning Center) ดำเนินการโดยทีมประสานงานกลาง โดยจะจัดในรูปแบบของบู๊ทหน้าเสนาอแนวคิด กระบวนการทำงาน ตลอดจนการนำเสนอให้กลุ่มเป้าหมายเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการธุรกิจฐานสังคม ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสการเข้าถึงระบบสารสนเทศแก่ผู้สนใจให้กว้างขวาง และสามารถเชื่อมโยงเข้าถึงเป้าหมายในเชิงรุก

3.4.4 เวทีประชุม/เสวนา

การใช้เวทีประชุม/เสวนาเพื่อเผยแพร่ชุดความรู้เกี่ยวกับธุรกิจฐานสังคมนั้น จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องกับกลุ่มเป้าหมายตามกรอบการวิจัย ซึ่งในช่วงของรายงานความก้าวหน้าได้ดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายนักวิจัย ผู้ประกอบการ SMEs OTOP ครูผู้สอนในอาชีวศึกษา เครือข่ายนักสหกรณ์ และผู้นำชุมชน

3.5 ข้อเสนอโครงการวิจัยใหม่

ผลการศึกษาลู่ทางความร่วมมือกับพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินการโครงการวิจัยพัฒนาธุรกิจฐานสังคมที่อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อเซ็นสัญญาวิจัยมี 2 โครงการ ได้แก่

3.5.1 โครงการแนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยใช้กลไกธุรกิจฐานสังคม: กรณีศึกษา เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

1. ความเป็นมา

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจในการจัดที่ดินและที่อยู่อาศัยให้เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นฟูสภาพแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาความรู้และขีดความสามารถเกษตรกร เร่งรัดพัฒนาธุรกิจการเกษตรโดยการพัฒนาสถาบันเกษตรกรในด้านธุรกิจ ปัจจุบัน ส.ป.ก. จัดที่ดินให้กับเกษตรกรไปแล้วกว่า 2.4 ล้านราย เนื้อที่กว่า 34 ล้านไร่ ปัญหาที่ผ่านมามีผู้ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินจำนวนมากที่ไม่ได้ใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือทำการเกษตรแล้วขาดทุนทำให้เกษตรกรขาดความมั่นใจในอาชีพเกษตรกร ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินเหล่านั้นขาดความรู้และทักษะทางเกษตรกรรม ขาดการจัดการที่เหมาะสม

ส.ป.ก. จึงมีแนวนโยบายที่จะยกระดับความสามารถของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีขีดความสามารถในการใช้ที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งมีจิตสำนึกในการพึ่งพาและร่วมมือกันและการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสถาบันเกษตรกรที่จะเป็นกลไกสำคัญในการให้บริการแก่สมาชิก เพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน แหล่งปัจจัยการผลิตและตลาด เพื่อการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มแก่สมาชิกที่เป็นเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้วยการประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (สว.สก.) ในฐานะหน่วยงานวิจัยภายใต้การสนับสนุนของสกว. จึงได้มีโอกาสได้จัดเวทีหารือร่วมกับส.ป.ก. และในที่สุดได้จัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (ส.ป.ก.-สว.สก.-สกว.-สวก.) เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องกำพล อดุลวิทย์ โดยบันทึกข้อตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือการพัฒนาตัวแบบธุรกิจที่มีการบริหารจัดการใช้อุปทาน เพื่อนำประโยชน์สู่สมาชิกและชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มในการใช้ประโยชน์ที่ดินและเป็นไปในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพื่อสานต่อนโยบายของสกว. ในการต่อยอดการวิจัย และการขับเคลื่อนภารกิจของส.ป.ก. โดยใช้ทุนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาตัวแบบธุรกิจฐานสังคมของชุดโครงการฯ การดำเนินการโครงการวิจัยในครั้งนี้ จึงจะเป็นไปภายใต้แผนความร่วมมือการวิจัยระหว่าง ส.ป.ก.-สว.สก.-สกว. โดยเป็นโครงการต่อเนื่อง 3 ปี ระหว่างปี 2557-2559

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับสมรรถนะของเกษตรกรในแนวทาง การทำการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบของสถาบันเกษตรกรที่เหมาะสมในการเป็นกลไกการสร้างคุณค่าและมูลค่า เพิ่ม และการนำผลผลิตการเกษตรเข้าสู่ตลาดอย่างเหมาะสม

2.3 เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน

3. ผลงานวิจัยที่คาดหวัง

3.1 เกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการมีสมรรถนะใน 3 มิติ ทั้งจิตสำนึก การพึ่งพาและร่วมมือกัน การปรับวิธีคิดในการทำการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice) และการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับโซ่อุปทานสินค้าเกษตร

3.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของส.ป.ก.ที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม การวางแผนกลยุทธ์ในการส่งเสริมเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น การจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ เพื่อใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน เพื่อการลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพการเกษตรและการเข้าถึงตลาด

3.3 ได้ตัวแบบธุรกิจที่เป็นกลไกในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ-สังคมของเกษตรกร

3.4 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายแก่ส.ป.ก.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายส่งเสริมเกษตรกรสู่การกินดีอยู่ดี

4. กรอบคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นไปภายใต้กรอบคิดการพัฒนาตัวแบบธุรกิจฐานสังคม และกรอบ Strategic framework ในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยกลไกธุรกิจฐานสังคม

4.1 กรอบคิดการพัฒนาตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (รูปที่ 3.2)

กระบวนการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม ประกอบด้วย

1) การสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในรูปแบบของหุ้นส่วนหรือพันธมิตร (Partnership Interaction) ภายใต้ค่านิยมหรือปณิธานร่วม

2) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของภาคีเครือข่าย (Complementary Relationship) โดยใช้กิจกรรมร่วมและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง

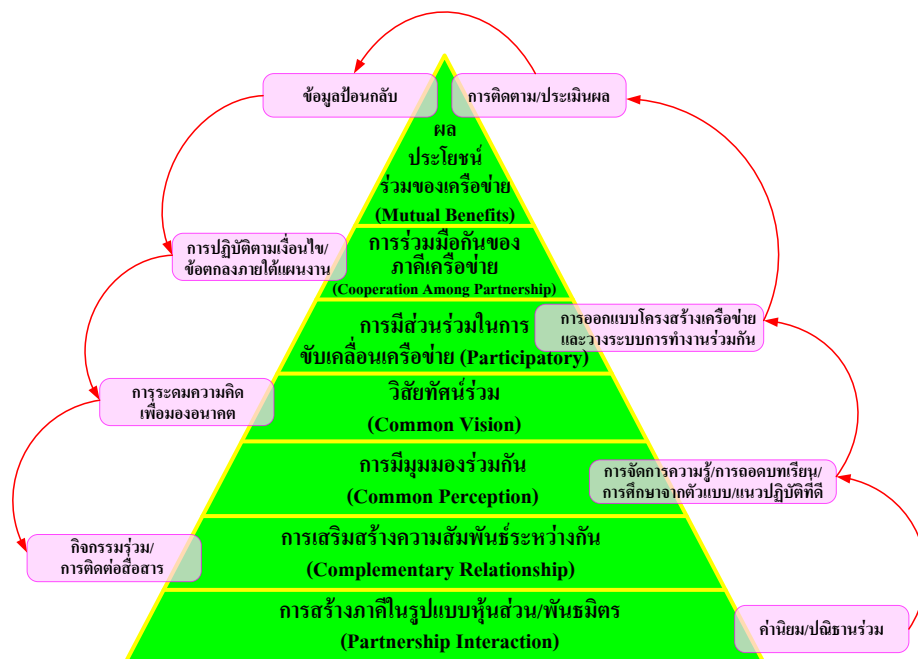
3) การมีมุมมองร่วมกัน (Common Perception) ภายใต้การจัดการความรู้และกลไกของเวทีถอดบทเรียน การศึกษาจากตัวแบบและแนวปฏิบัติที่ดี

4) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) โดยใช้เวทีระดมความคิดในการมองอนาคตร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนการทำงานร่วมกัน ภายใต้กรอบระบบคุณค่า การค้าที่เป็นธรรม และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเครือข่าย (Participatory) ด้วยการพัฒนาโครงสร้างการขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายสู่เป้าหมายร่วม

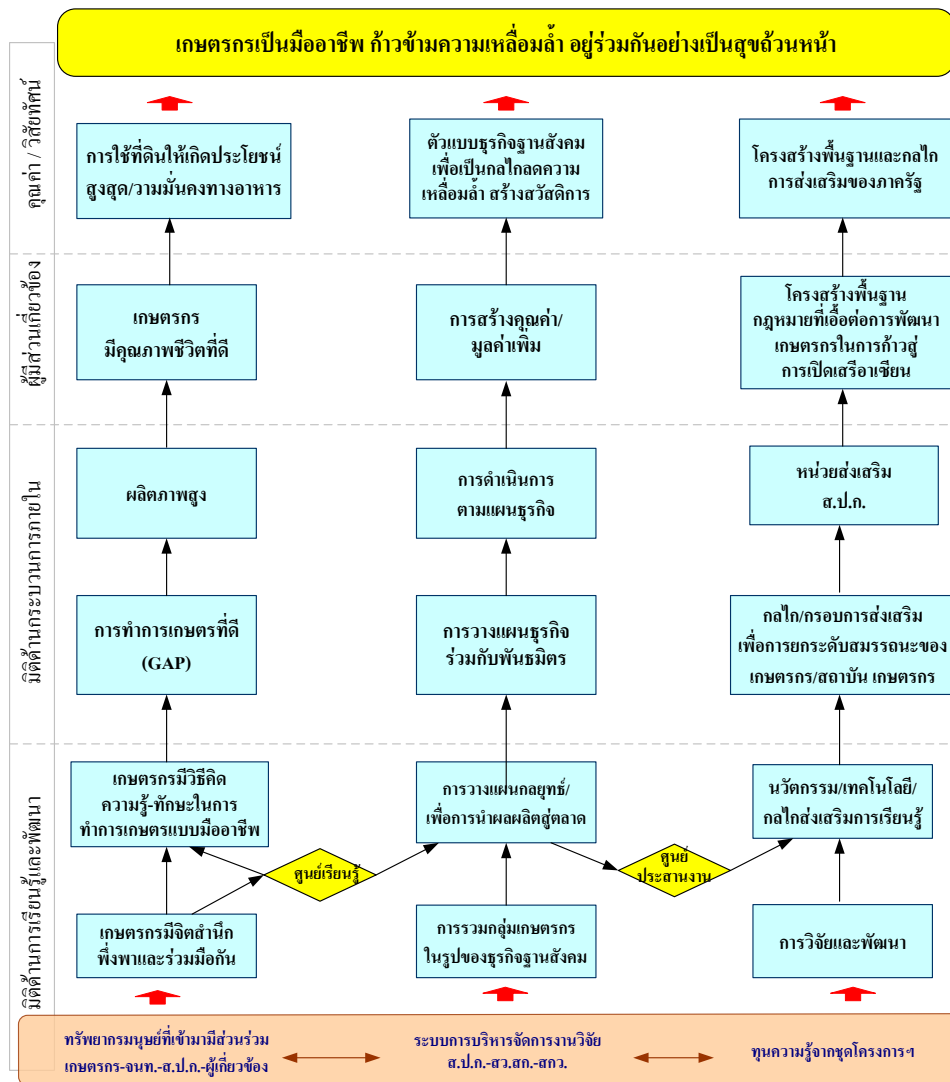
6) การร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย (Cooperation Among Partnership) ด้วยการกำหนดเงื่อนไข ข้อตกลงของภาคีในการขับเคลื่อนแผนการดำเนินการของเครือข่าย

7) การกำหนดผลประโยชน์หรือเป้าหมายร่วมของภาคีเครือข่าย (Mutual Benefits) เพื่อให้เกิดการเสริมพลังซึ่งกันและกัน โดยต้องมีกลไกการติดตามประเมินผลเพื่อนำข้อมูลป้อนกลับไปปรับปรุงในระยะต่อไป

รูปที่ 3.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม

4.2 กรอบยุทธศาสตร์ (Strategic Framework) ในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยใช้กลไกธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ร่วม (รูปที่ 3.3)

รูปที่ 3.3 กรอบยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยกลไกธุรกิจฐานสังคมสู่วิสัยทัศน์ร่วม

5. วิธีการวิจัยและการดำเนินการวิจัย

การวิจัยจะเป็นไปในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทีมประสานงานกลางจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่นักวิจัย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ส.ป.ก.และเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง : การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในกรอบแนวคิดและกรอบการดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Framework) แก่เจ้าหน้าที่ส.ป.ก.และเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ

ขั้นที่สอง : การจัดทำข้อเสนอโครงการ แผนการดำเนินการวิจัย และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เพื่อนำเสนอผ่านการคัดเลือกโดยทีมประสานงานกลาง

ขั้นที่สาม : การดำเนินการโครงการวิจัยภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำของผู้ประสานงานและผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่สี่ : การติดตาม/ประเมินผลของผู้ประสานงาน/ผู้ทรงคุณวุฒิ และรายงานผลการดำเนินการเพื่อนำเสนอคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตามกรอบยุทธศาสตร์ที่กำหนด

ขั้นที่ห้า : การปรับแผนการวิจัยเพื่อให้มีความเหมาะสมในช่วงการวิจัยปีที่ 2 และปีที่ 3

ขั้นที่หก : การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการถอดบทเรียนที่ได้จากการวิจัยเพื่อนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

6. แผนการวิจัย 3 ปี (ปี 2557-2559)

กิจกรรม	ปี 2557												ปี 2558	ปี 2559	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1. การจัดประชุมเตรียมการวิจัย/ ประสานงานผู้เกี่ยวข้องที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย		→													
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอโครงการของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. 2.1 กลุ่มโครงการวิจัยการส่งเสริม การทำการเกษตรที่ดีแก่เกษตรกร 2.2 กลุ่มโครงการวิจัยการพัฒนาตัว แบบธุรกิจฐานสังคมในกลุ่มเกษตรกร			→												
3. การปรับปรุงข้อเสนอโครงการและการเตรียมความพร้อมของนักวิจัย			→												
4. การดำเนินการวิจัย				→											
5. การติดตามหนุนเสริมแก่นักวิจัยในพื้นที่				✓			✓			✓		✓			
6. การจัดทำรายงานความก้าวหน้า/ รายงานฉบับสมบูรณ์						✓						✓	✓	✓	✓

3.5.2 โครงการแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจฐานสังคมไทย-ลาว

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำด้านการส่งออกสินค้าเกษตรอาหารอันดับที่ 3 ของโลก และเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน โดยสามารถผลิตอาหารที่สำคัญเลี้ยงประชากรโลกได้ 250 ล้านคน หรือ 4 เท่าของประชากรของประเทศ และการส่งออกอาหาร คิดเป็นร้อยละ 80 ของ

ผลผลิตประเทศ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2550) โดยข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าลูกค้ารายใหญ่ที่สุดของไทยคือ ประเทศจีน รองลงมาเป็นญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ และพบว่าในปัจจุบันมูลค่าการส่งออกของไทยไปประเทศกลุ่มอาเซียนนั้นมากกว่ามูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ กับญี่ปุ่นรวมกันประมาณ 10% โดยมีข้อสังเกตว่าอาจมีสาเหตุมาจากการเติบโตของเศรษฐกิจจีนและอาเซียน และการย้ายฐานการผลิตจากสหรัฐฯ และญี่ปุ่นมายังประเทศจีนและอาเซียนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร มีมูลค่าการส่งออกรวมกันคิดเป็นร้อยละ 17.8 ขณะที่สินค้าอุตสาหกรรม มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 76.9 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550) บทวิเคราะห์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นโอกาสของไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้

- ภาชีนำเข้าเป็นศูนย์ ซึ่งจะทำการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป จากแหล่งผลิตใน AEC ที่มีความได้เปรียบด้านราคาและคุณภาพ
- กรอบคิดสำหรับการรวมตลาดของ 10 ประเทศเป็นหนึ่ง ทำให้ตลาดใหญ่ขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการร่วมมือกันในกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับการสร้างอำนาจการต่อรองและโอกาสในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพจากการมีขนาดการผลิตที่เหมาะสม
- การลงทุนในอาเซียนทำได้โดยเสรี สามารถย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่เหมาะสมเป็นแหล่งผลิตซึ่งมีค่าแรงงานและปัจจัยการผลิตถูกกว่า
- การสร้างโอกาสในการใช้ฐานการผลิตร่วมในกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) โดยไทยเป็นผู้นำ (Least Developed Countries : LDCs)
- ระบบโลจิสติกส์ในภูมิภาคสะดวกขึ้นและมีค่าใช้จ่ายต่ำลง
- การทำข้อตกลงทางการค้าในรูปแบบของ FTA อาเซียน เช่น ASEAN+1, +3, +6 ทำให้มีความได้เปรียบเรื่องภาชีนำเข้ากว่าคู่แข่งทางการค้าอื่นที่อยู่นอกอาเซียน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบ (อุปสรรค) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น พบว่ามีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดคู่แข่งใหม่ในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งคู่แข่งทางการค้าจะสามารถเข้ามาแข่งขันในเขตแดนการค้าของไทย และไทยอาจถูกแย่งแรงงานฝีมือไป พร้อมกับส่วนแบ่งการตลาดจากผู้มีความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ของคู่แข่งทางการค้า

ด้วยตระหนักถึงสถานการณ์ที่เป็นโอกาสและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งดำเนินการในแนวทางของการมองกรอบวิสัยทัศน์ใหม่ในการใช้ประโยชน์จากทุนความรู้ของชุดโครงการการขับเคลื่อนการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม โดยเฉพาะการนำตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE) และชุดความรู้การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า (Value Network Building) การบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ (Integrated Supply Chain Management) ซึ่งเป็นตัว

แบบธุรกิจที่เกิดจากกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ของพันธมิตรธุรกิจ (Strategic partner) ที่มาร่วมมือกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมและการเสริมพลังกันในการดำเนินธุรกิจภายใต้โซ่คุณค่า (Value chain) ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่นำคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม ไปสู่ผู้บริโภคในชุมชนและสังคมในทิศทางของการค้าที่เป็นธรรม (Fair trade)

ในเบื้องต้นได้มีการประชุมเจรจาหรือกับหัวหน้าแผนกกลุ่มสหกรณ์และธุรกิจ กลไกกรรม กรมส่งเสริมกิจการกรมและสหกรณ์ กระทรวงกลไกกรรมและป่าไม้ ของ สปป.ลาว ซึ่งมี แนวนโยบายในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรและส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเกษตรกร/สหกรณ์ เพื่อแสวงหาแนวทางการยกระดับความสามารถของเกษตรกรในการนำผลผลิตสู่ตลาดทั้ง ภายในและต่างประเทศ โดยทั้งสองฝ่าย คือ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ กรมส่งเสริมกิจการกรมและสหกรณ์ กระทรวงกลไกกรรมและป่าไม้ ของ สปป.ลาว มีความสนใจร่วมกันในการพัฒนาตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (SEE) เพื่อใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร และการเชื่อมโยงสู่ตลาดในระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงนับเป็นโอกาสดี สำหรับการวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางในการขยายโอกาสสำหรับการเชื่อมโยงธุรกิจการเกษตรไทย-ลาว เพื่อเตรียมความพร้อมการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบธุรกิจที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงการส่งเสริมการผลิตในระดับเกษตรกรและการนำผลผลิตสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาเกษตรกรให้มีการผลิตที่ได้มาตรฐานคุณภาพเพื่อความพร้อมในการก้าวสู่ Global Value Chain

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางเชิงกลยุทธ์ เตรียมการพัฒนาสู่ Global Value Chain

3. การตรวจเอกสาร

3.1 Meine Pieter Van Dijk and Jacques Triemekens (2012)) กล่าวว่า Global Value Chain คือ การเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตในท้องถิ่นสู่ผู้บริโภคคนสุดท้ายในตลาดต่างประเทศ

3.2 Meine Pieter van Dijk (2012) ชี้ว่าการใช้กลไกของพันธมิตรธุรกิจในการยกระดับการพัฒนาโซ่คุณค่าของระบบโซ่อุปทานนี้เป็นปาล์มในมาเลเซีย Meine Pieter van Dijk ชี้ให้เห็นว่าพันธมิตรธุรกิจขึ้นมามีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจและการยกระดับไปสู่การพัฒนาโซ่คุณค่า ซึ่งเนเธอร์แลนด์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ได้เริ่มพัฒนาโซ่คุณค่าของน้ำมันปาล์มมาตั้งแต่ปี 2545 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดข้อจำกัดในธุรกิจน้ำมันปาล์มและการก้าวสู่ตลาดประชาคมเศรษฐกิจยุโรป อย่างไรก็ตาม การจัดการความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนก่อให้เกิดปัญหาและพันธมิตรธุรกิจมาเลเซีย ก็ตัดสินใจถอนตัว จากพันธมิตร โดยหลังจากได้มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน

ระหว่างพันธมิตรธุรกิจ ก็ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญคือ ภูมิหลังของพันธมิตร ทรัพยากร และความสามารถของพันธมิตร การปฏิบัติตามบทบาทที่วางกรอบไว้ร่วมกัน ตลอดจนกฎระเบียบ และระบบความรับผิดชอบ

3.3 Jacques H. Trienekens (2012) ได้ศึกษา embedded ในโซ่คุณค่า ซึ่งเน้นไปที่ตลาดทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสถาบัน ซึ่งว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่คุณค่าจะต้องให้ความสนใจในเรื่องการสร้างคุณค่าในตัวผลิตภัณฑ์ ความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางของธรรมาภิบาลซึ่งกันและกัน และการเลือกช่องทางการตลาดที่แตกต่าง

3.4 Michael E. Porter (1990) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโซ่คุณค่า ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ เทคโนโลยี

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นไปภายใต้กรอบแนวคิดการยกระดับการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม 4 ประการ ได้แก่ การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การดำเนินธุรกิจบนการพึ่งพาและร่วมมือกัน การค้าที่เป็นธรรม และอาหารปลอดภัย ซึ่งมีองค์ประกอบในขั้นตอนการวิจัยที่นำมาพิจารณาใน 5 ประการ ได้แก่ (รูปที่ 3.4)

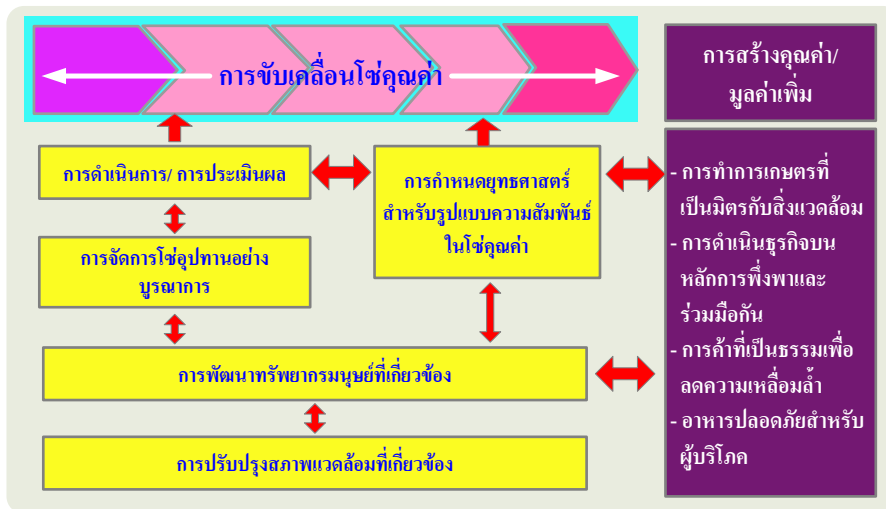
4.1 การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในมิติของจิตสำนึก วิธีคิด ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง

4.3 การกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ภายใต้โซ่คุณค่าสู่เป้าหมายร่วม

4.4 การจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการด้วยการเชื่อมโยงพันธมิตรธุรกิจสู่เป้าหมายร่วม

4.5 การดำเนินการเพื่อการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าในระดับผู้ผลิต ไปสู่การเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ผู้เกี่ยวข้อง จนถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย

รูปที่ 3.4 กรอบคิดการยกระดับการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม (ประยุกต์จาก J.E. Austin Associates, Inc., จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย)

5. กระบวนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยจะเป็นไปในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่

5.1 การกำหนดยุทธศาสตร์ โดยใช้วิธีการ SWOT Analysis สำหรับการขับเคลื่อนการปรับปรุงสภาพแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการเป็นโซ่คุณค่าเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าเกษตร

5.2 การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ กฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้อง

5.3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับสมรรถนะในมิติของจิตสำนึก วิธีคิด ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโซ่คุณค่า ส่งการบรรลุเป้าหมายการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตร

5.4 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ใหม่ในระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้โซ่อุปทานในทิศทางที่จะก่อให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทั้ง 4 ประการ

5.5 การดำเนินการและติดตาม ประเมินผล ตัวชี้วัดคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

6. ผลงานวิจัยที่คาดหวัง

รูปแบบของการเชื่อมโยงธุรกิจเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ทุนความรู้เดิมจากชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

7. แผนการวิจัย 3 ปี (ปี พ.ศ. 2557 – 2559)

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557												พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
- การประสานงานระหว่างนักวิจัย ไทย – สปป.ลาว	→															
- การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา			→													
- การปรับปรุงโครงสร้าง			→													
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์			→													
- การจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ (การสร้างพันธมิตรธุรกิจในโซ่อุปทาน)			→													
- การวางแผนธุรกิจ					→											
• การผลิตสินค้า (วัตถุดิบ)													→	→	→	
• การกำหนดมาตรฐาน							→									
• การกำหนดข้อตกลง/เป้าหมายความสำเร็จ							→									
- การดำเนินการ/การติดตาม ประเมินผล			→													
- การวิเคราะห์ผลการดำเนินการวิจัย													→	→	→	
- การจัดทำรายงานวิจัย																
• รายงานความก้าวหน้า						→										
• รายงานฉบับสมบูรณ์													→	→	→	

3.6 ผลการประชุมหรือแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยร่วมในต่างประเทศ

3.6.1 ประชุมหรือแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัย ณ ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 2-5 เมษายน 2556

สืบเนื่องจากการดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 6 ได้กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม และกลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์ ผู้การสร้างพันธมิตรธุรกิจในต่างประเทศ เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานขบวนการสหกรณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์งานสหกรณ์กับหน่วยงานในขบวนการสหกรณ์ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อนำข้อมูล ความรู้จากการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศอินโดนีเซียมาพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์กับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

1. สถานทูตไทยประจำประเทศอินโดนีเซีย

ได้รับฟังการบรรยายสรุปจากทีมงานสถานทูตเกี่ยวกับ ASEAN ร่วมกับทีมกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งประเทศอินโดนีเซียมีประชากร 240 ล้านคน มากกว่าไทย 5 เท่า และเป็นที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

- ตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา อินโดนีเซียครองอันดับหนึ่งการประกอบอาชีพประมงทะเล รองลงไปได้แก่ พม่า ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย อยู่อันดับที่ 5 การเพาะเลี้ยงชายฝั่งเวียดนามครองอันดับหนึ่ง รองลงไปคือ อินโดนีเซีย ไทยอยู่อันดับที่ 3 ตามด้วยพม่า อันดับที่ 4

- ประเทศอินโดนีเซีย ตามกฎกระทรวง ยอมให้มีท่าเทียบเรือที่สำคัญๆ เพื่อส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ ได้แก่ จาการ์ตา ตันจง ตันจูเประ เกาะสุราเวลี

- ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญของอินโดนีเซีย คือ กาแฟ มะพร้าวแห้ง ไม้ตัดดอก ปัจจุบันผลิตข้าวได้พอเพียง

- รัฐบาลโดย BULLOCK (The Board of Logistics) มี Food Program แจกข้าวคนจนทุกเดือน และมีการสั่งข้าวมะลิแดงไว้

- ท่านอัครราชทูต ดร.ชুমเจตน์ กาญจนเกษร ได้ตอบคำถามนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าคนอินโดนีเซียสนใจและเตรียมความพร้อมเรื่องการก้าวสู่ ASEAN ในปี

2558 มากน้อยแค่ไหน ท่านตอบว่า เมื่อเทียบกับประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานต่างๆ หันมารณรงค์เรื่อง ASEAN ดูเหมือนจะมากกว่าอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม คนอินโดนีเซียดูเหมือนจะค่อยๆ ปรับตัว อีกทั้งหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนก็มีการปรับตัวในการอยู่ในโลก

โลกกาภิวัตน์มานานพอสมควร โดยจะสังเกตเห็นได้จากนโยบายของรัฐที่มีความเข้มงวดในเรื่อง NTB (Nontariff Barrier) สำหรับสินค้านำเข้า ยกตัวอย่างเรื่องทุเรียนนำเข้าจากไทย จะยอมให้นำเข้าหลังจากหมดฤดูกาลทุเรียนของอินโดนีเซียไปแล้ว อีกทั้งยังมีนโยบายส่งเสริม SMEs เป็นอย่างมาก ซึ่งจะได้กล่าวในช่วงของรายละเอียดที่ Ministry of SMEs and Cooperatives

2. กระทรวงสหกรณ์อินโดนีเซีย (Ministry of Cooperatives and SMEs)

Mr.Prijambodo ผู้ช่วย ฝ่ายผู้ตรวจจสอบกิจการและบัญชีสหกรณ์และ SMEs ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ของสหกรณ์และ SMEs ในอินโดนีเซียว่า สหกรณ์ในอินโดนีเซียแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ Marketing Coops, Consumer Coops, Service Coops และ Loan+Savings

Coops. มีจำนวนทั้งสิ้น 194,000 Coops และอยู่ภายใต้กฎหมายสหกรณ์ ซึ่งกฎหมายฉบับใหม่ (17/12) ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 2012

ภายใต้กฎหมายใหม่มีนโยบายส่งเสริมให้สหกรณ์เดิมที่เป็นแบบ Multipurpose มาเป็น single propose โดยมีเหตุผลว่าจะทำให้ Loan & Savings Coops มีประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพมากขึ้น ส่วนสหกรณ์ประเภทอื่นก็จะได้มุ่งเน้นในเรื่องธุรกิจที่ตนถนัด SMEs ในอินโดนีเซีย มีสัดส่วนการจ้างงานธุรกิจถึงร้อยละ 95 และมีสัดส่วน 58% ของ GDP ในอินโดนีเซียไม่มี Coop Bank มีแต่ BOKOPIN ซึ่งสหกรณ์ถือหุ้นเพียง 10% อีก 90% เป็นเอกชนมาลงทุน

นโยบายสนับสนุน SMEs นั้นเป็นไปภายใต้ Guarantee & Institutional Sate and Enterprise ตัวอย่างเช่น SME ในด้านเกษตรกรรม รัฐ guarantee เงินกู้ให้แบงค์ 8% Commercial Bank รับผิดชอบความเสี่ยง 29% SMEs ในอินโดนีเซียจะจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ Food-Beverage, Agro-Industry และ Handicraft

รัฐบาลอินโดนีเซียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสหกรณ์ โดยประสานงานระหว่างกระทรวงสหกรณ์และ SMEs ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ ปี 1992 (The Coop. Law 1992) ในจำนวนสหกรณ์ 140,000 มีที่ทำการค้า (trading coop.) ประมาณ 80,000

ในบรรดาสหกรณ์ 4 ประเภท Mutual Finance Coops เป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็งและมีสมาคมการค้าของสหกรณ์ ที่เป็นที่ยอมรับได้แก่ Rural Trading Coops., Association of Indonesia Batic Co-op (Gabungan Koperasi Batin Indonesia/ GKBI)

The Credit Union (Induk Koparasi Kredit/ INKOPDIT) เป็นองค์กรกลางที่มีสมาชิกเป็น 1,200 Credit Coop groups ทั่วประเทศ มีสมาชิก 250,000 และ 500,000 Mutual savings group ที่เรียก Arisan group เป็นกลุ่มเตรียมการสหกรณ์ กลุ่มเกษตร และกลุ่มสตรี

3. สภาสหกรณ์แห่งอินโดนีเซีย (DEKOPIN)

เมื่อคราวการประชุม Congress ครั้งที่ 1 ปี 1947 มีผู้แทน 500 คน จากเกาะชวา กาลิมันตัน สุมาตรา และสุราเวลี ก็มีข้อสรุปสำคัญประการหนึ่ง ให้ตั้งองค์กรชื่อ Central Organization of Indonesia People's Coops (SOKRI) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Dewan Koperasi Indonesia (DEKOPIN) หรือสภาสหกรณ์อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นองค์การอิสระของขบวนการสหกรณ์ ตามกฎหมาย ปี 1992 ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางทั้งใน-ต่างประเทศ มีสาขาระดับจังหวัด เรียก

Provincial Cooperative Council (Dekopinwil) และสำนักงานระดับหมู่บ้าน เรียก Dekopinda ปัจจุบัน มี Dekopinwil 33 จังหวัด – 385 Dekopinda ใน 385 การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสมาชิกของ DEKOPIN ตั้งสหกรณ์ชั้นมัธยมและชั้นประถม ตลอดจนสมาชิกของสหกรณ์ในระดับการปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบัน DEKOPIN มีสมาชิก 33 ล้าน 194,000 สหกรณ์ ชั้นปฐม 60 ชุมชุม สหกรณ์ระดับชาติ และ 33 สภาสหกรณ์ระดับจังหวัด

จากการพูดคุยกับกรรมการฝ่าย Expert ชี้ว่า กฎหมายสหกรณ์ฉบับใหม่ที่ ประกาศใช้ในปี 2012 นั้น รัฐไม่ให้การสนับสนุนสหกรณ์แต่มุ่งไปที่ SMEs มากกว่า

4. ชุมชุมสหกรณ์ระดับชาติ (INDUK KUD)

Induk KUD จัดตั้งขึ้นในปี 1979 เป็นชุมชุมระดับชาติของ rural coops ใน อินโดนีเซีย ภารกิจเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมการสหกรณ์ โดยให้การศึกษาอบรม พัฒนา ธุรกิจและจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในชุมชน Induk KUD ทำธุรกิจส่งเสริมการออมและให้เงินทุนแก่ สมาชิกทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำโบรชัวร์เผยแพร่สินค้าและปัจจัยการผลิต ตลอดจนจัดตั้งตลาด ในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์ เหมืองแร่ ป่าไม้ และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

ปัจจุบัน Induk KUD มีสมาชิกใน 27 จังหวัด และมีสำนักงานสาขา 3 จุดใน ต่างประเทศ Induk KUD เป็นตัวแบบขององค์กรสมาชิก 30 แห่ง 9,437 สหกรณ์ มีสมาชิกรายบุคคล 13.4 ล้าน มีพนักงาน 45 คน (9 คน เป็นผู้หญิง)

พัฒนาการของ Rural Coops มา จาก Village Coops จนถึงกฎหมายสหกรณ์ปี 1997 ได้ พัฒนาหน่วยงานส่งเสริมจากหลายๆ กระทรวงมาเป็น กระทรวงสหกรณ์และจัดตั้ง Department of Logistics (DOLOG) โดยรับประกันราคาและให้สหกรณ์ (KUD) ซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรและผู้ค้ารายย่อย จึงดูเหมือนสหกรณ์เป็นกลไกของรัฐ อย่างไรก็ตามพบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะด้านการ จัดการจึงทำให้เกิดความเสี่ยง

5. ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMESCO)

• SMESCO Indonesia Company (SIC) ตั้งขึ้นในปี 2007 โดยมีจุดมุ่งหมาย ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานโลกของอินโดนีเซีย

SMESCO Building เป็นอาคาร 17 ชั้น ชั้นละ 500 ตร.ม. ประกอบด้วย ศูนย์ค้าปลีกสินค้า Premium Trading House ศูนย์แสดงสินค้า ศูนย์ธุรกิจ ห้องประชุม การบริการธนาคาร ร้านอาหาร ฯลฯ สำหรับสนับสนุนธุรกิจของ SMESCO

♦ วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันเชี่ยวชาญในด้านการตลาดต่างประเทศส่งเสริมสินค้า SMEs และทำให้ SMESCO Indonesia เป็น icon ของ SMEs

♦ ภารกิจ :

- 1) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการแสดงสินค้า
- 2) ส่งเสริมการตลาดให้กับผลผลิตผ่านกิจการการค้า
- 3) จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพแก่ SMESCO
- 4) จัดห้องประชุมที่ UKM Gallery
- 5) ประสานงานจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งการประชุม เวที

สัมมนาการแลกเปลี่ยนเงิน การท่องเที่ยว ค้าปลีก และcafé

6. สรุปผลการศึกษาดูงานและประชุมหารือสำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต

การเดินทางไปศึกษาดูงานและประชุมหารือสำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต ได้สาระสำคัญดังนี้

1. ได้เพิ่มพูนความรู้การตลาดสินค้าไทยในประเทศอินโดนีเซีย ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร นวัตกรรมการพัฒนาสหกรณ์และ SMEs ในอินโดนีเซีย และมีแผนงาน Road Show สินค้า Farmer Shop ในงานการส่งเสริมสินค้าไทย ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 6-9 มิถุนายน 2556

2. ได้ความรู้สำหรับนำไปขยายผลตัวแบบธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์สู่การสร้างพันธมิตรธุรกิจในต่างประเทศเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน

3. ได้โอกาสสร้างภาคีพันธมิตรภาคีวิสาหกิจ สหกรณ์ เอกอัครราชทูตไทยในอินโดนีเซีย DEKOPIN, INDUK KUD และ SMESCO สำหรับความร่วมมือทางวิชาการในอนาคต

3.6.2 ประชุมหารือแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัย ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 8-10 พฤษภาคม 2556

สืบเนื่องจากการดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 6 ได้กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม และกลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์ ผู้การสร้างพันธมิตรธุรกิจในต่างประเทศ เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานขบวนการสหกรณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์งานสหกรณ์กับหน่วยงานในขบวนการสหกรณ์ประเทศสปป.ลาว เพื่อนำข้อมูล ความรู้จากการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศสปป.ลาวมาพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์กับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

(1) กรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กระทรวงกิจการและป่าไม้

เช้าวันที่ 9 พฤษภาคม 2556 คณะได้เดินทางไปประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารกรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กระทรวงกิจการและป่าไม้ ประเทศสปป.ลาว ได้รับทราบข้อมูลว่า กระทรวงกิจการและป่าไม้ แบ่งออกเป็น 12 กรม ได้แก่ กรมแผนกความร่วมมือ สถาบันค้นคว้ากิจการแห่งชาติลาว กรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กรมปลูกฝัง (ทำเกี่ยวกับเรื่องนิติกรรมสัญญา และการรับรอง) กรมเลี้ยงสัตว์ หรือกรมประมง กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมตรวจการป่าไม้ กรมตรวจการ กรมคุ้มครองและพัฒนาที่ดินกิจการ

ในอดีตที่ประเทศลาวปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์นั้น จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับสหกรณ์ แต่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งกลุ่มมากกว่า จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2010 รัฐบาลได้ออกประกาศของนายกรัฐมนตรีให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ ที่เรียกว่า “ตำหรับนายก” ฉบับที่ 136 โดยมีนโยบายส่งเสริมให้มีสหกรณ์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง ซึ่งแผนกลุ่มสหกรณ์และธุรกิจกิจการ ที่ทำคำอ้วน ดูแลอยู่นั้น กำลังศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการเทียบการจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศลาว และกำลังศึกษาเรื่องกฎหมายและการร่างกฎหมายที่จะใช้ในอนาคต ปัจจุบันสหกรณ์ที่มีอยู่ คือ สหกรณ์การปรุงแต่ง หรือเรียกว่า สหกรณ์แปรรูป ซึ่งมีการแปรรูปหม่อน การทำสบู่และแชมพู สหกรณ์โพนต้อง อยู่ที่นครหลวง และได้รับข้อมูลว่า มูลนิธิฮันส์ ไชเคิล เคยให้การสนับสนุน และขณะนี้ มี “สถาบันค้นคว้ากิจการและป่าไม้” อยู่ที่ ดงไต่ดง

ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของงานวิจัย และจะส่งเสริมการจัดตั้งเกษตรกรให้เป็นสมาคม และจะพัฒนาให้เป็นสหกรณ์ตามนโยบายในที่สุด ซึ่งหน่วยงานได้รับทุนสนับสนุนจาก DGRV ประเทศเยอรมนี มีโครงการความร่วมมือ 3 ปี จะสิ้นสุดในปี ค.ศ. 2014

(2) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าลาว

บ่ายวันที่ 9 พฤษภาคม 2556 เข้าพบ คุณพวง พรหมบุตร หัวหน้าแผนกส่งเสริมและพัฒนาสินค้าลาว สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมลาวและการค้าลาว โดยคุณพวง ได้ให้ข้อมูลของเรื่องนโยบายของแผนกส่งเสริมและพัฒนาสินค้าลาวว่า ขณะนี้ประเทศลาวได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมในชุมชนต่างๆ และจะประสานงานกับกรมส่งเสริมกิจการ

และสหกรณ์ พยายามพัฒนาสินค้าของชุมชน โดยเคยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิฮันส์ ไชเดล ซึ่งปัจจุบันได้หยุดไปประมาณ 2 ปีแล้ว ทั้งนี้เคยพากลุ่มไปศึกษาดูงานที่ จ.เชียงใหม่ ประเทศไทย หลายครั้ง และปัจจุบันมีการวางกฎระเบียบ มีการปรับปรุงสินค้าคุณภาพ พร้อมส่งคนไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศจีน เกาหลี และประเทศไทย

ปัจจุบันกระทรวงได้ส่งเสริมโครงการ “หนึ่งเมือง หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบ และแรงงานในท้องถิ่น และมีการดำเนินการในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และพยายามส่งเสริมให้มีการจัดตั้งระเบียบของกลุ่มมารองรับ มีหัตถกรรมจักสาน ติเงิน ช่างทอง ช่างเงิน กลุ่มแปรรูปอาหาร เช่น อาหารกระป๋อง โดยสินค้าเด่นเป็นจำพวกกาแฟและจักสาน ซึ่งปัจจุบันขายให้กับโรงแรมและกลุ่มนักท่องเที่ยว

(3) บริษัท Lao Agro Industry Co., Ltd

ช่วงเช้าของวันที่ 10 พฤษภาคม 2556 ได้เดินทางไปบริษัท Lao Agro Industry Co., Ltd ซึ่งเป็นบริษัทที่ผลิตผลไม้แปรรูปกระป๋อง โดยผลิตภัณฑ์แปรรูปที่สำคัญ คือ น้ำข้าวโพดปรุงแต่งด้วยครีม ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้ง GMP และ HACCP แล้ว โดยรับซื้อข้าวโพดหวานจากกลุ่มเกษตรกร มีการทำ Contract Farming ให้ปุ๋ยและยาแก่เกษตรกร มีกำลังการผลิตประมาณหนึ่งพันตัน สินค้าจะวางจำหน่ายในมินิมาร์ทในเขตเวียงจันทน์และบริเวณใกล้เคียง

การลงทุนวางฐานการผลิตในประเทศลาว จะได้โอกาสในแง่ของการยกเว้นภาษี สำหรับผักแปรรูป และผลไม้กระป๋องในตลาดยุโรป บริษัทมีการใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านหิน ที่เรียกว่าแอนทราไซต์ ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ไม่สูงมาก และค่าแรงประมาณวันละ 200 บาทต่อคน โดยในอนาคตต้องการให้รัฐช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันปลูกผักที่มีคุณภาพ และมีนโยบายที่จะทำ Contract Farming กับกลุ่มเกษตรกร

(4) ศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ น้ำจิ้ม

คณะฯได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษน้ำจิ้ม ตั้งอยู่ที่แขวงเวียงจันทน์ รวม 19 ครอบครัว ร่วมมือกันทำงาน ซึ่ง คุณอิงศรี ได้เล่าให้ฟังว่ากำลังรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มนี้ โดยมีคุณพรสวรรค์ อายุ 56 เป็นแกนนำกลุ่ม โดยจะมีแกนนำประมาณ 8 คน รับผิดชอบเรื่องการรับรอง

การปลูกผักปลอดภัย (Inter Control System : IEC) โดยกลุ่ม IEC จะทำหน้าที่สุ่มตรวจการปลูกผักของทั้ง 19 ครอบครัว ซึ่งผลผลิตที่ได้จะส่งขายที่ตลาด ออร์แกนิก ซึ่งมีการเปิดตลาดทุกวันพุธและวันเสาร์ จำหน่ายราคาสูงกว่าผักทั่วไปประมาณ กิโลกรัมละ 5 บาท ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจในรายได้ที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปขายผักคนละ 250 บาท รวม 10 คน เป็นเงิน 2,500 บาท ในแต่ละเที่ยว เพื่อขายสินค้าด้วยตัวเอง มีรายได้ประมาณ 2 ล้านบาท ซึ่งเหล่านี้คือมูลค่าทางการตลาด

ข้อสรุปที่เห็นตรงกันคือ โครงการความร่วมมือในการพัฒนา Smart Officers, Smart Farmers และเรื่องการส่งเสริมกลุ่มตามหลักการสหกรณ์ นอกจากนี้ ขณะไปดูงานกลุ่มเกษตรกร คุณอิงศรี ได้ให้ความสนใจในโครงการ Farmer Shop ซึ่งอาจอยู่ในรูปโครงการ Farmer Shop Laos ซึ่ง คุณคำอ้วน กล่าวว่ามีความเป็นไปได้สูง

(5) ประชุมหารือแนวทางความร่วมมือ ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสปป.ลาว

เวลา 14.30 น. เข้าพบ รองศาสตราจารย์ แสงจัน จันทเสน รองคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประกอบด้วย 5 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาบัญชี การเงินการธนาคาร บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการค้า โดยมีหลักสูตร

ทั้งหมด 7 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการตลาด เศรษฐศาสตร์พัฒนาและการวางแผน การเงินภาครัฐ การค้าระหว่างประเทศ บัญชี-การเงิน บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการค้า และมีโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย มหาวิทยาลัยกวางสี ประเทศจีน

ต่อข้อคำถามที่ ดร.ณรงค์ กู้เจริญประสิทธิ์ ได้ถามว่า มีความเป็นไปได้ในการทำโครงการความร่วมมือในเรื่องของหลักสูตรนานาชาติหรือไม่ ซึ่ง รศ.แสงจันทร์ บอกว่ามีความเป็นไปได้ แต่น่าจะเป็นโครงการความร่วมมือพร้อมกันหลายสถาบันในอาเซียน ได้แก่ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม พม่า หรือจีน เพราะจะมีความยั่งยืนมากกว่า ในส่วนของการวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์การพัฒนานั้น ได้มีความร่วมมือระหว่างสถาบันค้นคว้าเศรษฐกิจแห่งชาติลาว และ FAO ได้เข้ามาสนับสนุนในเรื่องของ Food security และ Food sustainable อยู่

บทที่ 3

ผลการดำเนินงานวิจัยในระยะรายงานความก้าวหน้า

3.1 ผลการติดตามโครงการวิจัยเดิม

ผลการติดตามโครงการวิจัยเดิมที่ต่อเนื่องจากการดำเนินการชุดโครงการวิจัย ในระยะที่ 5 ปรากฏว่าแล้วเสร็จ จำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการ ประกอบด้วย

3.1.1 โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3

การขับเคลื่อนโครงการวิจัยในปีที่ 3 มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการดำเนินการโครงการนำร่องในแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ทีมพี่เลี้ยงและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่การขยายผลของเกษตรกรที่เป็นภาคีพันธมิตรอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมต่อไป ในขณะเดียวกันจะใช้กลไกตลาดสุขใจเป็นกลไกการขับเคลื่อนความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริโภคอาหารปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภค โดยจะได้ทำการประเมินผลกระทบในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม ของภาคีพันธมิตรและชุมชน

การพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์จะใช้กลไกของการเรียนรู้ในการยกระดับความรู้ และทักษะในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรแก่เกษตรกรผู้ผลิตที่เป็นสมาชิกของภาคีเครือข่าย ตลอดจนการทำให้แปลงเกษตรอินทรีย์ตัวอย่างนำร่อง เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยใช้พื้นที่เกษตรของสวนสามพราน เพื่อใช้เป็นแปลงเกษตรอินทรีย์สาธิต และให้กลุ่มภาคีเครือข่ายที่สนใจเข้ามาเป็นผู้ผลิตในการจัดการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ภายใต้การกำกับดูแลของทีมพี่เลี้ยง และผู้เชี่ยวชาญ ปัจจุบันแปลงเกษตรอินทรีย์สวนสามพราน ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ระดับสากล

การพัฒนาแปลงเกษตรอินทรีย์กลุ่มภาคีเครือข่าย กลุ่มพัฒนายั่งยืนคลองจินดา โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และสมาชิกส่วนใหญ่ที่อยู่ในตลาดสุขใจก็ผลิตผัก และผลไม้ สมาชิกในกลุ่มมีความเห็นว่า ควรมีการทำแปลงเกษตรอินทรีย์ตัวอย่างไว้บริเวณตลาดสุขใจด้วย หากลูกค้ามีความสนใจ หรือสมาชิกมีความสนใจต้องการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทางสวนสามพราน ยินดีที่ให้ภาคีเครือข่ายได้พื้นที่ในการผลิตพืชผักอินทรีย์เป็นแปลงเกษตรอินทรีย์ตัวอย่าง มีการจัดการระบบเกษตรอินทรีย์ และมีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำอยู่ตลอดเวลา ทั้งเรื่องการวางแผนการผลิต การจัดการดูแลรักษาผลผลิต โดยการใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมแมลงศัตรูพืช เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมยกระดับการผลิตกลุ่มภาคีเครือข่ายที่ผลิตเกษตรอินทรีย์ ให้มีมาตรฐานรองรับอย่างเป็นทางการ และสวนสามพราน ยังจะเป็นแกนกลางในการ

ประสานงานกับหน่วยงานตรวจรับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรเครือข่ายที่มีความสนใจต้องการขอรับรองมาตรฐานได้ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ของตนเอง

ผลการดำเนินงานกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ตลอดจนการยกระดับสมรรถนะด้านการผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่สินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีการพึ่งพาและร่วมมือกัน ใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เกิดเป็นสังคมการเรียนรู้ของเกษตรกรภาคีพันธมิตรชุมชน ผู้ประกอบการ นักวิชาการ นักพัฒนา ที่เข้ามาร่วมมือกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายใต้ปณิธานร่วม ด้านการผลผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปอินทรีย์ แลกเปลี่ยนทัศนคติ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกษตรตำบลอำเภอสามพราน เพื่อขยายผลการดำเนินเครือข่ายกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ด้านการผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรแปรรูปสู่ตำบลต่างๆ ในอำเภอสามพรานต่อไป ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ตลาดสุขใจเป็นที่รู้จักไปอย่างกว้างขวาง เป็นตลาดต้นแบบที่มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบสามารถให้ผู้อื่นนำไปพัฒนาการดำเนินการเกิดตลาดอินทรีย์แห่งใหม่ต่อไปได้ในอนาคต

3.1.2 โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3

การจัดทำฐานข้อมูลด้านราคาเพื่อระบบธุรกิจคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยนำร่อง โดย 5 สหกรณ์ เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เครือข่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ และเป็นข้อมูลอ้างอิงในด้านราคาข้าวเปลือกและข้าวสารหอมมะลิให้แก่หน่วยงานอื่นๆ แสดงให้ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรมถึงคุณประโยชน์ของระบบเครือข่ายสหกรณ์ ที่มีศักยภาพในการดำเนินการช่วยเหลือชาวนาบริเวณ 5 จังหวัด ให้ได้รับความเป็นธรรมในการขายข้าวเปลือกหอมมะลิใหม่ ในช่วงปลายฤดูถึงต้นฤดูกาลใหม่ ได้ผลตอบแทนต่อเกษตรกรในด้านราคาที่เป็นธรรม ใกล้เคียงกับราคากลางมากกว่าโรงสีเอกชนสูงถึง 2,000-3,000 บาท/ตัน

ผลลัพธ์ด้านการส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีและลดต้นทุน (GAP):

การถอดบทเรียนจากการส่งเสริมผลิตข้าวคุณภาพ GAP ซึ่งมีสมาชิกเข้าโครงการ จำนวน 4,046 คน ผ่านและได้ใบรับรองแล้ว 2,510 คน และยังไม่ได้รับการรับรอง 1,536 คน ผลการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP พบว่า การสื่อสารภาครัฐกับสมาชิกตลาดเคลื่อน ทำให้เกิดความสับสนและไม่เข้าใจประโยชน์ที่แท้จริงของ GAP มีกระบวนการผลิตข้าว GAP ไม่เข้าถึงวิถีชีวิตของสมาชิกเกษตรกร กระบวนการตรวจรับรองปลูกข้าวและออกใบรับรอง GAP ล่าช้าไม่ทันต่อการเก็บเกี่ยวของสมาชิก ด้านการตลาดข้าว GAP ที่ยังไม่แน่นอน ทำให้การสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าว GAP ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ผลกระทบจากโครงการจำหน่ายข้าวของรัฐการเก็บผลผลิตไม่แบ่งแยกเกรดและคุณภาพของข้าว ทำให้ข้าวคุณภาพดีปนกับข้าวคุณภาพทั่วไป

ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาระบบธุรกิจเครือข่ายสู่เป้าหมายร่วม :

การขับเคลื่อนแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” ได้รับการตอบรับที่ดี มีผู้บริโภคสนใจและรู้จักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการประชาสัมพันธ์ข้าวในงานแสดงสินค้ากับหน่วยงานราชการ ศูนย์แสดงสินค้า และการเปิดท้ายขายข้าวที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งทำเป็นประจำวันที่ 15 และสิ้นเดือนของทุกเดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2555 – เมษายน 2556 ทำให้ยอดขายในระยะนี้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี และความร่วมมือของเครือข่ายทุกสหกรณ์ ที่มีการสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่ช่วยกันประชาสัมพันธ์ขายข้าวเกิดบุญ ภาคีก็ได้ประโยชน์จากกิจกรรมนี้ซึ่งถือเป็นการสร้างโอกาสทางการตลาด สร้างนิสัยการทำงานร่วมกัน และเตรียมความพร้อมในอนาคต

ชุดความรู้ : การรวมกันของกลุ่มสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน และชุมนุมสหกรณ์การเกษตร เป็นภาคีเครือข่ายข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 14 สหกรณ์ ใน 5 จังหวัด ระบบคุณค่าที่เกิดจากการสร้างความเชื่อมโยงและผนึกกำลังกันเพื่อดำเนินธุรกิจการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิทั้งของสหกรณ์ภาคีเครือข่ายฯ ควบคู่กับระบบเครือข่ายฯ รวมถึงงานศึกษาวิจัยเชิงวิชาการในโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ที่ดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงระยะที่ 3 โดยมีผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยฯ บริหารจัดการร่วมกันเป็นที่วิจัย ดำเนินงานตามระบบกลุ่ม ที่มกลยุทธ์รวมถึงทีมที่ปรึกษาสถาบันวิชาการสหกรณ์ นับเป็นกลุ่มแนวหน้าที่มีความทุ่มเท และพยายามในการขับเคลื่อนงานของเครือข่ายให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้า เพื่อให้บรรลุประโยชน์ต่อองค์กรของตนเองและเครือข่ายฯ

สมาชิกภาคีที่มีโรงสี 7 สหกรณ์ ได้จัดทำถุงบรรจุภัณฑ์ 5 กิโลกรัม และ 1 กิโลกรัม สูญญากาศ รูปแบบใหม่ มีการปรับปรุงสีส้นและแก้ไขข้อข้อความในการใส่ที่ตั้งของสหกรณ์ออก เพื่อการวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำได้ เป้าหมายการตลาดข้าวเกิดบุญของภาคีเครือข่ายมีความซับซ้อนทางการตลาดกับแบรนด์ข้าวสหกรณ์อยู่เหมือนกัน

อุปสรรค : จากกระบวนการศึกษาวิจัยฯ พบประเด็นปัญหาสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาของระบบบริหารจัดการเครือข่ายฯ คือ สมาชิกเครือข่ายสหกรณ์ภาคีเครือข่ายฯ ขาดการร่วมมือและประสานงานกัน ไม่มีการนำแผนการตลาดข้าวหอมมะลิเครือข่ายฯ บรรจุไว้ในแผนธุรกิจสหกรณ์ภาคีเครือข่ายฯ

2. ความไม่เข้าถึงในแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” เนื่องจากสหกรณ์มีแบรนด์สินค้าเป็นของตนเอง การจำหน่ายกลุ่มลูกค้าข้าวหอมมะลิสหกรณ์มีความคุ้นเคยกับตราสินค้าสหกรณ์ จึงไม่ให้ความสำคัญกับแบรนด์ข้าวเกิดบุญ เท่าที่ควร

3. การตลาดแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” ขาดบุคลากรที่มีเทคนิคเป็นนักขาย มืออาชีพ ทำให้การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้บริโภคไม่สำเร็จเท่าที่ควร รวมถึงอุปสรรคของการตลาดของสินค้าเครือข่าย คือ ต่างคนต่างขายแบรนด์ของตนเอง

4. ขาดมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าก่อนถึงมือผู้บริโภค เนื่องจากความพร้อมในการผลิตของแต่ละสหกรณ์มีมาตรฐานไม่เหมือนกัน ทำให้สินค้าภายใต้แบรนด์ข้าวเกิดบุญ มีทั้งคุณภาพและด้อยคุณภาพปะปนกันมา เกิดผลกระทบต่อความไว้วางใจของผู้บริโภค

5. ภารกิจด้านการส่งเสริมการผลิตข้าว GAP ไม่ได้ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง จากแปลงนาจนถึงการแปรรูปอย่างจริงจัง อีกทั้งได้รับผลกระทบจากโครงการรับจำนำข้าวของรัฐ และการออกไปรับรองที่ล่าช้าของภาครัฐ การเก็บผลผลิตข้าว GAP ไม่มีการแยกเก็บที่ชัดเจน ทำให้ผลผลิตข้าว GAP ปะปนไปกับข้าวเกรดอื่นๆ อีกปัญหาสำคัญ คือ ขาดความชัดเจนในการเชื่อมโยงผลผลิตข้าว GAP ไปสู่ระบบการค้าข้าว

ข้อเสนอแนะ :

1. ระบบธุรกิจเครือข่ายฯ ต้องมีการประสานงาน มีความมุ่งมั่น มีการบริหารงานจัดการร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยประโยชน์นั้นต้องใกล้เคียงกัน

2. การติดตามแบรนด์เชิงคุณค่า “ข้าวเกิดบุญ” ที่ผู้บริโภคให้ความสนใจ ควรอธิบายทำความเข้าใจ เรื่องความเป็นสินค้าสหกรณ์ ประชาสัมพันธ์คุณค่าข้าวหอมมะลิที่เป็นผลผลิตของชาวนาช่วยเหลือชาวนาโดยผ่านกลไกสหกรณ์เป็นตัวขับเคลื่อนทางธุรกิจตลาด

3. สรรหาบุคลากรด้านการตลาดเพื่อสร้างคุณค่าของแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์และการวางสินค้าในตลาดกลุ่มผู้บริโภคที่แตกต่างกันของแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” และแบรนด์สหกรณ์ เพื่อเพิ่มยอดขายจำหน่ายสร้างผลกำไร สามารถสร้างแรงจูงใจให้แต่ละสหกรณ์เครือข่ายร่วมมือร่วมใจกับขายข้าวแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ”

4. สหกรณ์ภาคีเครือข่ายฯ ควรให้การสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจในการส่งเสริมการผลิตข้าว GAP และการแยกเก็บข้าวของโรงสีสหกรณ์ อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านนโยบาย การตลาด และเพิ่มเป้าหมายของภารกิจในด้านการลดต้นทุนการผลิตควบคู่ไปกับการส่งเสริมการผลิต เช่น สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด กำหนดราคาซื้อข้าวเปลือก GAP สูงกว่าราคาข้าวเปลือกโครงการรับจำนำในราคาที่สูงกว่า ต้นละ 1,000 บาท ทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรายย่อยทราบถึงข้อดีและประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ หากขายข้าวให้กับสหกรณ์ ทั้งในระบบรับซื้อที่ยุติธรรมและในช่วงปลายฤดูถึงต้นฤดูใหม่ที่มีความต้องการขายผลผลิต สหกรณ์จะเอื้อประโยชน์กับเกษตรกรในด้านราคาโดยตรงซึ่งสูงกว่าระบบพ่อค้าคนกลาง การตรวจรับรอง GAP ที่ล่าช้าของภาครัฐ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอ จึงเห็นควรว่าควรให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีส่วนร่วมในการตรวจรับรองด้วย เพื่อให้

ทันการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร และการเชื่อมโยงผลผลิตข้าว GAP สู่ระบบการค้า สหกรณ์ควรมีการกำหนดการผลิตและตลาดสินค้า GAP อย่างเป็นระบบ โดยดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและสาธารณะ :

1. ควรสานต่อการดำเนินงานเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย เพื่อสร้าง แปรนธ์เกิดบุญให้เป็นที่ประจักษ์ของภาพลักษณ์ข้าวหอมมะลิไทยสู่สากล
2. การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์จะช่วยยกระดับการทำธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งจะช่วยสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค และควรขยายผลสู่สหกรณ์การเกษตรอื่นๆ
3. การพัฒนารูปแบบธุรกิจของเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยถือเป็นนวัตกรรมของรูปแบบธุรกิจสหกรณ์การเกษตรไทย ในการเตรียมความพร้อมเพื่ก้าวสู่การเปิดเสรี AEC
4. ควรขยายผลชุดความรู้และแนวคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานในรูปแบบของศูนย์เรียนรู้
5. การสร้างแบรนด์เชิงคุณค่า (แบรนด์เกิดบุญ)

ข้อเสนอองานวิจัยในระยะต่อไป :

1. แนวทางการขับเคลื่อนข้าวเกิดบุญในตลาดอาเซียนเป็นพรีเมียม
2. การสร้างศูนย์เรียนรู้สหกรณ์การเกษตรร่วมกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. การดำเนินการ Farmer Shop ในศูนย์กระจายสินค้าของ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด

3.1.3 โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ระยะที่ 3

การทำงานวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ระยะที่ 3 “ที่วิจัยต้องการจะนำเสนอความท้าทายของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหารที่พร้อมจะยื่นหยัดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการตลาด ภายใต้การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ผ่านขบวนการขับเคลื่อนของเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ และสหกรณ์ที่เป็นแกนกลาง ภายใต้การค้าที่เป็นธรรม การให้ความสำคัญการสร้างเวทีการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการนำข้อมูลรอบด้านมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนการผลิตควบคุม การวางแผนการตลาด ทั้งข้อมูลในแปลงผลิตของทายาทเกษตรกรและข้อมูลผลการดำเนินงานสหกรณ์ ควบคู่กับช่องทางการตลาดที่เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ

ในส่วนระยะเวลาที่ผ่านมา ชุดความรู้โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ระยะที่ 1 พบว่าปัญหาาราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุน มีหนี้สิน พบว่าในความเป็นจริง

ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดไม่ได้เกิดจากผลผลิต แต่เกิดจากความไม่เข้มแข็ง ความไม่เข้าใจ และการไม่ร่วมมือกันของตัวเกษตรกรเอง ประเด็นสำคัญหัวใจหลัก ในอดีต “เราไม่ใช้ตลาดนำการผลิต” ทำให้ผลผลิตออกมาล้นตลาด รัฐบาลต้องทุ่มงบประมาณมาช่วยเหลือทุกปี เกษตรกรสมาชิกผู้ผลิต ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่ ถ้าอยู่โดดเดี่ยวไม่รวมตัวกัน ก็จะขาดโอกาสในด้านต่างๆ สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดการพึ่งพาตนเอง มีการแบ่งปันมากขึ้น จนเกิดเป็นความผูกพัน สร้างเกาะป้องกันตัวเอง ด้วยระบบสหกรณ์ ผลจากงานวิจัยได้เห็นรูปแบบการทำสวนผลไม้คุณภาพ ภายใต้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มนำร่อง บนแนวทางการเชื่อมโยงสู่เครือข่ายธุรกิจรวบรวมผลไม้คุณภาพของสหกรณ์การเกษตรเขตชวชัย จำกัด เป็นแกนกลางในการขับเคลื่อน อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อเกษตรกรสมาชิกผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ

ในระยะที่ 2 เกิดการต่อยอดและขยายผลการขับเคลื่อนให้เกิดความเข้มแข็งทั้งทางด้านการพัฒนาการผลิต และการพัฒนาช่องทางการตลาดผลไม้ ไปยังสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินการเชื่อมต่อกับสหกรณ์การเกษตรเขตชวชัย จำกัด ที่เป็นโมเดลต้นแบบ โดยการนำเอาชุดความรู้ตัวแบบการทำสวนผลไม้คุณภาพตามแนวทางการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ สร้างเป็นเครือข่ายเวทีแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาการผลิตเชื่อมโยง เป็นเครื่องมือในการจัดการ ค้นหาองค์ความรู้ ทั้งที่มีอยู่เดิมและความรู้ใหม่ ได้มีการขับเคลื่อนกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ใน 8 ตำบล 2 อำเภอ มุ่งไปสู่การพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่องทั้งด้านวิชาการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับแปลงผลิตของตนเองนำไปสู่การวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน ก่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 แห่ง

ในการขับเคลื่อนงานวิจัยในระยะที่ 3 มุ่งพัฒนาศักยภาพของต้นน้ำ โดยใช้แนวทางการตลาดเชิงสร้างสรรค์ (Co-Creation Marketing) ที่มีมุมมองการรังสรรค์ร่วมกันระหว่าง Producer และ Consumer โดยมุ่งเน้นการผลิตผลไม้คุณภาพตามความต้องการผู้บริโภค (Market Driven) การตลาดซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้าง Cluster หรือการรวมกลุ่ม Co-Creation เป็นลักษณะการเชื่อมโยงกันของคัลล์เตอร์ที่ไม่ใช่การเชื่อมของผู้ประกอบการกับซัพพลายเออร์หรือพาร์ทเนอร์เพียงด้านเดียว แต่ยังเชื่อมไปถึงผู้บริโภคด้วย

การพัฒนากระบวนการผลิตผลไม้คุณภาพเพื่อตอบสนองของความพึงพอใจของลูกค้า/ผู้บริโภค ฝ่ายกระบวนการ Co-Creation หรือจะเรียกว่าเป็นการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและต้องเผชิญกับสถานการณ์การแข่งขันทางการตลาด ตลอดจนผลตอบแทนต่อการลงทุนของเกษตรกรที่เกษตรกรควรจะได้รับภายใต้สถานะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คำนิยมทางวัตถุ ที่เกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

บทบาทสำคัญในการพัฒนาเกษตรกร สหกรณ์ต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ ทำให้เกษตรมีรายได้และมีอาชีพที่ยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลต่อฐานะของสหกรณ์ในที่สุด

จากการวิจัยการขับเคลื่อนเครือข่ายคุณค่าผลไม้ทำให้เกิดตัวแบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ที่มีมุมมองการดำเนินธุรกิจเชิงสวัสดิการ ขับเคลื่อนบนพื้นฐานของความศรัทธาเอื้ออาทร แบ่งปันบนพื้นฐานอาชีพของ ต้นต้นน้ำ-ต้นกลางน้ำ-ต้นปลายน้ำ ที่จะสามารถเชื่อมร้อยการทำงานบนแนวทางการมีส่วนร่วมเกิดประโยชน์อย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำมาซึ่งรายได้และอาชีพที่มั่นคง ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

การก้าวไปสู่นโยบายการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community AEC การปรับตัวของกลุ่มผู้ผลิต/สหกรณ์ จึงต้องให้ความสำคัญในการปรับตัวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ การจัดการชุดความรู้จึงให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในการผลิตและการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลไม้คุณภาพ ภายใต้มาตรการด้านสุขอนามัยพืชในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม GAP, GMP บนพื้นฐานแนวคิด ผู้ผลิตปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สิ่งแวดล้อมปลอดภัย เกษตรกรต้องมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติจนเป็นความเคยชิน เกิดการยอมรับด้วยตัวเกษตรกรเอง ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติจริง จะทำให้เกษตรกรเข้าใจระบบอย่างแท้จริง โดยผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจที่มีการประสานงานความร่วมมือกันตลอดการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ของทุกฝ่าย ที่สำคัญจะต้องเข้าใจกระบวนการทำงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งกันและกัน ซึ่งในสภาวะการที่แนวโน้มในการบริหารธุรกิจรวบรวมผลไม้จะต้องคำนึงถึงลูกค้าเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งด้านการพัฒนากระบวนการผลิตและการพัฒนาขยายช่องทางการตลาดของผลไม้คุณภาพ ซึ่งจะทำให้สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ดังกล่าว ตลอดจนเป็น การสร้างภูมิคุ้มกันให้ระบบสหกรณ์การเกษตร

การพัฒนาระบบโซ่อุปทาน Supply Chain Management ซึ่งเป็นการบริหารกระบวนการทั้งหมด ทุกขั้นตอน ที่เกี่ยวข้องกับการสั่งซื้อสินค้า และส่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค กระบวนการดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็น “หัวใจสำคัญ” ของการบริหาร ธุรกิจรวบรวมผลไม้ของสหกรณ์ ในปัจจุบัน เกษตรกรและสหกรณ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร การบริหารจัดการธุรกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) จะต้องมุ่งเน้นเรื่อง การบริหารโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ และนั่นก็เป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้การแข่งขันในธุรกิจรวบรวมผลไม้ของสหกรณ์ที่นับวันจะรุนแรง หากแต่เต็มเปี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การขับเคลื่อนกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ ภายใต้สังกัดสหกรณ์ ด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลต่อการช่วยลดขั้นตอน การทำงาน ลดค่าใช้จ่าย ลดเวลาในการทำงาน เกิดประสิทธิภาพ ต้องยึดแนวทางการร่วมมือ พัฒนา ทั้งระบบ การบริหารจัดการอย่างใกล้ชิดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Collaboration) โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

ภาวการณ์แนวโน้มการบริหารธุรกิจสมัยใหม่จะ ต้องคำนึงถึงลูกค้าเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองลูกค้า/ ผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มวิจัยคาดหวังว่าการเชื่อมต่องานวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ภายใต้การค้าที่เป็นธรรม ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัยโดยมี สถาบันวิชาด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาเกษตรศาสตร์ ประสานงานการขับเคลื่อนงานวิจัยให้สำเร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต และการตลาด จะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยให้เกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาการผลิต คงไว้ในอาชีพการเป็นเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้ได้อย่างยั่งยืนควบคู่กับความมั่นคงของสหกรณ์

3.1.4 โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาไปสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม

อินทรีย์เชิงคุณธรรม

โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาไปสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม กรณี กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าวคุณธรรม ภายใต้เครือข่ายมูลนิธิธรรมะร่วมใจ จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบค้น ศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ / การประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม ต่อการพัฒนาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม

2. เพื่อสร้างระบบการรับรองมาตรฐาน / การประกันคุณภาพภายในสำหรับ “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม”

3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์คุณธรรมที่นำไปสู่ความน่าเชื่อถือในระดับสากล

การตอบใจทย์วิจัยในครั้งนี้ ที่มนักวิจัยได้ทำการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ ดังแผนภาพ

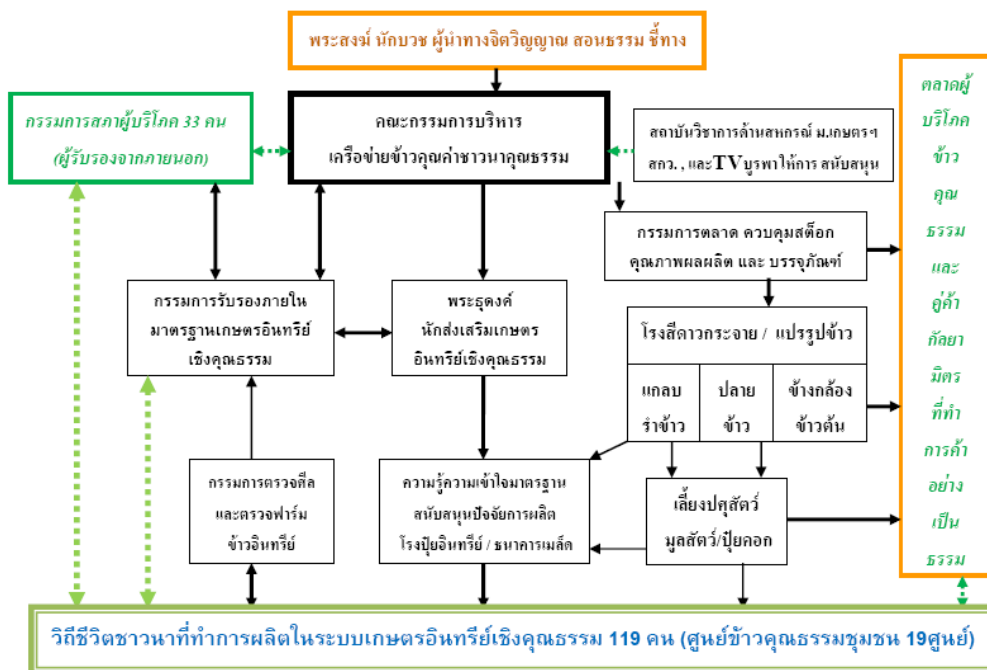

เริ่มจากการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเกษตรกร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริโภค ที่เกี่ยวข้อง และทำการเก็บข้อมูล ด้วยการเข้าไปสำรวจ สอบถาม พูดคุยแบบเจาะจง จนสามารถสร้างตัวแบบที่เรียกว่า มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม มีเนื้อหาข้อกำหนดเป็นมาตรฐาน 45 ข้อ และได้ออกแบบ คู่มือการประกันคุณภาพ ให้สามารถที่จะนำไปปฏิบัติแล้วบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด

ที่ม่นักวิจัยได้มีปฏิบัติการลงพื้นที่โดยเฉพาะช่วงการนำเอามาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม และคู่มือการประกันคุณภาพไปทดลองใช้กับชาวนาสมาชิก 119 ราย นั้น มีการลงพื้นที่อย่างเข้มข้น

ผลการวิจัยพบว่า ระบบการรับรองมาตรฐานที่มีการดำเนินงานอยู่อย่างเป็นทางการและเป็นยอมรับกันในวงกว้างทั่วไป ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศนั้น ล้วนเป็นมาตรฐานที่ทำการตรวจรับรองกระบวนการผลิตเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคว่า ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มานั้นมีความเป็นผลิตผลจากระบบเกษตรอินทรีย์ไร้สารพิษ แต่ตัวคนผู้ผลิต (เกษตรกร ชาวนา) จะมีชีวิตยากลำบาก เจ็บป่วย มีหนี้สิน กินสูบตี๋มเสพ (เหล้า เบียร์ บุหรี่ ยาเสพติด เล่นการพนัน มีอบายมุข) ถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างไร ไม่มีข้อกำหนดห้ามและบอกแนวทางแก้ไขเอาไว้ในมาตรฐาน

ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม ที่ที่ม่นักวิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังแผนภาพ

จากแผนภาพระบบการตรวจรับรองจะเห็นว่าการตรวจรับรองใน 2 ระดับ คือ ระบบการตรวจรับรองภายใน (ตัวอักษรตัวตรง) และระบบการตรวจรับรองจากภายนอก (ตัวอักษรตัวเอียง) ที่เรียกว่า สมาชิกผู้บริโภคหรือเครือข่ายผู้บริโภคหรือเครือข่ายคนกินข้าวเกลือกลูซาวนา ซึ่งทำให้ระบบการตรวจรับรองนี้มีคุณค่าและได้รับความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

สำหรับในส่วนของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม และ คู่มือการประกันคุณภาพ ที่มีวิสัยทัศน์ได้ออกแบบสร้างขึ้นแล้วนำมาปฏิบัติการทดลองใช้จริงกับชาวนาคุณธรรมที่สมัครเข้าร่วม 119 ราย ในระยะเวลา 1 รอบการผลิตนั้น ผลการวิจัยพบว่า ตัวข้อกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม 45 ข้อ และ คู่มือการประกันคุณภาพ นั้นเป็น นวัตกรรมใหม่เป็นชุดความรู้เกี่ยวกับ ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม ที่มีลักษณะเป็นทั้ง กระบวนการ และ ผลิตภัณฑ์ กลุ่ม / องค์กร ชาวนาสามารถนำเอา ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม และ คู่มือการประกันคุณภาพ ตาม มาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนที่มีคุณค่า และคนที่มีคุณค่านี้ก็ได้กลายเป็นต้นธารของสายน้ำแห่งความดี ผลิตข้าว พืช ผัก ผลไม้อินทรีย์ไร้สารพิษ ออกมาเป็นอาหารที่มีคุณค่าให้แก่มนุษยชาติ ผู้บริโภคทั้งแผ่นดินในระบบการค้าที่เป็นธรรม

ข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะทำให้ระบบการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์คุณธรรม ได้รับความน่าเชื่อถือในระดับสากล นั้นประกอบด้วย

1. นโยบายสร้างจิตสำนึกการพึ่งตนเอง สร้างคุณค่าให้ชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง
2. นโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกร ชาวนา และผู้บริโภค ได้ทำการค้าที่เกลือกลูเป็นธรรม (CSA)
3. นโยบายสนับสนุนให้เครือข่ายผู้บริโภคและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจรับรองมาตรฐาน ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณค่าของงานระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรมได้รับความน่าเชื่อถือมากขึ้น
4. นโยบายสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาให้มีการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ไร้สารพิษที่มีการรับรองมาตรฐานในระดับสากลให้เพิ่มมากขึ้น โดย
 - 4.1 การสร้างเครือข่ายและการขยายพื้นที่การผลิตข้าวอินทรีย์
 - 4.2 จัดหาปัจจัยการผลิตให้เพียงพอกับการผลิตพืชอินทรีย์
 - 4.3 การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลผลิตข้าวอินทรีย์โดยการใช้งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม
 - 4.4 การพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูป และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์จากข้าวอินทรีย์

ข้อเสนอแนะ :

เนื่องจาก โครงการวิจัยนี้ มีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติการทดลองใช้คู่มือการประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรมด้วย ผู้ทำวิจัยมีความเห็นว่า กิจกรรมการทดลองใช้คู่มือฯ นั้นควรจะต้องนำมาทดลองใช้ ในสภาพที่สอดคล้องกับฤดูกาลที่มีการผลิตจริงของพืชแต่ละชนิด แต่ละพื้นที่(ภูมิภาค) และควรที่จะต้องมีการปฏิบัติการทดลองใช้คู่มืออย่างน้อย 3 รอบการผลิต เช่น กรณีการผลิตข้าวนาปีของชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปฏิบัติการทดลองใช้คู่มือการประกันคุณภาพ นี้ ควรอยู่ในช่วง เดือน มกราคม ถึง เดือนมีนาคมของปีถัดไป เป็นต้น

3.1.5 โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ ปีที่ 4

การดำเนินโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ที่แล้วเสร็จในปีที่ 4 นั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างระบบการถ่ายโอนความรู้จากการวิจัย และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นคลังความรู้ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และวารสารคนสหกรณ์ เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเชิงค่านิยม การปรับกระบวนการทัศน์ และการเพิ่มพูนความรู้ตามกรอบการพัฒนาระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม โดยคาดหวังที่จะเปิดโอกาสแก่ผู้นำและผู้เกี่ยวข้องได้เข้าถึงความรู้และข้อมูลข่าวสาร และเกิดเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

กระบวนการดำเนินการได้มุ่งเน้นในการพัฒนาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ งานวิจัย บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ และข้อมูลข่าวสารจากสถาบันการศึกษา และหน่วยวิจัยทั้งในและต่างประเทศ โดยแบ่งการทำงานเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนงานจัดทำคลังข้อมูล การจัดทำวารสาร และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และเว็บไซต์

ผลการดำเนินงานในปีที่ 4 ได้จัดทำและเผยแพร่วารสารคนสหกรณ์ จำนวน 6 ฉบับ มีสมาชิกวารสารจำนวน 400 คน มีบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย และสถาบันวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เผยแพร่ในวารสารทั้งสิ้น 104 บทความ ผลการประเมินความคิดเห็นของสมาชิกอยู่ในระดับดีมาก ใคร่มีข้อเสนอแนะให้มีการนำเสนอบทความด้านเศรษฐศาสตร์ที่สหกรณ์ควรรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ และอยากให้ส่งบทความเกี่ยวกับขบวนการสหกรณ์ในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

ผลการพัฒนาค้นคว้าข้อมูล ซึ่งได้จัดทำใน 2 แนวทางได้แก่คลังข้อมูลเพื่อการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีรายงานวิจัยเพื่อการเผยแพร่ จำนวน 46 รายการ บทความนำเสนอ จำนวน 108 บทความ วีดิทัศน์ออนไลน์ จำนวน 12 เรื่อง แคตตาล็อกออนไลน์ของสินค้าโครงการร้าน Farmer Shop 641 รายการ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์ในรูปแบบของเฟซบุ๊ก และ บล็อกเรียนรู้สำหรับเครือข่ายนักวิจัย เครือข่ายวารสารคนสหกรณ์ เครือข่าย Farmer Shop ฯลฯ

โดยมีผู้สนใจเข้าสืบค้นเฉลี่ยเดือนละ 2,279 ราย รวม 34,188 ราย และมีผลการประเมินความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการอยู่ในระดับดีมาก

เอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่มีจำนวนทั้งสิ้น 19 รายการ ประกอบด้วย ฝัอกเกิดปัค “ทำสหกรณ์ให้เป็นทางเลือกของประชาชน” และ “ทำไม ระบบสหกรณ์จำนวนมากจึงสำเร็จหรือล้มเหลว? บทวิเคราะห์การสหกรณ์เชิงระบบ” วารสารคนสหกรณ์ คู่มือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างผู้ชำนาญการ บทความวิชาการ “Farmer Shop as a business model for sustainability” และ “Value network: A strong strategic intent for Co-operatives development in Thailand” และรวมบทความ “Mainstreaming Co-operation: An Alternative Conference” โบชัวร์ Farmer Shop โบชัวร์โครงการของขวัญปีใหม่ โครงการซื้อข้าวจากชาวนา โบชัวร์ประกาศเกียรติคุณ โบชัวร์กรอบทิศทางการดำเนินงานชุดโครงการวิจัย โบชัวร์สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ โบชัวร์หลักสูตรชาวนามีอาชีพ วิทยุทัศน์ Farmer Shop วิทยุทัศน์การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม วิทยุทัศน์หลักสูตรชาวนามีอาชีพ วิทยุทัศน์โครงการซื้อข้าวจากชาวนา วิทยุทัศน์โครงการของขวัญปีใหม่

ประเด็นที่เป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ในรอบ 15 เดือน นั้นได้มีผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมศูนย์สารสนเทศ และสืบค้นข้อมูล จำนวน 579 คน ประกอบด้วย นิสิต นักศึกษา ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ผู้นำสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โดยเฉลี่ยจะมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมและขอคำปรึกษาหารือ เดือนละ 4 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ ได้สืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ แต่มีความประสงค์จะขอคำปรึกษาจากนักวิจัย และขอความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ในระยะต่อไป ควรเพิ่มเมนูสำหรับธุรกิจฐานสังคม และองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงในเว็บไซต์ และสื่อเพื่อการเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสนับสนุนฐานการวิจัยของชุดโครงการ การพัฒนาการสหกรณ์ และการค้าที่เป็นธรรม ที่เปิดพื้นที่ในการวิจัยทางด้านธุรกิจฐานสังคมที่มุ่งแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สู่การพัฒนาในแนวทางของการค้าที่เป็นธรรม การพัฒนาลังข้อมูลในเว็บไซต์ในรูปแบบของ E-book, E-document ที่เกี่ยวข้องกับการค้าที่เป็นธรรม และ ธุรกิจฐานสังคมให้มากขึ้น ตลอดจนการวางระบบการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเครือข่ายคนสหกรณ์ เพื่อพัฒนาให้เป็นสังคมฐานความรู้ที่มีบทบาทในการแบ่งปันความรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในวงกว้าง

3.2 การจัดทำเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่ภาคี

การจัดเวทีเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่ภาคี ในช่วงเวลา 7 เดือน ในระยะรายงานความก้าวหน้าได้ดำเนินการไป 7 ครั้ง มีผู้สนใจเข้าร่วม จำนวนทั้งสิ้น 246 คน และก่อให้เกิดโครงการความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วย “โครงการถ่ายทอดความรู้ในการยกระดับความสามารถ

ของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers ; Smart Officers) สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” และ “โครงการสร้างทางเลือกใหม่แก่ชาวนาในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3.2.1 การเผยแพร่แนวคิดแก่คณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop ณ ห้องศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2.2 การเผยแพร่แนวคิดแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จำนวน 90 คน เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมกำพล อดุลวิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุดมุ่งหมาย : เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. สำหรับการวางแผนการดำเนินโครงการความร่วมมือ 4 หน่วยงาน ส.ป.ก.-สกว.-สว.สก.-สวก. ในการขับเคลื่อนการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

3.2.3 การเผยแพร่แนวคิดแก่ผู้นำขบวนการสหกรณ์ในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 2-5 เมษายน 2556 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

จุดมุ่งหมาย : เพื่อเผยแพร่แนวคิดและรณรงค์หาแนวร่วมในการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมในกลุ่มประเทศอาเซียน

ข้อสรุปในการดำเนินการโครงการวิจัยนำร่องการศึกษาแนวทางความร่วมมือการเชื่อมโยงธุรกิจฐานสังคมไทย-อินโดนีเซีย

3.2.4 การเผยแพร่แนวคิดแก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมกิจการกรมและสหกรณ์ กระทรวงกิจการและป่าไม้ ระหว่างวันที่ 8-10 พฤษภาคม 2556 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จุดมุ่งหมาย : เพื่อเผยแพร่แนวคิดและรณรงค์หาแนวร่วมในการขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมในกลุ่มประเทศอาเซียน

ข้อสรุปในการดำเนินการโครงการวิจัย นำร่องการศึกษาแนวทางการร่วมมือการเชื่อมโยงธุรกิจฐานสังคมไทย-ลาว

3.2.5 การเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมในกลุ่มนักศึกษาโครงการหลักสูตรการจัดการพัฒนาชนบท (Master of Rural Development Management, MRDM) หลักสูตรนานาชาติ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2555 ณ ห้องศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุดมุ่งหมาย : เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับรอบคิดและแนวทางพัฒนาธุรกิจฐานสังคม เพื่อการกินดีอยู่ดีของคนในชาติ

ข้อสรุป : นักศึกษาและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 12 คน ให้ความสนใจและจะกลับไปหาผู้ทางการเชื่อมโยงความร่วมมือทางวิชาการ

3.2.6 การเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมในกลุ่มคณาจารย์จากวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ ห้องศูนย์สารสนเทศ สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ตลาดสุขใจ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ อ.สามพราน จ.นครปฐม

จุดมุ่งหมาย : เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกรอบคิดและแนวทางพัฒนาธุรกิจฐานสังคม เพื่อการกินดีอยู่ดีของคนในชาติ

ข้อสรุป : คณาจารย์จากวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต จำนวน 10 คน มีความสนใจเป็นนักวิจัยภายใต้ชุดโครงการ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการศึกษารูปแบบการเชื่อมโยงธุรกิจฐานสังคม

3.2.7 การเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมในโอกาสการประชุมวิชาการในการนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2556 มีผู้เข้าเยี่ยมชมจำนวน 45 คน

จุดมุ่งหมาย : เพื่อเผยแพร่แนวคิดธุรกิจฐานสังคมแก่นิสิตและคณาจารย์

ข้อสรุป : ผู้เยี่ยมชมผู้ที่มีความคิดเห็นเชิงสนับสนุนและเห็นว่ามีประโยชน์ในระดับดี

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. 2554. **การจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์**. ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ. 2555. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 5**. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อัครสำเนา)
- บุญเกิด ภานนท์ และคณะ. 2556. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3**. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อัครสำเนา)
- ศศิธร วิเศษ และคณะ. 2556. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ จ.จันทบุรี ระยะที่ 3**. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัครสำเนา)
- สายสุดา ศรีอุไร และคณะ. 2555. **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ ปีที่ 4**. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัครสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**.
- อรุช นวราช และสุพจน์ สุขสมงาม. 2556. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3**. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัครสำเนา)
- Jacques H. Trienekens. 2012. **A Framework Analysis on Value Chain in Developing Country**.
- Meine Pieter Van Digk and Jacques Triemekens. 2012. **Using a Partnership to Achieve Sustainable Development of the Palm Oil Value Chain in Malaysia**.
- Ruben R., M. van Boekel, A. van Tilburg and J. Trienekens (eds.). 2007. **Governance for Quality in Tropical food chains**. Wageningen Academic Publishers, Wageningen, The Netherlands, p.309

ภาคผนวกที่ 1

รายงานการประชุมชุดโครงการ
การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6
(1 พฤศจิกายน 2555-31 พฤษภาคม 2556)

ภาคผนวกที่ 2

ภาพกิจกรรมชุดโครงการ

การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6

(1 พฤศจิกายน 2555-31 พฤษภาคม 2556)

รายงานการประชุม

หารือแนวทางความร่วมมือการดำเนินการโครงการพัฒนาระบบธุรกิจ

เชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิในจังหวัดศรีสะเกษ

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 เวลา 09.00-10.00 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวเกศรารัตน์ พลศักดิ์ เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

คุณมนัส ชูพกา ผู้บริหารจากบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด ได้เข้าพบ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เพื่อหารือเรื่องแนวทางความร่วมมือการดำเนินการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ

ซึ่งสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จะให้การสนับสนุนหลักสูตรลูกชาวนามีอาชีพในการจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากนั้นทางบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด จะเข้ามาถ่ายทอดอบรมเรื่องการส่งเสริมการผลิตเพื่อลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตและการรวบรวมผลผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยวางแผนจะดำเนินโครงการราวเดือนมกราคม 2556

ปิดประชุมเวลา 10.30 น.

รายงานการประชุม

หารือการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพื่อการพัฒนาศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชน

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 เวลา 09.00-10.15 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ดร.ธวิช สุตสาคร	นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม โดย อ.ดร.ธวิช สุตสาคร และ อ.ฉัตรฉวี คงดี ได้เข้าพบ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เพื่อหารือการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งการขับเคลื่อนงานวิจัยจะให้ความสำคัญกับการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และการจัดทำฐานข้อมูลความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์

โดยที่ประชุมได้หารือในประเด็นของวัตถุประสงค์งานวิจัย และชุดความรู้ที่จะนำไปเป็นเครื่องมือ ตลอดจนวิธีการกระบวนการดำเนินงานวิจัย โดยผู้อำนวยการได้แนะนำที่นักวิจัยสำรวจข้อมูลในพื้นที่งานวิจัยว่ามีกระแสการท่องเที่ยวอย่างไร และเก็บข้อมูลของชุมชนในพื้นที่มีลักษณะพิเศษสามารถทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการได้โดยใช้ชุดความรู้ VN&F Plat Form และปรับแก้ข้อเสนอโครงการวิจัยและดำเนินการตามกระบวนการในครั้งต่อไป

ปิดประชุมเวลา 10.15 น.

รายงานสรุปการประชุมเวทีถอดบทเรียนการทำนาตามมาตรฐาน GAP
ภายใต้ชุดโครงการวิจัย การพัฒนาขบวนการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6

วันอังคารที่ 6 พฤศจิกายน 2555 เวลา 9.00 -16.00 น.

ณ หอประชุมใหญ่ โรงเรียนจันทบุรีเบกษาอนุสรณ์ จ.ร้อยเอ็ด

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ที่ปรึกษาเครือข่ายและวิทยากร
2. คุณบุญเกิด	ภานนท์	ประธานกรรมการดำเนินการบริหารเครือข่ายและ
ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด
3. คุณบุญล้วน	อุดมพันธ์	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายโรงสี สกก.เกษตรวิสัย จำกัด
4. คุณวิบูล	ธรรมเดชากุล	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกระสัง จำกัด
5. คุณรุ่งอรุณ	เซาวกรกุล	ผู้จัดการชุมนุมสหกรณ์การเกษตรเกษตรบุรีรัมย์
จำกัด
6. คุณนิตยา	อินทร์ทอง	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด
7. คุณจรัส	จันทร์ศรี	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด
8. คุณชนนฐ์วรวิธ	แสงหวัง	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
9. คุณประยุทธ์	หงษ์ทอง	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
10. คุณพรสุดา	ภาคภูมิรัตน์	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายโรงสีสกก.บรบือ จำกัด
11. คุณชนิษฐา	บวชสันเทียะ	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด
12. คุณอภิญา	พลอาสา	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด
13. คุณศกุนตลา	ไสดา	ผู้แทนสหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
14. คุณณัฐกานต์	สหวัชรินทร์	เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ผู้เข้าร่วมอบรม

เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัยจำกัด	จำนวน 88 ราย
เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์สุวรรณภูมิสาม จำกัด	จำนวน 3 ราย
เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	จำนวน 22 ราย
เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโพ้นทราย จำกัด	จำนวน 5 ราย
เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	จำนวน 13 ราย
รวมผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น	จำนวน 131 ราย

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

คุณบุญเกิด ภาวนนท์ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด ได้กล่าวเปิดประชุม และเรียนเชิญ รศ.จตุรทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรสมาชิกในการทำการเกษตรปลอดภัย (GAP) โดยมีประเด็นสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

วาระที่ 1 การประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาตามมาตรฐาน GAP

จากการประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาตามมาตรฐาน GAP โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าเกษตรกรเห็นถึงประโยชน์จากการทำ GAP ทั้งในส่วนของผู้ปลูกที่จะปลอดภัยจากการใช้สารเคมี และยาฆ่าแมลง ผู้บริโภคได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง และสุดท้ายยังเป็นการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมอีกด้วย

อย่างไรก็ตามในขั้นตอนการปฏิบัติ เกษตรกรยังไม่เข้าใจในวิธีการ รู้สึกว่ายากในการปฏิบัติ เพราะมีเอกสารที่เกี่ยวข้องหลายชุด ไม่คุ้นเคยกับการจดบันทึกข้อมูล สภาพภูมิประเทศ-สภาพอากาศ ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ เช่น ปีนีฝนแล้ง ระบบชลประทานในพื้นที่ไม่เหมาะสมทำให้ไม่สามารถควบคุมวัชพืชโดยการใช้น้ำคลุมได้ เป็นต้น

ข้อค้นพบ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจในการตัดสินใจทำนาตามมาตรฐาน GAP ในการเพาะปลูกฤดูกาลถัดไป เพราะการปฏิบัติให้ได้มาตรฐาน GAP มีวิธีการหลายข้อที่เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมความคุ้นชินในการทำนาในรูปแบบเดิม เช่น ถ้าไม่ใส่ปุ๋ยเคมี ยา ก็จะทำให้ได้ผลผลิตน้อย ได้รับผลตอบแทนไม่คุ้ม หรือ หากไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ก็ต้องมีการดูแลรักษาแปลงปลูกให้ดีขึ้น ขยันขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังไม่มีการตีตัวอย่างของคนในพื้นที่หรือข้อมูลรับประกันที่แน่นอนว่าหากทำนาตามมาตรฐาน GAP แล้วจะช่วยลดต้นทุน และทำให้ได้รับกำไรมากขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนใหญ่สนใจสูตรการทำปุ๋ยชีวภาพ ทั้งนี้ฝ่ายลีนเชื่อของสหกรณ์การเกษตรวิสัย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่ได้เสนอแนะให้มีการคัดเลือก สอบถามความสมัครใจว่ามีเกษตรกรรายใดสนใจเข้าร่วมโครงการ แล้วจึงลงพื้นที่ให้ความรู้ในการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ซึ่งน่าจะช่วยให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีกว่า

วาระที่ 2 เวทีอบรมการทำนาตามมาตรฐาน GAP

รศ.จตุรทิพย์ ภัทราวาท วิทยากรได้ให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของชาวนาในยุคปัจจุบัน กรอบคิดความเชื่อมโยงระหว่างวิถีอาชีพชาวนา และอธิบายในรายละเอียดของหลักเกณฑ์การผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล และ การบันทึกและการ

จัดเก็บข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงสู่เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับประเด็นปัญหา อุปสรรคที่พบของเกษตรกรในการปฏิบัติให้ได้ตามเกณฑ์ดังกล่าวในช่วงบ่าย

วาระที่ 3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายกลุ่มย่อย

ในช่วงบ่ายได้มีการแบ่งเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่มย่อย จำนวนสมาชิกกลุ่มละประมาณ 30 คน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่พบจากปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามมาตรฐาน GAP ดังสรุปได้ดังนี้

เกณฑ์	ประเด็นที่พบ
1. แหล่งน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ■ อยู่ห่างจากแหล่งน้ำ ■ มีคลองแต่ไม่มีน้ำ ■ ประสิทธิภาพแล้งขาดแคลนน้ำ ต้องอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว ■ ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่(ส่วนรวม) ■ ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำขนาดเล็ก(การเกษตรแต่ละราย) ■ แหล่งน้ำตื้นเขิน ■ ประสิทธิภาพท่วม ■ น้ำไม่พอใช้/ไม่มีแหล่งน้ำ/นอกเขตชลประทาน ทำให้หญ้าขึ้น ข้าวตาย
2. พื้นที่ปลูก	<ul style="list-style-type: none"> ■ ดินเป็นดินเปรี้ยว/ดินเค็ม ■ พื้นที่ลุ่มๆตอนๆไม่สามารถเก็บน้ำได้ ■ สภาพดินไม่อุ้มน้ำเก็บน้ำไม่ได้

เกณฑ์	ประเด็นที่พบ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ปัญหาแมลงศัตรูพืช และวัชพืช ■ ปัญหาสภาพดินไม่อุดมสมบูรณ์ ■ ขาดความรู้เรื่องการปรับปรุงสภาพดิน ■ มีสารเคมีปนเปื้อนจากการใช้สารเคมีในพื้นที่เป็นเวลานาน
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> ■ ปัญหาสุขภาพของชาวนา ■ ปัญหาสารพิษตกค้างในแปลงนา ■ ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ■ ปัญหาอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง ■ ทำให้มีสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมโดยรวม ■ ถ้าไม่ใช้ยาแล้วจะใช้อะไรกำจัดหญ้า เพราะใช้สารเคมีไม่ได้ ■ ปกติใช้สารเคมีเช่น ม้าแดง ดีคูมิน ฟุราดาน ซึ่งพบว่าคนใช้แล้วรู้สึกแสบหน้าอก ■ มีการใช้ยาฆ่าแมลงในพื้นที่ข้างเคียง ทำให้มีการปนเปื้อน ■ ขาดความรู้ในการใช้สารเคมี
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> ■ เมล็ดพันธุ์ปลอมปน ■ ไม่รู้เทคนิคการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับดิน และระยะเวลาการเติบโตของพืช ■ ขาดแคลนแรงงาน แรงงานต้นทุนสูง ■ ต้องไถหลายรอบทำให้ต้นทุนสูง
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> ■ ต้องเก็บเกี่ยวก่อนกำหนดเนื่องจากรถเกี่ยวหายาก ■ รถเกี่ยวเกี่ยวไม่ทันทำให้ข้าวกรอบเสีย ไม่ได้เปอร์เซ็นต์ที่ดี ■ ปัญหาเรื่องข้าวปนเปื้อนจากรถเกี่ยว ■ ปัญหาสิ่งปลอมปนในขั้นตอนเก็บเกี่ยว เพราะต้องเหยียบต้นข้าว ■ ปัญหาน้ำท่วมบางส่วน เช่น โนนทราย ทำให้รถ

เกณฑ์	ประเด็นที่พบ
	<p>เข้าไปเกี่ยวยาก</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ขาดเครื่องมือที่เหมาะสม ในครัวเรือนเพื่อช่วยลดความชื้นและขายข้าวได้ราคาดีขึ้น ▪ ยังไม่รู้วิธีการตากโดยรักษาคุณภาพข้าวให้ดี ▪ ค่าแรงสูง ค่ารถเกี่ยวสูง ▪ ขาดแคลนแรงงาน ▪ ปัญหาเรื่องการตากข้าว(ถ้าฝนตก) ▪ ขาดแคลนยุ้งฉางในครัวเรือน ที่ได้มาตรฐาน ▪ ปัญหาสถานที่ตากข้าวไม่เพียงพอ การลักขโมยข้าว ▪ เนื่องจากไม่ใช้สารเคมีทำให้มีปัญหาอดแมลง นก หนูมากินข้าว <p>ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกในกลุ่ม:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การไถกลบตอซัง เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ▪ การปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วพัก ปอเทือง เพื่อปรับปรุงดิน ▪ ตากข้าวให้แห้งมีเช่นนั้นจะทำให้ข้าวขึ้นรา
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ปัญหาขนไม่เพียงพอ และค่าขนส่งแพง ▪ ปัญหายุ้งฉางและลานตากไม่เพียงพอ ▪ ปัญหาเรื่องสัตว์ที่มากินข้าวในยุ้งฉาง ▪ ปัญหาเรื่องน้ำหนักลดจากการเก็บรักษาไม่เหมาะสม ▪ ตอนขายไม่มีความรู้ “นายทุนซื้อเอง-ขายเอง” เรื่องเกณฑ์ในการหักราคา ▪ ผู้ตรวจข้าวไม่ยุติธรรม ทำให้ขายข้าวได้ราคาไม่ยุติธรรมกับชาวนา ▪ เก็บไว้นานทำให้คุณภาพลดลง
7. การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ปัญหาขึ้นอยู่กับเกษตรกรเองไม่จดบันทึก ▪ ไม่จดบันทึกเพราะคิดว่าตนเองจำได้ ▪ เอาความสะดวกเป็นหลัก

เกณฑ์	ประเด็นที่พบ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ เอกสารเยอะ ยุ่งยาก เข้าใจยาก ■ ไม่มีเวลาเก็บ/จดบันทึก ■ ไม่เคยเก็บข้อมูลสถิติ/ผลผลิต ■ เกษตรกรขาดการเก็บและบันทึกข้อมูลเน้นการปฏิบัติอย่างเดียว <p>ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกในกลุ่ม:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ในการไถแต่ละครั้งต้องจดบันทึกว่าปลูก หว่าน ลงกล้า ปักดำ ใส่ปุ๋ย การใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง การกำจัดวัชพืช วันไหน เมื่อไหร่อย่างชัดเจน จะช่วยให้จัดการได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆที่เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือจากสหกรณ์หรือหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

สหกรณ์	หน่วยงานภาครัฐ
<ul style="list-style-type: none"> ■ ต้องการพันธุ์ข้าว และปุ๋ยที่ดีในราคาถูกลง ■ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเกษตรราคาถูกลง และดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิก ■ ต้องการขายข้าวให้ได้ราคาสูงขึ้น ■ ต้องการเจ้าหน้าที่ช่วยส่งเสริมให้ความรู้ในพื้นที่ ■ อยากให้ตัวแทน/หัวหน้ากลุ่มเกษตรกรมีความรู้ GAP มากขึ้น เพื่อจะได้มาถ่ายทอดให้คนในกลุ่มได้ ■ ต้องการให้ช่วยสนับสนุนความรู้ในการทำ GAP มากขึ้น เช่น ทำปุ๋ยปรับปรุงดินอย่างไร ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ต้องการการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งขุดลอกแหล่งน้ำเดิม เจาะบ่อบาดาลขนาดใหญ่ใหม่ ■ ขยายไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ■ อยากให้เกษตรอำเภอ/ตำบล ช่วยแนะนำอบรมว่าปุ๋ย/ยาตัวไหนควรใช้ ไม่ควรใช้ ■

เลิกประชุมเวลา 15.00 น.

รายงานการประชุม
รายงานการดำเนินงานของโครงการซื้อข้าวจากชาวนา
วันที่ 6 พฤศจิกายน 2556

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 09.00-10.00 น.

การดำเนินงานของโครงการซื้อข้าวจากชาวนา ตั้งแต่วันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2555 มีผลประกอบการ ดังต่อไปนี้

1. สรุปยอดสมาชิกประจำเดือน

จำนวนสมาชิก ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 มีทั้งสิ้น 217 ราย โดยมีจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจากเดือน ตุลาคม 2555 จำนวน 13 ราย

2. รายได้

2.1 ขายสด

ในงวดเดือนพฤศจิกายน 55 มีรายได้รับจากการจำหน่ายข้าวรวมทั้งสิ้น 49,379 บาท ประกอบด้วย

รหัสสินค้า	ชนิดข้าว	จำนวน (ถุง)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
R1	คุณธรรม – กล้องหอมมะลิ 105	70	70	3,290
R2	คุณธรรม – กล้องหอมมะลิแดง	79	79	4,159
R3	คุณธรรม – กล้องหอมนิล	60	60	4,620
R4	เกิดบุญ – 5 กก. สุญญากาศ	5	5	950
R5	เกิดบุญ – 5 กก.	174	870	31,320
R6	เกิดบุญ – 1 กก. สุญญากาศ	120	120	5,040
	รวมทั้งสิ้น	508	1,204	49,379

2.1 ขายส่ง (ขายเชื่อ)

มียอดการจำหน่ายจากการขายส่ง ดังนี้

รหัสสินค้า	ชนิดข้าว	ขายส่งAO1 – คุณสมพงษ์ โหตระไวศยะ		
		จำนวน (ถุง)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
R1	คุณธรรม – กล้องหอมมะลิ 105	3	3	141
R2	คุณธรรม – กล้องหอมมะลิแดง	2	2	104
R3	คุณธรรม – กล้องหอมนิล	1	1	76
R4	เกิดบุญ – 5 กก. สุญญาภาศ			
R5	เกิดบุญ – 5 กก.	20	100	3,600
R6	เกิดบุญ – 1 กก. สุญญาภาศ			
	รวมยอดขายค้างรับ	26	106	3,921

รวมเป็นรายได้จากการขายทั้งสิ้น 53,300 บาท

3. ต้นทุนสินค้าขายและรายงานสินค้าคงเหลือ/เคลื่อนไหว

3.1 มียอดสินค้ายกมาต้นงวด 24,168 บาท ซึ่งระหว่างงวด 71,284 บาท โอนสินค้าไปร้าน Farmer Shop 14,411 บาท และ คืนสินค้าผู้ประกอบการ 327 บาท คงเหลือสินค้าปลายงวด 31,889 บาท คิดเป็นต้นทุนขายทั้งสิ้น 48,825 บาท

4. รายจ่ายการชำระค่าสินค้าและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่นๆ

4.1 ในงวดเดือนพฤศจิกายน 2555 มีการจ่ายชำระค่าสินค้าแก่ผู้ประกอบการ รวม 22,761 บาท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สกก.กระสัง จำกัด 29,750 บาท

สกก.สุวรรณภูมิ จำกัด 17,150 บาท

โครงการข้าวคุณธรรม 10,874 บาท

4.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าส่งสินค้าแก่สมาชิกจำนวน 310 บาท ค่าโทรศัพท์ 300 บาท และวัสดุสิ้นเปลือง 60 บาท รวมเป็นเงิน 670 บาท เบิกจากบัญชีโครงการร้าน Farmer Shop

5. งบการเงิน

งบกำไรขาดทุนประจำงวดเดือน พฤศจิกายน 2555 มียอดรายได้ทั้งสิ้น 53,300 บาท หักต้นทุนขาย 48,825 บาท คงเหลือกำไรขั้นต้นสุทธิ 4,475 บาท หรือคิดเป็น 8.4% ของรายได้ ในเดือนนี้มียอดขายและกำไรเพิ่มสูงขึ้นกว่ายอดจำหน่ายปกติเนื่องจากมีสมาชิกสั่งซื้อข้าวกล้อง และข้าวเกิดบุญ 1 กก. เพื่อมอบเป็นของขวัญในปริมาณมาก นอกจากนี้ยังมียอดจำหน่ายข้าวในราคาปกติจากการออกบูธหน้าโรงอาหารกลางด้วย

6. งบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร

เงินรับเข้าบัญชีธนาคารในเดือนพฤศจิกายน ทั้งสิ้น	35,104 บาท	มาจาก
รายได้จากงวดก่อนมาเข้าบัญชีในรอบเดือนนี้	9,332 บาท	
รายได้จากการขายสดประจำเดือน พฤศจิกายน	49,379 บาท	
หัก ยอดเงินฝากระหว่างทาง	<u>22,581 บาท</u>	
คงเหลือเงินฝากเข้าบัญชีทั้งสิ้น	<u>36,130 บาท</u>	

7. การประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครสมาชิก

ในเดือนพฤศจิกายน มีการจัดกิจกรรมจำหน่ายสินค้าวันที่ 15 พฤศจิกายน และงานตลาดนัดธงเขียววันที่ 30 พฤศจิกายน สรุปประเด็นได้ดังนี้

กิจกรรม	จำนวนผู้รับฟัง	จำนวนผู้สมัครสมาชิก	ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากลูกค้า
1. กิจกรรมจำหน่ายสินค้า ณ หน้าโรงอาหารกลาง	ประมาณ 20 ราย	13 ราย	- ต้องการทราบความแตกต่างด้านสรรพคุณสินค้าของข้าวกล้องทั้ง 3 ชนิด - น่าจะมีการจัดโปรโมชั่น สำหรับช่วงเทศกาลปีใหม่สำหรับคนที่ซื้อสินค้าจำนวนมาก - มีลูกค้าใหม่ที่มาตามคำแนะนำจากลูกค้าเก่า เพราะข้าวอร่อย - สมาชิกที่เป็นผู้ปกครองมาซื้อสินค้าเพราะได้รับ message แจ้งเตือนให้มารับข้าว

ประเด็นที่พบอื่นๆ มีดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายผู้ผลิต

1.1) เกิดบุญ 1 กก. – สกก.เกษตรวิสัย จำกัด

— บรรจุภัณฑ์ซีลไม่ค่อยเรียบร้อย และมี Vac เสีย ประมาณ 21 ถุง

1.2) เกิดบุญ 5 กก.รอบวันที่ 15 พ.ย. – สกก.ปราสาท จำกัด

— มีความพร้อมในการจำหน่ายดี และข้าวคุณภาพดี

— จำหน่ายข้าวได้ประมาณ 30 ถุงเล็ก (150 กก.)

1.3) เกิดบุญ รอบวันที่ 30 พ.ย. – สกก.พิมาย จำกัด

— มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ออกร้านดี มีการหุงชิม และเจ้าหน้าที่ก็ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้าวและเครือข่ายได้ดี ลูกค้าให้ความสนใจเป็นอย่างดี ทำให้สามารถจำหน่ายข้าวที่นำมาได้หมด

— จำหน่ายข้าวได้ 90 ถุง (330 กก.) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบรนด์	ชนิดข้าว	ยอดจำหน่าย	
		ถุง	กก.
ข้าวเกิดบุญ (หอมมะลิแท้100%)	หอมมะลิ (1 กก.)	30	30
	หอมมะลิ (5 กก.)	40	200
	หอมมะลิ (5 กก.vac)	20	100

2. สายส่ง

2.1) ในเดือนนี้มีการเปิดสายส่งไปยังนอกสถานที่ ได้แก่ สกว. โดยมียอดการสั่งซื้อรวมทั้งสิ้น 192 กก. คิดเป็นมูลค่ารวม 8,041 บาท จากการส่งสินค้าในรอบแรกนี้ยังมีความขลุกขลักเล็กน้อยในเรื่องการส่งมอบสินค้าเมื่อไปถึง มีข้อจำกัดเรื่องความสูงของรถส่งสินค้าที่จะขึ้นบนอาคาร และมีความผิดพลาดในการจัดส่งสินค้า 1 ราย

ปิดประชุมเวลา 10.00 น.

การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop

ครั้งที่ 26/2555 (ระยะที่ 2 ครั้งที่ 13/2555)

วันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2555 เวลา 8.30–10.40 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	หัวหน้าโครงการวิจัย Farmer Shop
2. คุณกาญจนา	คุณกาญจน์	ประธานกรรมการ
3. คุณบรรหาร	แสงฟ้าสุวรรณ	รองประธานกรรมการ
4. คุณสุขุม	ไวยธำรงค์	กรรมการ
5. คุณสมพงษ์	ชุ่มเพ็ญพันธ์	กรรมการ
6. อาจารย์ใจฟ้า	ทรัพย์สินทวีลาภ	กรรมการ
7. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	นักวิจัย

เริ่มประชุม เวลา 8.30 น.

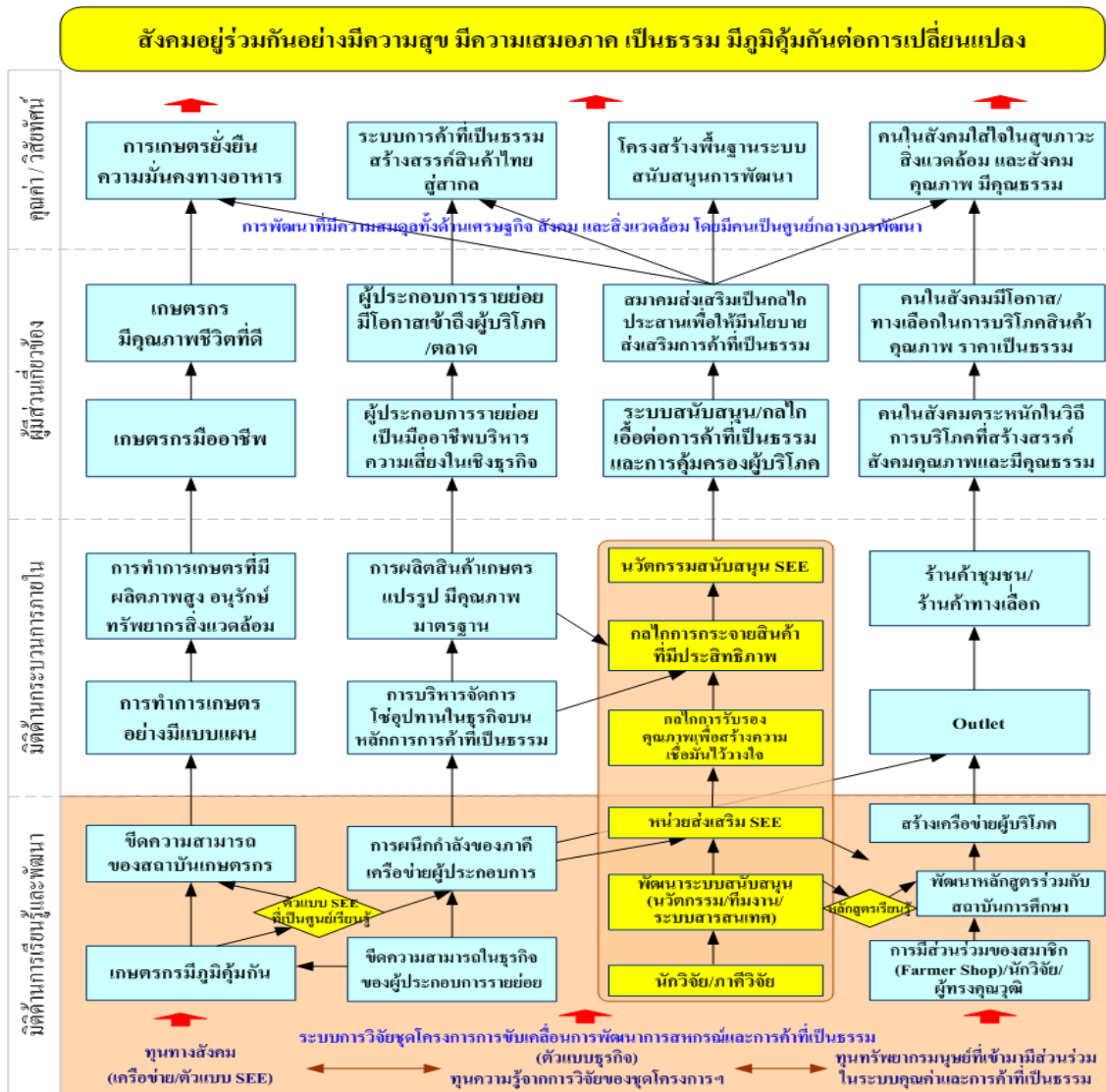
วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท มีเรื่องแจ้งเพื่อทราบแก่ที่ประชุม ดังนี้

1. ความคืบหน้าจากการประชุมครั้งที่ผ่านมารศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เล่าเรื่องผลกระทบของนโยบายรัฐกับการปฏิบัติงานของสถาบันฯ ซึ่งส่งผลให้ความร่วมมือของโครงการกับร้านสหกรณ์จังหวัดตราดยังไม่มีคืบหน้าเท่าที่ควร
2. ร้านสหกรณ์ กฟผ. ยังคงปรับปรุงไม่แล้วเสร็จ ทำให้การนำสินค้าของร้าน Farmer Shop ต้องรอดต่อไป
3. จากการหารือกับ ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานสนับสนุนการวิจัย ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยของสถาบันฯ เรื่องนำเสนอโครงการร่างงานวิจัยในระยะต่อไป โดยได้สรุปเนื้อหาที่ไปนำเสนอประกอบด้วยคุณลักษณะของงาน 5 ประการคือ
 1. เป็นตัวแบบที่ใช้การบริหารจัดการใช้อุปทานที่ระเบิดจากข้างใน
 2. ใช้การพึ่งพาและร่วมมือกันของภาคี
 3. การพัฒนาตัวแบบที่ใช้กลไกการตลาดเป็นตัวดำเนินเรื่อง ไม่มีการบิดเบือน
 4. การใช้วิสัยทัศน์ร่วมของตัวแบบที่เกิดขึ้นใหม่
 5. การใช้กลไกการมีส่วนร่วม

ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกว่า “ธุรกิจฐานสังคม” ทั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มองค์กรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) องค์กรของรัฐ 2) องค์กรภาคเอกชน และ 3) SEE: Social Economy Enterprise ซึ่งเป็นเป้าหมายของการดำเนินงาน ต่อไปจะเป็นการนำ SEE เป็นตัวเคลื่อนงาน สร้างหลักสูตรโรงเรียนลูกชาวนาฯ สร้างตัวแบบ และสร้างธุรกิจ ฯลฯ โดยทั้งหมดนี้เป็นการสรุปทิศทางการดำเนินงานของสถาบันฯ ในระยะต่อไป

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้นำเสนอ “แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11” ดังรูป

แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท อธิบายรายละเอียดของแผนที่นี้ว่า แแถวแรกซ้ายมือจะเป็นโครงการนำร่องเป็นเสาหลักของการเกษตร จะมีการลงพื้นที่สร้างหลักสูตร แถวที่สองคือแห่งของผู้ประกอบการ ซึ่งในช่วงเวลาที่เหลือของโครงการจะพยายามดำเนินงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยส่วนของประเทศนั้นจะต้องมี Outlet ของร้าน Farmer Shop อย่างแน่นอน สำหรับแถวที่สามที่

ประกอบด้วย นักวิจัย/ภาควิชาวิจัย การพัฒนาระบบสนับสนุน หน่วยส่งเสริม SEE กลไกการรับรองคุณภาพ ฯลฯ กลไกการกระจายสินค้า และนวัตกรรมสนับสนุน SEE เช่น ผลักดันการออกกฎหมายใหม่ให้ควบคุมการค้าของผู้ประกอบการรายใหญ่-รายย่อย เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งที่สนใจคือการตั้งสมาคมโดยความร่วมมือของผู้ประกอบการ ซึ่งสถาบันฯ จะชักชวนสถาบันฯ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เห็นด้วยกับงานนี้มาเข้าร่วม

สุดท้ายแถวที่สี่ด้านขวามือ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษา การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ อันจะนำไปสู่การมี Outlet เพื่อเป็นการเข้าถึงผู้บริโภคในสังคม ให้เห็นการสร้างการค้าที่เป็นธรรม มีร้านค้าชุมชน/ร้านค้าทางเลือก (ร้านในหน่วยราชการ) ทำให้คนในสังคมตระหนักถึงวิถีการบริโภคที่สร้างสรรค์สังคมคุณภาพ ราคาเป็นธรรม และใส่ใจสุขภาพะสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ภายหลังจากจบการชี้แจงรายละเอียดแผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์ฯ แล้ว รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จึงขอความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารฯ ในที่ประชุม

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ กรรมการบริหารโครงการร้านฯ ตั้งข้อสังเกตเรื่อง การจัดตั้งสมาคม เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเคยเข้าร่วมสมาคมร้านค้าปลีก ซึ่งร่วมกันผลักดันในลักษณะดังกล่าว เช่นกันแต่ถูกต่อต้าน จึงมีความกังวลว่าจะมีความเป็นไปได้มาน้อยเพียงใด

ทั้งนี้จากข้อสังเกตของคุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ ที่กล่าวมานั้น กรรมการบริหารฯ ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ควรต้องให้มีคนตั้งร้งนำไปก่อนเพื่อขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ แล้วจึงค่อยๆ แก้ปัญหาตามบริบทต่อไป

วาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 25/2555

รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร Farmer Shop ครั้งที่ 25/2555 เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2555 ที่ประชุมพิจารณาแล้วรับรองรายงานการประชุม

วาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

3.1 ติดตามความก้าวหน้า Outlet ไร่สุวรรณ

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ รายงานในที่ประชุมว่า พบสินค้าใหม่เป็นกล้วยเล็บมือนางอบ เช่นเดียวกับแบรนด์ กล้วยเล็บมือนางอบ “ศรีภา” วางจำหน่ายในร้านค้าไร่สุวรรณ แต่สินค้านั้นไม่มีการรับรองมาตรฐาน อย. ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องอันตรายสำหรับร้านค้ามาก เนื่องจากหากสาธารณสุขตรวจสอบพบ จะต้องถูกปรับ และการจัดวางสินค้าของร้าน Farmer Shop ไม่อยู่ในโซนเดียวกันแต่กลับจัดวางอย่างกระจัดกระจายทั่วไปในร้านไร่สุวรรณ

ที่ประชุมจึงตั้งข้อสังเกตไว้ว่า พบสินค้าไม่เป็นไปตามข้อตกลง และขาดการติดต่อประสานงานเพื่อการนำสินค้าเข้าวางจำหน่ายในร้านไร้สุวรรณ

3.2 ผลการดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มก. ประจำเดือนกันยายน และตุลาคม 2555

คุณวสินธรา ขวดยชิน เจ้าหน้าที่ประจำร้าน Farmer Shop รายงานผลประกอบการเดือนกันยายน 2555 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่วันที่ 1-30 กันยายน 2555 ยอดขายสุทธิ 108,004 บาท และมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ 39,777.86 บาท ส่วนผลประกอบการเดือนตุลาคม 2555 มีรายได้ตั้งแต่วันที่ 1-31 ตุลาคม 2555 ยอดขายสุทธิ 68,890.50 บาท และมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ 33,161.80 บาท ทั้งนี้ไม่รวมค่าสถานที่ ค่าตอบแทนพนักงาน และค่าสาธารณูปโภค โดยมีข้อสังเกตว่ายอดจำหน่ายของเดือนตุลาคมมียอดจำหน่ายลดลง เนื่องจากอยู่ในช่วงปิดภาคการศึกษา

โดยสินค้าขายดี 10 อันดับแรก เรียงตามจำนวนชิ้น ได้แก่ น้ำข้าวโพด เครื่องดื่มผลไม้ น้ำดื่มเกษตร น้ำพริกข้าว ขนมเปี้ยะ กะหรี่ปั๊พ ไตฟูกุ คุณก็เพื่อสุขภาพ โรลม้วนไส้ต่างๆ และเกรนนี่มี ตามลำดับสินค้าขายดี 10 อันดับแรก เรียงตามจำนวนเงิน ได้แก่ น้ำข้าวโพด ข้าวเกิดบุญ 5 กก. ไม้ vacuum เครื่องดื่มผลไม้ ขนมเปี้ยะ น้ำพริกข้าว ถุงผ้า Farmer Shop ข้าวกล้องคุณธรรมหอมนิล คุณก็เพื่อสุขภาพ ข้าวกล้องคุณธรรม หอมมะลิ 105 และข้าวกล้องคุณธรรม หอมแดง ตามลำดับ

สำหรับยอดสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2555 มีทั้งสิ้น 865 ราย เพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน 2555 จำนวน 81 ราย โดยแบ่งเป็นสมาชิกที่มียอดซื้อทั้งสิ้น 587 ราย และสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อรวม 278 ราย

3.3 โครงการจำหน่ายข้าวกับ สหกรณ์ รพ.กรุงเทพมหานคร

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งในที่ประชุมว่าได้ประสานงานกับตัวแทนร้านสหกรณ์ของโรงพยาบาลฯ เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้จะขอประสานงานนัดหารือกับตัวแทนสหกรณ์ รพ.กรุงเทพมหานคร อีกครั้ง โดยจะมอบให้ชุมนุมสหกรณ์บุรีรัมย์ หรือ สกก.เกษตรพิสัย เป็นผู้จัดส่งสินค้า

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ ประสานงานขอนัดหารือกับร้านสหกรณ์ฯ โดยสรุปนัดหารือวันพฤหัสบดีที่ 15 พฤศจิกายน 2555

วาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

4.1 เวทีคัดสินค้าครั้งที่ 8 และเวทีบรรยายพิเศษและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กำหนดจัดเวทีคัดสินค้าครั้งที่ 8 ในวันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2555 โดยตั้งเป้าเชิญผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP เข้าร่วมเวที 30 ราย พร้อมจัดเวทีบรรยายพิเศษและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อ “การเตรียมตัวตั้งรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ SMEs OTOP รายย่อยและรายกลาง” ซึ่งจะเชิญตัวแทนจากกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้บรรยาย ทั้งนี้คณะกรรมการสามารถเชิญเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อเข้าร่วมฟังการบรรยายในครั้งนี้ได้

4.2 โครงการของขั้วปีใหม่ ประจำปี 2556

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท นำเสนอใบเสนอโครงการประจำปีที่จะใช้ในช่วงจัดโครงการของขั้วปีใหม่ ประจำปี 2556 โดยได้จัดเป็นชุดกระเช้าของขั้วหลากหลาย ให้คณะกรรมการร่วมพิจารณา ซึ่งจะเริ่มขึ้นในช่วง 15 ธ.ค. 2555 เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปี ทั้งนี้ผู้ประกอบการแต่ละท่านอาจมีชุดของขั้วของตัวเองเข้าร่วมโครงการ โดยให้นำมาเสนอในที่ประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาก่อนทำการประชาสัมพันธ์

วาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ

1. อ.ใจฟ้า ทรัพย์สินทวิลาภ ให้ข้อสังเกตว่า ตุ๊กตาคุณบุญชื่อที่ทำจากไม้ มาจำหน่ายนั้นไม่ควรใช้ไม้บริเวณที่มีตาไม้ เนื่องจากจะทำให้เนื้อไม้แตกออกจากกันได้

เลิกประชุมเวลา 10.40 น.

รายงานการประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 ครั้งที่ 3

วันพฤหัสบดีที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เวลา 10.00-12.00 น.

ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณอรุช	นวราช	หัวหน้าโครงการวิจัย
3. คุณสุทิศ	จิราวุฒิพงษ์	นักวิจัย
4. คุณวิชัย	มีสวัสดิ์	นักวิจัย
5. คุณพิมพ์พนิต	จันทร์โอทาน	ที่ปรึกษาสามพราน รีเวอร์ไซด์ซ์
6. คุณสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัย สว.สก.

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราราวาท ผู้ประสานงานกลางชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์ และการค้าที่เป็นธรรม ได้กล่าวเปิดการประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 หลังจากนั้น คุณวิชัยรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการวิจัยที่ผ่านมาได้ดำเนินการคือ

1. การอบรมการจัดการเกษตรอินทรีย์ (ICM : Integrate Cropping Management) แก่เครือข่ายประชาชนผู้สนใจที่ม โดย ผศ.ดร.ศวพร ศุภผล อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. โครงการส่งเสริมสุขภาพ สุขใจ ห่างไกลโรค ให้บริการตรวจโรคเบื้องต้น อาทิ ตรวจระดับน้ำตาล ไขมัน ความดันโลหิต แก่ประชาชน ผู้บริโภค ณ บริเวณตลาดสุขใจ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2555
3. การทำความสะอาด ตลาดสุขใจ Big Cleaning day โดยคณะกรรมการบริหารตลาดสุขใจ พ่อค้า แม่ค้า อ.บ.ต. ต่างช่วยกันทำความสะอาดภูมิทัศน์ นอกจากนี้ยังได้ทำการจัดรูปแบบวางตำแหน่งของร้านจำหน่าย แยกตามประเภทสินค้าที่จำหน่าย เพื่อความสะดวกและเป็นระเบียบเรียบร้อย เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555

โดยตลาดสุขใจจะร่วมกับสำนักงานสาธารณสุข จ.นครปฐม มีแผนงานที่จะพัฒนาระดับให้ตลาดสุขใจเป็นตลาดที่ได้รับมาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยจะดำเนินการติดตั้ง ตราชั่งกิโลกลาง และป้ายประชาสัมพันธ์บอกราคากลางของสินค้า ผักผลไม้ และรณรงค์ให้ผู้ค้ารักษาความสะอาด โดยใส่ถุงมือ ผ่ากัน เป็อน และหมวก

นอกจากนี้ นักวิจัยยังมีแผนที่จะขยายผลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ (IFOAM) ไปยังเครือข่ายผู้ผลิต/ผู้ค้าตลาดสุขใจ โดยขณะนี้เครือข่ายสนใจเข้าร่วมแล้วจำนวน 4 ราย คือ กลุ่มพี่น้องสองตำบล กลุ่มเกษตรกรคลองโยง กลุ่มผู้ผลิตชมพู คุณรวงทอง และลุงกิจ กลุ่มพัฒนายั่งยืนคลองจินดา โดยทางสวนสามพราน รีเวอร์ไซด์ซ์ร่วมกับทีมที่ปรึกษาจะฝึกกำลังเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนให้คำแนะนำกับเครือข่าย

เลิกประชุมเวลา 11.30 น.

การประชุมหารือความร่วมมือการเปิด Outlet Farmer Shop กับโรงพยาบาลนครชน

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2555 เวลา 13.30 – 15.00 น.

ณ แผนกโภชนาการ โรงพยาบาลนครชน

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. คุณเยาวเรศ	ทองลิมา	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโรงพยาบาลนครชน
2. คุณเสน่ห์ลดา	นาคชำนาญ	ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการโรงพยาบาลนครชน
3. คุณสุภาพร	ศรีสิตานนท์	นักโภชนาการโรงพยาบาลนครชน
4. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. คุณกาญจนา	คูหากาญจน์	ประธานโครงการร้าน Farmer Shop
6. คุณบรรหาร	แสงฟ้าสุวรรณ	กรรมการโครงการร้าน Farmer Shop
7. คุณสุขุม	ไวทยธำรง	กรรมการโครงการร้าน Farmer Shop
8. คุณวสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 13.30 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์พร้อมด้วยคณะกรรมการร้าน Farmer Shop ได้ร่วมหารือกับคุณเยาวเรศ ทองลิมา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโรงพยาบาลนครชน ถึงการเปิด Outlet Farmer Shop ภายในโรงพยาบาลนครชนบุรี โดยรศ.จุฑาทิพย์ ได้กล่าวถึงความจำเป็นมาของโครงการร้าน Farmer Shop โดยสังเขป ดังนี้

โครงการร้าน Farmer Shop เป็นโครงการนำร่องเพื่อการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบร้านค้าปลีกชุมชน ที่ได้นำเอา ชุดความรู้ด้านการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการมาใช้ในการออกแบบระบบการดำเนินงานวิจัย โดยกระบวนการวิจัยจะครอบคลุมการดำเนินการ ตั้งแต่การสร้างเครือข่ายอุปทาน การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์การวางระบบ จัดหา และตรวจสอบย้อนกลับ การบริหารจัดการ ร้านค้าปลีกและการสร้างแบรนด์ Farmer Shop โดยคาดหวังจะให้ เกิดเป็นตัวแบบร้านค้าปลีกทางเลือก ที่ขยายผลไปจัดตั้งในชุมชน สหกรณ์และในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการลดปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการรายย่อยที่ผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีค่าใช้จ่ายการตลาดสูง อีกทั้งเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภคที่มีแหล่งจำหน่ายสินค้าคุณภาพราคาเป็นธรรม ภายใต้สโลแกน "ไม่ได้หวังที่กำไร แต่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ" ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วนหรือพันธมิตรธุรกิจร่วมกัน ในขณะเดียวกัน กลไกของ Farmer Shop ก็จะมีแรงจูงใจให้ ประชาชนในสังคม หันมาอุดหนุนสินค้าไทย ภายใต้ แบรนด์ Farmer Shop

โครงการร้าน Farmer Shop จะมุ่งเน้นไปที่การนำทุนความรู้ ทุนทางสังคมและทุนทรัพยากรที่เป็นผลผลิตงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยคาดหวังจะนำไปสู่การสร้างระบบธุรกิจเชิง

สร้างสรรค์ ในทิศทางของการจัดการใช้อุปทานอย่างบูรณาการ ในกลุ่มสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อการ
รักษาส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าเกษตรแปรรูปในสภาวะที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับคู่แข่งทางการค้า
จากต่างประเทศ ในยุคเปิดเสรีอาเซียน อีกทั้งการลดข้อจำกัด/อุปสรรคของสินค้าเกษตรแปรรูปเป็น
เรื่องการพัฒนาช่องทางการตลาด เพื่อการเข้าถึงผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยการดำเนิน การโครงการจะใช้ระยะเวลา
ต่อเนื่อง 5 ปี เพื่อนำไปสู่การขยายผลการจัดตั้งและดำเนินงาน Farmer Shop ในชุมชน โรงพยาบาล
โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ต่อไป

ทั้งนี้คุณเยาวเรศได้ให้ความสนใจกับโครงการร้าน Farmer Shop เป็นอย่างมาก ซึ่ง
คุณเยาวเรศ ได้กล่าวว่ารู้จักโครงการร้าน Farmer Shop จากคุณเสน่ห์ลดา ครั้งเมื่อเข้าร่วมงาน
ประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์และสหกรณ์ที่มีคุณค่าประจำปี 2555 ได้เยี่ยมชมภายในบู๊ทของภาคี
พันธมิตรผู้ประกอบการร้าน Farmer Shop และเล็งเห็นว่าแนวคิดของร้าน Farmer Shop นั้นมีความ
น่าสนใจและเห็นว่าโรงพยาบาล นครชนมีความต้องการร้านค้าที่เน้นสินค้าสุขภาพแบบนี้ ดังนั้น
จึงได้เสนอความคิดแก่คุณเยาวเรศ จึงเป็นที่มาในการเชิญรศ.จุฑาทิพย์เพื่อหารือเรื่องการเปิด Outlet
Farmer Shop ภายในโรงพยาบาลนครชนขึ้น จากนั้นรศ.จุฑาทิพย์ ได้ยกตัวอย่างสินค้าที่จำหน่ายใน
โครงการ Farmer Shop ได้แก่ ข้าวเกิดบุญ ข้าวคุณธรรม ลูกอมมะขาม ชาออร์แกนิก กัวยอบ
เล็บมือนาง และน้ำพริกต่างๆ เป็นต้น และนำแคตตาล็อกสินค้าที่ผ่านเวทีคัดเลือกให้คุณเยาวเรศได้ลอง
พิจารณา หากคุณเยาวเรศสนใจสามารถดูแคตตาล็อกสินค้าภายในเว็บไซต์ของสถาบันได้

จากนั้นได้หารือเรื่องรายละเอียดในการจัดตั้ง Outlet Farmer Shop ซึ่งรศ.จุฑาทิพย์ ได้
กล่าวว่า สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จะเป็นทีมพี่เลี้ยงในการจัดตั้ง Outlet โดยจะช่วยสนับสนุนในเรื่อง
ระบบต่างๆ เช่น ระบบส่งสินค้า ระบบการขาย เป็นต้น แต่ทั้งนี้โรงพยาบาลนครชนต้องเป็นผู้ดำเนินการ
และติดต่อกับทางผู้ประกอบการเอง ซึ่งคุณเยาวเรศกล่าวว่าเริ่มแรกให้นำสินค้าเข้าร่วมจำหน่ายที่
ร้านค้าของโรงพยาบาลก่อน เนื่องจากยังไม่มีร้าน Outlet แบบเป็นรูปแบบ โดยได้มอบหมายให้คุณ
เสน่ห์ลดา เป็นผู้จัดหาทำเลในการจัด Outlet โดยที่ดูไว้มีตรงด้านล่างตึกสนามไชย และด้านหน้าบันได
ทางขึ้นตึกสนามไชย รศ.จุฑาทิพย์ ได้ขอความร่วมมือให้จัดสินค้าของผู้ประกอบการจากโครงการ
Farmer Shop อยู่ในเชลฟ์เดียวกันและมีป้ายโครงการ Farmer Shop ติดด้วย โดยคุณเยาวเรศ กล่าวว่า
ขอประชุมกับทางผู้บริหารโรงพยาบาลก่อน แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการจากโครงการ Farmer Shop สามารถ
นำสินค้ามาส่งที่โรงพยาบาลได้เลยหากทางโรงพยาบาลมีคำสั่งซื้อ

คุณเยาวเรศ ได้เชิญโครงการร้าน Farmer Shop เข้าร่วมตลาดนัดสีเขียวของโรงพยาบาล โดย
จัดทุกวันพุธ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ร้าน Farmer Shop ให้เป็นที่รู้จักของแพทย์ เจ้าหน้าที่ และผู้คน
ทั่วไปมากขึ้น ซึ่งรศ.จุฑาทิพย์ เห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบนี้ ซึ่งจะมีการหารือใน
รายละเอียดการจัดแผนประชาสัมพันธ์ต่อไปในอนาคต

เลิกประชุมเวลา 15.00 น.

รายงานการประชุมย่อยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของร้าน Farmer Shop

วันศุกร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2555 เวลา 9.00–10.10 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวณัฐกานต์	สหวัชรินทร์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
3. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้หารือร่วมกับนางสาวสินธราและนางสาวณัฐกานต์ เรื่องการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของร้าน Farmer Shop เพื่อเป็นเครื่องมือในการเป็น Coching แก่ร้านค้าปลีกชุมชน ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดโครงสร้างของคู่มือดังนี้

- หน้าปก / คำนำ / สารบัญ
- เกี่ยวกับร้าน Farmer Shop
- ทำเลที่ดีและบรรยากาศในร้าน...ของเรา
- ใครคือกลุ่มเป้าหมายและทำอะไรถึงจะรู้?
- วิธีจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในร้าน
- การกำหนดราคาสินค้า
- เทคนิคการจัดหารและสั่งซื้อ
- เทคนิคการจัดชั้นสินค้า
- แคชเชียร์และการขาย
- การบริหารสินค้าคงคลัง
- การทำรายงานการเงิน
- ข้อควรระวังและความเสี่ยงต่างๆ
- กิจกรรมที่ต้องทำ (ประจำวัน/ประจำเดือน)
- ภาคผนวก

ทั้งนี้ ผอ.สว.สก. ได้กำหนดให้ส่งร่างคู่มือภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 เพื่อจะได้ร่วมหารือและนำเสนอคู่มือที่ได้เขียนมา โดย ผอ.สว.สก. ได้แนะนำให้ศึกษาข้อมูลในเรื่องที่จะร่างคู่มือจากทฤษฎีในหนังสือ อินเทอร์เน็ต หรือตำราเรียนทั้งในไทยและต่างประเทศ เพื่อประกอบการทำคู่มือด้วย

เลิกประชุมเวลา 10.10 น.

รายงานการประชุมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับ IDACA จากประเทศญี่ปุ่น

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2555 เวลา 09.00-10.30 น.

ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. Dr.Abe	Yukio	Manager training department Institute for the development of agricultural cooperation in Asia
3. คุณศศิธร	วิเศษ	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
4. คุณสุรางค์	พุ่มโพธิ์ทอง	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด
5. คุณพิชญา	ผลมาก	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด
6. น.ส.สายสุตา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ พร้อมด้วยเครือข่ายนักวิจัยที่เคยผ่านการอบรมจาก IDACA ได้แก่ คุณศศิธร วิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ คุณสุรางค์ พุ่มโพธิ์ทอง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด, คุณพิชญา ผลมาก ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด ได้ให้การต้อนรับ Dr.Abe Yukio : Manager training department Institute for the development of agricultural cooperation in Asia (IDAKA) ในโอกาสที่ Dr.Abe มาเข้าร่วมงานสัมมนา International Seminar 2012 : Cooperative business Interco operation forward to ASIAN Economic committee (AEC)

ทั้งนี้ที่ประชุมได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าประสบการณ์ของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น Dr.Abe ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ไว้อย่างน่าสนใจคือในอดีตเมื่อ 30 ปีก่อน รัฐบาลญี่ปุ่นให้การสนับสนุนขบวนการสหกรณ์ผ่าน Japan Agriculture Cooperatives(JA) ภายหลังจากปี 2000 ภาคธุรกิจเห็นว่ารัฐบาลญี่ปุ่นให้การสนับสนุนภาคสหกรณ์มากเกินไปจะไม่ทำให้เกิดการแข่งขันเสรี จึงรวมตัวกันกดดันเชิงนโยบายแก่รัฐบาลญี่ปุ่นให้ทำการสนับสนุนภาคสหกรณ์ให้น้อยลง

ผลดังกล่าวทำให้สหกรณ์ขนาดเล็กที่ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันเพียงพอประสบปัญหาโดยสหกรณ์ขนาดใหญ่เข้าไปควบรวมกิจการสหกรณ์ขนาดเล็ก โดยตั้งสหกรณ์ขนาดเล็กเหล่านั้นเป็นสาขาย่อยในการให้บริการสมาชิก

ในช่วงท้าย Dr.Abe ได้ให้คำแนะนำถึงแนวทางการพัฒนาระบบสหกรณ์ในประเทศไทยในเรื่องของสภาพสังคม วัฒนธรรมของประเทศไทยไม่แตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นในอดีต ดังนั้นการพัฒนาระบบสหกรณ์ในประเทศไทยควรเรียนรู้ประสบการณ์พัฒนาระบบสหกรณ์จากประเทศญี่ปุ่น **ปิดประชุมเวลา 10.30 น.**

รายงานการประชุมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับ IDACA จากประเทศญี่ปุ่น

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2555 เวลา 09.00-15.00 น.

ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
 2. Dr.Abe Yukio Manager training department Institute for the development of agricultural cooperation in Asia
 3. นายสุพจน์ สุขสมงาม เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
- แขกผู้มีเกียรติ จำนวน 150 คน

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์/อาจารย์ประจำภาควิชาสหกรณ์ พร้อมด้วยคุณสุพจน์ สุขสมงาม เจ้าหน้าที่วิจัย ได้เข้าร่วมงานสัมมนา International Seminar 2012 : Cooperative business Interco operation forward to ASIAN Economic committee (AEC) ซึ่งจัดขึ้นโดยภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อชานรับปีสากลสหกรณ์ International Year of Cooperatives 2012

ในเวลา 09.00 น. อ.ดร.ณรงค์ กู้เจริญประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ กล่าวรายงานความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดงานแก่ รศ.วุฒิชัย กปิลกาญจน์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/ประธานในพิธีกล่าวเปิดงาน

หลังจากนั้นเป็นการบรรยายพิเศษในหัวข้อ A new Co-operative business and economic model responding to the challenges of the 21st century โดย Dr.Peter Davis : Director of the Unit for Membership Based Organization at the school of Management, University of Leicester

ในเวลา 11.00 น. Dr.Abe Yukio : Manager training department Institute for the development of agricultural cooperation in Asia (IDACA) ได้บรรยายในหัวข้อ Situation of supply chain system thru Cooperative with a focus on distribution of vegetables and fruits in Japan

ในช่วงบ่ายเป็น การเสวนาแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่าง professor Dr.Yamao Masahiro Vice Dean of Graduate School of Biosphere Science, Hiroshima University และ รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน ผู้ทรงคุณวุฒิภาควิชาสหกรณ์

งานสัมมนา International Seminar 2012 ในครั้งนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22-23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 โดยมีนักสหกรณ์จากหน่วยงานต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศสนใจเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

รายงานการประชุม

เพื่อหารือร่วมกับผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

วันที่ 26 พฤศจิกายน 2555 เวลา 13.00-14.00 น.

ณ ห้องประชุมจารินัตถะโยธิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เขตพระนคร กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

1. คุณวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. คุณสุวรรณ บุรพพรุสรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
4. คุณสุวิทย์ ภูมิประสิทธิ์โชค เจ้าหน้าที่บริหารโครงการงานวิจัยการสร้างและพัฒนาเกษตรกร

รุ่นใหม่

5. คุณวินัย เมฆดำ รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่และยุว

เกษตรกร

6. น.ส.สายสุตา ศรีอุไร รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
7. น.ส.กัณนิกร อาจวิสัย เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินกลุ่มพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่และยุว

เกษตรกร

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และทีมวิจัย ร่วมประชุมกับท่านเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คุณวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) เพื่อหารือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือขยายผลการดำเนินงานสู่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งท่านเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสนใจหลักสูตรชาวนามืออาชีพไปใช้ในพื้นที่สปก.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้นำเสนอที่ประชุมว่า ปัจจุบันหลักสูตรชาวนามืออาชีพที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และทีมวิจัยได้กำลังดำเนินการในพื้นที่ทดลอง 4 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดชุมพร เพื่อเพิ่มสมรรถนะทั้งในด้านทัศนคติที่มีต่ออาชีพการทำนา การปรับวิถีคิดในทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน การเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเท่าทัน มีภูมิคุ้มกันตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น กำลังอยู่ในระยะบ่มเพาะหลักสูตรและยินดีที่ท่านเลขาธิการสปก.สนใจนำหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่สปก. และได้เสนอให้มุ่งไปที่กลุ่มเป้าหมายนักส่งเสริม

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีข้อสรุปมอบหมายให้ดำเนินการโครงการร่วมกันในรูปแบบ Pilot Project โดยในขั้นแรกให้เลือกพื้นที่ที่เป็นโรงเรียน กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดอยุธยา

จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ภายใต้แนวคิด “สิ่งแวดล้อมดี ผู้ผลิตดี ผู้บริโภคดี” เป็นการผสมผสานระหว่างที่ดิน คน และอุดมการณ์ โดยมอบหมายให้ผอ.สุวรรณ และคุณวินัย รวบรวมข้อมูลของแต่ละพื้นที่ข้างต้นมาศึกษา วิเคราะห์เพื่อเลือกพื้นที่ที่จะใช้ในการดำเนินการโครงการนำร่อง โดยมีเป้าหมายว่า ใน 3 ปีข้างหน้า อยากรู้เห็นการเปลี่ยนแปลงอะไร จะไปเปลี่ยนตรงจุดไหน เพื่อเป็นตัวอย่างของพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและนำไปปรับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ต้องสร้างความมั่นใจในการขยายผลรวมทั้งต้องให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการติดตามประเมินผล

เลิกประชุมเวลา 14.15 น.

รายงานการประชุม
เพื่อหารือร่วมกับผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
วันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 เวลา 09.00-12.00 น.
ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ดร.โชคชัย	สุทธาเวช	นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้ประสานงานกลางชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม และ อาจารย์วรเทพ ไวกยวิโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิจัยสถาบันฯ ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับรายงานเบื้องต้นโครงการวิจัยการสร้างสรรคนวัตกรรมของ ขบวนการสหกรณ์ไทย

โดย ดร.โชคชัย ได้นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนงานวิจัยภายใต้วัตถุประสงค์และแนวคิดทฤษฎีในการขับเคลื่อนซึ่งจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ผู้อำนวยการสถาบันฯ และผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำแก่หัวหน้าโครงการสำหรับแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานวิจัย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ให้ตรงกันและคาดว่าจะมีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในเดือนกุมภาพันธ์ 2556

ปิดประชุมเวลา 12.00 น.

การประชุมคัดเลือกสินค้า Farmer Shop ครั้งที่ 8 (ภาคเช้า)

วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2555 เวลา 9.00–12.00 น.

ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ผศ.ดร.อภิรดี	อุทัยรัตน์กิจ	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สว.สก.
4. คุณกาญจนา	คูหากาญจน์	ประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
5. คุณบรรหาร	แสงฟ้าสุวรรณ	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
6. คุณสุขุม	ไวยธำรงค์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
7. คุณสมพงษ์	ชุ่มเพ็ญพันธ์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
8. คุณศรุตดา	โลหะนะ	นักวิจัยเชี่ยวชาญ สถาบันค้นคว้าและพัฒนา ผลิตภัณฑ์อาหาร
9. คุณรัตน์พร	แสงกระจ่าง	กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาหนองตารส
10. ดร.ชนกร	โฆษิตวิทย์	บริษัท คลอดีตี้ มีท จำกัด
11. คุณวัชรศักดิ์	ทองทิม	บริษัท เอฟแอนด์บี เฮาส์ จำกัด
12. คุณรัฐชัย	โชติดำรงค์	กลุ่มเครื่องตีผสมนไฟรเพื่อสุขภาพ
13. คุณสัมฤทธิ์	บุษยะ	กลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านคลองบง
14. คุณธนณัฐวรรธ	แสงหวัง	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
15. คุณศรัณย์พร	อมรพิสิฐพงศ์	กลุ่มชลาลัย
16. คุณชลิตา	จันทร์สิริพงศ์	Nature taste
17. คุณจักรพงษ์	หทัยสุทธิ	บริษัท เอ็นเน็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด
18. คุณขวัญเรือน		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแก่งเสือเต้นพัฒนา
19. คุณวิชัย	มีสวัสดิ์	สามพราน ริเวอร์ไซด์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัย สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่โครงการวิจัย สถาบันวิชาการด้าน สหกรณ์

1. คุณชนนัฐวรรค์ แสงหวัง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด

เป็นตัวแทนจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด นำสินค้าแปรรูปจากข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นผลผลิตหลักของสมาชิกสหกรณ์ มานำเสนอประกอบด้วย

1. เจลน้ำมันรำข้าวว่านหางจระเข้ ใช้เคลือบผิวหน้าหลังอาบน้ำ ช่วยรักษาแผลเป็น ผ่านการผลิตอย่างพิถีพิถันด้วยขั้นตอนที่ยุ่งยากมาก
2. สบู่มะหาด ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. แล้ว
3. สครับขัดผิว ผลิตจากรำข้าวหอมมะลิแดง ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. แล้ว
4. โลชั่นบำรุงผิว ใช้หลังอาบน้ำ ช่วยให้ผิวเนียนนุ่ม ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่นำมาในครั้งนี้นี้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. แล้ว

2. คุณสัมพันธ์ บุษยะ ตัวแทนจากกลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านคลองบง

นำเสนอผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านคลองบง ดังนี้

1. น้ำองุ่น 100% บ้านไร่ภูฟ้า ใช้องุ่นในพื้นที่ ด้วยเห็นว่าผลผลิตองุ่นในพื้นที่มีจำนวนมาก จึงคิดนำมาแปรรูปเป็นน้ำองุ่น เริ่มทำเป็นปีที่ 2
2. แยมองุ่น บ้านไร่ภูฟ้า ใช้เศษเหลือจากกากขององุ่น
3. อกุ่นกวน บ้านไร่ภูฟ้า เป็นทอปปิ้งองุ่น

โดยวัตถุดิบผลองุ่นจะรับจากเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงในอำเภอวังน้ำเขียวประมาณ 10 ราย ด้วยการจ่ายเงินสดให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้การรับซื้อจากสวนโดยตรงนั้นทำให้ซื้อวัตถุดิบได้ในราคาไม่แพง มีทั้งไปรับที่สวนโดยตรงและบางรายนำมาส่งถึงที่ มีโรงงานผลิตสับดาห์ละ 1 ครั้ง มีแรงงาน 5 คน เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซื้อเครื่องจักร (ตัวตีองุ่น) มาผลิตเอง โดยศึกษาการผลิตน้ำองุ่นจากวิลเลจ ฟาร์ม แล้วทดลองผลิตเอง และเริ่มทดสอบตลาดในวังน้ำเขียวและงานโอทอปได้รับการส่งเสริมจากกรมการพัฒนาชุมชน โดยใช้ทุนส่วนตัวทั้งหมด มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด นอกจากนี้ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒช่วยออกแบบเครื่องบรรจุภัณฑ์ให้ฟรี ผลิตภัณฑ์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน ออย. เรียบร้อยแล้วจากสาธารณสุขจังหวัด

ผลิตภัณฑ์น้ำองุ่นผลิตได้เดือนละประมาณ 5,000 ขวด เก็บได้นาน 6 เดือน แต่จำหน่ายจริงเพียงเดือนเดียวก็หมด โดยส่งตามมินิมาร์ทและรีสอร์ทในอำเภอวังน้ำเขียว ซึ่งปัจจุบันผลิตได้ไม่พอจำหน่าย ราคาจำหน่ายขวดเล็ก (200 ซีซี) ราคา 35 บาท (ส่ง 27 บาท) ขวดใหญ่ (700 ซีซี) 150 บาท ผ่านการฆ่าเชื้อโดยการต้มและนึ่งฆ่าเชื้อแล้วกรองหลายๆ ครั้ง บางครั้งมีการปรับรสชาติน้ำองุ่นบ้างเพื่อให้มีรสชาติคงที่ สำหรับอกุ่นกวน ราคาส่ง 30 บาท ราคาขายกล่องละ 40 บาท ส่วนแยมองุ่นราคาส่ง 45 บาท ขายกระปุกละ 65 บาท

สำหรับผลิตภัณฑ์แหม่มเห็ดชาววัง และเห็ด 3 รส แปรนต์ “นภา” ซึ่งผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งฝากมานั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ขอให้ผู้ประกอบการมาเข้าร่วมนำเสนอด้วยตัวเองในครั้งต่อไป

3. ดร.ธนกร โฆษิตวิทย์ ตัวแทนบริษัท ควอลิตี้ มีท จำกัด

เป็นที่ปรึกษาบริษัท ควอลิตี้ มีท จำกัด นำเสนอผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. **น้ำผลไม้** Functional drink 100% เป็นน้ำผลไม้ที่ผลิตจากดอกไม้ โดย 90% เป็นน้ำดอกบัวหลวง ช่วยเรื่องระบบขับถ่ายและบำรุงหัวใจ เชื่อว่าวัตถุดิบจากตัวแทนซึ่งเป็นคนติดต่อกับเกษตรกร
2. **น้ำดอกดาหลา** แหล่งวัตถุดิบจากจังหวัดสมุทรสาคร มีสรรพคุณแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ มีวิตามินซีสูง ช่วยบำรุงผิวพรรณ และมีคอลลาเจนช่วยเสริมกับวิตามินซี วัตถุดิบดอกดาหลาจากดำเนินสะดวก และ อัมพวา
3. **ไขสุขภาพ** ประกอบด้วย ไข่คิตส์ และไข่โอเมก้า มีกระบวนการผลิตที่พิเศษ ทำมา 16 ปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดผู้ประกอบการเป็นผู้คิดค้นและจ้างโรงงานผลิต โดยจัดจำหน่ายใน

นาม แอฟแอนด์บี เฮ้าส์ จำกัด

คุณวัชรศักดิ์ ทองทิม ตัวแทนบริษัท แอฟแอนด์บี เฮ้าส์ จำกัด ให้ข้อมูลเสริมว่าน้ำดอกบัวหลวง มีสรรพคุณช่วยบำรุงหัวใจและยังมีอินนูลิน ซึ่งมีอยู่ในแกนตะวันด้วย ช่วยระบบขับถ่ายและระบบลำไส้ พร้อมกับใส่น้ำผึ้งแทนน้ำตาล

สำหรับผลิตภัณฑ์ไขสุขภาพทั้ง “ไข่คิตส์” และ “ไข่โอเมก้า” นั้นได้มีที่มาจากการทำงานกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อ 10 ปีก่อน โดยต้องการเพิ่มคุณค่าในไข่ให้มากขึ้น โดยไข่คิตส์นั้นจะมีการเสริมโอโอติน โดยใช้น้ำมันปลาเสริมในอาหารให้ไก่กิน และจำหน่ายในชื่อ “ไข่ ดร.เฮ็น” ซึ่งบริษัท ควอลิตี้ มีท จำกัด จะเป็นผู้ผลิตให้ มีกำลังการผลิตประมาณ 5,000 ฟองต่อวัน ที่เหลือจะรวบรวมจากฟาร์มที่เป็นคู่ค้ากันจากจังหวัดนครนายกและสระบุรี สำหรับเหตุผลที่ต้องมีแหล่งผลิตหลายแห่งเนื่องจากต้องมีการบริหารความเสี่ยงจากโรคที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ จึงจะมีแหล่งผลิตที่ทดแทนกันได้ ส่วนสถานที่จำหน่ายจะขายตามห้างสรรพสินค้า Modern trade มินิมาร์ท โรงแรม และส่งร้านเอ็มเค สุกี้ ด้วย

จากนั้น**คุณวัชรศักดิ์ ทองทิม** ได้นำเสนอผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม ได้แก่

4. **กล้วยน้ำว้าอบ ตราบานเนเน่** โดยพัฒนาชุมชนบางกระทู้เป็นผู้ผลิตให้ ภายใต้การควบคุมและตรวจสอบจากบริษัท ทำส่ง 7-11 จึงต้องเคร่งครัดเรื่องคุณภาพและมาตรฐานสินค้าในทุกกระบวนการผลิต
5. **มะขามไอแทมพลัส** เป็นมะขามปรุงรสในกล่อง มี 2 รสชาติ แบบเสริมคอลลาเจนและเสริม อะคาเนทีน เนื้อมะขามเป็นก้อนไม่มีเมล็ด รับจากตัวแทนในพื้นที่ จ.อุตรดิตถ์
6. **มะขามคลุกพริก** มีแหล่งที่มาจาก จ.อุตรดิตถ์ เช่นกัน สาเหตุที่ไม่นำมาจาก จ.เพชรบูรณ์ เนื่องจากวัตถุดิบไม่พอส่งให้แก่โรงงาน

7. **แก่นตะวัน** รับจากเกษตรกรที่ไม่มีทุนทำการตลาด เป็นแก่นตะวันสด สามารถกินสดได้ คล้ายมันแกว หรือนำไปทำผักสลัด หรือแปรรูปอื่นๆ ได้ ราคาถุงละ 150 บาท เก็บแช่เย็นได้ 2-3 เดือน มีสรรพคุณช่วยระบบลำไส้ แก้อึดท้องเฟ้อ สำหรับบริษัท แอปแอนด์บี เฮ้าส์ จำกัด นั้นเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท ควอลิตี้ มีท จำกัด เป็นกลุ่ม SMEs ที่เปิดกิจการมาประมาณ 16 ปี มีผลิตภัณฑ์เด่นคือ ไข่และเห็ด

รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวาท ถามเพิ่มเติมว่าบริษัทนี้มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการอย่างไร

ดร.ธนกร ไชยติวิทย์ ชี้แจงว่า บริษัทเป็นกลุ่ม SMEs ที่มีผลิตภัณฑ์มาจากกลุ่มเกษตรกรโดยตรง มี Contract farming กับเกษตรกร ทั้งมะขามและกล้วย เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรโดยจะนำมาใส่บรรจุภัณฑ์ใหม่แล้วสร้างแบรนด์ของบริษัทเอง ซึ่งคิดว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของ Farmer Shop

4. **คุณรัตนพร แสงกระจ่าง** ตัวแทนกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาหนองตารส

นำเสนอผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาหนองตารส คือ **ทุเรียนหมอนทองทอดกรอบ** เป็นการนำทุเรียนหมอนทองมาแปรรูป ปัญหาที่พบคือ วัตถุดิบทุเรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้ต้องใช้วัตถุดิบปีละ 100-150 ตัน โดยรวบรวมจากสมาชิก กลุ่มเกษตรกร จ.จันทบุรี และระยอง นอกจากนี้ยังรับจากจังหวัดอุดรธานี และภายใต้ที่ อ.หลังสวน ด้วย โดยจะคัดทุเรียนหมอนทองลูกใหญ่มาผลิตเป็นสินค้าของกลุ่มซึ่งขายดีมาก ทำให้เกิดปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอ แต่รับรองได้ว่ามีผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องตลอดปี สามารถสั่งซื้อทางโทรศัพท์แล้วกลุ่มจะมีเส้นทางจัดส่งให้ได้ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์จะได้รับการอบรมร้อนก่อนบรรจุทำให้ไม่หืน เก็บไว้ได้นาน 2 เดือน

5. **คุณขวัญเรือน** ตัวแทนจาก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแก่งเสือเต้นพัฒนา

นำเสนอผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแก่งเสือเต้นพัฒนา ดังนี้

1. **กล้วยหน้ากระเทียม**

2. **เมล็ดทานตะวันคั่ว** ชื่อเมล็ดทานตะวันจากเกษตรกรสมาชิกมากกว่า 20 ราย ในอำเภอพัฒนานิคม แล้วส่งให้ผู้ประกอบการทำการกระเทาะเปลือกให้โดยใช้เครื่องกระเทาะเปลือก คิดเป็นกิโลกรัมละ 10 บาท แล้วนำมาแปรรูปโดยใช้แรงงานชาวบ้านในท้องถิ่นทำการคั่ว แล้วจึงบรรจุใส่ถุง ส่งจำหน่ายทั่วประเทศ ไม่มีปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบอย่างแน่นอน ทั้งนี้ผู้ทำกระเทาะเปลือกจะเป็นคนเก็บเมล็ดทานตะวันไว้ แล้วผู้ประกอบการไปซื้อมาคั่วเองจำหน่ายภายใต้แบรนด์ “แม่ขวัญเรือน” ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. และ มผช. แล้ว มีทั้งแบบอบน้ำผึ้ง อบสมุนไพร และรสดั้งเดิม

3. **ข้าวโพดคั่ว** มี 2 รส คือ ข้าวโพดคั่วโบราณกะทิ (แบบเค็ม) และข้าวโพดคั่วโบราณมะพร้าว (แบบหวาน)
4. **ถั่วกระเทาะเปลือก** เป็นถั่วทอดกรอบที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น
5. **ข้าวเกรียบทานตะวัน** มีแบบกระปุกและแพ็ค
6. **น้ำพริกเผา** แม่ขวัญเรือนเป็นผู้ผลิตเองมีรสชาติอร่อยกลมกล่อม หอมอร่อย

6. **คุณศรัณย์พร อมรพิสิฐพงศ์** ตัวแทนกลุ่มชลาสัย

นำเสนอเครื่องดีมีสุขภาพโฮลิสติก (Holistic) โดยการนำสมุนไพรมาแปรรูปเป็นเครื่องดีมีประกอบด้วย

1. ยอดชาขาว สำหรับชงเป็นเครื่องดีมี
2. ชาเขียวอู่หลงไข่มุก
3. สมุนไพรเขียวกู่หลาน 5 ใบ
4. ชาเขียวใบหม่อน
5. ตะไคร้เตยหอม
6. สบู่ไยบวบ เป็นสบู่โรมา เทอราปี (aroma therapy) 7 กลิ่น

ทั้งนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าขอยกเว้นผลิตภัณฑ์ชาเขียวใบหม่อนเนื่องจากทางร้าน Farmer Shop ได้มีผลิตภัณฑ์นี้จำหน่ายอยู่ก่อนแล้วจะไม่รับซ้ำซ้อน ที่เหลือจะรับเข้าเป็นสินค้าของ Farmer Shop ทั้งหมด

7. **คุณจักรพงษ์ หทัยสุทธิ** จากบริษัท เอ็นเน็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด

นำเสนอผลิตภัณฑ์ “น้ำตาลมะพร้าวออร์แกนิก” ผ่านการตรวจสอบจาก มกท. มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมาตรฐานยุโรป ไม่ใส่น้ำตาลทราย แหล่งวัตถุดิบจากแม่กลอง อัมพวา มีเครือข่ายกับชาวสวนประมาณ 10 ราย พร้อมแปรรูปส่งให้บริษัท ได้ส่งออกจำหน่ายในประเทศอังกฤษ และคูโบ เคยแสดงสินค้าในประเทศลอนดอน ส่วนในประเทศไทยเริ่มวางจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตในเครือเดอะมอลล์ และร้านสุขภาพต่างๆ จากผลการวิเคราะห์ทางห้องแล็บพบว่ามีความสะอาดสูง

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่ามีความดีในตลาดในอนาคตที่จะร่วมกับโรงพยาบาล แต่มีราคาค่อนข้างแพง จึงอาจขายยาก กลุ่มลูกค้าน่าจะเป็นคนต่างชาติในประเทศไทย

8. **คุณชลิตา จันทร์สิริพงศ์** จาก Nature taste

นำเสนอสินค้า “ผลไม้อบแห้ง” ชนิดต่างๆ ได้แก่ สตรอเบอรี่อบแห้ง มะม่วงอบแห้ง สับปะรดอบแห้ง และผลไม้รวมอบแห้ง ทั้งหมดได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. แล้ว มีน้ำน้ำตาล high fiber ช่วยเรื่องระบบขับถ่าย มีแหล่งผลิตที่จังหวัดเชียงราย เป็นโรงงานผลิตที่เน้นส่งต่างประเทศ และโรงงานแปรรูปอื่นๆ แล้วตนเองรับมาจำหน่ายในแบรนด์ของตัวเอง ซึ่งขณะนี้ยังพยายามพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและเหมาะสม โดยส่งจำหน่ายที่ Villa market เป็นกลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพ และส่งขายที่โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพัฒนา

9. คุณวิชัย มีสวัสดิ์ ตัวแทนจากโรงแรมสวนสามพรานริเวอร์ไซด์

นำเสนอผลิตภัณฑ์จากแผนกเบเกอรี่ ของโรงแรมสวนสามพรานริเวอร์ไซด์ ที่ร่วมกันผลิตขนมไทย ได้แก่ **มะพร้าวแก้ว ดอกจอก และกลีบลำดวน** โดยผลิตและจัดจำหน่ายเฉพาะในโรงแรมเท่านั้น ราคาจำหน่ายมะพร้าวแก้วในบรรจุภัณฑ์ 12 ชิ้น ราคา 50 บาท (ส่ง 40 บาท) ดอกจอก ถูงละ 50 บาท (ส่ง 40 บาท) และกลีบลำดวน ราคา 100 บาท (ส่ง 90 บาท)

10. คุณรัฐชัย โชติดำรงค์ จากกลุ่มเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

นำเสนอสินค้าโอท็อป 5 ดาว เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ได้แก่

1. **น้ำว่านหางจระเข้ในน้ำใบเตยหอม สีสาวดี** ใช้น้ำ RO ซึ่งเป็นน้ำที่สะอาดมาก ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. แล้ว มีสรรพคุณช่วยบำรุงลำไส้ กระเพาะ อักเสบ ปวดตามข้อ เส้นเลือดสมอง ช่วยล้างพิษ กระบวนการผลิตด้วยระบบพาสเจอร์ไรซ์
2. **น้ำว่านหางจระเข้ในน้ำเก๊กฮวย สีสาวดี** เช่นเดียวกับน้ำว่านในน้ำใบเตยหอม
3. **น้ำแมรี่พันธ์ (ผลไม้รวม)** ผลิตจากผลไม้แช่แข็ง สามารถเก็บในอุณหภูมิปกติได้ 2 เดือน

ผลิตจากโรงงานที่บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร รสชาติดี ส่งจำหน่ายที่สหกรณ์จุฬา สหกรณ์เกษตรฯ มศว. ร้านอาหารเจ และร้านอาหารเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพฯ

เมื่อการนำเสนอสินค้าจากผู้ประกอบการเสร็จสิ้นแล้ว **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** จึงชี้แจงรายละเอียดโครงการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop ซึ่งได้เปิดประเด็นด้วยการถามผู้ประกอบการที่เข้าร่วมเวทีคัดสรรสินค้าว่า “รู้เรื่อง Farmer Shop มากน้อยแค่ไหน” จากนั้นจึงชี้แจงว่า Farmer Shop เป็นแบรนด์ของโครงการร้านค้าปลีก ซึ่งรวมถึงกิจกรรมในทุกเรื่องที่มาของสินค้า โดยองค์กรที่รับผิดชอบคือ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีพันธกิจที่มุ่งพัฒนาระบบการจัดการโซ่อุปทาน ผ่านเครือข่ายผู้ประกอบการ ที่มีจิตสำนึกการพึ่งพาและร่วมมือกันในการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้บริโภค และหันมา

เป็นลูกค้าประจำ โดยมีกรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการของร้านค้าปลีกภายใต้แบรนด์ Farmer Shop ดังภาพ

กรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการของร้านค้าปลีกภายใต้แบรนด์ Farmer Shop

ผศ.ดร.อภิรดี อุทัยรัตนกิจ ที่ปรึกษาโครงการฯ กล่าวเสริมว่า สโลแกนของร้านคือ “ไม่ได้หวังกำไร แค่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ” และวิสัยทัศน์ “ผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน” พร้อมมีวัตถุประสงค์ คือการจัดตั้งและดำเนินการร้าน Farmer Shop ในรูปแบบโครงการนำร่อง เพื่อทดสอบระบบและพัฒนาไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในฐานะการเป็นทางเลือกแก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบในการเข้าถึงตลาด ที่มีแนวทางของการค้าที่เป็นธรรม และการเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภคในการเข้าถึงแหล่งจำหน่าย สินค้าคุณภาพ ราคาเป็นธรรม และการสร้างแบรนด์ Farmer Shop เพื่อเข้าถึงผู้ผลิตและผู้บริโภค

ทั้งนี้แบรนด์ Farmer Shop จะมองเรื่องของสุขภาพอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้ผลิตต้องมีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพจริงๆ คำว่า “อาหารที่ปลอดภัย” เป็นคำที่กว้างมาก ต้องดูในทุกๆ ขั้นตอนอย่างครอบคลุมทุกด้าน เช่น น้ำมันที่ใช้ทอดควรใช้กี่ครั้ง เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้คือความรู้เล็กๆ น้อยๆ ที่ผู้ประกอบการควรต้องรู้ ต้องมองอย่างรอบด้าน

คุณศรดา ไสหะนะ นักวิจัยเชี่ยวชาญ สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร ให้คำแนะนำในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์อาหาร โดยขอฝากผู้ผลิตว่าให้เน้นด้านคุณภาพ โดยเฉพาะในอนาคตที่ประเทศกำลังจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ต้องเน้นเรื่องคุณภาพให้มากยิ่งขึ้น

คุณกาญจนา คุณาภาญจน์ ประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop กล่าวว่าการที่โครงการมีสโลแกนไม่ได้หวังที่กำไรนั้นคือ ตัวองค์กรที่ไม่หวังกำไร แต่มีจุดมุ่งหวังที่ต้องการช่วยผู้ประกอบการ เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่ส่งสินค้าเข้าห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ นั้นจะโดนหักค่าจิปมาจนแทบไม่เหลืออะไร ซึ่งโครงการนี้ต้องการต้องการช่วยผู้ประกอบการให้มีที่ยืน เป็นโครงการที่ไม่เอาเปรียบทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ช่วยให้ทุกคนอยู่ด้วยกันได้ และเมื่อมีค่าจิปไม่สูง จึงต้องคัดสินค้าที่มีคุณภาพจริงๆ และยังมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เข้าช่วยแก้ปัญหา ทั้งปัญหาวัตถุดิบและกระบวนการผลิต เป็นต้น โดยเราสามารถเข้ามาปรึกษากับโครงการเพื่อส่งต่อไปหาหน่วยงานที่แก้ปัญหาให้เราได้

คุณสุชুম ไททยธำรงค์ คณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop อธิบายความหมายของโลโก้ร้าน Farmer Shop ตามภาพ

ความหมายของ Brand :

- ตัวอักษร F ย่อมาจาก Farmer สื่อถึงร้านค้าปลีกที่จำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูป
- รูปคนอยู่ในวงรีลักษณะจับมือกัน สื่อถึงระบบธุรกิจที่ผู้ผลิตและผู้บริโภค เป็นเจ้าของร่วมกัน
- รูปใบหน้ายิ้มแฉ่งสื่อถึงความสุขร่วมกันของผู้ผลิตและผู้บริโภค
- ลักษณะเส้นสายไทยที่ปลายพุ่งขึ้นสื่อถึงความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ และแสดงถึง Brand ของประเทศไทย
- การใช้สี โทนสีเขียว สื่อถึงสินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย สีแดง ขาว น้ำเงิน แสดงความเป็น Brand ของธุรกิจไทย

สำหรับคอนเซ็ปต์ของโครงการฯ คือการค้าที่เป็นธรรม นั่นคือ ผู้ผลิตและผู้บริโภคจับมือกัน ร่วมกันตัดการค้าที่ไม่เป็นธรรมออกไป นอกจากนี้พวกเราผู้ประกอบการเคยร่วมกับโครงการออกบู๊ที่ Farmer Shop เป็นร้านจำหน่ายในเมืองทอง ซึ่งคนที่มาชมงานเมื่อได้รู้จุดมุ่งหมายของพวกเราแล้วก็จะเข้ามาช่วยอุดหนุนเป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้พวกเราผู้ประกอบการเองก็ต้องช่วยกันก่อน เพราะในระยะแรกอาจไม่ได้กำไรมากนัก แต่ต้องช่วยกันส่งเสริมให้ Farmer Shop เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยึดใจในวงกว้างต่อไป

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวเสริมว่าในระยะแรกร้าน Farmer Shop ตั้งในคณะเศรษฐศาสตร์ เพราะต้องการทดลองระบบของร้านค้าปลีก มีระบบสมาชิก ซึ่งไม่ได้หวังที่จะแข่งกับเซเว่นอีเลฟเว่นแต่อย่างใด ได้มีการทดสอบระบบในมหาวิทยาลัย มีรายได้ประมาณสามพันบาทต่อวัน โดยสามารถทำให้นิสิตและประชาคมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เริ่มเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค เช่น มีการเปิดบูทขายข้าวทุกสิ้นเดือน ผู้บริโภคก็เริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นลูกค้าประจำของร้าน โดยเราต้องการสร้างแบรนด์ให้เข้าไปอยู่ในใจของผู้บริโภคก่อน และขณะนี้กำลังจะมีการนำร้าน Farmer Shop ไปทดสอบระบบเป็นร้านค้าชุมชน 4 แห่ง และในอนาคตคาดว่าจะไปยังต่างประเทศด้วย จากนั้น **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** จึงเปิดเวทีให้ผู้ประกอบการผู้เข้าร่วมได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น

ดร.ธนกร ไชยศิริวิทย์ ตัวแทนบริษัท ควอลิตี้ มีท จำกัด กล่าววาทนเองมีประสบการณ์เป็นกรรมการสมาคมการค้าแห่งประเทศไทย มีแนวความคิดที่จะขอปรึกษาว่า 1) หากต้องการจัดตั้งสมาคม SMEs แห่งประเทศไทย และอยากมาร่วมสนับสนุนกับโครงการ Farmer Shop โดยเฉพาะ และ 2) จาก business model ของ Farmer Shop นั้น เราต้องตอบโจทย์ให้ได้ว่า outlet ที่จะขยายในปีหน้าและเปิดรับอาเซียนในอีก 3 ปีข้างหน้า มีการวางแผนบ้างหรือไม่ และจะมีการลงทุนอย่างไร ทั้งนี้อยากขอเสนอตัวเข้าร่วมการทำงานกับโครงการ Farmer Shop ด้วย เพราะชอบทำงานที่เป็นลักษณะ non-profit เช่นกัน และแต่เดิมนั้นตนเองเป็นกรรมการบริหาร 108 shop อยู่ด้วยจึงคิดว่าประสบการณ์ที่มีอยู่จะสามารถช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการนี้ได้ โดยมีแนวคิดที่เราอาจจับมือกับปั้มน้ำมันซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นแบรนด์ใหญ่ๆ แล้วพัฒนาผลักดันให้สร้างร้าน Farmer Shop ตามสาขาต่างๆ ทั่วประเทศได้ด้วย

คุณธนณัฐวรรธน์ แสงหวัง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรปราสาท กล่าวว่าจากเริ่มต้นเห็นว่าอาจารย์จุฑาทิพย์ เก่งมากที่ทำงานโครงการร้าน Farmer Shop ได้สำเร็จ ซึ่งตนเองเพิ่งเริ่มเข้ามานำเสนอสินค้าเป็นครั้งแรก แต่ได้เข้าร่วมในโครงการซื้อข้าวจากชาวนาของ Farmer Shop มาตั้งแต่ต้น มีความเห็นว่าทุกจังหวัดทุกอำเภอมีร้านค้าอยู่แล้ว เช่น ปั้มน้ำมัน น่าสนใจให้นำสินค้าไปวางจำหน่ายในทุกจังหวัดได้ โดยการร่วมมือกับสหกรณ์ที่มีปั้มน้ำมัน เพื่อให้ผู้บริโภคทุกจังหวัดได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ และมีสินค้าจากเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ นำสินค้าของตัวเองมาวางจำหน่ายได้ คิดว่างานนี้ น่าจะสำเร็จ เพราะสหกรณ์เองก็ไม่ได้หวังกำไรมากนัก เช่นเดียวกับนโยบายของโครงการ Farmer Shop ทั้งนี้สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด เองก็กำลังทำร้านค้าจึงคิดว่าน่าจะร่วมมือกับโครงการนี้ตั้งร้าน Farmer Shop ได้ ซึ่งอาจเป็นการช่วยลดค่าขนส่งได้อีกทางหนึ่ง

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จึงชักชวนให้ สกก.ปราสาท จำกัด ร่วมจัดตั้งเซฟในปั้มน้ำมันของสหกรณ์ เป็นโมเดลต้นแบบแห่งแรก ที่เป็น Food Co-op ที่ยังไม่เคยมีในประเทศไทยมาก่อน โดย

อาจเริ่มตั้งเซลฟ์ก่อน และคิดว่างานนี้น่าจะสำเร็จ เพราะทีมงานของ สกก.ปราสาท จำกัด นั้นเป็น ทีมงานที่มองนอกกรอบและมีฝีมือในการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก แล้วจะร่วมวางแผนกันต่อไป ดังนั้น หาก สกก.ปราสาท จำกัด ยินดีร่วมงาน สถาบันฯ จะเริ่มดำเนินการจัดตั้งโมเดลต่อไป ทั้งนี้การตั้ง outlet นั้น ผู้ประกอบการมีเครดิตทอม 30 วัน แล้วผู้ประกอบการช่วยจัดสินค้าให้ หมุนเวียนสดใหม่อยู่เสมอจะเป็นไปได้หรือไม่ โดยขณะนี้โครงการฯ กำลังจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมให้ โดยผู้ประกอบการต้องเข้ามาดูแลสินค้ากันเองจะได้หรือไม่ ซึ่งระยะแรกผู้ประกอบการอาจต้องอดทน ไปก่อน จากนั้นขอให้ คุณวิชัย มีสวัสดิ์ ตัวแทนจากโรงแรมสวนสามพรานริเวอร์ไซด์ เล่าเรื่องตลาดสุข ใจ ของโครงการกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน

คุณวิชัย มีสวัสดิ์ ตัวแทนโรงแรมสวนสามพรานริเวอร์ไซด์ และเป็นนักวิจัยของโครงการ กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน เล่าว่าตลาดสุขใจ เปิดทุกเสาร์-อาทิตย์ เวลา 10.00-17.00 น. เน้นผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ และมีอาหารสุขภาพ ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ตลาดค่อนข้างแคบแล้วเพราะมีพ่อค้าแม่ค้าที่ ให้ความสนใจจำนวนมาก และมีคนลงชื่อไว้อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งรายได้ค่อนข้างดีมีเงินหมุนเวียนในตลาด สัปดาห์ละประมาณหนึ่งแสนบาท ยอดหมุนเวียนทั้งเดือนรวมล้านกว่าบาท

คุณธนกร ไร่สุวรรณ แสงหวัง เสนอเพิ่มเติมว่า Fly now ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรและชุมชนเช่นกัน จึงคิดว่าน่าจะร่วมกันได้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ถามว่าหากสามารถติดต่อกับ Fly now ได้ ดร.ธนกร โฆษิตวิทย์ พร้อมจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินงานหรือไม่

ดร.ธนกร โฆษิตวิทย์ กล่าวว่ายินดีช่วยเหลือเต็มที่ เพราะมีกลุ่มเครือข่ายอยู่พอสมควร นอกจากนี้ขณะนี้แนวคิดที่จะซื้อเวลา อ.ส.ม.ท. เพื่อทำรายการให้กลุ่มโอท็อป และ SMEs ในชื่อ “คัมภีร์ SMEs ชี้ช่องขาย” เพื่อใช้เวลาประมาณวันละ 5 นาทีในการประชาสัมพันธ์สินค้าให้แก่กลุ่ม SMEs และโอท็อป โดยมีค่าใช้จ่ายที่ไม่แพงมากนัก ดังนั้นหากโครงการฯ หรือผู้ประกอบการรายใดสนใจ อาจเข้าร่วมกลุ่มกับเรานำเสนอสินค้าผ่านช่องทางนี้ได้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เราต้องคิดมาก ต้องกรองพอสมควร และมองในระยะยาว เพราะ มีหลายหน่วยงานสนับสนุนมากมายอยู่แล้ว จากนั้นจึงขอเปิดเวทีในภาคเช้า และเชิญผู้ร่วมเวทีทุก ท่านร่วมรับประทานอาหารกลางวัน

เลิกประชุมเวลา 12.15 น.

การประชุมคัดเลือกสินค้า Farmer Shop ครั้งที่ 8 (ภาคบ่าย)

วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2555 เวลา 13.15 – 15.30 น.

ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ผศ.ดร.อภิรดี	อุทัยรัตนกิจ	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สว.สก.
4. คุณกาญจนา	คุณกาญจน์	ประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน
Farmer Shop
5. คุณบรรหาร	แสงฟ้าสุวรรณ	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
6. คุณสุขุม	ไวยธำรงค์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
7. คุณสมพงษ์	ชุ่มเพ็ญพันธ์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
8. คุณศรุดา	โลหะนะ	นักวิจัยเชี่ยวชาญ สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์อาหาร
9. คุณงามจิตรา	โล่วิฑูร	นักวิจัย สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์
อาหาร
10. ดร.ธนภัทร	แสงอรุณ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
11. รศ.ดร.จินภาวรรณ	สิรินทวิเนติ	ที่ปรึกษา หจก.วานิไทย
12. คุณมณีนี	เจนวาทรวงศ์	นักวิจัยโครงการร้าน Farmer Shop
13. คุณรัชฎา	แก้วดวงดี	บริษัทบางกอกพัฒนาไวน์เนอรี่ จำกัด
14. คุณสุนันทา	ไบแย้ม	กลุ่มนิสาสมุทรไพร
15. คุณศุภชัย	ศิริกุลพิบูลย์	ร้านโลเฮงเภสัช
16. คุณประยงค์	วงษ์สกุล	วิสาหกิจชุมชนตำบลดอนตูม
17. คุณปยุตธนา	เปรมปรี	กลุ่มพฤษาสมนไพร
18. คุณปยุตธนา	วุฒิเทียน	กลุ่มแม่บ้านรักสุขภาพ
19. คุณฉัตรภัทร	โพธิ์ร่มไทร	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้าน
กระซ้าขาว
20. คุณดารณี	แย้มศรีสุข	กลุ่มข้าวหอมตักสิลา
21. คุณมาลัย	ตรีสมบูรณ์	กลุ่มสตรีสหกรณ์ศรีมาลัย

22. คุณสมอริเยาะ	ซากา	กลุ่มแปรรูปลูกหีสะดาวา
23. คุณเกษร	ตีมานพ	เกษตรไหมหอม
24. ดร.ธนกร	โฆษิตวิทย์	บริษัท คลอไลต์ มีท จำกัด
25. คุณรัฐชัย	โชติดำรงค์	กลุ่มเครื่องตีผสมสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
26. คุณสัมฤทธิ์	บุษยะ	กลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านคลองบง
27. คุณชนนฉัตรวรรธ	แสงหวัง	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด
28. คุณศรัณย์พร	อมรพิสิฐพงศ์	กลุ่มชลาสัย
29. คุณจักรพงษ์	หทัยสุทธิ	บริษัท เอ็นแน็กซัส (ประเทศไทย) จำกัด
30. คุณขวัญเรือน		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแก่งเสือเต้นพัฒนา
31. คุณสุพจน์	ปิญชบ	กลุ่มสหกรณ์โคขุนสระแก้ว จำกัด
32. คุณนัด	ดวงใส	สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัย สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่โครงการวิจัย สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นายพรพงษ์	แสงนาค	เจ้าหน้าที่สารสนเทศ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 13.15 น.

ผศ.ดร.อภิรดี อุทัยรัตนกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวแนะนำวิทยากร ในการบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การเตรียมตัวตั้งรับของผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP ในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดย **ดร.ธนภัท แสงอรุณ** จากสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ จากนั้นวิทยากรได้ทำการบรรยายตามหัวข้อเรื่อง ซึ่งสรุปเนื้อหาสำคัญดังนี้

แนวทางการตั้งรับสำหรับ SMEs และวิสาหกิจชุมชน เพื่อรองรับการแข่งขันใน AEC นั้นทุกฝ่ายทั้งผู้ผลิต (ได้แก่ ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน) ผู้ค้าปลีก การบริการ และการท่องเที่ยว ต้องจับมือกันทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน สำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ มีประชากรรวมกันประมาณ 600 ล้านคน มีจีดีพี (GDP) รวมกันประมาณ 2 ล้านล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยวัตถุประสงค์หลักของการตั้ง AFTA-ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก็เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคมาเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าไทยทั้งในอาเซียนและในตลาดโลก อาทิ ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงานราคาถูก

สิทธิพิเศษจาก GSP ประตุการค้า-เส้นทางเชื่อมต่อไปยังตลาดอื่นในเอเชีย โดยสมาชิกจะค่อยๆ ลดภาษีสินค้าทุกรายการให้เหลือ 0-5% และยกเลิกเครื่องกีดขวางการค้าและการลงทุนทั้งหลายให้หมดไปด้วย กลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน เสริมอำนาจต่อรองในเวทีเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ลักษณะของประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) คือ 1) เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม สินค้าเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ทำธุรกิจบริการได้อย่างเสรี ลงทุนได้อย่างเสรี แรงงานมีฝีมือไปทำงานได้อย่างเสรี และเงินทุนเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีมากขึ้น 2) สร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งด้านนโยบายภาษี นโยบายการแข่งขัน สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองผู้บริโภค และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่า-ใหม่ สนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก มีการทำ FTAs กับประเทศนอกเขต เพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

โอกาสของ SMEs และวิสาหกิจชุมชน จากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ คือ 1) ขยายช่องทางของสินค้าไทยไปยังผู้บริโภคในภูมิภาค 2) ลดต้นทุนการผลิตจากการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลางมาต่อ ยอดในต้นทุนที่ต่ำลง 3) จัดตั้งกิจการ ให้บริการ ตลอดจนทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียน สะดวกมากขึ้น ทั้งภาคการผลิต ภาคการค้า ภาคบริการต่างๆ อาทิ การท่องเที่ยว บริการสุขภาพ 4) การเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในภูมิภาคเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกหลังโหลเข้ามา

ความเสี่ยงที่ SMEs และวิสาหกิจชุมชนต้องเตรียมรับมือ ได้แก่ 1) การไหลทะลักของสินค้าที่มีราคาถูกกว่าในนามของประเทศเพื่อนบ้าน 2) นักลงทุนจีนอาศัยสิทธินักลงทุนสัญชาติอาเซียนเข้ามาลงทุนในธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก 3) การเคลื่อนย้ายแรงงานคุณภาพของไทยไปยังประเทศที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า 4) การเดินทางท่องเที่ยวในอาเซียนโดยไม่แวะพักในประเทศไทย

สำหรับสินค้าผูกพันตามข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน จำนวน 23 รายการ ได้แก่ น้ำมันดิบ/นมปรุงแต่ง นมผงขาดมันเนย ลำไยแห้ง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กระเทียม หอมหัวใหญ่ เมล็ดพันธุ์ หอมใหญ่ มันฝรั่ง พริกไทย ข้าว เมล็ดถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง ชา เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป ไหมดิบ น้ำตาล และใบยาสูบ ซึ่งจากการปรับลดอัตราภาษีและเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน สินค้าเกษตรหรืออาหารจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชนิดเดียวกัน หากคุณภาพไม่ได้ด้อยกว่ากันแต่มีราคาถูกกว่า ย่อมได้เปรียบและเข้าถึงตลาดไทยได้มากกว่าสินค้าจากเกษตรกรไทย

ดังนั้นแนวทางการปรับตัวของธุรกิจ SMEs และวิสาหกิจชุมชน คือ 1) ทบทวนจุดอ่อนและจุดแข็งของตัวเอง เลือกรับเฉพาะสิ่งที่ชอบ แต่ขายในสิ่งที่มีคนซื้อ 2) รุกเพื่อรับ-ปรับปรุงสินค้า ให้มีประโยชน์เพิ่มเติม และมีคุณภาพใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบที่สร้างสรรค์ การบรรจุหีบห่อที่แปลกใหม่ การเชื่อมโยงเรื่องราวเฉพาะถิ่น ซึ่งต้องอาศัยการทำงานอย่างใกล้ชิด แรงสื่อสารระหว่างสมาชิก/เป็นพันธมิตร ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภค 3) สร้างเครือข่ายเพื่อการสื่อสาร

ภาพลักษณ์ของสินค้า เพื่อเจาะตลาดเฉพาะ (Niche Market) ที่ขยายตัว 4) มองตลาดในอินโดจีนเป็นตลาดเดียวกัน หรือปรับมุมมองแบบ ASEAN One ออกไปแสวงหาตลาดในประเทศเพื่อนบ้านร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดที่มุ่งสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในท้องถิ่น 5) ร่วมกันพัฒนาสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อาทิ ส้มโอนครชัยศรี สับปะรดศรีราชา มะขามหวานเพชรบูรณ์ ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ กาแฟดอยตุง หอยนางรมสุราษฎร์ธานี รมบ่อสร้าง ผ้าไหมมัดหมี่ หรือ เครื่องจักรสานพณีสนิคม เป็นต้น

ส่วนบทบาทของภาครัฐ โดยมีกรอบยุทธศาสตร์ประเทศระยะยาว มี New Growth Model สร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน คือปรับ Internal Process ประกอบด้วย หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง (Growth & Competitiveness) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) และลดความเหลื่อมล้ำ (Inclusive Growth) ทั้งนี้รัฐได้มีมาตรการที่จะเตรียมสำหรับธุรกิจ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ดังนี้คือ 1) ต้องยึดประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และการส่งเสริมการค้าในฐานะเครื่องมือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืน 2) สร้างตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จังหวัด และผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด 3) มีแนวทางแก้ไขสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบ อาทิ จัดตั้งกองทุนเพื่อฟื้นฟูและปรับตัว สำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ และหามาตรการป้องกันฉุกเฉิน (Safeguard) เช่น มาตรฐานสินค้าอาเซียน มาตรฐานสุขอนามัย มาตรฐานสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบย้อนกลับ สวัสดิภาพแรงงาน เป็นต้น เพื่อช่วยให้สินค้าแบ่งเกรดได้มากขึ้น และเป็นการช่วยกีดกันทางการค้าอย่างหนึ่ง

หลังจากจบการบรรยายของวิทยากรพิเศษแล้ว ผู้เข้าร่วมเวทีได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและซักถามประเด็นต่างๆ ดังนี้

คุณธนธวีวรรณ แสงหวัง (ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรปราสาท) เล่าเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องการพัฒนาสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจาก สกก.ปราสาท เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานจดทะเบียน “ข้าวหอมมะลิสุรินทร์” เป็นผลิตภัณฑ์ที่บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่ทั้งนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งค่าใบรับรอง ค่าตรวจสอบและอื่นๆ ซึ่งต้องใช้งบประมาณพอสมควร และเห็นว่าทางรัฐเองก็ยังไม่ให้ความสนใจในเรื่องนี้มากนัก จึงคิดว่าถ้ามีการทำอย่างจริงจังจะเกิดประโยชน์แต่รัฐควรต้องให้ความช่วยเหลือสนับสนุนสำหรับบางรายที่ไม่มั่งบประมาณในการตรวจสอบในส่วนนี้ด้วย

คุณสุขุม ไวทยธำรงค์ (คณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop) ถามว่าถ้าผู้ประกอบการมีการรวมกลุ่มแล้วไปขอให้กระทรวงพาณิชย์ช่วยพาไปหาตลาดจะได้หรือไม่ และถ้าได้รับออร์เดอร์มาแล้วจะมีแผนอย่างไรต่อไป และอยากทราบว่าเป็นส่วนของผู้ค้ารายใหญ่นั้นเตรียมตัวกันไว้แล้วอย่างไรบ้าง และผู้ประกอบการรายเล็กอย่างพวกเราจะเข้าไปหรือไม่

ดร.ชนภัท แสงอรุณ พูดถึงมาตรการเชิงรุกของกระทรวงฯ ว่าถ้าผู้ประกอบการมีความพร้อมให้รวมกลุ่มกันไปแล้วให้กระทรวงฯ ช่วยหาตลาดได้ แต่กระทรวงฯ จะมีวัตถุประสงค์หลักในการพาไปเพื่อทำการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคว่าเป็นอย่างไร จะพาไปดูตลาด ให้ได้ข้อมูลเรื่องตลาด วัฒนธรรม และเครือข่ายในต่างประเทศ ทั้งนี้อาจไม่ได้รับการสั่งซื้อมาโดยตรง แต่จะเป็นรูปแบบการสนับสนุนเรื่องช่องทางการติดต่อมากกว่า ส่วนเรื่องผู้ค้ารายใหญ่นั้นยังไม่ได้ข่าวว่าเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้านแล้วหรือไม่ เท่าที่มีข้อมูลจะเป็นพวกผู้ผลิตสินค้าบางอย่างที่เป็นรายใหญ่ เช่น ผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ เครื่องไฟฟ้าภายในอาคาร เป็นต้น แต่ยังไม่พบของอุปโภคบริโภคมากนัก จึงคิดว่าผู้ประกอบการรายเล็กจึงยังมีโอกาสที่จะไปเปิดตลาด โดยเฉพาะตามแนวชายแดน

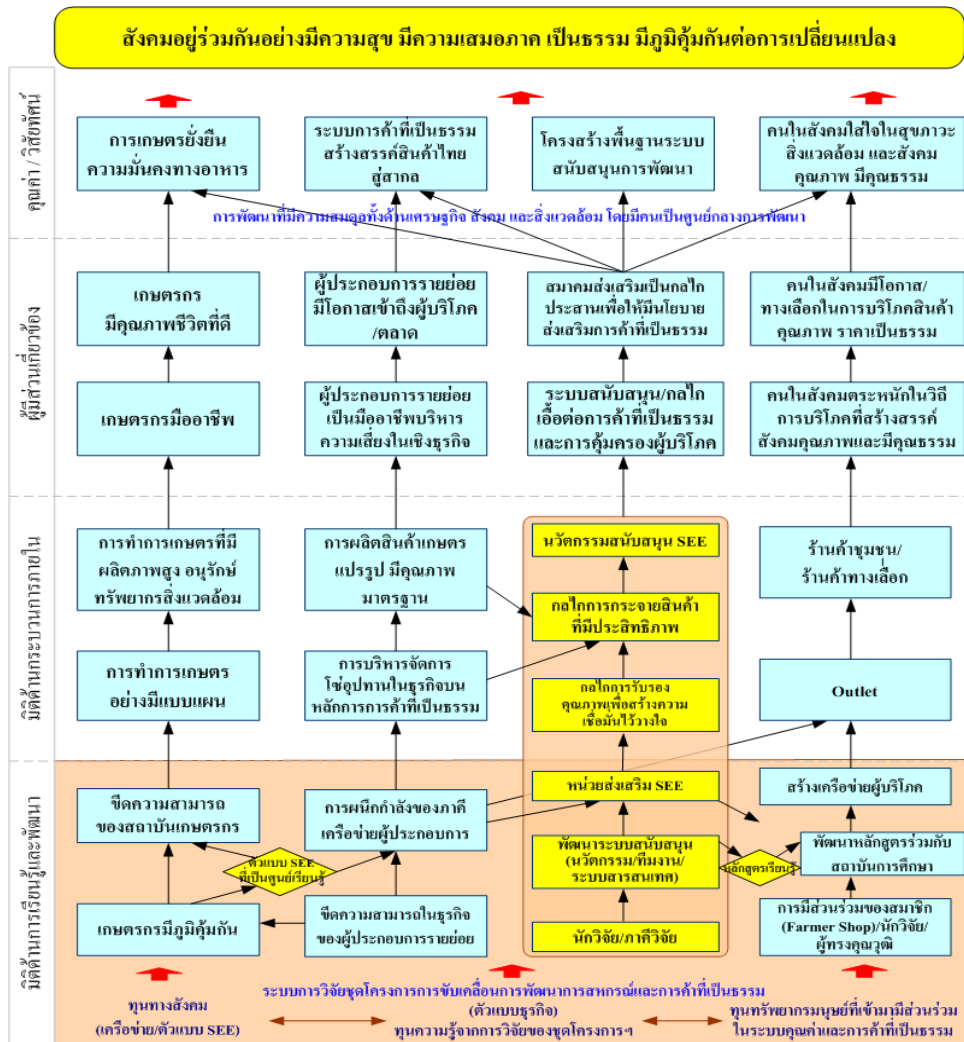
คุณศรีธัญพร อมรพิสิฐพงศ์ (ผู้ประกอบการกลุ่มชลาชัย) ถามว่าในส่วนของรัฐบาลนั้น สินค้าของกลุ่มได้รับการคัดสรรกับรัฐบาลมานานแล้ว แต่ยังไม่เห็นความคืบหน้าในการนำไปจำหน่าย แต่อย่างไร ขอถามว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่กระทรวงฯ จะช่วยต่อรองกับห้างขนาดใหญ่เพื่อเปิดโอกาสให้นำสินค้าท้องถิ่นเข้าวางจำหน่ายในห้างฯ โดยเสียค่าแรกเข้าถูกลงบ้าง

ดร.ชนภัท แสงอรุณ ในส่วนนี้ตนเองไม่ได้อยู่ในส่วนของกรมการค้าภายใน จึงไม่สามารถให้คำตอบได้ แต่ทั้งนี้ทราบมาว่าผู้ประกอบการรายใหญ่บางราย เช่น โลตัส ที่เปิดพื้นที่บางส่วนให้แก่ผู้ประกอบการนำสินค้าท้องถิ่นหรือสินค้าของชุมชนเข้าไปวางจำหน่ายได้ โดยต้องผ่านการคัดเลือกจากห้างก่อน ทั้งนี้ห้างขนาดใหญ่มักให้เหตุผลที่ไม่รับสินค้าชุมชน เพราะไม่ผู้ประกอบการไม่สามารถส่งสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

คุณกาญจนา คูหากาญจน์ (ประธานคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop) แสดงความเห็นว่าการณีโลตัส หรือบิ๊กซี ให้พื้นที่แก่สินค้าชุมชนนั้น จะให้พื้นที่หลบมุมหรือพื้นที่ที่ลูกค้าไม่เข้าถึง จึงอยากถามว่าจะมีมาตรการอย่างไรที่จะช่วยให้สินค้าจากชุมชนได้เข้าถึง CSR ที่แท้จริงบ้าง เพราะส่วนใหญ่แล้วห้าง Modern trade ใหญ่ๆ มักจะไม่ได้ปฏิบัติโดยตรงไปตรงมาเหมือนที่บอกไว้กับกระทรวงฯ เช่น ผู้ประกอบการต้องเสียค่าแรกเข้า 1-2 แสน แล้วเมื่อไปต่อไม่ไหวก็ต้องออกไป แล้วก็มีผู้ประกอบการรายอื่นๆ เป็นเหมือนแมงเม่า ที่ต้องเสียเงินส่วนนี้กันต่อไปเรื่อยๆ จึงขอฝากข้อมูลเหล่านี้ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงพาณิชย์ด้วย

ดร.ชนภัท แสงอรุณ คิดว่าการทำ CSR ของห้างใหญ่นั้นจะต้องเป็นสินค้าที่ขายได้จริง และขายได้อย่างต่อเนื่องจึงจะดำเนินงานกับห้างใหญ่ได้จริง และขอรับข้อมูลทั้งหมดจากผู้ประกอบการในวันนี้ไว้ด้วยความยินดี

สุดท้าย รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวาท สรุปแผนภาพงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ที่จะดำเนินงานตามแผนภาพ แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 11

แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคม (SEE) สู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้

ผศ.ดร.อภิรดี อุทัยรัตนกิจ จอฝากข้อมูลไปยังกระทรวงพาณิชย์ว่า ควรระวังเรื่องสินค้าราคาถูกจะไหลเข้าประเทศไทยมากขึ้น กระทรวงฯ เคยมองหรือไม่ว่าหากผู้ประกอบการรายใหญ่หันไปใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีราคาถูกกว่าแล้ว เกษตรกรไทยจะทำอย่างไร เพราะเหล่านี้คือความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากเกษตรกรสามารถผลิตได้แต่มีราคาแพงกว่าของนำเข้า แล้วเกษตรกรไทยก็จะเลิกทำการเกษตรหันไปหาอาชีพอื่นแทน ดังนั้นความมั่นคงทางอาหารก็จะหายไป จึงขอฝากให้กระทรวงฯ มองในเรื่องนี้ด้วย

รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวาท กล่าวขอขอบคุณวิทยากร ดร.ธนภัท แสงอรุณ และผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่าน พร้อมกล่าวปิดเวที

เลิกประชุมเวลา 15.30 น.

รายงานการประชุมย่อย
เรื่อง การเฉลี่ยเงินคืนตามส่วนซื้อแก่สมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop
วันจันทร์ที่ 3 ธันวาคม 2555 เวลา 10.30 – 11.00 น.
ณ ห้อง 204 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาววสินธรา ขวดยเงิน นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 10.30 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้กล่าวเปิดการประชุม เรื่องการเฉลี่ยเงินคืนตามส่วนซื้อแก่สมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ ธุรกิจทางเลือก ซึ่งผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน ได้มีมติที่ประชุมเกี่ยวกับการเฉลี่ยเงินคืนตาม ส่วนซื้อแก่สมาชิก ดังนี้

1. สมาชิกที่ได้รับเงินเฉลี่ยคืนต้องมียอดซื้อสะสมตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555 ตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไป (ซึ่งยอดซื้อสะสมไม่นับรวมยอดซื้อสินค้าจากบู๊ทโครงการประชาสัมพันธ์อื่นๆ ที่โครงการร้าน Farmer Shop ได้จัด ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555 เช่น โครงการ ของขวัญปีใหม่ 2554 และ 2555, บู๊ทอาหารเพื่อสุขภาพ, งานมหกรรมสกว. ฯลฯ เป็นต้น)
2. สมาชิกที่เข้าเงื่อนไขข้อที่ 1 จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนในอัตราร้อยละ 3 จากยอดซื้อสะสมของ สมาชิกแต่ละราย ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555
3. สมาชิกที่มียอดซื้อสะสมตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2554 ต่ำกว่า 300 บาท จะได้รับของที่ระลึกจากโครงการร้าน Farmer Shop ตามที่ประชุมเห็นสมควร
4. ระยะเวลาการแจกเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนซื้อ ให้ติดประกาศภายในเดือน มกราคม 2556 และดำเนินการแจกเงินเฉลี่ยคืนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2556 หากพ้นจากระยะเวลาที่กำหนดให้นำเงินคืน เข้าบัญชีโครงการร้าน Farmer Shop ต่อไป

ทั้งนี้ ผอ.สว.สก. ได้มอบหมายให้ น.ส.วสินธรา สรุปรายละเอียดการเฉลี่ยเงินคืนแก่สมาชิก แต่ละรายเพื่อนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการร้าน Farmer Shop พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

เลิกประชุมเวลา 11.00 น.

การประชุมเตรียมงาน
“แผนประชาสัมพันธ์โครงการของขวัญปีใหม่ 2556”
วันจันทร์ที่ 3 ธันวาคม 2555
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาวสายสุตา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ
4.นางสาวณัฐกานต์ สหัชรินทร์	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 10.00น.

ตามที่ได้มีการกำหนดการดำเนินการโครงการของขวัญปีใหม่ในวันที่17-28 ธันวาคม 2555 จึงได้มีการวางแผนเพื่อการประชาสัมพันธ์ ดังนี้ โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้เสนอว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยใช้ โบรชัวร์ ประกาศทางเว็บไซต์และ LED มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดประกาศที่ร้าน เขียนกระดานประชาสัมพันธ์โครงการของขวัญปีใหม่ 2556 ทั้งนี้ได้มอบหมายให้นางสาววรรรณ ดาวเจริญ คัดข้อความประชาสัมพันธ์โครงการ และมอบหมายให้คุณสายสุตา ศรีอุไรเป็นที่ปรึกษา และส่งมอบงานต่อให้คุณพรพงษ์ แสงนาค เจ้าหน้าที่สารสนเทศช่วยเหลือในด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เลิกประชุม เวลา 11.00น.

คณะนักศึกษาโครงการหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท หลักสูตรนานาชาติ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นศึกษาตงานสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

วันที่ 6 ธันวาคม 2555 เวลา 14.00-17.00 น.

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข
3. Mr.Thomas Njoroge Chege
4. Mr.Thim Seat
5. Mr.Kim Vuochhong
6. Ms.Fathmath Abdulla Saeed
7. Ngwe Thee
8. Cung Khin Dim
9. Nguyen Huy Hoang
10. Pone Salimath

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

คณะนักศึกษาโครงการหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท (Master of Rural Development Management, MRDM) หลักสูตรนานาชาติ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมี รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วยนักศึกษานานาชาติ 8 คนประกอบด้วย Mr.Thomas Njoroge Chege จากประเทศเคนยา, Mr.Thim Seat และMr.Kim Vuochhong จากประเทศกัมพูชา, Ms.Fathmath Abdulla Saeed จากประเทศมัลดีฟ, Ngwe Thee และCung Khin Dim จากประเทศเมียนมาร์, Nguyen Huy Hoang จากประเทศเวียดนาม และ Pone Salimath จากประเทศลาว

ทั้งนี้ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ทำงานวิจัยด้านการพัฒนาสหกรณ์ในประเทศไทย โดยได้นำเสนอบริบทของการขับเคลื่อนงานชุดโครงการวิจัยการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรมและข้อค้นพบจากงานวิจัยในรอบหลายปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ผู้อำนวยการยังได้นำคณะนักศึกษาไปเยี่ยมชมร้าน Farmer shop ที่คณะเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งตัวแบบเครื่องมือที่จะช่วยสร้างระบบการค้าที่เป็นธรรม โดยคณะศึกษาได้เลือกซื้อสินค้าจากร้าน Farmer shop ไปเป็นของฝากของที่ระลึกกลับไป

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

การประชุมเตรียมงาน
“รูปแบบการจัดกระเช้าโครงการของขวัญปีใหม่ 2556”
วันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม 2555
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาวสายสุดา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ
4.นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 14.00น.

ตามที่ได้มีการกำหนดการดำเนินการโครงการของขวัญปีใหม่ในวันที่17-28 ธันวาคม 2555 รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้เสนอว่า ควรมีการจัดกระเช้าโดยใช้สินค้าภายในร้านหลากหลายรูปแบบ ตามราคา ทำป้ายติดกระเช้าที่มีชื่อสินค้าระบุน้ำหนักและราคาของสินค้าลงไปนั้น โดยได้มอบหมายให้ นางสาววรรรณ ดาวเจริญและนางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์จัดทำกระเช้าของขวัญ มอบหมายให้ นางสาวจินตหรา นกเงิน ช่วยหยิบสินค้าภายในร้านโดยให้นางสาววรรรณ ดาวเจริญตรวจนับสต็อก รายการสินค้าที่นำมาจัดกระเช้า มอบหมายให้นางสาวสายสุดา ศรีอุไรทำป้ายติดกระเช้าของขวัญ มอบหมายให้นายสุพจน์ สุขสมงาม นำกระเช้าของขวัญไปรีพพลาสติก พร้อมทั้งให้ดำเนินการจัดกระเช้าต้นแบบให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดเพื่อจัดแสดงในศูนย์เรียนรู้ข้าว และเพื่อจะได้ให้ส่งกระเช้าของขวัญล่วงหน้าได้ที่ร้าน Farmer Shop ที่นางสาวจินตหรา นกเงิน หรือสอบถามได้ที่นางสาววรรรณ ดาวเจริญ และให้ปรับแก้ใบรื้อสินค้าและกระเช้าของขวัญตามต้นแบบ

ได้ข้อสรุปเป็นกระเช้าของขวัญราคา 500 700 800 900 1,000 1,200 1,400 1,700 และชุดของขวัญราคา 300 บาท โดยให้นำดอกไม้ประดิษฐ์มาประดับตกแต่งเพิ่มเติม

เลิกประชุม เวลา 15.00 น.

รายงานการประชุมย่อยการเตรียมจ่ายเงินเฉลี่ยคืนสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop

วันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม 2555 เวลา 10.00-10.15 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้กล่าวเปิดการประชุมการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก เพื่อคืนกำไรแก่สมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop ตามส่วนซื้อ ทั้งนี้ ที่ประชุมได้หารือเรื่องอัตราการเฉลี่ยเงินคืน ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณารายได้ต้นทุน และกำไรสุทธิจากงบกำไร-ขาดทุน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2554 – เดือนพฤศจิกายน 2555 จึงมีมติให้จ่ายเงินเฉลี่ยคืน 3% จากยอดซื้อสินค้าของสมาชิกแต่ละราย

นางสาววสินธรา ได้แจ้งว่าระบบสะสมยอดซื้อของสมาชิกมีปัญหาในปลายเดือนพฤศจิกายน โดยเจ้าหน้าที่แคชเชียร์ได้แจ้งปัญหาเนื่องจากมีสมาชิกบางรายสอบถามว่าทำไมแต้มสะสมลดลง? ดังนั้น เจ้าหน้าที่แคชเชียร์จึงได้แจ้งกับเจ้าหน้าที่ back office ด้วยวาจาให้ตรวจสอบปัญหาที่พบหลังจากได้ตรวจสอบพบว่าระบบการสะสมยอดซื้อของสมาชิกมีปัญหาจริงตามที่ได้รับรายงาน ผอ.สว.สก. จึงได้แนะนำให้นำยอดซื้อสะสมของเดือนตุลาคม 2555 นำมารวมกับยอดซื้อของสมาชิกแต่ละรายในเดือนพฤศจิกายน 2555 ในโปรแกรม excel เพื่อทำให้ข้อมูลยอดซื้อของสมาชิกแต่ละรายมีความถูกต้อง แม่นยำมากที่สุด

ดังนั้น ที่ประชุมมีมติให้นางสาววสินธรา ดำเนินการสรุปยอดซื้อสะสมของสมาชิกแต่ละรายในโปรแกรม excel ก่อน แล้วจึงดำเนินการคำนวณเงินเฉลี่ยคืน 3% ให้แล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ และนำมาเสนอแก่ ผอ.สว.สก. ต่อไป

เลิกประชุมเวลา 10.15 น.

รายงานการประชุมย่อยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของร้าน Farmer Shop

วันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม 2555 เวลา 11.00-11.45 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวณัฐกานต์	สหวัชรินทร์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
3. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 11.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้หารือร่วมกับนางสาววสินธราและนางสาวณัฐกานต์ เรื่องการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของร้าน Farmer Shop เนื่องจากร่างคู่มือไม่เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ซึ่ง ผอ.สว.สก. ได้กำหนดให้ส่งภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมปรับปรุงโครงสร้างของคู่มือ ซึ่งมีการเปลี่ยนหัวข้อในบางส่วนและเรียบเรียงหัวข้อให้นำสนใจ และได้แบ่งผู้ที่รับผิดชอบเนื้อหาในหน่วยต่างๆ ดังนี้

หน่วยที่		ผู้รับผิดชอบ
1	รู้จัก Farmer Shop	วสินธรา
2	ทำเลที่ตั้งและการจัดบรรยากาศภายในร้าน	ณัฐกานต์
3	ใครคือลูกค้า	ณัฐกานต์
4	การกำหนดราคา	ณัฐกานต์
5	เทคนิคหลักการจัดการการสั่งซื้อสินค้า	ณัฐกานต์
6	เทคนิคการรับสินค้าและการจัดชั้นวาง	วสินธรา
7	Cashier และการขาย	วสินธรา
8	การจัดการสต็อกสินค้า	ณัฐกานต์
9	รายงานการเงิน	วสินธรา
10	ข้อควรระวังและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ณัฐกานต์
11	กิจวัตรพนักงานประจำร้าน	ณัฐกานต์
ภาคผนวก		วสินธรา

จากนั้น ผอ.สว.สก. ได้มอบหมายให้ส่งร่างคู่มือในส่วนที่แต่ละคนรับผิดชอบทุกวัน ซึ่งหากใครเขียนได้แค่วันไหน ก็สามารถส่งให้ ผอ.สว.สก. พิจารณาและแก้ไขให้ก่อนได้ โดย ผอ.สว.สก. ได้กำหนดวันที่คู่มือเสร็จสมบูรณ์ภายในเดือนมกราคม 2556 เพื่อหวังว่าจะนำไปเป็นเครื่องมือในการเป็น Coaching ที่ Outlet อ.ปึกเตียน ที่จะเริ่มเจรจาธุรกิจในอนาคตอันใกล้

เลิกประชุมเวลา 11.45 น.

รายงานการประชุม

การเชื่อมโยงเครือข่ายงานวิจัยร่วมกับ บริษัท บีเอสซีเอ็มฟู้ด จำกัด

วันที่ 12 ธันวาคม 2555 เวลา 10.00-12.00 น.

ณ บริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด ถนนริมทางรถไฟ บางซื่อ เขตบางซื่อ กทม.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
 2. คุณมนัส ชูผลกา ผู้บริหาร บริษัท บางซื่อโรสไฟเฟียแม็ง จำกัด
- แขกผู้มีเกียรติ 230 ราย

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้รับเชิญเข้าร่วมพิธีเปิดโรงงานผลิตข้าวหุงสุกพร้อมรับประทานและผลิตภัณฑ์จากข้าวของบริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือบริษัท บางซื่อโรสไฟเฟียแม็ง จำกัด โดยมี ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน โดยมีหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการตัวแทนจำหน่ายเข้าร่วมกว่า 200 คน บริษัท บางซื่อโรสไฟเฟียแม็ง จำกัด ก่อตั้งและดำเนินการผลิตและส่งออกข้าวหอมทั้งในประเทศ และต่างประเทศทั่วโลกมานานกว่า 70 ปี ในนามตรา “Golden Phoenix” หรือ “กิมหงษ์” และจัดจำหน่ายข้าวสารบรรจุถุงภายในประเทศ ภายใต้ชื่อตราสินค้า “หงษ์ทอง” มีโรงสีข้าว โรงปรับปรุง และบรรจุ ขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ นนทบุรี, ศรีสะเกษ มีกำลังการผลิตรวม 200,000 ตัน ต่อปี โดยได้ขยายกิจการเปิดบริษัท บีเอสซีเอ็ม ฟู้ด จำกัด และสร้างโรงงานผลิตข้าวหุงสุกพร้อมรับประทานและผลิตภัณฑ์จากข้าวนานพันธ์เพื่อเป็นการต่อยอดธุรกิจด้วยคารลงทุนวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยมุ่งเน้นความอร่อย สะดวกปลอดภัยและใส่ใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอนาคตสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จะมีความร่วมมือด้านงานวิจัยร่วมกับทางบริษัทในการบริหารจัดการโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิไทยอย่างเป็นระบบในพื้นที่ จ.ศรีสะเกษ

ปิดประชุมเวลา 12.00 น.

รายงานการประชุม

การประชุมหารือร่วมกับผู้บริหาร บริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด ในการจัดตั้ง Farmer Shop

วันที่ 14 ธันวาคม 2555 เวลา 09.00-14.00 น.

ณ บริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด จ.เพชรบุรี

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณชปาพันธ์ มุลพันธ์	มุลพันธ์	กรรมการผู้จัดการบริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด
3. น.ส.สายสุดา ศรีอุไร	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ พร้อมด้วยคุณสายสุดา ศรีอุไร รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้เดินทางไปประชุมร่วมกับคุณชปาพันธ์ เงินมูล กรรมการผู้จัดการ บริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด ซึ่งสนใจในการนำแนวคิดร้าน Farmer shop ไปดำเนินการจัดตั้งในพื้นที่โครงการของบริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด

ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นริมถนนเพชรเกษม อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี โดยใช้แนวคิดเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า อาหารปลอดภัย ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างและตกแต่งสถานที่ ในการไปในครั้งนี้คุณชปาพันธ์ได้เชิญผู้อำนวยการสถาบันฯ เยี่ยมชมความก้าวหน้าการก่อสร้าง และสำรวจพื้นที่สำหรับนำ Model ร้าน Farmer shop ไปจัดตั้งในโครงการดังกล่าว

ปิดประชุมเวลา 14.00 น.

รายงานการประชุมย่อยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในโครงการของขั้วญปีใหม่ 2556

วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2555 เวลา 14.00 – 15.30 น.

ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
4. นางสาววรรรณ	ดาวเจริญ	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
5. นางสาวจินตรา	นงเงิน	เจ้าหน้าที่ประจำร้าน Farmer Shop

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ กล่าวเปิดการประชุม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในโครงการของขั้วญปีใหม่ 2556 ที่จัดขึ้นตั้งแต่วันที่ 18 – 29 ธันวาคม 2555 ซึ่งในปีนี้มีแตกต่างจากโครงการของขั้วญปีใหม่ในปีที่แล้ว เนื่องจากเมื่อปี 2554 ร้าน Farmer Shop ปิดดำเนินการเพื่อปรับปรุงร้านจากเหตุมหาอุกภัย จึงตั้งบู๊ทขึ้นที่หน้าร้าน และนำสินค้าออกมาจำหน่ายที่บู๊ท แต่ในปีนี้ร้าน Farmer Shop ยังคงเปิดร้านจำหน่ายตามปกติ แต่โครงการของขั้วญปีใหม่ จะจัดในบู๊ทด้านหน้าร้านดังปีที่แล้ว ดังนั้น เมื่อมีการจัดบู๊ทของขั้วญปีใหม่ขึ้น จำเป็นต้องแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบใหม่ชั่วคราวในระหว่างที่โครงการของขั้วญปีใหม่ดำเนินการอยู่

ผอ.สว.สก. ได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

ลำดับ	ภาระงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	การสั่งสินค้าเพื่อจำหน่ายในโครงการของขั้วญปีใหม่	วสินธรา
2	ผู้ประจำบู๊ทของขั้วญปีใหม่	วรรรณ/ จินตรา
3	ผู้จัดบู๊ท Farmer Shop	วรรรณ/ จินตรา
4	รับสินค้าและควบคุมสต็อกสินค้า	วรรรณ/ วสินธรา
5	รับออเดอร์กระเช้าของขั้วญ	วรรรณ
6	แคชเชียร์บู๊ทของขั้วญปีใหม่	จินตรา
7	สรุปยอดขายประจำวัน	จินตรา
8	ผู้รับผิดชอบเบิกสินค้าจากร้าน Farmer Shop	วสินธรา

ลำดับ	ภาระงาน	ผู้รับผิดชอบ
9	ผู้สรุปโครงการของขั้วปฏิบัติใหม่	วรวรรณ
10	ผู้เก็บแบบสอบถาม	วรวรรณ/ จินตรา
11	แคชเชียร์ร้าน Farmer Shop	ประทีน
12	ผู้ดูแลร้าน Farmer Shop	ประทีน
13	ประชาสัมพันธ์โครงการของขั้วปฏิบัติใหม่	วรวรรณ
14	ดูแลภาพรวมของขั้วปฏิบัติโครงการของขั้วปฏิบัติใหม่	วรวรรณ

จากนั้นนางสาวจินตราได้ขอเจ้าหน้าที่ประจำบู๊ทเพิ่มเนื่องจากประสบการณ์การจัดบู๊ทในปีที่ผ่านมา พบว่า ลูกค้าจะมาพร้อมๆ กันในเวลาใกล้เคียงกัน เช่น ช่วงพักเที่ยง หรือช่วงประมาณบ่าย 2 เป็นต้น ทำให้ดูแลการขายไม่ทั่วถึง ซึ่งเกิดความเสี่ยงที่สินค้าจะสูญหาย และทำให้ลูกค้าไม่สามารถสอบถามรายละเอียดของสินค้าได้ ที่ประชุมจึงมีมติให้นางสาววสินธราอยู่ประจำบู๊ทในช่วงโครงการของขั้วปฏิบัติใหม่ วันที่ 18-29 ธันวาคม 2555 โดยให้ทำหน้าที่จัดบู๊ท ประจำบู๊ท บริการลูกค้า เก็บแบบสอบถาม ดูแลสต็อกสินค้าที่นำออกมาจำหน่าย และเบิกสินค้าจากร้าน Farmer Shop ในกรณีที่สินค้าบางอย่างเป็นของร้าน Farmer Shop เช่น มงคลพฤษยา ชุดของขั้วปฏิบัติบู๊ท เป็นต้น

ที่ประชุมได้ร่วมกันหารือถึงแนวทางในการจำหน่ายสินค้า ซึ่งมีมติว่า ผู้ดูแลบู๊ทจะเป็นผู้เขียนรายการสินค้าที่ลูกค้าซื้อและใส่ถุงให้เรียบร้อย จากนั้นจึงส่งใบรายการให้แคชเชียร์ทำการคิดเงิน/ทอนเงิน จากนั้นผู้ดูแลบู๊ทจึงส่งสินค้าพร้อมเงินทอน(ถ้ามี) ให้ลูกค้า เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการขาย ซึ่งที่ประชุมมอบหมายให้นางสาววสินธรา ดำเนินการจัดทำใบรายการสินค้าที่มีจำหน่ายทั้งหมด (สินค้าและกระเช้าของขั้วปฏิบัติ) เพื่อใช้ในวันออกบู๊ท โดยต้องจำหน่ายสินค้าเป็นเงินสดเท่านั้น หากมีลูกค้าจากหน่วยงานภายใน มก. สนใจสั่งซื้อสินค้า/ กระเช้าของขั้วปฏิบัติ ที่จ่ายเป็นเงินโอน ให้แจ้งแგრอง ผอ.สว.สก. หรือ ผอ.สว.สก. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ที่ประชุมได้ร่วมกันหารือถึงแนวทางการตรวจนับสินค้า ซึ่งมีมติว่า ในตอนเช้าของการจัดบู๊ทให้ตรวจนับสินค้าที่นำออกมาจำหน่ายทุกรายการ และในระหว่างวันหากนำสินค้าใดออกมาเพิ่มเติมให้บันทึกลงในรายการสต็อกด้วย และเมื่อถึงช่วงปิดบู๊ทให้นำสินค้าคงเหลือที่บู๊ทให้เสร็จสิ้นก่อนจึงจะนำสินค้าเข้าไปเก็บในคลังสินค้าได้ ทั้งนี้ ดำเนินการเช็คสต็อกในช่วงก่อนเปิดบู๊ท-หลังเก็บบู๊ททุกวัน เพื่อเป็นข้อมูลว่ามีสินค้าสูญหายในระหว่างวันหรือไม่ หากมีข้อสงสัยหรือพบปัญหาให้ปรึกษารอง ผอ.สว.สก. หรือ ผอ.สว.สก. ทันที

เลิกประชุมเวลา 15.30 น.

รายงานการประชุมเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย

วันอังคารที่ 18 ธันวาคม 2555

ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณบุญเกิด	ภานนท์	ผู้จัดการ สกก.เกษตรวิสัย จำกัด
3. คุณธนธวัช	แสงหวัง	ผู้จัดการ สกก.ปราสาท จำกัด
4. คุณบุญล้วน	อุดมพันธ์	
5. คุณวิฑูล	ธรรมเดชากุล	
6. คุณรุ่งอรุณ	ชวกรกุล	
7. คุณนารี	หยกจักรพันธ์	
8. คุณพัชร	หยกจักรพันธ์	
9. คุณสายสุตา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ประธานที่ประชุมกล่าวเปิดประชุม จากนั้นคุณบุญล้วน อุดมพันธ์ แจกแก่ที่ประชุมถึงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุม สืบเนื่องจากการดูงานในต่างประเทศและการออกบู๊ท ต่างๆ ทำให้ได้พบกับ คุณนารี หยกจักรพันธ์ และคุณพัชร หยกจักรพันธ์ ผู้ส่งออกสินค้าไทยไปประเทศ จีน มีความสนใจในข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” จึงต้องการติดต่อเพื่อนำข้าวส่งออกไปยังประเทศจีน โดย อาจเป็นการส่งไปยังซูเปอร์มาเก็ตของที่นี่ แต่ทั้งนี้ต้องทำการปรับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ให้มี ภาษาจีนและภาษาอังกฤษบนถุงข้าวแต่ยังคงความเป็นข้าว “เกิดบุญ” อยู่เหมือนเดิม จึงเป็นที่มาขอการ เชิญผู้เกี่ยวข้องมาประชุมกันในวันนี้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ถามคุณนารี และคุณพัชร หยกจักรพันธ์ ถึงเหตุผลที่ให้ความสนใจ กับข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” และมีเป้าหมายการส่งออกอย่างไร

คุณนารี และคุณพัชร หยกจักรพันธ์ ชี้แจงว่าจากการคัดเลือกข้าวแบรนด์ต่างๆ จากแต่ละ สหกรณ์ไปแสดงที่ประเทศจีน นำโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้มีการ ทดลองชิมแล้วพบว่าข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” ได้รับความพึงพอใจในคุณภาพของข้าวหอมมะลิแท้ อีกทั้ง ประเทศจีนต้องการข้าวหอมมะลิแท้ที่ไม่มีการปลอมปนด้วยจึงเลือกข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” โดยมี

เป้าหมายการส่งที่ตลาดกลางและตลาดบนของจีน ส่งตามซูเปอร์มาร์เก็ตที่เป็นเครือข่าย ซึ่งจะเริ่มที่ซูเปอร์มาร์เก็ตในเขตกวางตุ้งประมาณ 100 กว่าแห่ง ประมาณการว่าในล็อตแรกนี้จะส่งไปประมาณ 6-8 ตู๋ ขณะนี้กำลังรอผลตอบรับจากตัวแทนกระจายสินค้าในประเทศจีนว่าพอใจหรือไม่กับตัวอย่างสินค้าที่ส่งไปให้ทดสอบ นอกจากนี้ต้องรอรายละเอียดการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้เป็นภาษาจีนและการแสดงรายละเอียดต่างๆ บนถุงว่าต้องประกอบด้วยอะไรบ้างให้ถูกต้องตามระเบียบของประเทศจีน

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท สอบถามความคิดเห็นของเครือข่ายผู้ผลิตข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” ว่าเครือข่ายวางแผนกันไว้อย่างไรบ้าง เพราะมีความเป็นห่วงในเรื่องของการผลิตให้เพียงพอกับการส่งออกด้วย

คุณธนธูร์วรรธน์ แสงหวัง ผู้จัดการ สกก.ปราสาท จำกัด ถามว่าเนื่องจากข้าวเกิดบุญ มีผู้ผลิตจากหลายแหล่ง อาจมีความแตกต่างกันบ้างจะเกิดปัญหาหรือไม่

คุณนารี หยกจักรพันธ์ กล่าวว่า ขอให้ผู้ผลิตรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ก่อนส่งออกไปที่ควรตรวจสอบให้แน่นอนว่าเป็นข้าวหอมมะลิแท้ไม่ปลอมปนและได้คุณภาพจริงๆ เพราะเมื่อส่งไปแล้วไม่ควรจะได้รับการตอบว่ากลับมาจากผู้บริโภคที่ประเทศจีน

คุณบุญล้วน อุดมพันธ์ ชี้แจงว่า จากการหารือแล้วมีแนวทางการดำเนินงานคือ ข้าวต้องออกจากช่องเดียวกัน โดยแต่ละสหกรณ์จะนำข้าวที่ผลิตตามมาตรฐานที่กำหนดมารวมกันก่อนในขั้นต้น แล้วจึงร่วมกันทำการบรรจุที่โรงปรับปรุงคุณภาพข้าวแห่งเดียวกัน จึงจะส่งออกไปยังประเทศจีนได้

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จึงถามเพิ่มเติมว่าหากทำเช่นนั้นแล้ว ต้นทุนต่อหน่วยจะต้องเพิ่มขึ้นหรือไม่ และเครือข่ายจะรับต้นทุนที่ต้องเพิ่มขึ้นได้หรือไม่

คุณธนธูร์วรรธน์ แสงหวัง กล่าวว่าหากทุกแห่งทำข้าวให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดจริงแล้ว ไม่น่ามีความจำเป็นที่ต้องทำเช่นที่คุณบุญล้วน เสนอมาเพราะจะทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น

คุณนารี หยกจักรพันธ์ กล่าวว่าน่าจะสามารส่งแยกเป็นตู๋ๆ ไปได้ว่าแต่ละตู๋มาจากแห่งใด แต่ขอให้ผู้ผลิตทุกแห่งรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานตามที่ต้องการได้จริง ทั้งนี้ในขั้นตอนการผลิตโดยปกติจะต้องระบุงวันผลิตและวันหมดอายุอยู่แล้ว จึงอาจเพิ่มได้เข้าไปว่ามาจากแหล่งใด หากเกิดปัญหาก็น่าจะตามได้ว่ามาจากแหล่งใดได้

คุณบุญล้วน อุดมพันธ์ ซึ่งแจ้งว่าปกติผู้ผลิตจะทำเช่นที่คุณนารี กล่าวมาอยู่แล้วคือ ระบุวันที่ผลิตและวันหมดอายุ และมีได้แสดงแหล่งที่ผลิตของแต่ละเครือข่ายด้วย เมื่อเกิดปัญหา ก็สามารถตรวจสอบได้ว่ามาจากแหล่งผลิตใด

คุณบุญเกิด ภาวนนท์ แสดงความเห็น ว่า หากแยกส่งจากแต่ละผู้ผลิตแล้วอาจเกิดกรณีที่ผู้บริโภคมีความชอบข้าวที่มาจากแหล่งผลิตแต่ละแห่งไม่เท่ากัน เพราะปัจจัยในการทำให้ผู้บริโภคกินข้าวแล้วรู้สึกหอมอร่อยจะเกิดจากหลายปัจจัยมาก เช่น กินข้าวตอนเช้า กลางวัน และเย็น ก็จะได้กลิ่นที่ไม่เหมือนกัน เกิดการเปรียบเทียบซึ่งอาจทำให้เกิดความแบ่งแยกไม่เป็นเอกภาพ และเห็นว่าไม่เป็นการรวมกลุ่มกันผลิตอย่างแท้จริงภายใต้แบรนด์ “เกิดบุญ” ด้วย ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว ข้าวที่วางจำหน่ายในที่เดียวกันแบรนด์เดียวกัน หนึ่งชามได้แต่อีกชามหนึ่งชามไม่ได้เพราะแสดงแหล่งผลิตที่ต่างกัน ทำให้ผู้บริโภคเกิดการเปรียบเทียบขึ้นได้ จึงมีความเป็นห่วงในกรณีนี้ด้วย

คุณนารี หยกจักรพันธ์ เสนอความเห็นว่าการส่งแต่ละครั้งควรมีที่มาจากแหล่งเดียวกัน เช่น ใน ล็อตแรกส่ง 5 ตู ก็ควรมาจากแหล่งผลิตเดียวกัน และครั้งต่อไปเมื่อส่งเพิ่มก็อาจจะมาจากแหล่งผลิตอีกแห่งหนึ่งก็ได้ แต่การส่งแต่ละครั้งเห็นว่าควรส่งมาจากแหล่งเดียวกัน

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าจะโทษนี้เกิดขึ้นตามที่เคยเป็นห่วงกันไว้ เพราะหากเป็นรอบของแหล่งผลิตขนาดกลาง เก่งว่าจะไม่สามารถผลิตได้ตามที่ผู้ส่งออกต้องการได้ เช่น สกก. กระจกสั่งจำกัด จึงอยากขอความเห็นจากผู้จัดการ สกก. กระจก ที่มีกำลังการผลิตขนาดกลางเท่านั้นว่าจะทำได้หรือไม่

คุณวิบูล ธรรมเดชากุล ผู้จัดการ สกก. กระจก จำกัด กล่าวว่าหากเป็นการสั่งล็อตใหญ่ในเวลานั้นสั่งอาจจะไม่มีกำลังพอที่จะผลิตได้ทันตามที่ต้องการ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท นี่เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนล่วงหน้า หากผู้ส่งออกสั่งในเวลากระชั้นอาจไม่สามารถผลิตให้ทันตามต้องการได้ ควรมีการวางแผนล่วงหน้าเป็นปี เพื่อให้ผู้ผลิตวางแผนการผลิตได้ นอกจากนี้เรื่องหนึ่งที่เป็นห่วงคือ ถ้าผู้ส่งออกว่าหากทำการค้าไปแล้วระยะหนึ่งมีผู้ผลิตรายอื่นเข้ามาเสนอราคาส่งที่ถูกกว่าขอเรา ผู้ส่งออกจะเปลี่ยนไปรับรายที่ให้ราคาต่ำกว่าหรือไม่

คุณพัชร หยกจักรพันธ์ กล่าวว่าในเรื่องการทำการค้านั้น หากมีการทำสัญญากับผู้ผลิตรายใดแล้วจะต้องมีการพูดคุยกันก่อนเสมอ จะไม่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอย่างแน่นอน

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าพวกเราทำการค้าที่เป็นธรรม ยินดีที่ได้ร่วมงานกับคุณพัชร และคุณนารี แต่ทั้งนี้การทำงานต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ผลิตสามารถวางแผนการผลิตให้มีส่งได้ตามความต้องการ

คุณนารี หยกจักรพันธ์ เสนอว่าอนาคตอาจจะเป็นการสั่งข้าวจากเครือข่ายแต่ต้องใช้ชื่อแบรนด์อื่นๆ เพื่อจำหน่ายไปยังเขตอื่นของประเทศ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ขอให้ต้องเป็นแบรนด์อะไรก็ได้ที่ต้องสื่อถึงเครือข่ายคุณค่าฯ นี้เท่านั้น ไม่ควรใช้เป็นแบรนด์ข้าวทุ่งกุลาร เพราะจะมีการซ้ำซ้อนกับข้าวทุ่งกุลารของเอกชน หรืออาจใช้ชื่อ “เครือข่ายข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย”

คุณบุญเกิด ภาวนนท์ กล่าวว่า ณ วันนี้ต้องขอให้คุณนารี ได้รับการตอบรับจากผู้ค้าที่ประเทศจีนมาก่อน แล้วจึงจะมาตกลงในรายละเอียดต่อไป

คุณนารี หยกจักรพันธ์ ขณะนี้กำลังรอคำสั่งซื้อจากลูกค้ายืนยันมาอีกครั้ง และเรื่องรูปแบบบรรจุภัณฑ์ แต่ที่แน่นอนคือขอเป็นถุงสุญญากาศ ทั้งนี้ทางผู้ส่งออกเองก็มีความเป็นห่วงในเรื่องที่อาจมีผู้ส่งออกรายอื่นมาให้ราคาแก่ผู้ผลิตสูงกว่าแล้วจะเปลี่ยนใจไม่ทำการค้ากับเราเช่นกัน

คุณบุญเกิด ภาวนนท์ กล่าวว่าทางเครือข่ายยืนยันว่าถ้าตกลงกันแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงแน่นอนถึงจะมีผู้ส่งออกรายอื่นมาให้ราคาดีกว่าก็ตาม ทางเราจะให้โอกาสแก่ผู้ที่เข้ามาติดต่อเราและตกลงกันได้ก่อนแล้ว

จากนั้นที่ประชุมได้หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งฝ่ายเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์ไทย และฝ่ายผู้ส่งออก โดยสรุปเบื้องต้นว่าบรรจุภัณฑ์จะใช้ถุงแบรนด์ “เกิดบุญ” ที่จะต้องมีการพิมพ์เพิ่มชื่อเป็นภาษาจีนเพิ่มลงไป คำอธิบายภาษาจีน วิธีการหุง รายละเอียดคุณค่าอาหาร (Nutrition Facts) และยังคงเครื่องหมายเครือข่าย สหกรณ์ มาตรฐานสหกรณ์ และเครื่องหมายรับรองมาตรฐานต่างๆ ยังคงไว้ ทั้งนี้จะต้องพูดคุยรายละเอียดเชิงลึกเมื่อได้คำสั่งซื้ออย่างแน่นอนจากคู่ค้าในประเทศจีนมาเรียบร้อยแล้วต่อไป

ทั้งนี้คุณพัชร หยกจักรพันธ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิที่บริโภคกันนั้น ในอดีตคนจีนถือว่าข้าวหอมมะลิเป็นข้าวชั้นเยี่ยม แต่ปัจจุบันในประเทศจีนมีข้าวหอมมะลิแท้อยู่บ่อยและมีราคาแพง ทำให้คนจีนไม่ค่อยบริโภคกัน แต่ถ้าเราสามารถเปิดตลาดนำเข้าข้าวหอมมะลิแท้ที่ไม่มีปลอมปนได้

จะเป็นเรื่องดี โดยอยากให้คำแนะนำแก่เกษตรกรไทยว่า ควรรู้จักการปรับปรุงที่ดิน การใช้ปุ๋ย การปรับปรุงพันธุ์ และเรื่องสำคัญที่สุดคือวิธีการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต ทำอย่างไรให้ชาวนารักษาชื่อเสียงของข้าวหอมมะลิไทยไว้ให้คงอยู่ และได้รับการยอมรับตลอดไป นอกจากนี้ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วย เพราะถ้าไม่พัฒนาต่อไปจะสู้เวียดนามไม่ได้เพราะขณะนี้เวียดนามกำลังพัฒนาอย่างมาก

เลิกประชุมเวลา 12.00 น.

รายงานการประชุมหรือการขับเคลื่อนงานวิจัยระยะที่ 6
(ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6)

วันอังคารที่ 25 ธันวาคม 2555

ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นพ.สมเกียรติ	ชาติริธร	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. อาจารย์วรเทพ	ไวยหาวิโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
4. คุณสุรจิตต์	แก้วชิงดวง	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. อาจารย์เชิญ	บำรุงวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
6. ดร.ปรีชา	สิทธิกรณ์ไกร	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา

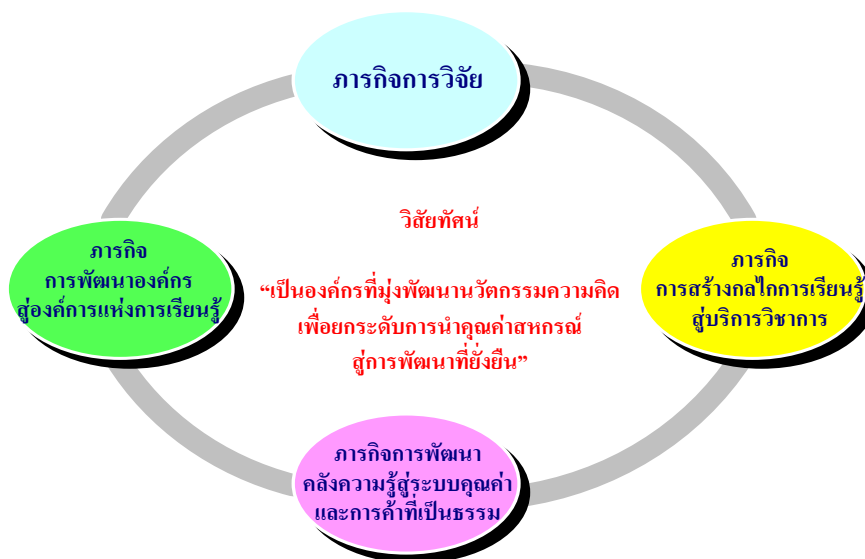
9.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เกริ่นนำวัตถุประสงค์ของการประชุมในครั้งนี้ คือเพื่อขอรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำสำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไปของสถาบันฯ โดยแจ้งแก่ที่ประชุมว่าได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำสถาบันฯ (ชุดที่ 4) ประกอบด้วย

1. คุณเอ็นนู	เชื้อสุวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำสถาบันวิชาการ ด้านสหกรณ์
2. อาจารย์สมพร	อิศวิไลนนท์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันคลังสมองของชาติ
3. รศ.ดร.สิริ	ชัยสิริ	รักษาการคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ มก.
4. คุณลดาวัลย์	คำภา	เลขาธิการพัฒนา
5. รศ.พีระเดช	ทองอำไพ	สนง. พัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
6. ผศ.ดร.ประพิณวดี	ศิริศุภลักษณ์	รองคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ มก.
7. คุณกฤษฎา	อุทยานิน	ผู้ตรวจราชการ กระทรวงการคลัง
8. รศ.ดร.ธงชัย	สุวรรณลิขิต	รองผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มก.
9. ดร.ปรีชา	สิทธิกรณ์ไกร	อาจารย์ประจำภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์
10. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

จากนั้นจึงนำเสนอผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ในปี พ.ศ.2555 ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนานวัตกรรมความคิด เพื่อยกระดับการนำคุณค่าสหกรณ์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมีภารกิจการวิจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่

1. ภารกิจการสร้างกลไกการเรียนรู้สู่บริการวิชาการ
2. ภารกิจพัฒนาคลังความรู้สู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม
3. ภารกิจพัฒนาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

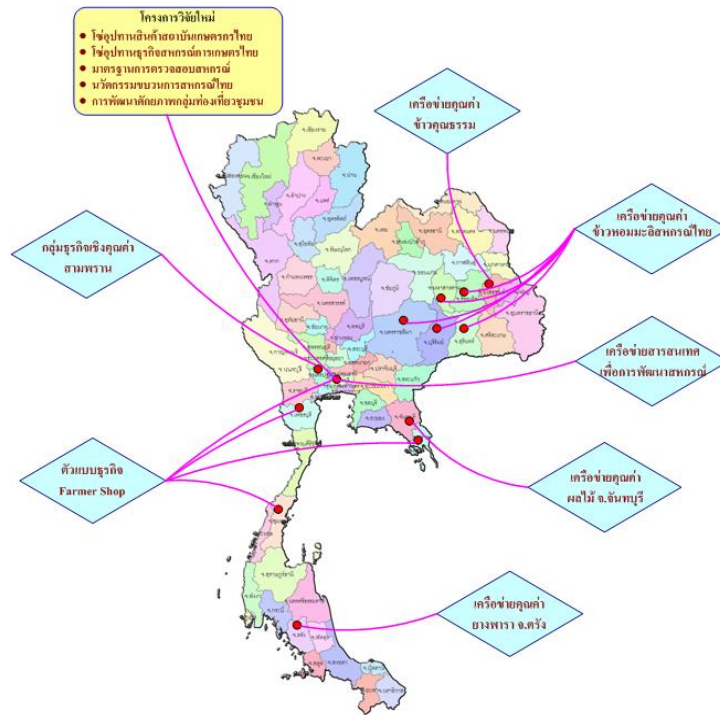

รูป ผลการดำเนินงานของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ประจำปี พ.ศ.2555

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นพ้องกันว่าให้ปรับแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. ภารกิจที่ 1 : การสร้างกลไกการเรียนรู้สู่**การ**บริการวิชาการ (เพิ่มคำว่า “การ” หน้าคำว่าบริการวิชาการ)
2. ภารกิจที่ 3 : การพัฒนา**องค์กร**สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (เปลี่ยนคำว่า “องค์กร” เป็นคำว่า “องค์กร”)

สำหรับพื้นที่การวิจัยของชุดโครงการวิจัยฯ ในระยะที่ 5 แสดงไว้ดังรูป (รูปพื้นที่การวิจัยชุดโครงการฯ ในระยะที่ 5 และโครงการใหม่)

รูป พื้นที่การวิจัยชุดโครงการฯ ในระยะที่ 5 และโครงการใหม่

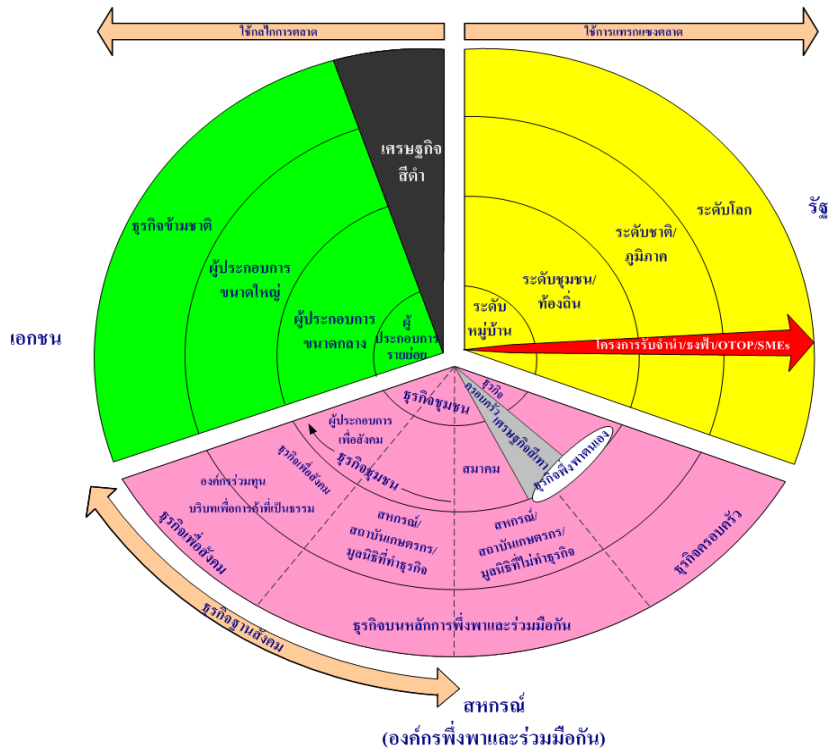
โดยโครงการวิจัยทั้งที่อยู่ระหว่างดำเนินงานและเสร็จสิ้นแล้วในปีที่ผ่านมา ประกอบด้วย 7 โครงการ ได้แก่

1. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม เป็นโครงการที่เสร็จสิ้นแล้วและกลุ่มเครือข่ายสามารถดำเนินงานต่อได้เอง โดยมีการสร้างศูนย์เรียนรู้แล้ว
2. โครงการเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย อยู่ระหว่างดำเนินงาน โดยเหลือเวลาการทำงานประมาณ 5 เดือน
3. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ จ.จันทบุรี เป็นโครงการระยะที่ 3 ซึ่งได้มีการสร้างศูนย์เรียนรู้แล้วเช่นกัน
4. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่ายางพารา จ.ตรัง อยู่ระหว่างดำเนินงาน ซึ่งขณะนี้เครือข่ายกำลังประสบปัญหาราคายางตกต่ำ
5. โครงการวิจัยตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop อยู่ระหว่างดำเนินงาน
6. โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน อยู่ระหว่างดำเนินงาน

ทั้งนี้โครงการที่เหลือทั้งหมดจะเสร็จสิ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 2556 และคาดว่าผลลัพธ์งานวิจัยจะมีศูนย์เรียนรู้ (Learning center) เกิดขึ้นทั้งหมดอย่างน้อย 4 โครงการ

ในส่วนของโครงการใหม่ที่จะดำเนินการในปี 2556 ประกอบด้วย 5 โครงการ ได้แก่

1. ใช้อุทยานสินค้าสถาบันเกษตรกรไทย
2. ใช้ศูนย์ธุรกิจสหกรณ์การเกษตรไทย

รูป กรอบการวิเคราะห์บริบทเชิงเปรียบเทียบระหว่าง SEE และองค์การธุรกิจในระบบเศรษฐกิจ

สำหรับคุณสมบัติของธุรกิจฐานสังคม (SEE) นั้นประกอบด้วย 5 ลักษณะ ได้แก่

1. ดำเนินการบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายใน 3 มิติ
2. มีกรอบการดำเนินงานอย่างมีแบบแผนเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วม
3. มีการบริหารจัดการใช้อุปทานในธุรกิจ
4. มีการดำเนินธุรกิจภายใต้กลไกตลาดเพื่อเป้าหมาย
5. ไม่ดำเนินการแทรกแซงกลไกตลาดที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าที่เป็นธรรม

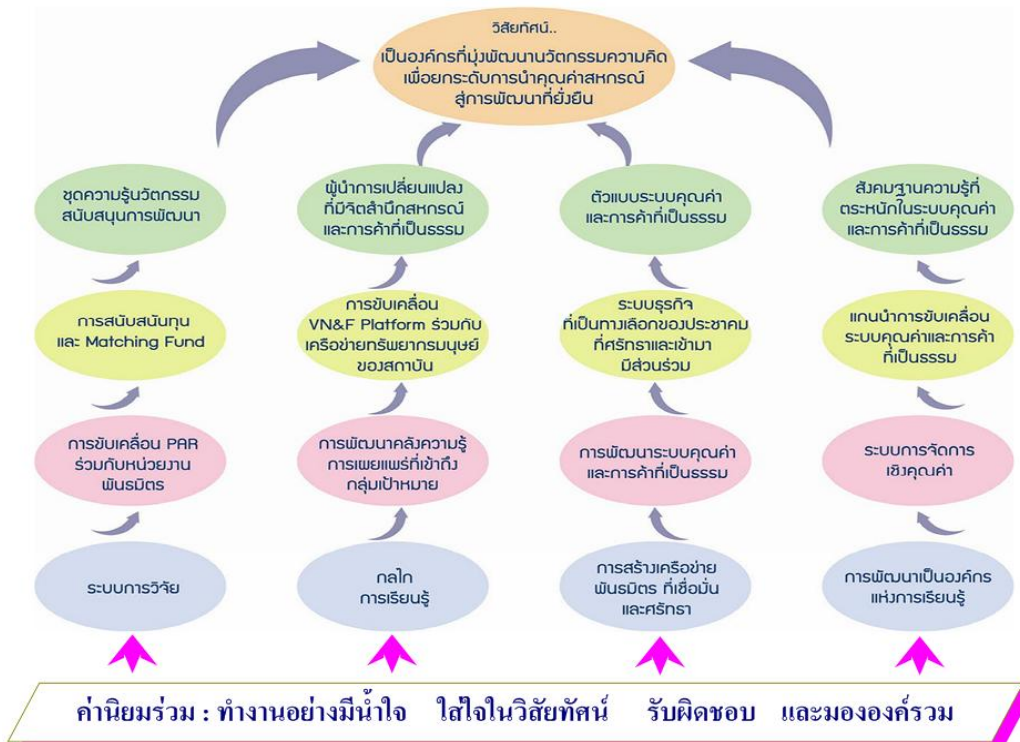
โดยสถาบันฯ จะเลือกดำเนินงานกับผู้ที่มิคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการข้างต้น เพื่อการดำเนินงานในขอบเขตพื้นที่การทำธุรกิจฐานสังคม (SEE)

ทั้งนี้ในที่ประชุมได้เปิดเวทีอภิปรายอย่างกว้างขวางถึงคำว่า “ธุรกิจฐานสังคม” และ “Social Economy Enterprises” โดยให้ข้อสังเกตถึงการใช้คำในภาษาอังกฤษที่เหมาะสมและตรงกับความหมายที่งานของสถาบันฯ ต้องการสื่อถึง

สุดท้ายที่ประชุมได้ข้อสรุปและมีความเห็นที่ตรงกันแล้วว่า คำว่า “ธุรกิจฐานสังคม” ในที่นี้คือการพูดถึงตัวธุรกิจซึ่งเป็นการทำธุรกิจที่อยู่บนพื้นฐานของสังคม ดังนั้นการใช้คำในภาษาอังกฤษว่า

“Social Economy Enterprises” นั้นถูกต้องแล้ว โดยจะเป็นการเน้นที่ตัวองค์กรธุรกิจที่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนคือ มุ่งฐานสังคม ไม่ได้มุ่งที่ฐานนายทุน

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้นำเสนอแผนที่กลยุทธ์ของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (พ.ศ. 2554-2559) ดังรูป และเปิดเวทีขอคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าสถาบันฯ ควรจะทำอะไรต่อไปเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่วางไว้

รูป แผนที่กลยุทธ์ของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (พ.ศ. 2554-2559)

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ให้ข้อสังเกตว่างานของสถาบันฯ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ส่วน คือ ส่วนสหกรณ์ที่จดทะเบียนและสหกรณ์ที่ไม่ได้จดทะเบียน โดยได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ที่จดทะเบียนว่า ถ้าสถาบันฯ ทำงานโดยไม่มองเรื่องการตลาดบ้างอาจจะถูกสීම เช่น หลักสูตรผู้ตรวจสอบกิจการฯ นั้น ขณะนี้ชุมนุมฯ ได้ขอความร่วมมือกับกรมตรวจฯ ทำการอบรมโดยใช้ชื่อว่า “หลักสูตรผู้ตรวจสอบกิจการเบื้องต้น” มีการอบรม 3 วัน ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีผู้สนใจสมัครเข้าร่วมการอบรมแต่ละรุ่นจำนวนกว่าร้อยคน หรือกรณีเรื่องงานวิจัยนั้น มีตัวอย่างจากสหกรณ์ตำรวจ ที่จ้างสถาบันจัดอันดับ ทริส (TRIS) ทำงานให้ซึ่งเมื่อได้อ่านแล้วคิดว่าสถาบันฯ เองก็น่าจะทำได้เช่นกัน ทั้งนี้เห็นว่าทริสนั้นทำแต่เรื่องข้อมูลตัวเลขเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหากสถาบันฯ ทำแล้วเพิ่มรายละเอียด เช่น ตัวชี้วัดการลดจำนวนสมาชิกที่มีพฤติกรรมการกักขังบ่อยๆ หรือมีตัวชี้วัดหรือตัวประเมินให้สมบูรณ์ได้จะน่าสนใจมากขึ้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่างานบางประเภทหากมีผู้อื่นทำได้แล้วสถาบันฯ จะไม่ทำ นอกจากนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2543 ได้ทำการสืบค้นข้อมูลพบว่าไม่มีข้อมูลอะไรที่น่าสนใจ เช่นเดียวกับที่ทริสทำ ซึ่งเหล่านี้ไม่ใช่เป้าหมายที่สถาบันฯ ที่จะเข้าไปทำงานในส่วนนี้

นพ.สมเกียรติ ชาติธีรธร กล่าวว่าหน่วยงานทริสนั้นควรทำการประเมินเฉพาะธนาคารพาณิชย์เท่านั้น แต่ไม่ควรเข้ามาประเมินงานของสหกรณ์

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์ กล่าวถึงเรื่องจำนวนคนในการอบรมหลักสูตรผู้ตรวจสอบฯ ที่มีจำนวนกว่าร้อยละคนในแต่ละรุ่นนั้น ในส่วนการอบรมหลักสูตรฯ ของสถาบันฯ ไม่ได้เน้นในเรื่องจำนวนคน แต่เน้นเรื่องคุณภาพมากกว่าโดยมีการให้ทดลองปฏิบัติจริง เพราะการอบรมคนจำนวนกว่าร้อยละคนในระยะเวลา 3 วัน นั้นน่าจะเน้นแต่ปริมาณ ไม่ได้เน้นเรื่องคุณภาพ นอกจากนี้ยังเห็นด้วยกับ นพ.สมเกียรติ ชาติธีรธร ที่ว่าการให้หน่วยงานทริสมาจัดชั้นให้เน้นเสียเงินเปล่าและไม่มีคามจำเป็น เพราะทริสนั้นเป็นเพียงการจัดชั้นว่าอยู่ระดับ A, B, C เท่านั้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท สรุปประเด็นคือ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำว่าสถาบันฯ น่าจะเข้าไปมีบทบาทเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้เจตนาของสถาบันฯ คือเราจะทำในสิ่งที่ไม่มีการทำมาก่อน

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง กล่าวถึงเรื่องหลักสูตรผู้ตรวจสอบฯ โดยมองว่าหลักสูตรของกรมตรวจฯ นั้นเป็นการตรวจสอบด้านการเงินการบัญชีเพียงอย่างเดียว แต่จากประสบการณ์คิดว่าต้องมีมากกว่านั้น ซึ่งคนที่เข้ามาเป็นผู้ตรวจสอบควรจะมีความรู้เรื่องกรณีศึกษาอย่างอื่นมากกว่า

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์ กล่าวว่า เคยมีอธิบดีท่านหนึ่งได้ออกระเบียบปฏิบัติมาว่า การจะมีหลักสูตรอะไรก็ตามจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมตรวจฯ จึงจะออกวุฒิบัตรรับรองได้ ดังนั้นหลักสูตรของชุมนุมฯ จึงได้รับความนิยมมากเพราะผู้เข้ารับการอบรมมั่นใจว่าจะได้รับวุฒิบัตรรับรองแน่นอน แต่ขณะนี้เมื่อเปลี่ยนอธิบดีผู้ออกกฎข้อนี้แล้ว และหนังสือทุกเรื่องถูกระงับไปโดยอธิบดีคนใหม่ จึงคิดว่าปัจจุบันไม่มีกฎหรือข้อผูกมัดในเรื่องนี้แล้ว ทั้งนี้คิดว่าไม่อยากให้หยุดเรื่องสมาคมผู้ตรวจสอบฯ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้มีหลักพึ่งบ้าง

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าขณะนี้มีความกลัว ว่าคนที่เข้ามาในสมาคมจะไม่ใช้ผู้ที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับสถาบันฯ แล้วสมาคมจะกลายเป็นแบบอื่นนอกเหนือจากความตั้งใจแรกเริ่ม ประเด็นนี้จึงต้องรทบทวนอีกครั้ง

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์ ให้ความเห็นว่าการก่อตั้งสมาคมฯ นั้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคณะผู้ก่อตั้งจะวางฐานรากอย่างไรตั้งแต่แรกเริ่ม

นพ.สมเกียรติ ชาติธีรธร ให้ข้อคิดเรื่องการก่อตั้งสมาคมไว้ว่ามีบันไดอยู่ 2 ขั้นที่ต้องคำนึงถึง เรื่องแรกคือชาวสหกรณ์ทั่วประเทศรู้จักสถาบันนี้ทุกคนแล้วหรือไม่ เรื่องที่สองคือได้รับการ

ยอมรับความเป็นสหกรณ์แล้วหรือไม่ นอกจากนี้ขอแนะนำให้ผลิตเอกสารทางวิชาการให้ครอบคลุมทั้ง ทฤษฎี วิธีคิด และการปฏิบัติ คือให้ทั้งความรู้และขั้นตอนการปฏิบัติให้ลึกและกว้างขวางพอ ให้เป็นที่ รู้จัก แล้วคิดว่าเรื่องการจัดสมาคมไม่น่าจะเป็นเรื่องยาก

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเรื่องการประชุมสัมพันธ์ของสถาบันฯ ยังแคบ กว่ากรมทั้ง 2 กรม และชุมชนฯ เพราะทั้งหมดมีความพร้อมมากกว่า จึงเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากกว่า สถาบันฯ เช่น หลักสูตรผู้ตรวจสอบกิจการฯ ของชุมชนฯ สามารถทำให้เป็นที่นิยมได้เร็วมาก ในขณะที่ หลักสูตรผู้ตรวจสอบฯ ของสถาบันฯ ดีมากแต่เมื่อเสนอไปกับชุมชนฯ หรือกรมฯ กลับไม่ได้รับความ สนใจ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าการทำให้เป็นที่รู้จักทำได้ไม่ยาก เช่น กรณีหลักสูตรการ อบรมเรื่องหนึ่งของจุฬาฯ ที่ทำโบรชัวร์แจกทุกหน่วยงาน แต่สถาบันฯ จะไม่ทำเช่นนั้น เพราะสถาบันฯ จะเน้นการประชุมสัมพันธ์กับเครือข่ายภาคีที่มีความคิดเห็นคล้ายกันมากกว่า

นพ.สมเกียรติ ชาติธีรธร กล่าวเสริมว่า หลายปีที่ผ่านมาสถาบันฯ ทำงานเชิงลึก (มาก) แต่ ขาดความกว้าง ดังนั้นต้องหาวิธีสังเคราะห์ว่าต้องทำอะไรต่อไป แนะนำว่าให้เขียนตำราที่ตรงตาม ความต้องการของตลาดแต่ตลาดยังขาดอยู่ โดยให้เขียนออกมาตามแนวทางของสถาบันฯ เขียนเป็น ตำราที่คู่มือ ให้เนื้อแท้ เช่น เขียนว่าสหกรณ์อย่าไปทำตัวเป็นธนาคารพาณิชย์ หรือต้องตอบคำถามให้มี ทิศทางที่ต่างจากตำราทั่วไป ดังนั้นจากเดิมที่สถาบันฯ ทำงานแบบลึกแต่แคบ จึงควรขยายให้กว้าง เพิ่มขึ้น

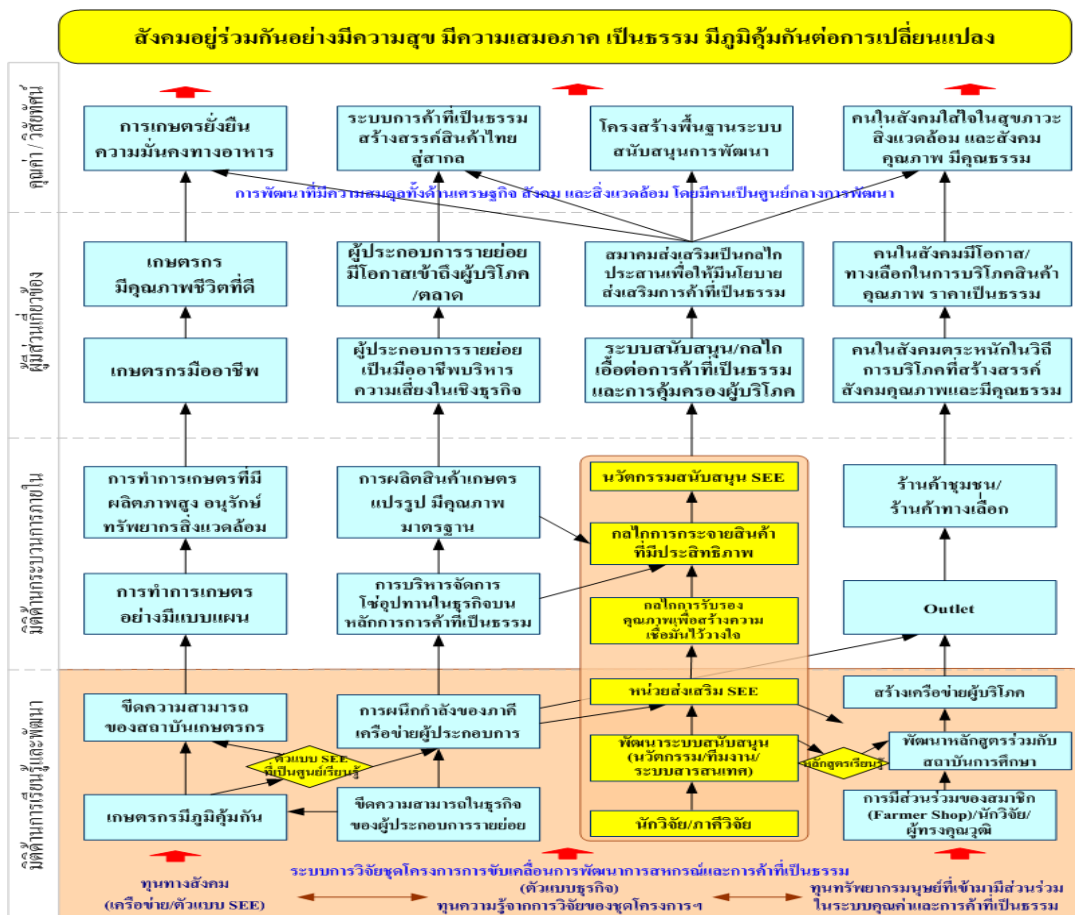
อาจารย์เชิญ บำรุงวงศ์ กล่าวว่าสหกรณ์มีอุดมการณ์และวิธีการที่แตกต่างจากทุนนิยม โดยทุนนิยมทำเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล แต่สหกรณ์เป็นการทำประโยชน์เพื่อสังคม

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงการทำงานของสถาบันฯ ด้วยรูปพัฒนาการของการวิจัย ระหว่างปี 2543-2555 ซึ่งสิ่งที่สถาบันฯ พยายามทำคือการฝึกคนให้เข้าสู่กระบวนการวิจัย ดังนั้น บางครั้งการทำงานของนักวิจัยในพื้นที่จึงมักพบปัญหาทั้งปัญหาการเขียนรายงานวิจัย ปัญหาการท างานไปรับงบรัฐในระหว่างการทำงานกับสถาบันฯ เป็นต้น จากนั้นจึงนำเสนอรูป แผนที่ยุทธศาสตร์การ ขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

รูป พัฒนาการของการวิจัยระหว่างปี 2543-2555

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวสรุปว่าเวทีในวันนี้ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้มีตำรา และควรมีการถ่ายโอนความรู้แบบง่าย ๆ

รูป แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เลิกประชุมเวลา

11.00 น.

รายงานการประชุม
เพื่อหารือเรื่องแนวทางความร่วมมือการดำเนิน
โครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ
วันที่ 3 มกราคม 2556 เวลา 13.00-15.00 น.
ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณมนัส	ชูพงศ์	กรรมการผู้จัดการบริษัท พันธุ์สุข 2008 จำกัด
3. น.ส.สายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

คุณมนัส ชูประกาศ จากบริษัท บางชื่อโรงสีไฟเจียมั่ง จำกัด ได้เข้าพบ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เพื่อหารือเรื่องแนวทางความร่วมมือการดำเนินโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 ราย

โดยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จะให้การสนับสนุนหลักสูตรลูกชาวนามีอาชีพในการจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกร ปลูกจิตสำนึก ปรับวิธีคิดและเพิ่มพูนความรู้การจัดการโซ่อุปทานแก่เกษตรกร

ทาง บริษัท บางชื่อโรงสีไฟเจียมั่ง จำกัด โดยทีมงานผู้เชี่ยวชาญจะเข้ามาถ่ายทอดอบรมเรื่องการส่งเสริมการผลิตเพื่อลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตและการรวบรวมผลผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยคาดหวังว่าการดำเนินโครงการนี้จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ไม่น้อยกว่า 60% ต้นทุนการผลิตลดลงไม่น้อยกว่า 40% และที่สำคัญทำให้ชาวนามีการปรับวิธีคิดและวิธีการผลิตภายใต้โซ่อุปทานที่ยั่งยืน

ปิดประชุมเวลา 14.00 น.

รายงานการประชุมเตรียมงาน
“สรุปโครงการของขั้วญปีใหม่ 2556”
วันศุกร์ที่ 4 มกราคม 2556
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาวสายสุตา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ
4.นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์	นักวิจัยประจำโครงการ
5.นางสาวवलินธรา ขวยเขิน	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 09.30น.

ตามที่ได้มีการกำหนดการดำเนินการโครงการของขั้วญปีใหม่ในวันที่ 17-28 ธันวาคม 2555

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้มอบหมายให้ นางสาววรรรณ ดาวเจริญจัดทำสรุปแบบประเมินโครงการของขั้วญปีใหม่และงบประมาณค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ข้อเสนอแนะและปัญหา มอบหมายให้ นางสาวवलินธรา ขวยเขินจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่าย ยอดขาย กำไร-ขาดทุน และมอบหมายให้นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ตรวจสอบความถูกต้อง และมานำเสนอ โดยการรายงานก่อนเก็บเข้าแฟ้มรายงาน

เลิกประชุม เวลา 10.30น.

รายงานการประชุม

เพื่อหารือเรื่องสู่ทางการพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศไทย-อินโดนีเซียผ่านเครือข่ายสหกรณ์

วันที่ 4 มกราคม 2556 เวลา 13.00-15.00 น.

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ผศ.ดร.ณรงค์ กุ์เจริญประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มก.
3. คุณชุมเจตน์ กาญจนเกสร อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่ายการเกษตร
ประเทศอินโดนีเซีย

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้ให้การต้อนรับ คุณชุมเจตน์ กาญจนเกสร อัครราชทูตที่ปรึกษา ฝ่ายการเกษตรประเทศอินโดนีเซีย และ ผศ.ดร.ณรงค์ กุ์เจริญประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มก. เพื่อหารือเรื่องสู่ทางการพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศไทย-อินโดนีเซียผ่านเครือข่ายสหกรณ์

เบื้องต้นในการหารือในครั้งนี้ทางคุณชุมเจตน์ กาญจนเกสร ได้เชิญผู้อำนวยการสถาบันฯ และเครือข่าย ไปดูงานในพื้นที่ความรับผิดชอบของกระทรวงสหกรณ์และSMEs , Bank Rakyat ของประเทศอินโดนีเซีย, นอกจากนี้ยังมีข้อสรุปที่จะไปหาสู่ทางกับประเทศในอาเซียนและเอเชีย เช่น ลาว เวียดนาม และญี่ปุ่น โดยคุณชุมเจตน์จะกลับไปศึกษาข้อมูลสหกรณ์ในประเทศอินโดนีเซียเพิ่มเติมและจะประสานมายังสถาบันเพื่อดำเนินการต่อไป

ในช่วงท้ายผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้เรียนเชิญคุณชุมเจตน์ กาญจนเกสร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

รายงานการประชุม

หารือถึงแนวทางการร่วมมืองานวิจัยด้านการท่องเที่ยวระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วันที่ 5 มกราคม 2556 เวลา 16.00-17.00 น.

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. อาจารย์วิโรจน์ ภู້ตอง	ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. คุณนวลจันทร์ พุ้พัฒนศิลป์	นักวิชาการอุดมศึกษา วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เริ่มประชุมเวลา 16.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้ประชุมร่วมกับ
อาจารย์วิโรจน์ ภู້ตอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคุณ
นวลจันทร์ พุ้พัฒนศิลป์ นักวิชาการอุดมศึกษา วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โดยที่ประชุมได้ร่วมหารือถึงแนวทางการร่วมมืองานวิจัยด้านการท่องเที่ยวระหว่าง
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมุ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

รายงานการประชุมเตรียมงาน
“การจัดทำ pop up สินค้าในร้าน Farmer Shop”
วันจันทร์ที่ 10 มกราคม 2556
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาววรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 14.00น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาทได้มอบหมายให้นางสาววรรณ ดาวเจริญจัดทำโป๊พสินค้าแบ่งรายละเอียดเป็นสินค้าใหม่ สินค้าขายดี สินค้าแนะนำ เพื่อดึงดูดความสนใจจากลูกค้าและสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop และออกแบบสร้างสรรค์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้าวเกิดบุญและข้าวคุณธรรมที่ร้าน Farmer Shop คณะเศรษฐศาสตร์

เลิกประชุม เวลา 15.00น.

รายงานการประชุม

เพื่อรายงานสถานการณ์การดำเนินงานของเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม

วันที่ 11 มกราคม 2556 เวลา 16.00-17.00 น.

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณนิคม เพชรผา นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 16.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์/ผู้ประสานงานกลาง ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ได้ประชุมร่วมกับคุณนิคม เพชรผา นักวิจัยเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม เพื่อรายงานสถานการณ์การดำเนินงานของเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม โดยในวันนี้คุณนิคม เพชรผา ได้รายงานสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม

โดยในเบื้องต้นได้แจ้งว่าผลผลิตข้าวเปลือกในปีนี้อาจจำหน่ายได้ราคาเก็ยย่นละ 20,500 บาท นอกจากนี้คุณนิคมยังแจ้งแก่ผู้อำนวยการสถาบันฯ ว่าในขณะนี้ได้รับเชิญเป็นกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ซึ่งเป็นตัวแทนของเกษตรกรในภาคอีสาน เพื่อร่วมยกร่างยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย

จากนั้นผู้ประสานงานกลางโครงการฯ ได้มอบหมายให้คุณนิคม จัดทำข้อเสนอโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตของเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม ซึ่งเป็นแผนการย่อยของชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ระยะที่ 6

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

รายงานการประชุม
สัมภาษณ์และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ Thai PBS
วันที่ 11 มกราคม 2556 เวลา 13.00-15.00 น.
ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นักข่าว Thai PBS

เริ่มประชุมเวลา 16.00 น.

นักข่าวสถานีโทรทัศน์ Thai PBS ได้เข้าพบ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เนื่องจากสนใจในภารกิจการขับเคลื่อนงานวิจัยของสถาบันฯเกี่ยวกับการแนวทางที่แตกต่างในการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพของชาวนาไทย โดยได้ขอข้อมูลเบื้องต้นและจะนัดหมายผู้อำนวยการสถาบันฯ อีกครั้งเพื่อสัมภาษณ์และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ Thai PBS

ทั้งนี้ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้ให้ข้อมูลชุดความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย และหลักสูตรชาวนามีอาชีพที่ให้การสนับสนุนโดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

รายงานการประชุม
หารือแนวทางการดำเนินโครงการวิจัย
วันที่ 11 มกราคม 2556 เวลา 10.00-12.00 น.
ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณพนิต	บุรณ์โกศา	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
3. คุณยุวดี	เมืองแมน	
4. อาจารย์วรเทพ	ไวทยาวิโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้ประชุมโครงการวิจัย การยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยใช้กลไกผู้ตรวจสอบกิจการ ร่วมกับ คุณพนิต บุรณ์โกศา ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์/หัวหน้าโครงการวิจัย และคุณยุวดี เมืองแมน โดยมี อาจารย์วรเทพ ไวทยาวิโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่ปรึกษา ร่วมรับฟัง

โดยในวันนี้นักวิจัยได้รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการวิจัยซึ่งได้ดำเนินการ ขับเคลื่อนตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2555 และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ประสานงานและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงการดำเนินการให้เป็นไปตามความคาดหวังและขั้นตอนวิธีการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัยฯ

สำหรับโครงการวิจัยการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยใช้กลไกผู้ ตรวจสอบกิจการ มีแนวทางดำเนินโครงการเพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับความสามารถผู้ ตรวจสอบกิจการสหกรณ์สู่การตรวจสอบกิจการที่ได้มาตรฐานควรเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อ การกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบ การกำหนดวิธีการดำเนินงานตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสหกรณ์

ปิดประชุมเวลา 12.00 น.

รายงานการหารือแนวทางการร่วมมือระหว่าง สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (สว.สก.)
สำนักงานปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)
วันอังคารที่ 15 มกราคม 2556
ณ สวนอาหารโพลา โพลา

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. รศ.ดร.พีระเดช ทองอำไพ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
3. ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
4. คุณวินัย เมฆดำ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
5. คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
7. คุณสายสุดา ศรีอุไร สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งแก่ที่ประชุมว่า ได้เรียนเชิญ รศ.ดร.พีระเดช ทองอำไพ เข้าร่วมเป็นกรรมการประจำสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์แล้ว โดยสถาบันฯ ได้ทำงานในฐานะนักวิชาการ ซึ่งผลลัพธ์งานวิจัยที่ได้คือ ชุดความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์หากได้เชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐเข้ามานำชุดความรู้เหล่านี้ไปใช้ ซึ่งสถาบันฯ ทำงานโดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาโดยตลอด และขณะนี้สถาบันฯ จะมุ่งเน้นการทำงานในพื้นที่ส่วนที่เป็นธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprises: SEE)

สำหรับการหารือในครั้งนี้ คณะทำงานได้ทำการวิเคราะห์ (SWAT matrix) โดยพิจารณาทั้งปัจจัยแวดล้อมภายใน เช่น ทรัพยากรของ ส.ป.ก. ที่มีอยู่ ทั้งเรื่องบุคลากร ที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน และกฎหมายข้อบังคับที่เอื้อต่อการดำเนินงาน ส่วนปัจจัยภายนอก จะประกอบด้วย สกว. สวก. หรือ สว. สก. และภาคีเอกชน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นที่มาของตาราง SWAT matrix (เอกสารแผ่นที่ 2) โดยมีจุดแข็ง คือ นโยบายของ ส.ป.ก. มุ่งแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบ เพื่อช่วยแก้ปัญหาสหกรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งที่สำคัญ

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์? ถามว่า เป้าหมายคือ ต้องการพัฒนาบุคลากรของ ส.ป.ก. ด้วย?

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค ตอบว่า ในระดับปฏิบัติ (Action plan)

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท นำเสนอเรื่องจุดแข็งข้อที่ 2 คือ ผู้บริหารระดับสูงมองเป้าหมายร่วมอย่างเป็นเอกภาพเดียวกัน บุคลากรทุกระดับมุ่งมั่นในการสานต่อนโยบาย และทรัพยากรของ ส.ป.ก. สนับสนุนการเกษตรอย่างครบวงจร ส่วนจุดอ่อน คือ บุคลากรยังต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถใน 3 มิติ และยังขาดนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลายในพื้นที่ ส.ป.ก.

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค กล่าวเสริมว่า ทีมงานพยายามจะพิจารณาเช่นเดียวกับที่ ดร.พีระเดช ถามว่าจะส่งผ่านความเข้มแข็งเหล่านี้ไปสู่ชุมชนได้อย่างไร ดังนั้นเมื่อได้ประมวลทั้งหมดมาแล้วพบว่า ตัว Strategy อย่างแรกคือ 1) ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ ซึ่งขั้นต้นประกอบด้วย 4-5 หน่วยงาน สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยต้อง Smart ทั้ง 2 ส่วนคือทั้ง Farmer และ Officer เพื่อการทำงานประสานกันทั้ง 2 ส่วน ให้เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และจะนำไปสู่การสร้างหลักสูตรพัฒนาบุคลากรด้วย 2) เปิดพื้นที่สร้างนวัตกรรมเป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิต เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่เกษตรกร (รายละเอียดตามเอกสารแจกในการประชุม)

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เห็นด้วยกับการพัฒนาหลักสูตรกลาง โดยเราอาจเลือกพื้นที่ที่มีความพร้อม 4-5 พื้นที่ ซึ่งข้อมูลที่ต้องมีในวันนี้ เหนือความรู้ที่มีทั้งจาก สกว. สว.สก. หรือ ส.ป.ก. ที่มีความรู้ทั้งเรื่องเทคนิค หรือทักษะอะไรต่างๆ นำไปให้โดยพื้นที่ที่เลือกอาจจะเป็นสหกรณ์แล้วหรือยังไม่เป็นสหกรณ์ก็ได้ โดยเบื้องต้นพวกเราต้องช่วยกันเลือก ให้เสนอข้อมูลมาก่อนว่าจะใช้พื้นที่ขนาดไหน และต้องพิจารณาว่าพื้นที่นั้นมีทรัพยากรทั้งคน ธรรมชาติ การผลิต หรือความพร้อมในการนำไปต่อยอดใช้เมนูที่เรามีอยู่นี้ ซึ่งจะได้เกิดเป็นรูปธรรมของการใช้ข้อมูลเหล่านั้น

รศ.ดร.พีระเดช ทองอำไพ ? สิ่งที่ต้องทำอย่างเข้มข้นคือการประเมินผล จะมีรูปแบบการประเมินผลอย่างไร

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าในรายงานความก้าวหน้างานวิจัยจะได้แจ้งแก่ สกว. ว่าสถาบันฯ จะมีโครงการความร่วมมือ กับ ส.ป.ก. และ สวก. นอกจากนี้จะได้นำเสนอต่อมหาวิทยาลัย ทั้งนี้จะขอจัดทำเอกสารเป็น MOU เพื่อลงนามความร่วมมือต่อไป

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ? ยินดีทำ MOU แต่ขอให้หลีกเลี่ยงการใช้คำว่า สหกรณ์ เพราะอาจจะถูกตั้งคำถาม

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวถึงโครงการ Farmer Shop และเชิญชวนให้ ส.ป.ก. ไปดูงาน I-Coop ที่ประเทศเกาหลี เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และ ส.ป.ก. น่าจะทำได้

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค กล่าวถึงแผนการดำเนินงานโครงการฯ กับพื้นที่ ส.ป.ก. ที่มีประมาณ 20 จังหวัด อาจจะเลือกจังหวัดที่มีศักยภาพและความพร้อมมาร่วมดำเนินการนำร่องก่อน และแต่ละพื้นที่จะทำการ SWAT ตัวเอง ว่าอาจจะขึ้นต้นโครงการ เป็น on the job training หา content ที่

ตัวเองสนใจ แล้วทีมงานส่วนกลางจะมีอีกชุดหนึ่งที่จะเรียกอะไรก็ได้แล้วแต่ อาจจะเป็นสหกรณ์ หรือ อาจจะเป็น Farmer Shop เข้าไปร่วมเป็น supply chain กับชุมชน แล้วให้เลือกว่าตัวเองจะเริ่มต้นจากอะไร

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ? อยากให้เลือกพื้นที่กระจายทั่วประเทศ เพื่อเวลาอบรมจะได้มีที่เรียนเป็นโรงเรียน

เลิกประชุมเวลา 14.00 น.

รายงานการประชุม
“การจัดโครงการบรรยายพิเศษ”
วันอังคารที่ 15 มกราคม 2556
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 14.00น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาทได้มอบหมายให้นางสาววรรรณ ดาวเจริญ จัดทำโครงการบรรยายพิเศษ โดยได้ข้อสรุปตรงกันว่าเป็นการบรรยายพิเศษและร่วมกิจกรรม “การดูแลสุขภาพด้วยพืชสมุนไพร” วิทยากรเป็นคุณหมอกอศล สิงห์ทอง โดยให้เตรียมการประชาสัมพันธ์ โดยการติดประกาศตามคณะต่างๆ ชั้นจอ LED ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประชาสัมพันธ์ที่ร้าน Farmer Shop และจัดทำการ์ดเชิญไปยังคณาจารย์ ตามกำหนดการ มีท่านคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ เป็นประธานเปิดงาน และอาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ บุญยพลากรเป็นผู้ดำเนินรายการ

เลิกประชุม เวลา 15.00น.

รายงานการประชุมย่อย เรื่อง ระบบร้าน Farmer Shop

วันพุธที่ 16 มกราคม 2556 เวลา 11.00–11.30 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวณัฐกานต์	สหวัชรินทร์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
3. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 11.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้กล่าวเปิดการประชุม ซึ่งได้รับรายงานความผิดปกติของรายงานสต็อกสินค้า โดยพบว่าในรายงานสต็อกสินค้านั้น ยอดคงเหลือไม่ตรงกับยอดสินค้าจริงเกือบทุกรายการ ทำให้ ผอ.สว.สก. มีการเรียกประชุมเพื่อหาสาเหตุของปัญหาดังกล่าว โดยนางสาววสินธราคาดว่าน่าจะเกิดจากการที่ปรับปรุงรายการสินค้าย้อนหลัง คือวันที่ปรับปรุงเป็นวันที่ 3 มกราคม 2556 แต่เลือกวันที่ในโปรแกรมเป็นวันที่ 22 ธันวาคม 2555 ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีมติให้ติดต่อบริษัท เอต้า ซอฟท์ จำกัด เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการกำหนดนโยบายของการปรับปรุงรายการสินค้าใหม่ดังนี้

1. ห้ามปรับปรุงรายการสินค้าย้อนหลังวันที่
2. ก่อนการปรับปรุงรายการสินค้าต้องขออนุมัติจากผู้จัดการร้านก่อนทุกครั้ง
3. ให้เจ้าหน้าที่ back office ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

ซึ่ง ผอ.สว.สก. ได้เสนอให้นำประสบการณ์ในครั้งนี้ บันทึกไว้ในคู่มือร้าน Farmer Shop ด้วย ซึ่งในแต่ละหน่วย ควรมี Do และ Don't จากประสบการณ์ที่เจ้าหน้าที่ได้พบจริง เพื่อเป็นแนวนโยบายว่า หากมีปัญหาในลักษณะนี้ จะต้องทำอย่างไร และไม่ควรทำอะไร โดยผอ.สว.สก. กำชับให้เจ้าหน้าที่ back office ปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

เลิกประชุมเวลา 11.30 น.

การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop

ครั้งที่ 28/2556 (ระยะที่ 2 ครั้งที่ 15/2555)

วันพุธที่ 16 มกราคม 2556 เวลา 13.00-16.30 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	หัวหน้าโครงการวิจัย Farmer Shop
2. คุณกาญจนา คุณากาญจน์	ประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
3. คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ	รองประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
4. คุณสุขุม ไวทยธำรงค์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
5. คุณสมพงษ์ ชุ่มเพ็งพันธ์	กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
6. คุณวรรณวิมล เฟื่องพูลิน	ผู้ประกอบการ กะปิ “วัน”
7. คุณณัด เปิกนา	ผู้ประกอบการ กาแฟเมืองกระบี่
8. คุณภรگانต์ ภูธนารุตม์	ผู้ประกอบการ (ไร่ดำรงค์)
9. คุณคมชาญ เอกเตชวุฒิ	กรรมการผู้จัดการ บริษัท ปกชนพัฒนา จำกัด
10. คุณสายสุดา ศรีอุไร	นักวิจัย

เริ่มประชุม เวลา 13.00 น.

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง

2.1 ผลการดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม 2555

คุณวลินธรา ขวดยเขิน เจ้าหน้าที่โครงการฯ รายงานผลการดำเนินงานของโครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มก. ดังนี้

ผลการดำเนินงานเดือนพฤศจิกายน 2555 มีจำนวนสมาชิก ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 จำนวนทั้งสิ้น 920 ราย โดยมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมาจำนวน 55 ราย ผลประกอบการมีรายได้รวมทั้งสิ้น 98,421.91 บาท โดยมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ รวมทั้งสิ้น 19,607.78 บาท

ยอดสินค้าขายดีเรียงตามจำนวน ได้แก่ น้ำข้าวโพด เครื่องดื่มผลไม้ ไตฟูกู น้ำดื่มเกษตร
คุกกี้เพื่อสุขภาพ น้ำพริกข้าว ขนมเปี้ยว กะหรี่ปั๊พ ก๋วยเตี๋ยวเส้นบะหมี่ 50 กรัม และขนมขาไก่
ตามลำดับ ส่วนยอดสินค้าขายดี เรียงตามจำนวนเงิน ได้แก่ น้ำข้าวโพด ข้าวเกิดบุญ 5 กก. (ไม่
สุญญากาศ) คุกกี้เพื่อสุขภาพ ไตฟูกู เครื่องดื่มผลไม้ ขนมเปี้ยว ข้าวเกิดบุญ 1 กก. (สุญญากาศ) น้ำพริก
ข้าว ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมมะลิ105) และ กะหรี่ปั๊พ ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานเดือนธันวาคม 2555 มีจำนวนสมาชิก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 รวมทั้งสิ้น 981
ราย โดยมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมาจำนวน 61 ราย รายได้รวม 142,153.38 บาท (รวม
รายได้สุทธิจากโครงการของขวัณปีใหม่ 2556) และมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ รวมทั้งสิ้น 44,188.56 บาท

ยอดสินค้าขายดี เรียงตามจำนวน ได้แก่ น้ำข้าวโพด ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมมะลิ 105)
ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมมะลิแดง) เครื่องดื่มผลไม้ ลูกอมมะขาม น้ำดื่มเกษตร ข้าวกล้องคุณธรรม
(หอมนิล) คุกกี้เพื่อสุขภาพ ขนมเปี้ยว และกะหรี่ปั๊พ ตามลำดับ สำหรับยอดสินค้าขายดี เรียงตาม
จำนวนเงิน ได้แก่ ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมมะลิ 105) น้ำข้าวโพด ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมมะลิแดง)
ข้าวกล้องคุณธรรม (หอมนิล) ถูผ้า Farmer Shop ลูกอมมะขาม ข้าวเกิดบุญ 1 กก. (ไม่สุญญากาศ)
ข้าวเกิดบุญ 5 กก. (ไม่สุญญากาศ) คุกกี้เพื่อสุขภาพ และเมล็ดจระเข้ ตามลำดับ

ทั้งนี้จากการเปิดร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มก. มาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2554 และมี
การรณรงค์ให้ผู้บริโภคสมัครสมาชิกมาโดยตลอดนั้น คณะทำงานจึงมีข้อสรุปให้มีการจัดสรรเงินเฉลี่ย
คืนแก่สมาชิกของโครงการร้าน Farmer Shop โดยคิดยอดซื้อสะสมตั้งแต่เริ่มเปิดร้าน เนื่องจากเมื่อสิ้นปี
2554 นั้น ไม่ได้คิดเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น เพิ่งเปิดร้านได้เพียง
ประมาณ 5 เดือน และต้องปิดร้านในช่วงที่มหาวิทยาลัยประสบภาวะน้ำท่วมตลอดเดือนพฤศจิกายน
2554 เป็นต้น ซึ่งยอดเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2555 โครงการฯ มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 981
ราย แบ่งเป็นสมาชิกที่มียอดซื้อสินค้าทั้งสิ้น 710 ราย และสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อสินค้ารวม 271 ราย

สำหรับสมาชิกที่มียอดซื้อสินค้า 710 ราย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) สมาชิกที่ได้รับเงิน
เฉลี่ยคืน จำนวน 291 ราย รวมยอดเงินเฉลี่ยคืนทั้งสิ้น 10,597 บาท และ 2) สมาชิกที่ได้รับของที่ระลึก
จำนวน 419 ราย (ตามมติที่ประชุมวันที่ 3 ธ.ค. 2555 ให้จ่ายเงินเฉลี่ยคืนแก่ผู้ที่มียอดซื้อสะสมเกิน 300
บาทขึ้นไป ในอัตรา 3% จากยอดซื้อสะสมของลูกค้าแต่ละราย ส่วนสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อน้อยกว่า 300
บาท ให้แจกเป็นของที่ระลึกแทน)

2.2 ผลการดำเนินงานโครงการของขวัณปีใหม่ ประจำปี 2556

คุณวสินธรา ขวเขิน รายงานภาพรวมของโครงการของขวัณปีใหม่ 2556 จากการ
ดำเนินการโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 17-28 ธันวาคม 2555 มีลูกค้าโดยประมาณจำนวน 400 ราย มี
ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 25 ราย และมีจำนวนสินค้าประมาณ 80 รายการ

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ กรมโยธาฯ และ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งโครงการ มีรายได้จากการจำหน่ายทั้งสิ้น 114,674 บาท แบ่งเป็นต้นทุน 75,264.92 บาท กำไรขั้นต้น 39,409.08 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ 17,775 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 12,226 บาท มีกำไรสุทธิ 9,408.08 บาท

สินค้าขายดี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสินค้าบริโภค ได้แก่ ชุดข้าวคุณธรรม ลูกอม มะขาม และน้ำองุ่น 2) กลุ่มสินค้าอุปโภค ได้แก่ ถุงผ้า และสบู่เหลวขมิ้น 3) กลุ่มผลไม้ ได้แก่ ฝรั่ง แคนตาลูป และชมพู่

ทั้งนี้คุณณัด เปิกนา ผู้เข้าร่วมการประชุม ได้ให้ข้อสังเกตในการจัดบูทจำหน่ายสินค้าบริเวณหน้าร้าน Farmer Shop ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มก. ในโครงการของขวัณปีใหม่นั้น เห็นว่าควรมีความเคลื่อนไหวเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคให้มากขึ้น เนื่องจากหากมองระยะไกลจะไม่ทราบว่าเป็นซุ้มจำหน่ายอะไร แต่โดยภาพรวมแล้วเป็นโครงการที่ดีมาก

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวชี้แจงการดำเนินงานโครงการของขวัณปีใหม่นี้จัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่สมาชิกของร้านได้เลือกสินค้าเพื่อนำไปเป็นของขวัณปีใหม่ ซึ่งพบว่า “ชุดข้าวใส่กระเช้า” ได้รับความสนใจจากคนในประชาคมมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้สำหรับเรื่องกำไรสุทธิที่ได้รวมประมาณเก้าพันกว่าบาทนั้น เนื่องจากพนักงานใช้สินค้าตัดแต่งอย่างดีเพื่อความสวยงามทำให้ไม่ได้กำไรมากนัก

2.3 ติดตามความก้าวหน้า Outlet Farmer Shop

● Outlet ไร่สุวรรณ

คณะกรรมการรายงานการดำเนินงาน พบว่าทุกอย่างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย แต่มีการเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินจาก 15 วัน/ครั้ง เป็น 30 วัน/ครั้งแทน

ทั้งนี้คุณวรรณวิมล เพ็องพูนสิน ผู้ประกอบการ จำหน่าย “กะปิวัน” แจ้งแก่ที่ประชุมว่า เมื่อวันที่ 14 กันยายน ที่ผ่านมา ในงานเวทีเสวนาประจำปีของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คุณพูนทรัพย์ (คุณปู) เลขาฯ สถาบันอินทรีย์ฯ บอกให้นำสินค้าส่งไปวางจำหน่ายได้ จึงได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่ร้านค้าไร่สุวรรณเพื่อสอบถามเรื่องนำสินค้าไปวางจำหน่าย แต่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อว่าสินค้ายังไม่ผ่านการพิจารณา

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าเข้าใจปัญหาการทำงานของร้านค้าไร่สุวรรณ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานในระบบราชการ/มหาวิทยาลัย จึงอาจเกิดความล่าช้าบ้าง เช่นกรณีนี้ที่คุณปู (เลขาฯ) บอกให้นำสินค้าไปวางจำหน่าย แต่เมื่อติดต่อไปแล้วเจ้าหน้าที่ยังไม่รับทราบ ทั้งนี้การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของร้านค้าไร่สุวรรณนั้น เบื้องต้นโครงการ Farmer Shop ต้องทำการแจ้งเพิ่มชนิดสินค้าไปยังร้านค้าไร่สุวรรณเพื่อให้เจ้าหน้าที่พิจารณาก่อน และเมื่อผ่านการพิจารณาแล้วจึงจะได้รับการติดต่อส่งสินค้าไปวางจำหน่ายต่อไป

- **Outlet ร้านสหกรณ์ กฟผ. จำกัด**

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งแก่ที่ประชุมว่า ร้านสหกรณ์ กฟผ. ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุง จึงต้องรอจนกว่าจะเสร็จเรียบร้อย แล้วจึงจะหารืออีกครั้งว่าโครงการจะดำเนินงานต่อไปอย่างไร

- **Outlet ปีกเตียน คาบาน่า รีสอร์ท & เรสซิเด้นท์ อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี**

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งแก่ที่ประชุมว่าได้เข้าพบและหารือกับคุณชปาพันธุ์ ผู้ลงทุนสร้าง Outlet ปีกเตียน ที่มีความสนใจติดต่อโครงการร้าน Farmer Shopให้นำสินค้าไปวางจำหน่าย โดยจะให้พื้นที่ด้านหลังส่วนหนึ่งแก่โครงการฯ โดยความตั้งใจของผู้ลงทุนคือจะสร้างให้เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ของที่ระลึก และจัดเป็นร้านอาหารจำหน่ายสำหรับเด็ก สำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านเส้นทางนี้ ซึ่งมีขนาดใหญ่มาก และมีสินค้าหลากหลายประเภทจากสถานที่ต่างๆ มารวมอยู่ที่นี้ จึงขอความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมว่าโครงการควรดำเนินการอย่างไร

ที่ประชุมได้อภิปราย แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และมีข้อสรุปว่าให้รอจนกว่าจะสร้างเสร็จแล้วจึงจะพิจารณานำสินค้าไปทดลองวางจำหน่ายอีกครั้ง

- **Outlet ณ ปิ๊มน้ำมันของ สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด**

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งแก่ที่ประชุมว่าผู้จัดการ สกก. ปราสาท จำกัด ให้ความสนใจจะทำร้าน Farmer Shop ในปิ๊มน้ำมันของสหกรณ์ที่มีอยู่ใน จ.สุรินทร์ โดยจะเป็นสหกรณ์แห่งแรกที่นำร้าน Farmer Shop สู่ชุมชน

นอกจากนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งเพิ่มเติมว่าได้หารือกับตัวแทนผู้ประกอบการของ บางจาก ใบจาก และบีกซี ว่ามีแนวโน้มจะนำร้าน Farmer Shop ไปตั้งไว้ในปิ๊มน้ำมันต่อไป ซึ่งอาจมีความเป็นไปได้ในอนาคต นอกจากนี้ในส่วนของร้านค้าชุมชนนั้น จะมีการร่วมมือกับ สปก. โดยการสร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ข้าราชการเพื่อนำไปขยายต่อ ซึ่งโครงการฯ จะเป็นศูนย์กลางในการส่งผ่านความรู้ไปให้ เช่น ที่บางไทร เป็นต้น

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

3.1 การจัดซื้อ Farmer Shop ในงานเกษตรแห่งชาติ

(31 ม.ค. – 9 ก.พ. 2556)

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งว่างานเกษตรแห่งชาติในปีนี้จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 ม.ค. – 9 ก.พ. 2556 โดยซื้อของโครงการร้าน Farmer Shop นั้น สถาบันฯ จะไม่ลงไปจัดเอง เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จึงขอหารือคณะกรรมการและผู้เข้าร่วมประชุมว่าถ้าจะให้ช่วยออกแบบและจัดหาเจ้าภาพในการจัดซื้อ มีความคิดเห็นอย่างไร และจะจัดซื้อในรูปแบบใด ทั้งนี้สถาบันฯ จะเป็นผู้ออกเงินค่าเช่าซื้อให้ โดยมีพื้นที่ให้เลือก 2 แห่ง คือบริเวณทางโค้งหน้าสำนักพิพิธภัณฑฯ และบริเวณถนนหน้าคณะเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการและผู้ประกอบการได้ร่วมหารือ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อดี ข้อเสียของการจัดบู๊ทในแต่ละรูปแบบจากประสบการณ์ในปีที่ผ่านมา จนได้ข้อสรุปว่า ให้จัดเป็นบู๊ทวิชาการ โดยมีกำแพงเมืองกระป๋องของคุณณัด เบิกนา เป็นตัวดึงดูดให้คนเข้าบู๊ท และให้เจ้าหน้าที่ของโครงการร้าน Farmer Shop ไปทำการประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยสถาบันฯ จะทำแผ่นประชาสัมพันธ์สินค้าของร้าน Farmer Shop ไปแจกในงานนี้ สำหรับสินค้าของคุณวรรณวิมล เพ็ญพูนสิน และเครือข่าย หากต้องการนำไปวางจำหน่ายในบู๊ทจะให้เจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบให้

วาระที่ 4 เรื่องอื่นๆ

1. คุณกาญจนา คุณากาญจน์ เสนอเรื่องการส่งสินค้ากระจายไปยัง Outlet ต่างๆ ที่อาจพบปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้ เช่น กรณี รพ.นครธน ที่ต้องการส่งสินค้าจากโครงการมากแต่ไม่สามารถส่งให้ได้ ทั้งนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่า กรณี รพ.นครธน นี้ มีความต้องการส่งสินค้าจริงแต่ส่งสินค้าในปริมาณน้อยมากจนไม่คุ้มค่าขนส่ง นอกจากนี้เมื่อได้หารือแล้วพบว่า มีจุดประสงค์ไม่ตรงกับโครงการ Farmer Shop เพราะ รพ.นครธน เน้นเรื่อง Green Market

ที่ประชุมได้หารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายสินค้าของร้าน Farmer Shop เพื่อรองรับการขยายตัวของร้านในอนาคต และการพูดคุยข้อตกลงกับเครือข่ายที่ต้องการส่งสินค้าจากร้าน Farmer Shop ไปจำหน่ายในพื้นที่หรือร้านของตนเอง ซึ่งได้คำแนะนำจาก คุณคมชาญ เอกเดช วุฒิ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ปกชนพัฒน์ จำกัด ว่าการเจรจานั้นต้องคำนึงถึง 3 ประเด็นหลักคือ 1) เรื่อง GP ที่ไม่ควรเกิน 20% เพราะเป็นการดำเนินงานในนามของโครงการร้าน Farmer Shop 2) เรื่องค่า DC (Distribute Center) ที่ควรตั้งไว้ที่ +5% และ 3) เรื่อง Maximum volume ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายสามารถผลิตได้เท่าไรต่อสัปดาห์ และความสามารถในการรับออเดอร์ล่วงหน้าต้องสั่งก่อนเป็นเวลาเท่าไร

ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานต่อไปในอนาคตที่ต้องมีความชัดเจน และผู้ประกอบการทุกรายที่เข้าร่วมโครงการ Farmer Shop ต้องมีคุณภาพและมีความรับผิดชอบสูง

2. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งข่าวแก่ที่ประชุมว่า สถาบันฯ จะได้ทำ MOU กับบริษัท เจียเม้ง จำกัด ผู้ผลิตข้าวถั่วย (ข้าวหนึ่ง) หลายชนิด เพื่อนำสินค้าจากโครงการ Farmer Shop ที่มีศักยภาพไปสู่ตลาดต่างประเทศ โดยคาดว่าจะในเดือนกันยายนนี้จะได้นำเรื่องสินค้าไปเจรจาเพื่อขยายสู่ตลาดต่างประเทศต่อไป

เลิกประชุมเวลา 16.30 น.

รายงานการประชุม
เพื่อหารือแนวทางการร่วมมือการสนับสนุนโครงการร้านค้า Farmer Shop
ระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์และ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)
วันที่ 16 มกราคม 2556 เวลา 13.30-16.30 น.
ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ดร.ฟรานซิส	นันตสุคนธ์	หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด
3. คุณอรรถพล	ภูษณะพงษ์	หน่วยปฏิบัติการภาคสนามบริษัท ปตท.จำกัด
4. คุณลลิตพิงษ์	தியவேசிய்	หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด
5. คุณภูษิต	สุปัญญาเดชากุล	หน่วยปฏิบัติการภาคสนามบริษัท ปตท.จำกัด
6. คุณวิสูตร	ยังพลจันทร์	หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด

เริ่มประชุมเวลา 13.30 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้ประชุมร่วมกับ ดร.ฟรานซิส นันตสุคนธ์ หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน), คุณอรรถพล ภูษณะพงษ์ หน่วยปฏิบัติการภาคสนามบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน), คุณลลิตพิงษ์ தியவேசிய் หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน), คุณภูษิต สุปัญญาเดชากุล หน่วยปฏิบัติการภาคสนามบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) และ คุณวิสูตร ยังพลจันทร์ หน่วยวิชาการและฝึกอบรมบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) เพื่อหารือแนวทางการร่วมมือการสนับสนุนโครงการร้านค้า Farmer Shop ระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์และ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

ซึ่งทาง บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ได้ให้ความสนใจในเรื่องของการจัดโครงการให้ความรู้ต่างๆ แก่ เกษตรกร สมาชิกสหกรณ์ของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และโครงการหลักสูตรชาวนามีอาชีพ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวนาได้รับความรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสังคมปัจจุบัน โดยจะประสานด้านสายงานธุรกิจของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) เพื่อเสริมพลังสนับสนุนโครงการร้านค้า Farmer shop เพื่อหารืออีกครั้ง

ปิดประชุมเวลา 16.30 น.

การประชุม “การจัด lay out ห้องศูนย์เรียนรู้ข้าว”

วันพฤหัสบดีที่ 17 มกราคม 2556

ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 10.00 น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้มอบหมายให้คุณวรรรณ ดาวเจริญ ออกแบบ lay out ศูนย์เรียนรู้ข้าว เป็นศูนย์เรียนรู้ และได้ข้อสรุปว่าจะใช้โปสเตอร์จากงานวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 เพื่อตกแต่งร้าน และแบ่งพื้นที่กับโครงการซื้อข้าวจากชาวนา

เลิกประชุมเวลา 10.20น.

รายงานการประชุมย่อยการจัดทำคู่มือร้าน Farmer Shop

วันศุกร์ที่ 18 มกราคม 2556 เวลา 15.00 – 15.15 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นางสาวณัฐกานต์	สหัชรินทร์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
4. นางสาววสินธรา	ชวยเชิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 15.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้กล่าวเปิดการประชุมเพื่อติดตามการทำร่างคู่มือของผู้ที่ได้รับมอบหมายในหน่วยต่างๆ ตามที่ได้ประชุมเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2555 โดยนางสาวณัฐกานต์ได้ส่งร่างให้ ผอ.สว.สก. ทั้งสิ้น 3 หน่วย ได้แก่ ทำเลที่ตั้งและการจัดบรรยากาศภายในร้าน การกำหนดราคา และเทคนิคหลักการจัดการการสั่งซื้อสินค้า ซึ่ง ผอ.สว.สก. ได้กล่าวถึงแนวทางในการเขียนคู่มือ โดยต้องการให้มียอดประกอบในแต่ละหน่วยดังนี้คือ 1. เกริ่นนำ/ ทฤษฎี ของหัวข้อนั้น 2. ระเบียบ/ นโยบาย/ แนวปฏิบัติ 3. Do & Don't ซึ่งเนื้อหาอยากให้นำข้อมูลจากประสบการณ์จริงที่ได้ปฏิบัติงาน และศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อที่แต่ละคนทำ โดยเมื่อทำเสร็จให้ส่งให้ ผอ.สว.สก. ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งหากมีข้อสงสัยสามารถขอคำปรึกษาจาก ผอ.สว.สก. ได้ทุกเมื่อ

ผอ.สว.สก. ได้มอบหมายให้นางสาววสินธรา จัดทำแผนการถ่ายโอนงานให้แก่ นางสาวอรสิริ ซึ่งต้องทำคู่มือการใช้โปรแกรมควบคู่กับการทำคู่มือร้าน Farmer Shop ด้วย ซึ่งอาจแบ่งคู่มือเป็นบทๆ และเสนอให้ ผอ.สว.สก. พิจารณาก่อน โดยคาดว่าจะดำเนินการทำคู่มือและถ่ายโอนงานให้เสร็จภายในสิ้นเดือนกุมภาพันธ์นี้

เลิกประชุมเวลา 15.15 น.

รายงานการประชุมย่อยการเตรียมจ่ายเงินเฉลี่ยคืนสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop

วันอังคารที่ 22 มกราคม 2556 เวลา 13.45-14.10 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาววสินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
3. นางสาววรวรรณ	ดาวเจริญ	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 13.45 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้กล่าวเปิดการประชุม โดยนางสาววสินธรา รายงานระเบียบการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกดังนี้

1. สมาชิกที่ได้รับเงินเฉลี่ยคืนต้องมียอดซื้อสะสมตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555 ตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไป (ซึ่งยอดซื้อสะสมไม่นับรวมยอดซื้อสินค้าจากบูทโครงการ ประชาสัมพันธ์อื่นๆ ที่โครงการร้าน Farmer Shop ได้จัด ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555 เช่น โครงการของขวัญปีใหม่ 2554 และ 2555, บูทอาหารเพื่อสุขภาพ, งานมหกรรมสกว. ฯลฯ เป็นต้น)

2. สมาชิกที่เข้าเงื่อนไขข้อที่ 1 จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนในอัตราร้อยละ 3 จากยอดซื้อสะสมของสมาชิกแต่ละราย ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2555

3. สมาชิกที่มียอดซื้อสะสมตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 – 31 ธันวาคม 2554 ต่ำกว่า 300 บาท จะได้รับของที่ระลึกจากโครงการร้าน Farmer Shop ตามที่ประชุมเห็นสมควร

4. ระยะเวลาการแจกเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนซื้อ ให้ติดประกาศภายในเดือน มกราคม 2556 และดำเนินการแจกเงินเฉลี่ยคืนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2556 หากพ้นจากระยะเวลาที่กำหนดให้นำเงินคืนเข้าบัญชีโครงการร้าน Farmer Shop ต่อไป

จากระเบียบดังกล่าว ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาสมาชิกที่มียอดซื้อต่ำกว่า 300 บาท มีมติว่าจะไม่แจกของที่ระลึกดังที่ได้กล่าวไว้ตามระเบียบข้างต้น เนื่องจากที่ประชุมพิจารณาตามเจตนารมณ์ของการเฉลี่ยเงินคืนว่าต้องการคืนกำไรแก่สมาชิกที่ซื้อสินค้าประจำ และมีความเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งนี้ พบว่า มีสมาชิกที่ได้รับเงินเฉลี่ยคืน จำนวนทั้งสิ้น 291 ราย รวมมูลค่าเงินเฉลี่ยคืน 10,583.00 บาท ที่ประชุมจึงมีมติให้นางสาววรวรรณ เป็นผู้จ่ายเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกตามระเบียบข้างต้น ในวันอังคารและพฤหัสบดีของเดือนกุมภาพันธ์ 2556 เวลา 12.30 – 16.30 น. และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าว ให้นางสาววรวรรณรายงานผลการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนด้วย

จากนั้นที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาจำนวนเงินที่ขออนุมัติเบิกจ่ายเงินเฉลี่ยคืนงวดแรก ซึ่งมีมติให้นางสาววสินธราทำการเบิกเงินจำนวน 5,000 บาท ให้นางสาววรรรณ และให้ดูแลจัดการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้สมาชิก หากเงินดังกล่าวใกล้หมดให้นางสาววสินธรา ดำเนินการเบิกเงินงวดต่อไปอีก 5,000 บาท เพื่อให้นางสาววรรรณจ่ายเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกต่อไป

ทั้งนี้ ให้นางสาววรรรณดำเนินการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นสมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop และประชาสัมพันธ์โครงการบรรยายพิเศษ “การดูแลสุขภาพด้วยพืชสมุนไพร” ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 ซึ่งเป็นการคืนกำไรแก่สมาชิกร้าน Farmer Shop ในทางหนึ่งด้วย

เลิกประชุมเวลา 14.10 น.

รายงานการประชุมคณะกรรมการศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ครั้งที่ 1/2556

วันพุธที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2556 เวลา 14.15 – 15.30 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. น.ส. สายสุดา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. น.ส. พุสดี กลิ่นเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
4. นายพรพงษ์ แสงนาค	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 14.15 น.

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท) เป็นประธานในที่ประชุม กล่าวเปิดการประชุมและให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

2.1 การจัดทำวารสารคนสหกรณ์ ฉบับที่ 19 (เดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2556)

หน้าปก: ที่ประชุมร่วมกันพิจารณารูปแบบหน้าปกวารสาร ฉบับที่ 19 สรุปว่า ธีมหลักจะเป็นการปล่อยของ ซึ่งหมายถึง การสื่อสารกับผู้อ่านวารสารว่าสถาบันฯ มีนวัตกรรมหรือชุดความรู้ที่ได้จากงานวิจัย และสถาบันฯ กำลังจะปล่อยของเหล่านี้เพื่อถ่ายทอดความรู้ในลำดับต่อไป โดยจะนำเสนอผ่านรูปตะกร้าหรือกระเช้าของขวัญที่มีลูกโป่งหรือรูปผลไม้ที่อยู่ในตะกร้า และลูกโป่งหรือผลไม้แต่ละลูกจะแทนชุดความรู้ หรือนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัยแต่ละชิ้นงาน เช่น VN&F platform หรือ SEE เป็นต้น และด้านล่างของตะกร้าเขียนข้อความว่า “ผลิตภัณฑ์งานวิจัย/ ผลผลิตงานวิจัย” โดยใช้พื้นปกเป็นสีแดง

ปกใน: รายชื่อที่ปรึกษา ให้เปลี่ยนชื่อจากเดิม “สิริ ชัยสิริ” เป็นชื่อคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์คนใหม่ และ เพิ่มชื่อเลขฯ ส.ป.ก. โดยมอบให้คุณพุสดี กลิ่นเกษร เป็นผู้ดูแล

2.1.1 บทความในวารสาร

1. ในแวดวงคนสหกรณ์

- บทความเรื่อง “สหกรณ์ ชี้นำแนวปฏิบัติที่ดีในการแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก” ข้อมูลจากเวทีสนทนา “กลไกการฝึกอบรมฯ สอ.” เรียบเรียงโดย ซาโกะ จัง

- บทความเรื่อง “หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงของสหกรณ์ออมทรัพย์” โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

- สัมภาษณ์ผู้นำสหกรณ์ 1 แห่ง
- 2. มุมมองจากคนแดนไกล
 - งานแปลบทความต่างประเทศ เรื่อง Business model รูปแบบใหม่
- แนะนำสหกรณ์ในประชาคมอาเซียน (เลือก 1 ประเทศ ในวารสารแต่ละฉบับ เริ่มตั้งแต่ฉบับที่ 19 เป็นต้นไป) เขียนโดย อ.วิระ คำวิเศษณ์ จาก มูลนิธิพัฒนาสหกรณ์แห่งเอเชีย

3. เติมความรู้

- บทความเรื่อง เกษตรวิสัยเล่าเรื่อง “การเตรียมพร้อมของการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสหกรณ์การเกษตร” โดย คุณบุญล้วน อุดมพันธ์

- บทความเรื่อง “ว่าด้วยการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม VN&F platform” โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

- บทความเรื่อง “ข้าว” โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์

- เล่าเรื่อง “สหกรณ์ : นวัตกรรมอันงดงามข้ามศตวรรษ” โดย สว.สก.

4. เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย

- ว่าด้วยเรื่อง PAR โดย คุณสุสติ กลิ่นเกษร

- เรื่อง “การถ่ายโอนความรู้สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม จาก มก. สู่ ส.ป.ก.”

- โครงการความร่วมมือ มก.-ส.ป.ก.

- ในแวดวงผู้ประสานงาน โดย คุณสายสุดา ศรีอุไร

- ควันหลง บู๊ทงานเกษตรแฟร์ (ข้าวคุณธรรม/ข้าวเกิดบุญ) โดยคุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ ผู้ดูแลโครงการซื้อข้าวจากชาวนา

5. ติดตามความเคลื่อนไหวในแผนพัฒนา

- เรื่อง “ผู้นำชาวนามีอาชีพรุ่นบุกเบิก (ชัยนาท)” โดย คุณธราภรณ์ ศรีงาม

- เรื่อง “ติดตามงานสหกรณ์ ...วาระแห่งชาติ” โดย คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง

6. นานาสาระ

- “เขาว่าอย่างนั้น ผมว่าอย่างนี้ คุณว่ายังไง” โดย อาจารย์วรเทพ ไททยาโรจน์

- เรื่องสุขภาพ โดย คุณวรวรรณ (คุณพลอย)

2.1.2 การจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร (Sponsor)

คุณสายสุดา ศรีอุไร รายงานการจัดการจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร ซึ่งขณะนี้ผู้สนับสนุนต่อเนื่อง ได้แก่ ชสอ. ชสท. และ สอ.จุฬาฯ สำหรับ ชสค. และ สทประกันชีวิต หมควาระการสนับสนุน ซึ่งได้ดำเนินการติดตามแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการตอบรับ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท รับประสานงานกับ ชสค. และ บมจ. สหประกันฯ เพื่อขอการสนับสนุนการจัดพิมพ์ต่อไป และมอบให้คุณสายสุดา ศรีอุไร หาช่องทางติดต่อขอการสนับสนุนจากหน่วยงาน สสส. เพิ่มเติมด้วย

2.2 ติดตามความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ

คุณพรพงษ์ แสงนาค เจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์สถาบันฯ รายงานความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ โดยจะเน้นเรื่อง Search engine ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพบลิงค์เชื่อมต่อเข้ามาที่เว็บของสถาบันฯ มากขึ้นเมื่อทำการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ เช่น กูเกิ้ล ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมใช้บริการค้นหาต่างๆ มากที่สุดในโลก เช่น ถ้ามีคำใดปรากฏในหน้าเว็บสถาบันฯ บ่อยๆ จะทำให้เว็บไซต์กูเกิ้ลเก็บข้อมูลและแสดงผลเมื่อมีผู้สืบค้นคำนั้นๆ เช่น คำว่า การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop เป็นต้น

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีคำแนะนำดังนี้

1. เรื่อง Search engine ให้เน้นการค้นหาคำว่า การค้าที่เป็นธรรม ธุรกิจฐานสังคม และ Farmer Shop เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อได้รับข่าวจากผู้เขียนข่าวแล้ว ให้คุณพรพงษ์ เป็นผู้คัดกรองการใช้คำในข่าวให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการสืบค้นข้อมูลด้วย search engine

2. ปรับแก้ไขหน้าแรกของเว็บไซต์สถาบันฯ เรื่องประกาศโครงการอบรมผู้ตรวจสอบกิจการฯ รุ่นที่ 12 ในภาพด้านซ้ายมือที่เป็นตารางแสดงคำที่เป็นอัตลักษณ์ของผู้ตรวจสอบฯ ของโครงการฯ โดยขอให้ปรับแก้ไขสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของแต่ละรุ่นที่ได้คิดไว้ และให้ดูสวยงามเชื่อมโยงกันมากขึ้น

3. ภาพกราฟแสดงราคาข้าว ให้ปรับการเปลี่ยนรูปภาพให้ช้าลง และแก้ไขหัวเรื่องจากเดิมที่นำไปไว้ในโครงการซื้อข้าวจากชาวนา ให้เพิ่มหัวข้อใหม่เป็น “ระบบสารสนเทศราคาข้าวหอมมะลิ” ทั้งนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท มอบให้คุณพรพงษ์ ศึกษารูปแบบจากเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นตัวอย่าง

4. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ขอให้คุณพรพงษ์ แสงนาค ทำตาราง portfolio การทำงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอรายงาน โดยขอให้เพิ่มรูปแบบและหาวิธีการเพื่อดึงดูดความสนใจให้มีผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ของสถาบันฯ เพิ่มมากขึ้น

วาระที่ 3 อื่นๆ

ไม่มี

เลิกประชุม เวลา 15.30 น.

รายงานการประชุม

พิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระหว่าง
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ และบริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียเม้ง

วันที่ 25 มกราคม 2556 เวลา 08.00–09.15 น.

ณ ห้องประชุม 9 ชั้น 2 อาคารสานนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. รศ.วุฒิชัย	กปิลกาญจน์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. คุณวัลลภ	มานะธัญญา	กรรมการผู้จัดการใหญ่
4. คุณมนัส	ชูผลกา	ผู้จัดการทั่วไปอาวุโส
สายบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์กร
5. คุณสุธีร์	ธีระกิตติพงษ์	กรรมการผู้จัดการ
6. รศ.ดร.ณรงค์	กู่เจริญประสิทธิ์	หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มก.
7. ผศ.ดร.ทิพรัตน์	พงษ์ธนาพาณิชย์	คณะเศรษฐศาสตร์
8. ดร.วินัย	พุททกุล	คณะเศรษฐศาสตร์

เริ่มประชุมเวลา 08.00 น.

พิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ และบริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด โดย
รศ.วุฒิชัย กปิลกาญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นตัวแทนลงนามในบันทึกข้อตกลง
โดยมี ดร.ดำรงค์ ศรีพระราม รองอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการและ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท
ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ลงนามเป็นสักขีพยานในฝ่ายของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในส่วนของ บริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด มีคุณวัลลภ มานะธัญญา กรรมการ
ผู้จัดการใหญ่ เป็นตัวแทนลงนาม โดยมีคุณมนัส ชูผลกา ผู้จัดการทั่วไปอาวุโส สายบริหารทรัพยากร
มนุษย์และองค์กร และคุณสุธีร์ ธีระกิตติพงษ์ กรรมการผู้จัดการ ลงนามเป็นสักขีพยาน

นอกจากนี้ยังมี รศ.ดร.ณรงค์ กู่เจริญประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ คณะ
เศรษฐศาสตร์ มก. ,คณะนักวิจัยโครงการหลักสูตรชาวนามีอาชีพ ผศ.ดร.ทิพรัตน์ พงษ์ธนาพาณิชย์
รศ.ดร.วินัย พุททกุล,และคุณเก็นศักดิ์ ศรีสวย และตัวแทนจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้
และคุณภาพของเยาวชน เข้าร่วมเป็นเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามดังกล่าว

เบื้องต้นทั้ง 2 หน่วยงานมีแนวทางความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงใช้
อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 ราย

โดยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จะให้การสนับสนุนหลักสูตรลูกชาวนามืออาชีพในการ
จัดการเรียนรู้แก่เกษตรกร ปลูกจิตสำนึก ปรับวิธีคิดและเพิ่มพูนความรู้การจัดการใช้อุปทานแก่
เกษตรกร

ทาง บริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด โดยทีมงานผู้เชี่ยวชาญจะเข้ามาถ่ายทอด
อบรมเรื่องการส่งเสริมการผลิตเพื่อลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตและการรวบรวมผลผลิตแก่เกษตรกรที่เข้า
ร่วมโครงการ โดยคาดหวังว่าการดำเนินโครงการนี้จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ไม่น้อย
กว่า 60% ต้นทุนการผลิตลดลงไม่น้อยกว่า 40% และทำให้ชาวนามีการปรับวิธีคิดและวิธีการผลิต
ภายใต้โซ่อุปทานที่ยั่งยืน

ปิดประชุมเวลา 09.15 น.

รายงานการประชุม

ผู้ประสานงานฝ่ายชุมชนและสังคมและผู้ประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ปี 2556

วันที่ 30-31 มกราคม 2556 เวลา 09.00-16.00 น.

ณ โรงแรมบัดดี้ โอเรียนทอล ริเวอร์ไซด์ ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1	ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย	รอง ผอ.สกว./ผอ.ฝ่ายชุมชนและสังคม
2	คุณชูชะอาด กันธรรส	รองผู้อำนวยการบริหารด้านนโยบายและแผน สกว.
3	คุณเบญจมาศ ตีระมาศวณิช	ผู้ประสานงานอาวุโส สกว.
4	คุณพิชชา ขจรเกียรติสกุล	ผู้จัดการตรวจสอบภายใน สกว.
5	คุณปกรัฐ กนกธนาพร	เจ้าหน้าที่ทรัพยากรสิ่งทางปัญญา สกว.
6	คุณอาภา อนันตกุล	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย
7	คุณเบญญาภา มารินทร์	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย
8	คุณจุฑารัตน์ ทนชัย	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย
9	คุณดวงพร ปานอุทัย	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย
10	คุณสมชาย สว่างจิตร	เจ้าหน้าที่สนับสนุนโครงการ
11	คุณธิติมาพร แก้วกำเหนิด	เจ้าหน้าที่สนับสนุนทั่วไป
12	ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ประสานงานฝ่ายชุมชนและสังคม

13	พล.ต.ต.ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	ชุดกระบวนการยุติธรรม-ตำรวจ
14	พ.ต.ต.หญิงนันทัฐชนก พรหมภาณุเสถียร	ชุดกระบวนการยุติธรรม-ตำรวจ
15	พ.ต.ต.ปริตร สังขนันท์	ชุดกระบวนการยุติธรรม-ตำรวจ
16	ร.ต.อ.พัชระ รัตนประเสริฐ	ชุดกระบวนการยุติธรรม-ตำรวจ
17	รศ.สุรัสวดี ทุ่งพยนต์	สถาบันพัฒนาสยาม
18	ดร.กนต์ธีร์ นุชสุวรรณ	สถาบันพัฒนาสยาม
19	คุณพิชญาพร จำปาทอง	สถาบันพัฒนาสยาม
20	คุณพิชญ์ชญา สุทรแตร	สถาบันพัฒนาสยาม
21	รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
22	คุณสายสุดา ศรีอุไร	สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
23	ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์	ศูนย์ประสานการศึกษานโยบายที่ดิน

24	รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ	โครงการจัดตั้งหน่วยจัดการกลางโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญา
25	คุณอภิรดี มณีโชติ	โครงการจัดตั้งหน่วยจัดการกลางโครงการ เพาะพันธุ์ปัญญา
26	ดร.เจ็อบจันทร์ จงสถิตอยู่	โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการติดตาม และพัฒนาครู (ระบบ Coaching)
27	ดร.ยุวดี คັນสนีรัตน์	โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการติดตาม และพัฒนาครู (ระบบ Coaching)
28	ดร.จุฬากร มาเสถียรวงศ์	สถาบันรามจิตติ
29	ดร.นันทิศา จันทร์รางคู่	สถาบันรามจิตติ
30	คุณเก็นศักดิ์ ศรีสวຍ	สถาบันรามจิตติ
31	คุณอนุช อภาภิรม	โครงการวารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิง พื้นที่
32	คุณจินตนา นนทะกา	โครงการวารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิง พื้นที่
33	คุณกรรณิการ์ หุตะแพทย์	โครงการวารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิง พื้นที่

ผู้ประสานงาน ABC

34	ผศ.ดร.ไชยวรรณ วัฒนจันทร์	โครงการการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง
35	คุณดวงพร รักขพันธุ์	โครงการการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง
36	คุณจิรिका นุตาลัย	โครงการวิจัยการพัฒนาระบบประเมินผลแบบ เสริมพลังเพื่อการพัฒนาพื้นที่
37	คุณแมน ปุโรทกานนท์	โครงการวิจัยการพัฒนาระบบประเมินผลแบบ เสริมพลังเพื่อการพัฒนาพื้นที่
38	คุณบุญเยี่ยม เหลาสะอาด	โครงการวิจัยการพัฒนาระบบประเมินผลแบบ เสริมพลังเพื่อการพัฒนาพื้นที่
39	คุณเอกชัย ปิ่นแก้ว	โครงการวิจัยการพัฒนาระบบประเมินผลแบบ เสริมพลังเพื่อการพัฒนาพื้นที่

40	คุณนิธิภา อุดมสวัสดิ์	โครงการวิจัยการพัฒนาระบบประเมินผลแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนางานพื้นที่
41	รศ.ดร.ศักดิ์ดา จงแก้ววัฒนา	สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
42	ดร.สายบัว เข้มเพชร	สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
43	ผศ.พัชริน ดำรงกิตติกุล	ผู้ประสานงานความร่วมมือและเชื่อมโยงพื้นที่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ
44	ดร.อินทิรา ซาฮีร์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
45	ผศ.จำลอง คำบุญชู	โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดลำปาง
46	ดร.กิตติ ัสัจจาวัฒนา	ผู้ประสานงานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์
47	รศ.ดร.เสมอ ถาน้อย	ผู้ประสานงานโครงการพัฒนางานวิจัยและการสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
48	ผศ.ดร.วสุ อมฤตสุทธิ	โครงการพัฒนางานวิจัยและการสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี
49	รศ.ดร.ชิตณรงค์ ศิริสถิตย์กุล	โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่ระหว่าง มวล. และ สกว.
50	ผศ.ดร.สุธรรม นียมवास	โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดสงขลาแบบสร้างสรรค์
51	คุณศศิธร คงทอง	โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดสงขลาแบบสร้างสรรค์
52	ดร.ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ	โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งหน่วยจัดการความรู้และวิจัยชุมชน สู่การแก้ไขปัญหาหนี้สินของจังหวัดอุดรดิตถ์
53	รศ.ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส	โครงการเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนจังหวัดนครราชสีมา

54	ผศ.วัชรกร พาหะนิษฐ์	โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย บูรณาการการเรียนการสอนระดับคณะเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา
55	ดร.พิชญ์สินี อริยะกตวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
56	ดร.ปกรณ์ชัย สุพัฒน์	โครงการกระบวนการขับเคลื่อน มหาวิทยาลัยกับการรับใช้สังคมและชุมชน พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
57	ดร.จักรพันธ์ โสมะเกษตริน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น.

ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม (ฝ่าย 4) กล่าวเปิดและชี้แจงวัตถุประสงค์การประชุมในครั้งนี้ เป็นการประชุมผู้ประสานงาน ใน 2 ส่วน คือ ผู้ประสานงานฝ่าย 4 และผู้ประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ การทำงานของฝ่าย 4 มีชุดโครงการต่างๆ เน้นในเรื่อง ฐานล่าง คือ การสร้างความเข้มแข็ง โดยเน้นกระบวนการสร้างเรียนรู้ ข้างบนคือเน้นการสร้างระบบ งานที่ฝ่าย 4 เป็น spectrum เน้นลงข้างล่าง มีชุดโครงการที่ทำมานานแล้ว เช่น กลุ่มการศึกษา โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา ระบบ coaching ครู งานการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ชุดการจัดการที่ดิน เรื่องการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจ ชุดสหกรณ์ ชุดตำรวจ เป็นงานในเชิงสังคม และงานที่ขึ้นมาใหม่ในระยะหลัง คือ ชุดมรดกทางวัฒนธรรม โครงการการจัดการความขัดแย้งของเขื่อนปากมูล และงานที่ทำร่วมกับฝ่ายอื่น ได้แก่ ฝ่าย 1 ชายแดน เพื่อนบ้าน ฝ่าย 2 ทำเรื่องเกษตร อาชีพ ฝ่าย 3 สวัสดิภาพ สาธารณะ ทำเรื่องทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ฝ่าย 4 สังคมวัฒนธรรม ฝ่าย 5 อุตุสหกรรม ฝ่ายท้องถิ่น ทำเรื่อง community base งาน ABC ที่ สกว. ทำอยู่ มี 4 ประเด็น คือ เรื่องการจัดการน้ำ เรื่องการเจรจาการค้า มีข้อสังเกตว่า โจทย์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมา มัน emerge ต้องทำงานข้ามฝ่ายมากขึ้นเรื่อยๆ งานในกลุ่ม SRI ไม่มีคนดูแลเฉพาะ อย่างประเด็นเรื่อง 3 จังหวัดชายแดนใต้ จะมีประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคง มาเลเซีย ชายแดน จะต้องเกี่ยวข้องกับหลายๆ ฝ่าย ทั้งฝ่าย 1 ฝ่าย 4 ฝ่ายท้องถิ่น

แนะนำชุดโครงการวิจัย และความก้าวหน้าการทำงาน of โครงการวิจัยภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน

(1) ชุดนโยบายที่ดิน โดย ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์

งานนโยบายที่ดินที่ดำเนินการนั้น เป็นการรວມນັກວິຊາການທີ່ສົນໃຈເລື່ອງທີ່ດິນເຂົ້າໄວ້ ມາ ຮ່ວມງານແລະພັດທະນາໂຄງການວິຊາ ແນວຄິດທີ່ວ່າປະເທດເຮົາມີບັນຫາອະໄກເຖິງກັບທີ່ດິນບ້າ ມີໃຜສົນໃຈທ່າ

วิจัยบ้าง ส่วนมากอยู่ในหน่วยราชการ ประเด็นมุ่งไปที่สิทธิเกี่ยวกับที่ดิน มูลค่า สิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรม การถือครอง ระบบข้อมูล ที่มีผลกระทบกับคนอย่างมหาศาล

ผลการวิจัยที่ได้มา จะเก็บรวบรวมความรู้ มีเจ้าหน้าที่รวบรวมองค์ความรู้ไว้ เกิดการนำไปใช้ในระดัการตัดสินใจ

การขับเคลื่อนงานวิจัย โดยการนำองค์ความรู้เกี่ยวกับที่ดิน มีเรื่องผังเมือง Climate change อาเซียน กันชน การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม สิทธิชุมชน คนต่างด้าวที่เข้ามาถือครองที่ดิน การบุกรุกป่าไม้ การปกครองดูแลที่ราชพัสดุ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปาล์ม ยางพารา เอกสารสิทธิ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นโครงการวิจัยที่ผ่านมา

โครงการที่ผลักดันไปสู่นโยบาย ช่วงรัฐบาลที่แล้ว มีเรื่องสิทธิชุมชน โฉนดชุมชน ธนาคารที่ดิน ภาษี การเช่าที่ดิน เรื่องการถือครองโดยบุคคลต่างด้าว ซึ่งเป็นประเด็นของทั้งโลก งานวิจัยเหล่านี้ได้ถูกนำไปพูดคุยในระดับนโยบาย นอกจากนั้นยังมีเรื่องการใช้ทรัพยากร เกาะเต่า มีความสำคัญมากในภาคใต้ โดยการพยายามเสนอทางการแก้ไขที่เหมาะสม เรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน พยายามใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ เรื่องการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในอนาคต เรื่องบทบาทของจีน ในการลงทุนในกลุ่มอาเซียน เรื่องน้ำท่วม เรื่องพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง เรื่องที่ดินชายฝั่ง

การใช้ประโยชน์ของงานวิจัย เช่น การผลักดันทั้งในสภา เป็นที่ปรึกษาของกรรมาธิการ หลายชุด เพราะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีหน่วยงานเชิญไปให้ข้อมูล ในด้านนโยบาย คือ ได้นำแนวคิดไปใช้ ออกกฎหมายระเบียบสำนักงานกษัตริย์ มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นมา แต่ยังมีปัญหาเรื่องการเปลี่ยนรัฐบาล ในด้านการเผยแพร่ความรู้ มีการประชุม สัมมนา บรรยาย ในที่ต่างๆ

(2) ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม

โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ชุดการวิจัยการพัฒนาสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ต่อยอดมาจากโครงการตั้งแต่ ปี 2543 มี Road Map ที่นำเสนอ สกว.ว่าจะทำงาน 1 ทศวรรษ ตั้งแต่ 2549 มาเป็นชุดโครงการ 9 จังหวัด 36 จังหวัด มาเป็นโครงการเชิงพื้นที่ และเชิงประเด็น สิ่งที่ต้องการเห็นในอนาคต คือ คนในสังคมมีจิตวิญญาณร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาประเทศ แนวคิดสำคัญ คือ อัตลักษณ์การสหกรณ์มาใส่ที่ตัวคน ให้คนเปลี่ยนแปลง ไปพัฒนาขับเคลื่อนองค์กรให้เข้มแข็ง และสร้างเครือข่าย

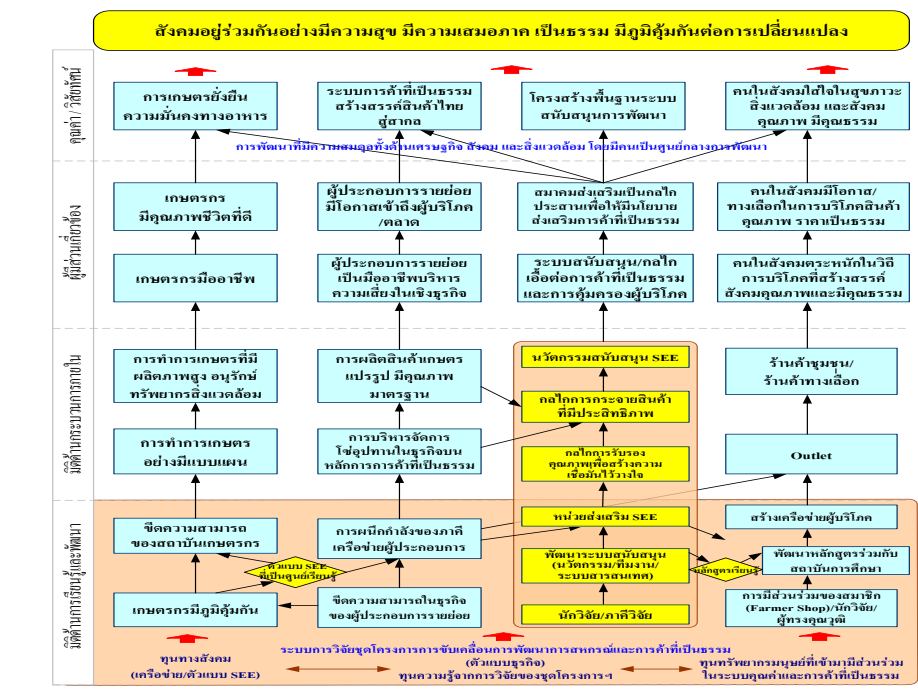
การพัฒนางาน เน้นไปที่บริหารจัดการชุดโครงการวิจัยในฐานะผู้ประสานงานชุดโครงการ หลังจากทำงานวิจัยได้ 3 ปี ได้ตั้งสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้การทำงานเมื่อได้ชุดความรู้ ได้นวัตกรรม เอาไปใช้ประโยชน์ในการบริการวิชาการและเชิงนโยบาย ได้สร้างชุมชนการเรียนรู้ภายใต้กรอบคิดการขับเคลื่อนสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม จะเห็นพัฒนาที่ผ่านมาระหว่าง ปี 2543 และ ปี 2555 งานวิจัยจะเป็นการนำชุดความรู้ไปในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ประเด็นในแผนสหกรณ์ระดับชาติ 2 แผนติดต่อกัน ใช้เวลาประมาณ 8 ปี แม้จะไม่สำเร็จในเชิง

พฤติกรรม เพราะงานวิจัยของเราสวนทางกับรัฐบาล รัฐบาลร่างกรอบแข่งๆ ไม่ได้เป็นกลไกประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วม ใช้คุณค่าสหกรณ์นำทาง แต่งานของเรามีการทำงานแบบ bottom up ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นทิศทางการดำเนินงาน

ได้ชุดความรู้มาเป็นจำนวนมาก ได้ V&N Platform กรอบระบบพัฒนาคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม ซึ่งให้เห็นอัตลักษณ์ของสหกรณ์ ใช้กลไกไปรวมตัวกับประชาชน และให้ประชาชนมาขับเคลื่อนองค์กร สร้างระบบธุรกิจที่นำไปแก้ปัญหาความยากจน แก้ไขความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม

ปี 2555 ที่ผ่านมามีสรุปเป็นกรอบตัวแบบธุรกิจฐานสังคม เห็นได้ชัดเจนว่าสหกรณ์บ้านเราไม่ได้เป็นแบบอัตลักษณ์จริงๆ ที่ผ่านมามีเป็นเครื่องมือของรัฐ งานตัวตนที่เป็นอัตลักษณ์ของสหกรณ์เป็นงานธุรกิจฐานสังคม เป็นกรอบที่จะขับเคลื่อนต่อไป

กรอบยุทธศาสตร์ในปี 2556 ใช้กรอบการพัฒนาธุรกิจฐานสังคมบนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 คุณค่าที่จะเกิดขึ้นกับชุดโครงการ เอาชุมชน นักวิจัย ชุมชนที่ก่ออายุ 12 ปี มุ่งสู่การพัฒนาเกษตรที่ยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหาร แห่งเสาหลักกลยุทธ์ จะสร้างการค้าที่เป็นธรรม เป็นเรื่องการพัฒนาโครงการพื้นฐาน ระบบสนับสนุน จะใช้ชุดโครงการ ตัวตนของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และภาคีต่างๆ ร่วมงานกัน สร้างระบบสนับสนุน ส่วนใหญ่จะเป็นชุดความรู้ หลักสูตรเรียนรู้ และ coach เป็นการสร้างกระแสกับประชาชนทั่วประเทศโดยการนำตัวแบบธุรกิจ เช่น Farmer shop แปรนต์ข้าวคุณธรรม ข้าวเกิดบุญ ไปกระตุ้นกระแสให้คนในสังคมใส่ใจสิ่งแวดล้อม สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพ โดยเข้ามามีส่วนร่วมกับงานสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ซึ่งมีตัวแบบธุรกิจหลายประการ

แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

การดำเนินการวิจัยตลอด 12 ปี ได้ชุดความรู้ เช่น เครือข่ายคุณค่า สร้างคน สร้างองค์กร สร้างเครือข่าย การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรื่องของการพัฒนาผู้นำ สามารถเป็นหลักสูตรเรียนรู้ได้ 1 หลักสูตร ตัวชีวิตที่ออกมาจากหลักสูตรนี้จะเป็นคนที่มีจิตสำนึกการพึ่งพาร่วมมือกัน ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วิธีคิดแบบใหม่ที่มององค์รวมการทำงานแบบมีแบบแผน มีทักษะ มีอาชีพ ที่สำคัญคือการเพิ่มพูนความรู้ทางปัญญาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

ในเรื่องของการพัฒนาองค์กรเข้มแข็ง สิ่งที่ทำมา 12 ปี ที่ทำกับสถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ ทำได้ดีถ้าผ่านกระบวนการ องค์กรเข้มแข็ง มองการพัฒนาที่ยั่งยืน สิ่งที่จะยกระดับคือทำอะไรให้ใช้อัตลักษณ์ในเรื่องการพึ่งพาและร่วมมือกัน นำประโยชน์ให้กับสมาชิกและชุมชนอย่างแท้จริง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

หากมองเรื่องความยั่งยืนในการบริหารจัดการโซ่อุปทาน ออกแบบธุรกิจใหม่ สร้างตัวแบบธุรกิจ เป็นเรื่องการพัฒนา ตัวแบบ Farmer Shop เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย เครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม ซึ่งเป็นการรวมคนและบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์

ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องตัวแบบธุรกิจฐานสังคม ซึ่งเป็นสหกรณ์ แต่ไม่เหมือนกับที่รัฐบาลทำ โดยประชาชนมาร่วมตัวกัน ใช้คุณค่าสหกรณ์อย่างเข้มแข็ง อย่างเช่นตัวแบบที่ประกาศเกียรติคุณ กำหนดยุทธศาสตร์ของชาติ มีคนเข้ามามีส่วนร่วม การนำเอาชุดความรู้การเชื่อมโยงโซ่อุปทานมาใช้สหกรณ์ เชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา เอกชน เช่น มีการลงนาม MOU ระหว่างสถาบันเกษตรกร ร่วมกับเจียเม็งที่ผลิตข้าวหอมมะลิ และจะนำข้าวถ้วยไปขาย Road Shop ในต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย เกาหลี มาเลเซีย

ประเด็นยุทธศาสตร์จะตอบโจทย์ 3 ประการ คือ การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมไปพัฒนาด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างโอกาสประชาชนขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ลดผลกระทบความไม่เป็นธรรมในเชิงเศรษฐกิจ ฝึกทักษะการจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจ มีการเรียนรู้การขับเคลื่อนธุรกิจตามกรอบการค้าที่เป็นธรรม สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทิศทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม ซึ่งจะให้ประชาชนมีทักษะ ในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการที่ยั่งยืน ด้านสังคม ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียม เสมอภาค สร้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยกลไกของงาน ปลุกจิตสำนึกให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีการสร้างสรรค์สังคมเรียนรู้ ปี 2556 จะมีศูนย์เรียนรู้มีชีวิต บนฐานงาน 5 ชั้น เช่น ข้าวคุณธรรม ตลาดสุขใจ ผลไม้ ยางพารา และ Farmer Shop เป็นศูนย์เรียนรู้ที่ให้เผยแพร่ความรู้มากขึ้น ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างกลไกธุรกิจฐานสังคม ในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด กับวิถีชีวิต ในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

• *ความเห็นเพิ่มเติม จาก อ.สีลาภรณ์*

- ชุดสหกรณ์จะเห็นว่าลงน้ำหนักกับการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ค่อนข้างมาก เพราะสหกรณ์เป็นเรื่อง Dynamic ต้องพร้อมการเคลื่อนตัวอย่างไร กลุ่มงานที่ทำงานเรื่องการเรียนรู้ของชุมชนจะอยู่นิ่งๆ ไม่ได้ เพราะชุมชนมีการเติบโต มีความแข็งแรงที่สูงขึ้น เป็นตัวอย่างที่ดี โดยเฉพาะสำหรับงานในพื้นที่ ต้องคิดการมองเชิงยุทธศาสตร์ คุบัจจัย ดูการแทรกแซงจากทางภาครัฐ

- ชุดนโยบายที่ดิน การ Generate โครงการย่อยไปในพื้นที่ยังมีไม่มาก ชุดสหกรณ์ จะรวมความรู้ ทิศทางยุทธศาสตร์ แต่ถ้าในพื้นที่ที่มีนักวิจัยจะทำเรื่องนี้มาขอข้อมูล มาปรึกษาได้ แต่ไม่ใช่เป็นการ Generate นักวิจัยไปทำในพื้นที่ ชุดที่ดิน จะมี Generate แต่หานักวิจัยยาก ถ้าอยู่ตามมหาวิทยาลัย สามารถมาปรึกษาในเชิง Issue ได้ เป็นตัวอย่างการเชื่อมโยงกันระหว่างงาน Issue กับ งานในพื้นที่

(3) โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา

โดย รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ

โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เป็นโครงการการวิจัย ที่มาคือ เป็นการขยายต่อจากยุววิจัย โดยเชื่อมกับธนาคารกสิกรไทย เป็นเวลา 5 ปี ทำ 80 โรงเรียน 19 จังหวัด 8 มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ปีหนึ่ง 800 โครงการ นักเรียน 3,000 ขึ้น โดยที่บทบาทของแต่ละฝ่าย จากหน่วยงานกลาง คือ อ.สุธีระ มี Steering Committee และจะใช้ความรู้ที่มีอยู่จากยุววิจัยมาประมาณ 9 ปี มาพัฒนากระบวนการ RBL ให้พี่เลี้ยงจังหวัด คือ มหาวิทยาลัย 8 แห่ง สนับสนุนให้ครูทำ RBL (Research Base Learning) เกิดผลกับโรงเรียน โดยครูและนักเรียนเป็นผู้ทำ เกิดเป็นผลงาน RBL และเกิดความเชื่อมโยงกับพื้นที่ ผลที่เกิดกับครู เป็นเรื่องกระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนวิถีคิดของครู ผลกับโรงเรียนมีผลงานทางวิชาการเกิดขึ้น โดยจะทำในระดับโครงการ 3 ศาสตร์ Science Social Human

กรอบคิด คือ ใช้จิตปัญญามาเปลี่ยนจิตใจครู การคิดเชิงระบบ มาทำ Research Base Project นำไปสู่การวิเคราะห์ Critical Thinking สู่ KM/PLC ชุมชนการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมา เมื่อ 5 ปี ถอนตัว PLC ของครูสามารถทำ Research Base Project เพื่อพัฒนาตัวเองได้ ใช้กระบวนการปรับจิตใจ กระบวนการปรับความคิด มีโครงการให้ปฏิบัติ มีวิธีการเรียนรู้

งานที่ทำ 6 เดือน ผีก 2 ทักษะ (จิตปัญญา) (ทักษะ ST) ในกลางน้ำ คือ มีการพัฒนาครู จากนั้นเข้าสู่การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ซึ่งเป็น เฟสที่ 2 ผีกทักษะที่ 3 ผีกทักษะคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ครู ไปพัฒนาครู และครูส่งต่อให้นักเรียน ทำ Research Base Project จากนั้นก็ไปสู่การคิดวิพากษ์ โดยนำเข้าสู่กระบวนการเวทีคิดวิพากษ์ออกมา นำไปสู่ KM/PLC เกิด PDCA ของครู กระบวนการคิดเชิงเหตุผลและคิดวิพากษ์ทั้งหลายจะโยงตั้งแต่ต้นเพื่อตอบโจทย์ผีกทักษะ Critical Thinking

งานต้นน้ำ 6 เดือนแรก ผีกทักษะไปแล้ว แผนงานที่จะทำต่อไป คือ จะเริ่ม Workshop ครู 1 พื้นที่ ประชุมศูนย์พี่เลี้ยง 1 ครั้ง ติดตามพี่เลี้ยงพัฒนาครูเรื่องแผนการสอน เตรียมองค์ความรู้สำหรับ workshop phase 2 แผนงานในอนาคตที่จะทำพฤษภาคม 2556 คือ พัฒนาพี่เลี้ยงให้มีความสามารถพัฒนาครู โดยพี่เลี้ยง สามารถวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา proposal ได้ เป็นที่ปรึกษาการเขียนผลงานวิชาการ พัฒนาครูด้านการคิดเชิงระบบและการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยทำงานแบบ แบบ simulator ให้พี่เลี้ยงปฏิบัติจริง แล้ว AAR กับพี่เลี้ยงในหน้าที่ทำกับครู

วิถีคิด คือ พี่เลี้ยงนำเสนองาน พี่เลี้ยงวิพากษ์ อาจจะศูนย์หนึ่งนำเสนอ ศูนย์หนึ่งวิพากษ์ สลับกัน ส่วนทางหน่วยงานกลาง จะ cut cross คือ ดูพี่เลี้ยง ฝ่าคู ติดตาม และถอดความรู้ โดย

เอาความรู้ มาแนะนำให้กับทางพี่เลี้ยง จะเข้าสู่กระบวนการ AAR เพื่อนำไปสู่คำตอบ คำถาม ใน 5 ข้อ (ความสำเร็จคืออะไร ความสำเร็จเกิดจากปัจจัยอะไร ปัจจัยนั้นเกิดภายใต้เงื่อนไขใด จัดการให้เกิดเงื่อนไขนั้นได้อย่างไร ต่อจากนี้เราจะทำอะไร และไม่ทำอะไร) คือกระบวนการที่หน่วยกับพี่เลี้ยงจะทำงานร่วมกันในอีก 1 ปีข้างหน้า การเป็นพี่เลี้ยงต้องเป็น Coach คือ 1) ต้องรู้เป้าหมาย 2) ต้องรู้จุดบกพร่องที่เป็นเหตุให้ไม่ถึงเป้าหมาย 3) รู้เทคนิค วิธีแก้จุดบกพร่อง 4) แนะนำปฏิบัติและเฝ้าดูปรับปรุง ครูแกนนำในโรงเรียนจะต้องออกแบบพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเข้าใจ สร้างโจทย์ เดือน มิถุนายน ครูกับเด็ก ออกแบบข้อมูลร่วมกัน ครูกับเด็กต้องจัดการการออกแบบข้อมูล เป็น Research Base เขียน Proposal เดือนกันยายน ครูกับเด็กเริ่มทำวิจัย ธันวาคมเปิดเวทีวิเคราะห์สังเคราะห์ วิพากษ์ ใส่ทักษะคิดเข้าไปใหม่ มีนาคมจัดเวทีใหญ่จัดร่วมกับธนาคารกสิกรไทย

- *ความเห็นเพิ่มเติม อ.สีลาภรณ์*

- อ.สุธีระพูดเป็นเรื่อง Social Change งานวิจัยของ สกว. เน้น เรื่องสร้างการเปลี่ยนแปลงในอะไรก็ตามที่ง่ายที่สุด คือ การร่างกฎหมายใหม่ โดยทั่วไปก็มีคนทำอยู่ แต่ในการ Social Change เปลี่ยนแปลงยากที่สุด เพราะต้องไปปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของคน สิ่งที่ อ.สุธีระ ยกตัวอย่างให้เห็น คือ Design พยายามคิดให้ครอบคลุมว่าการที่จะทำงานกับคนกลุ่มต่างๆ จะทำอย่างไรที่จะเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ทำกับเด็ก ทำอย่างไร เด็กจะเปลี่ยน ทำกับครู ทำอย่างไร ครูจะเปลี่ยน ทำกับพี่เลี้ยง จะทำอย่างไร พี่เลี้ยงจะเปลี่ยน เช่น ชุดกระจายอำนาจพูดเรื่ององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำอย่างไรเขาจะเปลี่ยน มีแค่ความรู้ไปให้เขา เขาจะเปลี่ยนไหม ต้องมีวิธี งาน อ.สุธีระ จะเป็นกลุ่มที่คิดเชิงยุทธศาสตร์ ลงได้ลึกและชัด เพราะทำเป็นโครงการ 5 ปี นานพอที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลง ร่วมกับ ธนาคารกสิกรไทย วางยุทธศาสตร์ 5 ปีว่าจะเปลี่ยนแปลงอะไร เช่น วัฒนธรรมการทำงานของครูเปลี่ยน เห็นการปรับตัว กระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยน

(4) **โครงการ Teacher Coaching** โดย ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่

โครงการวิจัยและพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง โครงการนี้มาจากทำโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่าย เพื่อพัฒนาครู โดยหลักการก็คือ ให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยงในจังหวัดและไปพัฒนาโรงเรียน มองเห็นว่า มหาวิทยาลัยมี Resource เยอะ และมี Resource จากองค์กรอื่นๆ ในจังหวัดหนึ่งพยายามหนุนให้เกิดเรียนรู้และไปพัฒนาครู เกิดการระดมทรัพยากร โครงการที่แล้ว มาทำ 12 แห่ง ถ้าอ่านในหนังสือผลงานวิจัยเด่น ชุดเดิมใช้ชื่อย่อๆ ว่า LLen

สิ่งที่เกิดผลคือ การเปลี่ยนวิธีพัฒนาครูในรูปแบบใหม่ ไม่ใช่เป็นการอบรมแบบปูพรม จัดอบรมมานั่งอบรม เราเปลี่ยนแนวคิดนี้ เห็นผลว่าครูมีการเรียนรู้ระหว่างกัน มหาวิทยาลัยไปช่วยเหลือโรงเรียน ทาง สพฐ. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักใหญ่ พัฒนาครู พัฒนาเด็ก เห็นผลได้ดี ให้เราเริ่มโครงการใหม่ เป็นโครงการ Teacher Coaching เพื่อพัฒนาครู

เรื่อง Teacher Coaching อยู่ในขั้นพัฒนาโครงการ กำลังเริ่ม มีต้นทุนเดิมจากโครงการ LLen ในการพัฒนาตัวโครงการทางอาจารย์มหาวิทยาลัยกับในพื้นที่ จะต้องคุยกันว่า ความต้องการในการพัฒนาครูมีอะไรบ้าง และเสนอโครงการขึ้นมา จะต้องมีแนวทางว่าถ้าจะไปพัฒนาครูในระบบ coaching จะต้องมีอะไรบ้าง ในระบบ Teacher Coaching ให้ครูมีส่วนร่วมได้เรียนรู้ร่วมกับ อาจารย์มหาวิทยาลัย หรือคนที่เป็นผู้รู้ต่างๆ เช่น มีครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ เข้าไปช่วย Teacher Coaching

เป้าหมายที่ตกลงกับ สพฐ. คือ มหาวิทยาลัย 8 แห่ง ใน 8 จังหวัด ในแต่ละที่ สถานศึกษาเข้าร่วม 15-25 แห่ง ทั้งระดับประถมศึกษาในวิชาหลักแกน พัฒนาตัวเป้าหมายที่เป็นเด็ก อยากให้เด็กได้ทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ด้วย แต่จะให้เด็กได้ ต้องพัฒนาครูก่อน ผลลัพธ์ที่สำคัญ คือ ครูมีขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้ จากโครงการแรกที่ทำ ถ้าครูเปลี่ยนเด็กจะเปลี่ยน เช่น ครูมีความเป็นกัลยาณมิตรกับเด็ก เข้าใจเด็ก ไม่ดุ เด็กจะตั้งใจเรียน พบในโครงการแรกว่า เด็กที่หลังห้อง อยากจะมาเรียน หนังสือ เพราะเกิดความสนุก เห็นคุณค่าในการเรียน คาดหวังว่า จะเกิด PLC ครูสามารถรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อจะเรียนรู้ด้วยกันตลอดไป

- *ความเห็นเพิ่มเติม อ.สีลาภรณ์*

- ชุดโครงการทุกชุดต้องคิดจากข้างล่างขึ้นว่าจะเปลี่ยนอะไร และจะไปทำวิจัยอะไรบ้างเกี่ยวกับใครบ้าง จะเห็นว่าเราจะเปลี่ยนอะไร อาจจะไม่เปลี่ยนในจุดที่เราคิดว่าเราจะเปลี่ยน เพราะคิดไม่ครบ ไม่ได้คิดถึงผลลัพธ์ ถ้าคิดถึงผลลัพธ์จะดันให้การออกแบบงานของโครงการวิจัย เคลื่อนและขยับตัว

(5) **สถาบันรามจิตติ** โดย ดร.จุฬาร มาเสถียรวงศ์

เป้าหมายปี 2556 การพัฒนาจิตวิทยวิจัย พัฒนาประสานงานให้เกิดการดำเนินวิจัยและขับเคลื่อนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ผลักดันให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานภาคีที่เข้ามาใช้ประโยชน์ของข้อมูลงานวิจัยในการขับเคลื่อนพัฒนาเด็กเยาวชนและการศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักคือ นอกจากดูแลงานวิจัยด้านเยาวชน เด็กและการศึกษา จะมีงานด้าน MOU ที่เกี่ยวข้อง เชื่อมกับงานหลายฝ่าย เข้าไปช่วยติดตามเรื่องความเคลื่อนไหว งานสถาบัน ในรอบปีที่ผ่านมา

- งาน Intending เป็นงานกลางน้ำ ทำมาแล้ว 1 ปี เป็นงานเชิงประมวล สังเคราะห์ความเคลื่อนไหว จับกระแสโลกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และการศึกษา ในประเด็นโจทย์ต่างๆ เป็น Issue ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ มีการส่งต่อข้อมูลหลายส่วน

- งานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้สื่อ สารคดีนอกรูปแบบโรงเรียน จากเครือข่ายโรงเรียน เชื่อมโยงกับชุมชน ทำใน 5 ภาค 30 โรงเรียน รวมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ด้วย เคลื่อนมา 1 ปี อยู่ในช่วงของกลางน้ำ ที่จะติดตามความเคลื่อนไหวและการทำงานในห้องเรียน จุดเน้นคือ ให้เด็กๆเรียนรู้ผ่านกระบวนการยิววิจัย ใช้สารคดีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และเผยแพร่ผลงาน มีฝ่ายสารคดี ของสถาบันรามจิตติช่วยต่อยอดงาน

- งานศึกษาเปรียบเทียบนโยบายต่างประเทศ กลุ่มแรก เป็นประเทศเอเชีย ได้หวัน เกาหลี และเวียดนาม กลุ่มที่ 2 เป็น ของอาเซียน มาเลเซีย อินโดนีเซีย

- การวัดและประเมินผลผู้เรียนในศตวรรษใหม่ อันแรก เป็นงานเครือข่ายที่เชียงใหม่ เป็นงานต่อยอด 10 พื้นที่ ในจังหวัดเชียงใหม่ อันที่ 2 กลุ่มโรงเรียนทางเลือก รุ่งอรุณ เป็นแกนนำ ทำใน โรงเรียนทางเลือกทั้งหมด 3 โรง

- ชุดไอซีที อยู่ในช่วงประกาศทุน และคัดเลือก ตอบโจทย์เรื่องการปฏิวัติ การเรียนรู้ เน้นเรื่องงานโจทย์ที่มีผลกระทบสูง

- เรื่องการพัฒนาเครือข่ายครูโดยการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เน้นครูที่อยู่ในระบบ การจัดการท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. กลุ่มที่อยู่ในการศึกษาท้องถิ่นโดยตรง ทำในพื้นที่ต่างๆ เช่น น่าน แม่ฮ่องสอน ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ชัยนาท ฉะเชิงเทรา ภาคใต้มีพัทลุงและ 3 จังหวัดชายแดน โดยการ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาในพื้นที่ เช่น ภาคเหนือ ไอซีทีในพื้นที่ห่างไกล เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของครู ท้องถิ่น ภาคอีสาน การกระจายอำนาจในการโอนถ่ายโรงเรียนเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ ภาค กลาง เป็นเรื่องโอกาสของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาคใต้เป็นเรื่องคุณภาพการเรียนรู้

- โครงการที่ ดร.อมรวิรัช ดูแลอยู่ ตั้งแต่ปี 2550 ทำงานความร่วมมือกับ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สกว. กับกระทรวงศึกษาธิการ (5 สังกัด) โดยลงขันเงินคนละ 5 ล้าน ทั้งสิ้น 30 ล้าน ใน 3 ปี ในการดำเนินงาน 5 ด้าน ระยะที่ 2 สสค. เข้ามาร่วมด้วย เพราะเห็นผลกระทบในพื้นที่ อีก 20 ล้าน เน้นเรื่องเด็กด้อยโอกาส เด็กในพื้นที่เสี่ยง เด็กเฉพาะ ในทั้งสองระยะ เกิดหน่วยงานทุกด้าน จะมีนักวิจัย หลายแบบ ทั้งในเรื่องคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ มีครูที่เป็นนักวิจัย มี ท้องถิ่นเข้าร่วม เรื่องอาชีพเป็นการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ มีสถานประกอบการเข้าร่วมมือ เรื่องสื่อ เพื่อการเรียนรู้ การขับเคลื่อนสื่อในโรงเรียนเอกชน การทำระบบข้อมูลเพื่อส่งต่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลไป ขับเคลื่อนงาน จะมีโครงการที่เข้ามาเยอะเป็นประเด็นพหุวัฒนธรรม จะมีโครงการเข้ามามาก เคลื่อนได้ ด้วยดีโดย สกอ. จะให้การสนับสนุน

- งานเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ เป็นการสังเคราะห์งาน ส่วนใหญ่งานขับเคลื่อนใน ภาคใต้ จะเป็น action research ทำไปเรียนรู้ไป งานที่มีผลกระทบสูงมาก คืองานคุณภาพการศึกษางาน ที่ใช้ KM ในการพัฒนาครู ครูจะหยิบโจทย์ปัญหาในพื้นที่ เช่น การอ่านออกเขียนได้ ทักษะชีวิต ประเด็น ภัยพิบัติ เข้ามาเป็นโจทย์ในการพัฒนา เรื่องพหุวัฒนธรรม มียูวีวิจัย ที่มีผลกระทบสูงมาก

- โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ชายแดน ดูแลกลุ่มอยู่นอกระบบ เด็กที่ เสี่ยงปัญหาสุขภาพเสพติด กับความรุนแรง โดยกลุ่มนี้ต่อยอดกับงาน อ.ปิยะ เน้นกิจกรรมทางเลือก ใช้ต่อย อดแนวคิดนั้น ประเด็นที่เด็กกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะ งานอยู่ในช่วงพัฒนาโจทย์ ที่จะมีผลกระทบสูง

- ภาคใต้จะเชื่อมกับงานอาเซียน ที่น่าสนใจคือ ประชาคมการเรียนรู้เรื่องอิสลามศึกษา กลุ่มอาเซียนเข้ามาในกระบวนการ มีชุดโครงการอิสลามศึกษาและประชาคมการเรียนรู้ เป็นการร้อย ภาคีเครือข่ายทางมุสลิม เอกกลุ่มที่ทำเรื่องอาเซียนเข้าร่วม

ข้อค้นพบ ในเชิงนโยบายมีการส่งต่อข้อมูลหลายส่วน การตัดสินใจเชิงนโยบายอยู่ที่หน่วยงานไหนใช้ประโยชน์จากข้อมูล ในส่วนของเครือข่ายวิจัยและพัฒนา พบว่าเครือข่ายในพื้นที่มีพลังมาก แต่ที่จะเป็นบทเรียนการทำงานคือ เมื่อโครงการจบ กลไกความเข้มแข็งอยู่ที่โรงเรียน แต่ถ้ามีระบบการบำรุงรักษาเครือข่าย จะเป็นที่ดี ได้ข้อค้นพบจากโครงการยุววิจัยทั่วประเทศที่ สกว. ให้ทุนไป แต่พองานสารคดี เข้าไปช่วยต่อยอดพบว่า ปีที่ 2 ยุววิจัยอยู่ติด และอยู่ติดยาว แต่บางที่ไม่มีกลไกรักษาเครือข่าย เป็นแนวคิดของการทำงาน ต้องมีระบบหลังการขาย แม้จบโครงการก็ยังมีเครือข่าย โดยใช้เรื่องของไซเบอร์เข้ามาดูแล งาน MOU กับทางภาคใต้ จะเข้ามาเยอะขึ้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยและส่วนกระทรวงอื่นๆ ที่เห็นประโยชน์จากงานวิจัย เช่น ก.วัฒนธรรม ต่อเรื่องยุววิจัย กรมสุขภาพจิต สนใจงานด้านพัฒนา IQ EQ เด็ก พยายามเชื่อมงานต่อ

(6) ชุดกระจายอำนาจ โดย รศ.ดร.สุรัสวดี หนุ่นพยนต์

เป้าหมายอยู่ที่การกระจายอำนาจกับการปกครองตนเองของท้องถิ่น เริ่มจากความคิดเรื่องกระจายอำนาจให้ชัดเจนก่อน วางเป้าหมายทำความเข้าใจที่ชัดเจน ทั้งเรื่องการเป็นตัวของตัวเอง การเป็นอิสระการเงินการคลังของการปกครองส่วนท้องถิ่น

งานในช่วงนี้ คือ ให้มีการปกครองตนเองของท้องถิ่น คือ ท้องถิ่นสามารถเก็บภาษีจากท้องถิ่น บริหารงานโดยผู้บริหารในท้องถิ่นที่มีฐานจากภาคประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

จากกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแต่ชื่อ แต่ในทางปฏิบัติจริงๆ ท้องถิ่นยังไม่มีเงินมาบริหารจัดการได้ ในการทำงานวิจัยที่ผ่านมา สิ่งที่เราเรียนรู้ คือ ท้องถิ่นต้องการการบริหารจัดการตนเอง อยากจะพัฒนาตนเอง แต่ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคไม่อยากจะกระจาย พยายามกันเอาไว้ มีการออกกฎระเบียบกีดกันมากมาย ที่ทำให้ท้องถิ่นไม่เป็นอิสระ ท้องถิ่นต้องขึ้นกับราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ถ้าเขาไม่ยอม เมื่อเสนอเรื่องอะไรไปก็จะไม่ผ่าน เช่น ไม่ผ่านผู้ว่าราชการ อีกอย่างคือ ท้องถิ่นลอกเลียนแบบกฏกติกาของทางส่วนกลางไป เชื่อว่าดี ท้องถิ่นเพิ่งเริ่มต้น และเป็นวัฒนธรรมในสังคมไทย ว่าราชการเป็นองค์กรใหญ่และดี มีตนเข้ามา หนักหน้าถือน้ำ

จากงานวิจัย พบว่า การเสริมสร้างศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มจาก อบจ. ถือว่าเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดในระดับบนของจังหวัด สามารถเป็นตัวรวมสนับสนุน อบต. ในระดับเล็กๆ ในเขตจังหวัดแต่ละจังหวัด ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานส่วนกลาง รับผิดชอบโครงการใหญ่ๆ ลงทุนในพื้นที่ เช่น เทศบาล อบต.

อบจ. มีส่วนแข็ง คือ มีบุคลากรมาก มาจากข้าราชการเก่า (เดิมอยู่กับผู้ว่า) มีการเลือกตั้งนายก อบจ. ขึ้นมาบริหารจัดการ พบว่า อบจ. ทำบทบาทนี้ได้ดี ภายใต้โครงการภาษีน้ำมัน ภาษียาสูบ พบว่า อบจ. สามารถทำเครือข่าย กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่าง อบจ. ด้วยกันเองได้ และกับ อบต. ในเขตพื้นที่ของตนเองได้ เป็นสิ่งที่ อบต. เล็กๆ ก็พึ่ง อบจ. ตามระบบปกติอยู่แล้ว

มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานวิจัยชุดกระจายอำนาจ คือ เดิมใช้วิธีจับมือ หากคนเข้ามาทำวิจัย แต่ 2 ปี มีการประกาศทุน จากการประกาศทุนวิจัยโดยให้กรอบใหญ่ว่าต้องการอะไรบ้าง ได้ข้อเสนอเข้ามา ในปีแรกได้ข้อเสนอมา 24 เรื่อง ให้ทุนไป 8 เรื่อง เป้าหมายที่ต้องการ คือ ทำให้ อปท. สามารถปกครองตนเองตามที่เราคิดไว้ใหม่ แต่ค่อนข้างกรจัดกระจาย แต่ตอบโจทย์การรวมศูนย์อำนาจ เป้าหมายในอนาคตของประเทศเรื่องการกระจายอำนาจที่จะทำให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการและสนองตอบประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้

สิ่งที่ได้ คือ ได้นักวิจัยรุ่นใหม่ เป็นนักวิจัยจากต่างจังหวัด ปีที่ 2 มีข้อเสนอเข้ามาจำนวนมาก สนับสนุนทุนไป 15 เรื่อง สกว.ให้ทุน 13 เรื่อง ได้เรียนรู้ว่า การเสนอข้อเสนอโครงการที่ไม่สอดคล้องกันตั้งแต่สถานการณ์ ปัญหา โจทย์ วัตถุประสงค์ วิธีการ จนกระทั่งถึงผลที่คาดว่าจะได้รับ จะเป็นอย่างไร ได้เรียนรู้ใหม่ แต่ในงานกระจายอำนาจ พบว่า ฝ่ายกระจายไม่ต้องการกระจาย ฝ่ายท้องถิ่น ต้องการพัฒนาตัวเอง สิ่งที่เป็นตัวยืนยันว่า ฝ่ายที่ต้องการกระจายไม่อยากจะกระจาย เช่น การทำให้กรมสรรพสามิต ออกประกาศกำกับว่า จะไม่เก็บภาษีน้ำมัน และภาษียาสูบให้กับ อปท. แล้ว และไม่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ลงไปช่วยในพื้นที่ที่จะทำให้อปท. สามารถจัดเก็บภาษีได้ ทำระบบ พัฒนาการจัดเก็บภาษีได้ แต่อย่างไรก็ตาม การทำเครือข่าย ทำให้ อบจ. เก็บภาษีน้ำมัน ภาษียาสูบให้ตัวเองได้ เพียงแต่ไปสำรวจ และไปตามเก็บ ทำให้รู้สึกว่ายุติธรรม เป็นสิ่งที่ทำอยู่

การทำงานกับองค์กรกลางที่ทำงานกับ อปท. เพื่อที่จะทำให้องค์กรกลาง เช่น สมาคม สันนิบาตเทศบาล ทำหน้าที่กระจายเรื่องต่างๆ แต่องค์กรกลางเหล่านั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ต้องสร้างกลไกระบบให้เข้าไปหนุนเสริมให้กับ อปท.ได้

- *ความเห็นเพิ่มเติมจาก อ.สีลาภรณ์*

- ถอดบทเรียนกับสำนักประสานงาน เรื่อง การเขียนข้อเสนอโครงการ อาจจะมีการ Feed back ไปยังกลุ่มที่เขียนข้อเสนอโครงการมาแล้วไม่ผ่าน เพื่อจะได้ทราบ

(7) ชุดยุทธธรรม-ตำรวจ โดย พล.ต.ต.ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์

ได้มีการประสานทุนใน 2 รอบ ในรอบแรก เป็นเรื่องประสิทธิภาพการดำเนินการ ยุติธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชน ได้สนับสนุนทุนวิจัย จำนวน 5 โครงการ จะเป็นโครงการที่ครบถ้วนในทุกด้านของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนแรกเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรม ส่วนที่ 2 เป็นปัญหาการสอบสวน ในรอบที่ 2 มี 10 โครงการ ทำสัญญาไป 8 โครงการ ได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องในส่วนของตำรวจนครบาล ได้ไปดูในรายละเอียดของงานวิจัย เพื่อที่จะได้นำงานวิจัยไปใช้ในงานของตำรวจอย่างแท้จริง ได้จัดตั้งสำนักวิจัยและพัฒนาใน บชน. ขึ้น ในขณะที่มีการนำเอาผลงานของ สกว.ไปเป็นฐานในการทำงาน งานที่สำเร็จเรียบร้อย ได้ให้ทางฝ่ายแผนของ บชน. ไปใช้ได้จริง และได้มีการพัฒนาในส่วนขอเทคโนโลยี ได้มีเรื่อง CCTV ควบคู่กับการ

ดำเนินงานชุด miracle eyes โดยจะติดตั้งกล้อง CCTV 1,000,000 ตัว ทั่วกรุงเทพฯ รองประมาณ 35 ล้าน จะได้มีการประสานงานกับ สกว. ในการประกาศทุนในรอบที่ 3 ว่าจะมีกรอบการทำงานของ บชน. ในเขตกรุงเทพฯ ว่าจะมีงานวิจัยอะไรไป Back up เพื่อประโยชน์สูงสุด

(8) งานวารสารวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดย อ.อรุช อาภาภิรม

เป็นโครงการปลายน้ำ รับผลงานที่ทำเสร็จแล้วมาตีพิมพ์ เป็นงานวารสารวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

ผลการดำเนินงานของฝ่ายในปีที่ผ่านมา : โดย ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย

ตัวชี้วัด สกว. ของ TRIS ผลการดำเนินงานของฝ่ายที่ผ่านมา ตามตัวชี้วัด ต้องตอบโจทย์ของ TRIS และตอบโจทย์ของบอร์ด 2 ซึ่งมีคณะกรรมการประเมินผล ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. RE

จากข้อมูล ในภาพรวมปีที่แล้ว ของ สกว. ตามตัวชี้วัดของ TRIS เมื่อประเมิน จะตั้งเป็นระดับ 1 2 3 4 5 ปีที่แล้ว ขึ้นถึงระดับ 5 สามารถเขียนงานผลิตเพิ่มได้ ปีที่แล้วได้ 430 เทียบกับเป้า 424 และอยู่ที่ฝ่าย 4 จำนวน 102 เรื่อง ในความเป็นจริงฝ่าย 4 ได้เขียนไปทั้งหมด จำนวน 168 เรื่อง เทียบโดยฝ่ายคะแนนของฝ่ายก็เต็ม 5 ถ้าไปดูในรายละเอียด ออกมาจากชุดไหนบ้าง เช่น งาน ABC 62 ชิ้น โครงการด้านการศึกษา 56 โดยเฉลี่ยจากชุดโครงการต่างๆ จะอยู่ชุดหลักตัวเดียว ฝ่าย IT ขอเก็บไว้อีก 60 เรื่อง ไว้ใช้ในปีหน้า

ข้อสังเกต คือ ชุดโครงการ 4 ชุด ยังไม่มี RE กระจายอำนาจ ที่ดิน ชุดมรดกทางวัฒนธรรม ดำรวจ ประเด็นที่อยากหาหรือ คือ RE หมายถึงอะไร คือการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผู้ประสานงานจะรู้มากกว่าทางฝ่าย ข้อมูลก็จะหลุด งานจะไม่ปรากฏ ไม่มีผลงาน การให้ทุนและต้องการผลงาน ต้องเกิดการนำไปใช้ระบบที่ดีที่สุด คือ ผู้ประสานงานเขียน RE เอง เขียน 1 เรื่อง สามารถ tag สัญญาโครงการ จำนวนนับ เช่น ชุด ABC อาจจะมีเขียนไปสัก 10 เรื่อง แต่ tag ได้ 62 โครงการ ว่ามาจากโครงการอะไรบ้าง เช่น เขียน 1 เรื่อง tag โครงการความร่วมมือทั้งหมด หรือทั้งชุดให้เงินไป 8 โครงการ และทั้งชุดไปผลักดันให้เกิดสำนักวิจัย เป็นต้น

- การเขียน RE ใคร เอาไปทำอะไร เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง มาจากงานไหน เช่น ก. มหาดไทย ขับเคลื่อนเรื่องนี้ มาจากโครงการวิจัยอะไร หรือเรื่องไหนคนชุมชน รัฐบาลประกาศไหนคนชุมชน นโยบายนี้มาจากวิจัยเรื่องนี้ นำไปใช้ประโยชน์อะไร หัวหน้าโครงการชื่ออะไร

- สิ่งที่จะพิจารณาร่วมกัน คือ ให้ทางทีมประสาน เขียนเข้ามา และเรามาปรับแต่ง ขอรูปประกอบสัก 2 รูป tag ได้ ว่าเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับโครงการอะไรบ้าง

2. โครงการล่าช้า

ได้นำสถิติของ สกว. โดยรวมทั้ง TRIS และ บอร์ด 2 ในปีที่ผ่านมา บอร์ด 2 ให้ฝ่ายเสนอตัวชี้วัดเป็นจำเพาะแต่ละฝ่ายว่าจะขอให้ดูอะไรบ้าง เอาข้อมูลสถิติย้อนหลัง 3 ปี ค่าเฉลี่ยมาตั้งเป็น brand mark ระดับ 3 โดยภาพรวมของ สกว. โครงการล่าช้า 17.37 % อยู่ ระดับ 5

โครงการล่าช้าของแต่ละฝ่าย จะใช้ฐานข้อมูลของ สกว. ใช้ระบบ Epms ซึ่งจะติดตามโครงการทุกโครงการอยู่แล้ว ถ้าติดตัวแดงมากๆ เกิน 180 วัน จะไม่จ่ายค่าตอบแทน จะมีเงื่อนไขอยู่ ถ้าล่าช้ามากๆ จะกระทบประวัตินักวิจัย มีผลต่อการให้ทุนในสัญญาต่อไป

ในฝ่าย 4 โครงการล่าช้า 90-180 วัน เรียกว่าโครงการล่าช้า มีจำนวน 9 โครงการ หากเกิน 180 วัน เรียกว่า ผิดสัญญา มีจำนวน 8 โครงการ

โครงการล่าช้า มีอยู่ในชุดการศึกษา จำนวน 1 โครงการ ชุด Research Platform ที่ดิน จำนวน 2 โครงการ ชุดวิจัยด้านสหกรณ์ จำนวน 1 โครงการ ชุดโครงการ ABC จำนวน 3 โครงการ โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชน จำนวน 1 โครงการ โครงการการจัดการจัดการภูมิทัศน์มอหินขาว จำนวน 1 โครงการ

โครงการผิดสัญญา มีอยู่ในชุดการศึกษา จำนวน 3 โครงการ ชุดยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จำนวน 2 โครงการ ชุดพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จำนวน 1 โครงการ โครงการ Social Quality จำนวน 1 โครงการ

การปฏิบัติตามกฎหมาย ปปช.

โดย คุณชอุษา กัณธรส และ คุณพิชชา ขจรเกียรติสกุล

- ผู้รับทุนที่รับจาก สกว. ภายใน 31 มีนาคม 2556 ต้องยื่นภาษี โดยเป็นสัญญาที่เกิดขึ้น 1 เมษายน 2555
- สัญญาที่มูลค่า 2,000,000 บาท ตามแบบที่ ปปช. กำหนดไว้
 - สัญญาที่เข้าข่ายต้องดำเนินการตามกฎหมาย ปปช. เงินที่จ่ายเงิน 30,000 บาท ต้องจ่ายผ่านบัญชี เช่น เบิกจ่ายจากบัญชีโครงการโดยตรง ให้กับผู้รับบริการที่ไปใช้
 - การยื่นแบบบัญชีต่อกรมสรรพากร ถ้าเป็นสัญญาปีเดียวจบ (ปีปฏิทิน) ภายใน 31 ธันวาคม 2555 ให้ยื่นเสียภาษีครั้งเดียว แต่หากสัญญาเป็น 2-3 ปี ต้องยื่นพร้อมกับการยื่นภาษีเงินได้ทุกครั้ง
 - การยื่นเสียภาษีต้องดาวน์โหลดจาก Web ปปช. มีแบบ บข. 1 กรอกจากรายรับจากการรับทุนเท่าไร รายจ่ายเท่าไร ข้อเสนอ คือทำรายรับรายจ่ายให้สมดุลมากที่สุด เพื่อที่จะได้มีผลต่างน้อยในการเสียภาษี (ปีภาษี)

- ถ้าไม่ยื่นเสียภาษี กรมสรรพากร จะรายงานให้ทาง ปปช. ทราบ จะนำมาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลของหน่วยรับทุน (สกว.) เช่น เปรียบเทียบกับ สกว. ว่ามีผู้เข้าข่ายกี่ท่าน ในปีนั้นยื่น บข. 1 กี่ท่าน ไม่ยื่นกี่ท่าน ผู้ที่ไม่ยื่นจะโดนเป็นผู้ติดบัญชีซึ่งจะมีปัญหาในเรื่องของการรับทุนต่อไป
- ขอให้ศึกษาจาก Web ปปช. วางแผนให้ดี และยื่นภายใน 31 มีนาคม 2556 สำหรับสัญญา 2,000,000 บาท แต่ในปี 2556 จะเป็นเงินโครงการ 500,000 บาท ยื่นภายใน 31 มีนาคม 2557

การกำหนดโจทย์ ทิศทางการวิจัย และการพัฒนาข้อเสนอโครงการ

โดย ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย ผอ.ฝ่ายชุมชนและสังคม

ประเด็นนี้จะเป็นการเปิดให้พูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ว่ามองเห็นอะไรกันบ้าง โจทย์ใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งแรก คือเรื่อง AEC เมื่อออกไปดูเพื่อนบ้านหลายๆ ประเทศ อาจจะไม่ค่อยน่าสนใจเท่าไร ส่วนใหญ่เกือบทุกประเทศยังไม่ได้เตรียมตัว บนภาพใหญ่ๆ กับโอกาสของประเทศไทย หากวิเคราะห์จริงๆ จะพบว่าบริบทโลกมีการเปลี่ยน มีประชากรใหม่เข้ามาอยู่ในประเทศ มีประชากรทั้งในเอเชียและในโซนยุโรป เช่น แคนาดา อินเดีย งานวิจัยเป็นงานที่ต้องคิดโจทย์กลับหน้าให้ได้อย่างต่ำ 2 ปี เพราะว่า งานวิจัยเป็นงานที่เห็นผลช้า ถ้าคิดโจทย์ล่วงหน้าได้แค่ 6 เดือน กว่าจะทำเสร็จ บางทีทำไปโจทย์เปลี่ยน ต้องคิดอะไรที่ไปหน้าไป เสิ่นไขใหม่ประเด็นใหม่ๆ โดยการนึกภาพไปข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร เช่น การว่างงาน สภาพทางเศรษฐกิจ แรงงานต่างชาติที่เข้ามา นโยบายบางอย่างเปลี่ยนแปลงได้ เช่น 300 บาท SME ในจังหวัดเล็กๆ แทบจะปิดตัว เพราะลูกจ้างแรงงานต่างชาติย้ายไปอยู่จังหวัดที่ได้ 300 บาท อาจทำให้เกิดสภาพการเปิดโรงงานใหม่ตามชายแดน เพื่อไปดึงแรงงาน มองอีกด้านหนึ่ง สภาพ international life คือ เขตแดนประเทศที่เปลี่ยน เป็นเรื่องที่จะขยายเขตแดน ความในการใช้ที่ดินของประเทศไทยสูงสุด เช่น การจะไปใช้ที่ดินเพื่อนบ้าน ใช้แรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อหยุดการที่แรงงานจะเข้ามาในไทย ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย การโยกย้ายแรงงานเข้ามา จะมาทำให้สวัสดิการสังคมของไทยมากขึ้น บริการด้านสุขภาพ เข้ามาแย่งการศึกษามากขึ้น

สภาพเงื่อนไขที่เปลี่ยนไป จะกระทบ Mentality หรือทักษะ คือขอบเขตที่เปลี่ยน Mentality ของไทยยังเป็น nationalism อยู่ ยังไม่เป็น International life Mentality เดิม แต่บริบทเปลี่ยน เดิม ภาษาไทยภาษาเดียว เราถือตัว ไม่พยายามเรียนภาษาต่างชาติ ในขณะที่เพื่อนบ้านเรียนภาษาไทย ทักษะเราไม่ได้เปลี่ยน ในขณะที่บริบทเปลี่ยน คิดว่ามีโจทย์ใหม่ ทิศทางใหม่ที่จะเกิดขึ้น จะมาสู่คำถามว่า แต่ละชุดโครงการจะมีโจทย์ใหม่ๆ อย่างไร เรื่องตำรวจ จะทำอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องโครงสร้างประชากร หรือการศึกษาจะทำอย่างไร เดิมเราอยู่กับปัญหาเดิมของบ้านเรา ไม่ว่าจะในประเทศต่างๆ บอกว่ายังไม่พร้อมเป็น AEC ในปี 2558 แก่การเสียหน้า คิดว่าไม่ทัน เลื่อนเป็น 1 ปี เราก็ไม่รู้ว่าจะเลื่อนถึงเมื่อไร ในขณะที่ประเทศไทย เป็น Land Base Asian ไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ถ้าหากว่าต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า เขมร ลาว โครงสร้างต่างๆ ยังไม่พร้อม เช่น ไฟฟ้า ถนน ฝรั่งมาก็ใช้ประเทศไทย เราจะเก็บเกี่ยวและอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร เป็นหนึ่งประเด็นในเงื่อนไข

ใหม่ บริษัทใหม่ ไม่ว่าจะป็นงาน area base หรืองาน Function โดยเฉพาะ area base ที่มีพื้นที่ติดขอบชายแดน งาน area จะขยับตัวกับเงื่อนไขใหม่ๆ ได้ชัด งาน Function เช่น ที่ดิน กระจายอำนาจการศึกษา จะทำโจทย์ใหม่อย่างไร

อยากตั้งคำถามว่า จากประสบการณ์ มีการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ อีก ทีมผู้ประสานงานในฐานะ เป็นแม่ทัพที่ดูงานแต่ละด้าน เราเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ควรจะต้องทำ และมีผลต่อการทำงานวิจัยไปข้างหน้า หรือยุทธศาสตร์ที่จะทำ เพียงพอที่เราจะสร้างการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริษัทหรือไม่

■ ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ :

- จากประสบการณ์ทางชายแดน ที่เป็นคณะอนุกรรมการวุฒิสภาติดตามเรื่องความพร้อมการเข้าสู่อาเซียน ในจังหวัดชายแดน พบว่า การทำงานเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการบูรณาการด้วยกัน น่าจะเป็นโจทย์หนึ่ง ควรมีการบูรณาการในจังหวัดให้เห็นภาพเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน เช่น จ.สงขลา หอการค้าจะขอ Motor way เพื่อใช้ในการเดินทางขนส่งง่ายขึ้น หรือด้านการศึกษา สปฐ. จะมีโครงการการศึกษาในโรงเรียน มีโรงเรียน sister school ที่จะทำเป็นโครงการนำร่อง ซึ่งโครงการต่างๆ ไม่มีการเชื่อมกันภายในจังหวัด เป็นหน้าที่ของ สปฐ. ว่าโรงเรียนในสังกัดจะต้องดูแลอย่างไร หลายๆ โรงเรียนก็ทำได้ดี เช่น สระแก้ว มีการสอนภาษาเขมร มีคอมพิวเตอร์ที่ใช้ภาษาเขมรได้ แต่อยู่ในบริษัทที่เล็กมาในโรงเรียน

- มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งที่อยู่ตามชายแดนเปิดรับนักศึกษาทั้งเวียดนาม กัมพูชา บางแห่งก็ให้ทุน มองก้าวไปข้างหน้า นักศึกษาเหล่านี้จะต้องเข้ามาเรียนหลักสูตรภาษาไทย ซึ่งนักศึกษาไทยจะไม่เรียน ในประเทศอาเซียน เพราะมองว่าต่ำกว่า อยากไปเรียนประเทศในยุโรป งานวิจัยที่มหาวิทยาลัยทำ ที่มีศูนย์อาเซียนศึกษาที่แต่ละมหาวิทยาลัยทำ ต่างคนต่างทำ ไม่มีการมาคุยกัน หรือบูรณาการร่วมกัน

- ในประเทศกัมพูชา ไปดูโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่ยังไม่พร้อมสู่อาเซียน เป็นโรงเรียนยากจน เป็นการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส ไม่มีอาหารกลางวัน ไปมหาวิทยาลัยในเสียมเรียบ ก็เพิ่งเกิดคนไทย เช่นนักการเมืองในสระแก้วไปช่วยลงทุน ไปสร้างห้องสมุดให้ ที่ป็นัง มหาวิทยาลัย ที่เน้นเรื่องวิทยาศาสตร์ ชื่อตอนตั้งเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ตอนหลังมีสายสังคมด้วย เตรียมการสู่อาเซียนไม่มีอะไรสู่อาเซียน แต่มีการเตรียมคนสู่ Global อาเซียนผ่านไปแล้ว พอไปดูก็เห็นความพร้อมของเขา จะดีมาก เขาจะชวนเราทำวิจัย จะเห็นความแตกต่างค่อนข้างมาก

- มีประเด็นท้าทาย เรื่องคนตกงาน ถ้าแรงผลักดันในประเทศเพื่อนบ้านจะบีบตัวเองขึ้นมากกว่าเรา เรารู้เรื่องประเทศเพื่อนบ้านน้อยมากเมื่อเทียบกับเขา ถ้ามองในทางเศรษฐกิจทางภาคเอกชน ตื่นตัว ทำอย่างไรให้สามารถเตรียมคนให้พร้อมให้เข้าสู่อาเซียน หรือระดับโลก อยู่ได้แบบทันสมัยและรู้ทัน น่าจะเป็นโจทย์ใหญ่

■ ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา :

ได้ติดตามดูในพื้นที่ และได้สรุปเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การถือครองที่ดินนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน สู่ถึงการคอร์ปชั่นด้านนโยบาย ชื่อเพื่อรอโครงการระดับเล็กระดับใหญ่ เช่น จากพะเยา ไปเชียงใหม่ จะเห็นโครงการเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเรื่องการถือครองที่ดินโดยชาวต่างชาติ และเรื่องที่ดิน สปก. คือ การใช้ที่ดิน สปก. ผิดประเภท และพยายามจะปรับให้ถูกกฎหมาย โดยใช้ 30 วรรค 5 ยังไม่สำเร็จ สปก. จ้าง ม. พะเยา ศึกษาที่ดินหน้า ม.พะเยา

2. การแข่งขันของพืชอาหาร เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ยางพารา ข้าว เป็นต้น ประเด็นเรื่องการแข่งขันเรื่องการปลูกพืชจะมีมากขึ้น จะสื่อใน 2 เรื่อง คือ นโยบายของรัฐบาล ไม่ว่าจะ เป็นจำนำ หรือประกัน และเรื่องสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง

3. การค้าการลงทุน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทาง logistic ที่บ้านรวกจะเปิดเป็นด่าน ถาวรแน่นอน เป็นยุทธศาสตร์ ของจังหวัด ได้งบประมาณมาแล้ว

4. การถ่ายโอนประชากร มีประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาคนไร้สัญชาติ อาจจะเป็นปัญหาระยะยาวได้

■ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท :

โครงการด้านสหกรณ์ทำมาถึงจุดนี้ เห็นปัญหาเรื่องของประเทศไทย จะทำอย่างไรในเรื่อง social change

- ปัญหาใหญ่ที่สุดที่ขัดโครงการเห็น คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม โอกาส ความไม่เท่าเทียมกันที่คนรายย่อยซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ จะเข้าถึงแหล่งทุน ปัจจัยการผลิต การตลาดได้อย่างไร เมื่อเป็นผู้บริโภค การเข้าถึงแหล่งอาหาร จะถูกดำเนินการโดยผู้ประกอบการรายใหญ่ และต้องยอมรับโครงสร้างการตลาดในเรื่อง การจัดการโซ่อุปทานอยู่ที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ ไม่ก็บริษัท ถ้ามองเรื่องความมั่นคงทางอาหารมองว่า น่าจะเชื่อมต้นทุน และผลิต การประกอบการ แปรรูป และการจำหน่ายในธุรกิจค้าปลีก มีปัจจัยเชิงสาเหตุมาจาก เรื่องโครงสร้างทางกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐาน ต้องมีงานวิจัยไปรองรับ โครงสร้างเรื่องการจัดการที่ดิน รัฐต้องออกกฎหมายมา ยอมรับให้สหกรณ์ที่มีเงินเหลือไปซื้อที่ดินเอาไว้ แทนที่จะให้ต่างชาติมาเอาไป หรือรายใหญ่ไปซื้อ เป็น เรื่องของงานวิจัย

- สิ่งที่สุดโครงการได้ดำเนินการที่ผ่านมา คือ การรวมคนมาทำ Participatory Action Research โดยการออกแบบตัวแบบธุรกิจทางเลือก เปิดโอกาสให้คนรายเล็กรายน้อยมาร่วม ประกอบการกับนักธุรกิจที่มีประสบการณ์เชิงธุรกิจที่เป็นมืออาชีพ ที่จะไปสู่ Globalization ได้ เช่น จับมือกับเจียเม้ง ที่ทำเรื่องข้าวหงส์ทอง เชื่อมกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศที่เห็นประโยชน์เรื่องการ สร้างการค้าที่เป็นธรรม เป้าหมายเดียวกัน คือ การเป็นเครือข่ายทำงานวิจัย มองเรื่อง Fair Trade

- ในอนาคตชุดโครงการต้องออกแบบธุรกิจแนวใหม่ที่มององค์รวม ทำให้คนรายย่อยที่มีที่ดิน เชื่อมโยงเรื่อง เมื่อผลิต แล้วจะขายให้ใคร อย่างไร ถ้าจะขายในประเทศ ทำเองโดยสถาบันเกษตรกรได้ไหม ถ้าขายของนอก มีตัวแบบอะไรที่จะกลายเป็นกลุ่มธุรกิจที่จะนำเอาสินค้าเกษตรมาแปรรูปสร้างแบรนด์ของไทย ทำให้สามารถเปิดโอกาสให้คนรายย่อยมีธุรกิจเป็นของตัวเอง เชื่อมโยงบริหารจัดการเป็นโซ่อุปทานทางธุรกิจ ได้เขียนโครงสร้างเป็นแผนที่ยุทธศาสตร์ และสามารถตอบโจทย์แผน 11 ได้

■ ดร.สุธีระ ประเสริฐสรณ์ :

- งานในชุดสหกรณ์เป็นเรื่องที่สามารถช่วยฝ่าย 4 ได้ค่อนข้างมาก เช่น ยกประเด็นพะเยา ไม่ว่าจะเป็น การถือครองที่ดิน ประเด็นพืช ถ้าใครติดตามสารคดี ของ TBS เรื่องข้าวปลาอาหารจะเห็นได้ชัดเจนมาก มากที่สุดจะเป็นเรื่องของข้าวโพด ไร่ ปลา อยู่ในมือบริษัทขนาดใหญ่ที่ใช้สมบัติสาธารณะบริษัทใหญ่เข้ามาใช้ประโยชน์และทิ้งสิ่งต่างๆ เอาไว้ เช่น กรณีที่นาน เปลี่ยนมาปลูกข้าวโพด ปีนั้นเกิดฝนตกหนักและดินถล่ม สาเหตุปัญหาเกิดจากอะไร ภาวะตกอยู่ที่คนนาน แต่ผู้ได้ประโยชน์ คือคนที่ได้ข้าวโพดไปเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งคนที่ได้ปลานิลไปขายด้วย เห็นได้ชัดว่าไม่ต้องไปลงทุนอะไรมาก คือ สมบัติสาธารณะ และถูกทิ้งปัญหาให้กับคนในพื้นที่ ต้องมองต้นทาง ว่าคนได้ประโยชน์คือใคร ต้องมาจ่ายภาษีช่วยเหลือชาวบ้าน คงจะยาก แต่ต้องทำอย่างที่ชุดสหกรณ์ ทำฐานล่างขึ้นมา และเปลี่ยนรูปแบบสหกรณ์ใหม่

- ประเด็นเรื่อง social change ในด้าน social media ต่อเยาวชน ค่อนข้างไปรวดเร็วมาก เป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งทางฝ่ายมีชุดโครงการเด็กเยาวชน มี partner เช่น กสทช. กระทรวง พม. กระทรวงวัฒนธรรม ควรจะหันมาทำเรื่องนี้

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ด้อยโอกาส จะห่างกันมากขึ้น เมื่อเป็น internationalization โรงเรียนในเมืองจะได้ประโยชน์ ถ้าการศึกษาเหลื่อมล้ำมากขึ้น สังคมไทยห่างกันมากขึ้น ถ้าจะทำ ควรทำในโรงเรียนด้อยโอกาส เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เช่น ในชายแดน เพราะทรัพยากรในพื้นที่จะถูกบุกรุกจากคนนอกมากขึ้น การศึกษาจะต้องเข้าไปช่วยเสริม และในเรื่องการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สายสามัญ ซึ่งมี 400 โรงทั่วประเทศ มีพระเณรที่ด้อยโอกาส ส่วนใหญ่จะเป็นคนด้อยโอกาสที่อยู่ชายแดน ตัวที่เข้าไปต่อมีอยู่ไม่กี่แห่ง เช่น มหาวิทยาลัยสงฆ์ จะเป็นทางเข้ามาของคนด้อยโอกาส การศึกษาของเด็กต่างชาติที่เกิดในไทย เช่น ระนอง มีการจัดการศึกษาให้พม่า โดยกันไม่ให้ สพล. เข้าไปดูแล จัดการศึกษาโดยครูพม่า ไม่สนใจภาษาไทย อยู่พม่ามาเกิดเมืองไทย การศึกษาจัดการด้วยตัวเอง การศึกษาของเด็กต่างชาติที่เกิดในไทย แนวโน้มจะเป็นอย่างไร

- การศึกษาของผู้เป็นพ่อแม่ ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น เพราะพ่อแม่อยู่ในยุคที่ดิ้นรน ควรเน้นเรื่องการศึกษาที่มึงงานทำในพื้นที่ ไม่นับเรื่องความรู้ แต่เน้นความกว้าง

- การปฏิรูปการศึกษาของคณะครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

■ ผศ.จำลอง คำบุญชู :

- เด็กด้อยโอกาส ในพื้นที่ภาคเหนือเป็นสิ่งที่น่ากังวล คือ เด็กโตขึ้นทุกวัน แต่เด็กไม่ได้รับสิทธิ คนไทยก็ไม่ใช้ คนต่างประเทศก็ไม่ใช้ เป็นเด็กไร้สัญชาติ เป็นสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยในตอนนี้อย่างไร ถ้าปล่อยไว้ จะมีค่าว่าสามจังหวัดชายแดนภาคเหนือหรือไม่ ไม่มีตัวเชื่อมที่จะทำอย่างไรให้เขาอยู่รอดได้ สิ่งที่กับ อบต. ที่เรียกว่าศูนย์เด็กเล็ก ถูกแทนที่ด้วยลูกแรงงานต่างด้าว คนในหมู่บ้านก็บอกว่าจะไม่ให้ลูกหลานเรียนร่วมด้วย แทนที่จะเรียนในหมู่บ้านใกล้ๆ แต่ต้องขึ้นรถไปเรียนในตัวจังหวัดไกลๆ เกิดการเคลื่อนย้ายอะไรมากมาย ท้องถิ่นพยายามทำอะไรที่ดี แต่กลับไปตอบรับกับประชากรอีกกลุ่มหนึ่ง น่าสนใจว่าลงทุนไปแล้วจะทำอย่างไร เด็กที่อยู่ในชุมชนก็ไปเรียนในตัวเมือง ไปเข้ากลับตึก เป็นปัญหาสังคมที่ตามมา ประเด็นเรื่องเด็กด้อยโอกาส ในขณะที่จะก้าวเข้าไปสู่ออาเซียนจะทำอย่างไรกับประชากรกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในภาวะแบบนี้

- ทีมมหาวิทยาลัยมีการสอนเด็กเวียดนาม เด็กจีนจากยูนนาน เข้ามาเรียน เขาเป็นเด็กที่ขยันมาก มองว่าเด็กต่างชาติที่เข้ามาเรียนด้วยจะทำอย่างไรให้เรียนรู้ร่วมกัน มากกว่าการคิดว่า ฉันคือคนไทยที่เหนือกว่าเวียดนาม เช่น การมีโครงการร่วมกันในอาเซียน เด็กต่างชาติกับเด็กไทยมาอยู่ร่วมกัน และใช้ประโยชน์กันอย่างไร

■ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย :

- ตอนที่ไปหลายประเทศ สิ่งหนึ่งที่รู้สึกคือวิธีปรับเปลี่ยน Mentality คนจะต้องทำเป็น organize tour organize trip ออกไปดูด้วยกัน ออกไปพูดคุย แล้วจะเปลี่ยนเอง

- มอง AEC ในเชิงการระมัดระวังตัว ปกป้อง ป้องกัน ทั้งที่โอกาสของประเทศไทยเป็นโอกาสเชิงรุก สิ่งที่ต้องทำ คือ ส่งเสริมการลงทุนของไทยตามชายแดน การขยายสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ขยายพรมแดน ประเทศไทยใหญ่ขึ้น ที่ดิน แรงงานเยอะขึ้น อยู่ตามชายแดนไม่ต้องใช้งบประมาณของไทยดูแล เศรษฐกิจก็ดีขึ้น

■ คุณจิรिका นุตาลัย :

- สิ่งที่น่าจะมองคือปัญหาสังคม หรือ การรองรับวิกฤติเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น ปัญหาสังคมมีเรื่องธุรกิจข้ามชาติ เพราะในส่วนของยุโรป อเมริกา จีน กำลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ มาทางงานทำในเมืองไทย การรองรับต่างชาติที่เข้ามาทำงาน ธุรกิจผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม ทุนต่างชาติที่เข้ามาทั้ง ทั้งตลาดทุนและการกว้านซื้อที่ดินเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้น

- การเตรียมการรองรับภัยพิบัติใหม่ๆ เช่น แผ่นดินถล่ม แผ่นดินทรุด วิกฤติน้ำท่วม ภัยแล้ง โดยเฉพาะนโยบายรัฐในเรื่องการจัดการน้ำ (การรวมศูนย์กลาง กับการจัดการในพื้นที่) และการแก้ปัญหาของรัฐ

- สัมพันธ์ภาพที่มีประสิทธิภาพ ของฝ่ายนโยบายกับข้าราชการประจำ การรองรับนโยบายเป็นการสนองการทำงานของราชการ ซึ่งข้าราชการประจำเป็นธุรกิจที่ใหญ่มากในประเทศ จะทำอย่างไรให้ข้าราชการประจำทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ เช่น การติดต่อกับหน่วยราชการ ที่มีปัญหาเรื่องการค้าขายการทำงาน (ระบบข้าราชการประจำ)

- ระบบข้าราชการประจำ ควรมึนโยบายด้านระบบที่เหมาะสมที่จะมีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ ประเทศไทยอ่อนด้อยเรื่องการวิจัย แต่มีการกำกับดูแลที่เข้มงวด ไม่เหมาะกับการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

■ ดร.กนต์ธีร์ นุชสุวรรณ :

- สิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของภาครัฐ คือ ผลกระทบจากการปรับค่าแรงขั้นต่ำ เป็นการปรับเป็น 300 บาท โดยไม่ศึกษาต้นทุนของจังหวัดที่อยู่ห่างไกล อาจเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับไปสู่พื้นที่ ต่อเนื่องกับสิ่งที่ชุดโครงการเราทำ คือ ถ้ามีการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับไปสู่พื้นที่จริงๆ อปท. มีนวัตกรรมการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจหรือไม่ การสร้างงานในพื้นที่เพียงพอหรือไม่ ค่าแรงเป็นอย่างไรบ้าง เช่น SME ขนาดเล็ก ที่มีแรงงานน้อย จะได้รับผลกระทบ คาดว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้น โดยเฉพาะ SME ที่ล้มไป ภาครัฐส่วนกลางจะรู้ไหมว่าอยู่ที่ไหน และคนที่อยู่ในพื้นที่ มีอะไรรองรับการล้มของ SME ขนาดเล็ก ถ้าตงงานมีที่ให้ทำงานใหม่ในพื้นที่หรือไม่

- ชุดโครงการกระจายอำนาจพยายามจะสร้างให้ อบจ. ผูกติดกับคนในพื้นที่ ที่ผ่านมาเงินมาจากภาครัฐส่วนกลาง ทำให้ อบจ. สนใจทำงานตอบส่วนกลาง ไม่สนใจพื้นที่ หาก อบจ. สามารถเก็บค่าบริหารจัดการได้ 10 % จะมีทุนที่เก็บได้มาใช้เพื่อประโยชน์แก่คนในพื้นที่ เช่น โครงการภาษีน้ำมันเป็นตัวอย่างที่ดีที่ให้ อบจ. เก็บภาษีน้ำมันเอง โครงการนั้นเริ่มต้นด้วยความยากลำบาก เพราะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ อบจ. ยอมโดนค่า โดยนักวิจัยไปช่วย อบจ. เมื่อเก็บภาษีได้ มีรายได้มาก เมื่อเก็บเอง ใช้เอง ก็ตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่ได้อย่างตรงจุด

■ ผศ.ดร.วสุ อมฤตสุทธิ :

- สิ่ง que เห็นปัญหา คือ เราไปมองเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใน AEC ไม่ค่อยดี เมื่อเกิดเหตุการณ์อะไรก็ตาม สื่อขยายออกไปอย่างรวดเร็ว จะกลายเป็นปัญหาที่ตามแก้ไขแบบไม่รู้จบ มองว่าเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ มี solution ที่จะแก้ปัญหาใหม่ แต่ไม่ได้ออกมาเป็นงานที่เจาะจงได้ บางอย่างต้องใช้เวลาหลายช่องทาง

สิ่งที่ควรจะทำวิจัย

1. เรื่องความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น

2. เรื่องระบบข้อมูล เช่น หลายหน่วยงานมีข้อมูล มีข้อมูลแต่ต้องนำมาแลกเปลี่ยนกัน

ใครไปเจออะไรบ้าง ทุกคนมีข้อมูล แต่ต้องนำมาแลกเปลี่ยน เพื่อเกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

■ ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ :

- เรื่องการเปิดเสรีอาเซียน มีเรื่องสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน อย่างเสรี แต่แรงงานไร้ฝีมือเคลื่อนย้ายมานานแล้ว ปัญหา คือ เรากลัวการเปิดเสรี หรือไม่มี 2 พวก คือ 1) พวกที่ได้ประโยชน์ (เป็นคนกลุ่มน้อย) 2) พวกที่ไม่ได้ประโยชน์ เป็นคนทั้งประเทศ ที่ไม่ได้คิดเรื่องการลงทุนในต่างประเทศ เราได้รับผลกระทบมากกว่าผลประโยชน์หรือไม่ ยังไม่มีคำตอบ แต่เป็นการคาดการณ์ว่าจะได้ประโยชน์ แต่ว่าคนส่วนใหญ่ได้อะไร ต้องมีการทำวิจัยหรือไม่ เช่น ภาคส่วนไหนได้ประโยชน์มากที่สุด ภาคส่วนใดไม่ได้ประโยชน์ เช่น ทำ วิจัยเหมือนการเปิด FTA

- คุณภาพของคน คนของเราไม่มีคุณภาพ ประเทศใน AEC มีคุณภาพมากกว่า จะทำอย่างไรให้คนของเรามีคุณภาพ เช่น คนในระดับ SME ผู้ประกอบการเกษตรกร ผู้นำสหกรณ์ รู้เท่าทัน

- เรื่องการใช้ที่ดิน เป็นเรื่องใหญ่ เช่น การลงทุนเข้ามาในลักษณะแฝง ต่างชาติเข้ามา (สิงคโปร์ ยุโรป ตะวันออกกลาง เข้ามาลงทุน) แต่ยังไม่ชัดเจนเท่าไร เพื่อให้การถือครองที่ดินไม่ตกในครอบครอง ในอนาคตอันใกล้ กฎหมายนิติบุคคลต่างชาติจะเปลี่ยนไป ต่อไปทุนจะไม่มีเรื่องสัญชาติ ฉะนั้นจะสามารถลงทุนได้เต็มที่ ผล คือ ทุนจะเข้ามา ราคาที่ดินสูงขึ้น เช่น ในภาคอีสาน ไร่ละประมาณ 100,000 บาท (ที่ดินธรรมดา) ในที่สุดคนระดับล่างหรือเกษตรกรรายย่อยจะสูญเสียที่ดินมากที่สุด เกิดปัญหาสังคมตามมา

- การผลิตในยุคต่อไป รายย่อยจะเหลือน้อยมาก จะเป็นเกษตรกรรายใหญ่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเกษตร เช่น ยานปากช่อง ถ้าจะเลี้ยงตัวเอง อยู่ได้ เราจะต้องสร้างคน ต้องเข้าไปที่กรมส่งเสริมวิชาการเกษตร ต้องทำให้มีความรู้ มีข้อมูล มีศักยภาพ

- ไม่มีเครื่องมือในการจัดการเรื่องที่ดิน เรื่องนี้ภาคประชาชนและทางฝ่ายนโยบายสาธารณะ พูดค่อนข้างมาก ต้องจัดการเรื่องภาษีที่ดินให้มาก ถ้าไม่มีตัวนี้ การถือครองที่ดินจะมีปัญหามากมาย

- งานวิจัยที่จะให้ทุน เน้นเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความสมดุลในแง่ความเป็นธรรม

■ คุณชูสะอาด กัณทรส :

- ในการจัดทำงบประมาณปี 2557 หน่วยงานกลางระดับจังหวัด และ อบจ. ที่ได้รับนโยบายรัฐได้ให้ทำเขตเศรษฐกิจ ทำจังหวัดเศรษฐกิจ East West และ North South corridor เช่น จังหวัดตาก เป็นท่าเรือแม่สอดของทวาย ทางเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ก็เป็นท่าเรือ ทางจังหวัดจะเสนอแผนเศรษฐกิจขึ้นไป ตอนนี้อยู่กลายเป็นคลังสินค้า มีเจ้าของเป็นนายทุนไปซื้อที่ไว้หมดแล้ว ทางใต้เป็นอาหารฮาลาล แต่ละจังหวัดวางยุทธศาสตร์ไว้ จังหวัดไหนที่ยังไม่มี เรื่อง AEC ที่จะต้องลงในจังหวัด

เดี๋ยวจังหวัดจะต้องทำแผนขึ้นโปรองรับนโยบาย เป็นจังหวัดเศรษฐกิจขึ้นไป ก็คงมีปัญหาตามมาให้นักวิจัยแก้ไข

■ ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์ :

- ในเรื่องต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทย พบว่า คนจีนเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมาก เช่น ใน จ.เชียงใหม่ ในขณะที่นักธุรกิจไทยเข้าไปที่จีน ไม่สามารถเข้าถึงตลาดได้ จะแก้ปัญหามีได้อย่างไร

- ในกรณีเพื่อนบ้านที่คิดว่าเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือนั้น ในปัจจุบัน พบว่า แรงงานของประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขอเช่าที่ ทำเอง ส่งออกเอง ขายเอง คนไทยเองในพื้นที่กลับไม่ได้ทำ ที่เราตั้งสมมติฐานเรื่อง ผลผลิตภาพของแรงงานไทยที่ต่ำที่สุดของ ร้อยกว่าประเทศ ในภาคเกษตร เกิดจากการที่ไม่มีการสะสม skills มีแต่ part time มีแต่คนแก่ มีลูกจ้างที่เป็นชาวต่างชาติ การสะสมเรื่องควมรู้น้อยลง

- การเปิดเสรี คนที่มีความเข้มแข็งจะได้ประโยชน์ คนที่อ่อนแอไม่พร้อมจะเสียประโยชน์ ภาคเอกชนไม่ต้องเป็นห่วง ในเรื่องของข้าว ภาคเอกชนจะได้ประโยชน์ เช่น มีการตั้งโรงสีในพม่า เทคโนโลยีส่งต่อได้ ง่ายนิดเดียว ต่อไปก็มีการส่งออกมาจากพม่า เพราะจะเอาแชมป์คืน ไทยก็มีการลงทุนในประเทศต่างๆ แต่ที่เป็นห่วงคือ เกษตรกรรายย่อย คนไทยที่ไปลงทุนในต่างชาติ ผลผลิตจะสูงกว่าเขาไป Recognize ต้นทุนต่ำลง ขายในตลาดโลกเดียวกัน เราจะทำอย่างไรกับเกษตรกรรายย่อย เป็นโจทย์ที่ทำทนาย ต้อง absorb แรงงานเข้าไปอยู่ในภาคที่ไม่ใช่ภาคเกษตร ส่วนที่เหลืออยู่ในภาคเกษตร ต้องแบ่งเป็นหลายลักษณะ ลักษณะมีเกษตรเป็นวิถีชีวิต ต้องมี approach หนึ่งเพื่อการอยู่รอด ถ้าจะทำเกษตรเพื่อเป็นอาชีพ ต้องมีความรู้มากขึ้น หาช่องทางในการช่วยเหลือให้พร้อม เพื่อที่อยู่ได้ คนที่สามารถจะแข่งได้ต้องอาศัยเทคโนโลยี

- เรื่องใหญ่คือ ที่ดินหายไป เกษตรกรรายย่อยที่ไม่สามารถแข่งขันได้ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก
- ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท นักศึกษาปริญญาตรี 15,000

■ รศ.ดร.ศักดา จงแก้ววัฒนา :

- เรื่องปัญหาที่ดิน กับ Food security ในปัจจุบันไทยสูญเสียนาข้าวเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีโรงงานในกลุ่มพลังงาน สร้างโรงงานแก๊ส NGV โดยใช้หญ้าเนเปียร์เป็นตัวหมัก โครงการคือ จะกว้านซื้อที่ดินที่แม่แดง 100 กว่าไร่ ซึ่งเป็นที่นา เพื่อปลูกหญ้าเนเปียร์ ปัญหาในการวิจัย จะทำอย่างไรให้ชาวนาที่ปลูกข้าวรู้คุณค่าว่าเป็นชาวนาที่เลี้ยงประเทศไทย ทำอย่างไรให้ชาวนามาเทคโนโลยี ชาวนาภูมิใจในที่ดิน รักที่ดิน ทำอย่างไรให้ชาวบ้านปลูกข้าวต่อ Food security เริ่มหายไปเรื่อยๆ ไม่คิดเป็นระบบ คิดแต่ปัจจุบัน

- งานวิจัยที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน เกษตรกร ชาวบ้าน สิ่งทีงานวิจัยควรส่งเสริม คือ การสร้างฐานเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจในพื้นที่ การใส่ความคิดฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่ ถูกหลักเข้าไป

- เนื่องจากโครงการจํานำข้านั้น ทำให้หาเกษตรกรที่พึ่งตัวเอง แล้วเอาความคิดไปบอก เขาว่า ลองมาทำใหม่ เชื่อมโยงกับเอกชน หากเขาเข้ามาไม่มีโอกาสเข้าไปจํานำข้าว ในที่สุด อ.อารีต้อง รับจํานำแทนรัฐบาล ทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาไม่ได้ช่วยให้เขาคิดอยากจะทำตัวเองอีกต่อไป เริ่มแก้ปัญหานี้ ก็แก้ไขไม่ได้แล้ว ไม่รู้ว่าจะไปทำกับเกษตรกรที่ไหน

■ ดร.จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์ :

- งานอาเซียน ให้เด็กเรียนรู้โลกข้างนอก เช่น ยุววิจัยที่ระนอง ทำเรื่องพม่าในบ้านเขา ถ้าพม่าหายไปเศรษฐกิจในระนองจะล่ม ประชากรหนีพม่ามาก นอกจากยุววิจัยข้างนอกแล้ว โจทย์ยุววิจัยอาเซียนข้างบ้านเราก็น่าสนใจ

- ประชากร 2 กลุ่ม ที่เราจะต้องตั้งโจทย์ของงานวิจัยเพื่อไว้ คือ 1) คนสูงอายุ กลุ่มนี้มี เยอะมาก จะทำให้ช่องว่างระหว่างวัยมีมากขึ้น คนสูงอายุ ยังไม่มีพูดถึงพลังผู้สูงอายุ ในการเป็นต้นทุน ทางสังคม จะพูดแต่เรื่องสุขภาวะ โจทย์ของงานนอกจากมองในเชิงรุกของกลุ่มเป้าหมาย และงานที่จะ เป็นภาระของงานวิจัยคือการถ่ายเลือด เรายังไม่มีระบบงานวิจัยที่สร้างระบบการถ่ายเลือด เด็กรุ่นใหม่จะอ่อนลงในเรื่องเนื้อหาและความเข้มแข็งทางวิชาการ แต่จะหวัดไหวกับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง ไปเร็ว ทำอย่างไรจะมีคนเหล่านี้เป็นที่ปรึกษาทางความคิดได้ ยุววิจัยเด็กเอง คิดว่า ปัญหาเยาวชน ซับซ้อนมาก ถ้าไปทำแต่เรื่องแก้ปัญหาก็จะไม่ทัน ถ้าทำเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมกับการ เรียนรู้จะช่วยให้ได้มาก ในกรณียุววิจัยยังเปิดใจได้ทั้งกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเป็นผู้ถูกวิจัย หรือเด็กเป็น วิจัยเอง แต่คนเหล่านี้ต้องมีกระบวนการคล้ายกับที่ อ.สุธีระลงไปทำ การลงไป empower ให้เข้มแข็ง ทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มเด็กหรือผู้สูงวัย สิ่งทีอยากให้เห็น คือการ empower คนกลุ่มนี้ เพราะ จากประสบการณ์การทำงานประสานงาน พบว่า หากประสานไปเรื่อยๆ ไม่ได้มีอะไรใหม่ วงที่เดิม มอง อะไรไม่ออก ในเรื่องของโจทย์วิจัยประกาศได้เรื่อยๆ ตามกระแสโลก แต่กลุ่มคนที่ควรคำนึงถึง คือ เด็ก ผู้สูงวัย ในส่วนกลไกของ สกว. ควรจะ empower เด็กกลุ่มกันเองให้มากๆ และ 2) กลุ่มแม่วัยรุ่น ทำให้ ช่องถึๆ ขึ้น เป็นเด็ก แม่ วัยรุ่น และยาย ห่างกันที่ 1/12/30

■ รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ :

- งานที่พูดมาเกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลายฝ่ายใน สกว. ทั้งฝ่าย 3 สวัสดิภาพ สาธารณะ ฝ่าย 2 เกษตร อาชีพ มีเรื่องของฝ่าย 5 อุตสาหกรรม เป็นห่วงโซ่อุปทานของภาคเกษตร ทั้งหมดเป็นงานวิจัยที่ empower ความคิดให้อยู่ในระบบของเหตุผล ไม่เคยเชื่อกับตัวเองว่าระบบของเรา ไม่มีเหตุไม่มีผล จากการทำงานกับครูรู้ว่าไม่มีเหตุไม่มีผลจริงๆ เอาความคิดมาเป็นเหตุเป็นผล

ยกตัวอย่างให้เขียนเรื่อง ความเป็นเหตุเป็นผลระหว่าง ที่วีเป็นเหตุให้วังนอน ครึ่งหนึ่งตอบว่าใช่ ใช้ความคิดของตัวเองว่าดูที่วีแล้วทำให้วังนอน ไม่รู้อะไรเป็นเหตุเป็นผล ระหว่างแดด กับเมฆ อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล แบบเดียวกันเลย เมฆเป็นเหตุของแดด ถ้าไม่มีเมฆ จึงมีแดด ฉะนั้นกลางคืนไม่มีเมฆไม่เห็นมีแดดเลย ตอบไม่ได้ คนไทยคิดไม่ออก ระหว่างเหตุกับผล เรื่องของ empower วิธีคิดให้เป็นระบบของเหตุผลมีความสำคัญมาก ไม่เช่นนั้นระบบคิดไม่ได้ ทุกอย่างจะอ่อนแอ เรื่องวิจัยถูกทำให้คิดเป็นเหตุเป็นผล งานวิจัยจำนวนมากไม่ออกมา ครูยังไม่เข้าใจในเรื่องนี้เท่าไร

■ ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ :

- การสร้าง generation ของนักวิจัยให้ต่อเนื่อง คือ สกว.ทำยูววิจัย ทำในระดับประถม มัธยม แต่ยังขาดความต่อเนื่อง อาจมีทุนในระดับมหาวิทยาลัย แต่ไม่สามารถสร้างทุนต่อไปได้ สกว. มีทุนกาญจนาภิเษก แต่ค่อนข้างติดอันดับในการคัดเลือก อาจจะมีอะไรที่เป็นการคุ้มชานาน

- สิ่งที่ สกว. ยังทำน้อย คือ ในเรื่องอาชีวศึกษา จัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เมื่อลงพื้นที่จะเจอ best practice ดีๆ หลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนมัธยม หรืออาชีวะ มีโอกาสได้ไปดูวิทยาลัยเทคนิคที่หาดใหญ่ เป็นอาชีวะที่ดีมาก ให้นักศึกษาเรียนเป็นภาษาอังกฤษ เด็กตั้งใจมากเพราะพื้นฐานมาจากการสนับสนุนของปิโตรเลียม เด็กอยากมามาก คนสมัครเกิน เด็กที่อยากเรียนสายอาชีวะมีเป็นจำนวนมาก พวกที่เรียนจบ มีคนรับทำงานแน่นอน เพราะคุณภาพดี ภาษาอังกฤษดี เป็นตัวอย่างที่ดี การทำเพาะพันธุ์ปัญญาจะเป็นพื้นฐานในการคิดให้มีคุณภาพ ทางที่ทำมาก็เป็นเรื่องของพัฒนาทักษะโดยทั่วไป แต่ยังขาดในเรื่องการมีงานทำ

- เรื่องปฏิรูปคณะครุศาสตร์ อาจจะทำในเชิงวิจัยนำร่อง ไปเชิญคณะครุศาสตร์ ลองให้เขาปฏิรูปได้ไหม และพัฒนา ทำในเชิง R&D ให้เกิดผลมากขึ้น

■ ผศ.พัชริน ดำรงกิตติกุล :

- การทำงานในอาเซียน มีประเด็นที่มีความสุข คือ เรื่องวัฒนธรรม มีชุดโครงการมรดกร่วมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกเรื่องการท่องเที่ยว และสามารถสร้างความเข้าใจอันดี เช่น การท่องเที่ยว ธุรกิจการค้า สามารถโยงเรื่องอาหาร ศิลปะ การเกษตร เราน่าจะชูประเด็นเย็นๆ น่าจะเอาการท่องเที่ยวนำ

■ ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ :

- เรื่องในทีมของ ก.เกษตร เรื่องที่น่าจะดี คือ ทุกกรม ใน ก.เกษตร ต้องมาเป็นทีม มี 3 ทีม 1) ด้านทรัพยากร ดินน้ำ 2) ด้านการผลิต ข้าว มัน ยาง ประมง 3.ทีมเรื่องสหกรณ์ กรมที่เกี่ยวกับสถาบันเกษตรกร จะเชิญคนที่เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมจัดสัมมนา organize ทีม ให้เห็นเป้าหมายตรงกัน ระยะเวลา คือ นับย้อนหลังจากวันเปิดเสรีกลับมา ให้รายงานตรงกับทางคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

เพื่อเอา material มาพัฒนากฎหมายทั้งหมด รวมทั้งนโยบายต่างๆ ผลักเขา ครม. สิ่งที่จะได้คือ ประเด็นต่างๆที่นำไปผลักดันกฎหมายและขอ Fast Track อะไรที่เร่งด่วน ขอให้เข้าสภาโดยด่วน ก่อนเปิดเสรี สิ่งที่น่าสนใจ คือ จะลองคุยกับกระทรวง มีนักวิจัย หรือทีม สกว. มาร่วมพูดคุยด้วย จะเกิดประเด็นอะไรใหม่ๆ หรือไม่

■ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท :

- ชุดโครงการ จะมีการทำ MOU ร่วมกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ สกว. ส.ป.ก. สวก. คุยกับ เลขาธิการ สปก. ว่า จะทำอย่างไรที่จะถ่ายโอนความรู้ไปสร้าง smart officer และ smart farmer และจะทำ project base learning จะเซ็น MOU 3 ปี จะทำอย่างไรที่จะถ่ายโอนความรู้ระหว่างสถาบัน และไปทำวิจัยใหม่ ในอนาคตหากขยายผล เช่น ในเรื่อง Farmer shop จะถ่ายโอนจากคน และให้คนไปทำโครงการ ถ้าเป็นโครงการวิจัยชุดย่อย ก็ให้เจ้าหน้าที่มาเสนอข้อเสนอโครงการได้

สรุป

- การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น มีหลายประเด็น สิ่งที่เป็นประโยชน์คือแต่ละชุดโครงการ มีเครือข่ายเป็นของตัวเอง ลองนำไปประเด็นไปสะท้อนในแง่ของการตั้งโจทย์ไปข้างหน้า เชียงบวก เชียงลบ เชียงรับ เชียงรุก เป็นเรื่องที่คุณได้อีกพอสมควร มีเนื้อหาของงานที่ต้องดูเป็นจำนวนมาก ทั้งการตั้งรับ ป้องกันตัว เช่น ระบบบูรณาการในจังหวัดไม่ตอบรับความสัมพันธ์กับ AEC ทุกมหาวิทยาลัยเล่นเรื่องนี้ แต่ไม่มีใครรู้ว่า ความรู้ใครสมบูรณ์ และไม่มีใครรู้เรื่องคนที่ก้าวออกไปแล้ว ไปทำอะไรกับเขาบ้าง ประเด็นที่พูดเรื่องคนไทยคุณภาพยังอ่อน โดยคุณภาพเปรียบเทียบ

- การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดิน สภาพเปลี่ยนจนไม่รู้ว่าธุรกิจของชาติไหน ไม่ใช่เรื่อง Nationalistic issue แต่เป็นว่าธุรกิจได้กำไร ตรงไหน หรือทำลายตรงไหน เป็นคนกลุ่มไหน สร้างความเหลื่อมล้ำหรือไม่

- การ generate การมีงานทำ คือลักษณะหนึ่ง ธุรกิจข้ามชาติก็ generate งาน เคยคุยเรื่องนี้เมื่อตอนการถือครองที่ดินโดยต่างชาติ

- ประเด็นเรื่องการเตรียมรองรับวิกฤติเศรษฐกิจ ที่มีแนวโน้มว่าอีก 2 ปี ระวังเรื่องฟองสบู่แตก

- เรื่องวิกฤติธรรมชาติ เกิดด้วยตัวมันเอง

- เรื่องการล้มลงของ SME เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก SME คือโครงสร้าง เป็นฐานเศรษฐกิจที่จะช่วยความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้ ถ้ามีแต่ธุรกิจรายใหญ่ รายใหญ่กินรายเล็กหมด SME จะล้ม เป็นเรื่องใหญ่มาก

- ประเด็นเหล่านี้ไปสัมพันธ์กับงานชุดที่แตกต่างกัน รวมทั้งงานพื้นที่อาจจะรับเต็มๆ เอาประเด็นพวกนี้ไปนั่งคิดได้เป็นจำนวนมาก เช่น ชุดการศึกษา ชุดเรื่องคน เรื่องคุณภาพ เรื่องทักษะด้านภาษา เรื่องไอซีทีที่เข้ามาเสริม

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

การประชุมหรือการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี

วันอังคารที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 9.30-12.00 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ภัทราวาท	หัวหน้าโครงการวิจัย Farmer Shop
2. คุณศศิธร วิเศษ	วิเศษ	หัวหน้าโครงการวิจัย
3. คุณสุรางค์ พุ่มโพธิ์ทอง	พุ่มโพธิ์ทอง	ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเขาชะเมา
4. คุณวิชัย ประกอบทรัพย์	ประกอบทรัพย์	เกษตรกร
5. คุณวุฒิชัย ประกอบทรัพย์	ประกอบทรัพย์	ทายาทเกษตรกร
6. คุณวรางคณา เปรมชนม์	เปรมชนม์	

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. คุณสุพจน์ สุขสมงาม	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 09.30 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทีมนักวิจัยโครงการเครือข่าย คุณค่าผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี โดยขอความคิดเห็นจากตัวแทนทายาทเกษตรกรว่า สิ่งใดสำคัญมากที่สุดในระหว่าง 1) ตำแหน่งหน้าที่การงาน 2) เงิน หรือ 3) ความอิสระ ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองอยากทำ

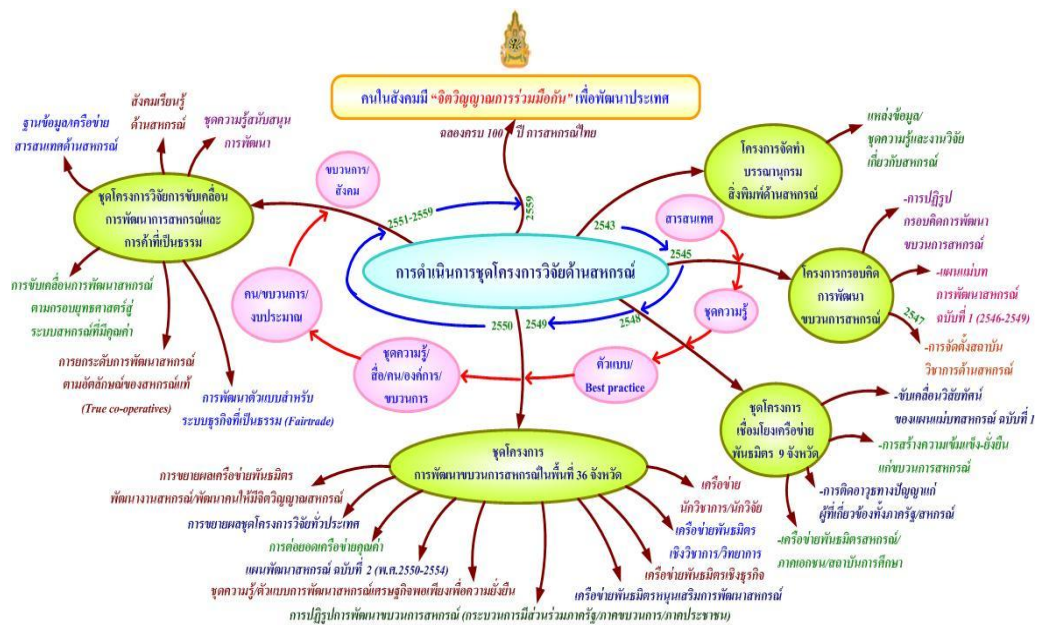
คุณวุฒิชัย ประกอบทรัพย์ ตัวแทนทายาทเกษตรกร แสดงความคิดเห็นว่า เรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานและเรื่องเงินไม่ใช่ประเด็นหลักในชีวิตแล้ว เพราะความคิดเห็นในขณะนี้เห็นว่าการได้อยู่พร้อมหน้าครอบครัวเป็นความสุขที่สุด

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ ตั้งข้อสังเกตว่าปัจจุบันกระบวนการสอนของมหาวิทยาลัยนั้นผิดหรือไม่ สำหรับตนเองได้เปลี่ยนแผนเรียนตั้งแต่ระดับมัธยม ได้กลับไปดำเนินอาชีพสืบต่อจากพ่อแม่พร้อมกับมองการเดินทางของสังคม ผู้คนจากรุ่นสู่รุ่น จนเห็นว่าเรื่องการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ แต่ต้องเลือกพื้นที่โรงเรียนให้ตรงกับความต้องการทางสังคม โดยยกตัวอย่างจากกรณีรุ่นลูกของตนเอง ที่คนหนึ่งให้เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน จะได้สังคมที่มีเพื่อนในพื้นที่จนสุดท้ายเลือกที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรต่อจากพ่อแม่ แต่อีกคนเลือกเรียนโรงเรียนชื่อดังในเมือง ก็ต้องมีเส้นทางที่ห่างออกไปจากพื้นที่และทิ้งอาชีพทางการเกษตรไปในที่สุด

คุณศศิธร วิเศษ กล่าวว่า เกษตรกรรุ่นใหม่บางรายยังมีความสับสนในจิตใจ และเกิดความท้อแท้ เมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพได้ดีเท่ารุ่นพ่อแม่ จนบางรายต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายไป ไม่สืบทอดอาชีพต่อจากรุ่นพ่อแม่อีกต่อไป

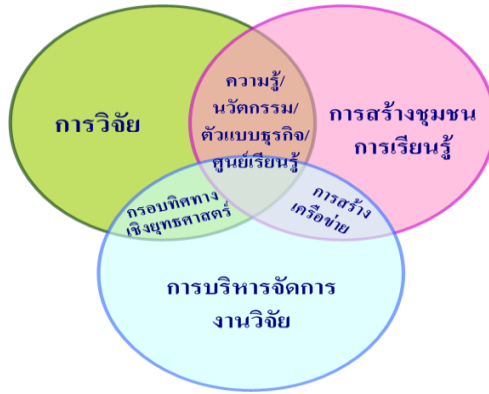
คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ กล่าวเสริมว่า สิ่งที่น่าสนใจคือเห็นว่าทุกวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงไป มีคนศึกษาระดับปริญญาตรี-โทมากขึ้น ทำให้เกิดสังคมของการแข่งขันมากขึ้น ในขณะที่ถ้าคนรุ่นใหม่เปลี่ยนแนวคิดหันกลับไปสู่ภาคการเกษตรที่มีฐานต่อจากรุ่นพ่อแม่อยู่แล้วนั้น โอกาสจะมีมากขึ้น เพราะยังมีคนประกอบอาชีพทางการเกษตรน้อย ถ้าปรับความคิดได้แล้วเริ่มทำก่อน มันใจว่าจะประสบความสำเร็จได้ ซึ่งทุกวันนี้ผู้ที่จบปริญญาโทหลายคน ได้ปรับความคิดและหันกลับไปทำการเกษตรในพื้นที่ของพ่อแม่แล้วหลายราย มีขบวนการคิดที่แข็งแรง แต่ต้องอดทน และรู้จักรับความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่ใช่ความรู้จากที่เรียนมา จึงจะประสบความสำเร็จได้

จากนั้น **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** นำเสนอทิศทางและขอหารือการทำงานของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ พร้อมการดำเนินโครงการวิจัยต่อไป โดยกล่าวถึง กรอบแนวทางการดำเนินงานของชุดโครงการ (รูปที่ 1) ซึ่งสถาบันฯ มีทั้งการทำแผน และการสร้างเครือข่ายมาโดยตลอด โดยเสาหลักเชิงกลยุทธ์ 3 ประการ (รูปที่ 2) ที่ใช้ในการขับเคลื่อนชุดโครงการฯ ได้แก่ การวิจัย (ผลลัพธ์ที่ได้คือ ชุดความรู้/ นวัตกรรม ตัวแบบธุรกิจ และศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต) การบริหารจัดการงานวิจัย (เกิดทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ เช่น เครือข่ายเปาบุญจิ้นที่กำลังจะจดทะเบียนเป็นสมาคม มีเครือข่ายนักวิจัย หรือเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่ามาก

กรอบแนวทางการดำเนินงาน ชุดโครงการวิจัยด้านสหกรณ์: รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ภายใต้ประธาน นำเสนอวันที่ สก. ณ จ.สมุทรสงคราม เมื่อ 22-23 มี.ย. 49

รูปที่ 1: กรอบแนวทางการดำเนินงานของชุดโครงการ

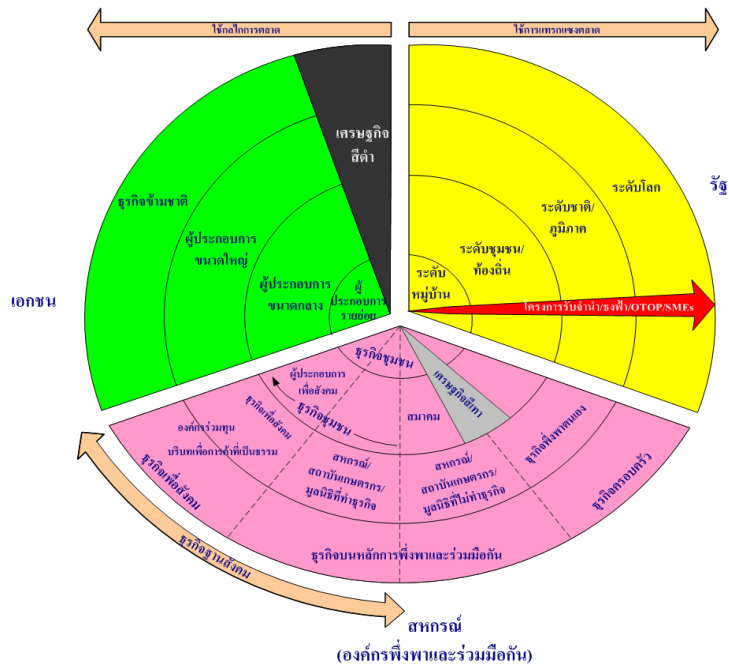
รูปที่ 2: เสาหลักเชิงกลยุทธ์ 3 ประการที่ใช้ในการขับเคลื่อนชุดโครงการฯ

สำหรับพัฒนาการของการวิจัยระหว่างปี 2543-2555 ที่ผ่านมาของสถาบันฯ เป็นการได้บันได (รูปที่ 3) โดยช่วงเริ่มต้นสถาบันฯ มีการวางโครงสร้างพื้นฐาน มีการพัฒนาขีดความสามารถของคน/องค์กร เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ระบบสหกรณ์ ลดข้อจำกัดในระบบธุรกิจสหกรณ์ นำคุณค่าสหกรณ์ สร้างสรรค์ทางเลือกแก่คนในสังคม ซึ่งสถาบันฯ พยายามให้คนมองระบบธุรกิจสหกรณ์ให้ชัดเจน เช่น ตัวแบบธุรกิจสหกรณ์มอญนครกอน เป็นต้น

รูปที่ 3: พัฒนาการของการวิจัยระหว่างปี 2543-2555

ทั้งนี้สถาบันฯ ได้แบ่งระบบธุรกิจที่มีอยู่เป็น 3 กลุ่ม (รูปที่ 4) คือ เอกชน รัฐ และสหกรณ์ โดยสหกรณ์จะแยกเป็น 2 ส่วน คือส่วนสหกรณ์ที่รับงบประมาณรัฐซึ่งสหกรณ์จะเป็นเครื่องมือของรัฐ แต่ในส่วนของสถาบันฯ นั้นจะเน้นในเรื่องของธุรกิจฐานสังคม หรือเรียกว่า Social Economy Enterprises (SEE)

รูปที่ 4: วิสาหกิจสหกรณ์: บริบทที่แตกต่าง

โดยคุณลักษณะของธุรกิจฐานสังคม (SEE) 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน 2) มีกรอบการทำงานอย่างมีแบบแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม 3) มีการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจ 4) ดำเนินการภายใต้กลไกการตลาดในแนวทางการค้าที่เป็นธรรม และ 5) ไม่เป็นองค์การรับทุนจากภายนอก จนขัดต่อการเป็นองค์การอิสระ (รูปที่ 5)

รูปที่ 5: คุณลักษณะของธุรกิจฐานสังคม (SEE) 5 ประการ

ส่วนภาพของงานสถาบันฯ อีก 3 ปีจากนี้ไป จะเป็นไปดังรูปที่ 6 ประกอบด้วยเสาหลัก 4 แห่ง ซึ่งเป็นคำตอบให้แก่ สกว. ผู้ให้ทุนสนับสนุนตลอดมาว่า แท้จริงแล้วองค์การธุรกิจฐานสังคมที่สถาบันฯ ได้ทำงานอยู่นั้นเป็นการทำงานใน 3 เสาหลักกลยุทธ์ เสาหลักแรก (ด้านซ้ายสุดในภาพ) คือ การเกษตรแบบยั่งยืน โดยเริ่มจากเกษตรกรมีภูมิคุ้มกัน เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร ให้เกษตรกรมีการทำการเกษตรอย่างมีแบบแผน สู่การทำเกษตรที่มีผลผลิตคุณภาพสูง พร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เป็นเกษตรกรมืออาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเสาหลักนี้เป็นงานที่กลุ่มเครือข่ายคุณค่าผลไม่คุณภาพกำลังดำเนินงานอยู่ สืบต่อมาจากนี้ที่สุดได้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต ซึ่งทั้งหมดเป็นการตอบโจทย์เรื่องการเกษตรที่ยั่งยืน

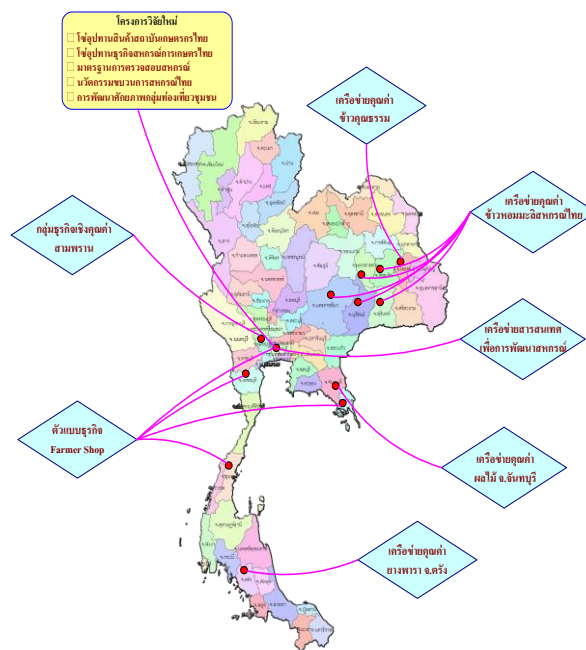
สำหรับเสาหลักที่ 2 เรื่องระบบการค้าที่เป็นธรรม เป็นเรื่องของ Farmer Shop ที่เป็นการต่อยอดจากเสาหลักแรก เมื่อมีผู้ประกอบการรับสินค้าจากเกษตรกรในเสาหลักแรกมาแล้ว นำไปแปรรูปเพื่อจำหน่าย สถาบันฯ ได้ทำการเชื่อมโยงสายโซ่อุปทานให้ โดยมีสหกรณ์การเกษตรอยู่ตรงกลางทำหน้าที่รวบรวม และเก็บรักษาเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการค้าที่เป็นธรรม สร้างสรรค์สินค้าไทยสู่สากล โดยมีเสาหลักที่ 3 เป็นที่มั่นวิจัยและภาคีเครือข่าย ทำหน้าที่พัฒนาระบบสนับสนุน สร้างนวัตกรรม/ ทีมงาน และระบบสารสนเทศ โดยอาจมีการจัดตั้งสมาคมส่งเสริมเพื่อเป็นกลไกประสานให้เกิดนโยบายส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม เพื่อนำสู่โครงสร้างพื้นฐานระบบสนับสนุนการพัฒนาที่เอื้อต่อการค้าที่เป็นธรรมให้เกิดขึ้น ซึ่งงานทั้งหมดจะสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วยเสาหลักที่ 4 คือการมีส่วนร่วมของสมาชิก อันได้แก่สมาชิกโครงการร้าน Farmer Shop นักวิจัย และต้องมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างหลักสูตรเรียนรู้ สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการในวิถีการบริโภคที่สร้างสรรค์ ให้มีทางเลือกในการบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม และให้ผู้บริโภคใส่ใจในสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างสังคมคุณภาพไปพร้อมกับคุณธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนา ที่สถาบันฯ วางแผนที่จะดำเนินงานต่อไป

การแบ่งสัดส่วนแปลงให้เหมาะสม ซึ่งเป็นชุดความรู้ที่มีอยู่และจะได้เผยแพร่ต่อไป ในขณะที่เดียวกันตัวสหกรณ์ก็ต้องพัฒนาขีดความสามารถในการทำตลาด เพราะการทำเกษตรก็ต้องตอบสนองความต้องการของเกษตรกรยุคใหม่ได้พร้อมกันด้วย นั่นคือ เรื่องเงินตอบแทนที่จะได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาทำการเกษตรมากขึ้น

ศูนย์เรียนรู้ของกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนเข้ามาร่วมปรับความคิด ให้มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นเกษตรกรที่มากด้วยองค์ความรู้ มีศักดิ์ศรีในการเป็นเกษตรกร โดยจะมีชุดความรู้ให้ผู้สนใจนำไปปรับใช้ได้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวเสริมว่า เกษตรกรชาวสวนผลไม้ยุคใหม่ต้องขายความรู้พร้อมกับการขายผลไม้ไปด้วย จากนั้นได้นำเสนอแผนภาพชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม 6 ซึ่งมีพื้นที่การทำงานดังรูปที่ 7 ประกอบด้วยเครือข่ายต่างๆ ได้แก่ กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop เครือข่ายคุณค่าทางพารา เครือข่ายคุณค่าผลไม้ เครือข่ายสารสนเทศ เครือข่ายข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย และเครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม โดยจากการดำเนินงานทั้งหมดทำให้เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (Living Learning Center) 4 แห่ง นั่นคือ ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ และศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

โดยศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต (Living Learning Center) ในที่นี้หมายความว่า ศูนย์เรียนรู้ที่มีได้แจกเพียงแผ่นพับหรือเอกสาร แต่เมื่อมาถึงศูนย์เรียนรู้นี้ ผู้สนใจจะได้พูดคุยกับผู้ปฏิบัติจริงและยังทำงานอยู่จริง ซึ่งสถาบันฯ ได้จัดทำเอกสารแนะนำ (ฉบับร่าง) ให้กลุ่มเครือข่ายผลไม้คุณภาพ ร่วมพิจารณาดังรูปที่ 8

รูปที่ 7: ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และ

ศูนย์เรียนรู้ "กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ"

เครือข่ายเกษตรกร

ด้วยตระหนักถึงเรื่องการทำสวนผลไม้อย่างยั่งยืนและการดำรงชีพของเกษตรกรสวนผลไม้คุณภาพ ในแหล่งปลูกผลไม้ที่มีที่อุดมของประเทศไทย ประกอบด้วย ทุเรียน และทุเรียนคุณภาพ เกษตรกรชาวสวนผลไม้ ภายใต้การสนับสนุนของศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรมืออาชีพ ศูนย์เรียนรู้ฯ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม และส่งเสริมการเกษตร-เชิงพาณิชย์ จีเอ็มพี และเกษตรกรการเกษตรผสมผสาน จีเอ็มพี ไร่รวมตัวกันเป็นกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

โดยจัดตั้งขึ้น "การพินิจและรวมมือกัน" กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในเชิงสังคม โดยเน้นช่วยเหลือเกษตรกรที่มีความต้องการจำเป็นของครอบครัวรายได้อาชีพ และวิถีชีวิต

โครงการร้าน Farmer Shop เป็นต้นแบบธุรกิจทางเลือกที่ได้ถูกออกแบบให้สอดคล้องและตอบโจทย์ของเกษตรกร โดยโครงการพัฒนาความรู้การบริการจัดการโดยผู้ประกอบการมืออาชีพในเชิงธุรกิจภายใต้เทคโนโลยีและเกษตรอินทรีย์ที่ทันสมัย แต่ยังคงรักษาคุณค่าประจำตัวเกษตรกรและวิถีชีวิตของเกษตรกรไว้ได้ กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ Farmer Shop ที่เน้นการเชื่อมโยงของเกษตรกรในภาคการผลิตกับภาคการบริโภค การจัดหา ผู้ประกอบการ เพื่อจำหน่ายสินค้าคุณภาพ ราคาเป็นธรรม แก่ผู้บริโภคที่แท้จริง อีกทั้งยังช่วยลดความเสี่ยงของเกษตรกรในการเข้าถึงตลาดและกลุ่มเป้าหมายขององค์กร SMEs และ OTOP ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

CAI

Living Learning Center

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจชุมชน
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจชุมชน
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจชุมชน
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจชุมชน

การถ่ายโอนความรู้
จากการเรียนรู้

โดย
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ กลุ่มธุรกิจวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจ
จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ศูนย์เรียนรู้ฯ: สำนักงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจ (สงวน)

เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้

การดำเนินงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ภายใต้โครงการ "การขับเคลื่อนการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม" อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมา ได้ผลผลิตการวิจัยเชิงบูรณาการและนวัตกรรม ซึ่งก่อให้เกิดทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตที่มั่นคงของเกษตรกร ในพื้นที่ทางที่สามารถแก้ปัญหาความยากจนที่ 3 ประเภท คือ 1. ความยากจนเชิงเศรษฐกิจ และ 2. ความยากจนเชิงสังคม 3. ความยากจนเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ 3 นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเกษตรกรรายย่อยที่มีความยากจนเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการค้าที่เป็นธรรมได้

เพื่อให้เกิดกลไกการถ่ายโอนความรู้จากงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาให้กว้างขวางขึ้น สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับภาคีวิจัยจึงได้พัฒนา "ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิสาหกิจ" จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้ตลาดสดใจ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ และศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

ศูนย์เรียนรู้ "บ้านคุณธรรม"

ตำบลนาโพธิ์ อ.บ้านด่านบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ที่กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพได้เข้าร่วมงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ โดยบูรณาการจากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ 3 นี้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรรายย่อยที่มีความยากจนเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการค้าที่เป็นธรรมได้

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ที่กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพได้เข้าร่วมงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ โดยบูรณาการจากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ 3 นี้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรรายย่อยที่มีความยากจนเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการค้าที่เป็นธรรมได้

ศูนย์เรียนรู้ "ตลาดสดใจ"

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

"ตลาดสดใจ" เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตที่เกษตรกรและผู้บริโภคที่ใส่ใจคุณภาพได้มาพบกันภายใต้การสนับสนุนของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ โดยบูรณาการจากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ 3 นี้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรรายย่อยที่มีความยากจนเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการค้าที่เป็นธรรมได้

รูปที่ 8: (ร่าง) เอกสารแนะนำ CAI Living Learning Center

ในเอกสารนี้จะประกอบด้วยความเป็นมา วัตถุประสงค์ และแนะนำศูนย์เรียนรู้อย่างย่อของ ทั้ง 4 แห่ง ซึ่ง รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้ โดยจะมีงบประมาณให้แต่ละแห่งแสนบาท เพื่อใช้ในการทำป้ายศูนย์ฯ จัดทำสื่อแนะนำ หรือการอบรมของผู้ให้ความรู้ในศูนย์ เป็นต้น

คุณศศิธร วิเศษ นำเสนอเอกสารการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายคุณค่าผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ พร้อมภาพการจัดเวทีถอดบทเรียนที่ศูนย์เรียนรู้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท พิจารณาเอกสารแล้ว แสดงความเห็นว่าเป็นชุดความรู้ ที่ประกอบด้วยตัวอย่างโปรแกรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้หากต้องการเตรียมรับการเปิดประชาคมอาเซียนด้วย ควรเพิ่มข้อมูลให้มีแผนผังว่าจุดใดไปจุดใด แต่ละจุดเป็นอะไร ซึ่งเอกสารนี้เป็นท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ในส่วนเรื่องของศูนย์เรียนรู้ จะต้องเตรียมเป็นระบบ มีสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจนสำหรับผู้สนใจไปเรียนรู้

เช่น ถ้ามพ่อวิชัย ประกอบทรัพย์ ว่าถ้ามีกลุ่มเกษตรกรสนใจเข้ามาเรียนรู้ แล้วมีผู้ถามว่าจัดการเกษตรยั่งยืนอย่างไร? คำตอบนั้น ควรเริ่มจากการมองปัญหาของเกษตรกรเองว่ามีปัญหาอะไร และมีวิธีแก้ปัญหานั้นๆ อย่างไร ส่วนในมุมมองของคุณศศิธร วิเศษ มีมุมมองในการแก้ไขอย่างไร เช่น ชาวสวนผลไม้จะพบปัญหาผลผลิตเน่าเสียง่าย ต้องจัดการอย่างไร? ผลผลิตออกมาจำนวนมากพร้อมกันต้องจัดการอย่างไร? เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งศูนย์เรียนรู้ของกลุ่มเครือข่ายฯ มีจุดเด่นที่แตกต่างคือ ผลิตผลไม้คุณภาพ และเมื่อจัดการแล้วจะเจอปัญหาอะไร จึงมีการออกแบบให้สหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วม ในการตลาด มีการส่งออก หรือมีช่องทางที่แตกต่างอย่างไร ซึ่งเรื่องราวทั้งหมดนี้จะเป็นสาระการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ

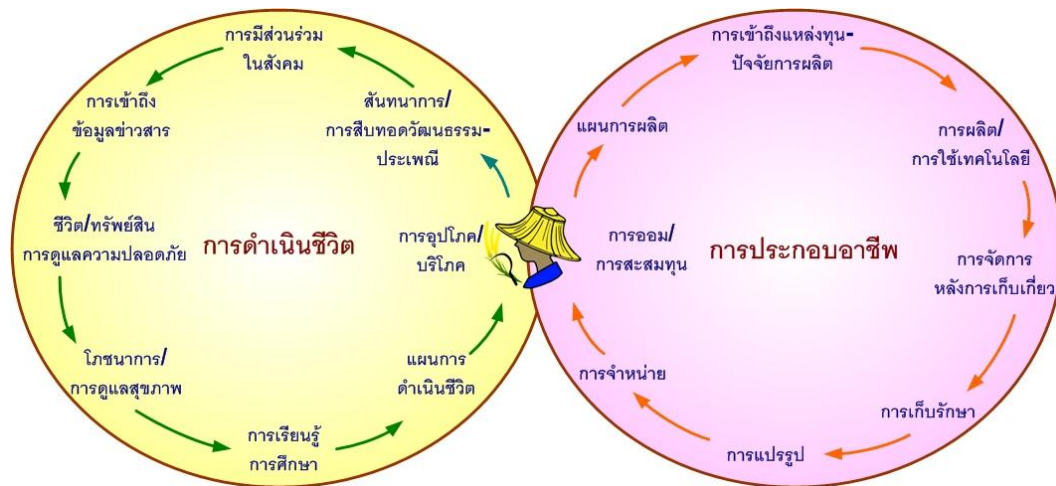
คุณศศิธร วิเศษ กล่าวว่า เรื่องราวของกลุ่มฯ เริ่มจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อผลผลิตและระบบการผลิต นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างเกษตรกรและสหกรณ์ ซึ่งจะพบว่าสมาชิกสหกรณ์และตัวเกษตรกรจะมีแต่ผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาถึงเรื่องความยั่งยืนจึงต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้เกิดความยั่งยืนได้ ซึ่งจากเวทีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปได้ว่า ต้องมองเรื่อง “คน” แทนเรื่องผลผลิต เพราะที่จริงแล้วเรื่องผลผลิตสามารถจัดการได้ไม่ยาก แต่เรื่องคนนั้นเป็นสิ่งที่จัดการยากที่สุด จึงต้องให้ทำงานร่วมกัน เพื่อการมีส่วนร่วมสู่การปรับเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติ ส่วนเรื่องปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำที่มักจะนำมาอ้างกันนั้นคิดว่าไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หัวใจของการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนคือ การจัดการทั้งคน องค์กร และผลผลิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เห็นว่าต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติของคนให้ได้เป็นอันดับแรก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ เพื่อเปิดเวทีให้คนได้เข้ามาปรับเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติ ดังที่กล่าวมาข้างต้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวสรุปว่า “คน กับ ผลผลิต” จะต้องทำให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นชาวสวนจึงต้องทำให้อาชีพกับชีวิตเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยสหกรณ์ต้องดูแลสมาชิกในการประกอบ

อาชีพหลักด้วย ซึ่งนำเสนอได้ด้วยภาพวงชีวิตและวงอาชีพ (รูปที่ 9) ที่ขณะนี้ใช้ประกอบในหลักสูตร เรียนรู้ “ชาวนามีอาชีพ: จากแปลงนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

โดยกรอบคิดนี้เป็นที่ยอมรับของชาวนาที่เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฯ ที่เห็นว่าการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพจะต้องดำเนินไปพร้อมกัน โดยวงอาชีพนั้นคือ ต้องรู้จักวางแผนการผลิต การเข้าถึงแหล่งทุน-ปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การจัดการหลังเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา อัจฉรรวมถึงการแปรรูป และการจำหน่าย ซึ่งทั้งหมดต้องเริ่มจากการสอนให้เกษตรกรรู้จักการออมหรือการสะสมทุน เพื่อไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินเมื่อต้องการลงทุนในฤดูกาลผลิตถัดไป สำหรับวงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรนั้นคือ ต้องรู้จักวางแผนการดำเนินชีวิต มีการเรียนรู้ รวมถึงการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน รู้จักการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคม และมีสันตนาการต่างๆ ซึ่งต้องจัดการทั้ง 2 วงนี้ให้สมดุล แล้วชีวิตจะปลอดได้

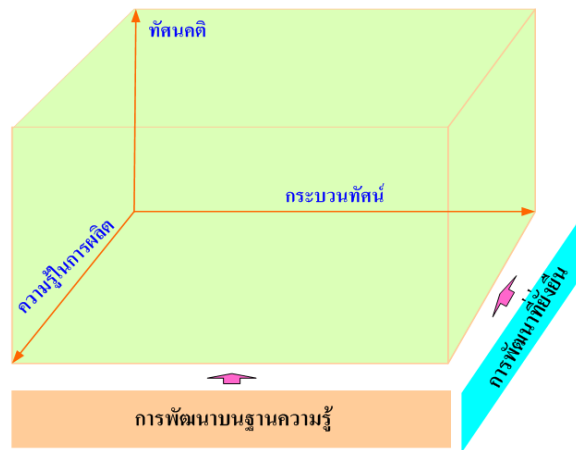

รูปที่ 9: กรอบคิดความเชื่อมโยงระหว่างวิถีอาชีพกับวิถีการดำเนินชีวิตของเกษตรกร

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาเริ่มจากการเอนไปตามกระแส ครึ่งหนึ่งเกษตรกรโดนชักนำความคิดให้หันไปใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต แต่ปัจจุบันกระแสเริ่มหันมาด้านการทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้น ดังนั้นเห็นว่าจะต้องปรับให้คน รู้จักความสมดุลไม่เอียงไปทางใดทางหนึ่งมาก เริ่มจากตนเองที่คิดทำและทดลอง จนถึงที่สุดแล้วจึงเห็นว่าทุกอย่างต้องรู้จักพอดี จึงจะมีความสุข

คุณศศิธร วิเศษ กล่าวเสริมว่า เกษตรกรบางรายยังมีความต้องการไม่หยุดนิ่ง และไม่มีจิตที่คิดจะให้ ยังอยากได้อยากมี บางรายทำเยอะมากไม่รู้จักหยุด ไม่พอเพียง ไม่รู้จักความพอดี พอประมาณ จึงไม่มีความสุขอย่างแท้จริง ปัญหาของคน คือ มีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าถ้ายังอยู่ในกระแสการแข่งขัน (Competition) จะอยู่ยาก แต่ถ้าเป็นเรื่องของ Co-operation จะอยู่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ศูนย์เรียนรู้ควรจะต้องทำทั้ง 3 มิติ (รูปที่ 10) คือจะต้องมีฐานคิดการ พัฒนาบนฐานความรู้ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 10: มิติแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับความสามารถของผู้เรียน

นอกจากนี้ในศูนย์เรียนรู้ควรทำให้เห็นภาพวิถีจักรชาวสวนอย่างครบวงจร อาจนำเสนอเชิงเปรียบเทียบ เช่น กรณีแรกเลือกทำสวนสวยมาก ต้องใช้ต้นทุนเท่าไร ได้ค่าตอบแทนเท่าไร เปรียบเทียบกับกรณีที่สวนไม่สวยมาก ใช้ต้นทุนเท่าไร ได้ค่าตอบแทนเท่าไร และในระยะ 10 ปีข้างหน้า สวนใดจะอยู่รอดได้ เช่นนี้เป็นต้น พร้อมทั้งมีการอธิบายนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ค้นพบจากงานวิจัย ขอให้เล่าทั้งหมดไม่เล่าแต่เรื่องต้นน้ำเพียงอย่างเดียว

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ เล่าว่า จากประสบการณ์การทำงานทั้ง 2 ส่วน คือทั้งโครงการวิจัย และทำงานกับเทศบาลในเรื่องศูนย์เรียนรู้เช่นกัน และได้พบว่าคนส่วนใหญ่จะทำงานในลักษณะการลอกเลียนแบบ เรื่องความรู้ในการผลิต แต่ไม่มีการปรับทัศนคติ ดังนั้นศูนย์เรียนรู้จึงต้องให้วิถีคิดเป็นลำดับแรก

คุณศศิธร วิเศษ กล่าวเสริมว่า เมื่อมีการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะเริ่มจากการปูพื้นให้ความรู้เรื่องโครงการ แล้วจึงส่งต่อให้คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ เพื่อช่วยในเรื่องการปรับเปลี่ยนวิถีคิด ซึ่งในอำเภอมะขาม ประสบความสำเร็จในการปรับวิถีคิดของชาวสวนผลไม้เป็นจำนวนมาก มีคนเดินตามวิถีของกลุ่มมากขึ้น โดยชาวสวนเริ่มเข้าใจแล้วว่าต้องมีการวางแผนอย่างมีระบบจึงจะประสบความสำเร็จ โดยใช้ความรู้ของคุณวิชัยให้เห็นเป็นตัวอย่าง แล้วกระตุ้นโดยการมีส่วนร่วม นอกจากนี้เมื่อเกษตรกรในเครือข่ายได้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว จะเข้าใจและไม่แสวงหาปริมาณผลผลิตจำนวนมากเพราะจัดการไม่ทัน แต่จะต้องการผลิตที่มีคุณภาพดีและสามารถจัดการได้มากกว่า

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่าจากการฟัง คุณศศิธร วิเศษ สรุปได้ว่าต้องจัดการทั้งวงอาชีพ และวงชีวิต (ดังภาพที่ 9) ให้สมดุลแล้วชีวิตจะโปรอด แต่ทั้งนี้ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้จะต้องมีพื้นฐานเรื่องอะไรบ้าง ผากให้ร่วมกันคิดเพื่อดำเนินการต่อไป

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์ กล่าวว่าคุณศูนย์เรียนรู้ควรเสริมเรื่องวิถีทัศน์ และจัดการรวบรวมองค์ความรู้แล้วจัดระบบใหม่ให้เรียบร้อย เพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายว่า ผู้ที่จะมาเรียนรู้ที่ศูนย์ฯ มีพื้นฐาน

จากที่ใด และต้องการข้อมูลด้านใด เช่น บางกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกร บางกลุ่มเป็นหน่วยงานที่มาเพื่อศึกษาดูงาน ซึ่งแต่ละคนมาด้วยพื้นฐานที่ไม่เท่ากัน จึงต้องพิจารณาว่าควรให้ข้อมูลอะไรไปบ้างในแต่ละกลุ่ม เพื่อไม่เป็นการเสียเวลาของทั้งสองฝ่าย

จากนั้น **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** ได้นำเสนอตัวอย่างวิธีทัศนเพื่อเป็นแนวทาง ซึ่งเป็นวิธีทัศนที่จัดเตรียมไว้สำหรับโครงการจัดหลักสูตรเรียนรู้ชาวนามืออาชีพ : จากแปลงนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ความยาวประมาณ 15 นาที ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยชี้ให้เห็นตัวเลขผลผลิตข้าวของไทยเปรียบเทียบกับระดับโลก เน้นให้กระบวนการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ฝังลึกในตัวเกษตรกร โดยมีหลักสูตรเรียนรู้ทั้งหมด 15 หน่วยเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งวงอาชีพและวงชีวิตของชาวนา

โดย **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** กล่าวสรุปว่า ในศูนย์เรียนรู้ควรต้องมีครบวงจร มีกรอบคิดของศูนย์เรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญา แต่หากมีผู้มาศึกษาดูงานก็ไม่จำเป็นต้องให้ความรู้ทั้งหมดทุกเรื่อง แต่ให้เลือกเฉพาะที่ตรงกับจุดประสงค์ของผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้

คุณสุรางค์ พุ่มโพธิ์ทอง ชี้แจงเรื่องการศึกษาดูงานของกลุ่มต่างๆ ที่ติดต่อเพื่อมาขอความรู้ในศูนย์ฯ ซึ่งจะเจ้าหน้าที่จะถามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะให้ตามที่ต้องการ โดยจะส่งไปตามสหกรณ์ต่างๆ ที่มีความพร้อมในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้ดูแล

คุณศศิธร วิเศษ กล่าวเสริมว่า คุณสุรางค์ พุ่มโพธิ์ทอง จะเป็นผู้ดูแลคัดเลือกว่าจะส่งผู้มาศึกษาดูงานไปยังที่ใด ทั้งนี้เห็นว่าควรเก็บองค์ความรู้ทั้งหมดไว้ที่สหกรณ์และชุมชน ดังนั้นสิ่งที่ **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** แนะนำทั้งเรื่องเว็บไซต์และแผนพับชูดองค์ความรู้ นั้น ทีมงานจะร่วมกันจัดทำเพื่อแจกจ่ายให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาที่ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้และเป็นประโยชน์ต่อไป

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่า ขอให้ทำแผนที่ของศูนย์เรียนรู้ “กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ”

คุณศศิธร วิเศษ กล่าวว่าสหกรณ์เป็นองค์กรที่ทิ้งไม่ได้ เพราะเป็นองค์กรที่จะคงอยู่กับเกษตรกรตลอดไป

สุดท้ายที่ประชุมหารือ เรื่องการส่งนิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) มก. ไปฝึกงานที่สหกรณ์และสวนผลไม้ จ.จันทบุรี ในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2556 ตั้งแต่วันที่ 20 พ.ค. เป็นต้นไป ถึงต้นเดือนมิถุนายน โดยร่วมกันวางแผนการจัดการอย่างคร่าวๆ และ **รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท** จะประสานงานกับภาควิชาเพื่อจัดนิสิตส่งไปฝึกงานต่อไป

เลิกประชุมเวลา

12.00 น.

รายงานการประชุมเตรียมงานพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ

และเตรียมศึกษาดูงานโครงการหลักสูตรชาวนามืออาชีพ

วันพุธที่ 6 กุมภาพันธ์ 2556

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุกาทิพย์ ภัทราวาท สถาปนวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณวินัย เมฆดำ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
3. คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชคสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
4. คุณสายสุตา ศรีอุไร สถาปนวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา

9.30 น.

วาระที่ 1 กำหนดการ “ดูงานसानฝันของชาวนามืออาชีพ”

รศ.จุกาทิพย์ ภัทราวาท นำเสนอ (ร่าง) กำหนดการ “ดูงานसानฝันของชาวนามืออาชีพ” ณ วัดป่าสวนธรรมร่วมใจ อ.กุดชุม จ.ยโสธร และบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด จ. ศรีสะเกษ ระหว่างวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2556

ที่ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดการ ทั้งนี้คุณวินัย เมฆดำ และคุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค แจ้งกำหนดการออกเดินทางของแต่ละกลุ่มแก่ที่ประชุม ดังนี้

- กลุ่ม อ.ร่วมจิต นกเขา จากจังหวัดชุมพร จะออกเดินทางเข้าวันที่ 13 ก.พ. 56 และแวะพักที่ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ในคืนแรก แล้วเดินทางต่อมายังจุดหมายที่วัดป่าสวนธรรมในวันที่ 14 ก.พ. 56 ตามกำหนดการ

- กลุ่มชาวนา จ.เชียงราย ออกเดินทางประมาณ 5.00 น. วันที่ 14 ก.พ. 56

- กลุ่มชาวนา จ.สิงห์บุรี ออกเดินทางช่วงเช้าของวันที่ 14 ก.พ. 56 คาดว่าจะถึงที่หมายตามกำหนดเวลาคือประมาณ 15.00 น.

หลังจากที่ประชุมร่วมกันพิจารณาแล้ว เห็นพ้องกันว่าให้ปรับแก้ไขรายละเอียดต่างๆ ให้เหมาะสมตามกรอบที่ 1: กำหนดการ “ดูงานसानฝันของชาวนามืออาชีพ”

การดูงานในครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ทีม ได้แก่ กลุ่มชาวนาจาก จ.เชียงราย จ.สิงห์บุรี จ.มหาสารคาม จ.ชุมพร และ จ.ชัยนาท โดยมีงบมา 60,000 บาท/กลุ่ม

ในการนี้สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ฯ ผู้ประสานงานกลาง ได้ทำประกันกลุ่ม 80 รายไว้เรียบร้อยแล้ว และจะจัดเตรียมชุดยาสามัญ ไปพร้อมกันด้วย นอกจากนี้จะจัดเตรียมอุปกรณ์จำเป็น

เช่น ยกนียง เพื่อใช้ในช่วงสานเสวนา ณ ลานเสวนา ในวัดป่าสวนธรรมฯ เวลาประมาณ 16.00–18.00 น. และช่วงที่ 2 เวลา 19.00 – 20.00 น. ไปด้วย

สำหรับสัญลักษณ์ของกลุ่ม ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าให้จัดทำหมวก ที่มีโลโก้ “ชาวนามือ อาชีพ” แจกให้แก่ผู้เข้าร่วมงานทุกคน รวมจำนวน 100 ใบ โดยมอบให้คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชติ จัดซื้อหมวกโดยใช้งบประมาณส่วนกลาง และให้คุณวินัย เมฆดำ เป็นผู้ประสานงานหาช่างทำโลโก้ติดหมวก

กำหนดการ “ดูงานसानฝันของชาวนามืออาชีพ”
ณ วัดป่าสวนธรรมร่วมใจ อ.กุดชุม จ.ยโสธร – จ.ศรีสะเกษ
ระหว่างวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2556

วันพฤหัสบดีที่ 14 กุมภาพันธ์ 2556

- 15.00 น. ทีมวิจัยพื้นที่เดินทางมาถึงวัดป่าสวนธรรมร่วมใจ ต.ป่าดิว อ.กุดชุม จ.ยโสธร
- 15.00-16.00 น. เก็บสัมภาระ เข้าที่พัก และเที่ยวชมบรรยากาศรอบวัดป่าตามอัธยาศัย
- 16.00-18.00 น. เปิดเวทีสานเสวนาสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชาวนาคูณธรรม และทีมวิจัยพื้นที่
- 18.00-19.00 น. รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน (อาหารมังสวิรัตที่อร่อยที่สุดในโลก)
- 19.00-20.00 น. สานเสวนา (ต่อ)
- 20.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันศุกร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556

- 05.30-06.30 น. ตื่นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว
- 06.30-07.30 น. กิจกรรมสันทนาการยามเช้า โดย ทีมหนุ่มหล่อ 3 เกลข
- 07.30-08.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 08.00-10.00 น. เที่ยวชมศูนย์วิจัยไต่บ้าน โดยมัคคุเทศก์กลุ่มชาวนาคูณธรรม (แปลงนาคุณธรรม, สวนผักอินทรีย์, โรงปุ๋ยอัดเม็ด, โรงคัดบรรจุ ฯลฯ)
- 10.00-10.30 น. เก็บสัมภาระเตรียมตัวออกเดินทาง
- 10.30 น. ล้อหมุนเพื่อเดินทางสู่ จ.ศรีสะเกษ
- 13.00 น. เดินทางถึงบริษัท บางชื่อโรงสีไฟเจียเม็ง จำกัด อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ
- 13.00-14.00 น. รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน
- 14.00-16.00 น. ฟังบรรยายสรุปและศึกษาดูงานกระบวนการผลิตตั้งแต่การรับซื้อข้าวเปลือก จนถึงการแปรรูปเป็นข้าวสาร โดย คุณมนัส ชูพกา และทีมงาน
- 16.00 น. ออกเดินทางไปโรงแรมบุญศิริ บุติก ไฮเทล อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ
- 17.00 น. ถึงโรงแรมที่พัก เก็บสัมภาระ
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- 19.00-21.00 น. สานเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทีมพื้นที่
- 21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันเสาร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ 2556

- 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 08.00 น. เก็บสัมภาระ ออกเดินทาง และชมทัศนียภาพตามความสนใจ และเดินทางกลับภูมิลำเนาโดยสวัสดิภาพ

กรอบที่ 1: กำหนดการ “ดูงานसानฝันของชาวนามืออาชีพ”

นอกจากนี้คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค ได้เสนอให้มีการจัด “การประชุมวิชาการภาคชาวนา” เพื่อให้ชาวนาได้มาบอกเล่าสิ่งต่างๆ ในเวที ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบและจะได้ดำเนินการจัดเวทีต่อไป

วาระที่ 2 จัดเตรียมงานพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ

ที่ประชุมร่วมพิจารณา (ร่าง) บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ ว่าด้วย “โครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. : Smart Farmers; Smart Officer สู่งานพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)

โดยที่ประชุมหารือในรายละเอียดของกรอบภารกิจหลัก และบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร พร้อมปรับแก้ไขถูกต้องให้เหมาะสม ดังนี้

- คำนำหน้าชื่อ นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ให้เปลี่ยนเป็น **ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์**

- ตำแหน่งทางวิชาการ ให้ใช้รูปแบบเดียวกันทั้งหมดในแต่ละส่วน เช่น

1. ในส่วนรายชื่อตัวแทนของหน่วยงานทั้ง 4 ฝ่าย ให้ใช้เป็นคำย่อ ได้แก่ รศ.วุฒิชัย กปิลกาญจน์/ ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์/ ศ.ดร.สวัสดิ์ ตันตระรัตน์ และ รศ.ดร.พีระเดช ทองอำไพ

2. ในส่วนรายชื่อสำหรับลงนาม ให้ใช้เป็นคำเต็ม ได้แก่ รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์/ ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์/ ศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ตันตระรัตน์/ รองศาสตราจารย์ ดร.พีระเดช ทองอำไพ เป็นต้น

จากนั้นจึงร่วมกันพิจารณากำหนดการพิธีลงนามความร่วมมือฯ ที่จะจัดขึ้นในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ตั้งแต่เวลา 9.00 – 16.00 น. โดยแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียด ดังนี้

- คำนำหน้าชื่อ **นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์** ให้เปลี่ยนเป็น **ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์**

- ให้เพิ่มรายชื่อแขกผู้มีเกียรติ 2 ท่านในรายการ คือ

1. นายสมปอง อินทร์ทอง รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เพิ่มชื่อไว้ต่อจาก ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2. รศ.มยุรี จัยวัฒน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้เพิ่มชื่อไว้ต่อจาก ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำหรับผู้ร่วมงานที่จะเชิญเพิ่มเติม เช่น ดร.จันทริภา ธนะโสภณ และ รศ.ดร.ชัชวีร์ นฤทุม เจ้าหน้าที่จะทำใบเซ็นชื่อในนามแขกผู้มีเกียรติ

- ในเวลา 10.30 น. พิธีกรเรียนเชิญตัวแทน 4 ฝ่ายขึ้นเวที นั่งประจำโต๊ะลงนามที่จัดเตรียมไว้ ทั้งนี้ให้ตัดชื่อพยานทั้ง 4 ท่านออก ไม่ต้องขึ้นเวที ได้แก่ ดร.ดำรงค์ ศรีพระราม/ ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย/ ผศ.ดร.นุชนาถ มั่งคั่ง และ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

- ผู้ดำเนินรายการในภาคเช้า ช่วงพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ คือ คุณพิกุลมาศ วัฒนพัฒน์พงศ์ ส่วนช่วงเวทีเสวนาทั้ง 2 เวที จะเชิญ “คุณประวีณมัย ปாயคัล้อย” ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมเสวนา โดยมอบให้คุณวินัย เมฆดำ เป็นผู้ประสานงานเชิญคุณประวีณมัย ปாயคัล้อย

หลังจากที่ประชุมร่วมพิจารณาและแก้ไขกำหนดการเรียบร้อยแล้ว จึงร่วมกำหนดประเด็นการเสวนาในหัวข้อ “การถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. : Smart Farmers; Smart Officers สู่อการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” ซึ่งจัดขึ้นในภาคเช้า หลังจากพิธีลงนามเสร็จสิ้น โดยกำหนดประเด็นให้ผู้ร่วมเวทีเสวนา ดังนี้

- ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์
 1. นโยบายการพัฒนา Smart Officers และ Smart Farmers ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือ ใน 3 ปีข้างหน้า
 2. ความคาดหวังของ ส.ป.ก.ที่มีต่อโครงการความร่วมมือและผลลัพธ์ที่ได้
- รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ
 1. ความสำคัญของเกษตรยั่งยืน ความมั่นคงทางอาหาร ฯลฯ
 2. การทำงานเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชนสู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม
- ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย
 1. ความสำคัญของการถ่ายโอนความรู้ไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคม
 2. ความจำเป็นที่ท้าทายของโครงการความร่วมมือทางวิชาการที่มีต่อการพัฒนาประเทศ

ส่วนเวทีเสวนาในภาคบ่าย หัวข้อ “แนวทางการปฏิบัติการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. : Smart Farmers; Smart Officers สู่อการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” กำหนดประเด็นให้ผู้ร่วมเวทีเสวนา ดังนี้

- คุณประวีณมัย ปாயคัล้อย (ผู้ร่วมเสวนาและดำเนินการอภิปราย)
 1. โหมโรงเพื่อนำประเด็น วิพากษ์เชิงนโยบาย
- คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค
 1. เกริ่นนำประเด็นที่เป็นจุดแข็ง และโอกาสของ ส.ป.ก.ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ: บริบทที่ท้าทาย
 2. ข้อจำกัดที่ต้องการการปรับเปลี่ยน
- คุณวินัย เมฆดำ
 1. บทบาทภารกิจที่เป็นอยู่
 2. ความรู้ที่ต้องการ

คุณวินัย เมฆดำ เสนอให้มีการจัดแสดงองค์ความรู้ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์มีอยู่ แสดงไว้หน้าห้องประชุม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานได้ศึกษาเรียนรู้ โดยจะให้เจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. ช่วยจัดบูทตกแต่งความสวยงามให้ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท นำโมเดลศูนย์เรียนรู้มีชีวิตทั้ง 4 แห่ง มาจัดแสดง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม ศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้ และศูนย์เรียนรู้ Farmer Shop

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้นำเสนอข้อมูลการทำงานของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ให้ที่ประชุมร่วมพิจารณา เพื่อใช้ในเวทีเสวนา โดยจะเริ่มจากการแนะนำสถาบันฯ ว่าได้ทำอะไรจากการทำงานวิจัยกับ สกว. ซึ่งสถาบันฯ มีภารกิจอยู่ 3 เรื่องหลัก คือ วิจัย บริการวิชาการ และการสร้างเครือข่าย โดยมีกรอบการทำงานที่ชัดเจน และขณะนี้ได้มีกรอบความร่วมมือของ 4 หน่วยงาน ซึ่งงานของสถาบันฯ จะดำเนินไปตามขั้นตอนของกรอบการทำงานมาตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน ที่สำคัญคือต้องมีแผนกลยุทธ์ที่ประกอบด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่ 1) เรื่องการเกษตรยั่งยืน/ความมั่นคงทางอาหาร 2) เรื่องการค้าที่เป็นธรรม 3) เรื่องกลไกการวิจัยและพัฒนา และ 4) เรื่องFamer Shop/ Food Coop โดยมีแนวปฏิบัติในการขับเคลื่อนเครือข่ายสู่การบรรลุเป้าหมายร่วม ที่สถาบันฯ ดำเนินงานมาตลอด 12 ปี

สำหรับตัวแบบธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprises: SEE) ที่คาดหวัง จะประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) การดำเนินงานบนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน 2) มีกรอบการทำงานอย่างมีแบบแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม 3) มีการบริหารจัดการใช้อุปทานในธุรกิจ 4) ดำเนินการภายใต้กลไกการตลาดในแนวทางการค้าที่เป็นธรรม และ 5) ไม่เป็นองค์การรับทุนจากภายนอก จนขัดต่อการเป็นองค์การอิสระ นอกจากนี้จะมีประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนตัวแบบธุรกิจฐานสังคมที่ครอบคลุม 3 เสาหลักการพัฒนา คือด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะมีการออกแบบเพื่อวาง scenario แล้วจึงวางกิจกรรมหลักและใช้ธุรกิจ ซึ่งเหล่านี้จะมีการถ่ายทอดความรู้ไปให้กับ Officers โดยสถาบันฯ จะมีชุดความรู้ที่ได้จากงานวิจัย เช่น การบริหารจัดการใช้อุปทานอย่างบูรณาการ/ VN&F Platform/ SEE/ Business plan/ 4 มิติ สร้างผู้นำเชิงคุณค่า/ การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า/ การบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

ทั้งหมดที่ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท นำเสนอข้างต้น เป็นแนวทางที่จะใช้ในเวทีเสวนาในเวที (ภาคบ่าย) “แนวทางการปฏิบัติการถ่ายทอดความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.: Smart Farmers; Smart Officers สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี”

จากนั้น คุณวินัย เมฆดำ ขอรื้อเรื่องค่าใช้จ่ายที่จะใช้ในพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการและการจัดเวทีเสวนา วันที่ 28 ก.พ. 2556 โดยสรุปว่า คุณวินัยจะเขียนโครงการครื่องานนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่จะเดินทางมาร่วมงานสามารถทำเรื่องเบิกค่าใช้จ่ายการเดินทางและค่าที่พักได้

สุดท้าย คุณวินัย เมฆดำ และคุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค นำเสนอภาพการดำเนินงานในพื้นที่ จ.เชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งของโครงการหลักสูตรชาวนามืออาชีพ

เลิกประชุมเวลา

12.00 น.

รายงานการประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3

วันอังคารที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 เวลา 10.00-12.00 น.

ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณอรุษา	นวรราช	หัวหน้าโครงการวิจัย
3. คุณสุทิศ	จิราวุฒิพงษ์	นักวิจัย
4. คุณวิชัย	มีสวัสดิ์	นักวิจัย
5. คุณดิษยา	ยศพล	นักวิจัย
6. คุณสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัย สว.สก.

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้ประสานงานกลางชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์ และการค้าที่เป็นธรรม ได้กล่าวเปิดการประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 หลังจากนั้น นักวิจัยได้รายงานผลการขับเคลื่อนโครงการวิจัยที่ผ่านมาได้ดำเนินการคือ

ในช่วงที่ผ่านมาโดยที่มนักวิจัยได้ขับเคลื่อนจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายต้นน้ำ เกษตรกร กิจกรรมยกระดับมาตรฐานตลาดสุขใจ การพัฒนาสุขลักษณะตลาดสุขใจ ปรับทัศนียภาพ ทำท่อระบายน้ำมีฝาปิด จัดทำถังดักไขมัน ติดตั้งถังดับเพลิง และติดป้ายห้ามสูบบุหรี่ภายในตลาด โดยที่มวิจัยได้ รายงานสรุปยอดรายรับตลาดสุขใจในปี 2555 ที่ผ่านมามีรายรับทั้งสิ้นจำนวน 11,621,400 บาท มีผู้เยี่ยมชม 56,272 คน

การหารือแผนการดำเนินโครงการในระยะต่อไปหลังจากเสร็จสิ้นโครงการในระยะนี้ คือ

- 1.การจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิต เครือข่ายเกษตรกร ผู้ค้าในตลาดสุขใจ
- 2.การขยายผลการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร ผู้ค้าตลาดสุขใจ

หลังจากนั้นเป็นการหารือแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (Living Learning Center) ซึ่ง ตลาดสุขใจ เป็น 1 ใน 4 แห่งศูนย์เรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ ศูนย์เรียนรู้ ชาวคุณธรรม และศูนย์เรียนรู้ Farmer shop

ทั้งนี้ผู้อำนวยการสถาบันฯได้เชิญที่มวิจัยจัดปฐมนิเทศการเปิดตัวศูนย์เรียนรู้ทั้ง 4 ในพิธีลงนาม บันทึกข้อตกลงทางวิชาการการเตรียมงานพิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) ภายใต้โครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ สปก. : Smart Farmers; Smart officer สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี และเสวนาวิชาการซึ่งพิธีลงนามจะจัดขึ้นในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมกำพล อดุลวิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เลิกประชุมเวลา 12.00 น.

รายงานการประชุมย่อย เรื่อง ระบบร้าน Farmer Shop

วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 13.00 – 13.30 น.

ณ ห้องประชุม 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นางสาววลินธรา	ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
4. นางสาวอรสิริ	หิรัญวงศ์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้ถามถึงปัญหาที่ นางสาววลินธรา พบในขณะที่ปฏิบัติงานที่ร้าน ซึ่งนางสาววลินธรารายงานว่า ขณะที่ศิย์รับสินค้าเข้าระบบตามระเบียบ พบว่าพริกเผาต้มยำชนิดซอง มีจำนวนคงเหลือในระบบและจำนวนคงเหลือจริงไม่เท่ากัน จึงดำเนินการหาประวัติการรับเข้าและการเบิกออก โดยขอข้อมูลการตรวจนับสต็อกจาก แคชเชียร์ที่ร้าน จากนั้น ผอ.สว.สก. ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน คือ หากพบปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานให้แจ้งรองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการ เพื่อดำเนินการแก้ไขตามระเบียบ ซึ่งไม่จำเป็นต้องหาสาเหตุจากปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาเปิดร้าน และมีงานที่ต้องรับผิดชอบในวันนั้นๆ หากไม่แจ้งรองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการจะทำให้กระทบต่องานที่รับผิดชอบได้

ทั้งนี้ ผอ.สว.สก. ได้มอบหมายให้นางสาววลินธราถ่ายโอนความรู้เกี่ยวกับระบบ back office ให้นางสาวอรสิริ ตามแผนที่ได้เสนอไว้ และให้นางสาวอรสิริปฏิบัติจริงที่ร้าน Farmer Shop หลังจากที่ได้รับทราบการถ่ายโอนความรู้เสร็จสิ้นแล้ว เพื่อทดสอบความเข้าใจและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ

เลิกประชุมเวลา 13.30 น.

การประชุมเตรียมงาน “โครงการดูแลสุขภาพด้วยพืชสมุนไพร”

วันอังคารที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556

ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวสายสุดา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
4. นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
5. นางสาวธราภรณ์ ศรีงาม	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
6. นางสาวพรติมา คงศรี	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
7. นางสาววสินธรา ขวยเขิน	เจ้าหน้าที่วิจัยประจำโครงการ
8. นายสุพจน์ สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัย
9. นายพรพงษ์ แสงนาค	เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

เริ่มประชุม เวลา 16.00 น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้กล่าวเปิดการประชุม และได้ให้นางสาววรรรณ ดาวเจริญเล่าถึงโครงการบรรยายพิเศษ และได้กำหนดการร่วมกัน จากนั้นได้มอบหมายให้นางสาวสายสุดา ศรีอุไรได้แบ่งภาระงานโดยมีกำหนดดังต่อไปนี้

ลำดับ	ภาระงาน	ผู้รับผิดชอบ
1.	พิธีกร/ดูแลความเรียบร้อยทั่วไป	วรรรณ
2.	ลงทะเบียน	ธราภรณ์/วสินธรา/สุดี
3.	ถ่ายวีดีโอ/ถ่ายรูป	สุพจน์
4.	ดูแลความเรียบร้อยบนเวที	พรพงษ์
5.	ดูแลความเรียบร้อยทั่วไป/ต้อนรับ/ให้ความสะดวกแก่ผู้ร่วมงาน	ณัฐกานต์/วสินธรา
6.	จ่ายเงินวิทยากร/รับรองวิทยากร	พรติมา

- นัดหมายที่ สว.สก เวลา 07.00 น.
- นัดหมายที่อาคารปฏิบัติการ คณะเศรษฐศาสตร์ เวลา 07.30 น.
- การแต่งกาย เสื้อ Farmer Shop และสูทสีดำ

เลิกประชุม เวลา 17.00 น.

พิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ
ว่าด้วย “โครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกร
และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.(Smart Farmers; Smart Officers)
สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี”
ระหว่าง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 9.00–16.00 น.
ณ ห้องประชุมกำพล อดุลย์วิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตบางเขน

ผู้เข้าร่วมพิธี

1. รศ.วุฒิชัย	กปิลกาญจน์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ผศ.ดร.นิคม	แหลมลัก	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผศ.ดร.นุชนาถ	มั่งคั่ง	คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. ดร.วีระชัย	นาควิบูลย์วงศ์	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
6. นายสุวรรณ	บุราพรนุสรณ์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
ส.ป.ก.
7. ศ.ดร.สวัสดิ์	ตันตระรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
8. ดร.สีลาภรณ์	บัวสาย	รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
9. รศ.มยุรี	จัยวัฒน์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
10. รศ.ดร.พีรเดช	ทองอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร
และแขกผู้มีเกียรติ เจ้าหน้าที่ สว.สก. สกว. สวก. และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

คุณพ่อกามาศ ธนพัฒน์พงษ์ พิธีกร กล่าวชี้แจงกำหนดการพิธีลงนามความร่วมมือ และเวที
เสวนา “การถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart

Farmers; Smart Officers) “สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี” จากนั้นจึงเรียนเชิญตัวแทน ทั้ง 4 ฝ่าย อันได้แก่

รศ.วุฒิชัย กปิลกาญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ศ.ดร.สวัสดิ์ ตันตระรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร

นั่งประจำโต๊ะลงนามที่จัดเตรียมไว้ จากนั้นจึงเชิญ ผศ.ดร.นิคม แหลมสัก ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่าย บริการวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวรายงานความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการลงนาม ความร่วมมือในครั้งนี้ เมื่อกล่าวรายงานเสร็จแล้ว พิธีกรเชิญตัวแทนทั้ง 4 ฝ่าย กล่าวแสดงเจตนารมณ์ ความร่วมมือทางวิชาการ จากนั้นจึงเป็นการลงนามบันทึกความร่วมมือของทั้ง 4 ฝ่าย แล้วจึงถ่ายรูป ร่วมกัน พร้อมมอบของที่ระลึกโดย อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้แก่ตัวแทนอีก 3 ฝ่าย และ ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ มอบของที่ระลึกให้แก่ตัวแทนอีก 3 ฝ่าย เช่นกัน

☉ เวทีเสวนา (ภาคเช้า) หัวข้อ “การถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers; Smart Officers) สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์ รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี”

คุณพกา มาศ ธนพัฒน์พงษ์ เชิญผู้เข้าร่วมเวทีเสวนาฯ รับชมวีดิทัศน์เรื่อง “การถ่ายโอน ความรู้จากงานวิจัย” จัดทำโดย สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความยาว ประมาณ 10 นาที จากนั้นจึงเชิญวิทยากรขึ้นเวทีเสวนา ได้แก่

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
คุณประวิทย์ มัย ป้ายค้อย ผู้ดำเนินรายการ

เริ่มการเสวนา เวลา 11.00 – 12.30 น.

เนื้อหาการเสวนา โดยสรุปดังต่อไปนี้

ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์: เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

กล่าวว่า การที่ ส.ป.ก. ต้องการความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะภาควิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) หรือ สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) นั้นเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงไปของสมมุติฐานเดิมที่เคยเชื่อกันมาว่า “ถ้า

ที่ดินแห้งใดมีน้ำหรือมีระบบชลประทานที่ดีแล้วจะเกิดความยั่งยืนและจะทำให้เกิดกระบวนการผลิตต่างๆ ก่อให้เกิดรายได้ ส่งผลให้คนไม่ออกจากพื้นที่” แต่ในปัจจุบันกลับพบว่า แม้ในพื้นที่นั้นจะมีระบบชลประทานเข้าถึงดีเพียงใด ก็ยังเกิดภาวะการออกจากพื้นที่ของผู้คนตลอดจนชาวบ้านที่มีที่ดินเป็นของตัวเองก็เริ่มทยอยขายที่ดินเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งที่ดินในเขตชลประทานส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นของชาวบ้านที่แท้จริงแล้ว **ดังนั้นสมมุติฐานเดิมที่เคยเชื่อว่าแค่มีดินมีน้ำอย่างเดียวก็จะช่วยให้เกิดอาชีพ เกิดรายได้ สร้างความยั่งยืนจนช่วยทำให้คนไม่ออกจากพื้นที่จึงเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง** เพราะอาจจะมีสาเหตุอื่นจากเหตุการณ์ภายนอกเข้ามาแทรกมากมาย เช่น เรื่องสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงขึ้น ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ ได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศของประเทศไทยพบว่า การที่อุณหภูมิเพิ่มขึ้น 1-2°C จากนี้ไปประมาณ 10 ปี จะมีผลทำให้พื้นที่ที่เคยแล้งก็จะแล้งหนักขึ้น และพื้นที่ที่เคยเกิดน้ำท่วมก็จะท่วมหนักขึ้น อากาศที่เคยร้อนก็จะร้อนมากขึ้น หรือหนาวก็จะหนาวมากขึ้น ซึ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้เกิดการออกจากพื้นที่ด้วยกันทั้งสิ้น

นอกจากนี้เรื่องการค้าเสรีอาเซียน หรือที่เรียกว่า AEC (ASEAN ECONOMIC COMMUNITY) นั้นก็จะมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งรวมถึงผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรด้วย เช่น ขณะนี้รัฐบาลของประเทศอินโดนีเซียเริ่มมีการออกกฎหมายเพื่อจำกัดตลาดนำเข้าผักและผลไม้ มีการกำหนดด่าน กำหนดโควตา และเรื่องใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า จนทำให้กระทรวงการเกษตรฯ ต้องส่งผู้บริหารไปขอเจรจาหาความร่วมมือในเรื่องเหล่านี้แล้ว ซึ่งคาดว่าจะเจรจาได้ในเรื่องของด่านและโควตา แต่เรื่องใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้านั้นประเทศไทยเองเป็นผู้ออกกฎเป็นประเทศแรกในกลุ่มอาเซียน เพื่อยืนยันว่าสินค้ามาจากประเทศของสมาชิกจริงๆ ไม่ได้นำเข้าจากที่อื่นมาสวมเพื่อให้มีต้นทุนต่ำ

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกันแต่ทุกเรื่องล้วนมีผลกระทบต่อเกษตรกรทั้งสิ้น ทำให้เกิดความซับซ้อนในการแก้ไขปัญหามากขึ้นกว่าสมมุติฐานเดิมที่เคยตั้งกันไว้ จนเกษตรกรไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้ และหากผู้ที่ทำงานร่วมกับเกษตรกรไม่มีการเรียนรู้จับประเด็นต่างๆ ที่เข้ามามีผลกระทบต่อเกษตรกรก็จะไม่สามารถร่วมแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ ส.ป.ก. ต้องแสวงหาความร่วมมือกับภาควิชาการ เพราะเล็งเห็นปัญหาคือ ภาควิชาการจะมีความรู้แต่ไม่มีมือทำ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ แต่พวกเรามีมือทำ เช่น ส.ป.ก. นั้นมีพื้นที่ แต่อาจจะขาดแนวคิดและความรู้ความเข้าใจ ซึ่งถ้าทั้ง 2 ภาคส่วนได้มาเชื่อมต่อก็คจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงการถ่ายโอนความรู้ที่เป็นประโยชน์

สำหรับ ส.ป.ก. นั้นมีภารกิจหลัก 2 เรื่องคือ เรื่องการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่คนยากจนไม่มีที่อยู่อาศัย และเรื่องการทำให้คนที่ได้ที่ดินนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นั่นคือการมีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง ซึ่งเรื่องหลังเป็นเรื่องที่ยากมากเพราะพื้นที่ของรัฐส่วนใหญ่ที่ได้มาจะเป็นพื้นที่ป่าสงวนที่เสื่อมโทรมยากแก่การพัฒนา และพื้นที่ที่ได้มามากจะมีเจ้าของเดิมที่ไม่ใช่เกษตรกรจึงมักพบปัญหาการย้ายคนเหล่านั้นออกจากพื้นที่ซึ่งเป็นเรื่องยาก ต้องทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างมาก และอีกนโยบายหนึ่งที่ได้รับมา

คือ การจัดหาซื้อที่ดินเพิ่มเติม โดยล่าสุดได้รับการติดต่อขายที่ให้ ส.ป.ก. ประมาณ 9,000 ไร่ เป็นที่ในจังหวัดอยุธยา เจ้าของเดิมซื้อไว้แก่งำไรในภาคอุตสาหกรรม แต่เนื่องจากที่ผ่านมาเป็นพื้นที่ถูกน้ำท่วมจึงไม่เหมาะในการทำอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงจะขายให้แก่ ส.ป.ก. ที่ตกลงใจซื้อไว้เพื่อจัดสรรให้แก่เกษตรกร โดยไม่มีความกังวลเรื่องภาวะน้ำท่วม เนื่องจากการทำเกษตรต้องสัมพันธ์กับน้ำอยู่แล้ว และถ้าสามารถใช้องค์ความรู้จาก มก. สวก. หรือ สกว. มาช่วยบริหารจัดการเรื่องการผลิตได้จะเกิดผลดีกับเกษตรกรมาก เช่น ถ้าเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมก็สามารถจับปลาไปขาย แล้วหลังน้ำลดก็จะเริ่มทำการเพาะปลูกทันที แต่ทั้งนี้จะต้องมีต้นแบบที่ดี เนื่องจากการมีองค์ความรู้ที่ดีและหลากหลายจะสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ เช่น การจัดสรรที่ดินไปให้ครอบครัวละ 1 ไร่ เพียงพอหรือไม่ หรือควรต้องจัดสรรพื้นที่เท่าใดต่อครอบครัวจึงจะเพียงพอให้เกษตรกรอยู่ได้ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน และสามารถจ่ายเงินคืนกลับให้แก่รัฐ นำไปจัดหาซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อจัดสรรให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ ต่อไป ซึ่งเรื่องเหล่านี้ เฉพาะเจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. เพียงหน่วยเดียวคงไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่าควรจะต้องจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสมเท่าใดต่อครอบครัวเพื่อให้แจกจ่ายได้จำนวนครอบครัวมากที่สุดด้วย ดังนั้นจึงต้องอาศัยองค์ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ ในภาควิชาการเข้ามาช่วยให้ข้อมูลสนับสนุนตัวอย่างที่ดี

นอกจากการแก้ปัญหาเรื่อง “ที่ดิน” แล้ว เรื่อง “คน” ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ ส.ป.ก. กำลังเผชิญอยู่ เพราะหลังจากที่ ส.ป.ก. ได้จัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรไปแล้ว เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มีภารกิจที่ต้องเข้าไปช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรทั้งหมดด้วย แต่เจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. เองมีข้าราชการอยู่ประมาณ 2,000 คน และจะลดลงอีกจำนวนหนึ่ง จนสุดท้ายจะเหลืออยู่ประมาณ 1,800 คน รวมกับพนักงานราชการอีกประมาณ 3,000 คน จะต้องดูแลเกษตรกร 2.4 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ จึงเป็นไปได้ยากที่จะสามารถดูแลกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ส.ป.ก. จึงต้องใช้การสร้างกลไกในการเข้ามาช่วยดูแล เช่น ศูนย์เรียนรู้ต่างๆ ปรชาญชาวบ้าน อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินจังหวัด เหล่านี้มาเป็นผู้นำเกษตรกรในการช่วยขับเคลื่อนงานในพื้นที่ มีการจัดเวทีให้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่าย ซึ่งทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ ส.ป.ก. ใช้เป็นกลไกในการทำงาน โดยกลุ่มนี้จะมีอยู่ประมาณ 3,000 คน จากทั่วประเทศ ซึ่งจำนวนนี้จะมีทั้งเพิ่มและลดอยู่ตลอดเวลา ต้องสร้างเลือดใหม่เข้ามาทดแทนอยู่เสมอ

ขณะนี้ ส.ป.ก. ต้องการองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิจัย เพราะเมื่อสังคมเปลี่ยน-วิถีชีวิตเปลี่ยน องค์ความรู้เดิมๆ ที่เคยมีมาจึงไม่เพียงพอในการจัดการแล้ว เช่น การออกไปรับรอง GAP เพียงใบเดียว ต้องใช้กระบวนการสร้างยาวนาน กว่าที่จะสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรได้ว่าการทำมาตรฐาน GAP นี้ไม่ได้ช่วยเรื่องราคาที่สูงขึ้น แต่เป็นการช่วยลดต้นทุน ช่วยให้สุขภาพดี และมีโอกาสในการจำหน่ายที่ดีขึ้น ต้องใช้เวลาหลายปีกกว่าจะสร้างกระบวนการความเข้าใจเหล่านี้ให้แก่เกษตรกรได้ ดังนั้นทุกวันนี้จึงพบปัญหาการทิ้งถิ่นฐาน ขายที่ดิน เพราะพ่อแม่เกษตรกรเหล่านั้นเมื่อส่งบุตรหลานให้ได้เรียนหนังสือในเมือง ให้คนอื่นเช่าที่ดิน เมื่อเรียนจบก็อยู่ในเมืองไม่คิดกลับไปทำการเกษตร สุดท้ายเมื่อได้มรดกเป็นที่ดินมาจึงขายที่ดินหมด ยิ่งไปกว่านั้นเกษตรกรที่ต้องจ้างแรงงานก็จะพบปัญหาต้นทุนสูง ผลผลิตต่ำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการชุดองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ

ทั้งเรื่องการจัดการที่ดิน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การรวมกลุ่มเพื่อช่วยจัดการเรื่องของวิถีการผลิต การจัดการการตลาด ทั้งหมดนี้ต้องอาศัยองค์ความรู้มาปรับเปลี่ยนเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเกษตรและด้านสังคม ซึ่ง ส.ป.ก. เล็งเห็นความสำคัญจนเกิดการขับเคลื่อนความร่วมมือทั้ง 4 ฝ่าย ในการถ่ายโอนความรู้เพื่อยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ในครั้งนี้

ทั้งนี้แนวทางการถ่ายโอนความรู้เพื่อยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่นั้น หัวใจการทำงานในเรื่องนี้คือ “คน” ที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มุ่งให้เป็น Smart Officers และกลุ่มเกษตรกร ที่มุ่งให้เป็น Smart Farmers โดยหวังว่าต้องทำให้ทั้ง 2 กลุ่มนี้ “คิดเป็น” เพราะจะทำให้ช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่ต้องรอความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา แต่ในความเป็นจริงนั้นไม่สามารถทำให้ทุกคนคิดเป็นได้ การจะทำให้คิดเป็นได้นั้นจะต้องสร้างกระบวนการที่ทำให้คนได้มีโอกาสสัมผัส มีทัศนคติ และบางคนจะต้องทำให้เห็นเป็นรูปธรรมให้มากที่สุดจึงจะทำให้คนเข้าใจอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นต้องเชื่อมโยงเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. กับหน่วยงานที่มีความรู้ความเข้าใจและมีวิธีการจัดการ เช่น สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก. ที่มีตัวอย่างงานวิจัยที่ดี จึงจะนำไปสู่การถ่ายโอนความรู้เพื่อการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ได้

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย: รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กล่าวว่า สกว. ทำงานวิจัยมาหลายเรื่องจนมีข้อค้นพบและสามารถตอบคำถามเรื่องปัญหาที่ดินได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่ที่ดินไม่ทำให้เกิดมูลค่า ไม่เกิดรายได้แล้ว ที่ดินนั้นจะเปลี่ยนจากปัจจัยการผลิตไปเป็นสินค้าทันที ดังนั้นถ้าเกษตรกรไม่สามารถคงสภาพให้ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตไว้ได้แล้ว มีที่ดินเท่าไรก็หมดเพราะเกษตรกรไม่สามารถสร้างรายได้จากที่ดินที่มีอยู่ได้ แต่จากการทำงานวิจัยมีข้อค้นพบหนึ่งว่าชาวนาบางรายสามารถปรับตัวให้หาจุดที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “จุดคุ้มทุน” ได้ ซึ่งนอกจากจะรักษาที่ดินไว้ได้แล้ว ยังสามารถซื้อที่ดินเพิ่มด้วยเงินสดได้อีกด้วย การที่ชาวนารู้จักคำนวณต้นทุน-ผลตอบแทน เองได้ ทำให้สามารถปลดหนี้ได้หมดภายใน 3 ปี ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายที่ชาวนาจะมีเงินเหลือปีละแสนบาท

นอกจากนี้เรื่องบัญชีครัวเรือน นับเป็นปฐมบทสำหรับการทำการเกษตรให้มีการวางแผนเป็น เพราะข้อมูลจากงานวิจัยพบว่าคนที่จดบัญชีครัวเรือนจะสามารถลดหนี้หรือปลดหนี้ได้มากกว่าคนที่ไม่จด และจากข้อมูล 16 จังหวัด พบว่า เกษตรกรที่จดบัญชีครัวเรือนสามารถปลดหนี้ได้มากที่สุด เพราะเป็นการเรียนรู้การทำเกษตรแบบธุรกิจ ที่เริ่มต้นจากการทำบัญชีเป็น เพราะในบัญชีครัวเรือนนั้นจะมีบัญชีการบริโภคและบัญชีการลงทุน ทำให้เกษตรกรมองเห็นตัวเลขการทำเกษตร ดังนั้นบัญชีครัวเรือน คือเครื่องมือชนิดหนึ่งในการนำพาชาวบ้านให้ก้าวเข้าสู่เรียนรู้เพื่อสร้างความสามารถในการทำการเกษตรแบบนักธุรกิจ

นอกจากการทำบัญชีครัวเรือนแล้ว การเรียนรู้เรื่องโซ่อุปทาน ดังเช่นที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ทำงานวิจัยอยู่นั้น เกษตรกรไม่เคยเรียนรู้เรื่องนี้ เกษตรกรไม่เคยสนใจเรื่องรสนิยมของตลาด เพราะเน้นแต่ทำการผลิตแล้วรอคนมาซื้อ รอความช่วยเหลือจากการรับจำนำ หรือการแทรกแซงราคา ซึ่งการทำแบบนี้เรียกว่าเป็นการแทรกแซงที่ไม่ยั่งยืน โดยการจะทำให้ยั่งยืน คือ การทำให้เกษตรกรต่อตลาดเองได้ เช่น ตลาดสุขใจ หรือ ตลาดข้าวคุณธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกษตรกรอยู่ด้วยตัวเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่รัฐอยู่ตลอดเวลา

คำว่า Smart Officers นั้นไม่จำเป็นต้องรู้ทุกเรื่อง แต่ต้องรู้พอที่จะจัดการได้ ต้องเป็นนักจัดการ หรือเป็น Manager ซึ่งในระบบราชการไทยไม่รู้จักคำนี้ เพราะจะรู้จักแต่คำว่า Administrator ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่จะเป็น Smart Officers ควรต้องทำตัวเป็นนักจัดการ จึงจะทำงานได้สำเร็จ เพราะ **หัวใจของความสำเร็จอยู่ที่การจัดการไม่ได้อยู่ที่การบริหาร** ต้องจัดการทำให้เกษตรกรมีขีดความสามารถในการจัดการที่ดินให้เกิดผลตอบแทนสูงพอที่จะอยู่ได้อย่างดี นั่นคือต้องรู้ว่าเกษตรกรขาดอะไร เกษตรกรขาดความสามารถในการจัดการเกษตรแบบธุรกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องไปเรียนรู้กับคำว่า “การจัดการเชิงธุรกิจ” นั่นทำกันอย่างไร มีกี่ระดับ ต้องไปหาระดับการจัดการ ซึ่งระดับสูงสุดคือ การทำบัญชีครัวเรือน เพราะเมื่อทำบัญชีจะเห็นต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงที่มีราคาแพง จึงคิดหาสารชีวภาพเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตและทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ดังนั้นสรุปคือ Smart Officers จะต้องรู้จักคนที่จะทำงานด้วย รู้ว่าเกษตรกรไม่รู้อะไร ขาดอะไร สิ่งที่จะให้รู้/องค์ความรู้ อยู่ที่ไหน จะต้องมีวิธีหาข้อมูล และจัดการเชื่อมต่อให้เกษตรกรได้มารับความรู้ โดยจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เจอกันโดยตรง ซึ่งตัวเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องเรียนทุกเรื่องเพียงแต่รู้จักจัดการเท่านั้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้จัดได้หลายแบบ ซึ่งคำสำคัญคำหนึ่งที่จะเปลี่ยนคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เปลี่ยนขีดความสามารถของคนได้คือคำว่า “การเรียนรู้” ที่ประกอบด้วย ข้อมูลและคำถาม คนที่จะเรียนรู้ได้นั้นต้องรู้จักตั้งคำถาม แล้วจึงจะเกิดการคิด เกิดการเรียนรู้ **“ความคิดเกิดจากกระบวนการทำ ไม่ได้เกิดจากกระบวนการฟัง”** ดังนั้นในการสร้างการเรียนรู้จะต้องส่งเสริมเกษตรกรให้คิด โดยเจ้าหน้าที่ต้องรู้จักตั้งคำถาม ให้เกษตรกรคิดเอง

ส่วนเรื่องแนวทางให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายโอนความรู้ของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. คิดว่าน่าจะทำในรูปโครงการการจัดการ เพื่อควบคุมได้ เช่น จะทำจังหวัดไหน พื้นที่เท่าไร คนทำต้องทำตัวเป็นนักจัดการ ต้องคิดเรื่องที่จะควบคุมได้และมีเครื่องมือที่จะจัดการ ต้องวางแผนว่าคีย์แมนในพื้นที่คือใคร คีย์แมนตรงกลางคือใคร ต้องรู้เพียงพอที่จะลงไปทำได้ กลุ่มเป้าหมายที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้คือ 1) บัญชีครัวเรือน ซึ่งสามารถใช้ตัวแบบได้จากเว็บไซต์ของ สกว. 2) การไปสู่ตลาด เช่น การจัดการโซ่อุปทาน ซึ่งความรู้มีอยู่ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก. 3) เรียนรู้เรื่องการรวมกลุ่ม ต้องนำข้อมูล

กลุ่มเกษตรกรมารวมให้เห็นว่ากำลังมีปัญหาาร่วมกัน แล้วร่วมกันหาทางแก้ปัญหา ซึ่งผู้ที่จะเป็นนักจัดการต้องรู้อยู่ 2 เรื่อง คือ การต่อเรือให้แล่นได้ไม่ให้ล่ม และทำอย่างไรให้เรือวิ่งได้เร็ว

ดังนั้นการเกิดโครงการความร่วมมือทั้ง 4 ฝ่ายนี้ขึ้นได้เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มาก โอกาสที่จะทำให้เกษตรกรกลายเป็นเกษตรกรที่ร่ำรวย เพราะพวกเรามีความรู้ทุกอย่างแล้วแต่ยังไม่รู้จะนำไปสู่เกษตรกรได้อย่างไร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จะเป็นคนที่เชื่อมความรู้ไปสู่เกษตรกรตัวจริงได้ ให้เริ่มจากจุดเล็กๆ แต่ทำให้สำเร็จแล้วจะเกิดการขยายวงกว้างได้โดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ให้เลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีแนวโน้มพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความอยากรู้อยากลอง แล้วจะประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

➡ **เวทีเสวนา (ภาคบ่าย) หัวข้อ “แนวทางปฏิบัติการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers; Smart Officers) สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดี”**

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (สว.สก.)
คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
คุณวินัย เมฆดำ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
คุณประวีณมัย บ่ายค้อย	ผู้ร่วมเสวนาและดำเนินการอภิปราย

เริ่มการเสวนา เวลา 13.30 – 16.00 น.

เนื้อหาการเสวนาโดยสรุป ดังต่อไปนี้

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กล่าวว่า เรื่องของการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการกินดีอยู่ดีนั้น เหตุที่ต้องเลือก ส.ป.ก. ก็เนื่องจากที่ดินของ ส.ป.ก. กินพื้นที่ 1 ใน 4 ของประเทศ ซึ่งหากจัดการได้ดีจะสามารถเป็นต้นแบบที่ดีและเป็นชุมพลังทางอาหารของประเทศได้เลยทีเดียว อีกทั้ง ส.ป.ก. ยังมีความพร้อมในเชิงทรัพยากรที่จะเป็นต้นแบบของสังคมเกษตรกรรม รวมถึงจุดแข็งตรงที่ ส.ป.ก. มีความเป็น Multifunction อันหมายความว่าทาง ส.ป.ก. มีหลายบทบาทแบบเบ็ดเสร็จอยู่ในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านจักรกล ด้านการจัดสรรที่ดิน สิ่งเหล่านี้สามารถจัดการได้ด้วยตนเอง มีระบบกองทุน มีทรัพยากรที่ขับเคลื่อนในเกษตรกร มีระบบส่งเสริมการเกษตรหลายอย่าง ที่มีความพร้อมที่จะขับเคลื่อนงานได้ทันทีถ้าใช้ที่ดินเป็นตัวตั้ง และด้วยความเป็น Multifunction ที่เป็น Multitask ด้วย นั่นคือสามารถหลอมรวมปฏิบัติการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของตัว

เกษตรกร เหล่านี้คือจุดแข็งของ ส.ป.ก. ดังนั้นจึงควรร่วมกันคิดว่าก้าวต่อไปของ ส.ป.ก. ควรจะทำอย่างไรหรือทำอะไรต่อไป โดยมีข้อสังเกตว่า ส.ป.ก. มีองค์ประกอบที่เหมาะสม ทั้งมีความพร้อมและมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะค่อนข้างสูง และชี้ชวนให้เจ้าหน้าที่เริ่มก้าวต่อไปและมองหาโอกาสร่วมกัน

คุณประวิทย์ บ่ายคล้อย กล่าวว่า การขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. นั้นคิดว่าทุกท่านได้ทำกันอย่างเต็มกำลังอยู่แล้ว จึงขอให้คุณวินัย เมฆดำ เล่าถึงภารกิจที่ ส.ป.ก. กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ และต้องการองค์ความรู้อะไรเพิ่มเติมเพื่อการยกระดับขีดความสามารถของตัวเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

คุณวินัย เมฆดำ: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

กล่าวว่า ในฐานะผู้ปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. จะได้สะท้อนงานที่ทำอยู่ในขณะนี้ ซึ่งตนเองเริ่มเข้ารับผิดชอบงานโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ เมื่อปี 2553 โดยปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงแรงงาน รวมถึงเมื่อไม่นานมานี้ได้มีการทำ MOU กับหน่วยงานทางการศึกษาหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยนครพนม และเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง รวมถึงในวันนี้ (28 ก.พ. 2556) ได้ร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ทำให้ทาง ส.ป.ก. ได้มองเห็นโอกาสที่จะนำชุดความรู้ต่างๆ จากที่สถาบันฯ ได้พัฒนาต้นแบบการทำงานมาอย่างยาวนานร่วม 12 ปี ดังที่ ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ กล่าวไว้เบื้องต้นแล้วว่า ต้นแบบการทำงานเป็นเรื่องสำคัญ อันจะช่วยให้เห็นแนวทางในการพัฒนางานของ ส.ป.ก. โดยสามารถที่จะพาเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเข้าศึกษาดูงานเห็นตัวอย่างจริง พร้อมนำแนวทางมาปรับใช้ให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ ซึ่งเรื่องการบริหารจัดการนับเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

สำหรับความเป็นมาของโครงการที่เชื่อมโยงกับการทำ MOU ร่วมกันนั้น ภายใต้การทำงานของโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ ปัจจุบันผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ร่วมกับหลักสูตรยั่งยืน ตั้งแต่ปี 2553 เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าปีละ 7,500 คน ใน 15 จังหวัดนำร่อง เพื่อค้นหารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืนภายใต้การรับผิดชอบของ ส.ป.ก. จังหวัด ซึ่งในปัจจุบันค่อนข้างจะเห็นรูปแบบการทำงาน มีคู่มือเชื่อมโยงการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้และค่อนข้างมั่นใจมากยิ่งขึ้นว่าหลักสูตรยั่งยืนที่ทำกันมานั้นได้ถูกถ่ายทอดและจะเชื่อมโยงในอนาคต รวมถึงโครงการมีการเปิดกว้างและเปิดโอกาสให้ ส.ป.ก. จังหวัดได้คิดหาต้นแบบหรือกระบวนการทำงาน ค้นหารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันมี ส.ป.ก. หลายจังหวัดที่คิดค้นต้นแบบการทำงานออกมาได้ และถ้าจะนำมาเชื่อมโยงกับโครงการที่ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ 4 ฝ่ายไปแล้ว ต้องมาคิดต่อไปว่าจะทำอย่างไร ภายใต้ชุดความรู้ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์มีอยู่

หลักสูตรที่ 2 คือ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยได้ร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน ช่วยเหลือผู้ว่างงาน จำนวน 800 คน แต่ผ่านการประเมินเพียง 100 คนที่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้จริง

เพราะเป็นเรื่องยุ่งยากมากที่ใช้คนไม่มีพื้นฐานด้านการเกษตรมาทำงานในภาคการเกษตร และแต่เดิมไม่คิดว่าความรู้จะทำให้เกษตรกรประสบความสำเร็จได้ แต่เมื่อได้ร่วมงานกับ สกว. ทำให้สรุปได้ว่า “ความรู้” เป็นเรื่องสำคัญมากที่จะทำให้เกษตรกรเอาตัวรอดได้ จากเดิมที่ ส.ป.ก. เคยให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นระบบน้ำ ระบบไฟ แต่หากเกษตรกรไม่มีความรู้แล้วสุดท้ายสิ่งลงทุนไปก็สูญเปล่า นอกจากนี้ขบวนการจัดการในเรื่องของความพร้อมของเกษตรกรที่จะใช้ความรู้ ใช้เทคโนโลยีที่นำไปให้ นั้น ต้องถูกเรียกร้องจากตัวเกษตรกรเอง และเรื่องการรวมกลุ่มก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญ ต้องรู้จักการสร้างกลุ่ม สร้างกระบวนการทำงาน สำหรับหลักสูตรที่ 2 นี้ในอนาคตเห็นเรื่องปริมาณค่อนข้างชัดเจน

ส่วนหลักสูตรที่ 3 คือ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ คือ หลักสูตร ปวช. ปวส. ในวิทยาลัยอาชีวฯ ทั่วประเทศ ซึ่งมั่นใจได้ว่าเมื่อเรียนจบหลักสูตรนี้ออกมาแล้วจะเข้าสู่พื้นที่ของ ส.ป.ก. ค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นในอนาคต เมื่อมองในภาพรวมจากการทำงานที่ผ่านมาแล้ว ส.ป.ก. น่าจะสามารถรับคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้มากขึ้น ดังนั้นการเตรียมตัวหรือเตรียมรับชุดความรู้ใหม่ๆ ที่จะได้รับการถ่ายทอดโดยตัวเจ้าหน้าที่ที่จะเรียนรู้ร่วมกันก็ถือว่าเป็นส่วนสำคัญเช่นกัน

คุณประวิทย์ ปายคล้อย กล่าวว่า จากที่คุณวินัย เมฆดำ เล่ามาทั้งหมดทำให้เห็นภาพงานของ ส.ป.ก. ที่ได้ขับเคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ โดยภารกิจที่เห็นได้ชัดคือ โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอยู่ด้วยกันหลายโครงการ ทั้งนี้ได้ขอให้ผู้ร่วมเวทีเสวนาทุกท่านได้ช่วยกันถอดบทเรียนและเสนอแนะทิศทางการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ว่าแต่ละท่านต้องการให้มีแนวทางอย่างไรบ้าง โดยสิ่งสำคัญคือองค์ความรู้ที่จะนำไปพัฒนาเกษตรกรและสิ่งที่จะช่วยยกระดับความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จึงขอเชิญ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เล่าถึงองค์ความรู้ต่างๆ และองค์ความรู้ที่จะไปช่วยขับเคลื่อนจะมีองค์ความรู้อะไร และมีแนวทางอย่างไร

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.

กล่าวแนะนำเจ้าหน้าที่ศูนย์เรียนรู้มีชีวิต ที่เข้าร่วมการเสวนาในภาคบ่ายวันนี้ ได้แก่ 1) คุณอรุษา นวราช หัวหน้าทีมวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน และศูนย์เรียนรู้ตลาดสุขใจ 2) คุณอดุลย์ ไคลนพันธ์ และ 3) คุณแก่นคำหล้า พิลาน้อย (ตุ๋นหรั่ง) จากทีมศูนย์เรียนรู้ข้าวคุณธรรม

ในปัจจุบันโลกกำลังต้องเผชิญวิกฤตต่างๆ มากมาย คำถามคือ จะแก้ไขอย่างไร? ต้องขอบคุณ สกว. ที่ให้การสนับสนุนในการทำงานวิจัยของสถาบันฯ มาโดยตลอด สิ่งที่ทำทนายในที่นี้คือแต่ละคนจะคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันไป เพราะต้นทุนความรู้ที่แตกต่างกัน มุมมองที่ไม่เหมือนกัน และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ปัญหาของประเทศไทยโดยสภาพพัฒนา สรุปได้ว่าประเทศไทยประสบปัญหาอย่างแรกคือ ความยากจน ซึ่งปัจจุบันได้รับการแก้ไขปัญหานี้ได้เหลือร้อยละ 8 ของประเทศ ซึ่งลดลงจากปีก่อนๆ ที่วัดได้ประมาณร้อยละ 20 ของประเทศโดยใช้ตัวชี้วัดจากรายได้

เฉลี่ยต่อคนต่อปี แต่ปัญหาที่ยั่งยืนยิ่งกว่าคือจะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกระจายรายที่เป็นธรรมได้อย่างไร ซึ่งปัญหานี้ไม่ว่าจะผ่านมาก็ปีก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ส่วนปัญหาอื่นๆ จากรายงาน เช่น ปัญหาขาดแคลนแรงงาน คนสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ค่านิยมเสื่อมถอย การพัฒนาต้องพึ่งพาต่างประเทศ และการบริหารของภาครัฐอ่อนแอ ปัญหาเหล่านี้จะแก้ไขกันอย่างไร ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ เห็นว่า ปัญหาความยากจนแก้ไขได้ไม่ยาก แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำนั้นจะแก้ไขได้อย่างไร เมื่อปี 2552 ประเทศไทยเริ่มใช้ดัชนีชี้วัดความสุขของคนไทย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ตัว ซึ่งภาพรวมแล้วประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีตัวชี้วัดเรื่องสุขอนามัยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก นั้นแสดงว่าคนไทยใส่ใจในเรื่องสุขภาพ และการเลือกบริโภค แต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือเรื่องของสิ่งแวดล้อมและเรื่องของการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำสุด แสดงว่าสิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขมากที่สุดคือเรื่องของการศึกษา

สำหรับมุมมองเรื่องความยากจนนั้น ภาครัฐมองว่าคนจนคือ คนที่อยู่ใต้ขีดความยากจน โดยใช้ตัวเงินเป็นตัวตั้ง มีข้อมูลว่าคนไทยเป็นคนจนเพียง 8% เท่านั้น แต่สำหรับคนจนที่มองว่าเป็นคนจน นั่นคือ คนที่ไม่พอกิน เงินไม่เหลือ และเป็นหนี้เป็นสิน ส่วนนักวิชาการบางกลุ่มมองคนจนว่าเป็นคนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและประเทศไทยมีปัญหาเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นต้นเหตุของความยากจน ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าแต่คนคนก็มีมุมมองที่แตกต่างกันไปปัญหาเดียวกัน

สรุปโดยรวมว่าปัญหาสำคัญของประเทศไทย คือความเหลื่อมล้ำ โดยมีเหตุปัจจัยมาจากการพัฒนาที่ไม่มององค์รวมและเกิดจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทั้งนี้จากการทำงานวิจัยของสถาบันฯ มาร่วม 12 ปี พบว่าที่จริงแล้วปัญหาความยากจนสามารถแตกกออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มจนความคิด กลุ่มจนเศรษฐกิจ และกลุ่มจนเพื่อนฝูง ซึ่งเหตุนี้ทำให้ทีมเครือข่ายนักวิจัยจึงได้ช่วยกันคิดค้น ทำงานเชื่อมโยงความร่วมมือเป็นกลุ่มองค์กรในพื้นที่ 45 จังหวัด โดยใช้เวลา 4 ปี ได้ผลลัพธ์ 127 เครือข่าย ซึ่งสิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้เป็นนวัตกรรมที่เรียกว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายและต้องต่อยอดคุณค่า คือมีแนวคิดและจิตสำนึกที่จะต้องพึ่งพาและร่วมมือกันซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคมที่ต้องเริ่มจากข้างใน ดังนั้นโจทย์คือจะทำอย่างไรให้ทุกคนมีจิตสำนึกการพึ่งพาและร่วมมือกัน ซึ่งในชุดความรู้ที่สถาบันฯ เรียกว่า “การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า” นั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนใน 3 มิติ คือ จนความคิด จนเศรษฐกิจ และจนเพื่อนฝูง ประเด็นนี้เหล่านี้จึงเป็นที่มาของแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆ กันทั้งเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวคิดของชุดโครงการการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ก็คือองค์ประกอบทั้งสามองค์และต้องสร้างความสมดุลให้ได้ ถ้าหากทำได้แล้วความสุขจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

กรอบคิดการแก้ปัญหาความยากจนของคนในชุมชน

กรอบคิดการแก้ปัญหาความยากจนของคนในชุมชน

โจทย์วิจัยของสถาบันฯ คือ สหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาชุมชนได้อย่างไร? ซึ่งกรอบการวิจัยและนวัตกรรมนั้นต้องเริ่มจากการออกแบบ โดยต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการออกแบบ เพราะคนที่เข้ามามีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ต้องออกแบบเพื่อที่ทุกคนจะสามารถมีส่วนร่วมและใช้นวัตกรรมได้ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในปี 2559 ว่า ให้คนในสังคมมี “จิตวิญญาณการร่วมมือกัน” เพื่อพัฒนาประเทศ ทั้งนี้การจะได้นวัตกรรมจะต้องใช้บันได 3 ชั้น ชั้นแรกคือการเพิ่มสมรรถนะแก่ปัจเจกบุคคล กระตุ้นจิตสำนึกในการพึ่งพาและร่วมมือกัน ทำให้มีเครือข่าย ชั้นที่สองคือการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร มีองค์กรที่เข้มแข็ง และชั้นที่สามคือการยกระดับองค์กรในการเป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนและสังคมสู่สังคมเป็นสุข และหากสามารถขยายออกไปยังระดับกลางน้ำและปลายน้ำได้ก็จะเกิดความยั่งยืนได้

จากการทำงานวิจัยตั้งแต่ปี 2543 ผ่านขั้นต่างๆ จนได้ชุดความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมต่างๆ เช่น เครือข่ายคุณค่า การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ การขับเคลื่อนกลยุทธสู่การเปลี่ยนแปลง และกรอบการพัฒนาระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม (Fairtrade) ซึ่งการทำงานนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาดังนั้นการทำงานต้องมีแบบแผน มีหลักการใช้การจัดการความรู้ เรียนรู้ และต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่ดี ทั้งนี้นวัตกรรมตัวล่าสุดของสถาบันคือ การพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นองค์การธุรกิจฐานสังคม (Social Economy Enterprise: SEE) ซึ่งต้องมีการระเบิดจากข้างในออกไปข้างนอก นั่นหมายถึงการที่สมาชิกมีการคิดเอง บนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน ทำงานอย่างมีแบบแผน เป็นมืออาชีพ ซึ่งต้องยั่งยืนและมีการทำงานร่วมกับภาคีพันธมิตร ภายใต้แนวทางการค้าที่เป็นธรรม และต้องไม่รับทุนจากภายนอกจนขัดต่อการเป็นองค์การอิสระ

สำหรับตัวอย่างนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัย เช่น นวัตกรรมต้นแบบของข้าวคุณธรรม ซึ่งมีพ่อวิจิตร บุญสูง เป็นผู้นำกลุ่ม ได้ตั้งปณิธานที่ทำทนายไว้ว่า “ทำนา...ต้องได้นา” ซึ่งเกษตรกรได้ทำทนาย

นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่รัฐ แต่เกษตรกรกว่า 90% ทำนาอยากรวย อยากได้ข้าวผลผลิตสวย และอยากส่งออก แต่กรณีกลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวคุณธรรมนั้น ประกาศไว้ว่า “ทำนา...ต้องได้นา”

คุณประวิทย์ บ่ายคล้อย เชิญ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้ยกตัวอย่างกระบวนการการเรียนรู้ วิธีการคิดของแต่ละท่านเป็นอย่างไรเพื่อจะได้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: *สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.*

ยกตัวอย่างเพิ่มเติม กรณีพ่อวิชัย ประกอบทรัพย์ ผู้นำกลุ่มชาวนาสวนผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี ได้ตั้งโจทย์ท้าทายไว้ว่า “ทำอย่างไร...เกษตรกรจะรักษาสวนผลไม้เพื่อประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน?” หรือกลุ่มชาวนา จังหวัดชัยนาท ที่ไม่ต้องการเงินช่วยเหลือ แต่ต้องการความรู้ที่จะช่วยให้ประกอบอาชีพการทำนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกลุ่มที่เป็นงานท้าทาย ดังนั้นจึงขอเชิญ คุณอรุช นวราช เล่าถึงตัวแบบกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่เริ่มต้นเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมา และขณะนี้เริ่มมีแบรนด์ “ตลาดสุขใจ” เกิดขึ้นแล้ว

คุณอรุช นวราช: *โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน*

เล่าถึงจุดเริ่มต้นในการได้พบกับ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ประมาณสามปีที่ผ่านมา เนื่องจากในขณะนั้นตนเองมีแนวคิดและสนใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ เพราะต้องการผลผลิตที่ดีส่งเข้าสู่โรงแรมเพื่อใช้เป็นจุดขาย แต่สังเกตเห็นแล้วว่าผลผลิตพืชผักปลอดภัยที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงคิดถึงคนในชุมชนว่าน่าจะสามารถช่วยปลูกและส่งให้กับโรงแรมสวนสามพรานได้ โดยการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือกระทรวงเกษตรฯ นำความรู้มาให้แก่เกษตรกร แต่ครั้งนั้นได้คำนึงว่าถ้านำความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ไปให้เกษตรกรทันที คงไม่ได้รับความสนใจเพราะที่ผ่านมาเคยมีโครงการเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์หลายโครงการแล้ว จึงได้คิดสร้าง “ตลาดสุขใจ” นำร่องเพื่อโยงถึงการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเรื่องนี้น่าจะเชื่อมโยงถึงการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ตนเองมีความต้องการให้สร้างเป็นเกษตรอินทรีย์ด้วย

สำหรับตลาดสุขใจนั้นปีนี้เป็นปีที่ 3 ของการเปิดตลาด โดยมีพ่อค้าแม่ค้านำพืชผักปลอดภัย และพืชผักอินทรีย์มาจำหน่ายประมาณ 50 กว่าราย มีเงินทุนหมุนเวียนจากการเปิดจำหน่ายเดือนละ 8 วัน (เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์) ประมาณ 1.5 ล้านบาท ซึ่งตัวเลขทั้งหมดนั้นโครงการได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดเพื่อใช้รายงานแก่ สกว. ผู้ให้ทุนสนับสนุน

การก้าวเข้าสู่ปีที่ 3 ของโครงการนั้น ได้มีความพยายามยกระดับเกษตรกรในตลาดสุขใจให้ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมุ่งสู่มาตรฐาน IFOAM ของ EU เพื่อเป็นใบเบิกทางให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการขยายตลาดได้มากขึ้น โดยขณะนี้โรงแรมสวนสามพรานมีห้องเรียนธรรมชาติ

มีสวนเกษตรอินทรีย์นำร่องอยู่ในพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ ซึ่งได้รับมาตรฐาน IFOAM เรียบร้อยแล้ว และหาผู้นำกลุ่มที่เป็นเกษตรกรมาร่วมทำเกษตรอินทรีย์ให้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นตัวอย่างหรือเป็นแรงบันดาลใจให้แก่เพื่อนเกษตรกร ซึ่งวิธีนี้ต้องให้ความรู้แก่ตัวเกษตรกรและให้เกษตรกรเห็นตลาดไปด้วยกัน ทั้งนี้เรื่องความรู้นับเป็นส่วนที่สำคัญเพราะความรู้จะช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิตได้ เช่น การรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้แทนการใช้สารเคมี ซึ่งจะโยงไปถึงเรื่องการรวมกลุ่มดังที่ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวถึงในภาคเช้า ว่าการรวมกลุ่มทำให้มีพลังและช่วยลดต้นทุน นอกจากนี้ยังมุ่งหวังให้ อ.สามพราน เป็นอำเภอเกษตรอินทรีย์ ซึ่งสามารถเป็นจุดขายในเรื่องคุณค่าอาหารปลอดภัยและยังช่วยเรื่องการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.

กล่าวเสริมว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพรานประสบความสำเร็จ ปัจจัยหนึ่งคือ เมื่อมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนของเกษตรกรแล้ว ได้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชน และประกาศให้มีปณิธานร่วมของกลุ่ม คือ “ภาคีทุกคนต้องเข้าใจและเข้าถึงเกษตรอินทรีย์ โดยมีสวนสามพรานเป็นเสาหลัก ในการให้ความรู้และปัญญา ไปสู่ความกินดีอยู่ดี มีความสุขถ้วนหน้า” และมีอุดมการณ์ร่วม คือ “เชื่อมั่นในเกษตรอินทรีย์ ห่วงใยผู้บริโภค เห็นชอบแนวความคิดการพัฒนายั่งยืน และเชื่อมั่นในการพึ่งพาและร่วมมือกัน” ซึ่งงานวิจัยโครงการนี้ ทำให้ได้ตัวแบบธุรกิจที่ผู้ประกอบการเอกชนที่มีความพร้อมหันมาช่วยชุมชน เกิดเป็นสังคมฐานความรู้เกษตรอินทรีย์ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมาร่วมมือกันพร้อมสร้างค่านิยมในเรื่องของการผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัย และตลาดสุขใจได้พัฒนามาเป็นกลไกในการสร้างทางเลือกที่ผู้บริโภคและผู้ผลิตจะได้มาเรียนรู้ร่วมกัน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต

คุณประวิณมัย ป่ายศน้อย เปิดเวทีให้ผู้ร่วมเสวนาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

คุณวิรัช เมฆดำ: สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

กล่าวเรียนเชิญ คุณธนู มีแสงเงิน ผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก. ซึ่งมีความเข้าใจในโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นอย่างดี แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

คุณธนู มีแสงเงิน: ผู้ตรวจราชการ ส.ป.ก.

กล่าวว่า จากการรับฟังการเสวนาเห็นว่ามุ่งเน้นที่เรื่องของสหกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องของการรวมกลุ่มและการสร้างกลุ่มให้เข้มแข็ง มีการพูดถึงโครงการการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ ส.ป.ก. ที่มุ่งสร้างหลักสูตร แต่ประเด็นปัญหาคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนั้นยังไม่ค่อยมีความเข้มแข็งเท่าที่ควร และหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตรที่มีอยู่นั้นบางครั้งยังไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น บางหลักสูตรไม่มีการกำหนดอายุ ทำให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการบางรายอายุมาก เมื่อผ่านการ

อบรมเรียบร้อย ส.ป.ก. จัดสรรพื้นที่ให้ จึงนำไปปลูกข้าวโพดแต่ยังใช้มือแกะข้าวโพดเหมือนในอดีต ซึ่งไม่ได้นำนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ได้จากการอบรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือเรื่องที่ต้องนำไปพิจารณาหาสาเหตุว่าเกิดจากปัญหาอะไร ในส่วนของหลักสูตรเกษตรยั่งยืนนั้น ส.ป.ก. และองค์กรต่างๆ ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน เป็นการอบรมให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินซึ่ง ส.ป.ก. ต้องทำงานหนักอย่างต่อเนื่องและต้องพบปัญหาต่างๆ อยู่เสมอ

ในส่วนของเรื่องสหกรณ์นั้น จากการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แล้วคิดว่าคงต้องพลิกฟื้นกันอีกมาก โดยเฉพาะสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ประสบความล้มเหลว เพราะสมาชิกไม่มีวินัย เมื่อกู้เงินแล้วมักไม่จ่ายคืน หรือสหกรณ์ใดที่มีสินค้ามาจำหน่าย เกษตรกรก็จะซื้อสินค้าทุกอย่างที่มี แต่เมื่อพิจารณาสิกลงไปแล้วจะพบว่าตัวเลขการซื้อสูง สหกรณ์มีรายได้สูงแต่ไม่มีเงินสดในมือ เพราะส่วนใหญ่ซื้อแบบเป็นหนี้ไม่มีเงินสดจ่ายให้ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งวิธีการแก้ไขนั้นได้เสนอว่า ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์คัดเลือกผู้จัดการมือชีพ เพื่อให้มีความเข้มแข็ง โดยกำหนดคุณสมบัติบางอย่าง เช่น ต้องจบการศึกษาปริญญาตรี และมีความรู้เรื่องของสหกรณ์ พร้อมให้มีหลักประกันสำหรับผู้จัดการสหกรณ์ในการที่จะไปทำงานในสหกรณ์ทั่วประเทศ ซึ่งอาจช่วยแก้ปัญหาได้บ้าง นอกจากนี้ต้องให้ความรู้แก่กรรมการสหกรณ์ให้มียอดความรู้มากขึ้น และสำหรับเกษตรกรสมาชิกควรต้องจัดระดับหรือจัดกลุ่ม ดี/ปานกลาง/ไม่ดี และจัดให้สหกรณ์มีหน่วยติดตามจัดเก็บหนี้จากสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเกิดความเกรงกลัวในการกู้แล้วต้องใช้คืน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจช่วยให้สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินมีความเข้มแข็งมากขึ้นและประสบความสำเร็จได้

ดร.จันทร์วิภา ธนะโสภณ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

กล่าวว่า เคยมีโอกาสได้ร่วมงานกับทั้ง รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ จึงเกิดความเชื่อมโยงกัน ทั้งนี้จากที่ คุณธนู มีแสงเงิน กล่าวมานั้นทำให้ผู้ร่วมเวทีเสวนาได้มองเห็นแล้วว่าเหตุใดจึงต้องเกิดเวทีนี้ขึ้น เพราะหากทำไปตามระบบแล้วปัญหาจะเกิดขึ้น และหากพูดถึงคำว่า “สหกรณ์” แล้วจะพูดกันไม่จบ แต่หากใช้เป็นคำว่า “การรวมกลุ่ม” แทนจะสามารถพัฒนาได้ และเห็นว่าการที่จะพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรนั้นต้องเริ่มที่ตัวของเกษตรกรก่อน จากนั้นจึงไปเชื่อมโยงระหว่างคนในชุมชนจนกลายเป็นการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ตลาด ตัวอย่างกรณีตลาดสุขใจในอำเภอสามพราน ที่เริ่มต้นจากความต้องการรวมกลุ่มกันผลิตเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นถ้ามองเกษตรกรรุ่นใหม่แล้วต้องมองเรื่องการผลิตวัตถุดิบทางการเกษตรที่ปลอดภัยกว่า และถ้ารวมกลุ่มกันได้จะมีอำนาจการต่อรองทางการตลาดเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จะระมัดระวังโดยจะไม่ใช้คำว่ากรรวมกลุ่มกันคือการมีอำนาจการต่อรองทางการตลาด ซึ่งหากมีการรวมกลุ่มกันมากขึ้นเท่าไรก็จะทำให้มีการยอมรับอันเป็นการเพิ่มทุนที่จะพัฒนาไปสู่การผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะฉะนั้นปัญหาทั้งหลายที่ คุณธนู มีแสงเงิน พูดมานั้นต้องขึ้นอยู่กับที่การพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกร ให้เกษตรกรรวมตัวกัน จากนั้นจึงทำการเชื่อมโยงกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่อยากให้ใช้คำว่า

“สหกรณ์” แต่ต้องการให้วิทยากรที่มีประสบการณ์ในด้านนี้ได้เชื่อมโยงว่า สิ่งที่เราเริ่มทำมาแล้วและกำลังจะทำกันต่อไปนั้น จะนำงานของ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท มาเป็นตัวสอดร้อยเข้าให้เกิดการพัฒนาต่อไปได้อย่างไร

คุณประสิทธิ์ พะยอมหอม: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ส.ป.ก. จังหวัดเลย

กล่าวว่า ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติของจังหวัด แสดงความคิดเห็นว่าบุคคลที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนเกษตรกรรมนั้น ไม่ใช่เพียงเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. แต่ยังมีหน่วยงานจากกระทรวงเกษตรฯ หรือหน่วยงานอื่นๆ จึงทำให้บางครั้งตัวเกษตรกรคนเดียวกัน ต้องเป็นทั้งศูนย์เรียนรู้ของกรมพัฒนาที่ดิน ศูนย์เรียนรู้ของ ส.ป.ก. และศูนย์เรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ทั้งนี้เมื่อ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรระดับจังหวัด ได้ให้ทำแผนงานของแต่ละองค์กร จัดทำโครงการเพื่อสร้างเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ซึ่งในความคิดเห็นส่วนตัวแล้วคิดว่าคำสั่งนั้นไม่ได้นำหลักคิดที่กล่าวกันมานี้ไปใช้จริง นั่นคือเรื่องการสร้างฐานให้เกษตรกรคิดเป็น จากบันได 3 ขั้น ดังที่ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวถึงข้างต้น เพราะถ้าเกษตรกรคิดไม่เป็นทำโครงการอะไรไปก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ส่วนมากมักจะมีคำสั่งให้เกษตรกรปฏิบัติตาม ซึ่งหากผู้สั่งเลิกทำแล้วเกษตรกรก็จะเลิกทำเช่นกัน ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ ควรนำนักวิชาการหรือนักปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมมาร่วมปรับความคิดให้เป็นไปแนวเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรคิดเป็นและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีเป้าหมายเดียวกันแล้วจะเกิดความยั่งยืน และมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น

คุณประวิทย์ บ่ายคล้อย กล่าวสรุปว่า สิ่งที่เราพยายามพูดมาตลอดคือเรื่องการขับเคลื่อนหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน ดังนั้นจึงขอถาม คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค เพิ่มเติมว่าการทำงานที่ขับเคลื่อนหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับหน่วยงานในระดับกระทรวงเกษตรฯ เองนั้น ปัญหาของการทำงานอยู่ตรงไหน และควรขับเคลื่อนต่อไปอย่างไร

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กล่าวว่า เพื่อให้ทุกท่านเข้าใจเรื่องที่คุณยกขึ้นในวันนี้ ต้องขอให้ผู้ร่วมเสวนาทุกท่านได้คิดถึงต้นทุนการทำงานในพื้นที่ของตนเองก่อน ซึ่งมีผู้พยายามหาเครื่องมือให้ทำงานมากมาย แต่ในวันนี้เราจะถอยกลับมาตั้งหลักให้มั่นคง กลับมาเรียนรู้ในเชิงหลักคิด หลักปรัชญาการทำงาน ยกตัวอย่างการเรียนรู้จากงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ที่นำโดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ซึ่งเป็นหลักที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ทันที เพราะมีการทำงานวิจัยมาอย่างยาวนานตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน มีต้นแบบที่ดีซึ่งพิสูจน์ได้จากการดำเนินงานมาอย่างยาวนานเป็นตัวพิสูจน์ถึงความแน่นอนจากนั้นให้ผู้ร่วมเวทีได้จำลองสถานการณ์ว่า เมื่อกลับไปแล้วจะทำอะไรต่อ ซึ่งจะช่วยให้เกิดคำถามในเวทีและจะเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น

ส่วนกรณีที่กระทรวงเกษตรฯ ลงไปทำงานกับเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพทำให้ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เองก็ต้องพบกับปัญหาการแย่งตัวเกษตรกรที่ดีมาร่วมงานด้วยนั้น ถ้ามองในมุมนกลับว่าหากสามารถเปลี่ยนเกษตรกรนั้นให้เข้าใจในหลักปฏิบัติ แนะนำให้ใช้กระบวนการรวมกลุ่มด้วยเรื่องคุณค่า แทนการรวมกลุ่มด้วยเรื่องทรัพยากรเป็นตัวตั้งเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งต้องทำให้เกษตรกรตระหนักเห็นคุณค่าว่าการรวมกลุ่มจะพาไปสู่เป้าหมายได้ ดังนั้นจึงขอให้ทุกท่านตรวจสอบต้นทุนความรู้ของตัวเอง และแนะนำให้เลือกทำงานกับกลุ่มเกษตรกรที่มีแนวโน้มที่ดีมาร่วมงาน โดยไม่จำเป็นต้องแย่งตัวเกษตรกรที่โดดเด่นกับหน่วยงานอื่น

คุณแก่นคำหล้า พิลาหยอย (ผู้ทรงร่าง): เครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม

กล่าวแลกเปลี่ยนในประเด็นที่ว่า การจะให้ชาวบ้านทำอะไรก็ตาม หากไม่ได้เกิดมาจากใจของตัวชาวบ้านเองที่อยากจะทำแล้ว เอาอะไรไปให้ก็จะกลายเป็นอนุเสาวรีย์ไปในที่สุดคือมันสูญเปล่า ถึงแม้จะนำงบประมาณลงไปให้ ชาวบ้านก็จะรวมกลุ่มเพื่อจะเอางบประมาณไปแบ่งกัน ซึ่งไม่ได้ทำเพื่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม สุดท้ายก็หายไปไม่ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา ดังนั้นถึงแม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะทำการพัฒนาเกษตรกรอย่างไร หากไม่เริ่มจากการพัฒนาแนวความคิดให้มีสำนึก มีความตระหนักในการพัฒนาตนเองและพัฒนาไปสู่ความมั่นคงอย่างแท้จริงแล้ว ต่อให้นำอะไรไปให้มากแค่ไหนก็จะเหมือนเป็นการตักน้ำพริกละลายแม่น้ำเท่านั้น

คุณประวิณมัย บ่ายคล้อย เชิญ รศ. จุฑาทิพย์ ภัทรวาท กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานโครงการ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทรวาท: สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.

กล่าวว่า ในส่วนของงานสหกรณ์นั้นต้องเริ่มจากตัวประชาชน ซึ่งจะใช้ชื่ออะไรก็ได้แล้วแต่ปัญหาคือถ้าประชาชนไม่มีทุนความรู้แล้วจะไปไม่รอด งานสหกรณ์ของไทยนั้นมักขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐที่จะเข้าไปช่วยทำให้กลุ่มสหกรณ์เข้มแข็ง แต่ทั้งนี้ “การไปบอกให้ทำ จะไปไม่รอด” การจึงให้กลุ่มสหกรณ์เดินตาม ไม่มีทางที่จะประสบความสำเร็จได้ ต้องคิดใหม่ทำใหม่ โดยต้องไปร่วมเรียนรู้ และเริ่มต้นจากการถามว่า “อะไรที่ยังขาด?” เช่น ขาดความรู้ก็ต้องให้ความรู้ เช่นกรณีกลุ่มข้าวคุณธรรมที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ต้องหาต้นทุนที่โดดเด่นของกลุ่ม สำหรับกลุ่มนี้พวกเขาบอกว่าตัวเองเป็นชาวนาอรหันต์ จึงเกิดการร่วมกันสร้างแบรนด์ “ข้าวคุณธรรม” ขึ้นโดยให้เรียนรู้ด้วยตัวเกษตรกรเอง เริ่มจากการร่วมกันวางแผนการผลิต การตลาด ร่วมกันคำนวณพื้นที่ของสมาชิก ได้ผลผลิตเท่าไร ซึ่งทั้งหมดนี้ได้มีการเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการกับกลุ่มเกษตรกร ร่วมกันหาตลาด เกิดภาคีพันธมิตร เป็นกระบวนการพัฒนาแผนธุรกิจ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนที่นักวิชาการเข้าไปช่วยตามความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก จากนั้นจึง

เชิญ คุณอดุลย์ โคลนพันธุ์ ซึ่งเป็นฝ่ายการตลาดของแบรนต์ข้าวคุณธรรมได้เล่ารายละเอียดการทำงาน และราคาข้าวที่ได้รับในปัจจุบัน

คุณอดุลย์ โคลนพันธุ์: เครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม

กล่าวว่า ปัจจุบันชาวนาเครือข่ายข้าวคุณธรรมขายข้าวเปลือกได้ราคาเกือยณะ 30,000 บาท โดยทางกลุ่มจะรับซื้อจากสมาชิกในราคาที่สูงกว่ารัฐบาลจำหน่ายเพราะเป็นราคาที่ชาวนารับซื้อ กันเองพวกเราเป็นคนกำหนดราคาให้กันเอง ซึ่งจะแตกต่างจากในอดีตที่ชาวนาต้องให้โรงสีเป็นผู้กำหนด ราคา แล้วยังต้องไปซื้อแกลบจากโรงสีมาทำปุ๋ยเป็นวัฏจักรอยู่อย่างนั้น ในที่สุดจึงได้กลับมาพร้อมกันคิด ว่าชาวนาควรเป็นผู้กำหนดราคาข้าวได้เอง และจากการได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ รศ.จุฑาทิพย์ ภัท ราวาท ซึ่งในช่วง 3-4 ปีแรกพบข้อสรุปว่าข้าวที่ชาวนาปลูกมานั้นไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และเมื่อผลผลิตที่ได้ล้นตลาดก็ส่งผลให้ราคาข้าวตกต่ำ และได้เรียนรู้ว่ากลุ่มผู้บริโภคหรือตลาดนั้นแบ่ง ออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ตลาดบน เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่เกี่ยงราคา ขอเพียงสินค้ามีคุณภาพและ เชื้อถือได้ไม่หลอกลวง 2) ตลาดกลาง เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่คำนึงถึงราคาที่ไม่สูงมากและสินค้ามีคุณภาพ และ 3) กลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าราคาถูก เม็ดข้าวขาวสวยไม่หักเท่านั้น

จนในที่สุดกลุ่มชาวนาคุณธรรมจึงได้ข้อสรุปว่าจะขายข้าวให้ใคร เพราะเกิดความเข้าใจในตลาด แต่ละกลุ่ม แล้วยังมีความคิดว่าชาวนาควรต้องสำรวจความต้องการของผู้บริโภคล่วงหน้าก่อนจึงจะทำการผลิต นอกจากนั้นยังคิดถึงว่าพวกเราทำข้าวขัดสีแข่งกับโรงสีไม่ไหว จึงคิดหาตลาดใหม่โดยได้ ความคิดจาก คุณแก่นคำหล้า พิลาณ้อย (ตุ๋นหรั่ง) ซึ่งเป็นคนที่ชอบเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์พื้นเมืองต่างๆ ทำให้มีแนวคิดผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองออกสู่ตลาด เพราะมีผู้บริโภคบางกลุ่มกินข้าวเพื่อเกื้อกูลและเพื่อ อนุรักษ์โลกอยู่แล้ว พวกเราชาวนาคุณธรรมจะเน้นเรื่อง “ขายความเข้าใจให้ผู้บริโภค” ว่ากลุ่มชาวนา คุณธรรม กำลังทำอะไรและข้าวที่กลุ่มนี้ผลิตมีคุณค่าอย่างไร

ปัจจุบันข้าวคุณธรรมมีตลาดขายล่วงหน้า เช่น บริษัท ของเดอร์ ไทยออร์แกนิก ฟู้ด จำกัด จะ สั่งข้าวล่วงหน้ากับกลุ่มฯ ซึ่งฝ่ายการตลาดจะถามความต้องการล่วงหน้าว่าปีต่อไปต้องการข้าวพันธุ์ อะไร จำนวนเท่าไร โดยบริษัทต้องโอนเงินมัดจำก่อนล่วงหน้า 50% เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ผลิตด้วย นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือกับบริษัท ทีวีบูรพา จำกัด ช่วยโฆษณาให้ฟรีด้วย เหล่านี้เป็นต้น จน ขณะนี้ผู้ที่ต้องการสั่งข้าวจากกลุ่มชาวนาคุณธรรมต้องสั่งล่วงหน้าเป็นปี

ตอนนี้กลุ่มเครือข่ายชาวนามีพื้นที่รวมประมาณ 3,000 ไร่ สามารถกำหนดได้ว่าจะแบ่งพื้นที่ เท่าไร ในการผลิตข้าวพันธุ์อะไร เพื่อส่งให้แก่ลูกค้าที่สั่งซื้อไว้ล่วงหน้า ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้พวกเรา สามารถกำหนดให้ราคาแก่ชาวนาผู้ผลิตได้เอง และยิ่งกว่านั้นพวกเรามีกระบวนการจัดการระบบนิเวศ เกษตรเป็นวัฏจักร เช่น ข้าวหักก็นำไปเลี้ยงไก่ เมื่อไก่ออกไข่ก็นำมาบริโภคในครัวเรือน ส่วนไข่ที่เหลือ สามารถนำไปขายได้ ไข่ไก่ก็นำไปทำเป็นปุ๋ยใส่พืชผักต่างๆ ได้ผลผลิตงอกงามนำไปบริโภคและจำหน่ายได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างที่พวกเรากลุ่มชาวนาคุณธรรม ต้องพึ่งตัวเอง คิดหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

ไม่ต้องการเป็นภาระให้แก่ผู้อื่น กินเพื่อรักษาร่างกาย และไม่เข้าสู่ระบบทุน ทั้งหมดนี้คือแนวคิดของกลุ่ม ชาวนาคุณธรรม

คุณประวิณมัย บ่ายคล้าย กล่าวสรุปว่า โจทย์ของพวกเราคือ ทำอย่างไรให้เกษตรกร คิดแบบกลุ่มชาวนาคุณธรรมได้เพิ่มขึ้น คือรู้จักมองตลาด มีการวางแผนกระบวนการ จึงขอเชิญ คุณ วินัย เมฆดำ ช่วยตอบคำถามที่ว่า ด้วยหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือกลไกของ ส.ป.ก. ที่ กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ จะสามารถตอบโจทย์นี้ได้มากน้อยแค่ไหน และในอนาคตต้องการให้เป็น อย่างไร

คุณวินัย เมฆดำ: สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เล่ากรณีตัวอย่างหนึ่งของชาวนาจังหวัดชัยนาทที่ต้องการทำปุ๋ยหมัก และมีชาวนาอีกคนหนึ่งได้ ไต่ถามมาว่าจะทำปุ๋ยหมักต้องสร้างโรงสีก่อน เพราะต้องใช้แกลบในการทำปุ๋ยหมัก ซึ่งกรณีนี้คือ ตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า การจะนำตัวแบบ หรือต้นแบบอะไรไปให้แก่เกษตรกรแต่ละพื้นที่นั้น ควรต้องดู บริบท วัตถุประสงค์ และปัจจัยที่เกี่ยวพันกันด้วย หรือจากกรณีการสร้างมุ้งเพื่อปลูกพืชผัก ที่มีต้นแบบปลูก สร้างด้วยไม้ไผ่แล้วจะมีราคาถูกนั้น ก็ต้องดูว่าเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่มากน้อยแค่ไหน เพราะบางพื้นที่ ไม่มีวัสดุไม้ไผ่ ทำให้ต้องสั่งซื้อจากจังหวัดอื่นต้องเสียค่าขนส่งเพิ่มขึ้น ทำให้มุ้งที่ได้นั้นไม่ตรงตาม ต้นแบบที่บอกไว้ว่าใช้ไม้ไผ่เพื่อช่วยให้ประหยัด เพราะต้นแบบที่ใช้ไม้ไผ่มาสร้างนั้นมีวัสดุในพื้นที่ยัง อยู่แล้ว เป็นต้น

ดังนั้นจากกรณีตัวอย่างที่ยกมาเหล่านี้ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ควรต้องให้ความสำคัญในการสื่อสาร และสร้างความตระหนักให้รู้ถึงต้นทุนทั้งหมดที่มี มากกว่าต้นแบบที่จะนำไปถ่ายทอดให้ เพราะชุด ความรู้เป็นเพียงแค่ต้นแบบและแต่ละพื้นที่ก็มีบริบทที่แตกต่างกันไป การทำโครงการนี้ถือเป็นโอกาส ของ ส.ป.ก. จังหวัด ซึ่งในการทำงานจริงๆ ไม่ใช่เรื่องง่ายแต่จะต้องใช้เวลาและยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกมากในการทำงาน

ในส่วนของโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ที่กำลังถึงช่วงต้น เห็นว่าเป็นโอกาสของ ส.ป.ก. จังหวัด เพราะมีต้นทุนอยู่แล้วในเรื่องของการพัฒนาคนและมีกลุ่มเป้าหมายที่ค่อนข้างชัดเจน รูปแบบการ ทำงานไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยต่างๆ ที่ทาง สกว. สนับสนุนให้ทำก็ได้พัฒนากันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าจะมี กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงให้ ส.ป.ก. จังหวัดจะทำงานง่ายมาก เพราะ ส.ป.ก. จังหวัดสามารถคิดโครงการ วิเคราะห์และจัดทำแผนเองได้ ฉะนั้นเมื่อได้เชื่อมโยงกับความ ร่วมมือส่วนนี้แล้วจะเห็นว่าเป็นโอกาสที่ดี ทั้งนี้ยังเห็นว่าเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. มีความสามารถมาก จึงมั่นใจ ว่าจะนำไปพัฒนาต่อได้ ซึ่งถ้าเปิดโอกาสให้จึงไม่มาเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. และอีกส่วน หนึ่งคือภายใต้โครงการนี้ หลายพื้นที่เริ่มมองเห็นขบวนการที่จะถ่ายทอดลงไปถึงชุมชนค่อนข้างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือจาก สวก. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานอยู่ในระดับชุมชนอยู่แล้ว ทำให้มองเห็น

โอกาสต่างๆ ในการพัฒนาโครงการมากยิ่งขึ้น ถ้าทุกฝ่ายมีจุดมุ่งหมายเดียวกันและใช้การบูรณาการ รวมถึงความร่วมมือ คิดว่าน่าจะทำให้โครงการนี้ประสบผลสำเร็จได้อย่างสวยงาม

คุณประวิณมัย บ่ายคล้อย ขอเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ผู้ทำงานในพื้นที่

คุณกฤษณะ สีปาละ: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ส.ป.ก. จังหวัดแพร่

ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ส.ป.ก. นั้นมี Smart Farmers อยู่ส่วนหนึ่งแล้วแต่อาจจะไม่ครอบคลุม ซึ่งมีทั้งคนที่มีหลักคิด มีเทคนิคเฉพาะด้าน หรือมีศูนย์ต้นแบบ หรือแม้แต่เรื่องของการทำงานกลุ่ม ที่ชาวบ้านร่วมมือกันเป็นกลุ่มธรรมชาติที่ค่อนข้างจะประสบความสำเร็จ ซึ่งเหล่านี้มีอยู่แล้วในหลายพื้นที่ แต่ในการขับเคลื่อนนั้นต้องอย่ามองว่าเป็นแค่กิจกรรมของโครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ แต่ให้มองว่าเป็นเรื่องของการพัฒนาเกษตรกรภายใต้งานของสำนักพัฒนาและถ่ายทอดฯ ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายมากแต่จะเชื่อมโยงและร้อยเรียงอย่างไรนั้น ในส่วนของ ส.ป.ก. ต้องจัดการตัวเองทั้งในส่วนกลางและ ส.ป.ก. จังหวัด และ ส.ป.ก. ควรนำความสำเร็จหรือต้นแบบจากทั้ง สกว. และ มก. ไปขับเคลื่อนในพื้นที่ของ ส.ป.ก. ต่อไป ซึ่งคิดว่าเป็นแนวทางที่ดี เพียงแต่ไม่ควรแยกส่วนต้องไปทั้งองค์รวม แล้ว ส.ป.ก. จะพัฒนาได้อย่างแท้จริง

คุณลลิตา พาณิชกรกุล: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ส.ป.ก. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กล่าวว่า ได้รับผิดชอบภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เป็น 1 ใน 15 จังหวัดนำร่อง และดูแลโครงการเกษตรข้าวไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ความเห็นด้วยกับตัวแทนชาวนากลุ่มข้าวคุณธรรม จ. ยโสธร ที่กล่าวถึงเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าว เพราะชาวนาในจังหวัดอยุธยาก็เป็นกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเช่นกัน เพียงแต่เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวนาปรังและไม่ได้นำไปเพื่อบริโภค ซึ่งขอแลกเปลี่ยนในเรื่องกระบวนการที่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรได้ดำเนินการร่วมกัน

ทั้งนี้จากการดูแลทั้ง 2 โครงการในพื้นที่เดียวกันทำให้ตัวเจ้าหน้าที่นั้นสามารถทำงานได้อย่างเข้มข้น เป็นเหมือนพี่เลี้ยงและเพื่อน ได้ร่วมคิดร่วมทำร่วมบริหารจัดการ แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ซึ่ง ส.ป.ก. เป็นเจ้าภาพหลักในเรื่องพื้นที่และกระบวนการดำเนินงาน โดยสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ได้ ทั้งหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรฯ หรือหน่วยงานภายนอก และภาคเอกชน ที่จะสามารถดึงเข้าร่วมแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรได้

จากการทำงานจะพบว่าเกษตรกรหลายรายยังไม่สามารถคิดแบบครบวงจรได้ ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่สามารถช่วยในส่วนนี้ได้ทั้งกระบวนการคิด การวางแผน ก็จะช่วยทำให้โครงการขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนในเรื่องการขายของกลุ่มนั้น จะเน้นเรื่องคุณภาพมาตรฐานเช่นกัน โดยมีการทำมาตรฐาน

GAP เพื่อให้ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว และเน้นเรื่องการบริหารจัดการ ตั้งแต่กระบวนการผลิตที่มีการวางแผนร่วมกัน ทำเวทีชุมชนเพื่อร่วมกันวางแผนว่าฤดูกาลต่อไป ชาวนาจะปลูกอะไร เพราะเรื่องการตลาดเป็นเรื่องสำคัญ เช่นเดียวกับที่ชาวนาคุณธรรมกล่าวถึงข้างต้น ทั้งนี้จะมีการควบคุมคุณภาพในแปลง โดยได้รับความร่วมมือจากกรมการข้าว ทั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือศูนย์วิจัยข้าว ซึ่งจะมีกระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นพี่เลี้ยง ให้ความรู้ทางวิชาการ ให้คำแนะนำต่างๆ ได้ และในส่วนธุรกิจต่อเนื่องจากส่วนนี้ยังมีอีกหลายแบบ เช่น การเพาะกล้า การรับจ้างปักดำ เป็นต้น ซึ่งการทำนาในภาคกลางจะเป็นธุรกิจที่แตกต่างจากภาคอีสาน โดยต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยค่อนข้างมาก ทุกอย่างเป็นกระบวนการที่เจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้และทำไปพร้อมกับเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรจะมีความรู้หรือเทคนิคบางอย่างแต่ยังไม่สามารถผลิตให้มีคุณภาพได้มากพอ ส่วนเจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการจะเข้าไปช่วยพัฒนาในส่วนที่เกษตรกรขาด โดยทำตัวเป็นเหมือนครูญาติซึ่งเกษตรกรจะเข้าถึงได้ง่ายกว่า

สุดท้ายขอประชาสัมพันธ์เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจากจังหวัดอยุธยา หากผู้ใดสนใจสามารถติดต่อผ่านเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ต.สิงหนาท จ.พระนครศรีอยุธยา ได้โดยตรง

จ.ส.อ.กวิละ ปัตถา: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ส.ป.ก. จังหวัดพะเยา

เล่าถึงการทำมุ่งเพื่อการเกษตรในจังหวัดพะเยาที่ประสบความสำเร็จ โดย จ.พะเยา มีเกษตรกรประมาณสี่หมื่นคน ซึ่งเห็นว่าหากนำมุ่งไปให้เกษตรกรอาจไม่ประสบผลสำเร็จ จึงนำมุ่งไปให้โรงเรียนในพื้นที่ โดยมีแต่มุ่งไม่มีอุปกรณ์อื่นๆ ให้ จึงประสานงานไปของงบประมาณแบ่งให้ 2 โรงเรียน เพื่อซื้อเครื่องสูบน้ำ ให้ปลูกผักกางมุ้ง โดยก่อนที่จะให้ทางโรงเรียนปลูกผักนั้นได้ทำการติดต่อโรงพยาบาลไว้เพื่อหาตลาดผักกางมุ้ง ซึ่งโรงพยาบาลได้สั่งผักกางมุ้งที่ต้องการ โดยถ้าเป็นผักปลอดสารพิษจะให้ราคาสูงกว่าผักในท้องตลาดที่ไม่ได้ปลูกแบบกางมุ้งด้วย

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กล่าวว่า ไม่อยากให้ทุกคนติดหล่มกับคำว่า “เกษตรกรรุ่นใหม่” แต่อยากให้มองเป็นเรื่องที่เปิดกว้างมากกว่าสามารถทำกับงานที่ทำอยู่ในพื้นที่ได้ และให้ตรวจสอบว่าแต่ละคนมีต้นทุนอะไรที่จะใช้ในการขับเคลื่อน โดยขอถอดบทเรียน กรณีเรื่องการปลูกผักกางมุ้ง ที่มีนโยบายออกมาให้มีมุ่ง 100 หลังทั่วประเทศนั้นเป็นเรื่องของการรวมกลุ่ม เป็นกุศโลบายให้เกษตรกรมาร่วมกันทำการผลิตในบริเวณพื้นที่เดียวกัน ซึ่งถ้ารวมกลุ่มกันไม่ได้ก็จะขับเคลื่อนไม่ได้ เพราะฉะนั้นคนที่จะมาทำงานร่วมกันในมุ่งจะต้องเห็นคุณค่าในการทำงาน เห็นคุณค่าในตลาดร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกันและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม เช่น ควรใส่ปุ๋ยเท่าไร? ปักเมื่อไร? เป็นต้น กระบวนการทั้งหมดนี้ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันแบ่งปัน เหล่านี้การรวมกลุ่มจึงจะเดินไปได้ ส่วนกรณีการผลิตเมล็ดพันธุ์ ชาวบ้านเป็นคนจัดการกันเอง

ทั้งสิ้น และเจ้าหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกเท่านั้น ดังนั้นทั้ง 2 กรณีที่กล่าวถึงนั้นเป็นการทำให้เกิดกระบวนการรวมกลุ่ม โดยใช้พีชคณิตต่างๆ เป็นตัวนำ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.

ประเด็นการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ซึ่งถ้านักวิชาการไม่คำนึงถึงแต่ตัวชีวิต จะสามารถสำเร็จได้ และถ้าใช้เป้าหมายร่วมที่เกษตรกรประกอบอาชีพอย่างมีความสุขแล้วจะประสบความสำเร็จ ควรคิดใหม่ทำใหม่ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ควรมองใหม่ว่าถ้าส่งเสริมการผลิตให้ Best from farm แล้วจะหาตลาดให้เกษตรกรเหล่านั้นอย่างไรที่จะยั่งยืน ซึ่งนักวิชาการจะมีส่วนช่วยในส่วนนี้คือ ตลาดที่ยั่งยืนของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่เข้าไปส่งเสริมมันอยู่ที่ใด ซึ่งจะเป็นชุดความรู้ที่เรียกว่า Cooperative Strategy หรือกลยุทธ์ความร่วมมือซึ่งในประเทศไทยยังไม่ค่อยมี โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือ **“ทำอย่างไรให้เกษตรกรมีอาชีพและมีชีวิตที่มีความสุข?”**

สำหรับโครงการความร่วมมือทางวิชาการในวันนี้นั้น (Four Challengers for One) ควรทำเป็น Project base learning โดยเข้าไปในพื้นที่ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ต้องการทำ แล้วจึงระบุเป้าหมายร่วมตัวชีวิตว่าต้องการทำอะไรกับใคร แล้วสถาบันฯ จะเข้าไปเมื่อมีเกษตรกรสนใจอยากเรียนรู้ โดยนำชุดความรู้เข้าไปถ่ายโอนให้ที่เรียกว่าการทำแผนกลยุทธ์ ซึ่งนักวิชาการต้องมองภาพกว้างอย่างเป็นองค์รวมว่า **ทำอย่างไรให้เกษตรกรใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความสุขในการประกอบอาชีพ** ดังนั้นชุดความรู้ที่สถาบันฯ มีอยู่นั้นจะเป็นทุนส่วนหนึ่ง แต่ทุนทางปัญญาต้องพึ่งพาจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. โดยขอให้เจ้าหน้าที่เสนอโครงการมาแล้วสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก. จะเข้าไปช่วยหนุนเสริม จึงขอฝากประเด็นทั้งหมดไว้ในเวทีเสวนาในวันนี้

กระบวนการสร้างแบรนด์ของสถาบันฯ นั้นเป็นกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ตั้งแต่การรวมตัวกันผลิต สร้างเงื่อนไขการผลิตให้แตกต่างกัน แล้วจึงเชื่อมต่อกาติที่เห็นด้วยและมีใจกับงานของกลุ่ม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ต้องเริ่มจาก Smart Officers ที่ต้องมองภาพกว้าง บริหารแบบองค์รวม มุ่งเป้าหมายว่าทำยที่สุดแล้วต้องใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

คุณเกรียงศักดิ์ กิ่งสังวาล: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ ส.ป.ก. จังหวัดอุดรธานี

ตั้งข้อสังเกตว่าโครงการใดที่ภาครัฐหรือราชการวางแผนขึ้นมักจะล้มเหลว แต่โครงการที่เกิดจากความต้องการของชาวบ้านจะประสบความสำเร็จสูง และจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ผ่านมา ถ้าชาวบ้านไม่เชื่อคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐก็มักจะประสบความสำเร็จด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่รัฐมักทำตัวเป็นผู้รู้ดี นำข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ ไปยึดเยียดให้ชาวบ้าน ทำให้ส่วนใหญ่แล้วโครงการจะล้มเหลว นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ก็ทำงานแบบต่างคนต่างทำ มุ่งแต่ทำงานให้เสร็จแต่ไม่ประสบความสำเร็จ

คุณทินกร เพ็ญเขียว: นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ ส.ป.ก. จังหวัดชัยภูมิ

กล่าวว่าจากที่ได้ฟัง รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เล่าให้ฟังนั้น มีความคิดว่าถ้าหน่วยงานวิจัยบน หิ้งที่เป็นประโยชน์ลงมาใช้ เช่น เรื่องการสร้างกลุ่ม หรือ Value Chain แล้วให้สถาบันการศึกษามาช่วย ถ่ายทอดให้แก่ทั้งเจ้าหน้าที่และเกษตรกรร่วมกัน เพื่อป้องกันการตกหล่นขององค์ความรู้ โดยให้ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด ทำหน้าที่คัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วม จากกลุ่ม 10% ของ Key Farmers พร้อมกับดูว่าเกษตรกรเหล่านั้นมีทุนทางสังคมอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของ เกษตรกรตั้งแต่การวางแผน ดำเนินการคิด และรับประโยชน์ด้วย

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

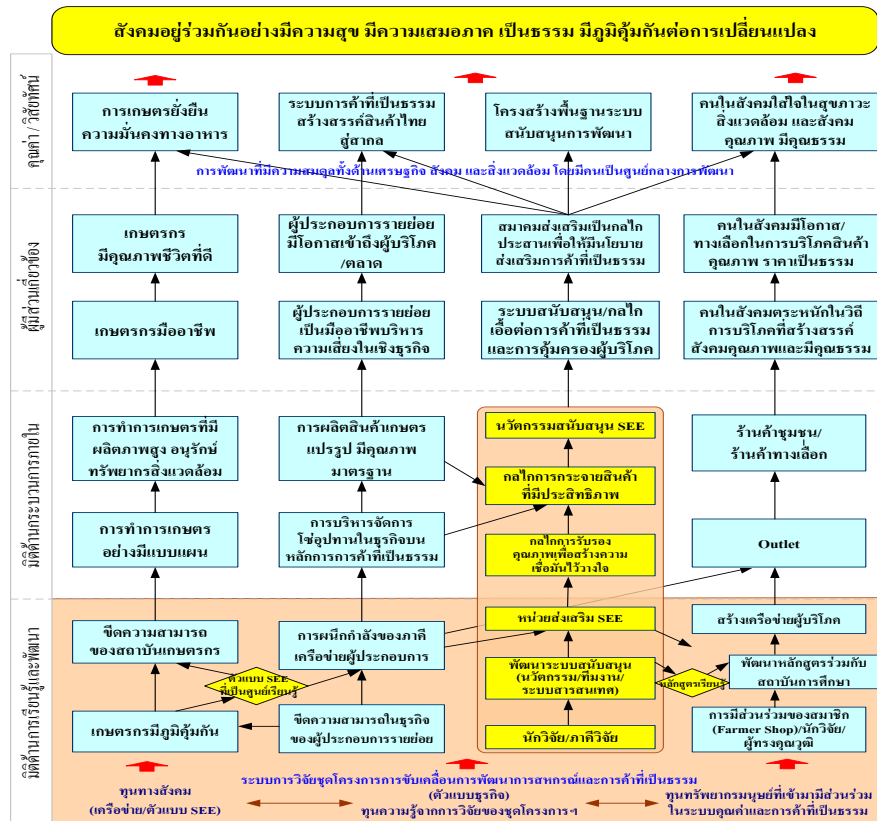
เห็นด้วยกับ ส.ป.ก. จังหวัดทุกท่าน ที่ให้ข้อสรุปน่าสนใจ และแนะนำแนวทางการปฏิบัติการถ่ายโอน ความรู้ ของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้แก่ 1) ใช้เกษตรกรเป็นตัวตั้ง แล้วให้คิดว่าจะยกระดับอย่างไรโดยใช้ กระบวนการจากเวทีเสวนานี้ และ 2) การบูรณาการภายในจังหวัด ซึ่งงานนี้เป็นงานของกระทรวงฯ จึง คิดว่าเจ้าหน้าที่สามารถบูรณาการภายในจังหวัดได้ทันที โดยคัดเลือกพื้นที่ที่มีความหวังว่าจะเริ่มต้น ทำงานได้ 70-80% เพื่อให้เกิดกำลังใจในการทำงานว่าพอจะทำได้ แล้วจึงค่อยๆ ขยายพื้นที่ออกไปใน อนาคต

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มก.

จากการกล่าวรายงานของ ผศ.ดร.นิคม แผลมลัก ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ มก. ในช่วงเช้า ได้กล่าวไว้ว่ากรอบข้อตกลงความร่วมมือในครั้งนี้ประกอบด้วยภารกิจหลัก 4 ภารกิจ โดย วัตถุประสงค์ข้อ 2 นั้นจะมีโครงการพัฒนาตัวแบบธุรกิจชุมชน ซึ่งตัวแบบธุรกิจชุมชนสามารถ ดำเนินการได้ทันที จึงเป็นเหตุผลว่าทำไม สกว. และ สวก. จึงต้องเข้าร่วมในโครงการความร่วมมือนี้ เพราะนี่คือ Project base ที่ตนเองสามารถเขียนได้ทันที เพราะมีความฝันว่าสหกรณ์จะไม่ใช้สหกรณ์ที่ จดทะเบียนเพียงอย่างเดียว แต่จะมีสหกรณ์ภาคประชาชน นั่นคือวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มออมทรัพย์ หรืออะไรก็ตามที่จะช่วยต่อยอดไปเป็นตัวแบบธุรกิจฐานสังคม ซึ่งจะเป็นธุรกิจทางเลือกอันตรงกับแผนฯ ฉบับที่ 11 ทั้งนี้จากภาพแผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อส่งงานให้ สกว. ในเดือนกันยายนที่ผ่านมา โดย Platform นี้เป็นแผนที่ยุทธศาสตร์โดยมีเป้าหมายจากแผนฯ ฉบับที่ 11 คือ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงเห็นว่างานนี้ไม่ใช่แค่งานกระทรวง แต่เป็นงานของประเทศ

โดยแห่งแรก (ซ้ายสุด) เป็นงานที่ คุณแก่นคำหล้า พิลาอ่อน หรือคุณอดุลย์ โคลนพันธุ์ กำลังทำ อยู่ นั่นคือการเกษตรยั่งยืน มีความมั่นคงทางอาหาร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีภูมิคุ้มกัน สร้าง

ความสามารถของกลุ่ม ให้ทำการเกษตรอย่างมีแบบแผน เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดี แห่งที่ 2 จะชวนผู้ประกอบการมาร่วมมุ่งสู่ระบบการค้าที่เป็นธรรม สร้างสรรค์สินค้าไทยสู่สากล แห่งที่ 3 เป็นโครงสร้างระบบสนับสนุนการพัฒนาโดยจะทำหลักสูตรมืออาชีพ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างทดสอบหลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วคือหลักสูตรชาวนามืออาชีพ ส่วนแห่งที่ 4 เป็นเรื่องของการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ สร้างคนในสังคมให้ใส่ใจในสุขภาพ สังคมคุณภาพ และมีคุณธรรม ผู้บริโภคช่วยอุดหนุนสินค้าไทยกำไรเป็นของชาติ

รูป: แผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กล่าวสรุปสุดท้ายสู่แนวทางปฏิบัติการถ่ายโอนความรู้ฯ โดยแนวทางคือ 1) ให้เจ้าหน้าที่ได้กลับไปตรวจสอบต้นทุนพื้นที่การทำงาน 2) เสนอโครงการระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรว่าจะทำอะไร และ 3) สุดท้ายจะได้จัดเวทีเสวนาขึ้นอีกครั้งเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานต่อไป

คุณประวิณมัย ป้ายคล้อย กล่าวสรุปเวที ขอขอบคุณวิทยากร และผู้ร่วมเวทีเสวนาทุกท่าน

คุณสายสุตา ศรีอุไร กล่าวเชิญ **รศ.มยุรี จัยวัฒน์** ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มอบของที่ระลึกให้แก่วิทยากรทั้ง 3 ท่าน และเชิญผู้ร่วมเสวนาทุกท่านถ่ายรูปเป็นที่ระลึกร่วมกัน

ปิดเวทีเสวนา เวลา 16.00 น.

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ครั้งที่ 2/2556

วันศุกร์ที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556 เวลา 13.30 – 14.15 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. น.ส. สายสุตา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. น.ส. พุสดี กลิ่นเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
4. นายพรพงษ์ แสงนาค	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 13.30 น.

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท) เป็นประธานในที่ประชุม กล่าวเปิดการประชุมและให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

2.1 การจัดทำวารสารคนสหกรณ์ ฉบับที่ 19 (เดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2556)

คุณพุสดี กลิ่นเกษร ผู้รับผิดชอบการจัดทำวารสาร ฉบับที่ 19 รวบรวมบทความนำเสนอบรรณาธิการ พร้อมรายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

2.1.1 บทความในวารสาร

1. ในแวดวงคนสหกรณ์

- บทความเรื่อง “สามสหกรณ์ (ออมทรัพย์) ชี้แนะ...แนวปฏิบัติที่ดีในการแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก” เขียนโดย ซาโกะ จัง ได้รับบทความแล้ว จำนวน 3 หน้า บรรณาธิการตรวจในที่ประชุมขอปรับแก้ข้อความเป็น “การแก้ปัญหาหนี้สินสมาชิก: แนวทางจาก 3 สหกรณ์ตัวอย่าง” พร้อมให้ปรับแก้การเล่าเรื่องบางส่วน

- บทความเรื่อง “หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงของสหกรณ์ออมทรัพย์” โดย รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ยังไม่ได้รับบทความ

- สัมภาษณ์ผู้นำสหกรณ์ 1 แห่ง ยังไม่ได้รับบทความ

2. มุมมองจากคนแดนไกล

- เรื่องเล่าในอาเซียน ตอน “เมื่อเด็กอาเซียน...เริ่มมาเรียนในชั้นประถมของไทย?” โดยคุณกมลศักดิ์ ได้รับบทความแล้ว จำนวน 3 หน้า

- แนะนำสหกรณ์ในประชาคมอาเซียน (เลือก 1 ประเทศ ในวารสารแต่ละฉบับ เริ่มตั้งแต่ฉบับที่ 19 เป็นต้นไป) เขียนโดย อ.วิระ คำวิเศษณ์ จากมูลนิธิพัฒนาสหกรณ์แห่งเอเชีย คุณมุสตี ได้รับการติดต่อขอเลื่อนไปลงในวารสารฉบับถัดไป บรรณาธิการขอให้ติดต่อกลับไปเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากหน้าเว็บไซต์ของ อ.วิระ คำวิเศษณ์ มาลงตีพิมพ์แทน

3. เต็มความรู้

- บทความเรื่อง “การเตรียมพร้อมของการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสหกรณ์การเกษตร” โดย คุณบุญล้วน อุตมพันธ์ ขอเลื่อนส่งเป็นวันจันทร์ที่ 4 มี.ค. 2555 ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ขอให้ตัดบทความนี้ออก

- บทความเรื่อง “ว่าด้วยการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมตามกรอบ VN&F platform” โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ยังไม่ได้รับบทความ

- บทความเรื่อง “ตลาดส่งออกข้าวไทยในปี 2556 จะก้าวไปในทิศทางใด?” โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์ ได้รับบทความแล้ว จำนวน 4 หน้า

- เล่าเรื่อง “สหกรณ์ : นวัตกรรมอันงดงามข้ามศตวรรษ” โดย สว.สก. ได้รับบทความแล้ว จำนวน 7 หน้า บรรณาธิการขอพิจารณาเพื่อปรับแก้ต่อไป

4. เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย

- ว่าด้วยเรื่อง PAR โดย คุณมุสตี กลิ่นเกษร ได้รับบทความ แล้วจำนวน 3 หน้า รอบรรณาธิการตรวจสอบ

- เรื่อง “การถ่ายโอนความรู้สู่การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม จาก มก. สู่ ส.ป.ก.” โดย สว.สก. ยังไม่ได้รับบทความ

- เรื่อง “โครงการความร่วมมือ มก.-ส.ป.ก.” โดย สว.สก. ยังไม่ได้รับบทความ

- เรื่อง “บริษัทบางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด” โดย คุณพลอย ได้รับบทความแล้ว จำนวน 4 หน้า รอบรรณาธิการตรวจสอบ

- เรื่อง “แฉกภัยทลายข้าวเกิดบุญ...ข้าวคุณธรรม ในงานเกษตรแฟร์ '56” โดย คุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ ผู้ดูแลโครงการซื้อข้าวจากชาวนา ได้รับบทความแล้ว จำนวน 4 หน้า รอบรรณาธิการตรวจสอบ

- เรื่อง “ติดตามศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตข้าวคุณธรรม” โดย คุณสุพจน์ ได้รับบทความแล้ว จำนวน 4 หน้า รอบรรณาธิการตรวจสอบ

5. ติดตามความเคลื่อนไหวในแผนพัฒนาฯ

- เรื่อง “ผู้นำชาวนามืออาชีพรุ่นบุกเบิก (ชัยนาท)” โดย คุณธรรมาภรณ์ ศรีงาม ได้รับบทความแล้ว จำนวน 3 หน้า รอบรรณาธิการตรวจสอบ

- เรื่อง “ติดตามงานสหกรณ์ ...วาระแห่งชาติ” โดย คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง คุณมุสดี รายงานว่าติดต่อคุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวงแล้ว ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเขียนได้ และแนะนำว่าให้ติดต่อคุณมนตรี เป็นผู้เขียนบทความแทน

6. นานาสาระ

- “เขารออย่างงั้น ผมรออย่างงี้ คุณว่ายังไง” โดย อาจารย์วรเทพ ไททยาวโรจน์ ได้รับบทความแล้ว จำนวน 4 หน้า

- เรื่อง “มาดูแลสุขภาพ...ด้วยพืชสมุนไพร กันดีกว่า” เขียนจากเวทีบรรยายพิเศษ พืชสมุนไพรกับการดูแลสุขภาพ บรรยายโดย คุณหมอกโกศล สิงห์ทอง เรียบเรียงโดย ซาโกะ จัง ได้รับบทความแล้ว จำนวน 2 หน้า

สรุปจำนวนบทความที่ได้รับรวม 41 หน้า รวมส่วนประกอบวารสารอื่นๆ ได้แก่ ปกหน้า-หลัง (2) ปกใน (1) หน้าบรรณาธิการ (1) สารบัญ (1) แคตตาล็อกสินค้า (2) โฆษณา (2¹/₂) และภาพหน้ากลาง (2) รวมทั้งหมดเป็น 52¹/₂ หน้า ชาติอีก 13¹/₂ หน้า

ที่ประชุมร่วมกันพิจารณา ให้เพิ่มเนื้อหาสาระ ดังต่อไปนี้

1. ชุดความรู้และศูนย์เรียนรู้มีชีวิต 4 ศูนย์ รวม 8 หน้า

2. ร้อยคน ร้อยคุณค่า คัดถ้อยคำจากพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ 4 หน่วยงาน และเวทีเสวนาการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถ เมื่อวันที่ 28 ก.พ. 2556 (ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย/ ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์/ คุณวินัย เมฆดำ/ คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐโชค/ ดร.จันทรวินา ณะโสภณ/ คุณแก่นคำห้ำ/ คุณอดุลย์/ พ่ोजิตกร เป็นต้น) รวม 2 หน้า

3. จัดหาบทความอื่นๆ เพิ่มเติม

สำหรับปกใน บรรณาธิการพิจารณาแล้วขอให้เพิ่มชื่อ รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ ในส่วนที่ปรึกษา และเพิ่มชื่อ มุสดี กลิ่นเกษร ในส่วนกองบรรณาธิการด้วย

2.1.2 การจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร (Sponsor)

คุณมุสดี กลิ่นเกษร รายงานการจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร ขณะนี้มีผู้สนับสนุนต่อเนื่อง ได้แก่ สหประกัน ชสอ. ชสค. ส่วน สอ.จุฬาฯ ขอเลื่อนเป็นฉบับถัดไป

สำหรับผลการติดต่อ ชสท. นั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้ติดต่อเรียบร้อยแล้ว ขอให้คุณมุสดี นำภาพโฆษณาลงได้ทันที

2.2 ติดตามความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ

คุณพรพงษ์ แสงนาค เจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์สถาบันฯ รายงานความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ โดยแก้ไขหัวข้อ “ข่าวและกิจกรรม” ตามข้อเสนอแนะของ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เรียบร้อยแล้ว

เมื่อที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีคำแนะนำดังนี้

1. ภาพข่าวกิจกรรมในหน้าแรกให้เลือกรูปที่ทันเหตุการณ์ เช่น รูปพิธีลงนามทางวิชาการ โครงการการถ่ายโอนความรู้ เป็นต้น
2. หัวข้อข่าวและกิจกรรมต่างๆ ให้เลือกใช้สีที่ช่วยให้ดูเด่นขึ้น
3. ให้ผู้ดูแลเว็บไซต์ช่วยปรับปรุงเว็บไซต์สถาบันฯ ในส่วนภาษาอังกฤษด้วย โดยไม่ต้องอธิบายเนื้อหาข่าวต่างๆ แต่ให้เขียนชื่องาน วัน เวลา และสถานที่ ทั้งนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จะช่วยเขียนหัวข้อเป็นภาษาอังกฤษให้
4. ให้ผู้ดูแลเว็บไซต์สร้างเครือข่าย Farmer Shop ในเฟซบุ๊ก
5. ให้ทุกคนช่วยหาแนวทางการจัดทำเว็บไซต์ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

เลิกประชุม เวลา 14.15 น.

การประชุม “แผนการจัด event”
วันจันทร์ที่ 4 มีนาคม 2556
ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา

ผู้มาประชุม

1.รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2.นางสาววรรรณ ดาวเจริญ	นักวิจัยประจำโครงการ

เริ่มประชุม เวลา 10.00น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้มอบหมายให้นางสาววรรรณ ดาวเจริญ จัดโครงการเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการร้าน Farmer Shop ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในประชาคม มก. และสร้างเครือข่ายผู้บริโภคเพิ่มขึ้น อีกทั้งรณรงค์ให้ผู้ที่สนใจสมัครสมาชิกร้าน Farmer Shop

โดยให้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 โครงการ เพื่อเป็นแผนงานในระยะเวลา 2 เดือน และนำเสนอต่อผู้อำนวยการในภายหลัง

เลิกประชุม เวลา 10.20 น.

การประชุมนำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย
ภายใต้ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม

วันที่ 25 มีนาคม 2556 เวลา 9.00-16.30 น.

ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
3. คุณทรงพล เจตวณิชย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
4. คุณกฤษดา อุทยานิน ผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ศ.ดร.โสภิต ทองปาน ผู้ทรงคุณวุฒิ
6. คุณเอ็นนู ช็อสวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ
7. รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
8. อาจารย์วรเทพ ไวกทยาวิโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
9. คุณจุฑารัตน์ ทนนไชย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
10. ดร.ธนภัท แสงอรุณ นักวิจัย
11. คุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ นักวิจัย
12. รศ.ดร.ปิติ กันตังกุล นักวิจัย
13. รศ.ศานิต เก้าเอี้ยน นักวิจัย
14. คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ นักวิจัย
15. ผศ.ดร.อภิรดี อุทัยรัตนกิจ นักวิจัย
16. คุณกาญจนา คุณากาญจน์ ประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
17. คุณสุขุม ไวกทยาวิโรจน์ กรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
18. คุณใจฟ้า ทรัพย์สินทวีลาภกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
19. คุณสายสุดา ศรีอุไร นักวิจัย
20. คุณวสินธรา ขวยเขิน นักวิจัย
21. คุณผาณิต บุรณ์โกศา นักวิจัย
22. คุณภาวิณี สุรอด นักวิจัย
23. คุณเกษร เรืองรัตน์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
24. คุณพิมพ์พร แซ่แต้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
25. คุณยุวดี เมืองแมน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
26. คุณอรอุมา บัวหลวง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- 13.00 – 13.45 น. การนำเสนอผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
: โครงการวิจัยการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop
โดย รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และทีมวิจัย
- 13.45 – 14.30 น. การนำเสนอผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
: โครงการวิจัยการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยกลไก
ผู้ตรวจสอบกิจการ
โดย คุณผาณิต บุรณโกคา และทีมวิจัย
- 14.30 – 15.15 น. การนำเสนอผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
: โครงการวิจัยการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
ผ่านแนวคิดเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์ : กรณีศึกษาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน
จ.พังงา
โดย ดร.ธวิษ สุตสาคร และทีมวิจัย
- 15.15 – 16.00 น. การนำเสนอผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
: โครงการวิจัยการสร้างสรรค์นวัตกรรมของขบวนการสหกรณ์ไทยในช่วงเวลาของ
แผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
โดย ดร.โชคชัย สุทธาเวศ
- 16.00 – 16.30 น. ให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และกล่าวปิดการประชุม
โดย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เรียนเชิญ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กล่าวเปิดการประชุมฯ และนักวิจัยนำเสนอรายงาน
ความก้าวหน้าโครงการวิจัย ดังต่อไปนี้

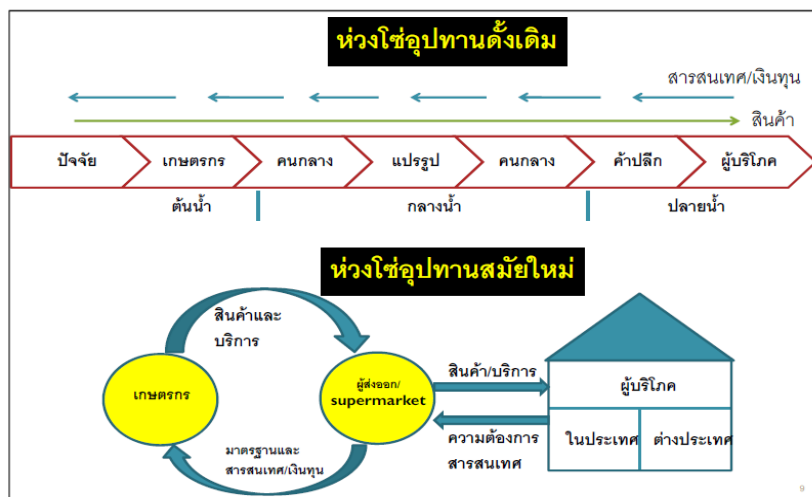
1. โครงการวิจัยการสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศสำหรับสินค้าสถาบันเกษตรกรของไทย

ดร.ธนภัท แสงอรุณ นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้า โครงการวิจัยการสร้างโซ่
อุปทานระหว่างประเทศสำหรับสถาบันเกษตรกรไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดย
การดำเนินงานวิจัยในช่วงแรกมุ่งเน้นการทบทวนวรรณกรรม เนื้อหาเกี่ยวกับธุรกิจรายย่อยว่าภาครัฐ
และเอกชนมีบทบาทส่งเสริมอย่างไร มีการศึกษาข้อมูลของประเทศญี่ปุ่นและโซเชียวโรปในเรื่องธุรกิจ
บริการความงามและสุขภาพ โดยได้เรียบเรียงประเด็น/ปัจจัยที่ส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็ก และการ
เชื่อมโยงโซ่อุปทาน โดยจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าความสามารถทางการแข่งขันของ
ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าสมุนไพรรายย่อยนั้น ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีมูลค่ารวมประมาณห้าหมื่นล้าน
บาทและมีอัตราการเติบโตร้อยละ 15 ต่อปี ครอบคลุมผลิตภัณฑ์หลากหลาย อาทิ ยา สปา อาหาร

เสริม เครื่องสำอาง สารสกัดเพื่อการเกษตร และปศุสัตว์ สร้างงานสร้างรายได้แก่ผู้มีส่วนร่วมในโซ่อุปทาน ตั้งแต่ผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ให้บริการ และผู้บริโภค สินค้าสมุนไพรของไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดโลกซึ่งได้จากภูมิปัญญาและมรดกทางชีวภาพ ประกอบกับการส่งเสริมโดยภาครัฐเพื่อยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานสากลด้านต่างๆ เช่น สารปนเปื้อน ความปลอดภัย สรรพคุณ และการให้บริการ รวมถึงมาตรการที่จะกระตุ้นตลาด โดยตั้งเป้าที่จะส่งเสริมให้ประชาชนรับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มรายการยาสมุนไพรเข้าในบัญชียาหลักแห่งชาติจาก 75 รายการเป็น 100 รายการ พัฒนาสถานบริการที่เป็นศูนย์บริการด้านการแพทย์แผนไทยจาก 200 แห่งเป็น 800 แห่ง และส่งเสริมให้ร้อยละ 50 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีบริการแพทย์แผนไทยและบริการนวดไทยครบทุกแห่งภายในปี 2558

เมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียนในปี 2558 ผู้ประกอบการไทยจะต้องเผชิญกับการแข่งขันกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีราคาต่ำกว่าแต่มีคุณภาพทัดเทียมกันจากต่างประเทศ ทั้งมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ รวมถึงอินเดีย ส่งผลให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กลดลง โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มยาและอาหารเสริมซึ่งกำลังเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงกับสินค้ากลุ่มยาแผนปัจจุบันอยู่แล้ว ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้หลายหน่วยงานได้พยายามช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าสมุนไพรโดยมุ่งเน้นสินค้าสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ 10 ชนิดที่มีผู้บริโภคใช้กันอย่างแพร่หลายก่อน ได้แก่ ขมิ้นชัน ขิง ชุมเห็ดเทศ ฟ้าทลายโจร บัวบก พญาขอ พริก ไซโล มะแว้ง และกะเพราแดง เพื่อให้สามารถลดต้นทุนและเพิ่มมาตรฐานในกระบวนการผลิต รวมทั้งการยืนยันสรรพคุณด้วยผลทางการแพทย์ โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจ (Cluster) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงการแปรรูปและการนำมาต่อ ยอดในภาคการบริการ อย่างไรก็ตามยังเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าผู้ประกอบการขนาดขนาดย่อม (Micro enterprises) เช่น กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนจะอยู่รอดภายใต้บริบทการแข่งขันนี้ได้มากน้อยเพียงใด และจะมีกลยุทธ์ใดในการแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดโดยอาศัยจุดแข็ง เช่น เอกลักษณ์ของพืชและภูมิปัญญาในท้องถิ่นและความสามารถในการให้บริการสุขภาพและความงาม เป็นต้น

สำหรับการจัดการโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันนั้น ผู้วิจัยได้เขียนโมเดลห่วงโซ่อุปทานแบบดั้งเดิมกับสมัยใหม่เปรียบเทียบให้เห็นดังรูป

รูป ห่วงโซ่อุปทานดั้งเดิม และ ห่วงโซ่อุปทานสมัยใหม่

ทั้งนี้ขั้นตอนและกิจกรรมในการสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศของสถาบันเกษตรกรต้นแบบในธุรกิจสมุนไพรนั้น อยู่ระหว่างดำเนินการค้นหาต้นแบบ เช่น สมุนไพรอภัยภูเบศร์ และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และจัด Focus group ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➡ คุณกฤษฎา อุทยานิน : ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตั้งคำถามว่าการอบการวิจัย งบประมาณ และวัตถุประสงค์ของโครงการคืออะไร

ดร.ธนัท แสงอรุณ ชี้แจงรายละเอียดว่า โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจำนวน 200,000 บาท มีนักวิจัย 1 คน และผู้ช่วย 1 คน ในระยะเวลา 8 เดือน มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาต้นแบบของการสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศสำหรับสถาบันเกษตรกรไทย 2) เพื่อศึกษาอุปสรรคและความท้าทายในการส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพให้สามารถสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศได้ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันเกษตรกร สำหรับคำถามวิจัยได้กำหนดไว้ 3 ข้อ ได้แก่ 1) การสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศโดยสถาบันเกษตรกรที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรควรมีรูปแบบอย่างไร 2) ปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศโดยสถาบันเกษตรกรที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรซึ่งมีศักยภาพ และ 3) ภาครัฐและเอกชนควรมีมาตรการใดเพื่อเอื้ออำนวยให้สถาบันเกษตรกรที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรสามารถสร้างโซ่อุปทานระหว่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น

คุณกฤษฎา อุทยานิน แสดงความเห็นว่าคุณโครงการนี้ตั้งโจทย์ค่อนข้างยาก ดังนั้นเห็นว่าที่นำเสนอมานั้นมีข้อมูลมากพอสมควรแล้ว ทั้งนี้จากประสบการณ์ส่วนตัวพบว่า ประเทศผู้ค้าในแถบยุโรปนั้นผู้ซื้อจะต้องเข้าไปหาสินค้าเอง และจากประสบการณ์ที่ผ่านมาคิดว่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรจะสามารถทำได้ในระดับชุมชน โดยโซ่อุปทานจะได้เพียงเท่านั้นจะยังไม่สามารถไปต่อกับระดับต่างประเทศได้ ซึ่งเรื่องเดียวที่จะต่อกับต่างประเทศได้อย่างเดียวคือต่อกับสปา สำหรับอีกประเด็นหนึ่งคือ ให้ต่างประเทศเข้ามาเอาสมุนไพรไทยไปเป็นวัตถุดิบ แล้วเราจะดึงส่วนแบ่งกลับมาอย่างไร? นอกจากนี้อาจทำเป็นกรณีศึกษาในเรื่องโซ่อุปทานของสมุนไพรอภัยภูเบศร์ด้วยเป็นต้น ส่วนประเด็นสุดท้ายที่น่าสนใจคือจะเห็นได้ว่าเรื่องสื่อสารมวลชน ปัจจุบันในรายการทีวีจะมีการขายยาจากประเทศจีนมากถึง 50% แต่ยังไม่ค่อยเห็นการโฆษณาสมุนไพรไทย จึงคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

➡ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

แสดงความเห็นว่า ประเด็นอยู่ที่ Research design การวางแผนแต่ละช่วงว่าปลายทางจะต้องการแคโทน เพราะงบประมาณสองแสนบาทในหนึ่งปี สำหรับการหาต้นแบบไม่ใช่เรื่องง่าย อันดับแรกคือ Situation analysis เพื่อการดู Key player และ Main product ดังนั้นโจทย์แรกสุดคือทำอย่างไรที่จะหาทั้งสองอย่างนั้นเพื่อนำมา SWOT เพื่อหา potential assessment

ดังนั้นเฟสแรกจึงควรจะมีข้อมูลพื้นฐานของ Key player และคัดเลือกผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ได้นำเสนอมา นำมาวิเคราะห์เบื้องต้นว่าภายใต้ปัจจัยต่างๆ ทั้งนโยบายรัฐ และสถานการณ์ปัจจุบัน ทำ SWOT ให้เห็นว่าจะเป็นอย่างไร โดยข้อมูลที่นำเสนอมาจะสามารถนำมาช่วยในการทำ SWOT ได้ แต่ทั้งนี้ข้อมูลพื้นฐานในช่วงแรกควรได้ Key player ออกมา มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร อะไรเป็นข้อจำกัดหรืออะไรเป็นตัวเอื้อ

นอกจากนี้ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม เรื่องภาคที่สำคัญซึ่งเป็น Key player เช่น สถาบันแพทย์แผนไทย เครือข่ายหมอพื้นบ้าน ซึ่งน่าจะเป็น Key player ที่สำคัญนอกเหนือจากอภัยภูเบศร์ และยังมีหมู่บ้านศิริวงษ์ มีประสบการณ์ในการทำสมุนไพรที่ส่งต่างประเทศ ซึ่งเหล่านี้ที่น่าสนใจที่จะเข้าไปหาข้อมูลเพิ่มเติมได้

➡ **ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

ชี้แจงประเด็นการทำรายงานความก้าวหน้านั้นจะต้องทำเป็นรูปเล่มรายงานด้วย เนื่องจากโครงการนี้ไม่ได้ส่งเป็นรูปเล่ม จึงให้เวลาอีก 15 วันในการทำรูปเล่มรายงานเพื่อจะสามารถดำเนินการเบิกเงินงวดต่อไปได้ ทั้งนี้การเขียนงานวิจัย จะต้องนำเสนอที่มาที่ไปของโจทย์วิจัย กรอบแนวคิด โดยสิ่งที่ศึกษาในระยะแรกผ่านไปเกือบ 7 เดือน ไม่ใช่เพียง 2-3 เดือนเช่นที่นำเสนอ ควรเขียนให้ชัดเจนว่าได้ศึกษาอะไรตามแผนไปแล้วบ้าง

สำหรับกรอบที่คุณทรงพล เจตวาณิชย์ ให้ไว้เป็นกรอบของการเขียนงานที่ดีมาก เช่น การศึกษาสถานการณ์การส่งออกสมุนไพรในประเทศไทย ว่าแต่ละกลุ่มทำอะไรไปแล้วบ้าง มีใครเกี่ยวข้องกับบ้าง และให้บอกว่าสำหรับงานในช่วงแรกจะทำเรื่องอาหารเสริมและเครื่องสำอางเพราะอะไร ไม่ใช่เรื่องยาเพราะอะไร ซึ่งต้องชี้แจงให้ชัดเจนว่าเลือกทำเพราะอะไร ไม่เลือกเพราะอะไร เงื่อนไขพื้นฐานที่จะทำให้ไปสู่ตลาดได้หรือไม่ได้คืออะไร ในสินค้าแต่ละชนิดมีเงื่อนไขของตลาดเป็นอย่างไร ต้องนำมาเขียนในรูปเล่มรายงานด้วย พร้อมวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคออกมาให้เห็นว่าแต่ละเส้นทางเป็นอย่างไร ยังไม่ต้องลงลึกมากนัก แต่ทำเพื่อชี้ให้เห็นว่าตัวผลิตภัณฑ์ใดที่มีขีดความสามารถ และศึกษามาตรการของภาครัฐเป็นตัวเอื้อหรือเป็นอุปสรรค

สิ่งที่นักวิจัยทำและนำเสนอมาคือ Conceptual framework ในการเรียบเรียงงานทั้งหมดที่จะทำให้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ ต้องเรียบเรียงออกมาเป็นความรู้ โดยต้องคลี่ออกมาแต่ละตัวว่าสมุนไพรแต่ละตัวว่าสินค้าสมุนไพรแต่ละตัวมีช่องทางออกสู่ตลาดอย่างไร ทำการวิเคราะห์ 3-4 ตัวแล้วจึงสรุปว่าควรจะเริ่มต้นจากอะไร โดยต้องบอกว่ายาหรืออาหารเสริมไม่น่าทำเพราะอะไร และที่จะวางไปต่างประเทศได้มีกี่แบบ กลไกที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเช่นการรับรองมาตรฐานต้องผ่านอะไรบ้าง วิเคราะห์เงื่อนไขการยอมรับของตลาด มาตรการสนับสนุนของภาครัฐ เหล่านี้เป็นต้น โดยขอให้เขียนเป็นรูปเล่มรายงานส่งภายใน 15 วัน

➔ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท : ผู้ประสานงานโครงการ

ขอเพิ่มเติมข้อมูลว่าขณะนี้ มีสหกรณ์การเกษตรมากกว่าสิบแห่งทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูป จึงเสนอให้ ดร.ธนภัท แสงอรุณ ลองติดตามกลุ่มสถาบันเกษตรกรเหล่านี้ด้วย ถ้าทำ Focus group ได้จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ในข้อ 2 ได้ นอกจากนี้ที่เป็นห่วงคือในที่รายงานมานั้นมีการกล่าวถึงกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา โดยเริ่มต้นมุ่งที่กลุ่มเกษตรกร โดยอาจเป็นวิสาหกิจหรือสหกรณ์ แต่ต้องไม่ใช่กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายแคบลง

สำหรับกรอบ Conceptual framework ในแผนภาพที่แสดงนั้นขอตั้งข้อสังเกตว่า ถ้ากล่าวถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรแล้วน่าจะมีเรื่องของกิจกรรมการแปรรูปจากเกษตรกรไปสู่ผู้ส่งออก ดังนั้นในห่วงโซ่อุปทานสมัยใหม่อาจจะขัดกับ Conceptual framework ของโครงการนี้หรือไม่ น่าจะมีส่วนกลางน้ำเข้ามาร่วมด้วย เป็นต้น

2. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าทางพารา ปีที่ 3

รศ.ดร.ปิติ กันตังกุล นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้าโดยนำเสนอรายละเอียดของ ความสำคัญของยาพารา ปัญหาทางพาราที่มีความผันผวน การวางแผนรับสถานการณ์ความผันผวน ความเป็นมาของการวิจัยในปีที่ 3 ซึ่งมีคำถามวิจัย 2 ข้อ คือ 1) การส่งเสริมเกษตรกรชาวสวนยาพาราที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ควรเป็นอย่างไร และ 2) แบบจำลองธุรกิจยาพาราของสหกรณ์ ที่มี

การจัดการความเสี่ยงทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ภายใต้โซ่อุปทานควรเป็นอย่างไร และมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการทำสวนยางพาราแก่สมาชิกสหกรณ์ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และ 2) เพื่อพัฒนาแบบจำลองธุรกิจยางพาราที่มีการจัดการความเสี่ยง โดยมีกรอบแนวคิด 1. การกำหนดวัตถุประสงค์ 2. การกำหนดความเสี่ยง 3. การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง 4. การสร้างแผนจัดการความเสี่ยงและการปฏิบัติ และ 5. การติดตามสอบทานและการประเมินตนเอง

กรอบการวิจัยในปีที่ 3 ประกอบด้วยการประชุมเตรียมการ ประสานงาน วางแผน จัดทำแผนธุรกิจที่มีการจัดการความเสี่ยง และมีการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ การสร้าง Platform ส่งเสริมการทำสวนยาง การจัดทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการตามแผนและติดตามประเมินผลทั้งระดับเกษตรกร สหกรณ์ และเครือข่าย พร้อมสรุปผลและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะเก็บทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทั่วไปของธุรกิจยางพารา การประกอบธุรกิจยางพาราตลอดห่วงโซ่อุปทาน ปัญหาและอุปสรรคของการทำสวนยางและธุรกิจยางพารา และพัฒนาแบบจำลองธุรกิจยางพาราของสหกรณ์

ผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (ถึงเดือนธันวาคม 2556) ประกอบด้วย 1. การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้และแผนส่งเสริมการทำสวนยางแก่สมาชิก 2. รายงานสถานการณ์การดำเนินธุรกิจภายใต้การดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว 3. รายงานผลการจัดเวทีถอดบทเรียน ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ 4. โอกาส ปัญหา อุปสรรค และแผนการทำงานระยะต่อไป และ 5. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์/สื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จ.ตรัง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในระยะที่ผ่านมา ซึ่งได้มีโครงการพัฒนาศักยภาพยางพาราของภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์และตัวเกษตรกร โดยสหกรณ์ได้รับผลกระทบทั้งดีและไม่ดีจากโครงการนี้ และทำให้สหกรณ์ต้องแก้ปัญหาจากโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง โครงการฯ เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2555 โดย สกก.ย่านตาขาว รับผิดชอบรับซื้อยางจาก 4 ตำบลหลัก ซึ่งในส่วนนี้ทำให้เกษตรกรมีรายได้ดี แต่ตัวสหกรณ์ต้องประสบปัญหาในการหาพื้นที่เก็บยางเป็นอย่างมาก และนโยบายรัฐยังไม่รองรับจำนวน ไม่ครอบคลุมทำให้สหกรณ์ต้องรับผิดชอบออกเงินจ่ายให้แก่เกษตรกรไปล่วงหน้าจำนวนกว่าร้อยสิบล้านบาท ซึ่งสหกรณ์ต้องทำเรื่องร้องเรียนถึงนายกรัฐมนตรีจึงจะได้รับการแก้ไข ได้รับโอกาสเข้าชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงทั้งหมดในที่ประชุม และภายหลังจากการตรวจสอบเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องการสวมสิทธิ์ เป็นต้น ในที่สุดรัฐบาลตรวจสอบแล้วพบว่าทุกอย่างถูกต้องจึงได้รับซื้อไปเมื่อวันที่ 15 มี.ค. ที่ผ่านมา

ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ทำให้สหกรณ์ต้องแก้ปัญหาตลอด 1 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้คณะกรรมการสหกรณ์มีประสบการณ์มากขึ้น มีข้อดีคือ เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น และสหกรณ์มีเครือข่าย และสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวนมาก นอกจากนี้สหกรณ์ยังได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาทางพาราให้แก่รัฐบาลอย่างยั่งยืนด้วย

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ถามเพิ่มเติมว่างานวิจัยนี้ช่วยอะไรบ้างกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ ตอบว่าจากปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ได้พบว่าต่อไปหากเกิดปัญหาในลักษณะนี้จะแก้ไขอย่างไร เมื่อ SWOT แล้ว ทำให้เห็นวิธีการดำเนินงาน มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น และจากอดีตไม่เคยรู้ปัญหา เมื่อมีโครงการทำให้ทราบปัญหา และหาทางแก้ไขอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกผักเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากการทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว เพื่อการบริหารความเสี่ยงในการประกอบอาชีพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➡ **คุณกฤษฎา อุทยานิน : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

เสนอให้เพิ่มเรื่อง การกำหนดราคาทางพาราในตลาดโลกลงไปในรายงานโครงการวิจัยด้วย เพื่อให้เกษตรกรตระหนักรู้ในเรื่องกลไกราคา และคิดว่าประเทศไทยน่าจะมีจุดแข็งที่จะเป็นข้อได้เปรียบในการกำหนดราคาตลาดโลกได้ เพราะไทยเป็นผู้ส่งออกยางพาราเป็นอันดับหนึ่งในขณะนี้ ทั้งนี้กลไกข้างในถ้าจัดการในระดับชุมชน หรือจังหวัดได้น่าจะเป็นเรื่องดี และกลไกที่จะมาทำงานพวกนี้คืออะไร โดยเข้าใจว่าขณะนี้เป็นตัวสหกรณ์ จึงน่าจะเพิ่มเติมเข้าไปในงานวิจัยด้วย

เรื่องที่สองคนการมองภาพใหญ่ ขอดังคำถามว่าเหตุใดประเทศมาเลเซียจึงเลิกปลูกยางพารา อยากให้คิดนอกกรอบว่าเพราะอะไร จะปลูกพืชเสริมอื่นได้หรือไม่ อาจลองศึกษาว่าอะไรจะสร้างความมั่นคง สร้างเสถียรภาพในการทำเกษตร รวมถึงการจัดการยางพารา การทำโซนนิ่ง พันธุ์ยาง การลดต้นทุน สัดส่วนของประเภทยาง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องของการสร้างความมั่นคง ซึ่งจะตอบเรื่องความเสี่ยงได้

สำหรับข้อมูลบางอย่างควรทำเป็นข้อจำกัดไว้ เช่น กรณีพบปัญหาที่ผู้จัดการสหกรณ์เล่ามานั้น แล้วต้องให้รัฐบาลช่วยชื่อนั้นคือเงินของประเทศ ซึ่งจะให้เข้ามาช่วยทุกครั้งไม่น่าจะเป็นไปได้

➡ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

ข้อมูลรายงานน่าสนใจมากโดยเฉพาะเรื่องศูนย์การเรียนรู้ ถ้าพิจารณาที่คำถามวิจัยข้อ 1 อยากให้มองกว้างขึ้น ในเรื่องของการปรับกระบวนการทัศน์ของเกษตรกร มีการวางแผนการจัดการที่ดิน และปัจจัยการผลิตของตัวเองให้เกิดความมั่นคงได้ ซึ่งถ้าเกษตรกรค่อยๆ ปรับตัวได้แล้วจะทำให้เกิด

ข้อเสนอของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวจะเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในเรื่องของนโยบายรัฐด้วย

➔ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

กล่าวเพิ่มเติมว่า การใช้หลักวิชาวิเคราะห์ความเสี่ยง กับเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ที่จริงแล้วเป็นเรื่องเดียวกัน ดังนั้นเมื่อมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชาวบ้าน จะทำอย่างไรให้ชาวบ้านได้ฝึกฝน และ ได้นำไปใช้จริง ควรมีการออกแบบให้ชาวบ้านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้ความรู้

3. โครงการวิจัยแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันภายใต้โซ่อุปทานของธุรกิจ สกก.ไทย

คุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้า โครงการวิจัยแนวทางการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันภายใต้โซ่อุปทานของธุรกิจ สกก.ไทย กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรในธุรกิจข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ โดยกล่าวถึงที่มาของการวิจัย ความสำคัญของปัญหาการวิจัย และวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ข้อ คือ 1) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการ และระดับความร่วมมือในโซ่อุปทานธุรกิจข้าวหอมมะลิของสหกรณ์การเกษตร 2) ศึกษาประโยชน์ และอุปสรรคของความร่วมมือในโซ่อุปทานแต่ละช่องทาง 3) ศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพในการแข่งขัน 4 มิติ ในแต่ละช่องทาง (การเงิน ความพึงพอใจของลูกค้า กระบวนการบริหารจัดการ การเรียนรู้และเจริญเติบโต) และ 4) นำเสนอเครื่องมือ และแนวทางกลยุทธ์เพื่อยกระดับความร่วมมือ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของโซ่อุปทานสหกรณ์การเกษตรไทย

สำหรับผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ 1) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการในโซ่อุปทานของสหกรณ์การเกษตรไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 2) แนวทางการพัฒนาความร่วมมืออย่างบูรณาการในโซ่อุปทานของสหกรณ์การเกษตรไทย ซึ่งกรอบการวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาการบริหารจัดการโซ่อุปทานของสหกรณ์ในธุรกิจรวบรวมและแปรรูปข้าวหอมมะลิ 4 สหกรณ์ ได้แก่ สกก.เกษตรวิสัย สกก.พิมาย สกก.ปราสาท และชุมนุมสหกรณ์บุรีรัมย์ จำกัด ซึ่งสหกรณ์ทั้ง 4 แห่งเป็นพันธมิตรในเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย และยังเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่เป็นเจ้าของทรัพยากร-ปัจจัยในการผลิตและแปรรูป มีบทบาทสำคัญในโซ่อุปทานการผลิตข้าวหอมมะลิบรรจุถุงโดยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้จัดการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในลักษณะโซ่อุปทานของแต่ละสหกรณ์

ผลลัพธ์ที่ได้จะถูกแสดงออกมาในรูปแบบของแผนที่ความสัมพันธ์ที่จะช่วยอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ในโซ่อุปทาน และแผนผังกระบวนการดำเนินงานที่จะแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมหลักต่างๆในโซ่อุปทานการผลิตข้าวหอมมะลิบรรจุถุงของสหกรณ์ ซึ่งจะได้ภาพแบบจำลองของโซ่อุปทานของแต่ละสหกรณ์ นอกจากนี้จะการทำ Focus group interview และ

แบบสอบถาม ในการสุ่มสอบถามข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์และคู่ค้าของสหกรณ์บางรายเพื่อใช้เป็นข้อมูลตรวจสอบย้อนกลับในด้านความร่วมมือที่ทั้งฝ่ายอุปสงค์และอุปทานเหล่านี้มีต่อสหกรณ์ ในขั้นต่อไปจะใช้แบบสอบถามร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีในการประเมินศักยภาพในการแข่งขันของโซ่อุปทานสหกรณ์ในแต่ละช่องทางและนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมารวบรวม สรุปและวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอแนวทางในการยกระดับความร่วมมือเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันแก่โซ่อุปทานสหกรณ์ต่อไป

จากการดำเนินงานในระยะแรกซึ่งเป็นการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ คือ ได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโซ่อุปทานสหกรณ์การเกษตรเป้าหมาย 2 สหกรณ์ ได้แก่ สกก.เกษตรวิสัย และ สกก.พิมาย จำกัด เพื่อจัดทำแผนภาพความสัมพันธ์ แผนผังกระบวนการ ทำให้ได้ภาพแบบจำลองโซ่อุปทานของสหกรณ์ ทั้ง 2 แห่ง และมีการสรุปข้อค้นพบเบื้องต้น ตามที่นำเสนอไว้ในเล่มรายงาน โดยการทำวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำงาน เช่น ข้อมูลในฝ่ายของคู่ค้า และต้นทุนผลตอบแทนอาจไม่ค่อยชัดเจน มีข้อจำกัดเนื่องจากข้อมูลเป็นลักษณะความลับทางธุรกิจที่ทางสหกรณ์ไม่ยอมเปิดเผย การลงพื้นที่เก็บข้อมูลค่อนข้างล่าช้ากว่าที่คาดการณ์ไว้เนื่องจากเป็นช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวและสหกรณ์หลายแห่งอยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการรับจำนำ การเข้าถึงสหกรณ์สมาชิก และคู่ค้าต่างๆ ของสหกรณ์ เข้าถึงค่อนข้างยาก ในส่วนของสมาชิกจะเข้าถึงสมาชิกในจำนวนมากได้ต้องรอการประชุมใหญ่ประจำปี หรือลักษณะการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งต้องใช้เวลาและเป็นข้อจำกัดที่อาจทำให้ได้ข้อมูลในฝั่งสมาชิกเพียงบางส่วน และการเข้าถึง สอบถาม ผังคู่ค้าอาจมีข้อจำกัดที่สหกรณ์ไม่ค่อยยอมเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคู่ค้ามากนัก เพราะเป็นความลับทางธุรกิจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

☞ คุณกฤษฎา อุทยานิน : ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตั้งคำถามถึงกรอบระยะเวลาทำการวิจัยโครงการ และราคาข้าวในปัจจุบันเป็นอย่างไร

คุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ ตอบว่า ระยะเวลาการทำโครงการ 9 เดือน สำหรับราคาข้าวหอมมะลิ บรรจุง 5 กก. ราคา 175 บาท

คุณกฤษฎา อุทยานิน กล่าวว่าจากการสังเกตจะพบว่าธัญบรรจุงข้าวของไทยจะไม่มีข้อมูลโภชนาการ ทำให้ต่างชาติไม่นิยมเลือกซื้อไปบริโภค และอีกประการหนึ่งคือคนต่างชาติไม่สามารถหุงข้าวของไทยเหมือนที่คนไทยทำได้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ข้าวไทยไม่ได้รับความนิยมในต่างประเทศ ซึ่งเหล่านี้เป็นเรื่องง่ายๆ ที่ผู้ผลิตอาจมองข้ามกันไป

สำหรับประเด็นที่ทำการศึกษานั้นคือ ห่วงโซ่อุปทานที่เป็นจริงในปัจจุบัน เสนอให้ลองทำว่าห่วงโซ่อุปทานควรมีที่ชื่อ และควรเพิ่มอะไรลงไปชื่อไหน เช่นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดี คือมีข้อมูล

โภชนาการ มีวิธีการหุง หรืออาจนำไปแปรรูปให้เพิ่มมูลค่า ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ควรอยู่ตรงจุดไหนของระบบ

ประเด็นที่มีการกล่าวถึงการยกระดับความร่วมมือเชิงพันธมิตร จากข้อมูลพบว่าการขายข้าวในห้างสรรพสินค้าได้น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายเอง ถ้ามีกลไกให้สหกรณ์มีพลังในการต่อรองได้น่าจะดี เพราะขณะนี้ในห้างมีสินค้าโอท็อปเข้าไปวางจำหน่าย แต่กลับไม่มีสินค้าจากสหกรณ์เข้าไปวางจำหน่ายด้วย

ประเด็นสุดท้ายคือ เรื่องราคา ที่มีข้อมูลกล่าวถึงสหกรณ์และมีเงินปันผลนั้น เรื่องสิทธิประโยชน์ที่สหกรณ์สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ได้เป็นเรื่องน่าสนใจ

➡ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

กล่าวว่า การเก็บข้อมูลตามความจริงมากที่สุดจะเก็บได้ยาก โดยเฉพาะข้อมูลเชิงธุรกิจ จึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้เป้าหมายเปิดใจให้ข้อมูลแก่เรามากขึ้น ต้องให้เป้าหมายเห็นช่องทางในการยกระดับ ดังนั้นอุปสรรคที่นำเสนอว่าเมื่อเข้าไปเก็บข้อมูลแล้วยากที่จะได้ข้อมูลมานั้น ต้องโยงให้เห็นว่างานวิจัยนี้จะช่วยให้เป้าหมายเห็นช่องทางใหม่ๆ ในการพัฒนาตัวเองด้วย

➡ **ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

กล่าวว่า ในโจทย์วิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบช่องทางความร่วมมือในโซ่อุปทาน ตามโจทย์ข้อ 2 ที่ใช้คำว่า “แต่ละช่องทาง” ซึ่งจากการนำเสนอข้อมูลจาก 2 สหกรณ์ พบว่า สกก.เกษตรพิสัย มี 6 ช่องทาง และ สกก.พิมาย มี 4 ช่องทาง ซึ่งประเด็นนี้ต้อง Highlight ออกมาให้เห็นความแตกต่างระหว่าง “ช่องทาง” เพราะในรายงานจะเขียนความแตกต่างระหว่างสหกรณ์เท่านั้น

ดังนั้นต้องคลี่ออกมาให้เห็นว่าแต่ละช่องทางคืออะไร เป็นอย่างไร เช่น ช่องทางที่ 1 เป็นช่องทางการขายตรง หรือช่องทาง Farmer Shop เป็นต้น ซึ่งแต่ละสหกรณ์บริการต่างกัน/เหมือนกัน อย่างไร เพราะฉะนั้นวิเคราะห์ตามโจทย์จะต้องเขียนจำแนกตามช่องทาง ให้เริ่มต้นว่าช่องทางมีกี่แบบ เช่น จากการศึกษา 2 สหกรณ์ พบช่องทาง 6 แบบ ต้องการเปรียบเทียบอะไร และบอกอะไรบ้าง สรุปคือต้องปรับวิธีเขียนผลการดำเนินงานให้ถูกต้องตามโจทย์ที่ตั้งไว้

4. โครงการวิจัยการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop ระยะที่ 2

คุณสายสุดา ศรีอุไร นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการวิจัยการพัฒนาและดำเนินการตัวแบบ Farmer Shop ระยะที่ 2 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) จัดตั้งและดำเนินการร้าน Farmer Shop ในรูปแบบโครงการนำร่อง เพื่อทดสอบระบบและพัฒนาไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในฐานะการเป็นทางเลือกแก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบในการเข้าถึงตลาด ที่มีแนวทางของการค้าที่เป็นธรรม และการเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภคในการเข้าถึงแหล่งจำหน่ายสินค้าคุณภาพ ราคาเป็นธรรม

และ 2) การสร้างแบรนด์ Farmer Shop เพื่อเข้าถึงผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งกรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการของร้านค้าปลีกภายใต้ แบรนด์ Farmer Shop มีด้วยกัน 5 ชั้น คือ การคัดสรรสินค้า 3 หมวด การพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาระบบบริหารจัดการโซ่อุปทาน การจำหน่ายสินค้าและพัฒนาระบบบริหารจัดการร้านค้าปลีก และการสร้างแบรนด์ Farmer Shop

ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการจัดการเวทีคัดสรรสินค้าครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 30 พ.ย. 2555 ได้ผู้ประกอบการที่ผ่านการคัดเลือก 11 ราย สินค้า 41 รายการ ทำให้ปัจจุบันมีผู้ประกอบการรวมทั้งสิ้น 236 ราย และมีสินค้านับรวมทั้งสิ้น 647 รายการ นอกจากนี้ได้มีการจัดเวทีเรียนรู้ให้แก่ผู้ประกอบการ เรื่อง “การเตรียมตัวตั้งรับของผู้ประกอบการ SMEs, OTOP ในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยได้เชิญ ดร.ธนัท แสงอรุณ เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ สำหรับในส่วนการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานนั้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคู่มือการรับรองคุณภาพมาตรฐาน Farmer Shop ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ มาตรฐานสุขลักษณะอาหาร ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม และข้อกำหนดด้านแรงงาน ซึ่งได้ดำเนินการในสินค้า 4 ชนิด ได้แก่ ไอศกรีมเจลาโต้ พริกแกงแม่เกตุ ก๋วยเตี๋ยวมือนาง และกระเจี๊ยบกรอบโพธิ์ทิพ

สำหรับการพัฒนาระบบบริหารจัดการโซ่อุปทานนั้น Farmer Shop ได้มีซักรักร้านค้าต้นแบบที่คณะเศรษฐศาสตร์ มก. Outlet ที่โรสุวรรณ์ โครงการซื้อข้าวจากชาวนา และการจัด Road show โดยมีโซ่อุปทานธุรกิจ ดังรูป

รูป โซ่อุปทานธุรกิจ Farmer Shop

คุณวสินธรา ขวดยะชิน นักวิจัย รายงานในส่วนการพัฒนาระบบบริหารจัดการร้านค้าปลีก ซึ่งมีร้านต้นแบบ ณ คณะเศรษฐศาสตร์ ที่ปัจจุบันมีสมาชิก 1,309 ราย มีสินค้า 3 หมวด รวม 282 รายการ ผู้ประกอบการเข้าร่วม 74 ราย ยอดขาย 6 เดือน (ก.ย. 55- ก.พ. 56) จำนวน 532,168 บาท และยอดขายรวมตั้งแต่เริ่มเปิดร้านเมื่อเดือนสิงหาคม 2554 จำนวน 1,182,811.50 บาท มีโครงสร้างการบริหารจัดการร้านค้าต้นแบบ ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารร้าน Farmer Shop ผู้จัดการทีมงานจัดกิจกรรม Young Ambassador ผู้ช่วยฝ่ายบัญชี/โครงการซื้อข้าวจากชาวนา ผู้ช่วย/ประธาน

ฝ่ายเซ็คสตีออลสินค้า พนักงานจัดซื้อ พนักงานคลังสินค้า พนักงานขาย พนักงานการเงิน และพนักงานบัญชี

ส่วนผลการดำเนินงานโครงการร้าน ณ Outlet ไร่สุวรรณ มียอดจำหน่ายสูงสุดเมื่อเทียบกับร้านค้าอื่น รองลงมาคือร้านต้นแบบ การจัดบู๊ทต่างๆ และโครงการซื้อข้าว ตามลำดับ นอกจากนี้ ทีมวิจัยได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการร้านค้า ประกอบด้วยหน่วยเรียนรู้ 8 หน่วย ได้แก่ 1. ทำเลที่ตั้ง และการจัดบรรยากาศภายในร้าน 2. เทคนิคการสั่งซื้อสินค้า 3. การกำหนดราคา 4. เทคนิคการรับสินค้า 5. การขายและบริการ ณ จุดแคชเชียร์ 6. การจัดการสต็อกสินค้า 7. การจัดทำเอกสารและรายงานการเงิน และ 8. ภารกิจประจำวันของร้าน พร้อมกับขั้นตอนการจัดการร้านค้า 7 ขั้นตอน พร้อมมีบทสรุปอุปสรรคและข้อค้นพบจากการวิจัย เช่น กิจกรรมสั่งซื้อและส่งคืนสินค้าเป็นส่วนที่ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการ พนักงานสั่งซื้อมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารและการจัดการความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายด้านอุปทาน และพนักงานสั่งซื้อจำเป็นต้องปฏิบัติตามแผนธุรกิจและระเบียบอย่างเคร่งครัด เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีการใช้ระบบบัตรสมาชิกในการสะสมแต้มคะแนนจากการซื้อสินค้าและมีการจ่ายเงินปันผลประจำปี โดยในรอบปีที่ผ่านมาได้มีการจ่ายเงินปันผลในอัตราร้อยละ 3 คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 4,315 บาท มีสมาชิกมารับเงินจำนวนทั้งสิ้น 70 ราย

คุณสายสุตา ศรีอุไร นำเสนอขั้นสุดท้ายคือเรื่องการสร้างแบรนด์ Farmer Shop ซึ่งทีมวิจัยได้มีการจัดบู๊ทนิทรรศการในเวทีเสวนาประจำปี การจัดโครงการของขวัญปีใหม่ การจัดกิจกรรมแก่สมาชิกประจำปี การจัดบู๊ทในงานเกษตรแห่งชาติ และมีโครงการซื้อข้าวจากชาวนา โดยมีนิสิตอาสาสมัครเป็น Young Ambassador ช่วยทำการประชาสัมพันธ์แบรนด์ด้วย พร้อมกันนี้ทีมวิจัยได้จัดทำแผนผังระบบธุรกิจ Farmer Shop ที่ประกอบด้วยเครือข่ายอุปทาน (ต้นน้ำ) เครือข่ายพันธมิตรธุรกิจ (กลางน้ำ) และเครือข่ายอุปสงค์ (ปลายน้ำ) ดังรูป

สำหรับแผนการวิจัยในช่วงที่ 4 ระหว่างเดือน มี.ค. 2556 – ส.ค. 2556 จะเป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมทั้ง 5 ภายใต้ระบบธุรกิจ Farmer Shop โดยจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการร้านค้าปลีกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดตั้งและดำเนินการร้านค้าปลีกในระยะขยายผล การพัฒนาคู่มือการทวนสอบสำหรับใช้เป็นกลไกการจัดคุณภาพมาตรฐานสินค้าของ Farmer Shop การขยายผลจัดเวทีเรียนรู้ระหว่างผู้ประกอบการรายย่อยกับหน่วยงานภาคี เพื่อปลูกจิตสำนึก Farmer Shop การปรับกระบวนการทัศน์ การดำเนินธุรกิจภายใต้การค้าที่เป็นธรรม และการเพิ่มพูนทักษะการจัดการธุรกิจอย่างมืออาชีพ การสรุปบทเรียนสำหรับร้านค้าต้นแบบ การติดตามแบรนต์ และการพัฒนาสินค้าในกลุ่มผู้ประกอบการที่สมัครใจในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า เพื่อให้เป็นต้นแบบที่ดีสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวชี้แจงว่าการนำเสนอรายงานนี้เป็นผลการดำเนินงานในช่วงที่ 3 ของระยะที่ 2 ซึ่งในระยะที่ 2 นี้จะเป็นการ Incubate ในเรื่องของ Business model ภายใต้แบรนต์ Farmer Shop โดยเน้นที่การทำงานของร้านค้าต้นแบบ และเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน ดังที่คุณสายสุดาได้นำเสนอแผนภาพไปข้างต้น อย่างไรก็ตามในอีก 6 เดือนข้างหน้าจะเป็นการพัฒนาคู่มือการจัดการร้านค้าปลีก เพื่อนำไปใช้กับภาคี ส.ป.ก. ที่จะตั้งร้านค้าชุมชน และสหกรณ์การเกษตรอีก 2 แห่ง คือ สกก.ปราสาท จำกัด และ สกก.เกษตรพิสัย จำกัด นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยอีกท่านหนึ่งคือคุณกมลศักดิ์ สุระดม กำลังออกแบบคู่มือการประเมินมาตรฐานสินค้า ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านสุขอนามัย ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านแรงงาน

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เชิญประธานกรรมการบริหารร้านค้าปลีก คุณกาญจนา คุณากาญจน์ เล่าถึงการดำเนินงานของโครงการในช่วงที่ผ่านมา

คุณกาญจนา คุณากาญจน์ กล่าวว่า การดำเนินงานโครงการที่ผ่านมาได้ดำเนินการทดลองในหลายรูปแบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างการค้าที่เป็นธรรมซึ่งก็ต้องพบอุปสรรคที่หลากหลายแต่คิดว่าต่อไปในอนาคตจะมีรูปแบบที่ง่ายขึ้นสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ในส่วนเรื่องการตลาดยังคงมีความยากเพราะการจะสร้างให้เกิดความเป็นธรรมนั้นเกิดขึ้นได้ยาก สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะยังมีเวลาดำเนินงานน้อย ซึ่งอาจประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแต่ยังคงไม่ได้รับการตอบรับจากหลายแห่ง

โดยส่วนตัวแล้วต้องการให้ผู้ประกอบการรายเล็กในประเทศไทยมีที่ยืนได้ด้วยตัวเอง มีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ และอยู่ได้อย่างยั่งยืนไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการรายใหญ่มากจนเกินไป สำหรับตัวอย่างกรณีร้านใบจากที่ตั้งในปืมน้ำมันบางจากนั้น ได้มีการติดต่อหารือเพื่อเจรจาลำสินค้า Farmer Shop ไปวางจำหน่าย ซึ่งได้รับการต้อนรับในระดับหนึ่งที่ดีคิดว่าหากเป็นผู้ประกอบการไปด้วยตัวเองไม่ได้ไปในนามโครงการร้าน Farmer Shop จะติดต่ออยากมาก แต่ทั้งนั้น

เมื่อเข้าไปในนามโครงการร้านแล้ว ตัวแทนจากร้านใบจากให้การรับฟังบ้าง แต่ก็มีส่วนที่โครงการไม่สามารถทำให้ได้ เช่น ต้องเสียค่าธรรมเนียมเริ่มต้น สินค้าชนิดละ 5,000 บาท (ซึ่งได้รับแจ้งว่าเป็นการลดพิเศษให้แล้ว) และที่สำคัญคือสินค้าทุกชนิดต้องทำบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติมซึ่งทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถทำให้ได้ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มอีกมาก นอกจากนี้ยังมีค่า GP สูงและต้องเสียค่าธรรมเนียมในทุกขั้นตอน จึงได้ข้อสรุปจากคณะกรรมการบริหารโครงการเห็นว่าไม่สามารถนำสินค้าเข้าไปวางจำหน่ายในเครือข่ายร้านใบจากได้

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวเสริมว่า ประเด็นร้านใบจากนั้นแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างธุรกิจร้านค้าปลีกมีความเหลื่อมล้ำจริง และคิดว่าถ้ามีร้านค้าปลีกชุมชนที่มีระบบการบริหารจัดการได้ดี มีเครือข่ายผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าได้และรวมตัวกันได้จริงแล้วน่าจะช่วยให้คนไทยได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

☛ **ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

ประเด็นแรก ขอให้ตรวจสอบข้อมูลผลประกอบการระยะ 6 เดือนที่นำเสนอใน Powerpoint เนื่องจากตัวเลขกำไรสุทธิที่น่าจะมีความผิดพลาดบางอย่าง เพราะตรวจสอบแล้วไม่ตรงกับรายงานงบกำไร (ขาดทุน) ในรายงานแต่ละเดือน ขอให้ทบทวนและระมัดระวังเพราะตัวเลขการทำบัญชีไม่ควรเกิดความผิดพลาด

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าในการปฏิบัติที่นั่น ทุกเดือนจะมีคณะกรรมการประจำโครงการเข้าร่วมประชุม และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการฝ่ายบัญชีจะนำเสนองบกำไร (ขาดทุน) ประจำเดือน ซึ่งจัดทำและตรวจสอบความถูกต้องทุกเดือน แต่ทั้งนี้การจัดทำงบกำไร (ขาดทุน) ในระยะ 6 เดือนของโครงการวิจัยนี้ เป็นการทำขึ้นใหม่โดยมอบให้ คุณวสินธรา ขวดยเขิน ชี้แจงการจัดทำ

คุณวสินธรา ขวดยเขิน ชี้แจงขั้นตอนการจัดทำงบในระยะ 6 เดือนนั้นได้นำยอดขายตั้งแต่เดือนกันยายน 2555 – กุมภาพันธ์ 2556 และตัวเลขทุกรายการจะมาจากในช่วง 6 เดือนนี้มาคำนวณ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าอาจเกิดจากความผิดพลาดจากการคำนวณตัวเลขที่นำมาคิดในช่วง 6 เดือน เพื่อมาใช้รายงานความก้าวหน้า

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ตั้งข้อสังเกตว่าการทำบัญชี ตัวเลขงบต่างๆ ควรมีความรอบคอบ และช่างสังเกต และขอให้มีความรอบคอบในการจัดทำด้วย

➡ **ศ.ดร.โสภิต ทองปาน : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

แสดงความเห็นว่าโครงการนี้เป็นความคิดริเริ่มที่ดี แต่ทำจะดำเนินการจริงในเชิงธุรกิจคงเป็นไปได้ยาก เพราะเป็นร้านขายของกินเล่นให้นิสิตในมหาวิทยาลัยมากกว่าเป็นร้านขายของให้สมาชิกในชุมชน และสินค้าในร้านเป็นสินค้าที่ขายให้ชุมชนน้อย ทั้งนี้การตั้งร้านในสถานศึกษานั้นจะขายสินค้าอื่นนอกจากขนม ของขบเคี้ยวได้ยาก จึงเสนอว่าถ้าจะขายสินค้าเหล่านี้ต้องเน้นการตั้งร้านในสถานศึกษามากกว่าตั้งเป็นร้านค้าชุมชน

นอกจากนี้ปัจจุบันผู้บริโภคต้องการร้านค้าที่สะดวกซื้อ ดิจิทัล มีสินค้าหลากหลาย พร้อมมีของแถม เหล่านี้คือสิ่งที่ลูกค้าต้องการ เพราะร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ทั้งโลตัสและบิ๊กซีได้ริเริ่มไว้ เพราะฉะนั้นจึงเสนอให้ร้าน Farmer Shop เลือกตั้งร้านสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนเกษตรกรในชนบทด้วยเช่นกัน เพราะเป็นการจำหน่ายของขบเคี้ยวที่เกษตรกรสามารถทำการแปรรูปมาจำหน่ายได้ และเห็นว่าควรทำร้านใกล้เคียงกับ “ร้านถูกใจ” คิดว่าน่าจะเป็นไปได้

สำหรับรายงานตัวเลขบัญชีนั้น ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการคำนวณต้นทุน กำไร (ขาดทุน) โดยไม่ได้นำตัวเลขค่าจ้างพนักงานและค่าเช่าสถานที่มาร่วมคำนวณด้วย

➡ **คุณเอ็นนู ชื่อสุวรรณ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

ประเด็นแรกคือ เห็นด้วยที่ ศ.ดร.โสภิต ทองปาน ตั้งข้อสังเกตในกรณีตัวเลขงบดุลที่ควรต้องรวมค่าเช่าสถานที่และค่าจ้างพนักงานเข้าไปคำนวณในบัญชีให้เห็นจริงด้วย ซึ่งคิดว่าถึงแม้จะเป็นโครงการวิจัยแต่ก็ควรนำตัวเลขเหล่านี้มาร่วมคิดด้วยเพื่อได้ตัวเลขที่แท้จริง

ประเด็นที่สอง การเลือกสินค้าให้เหมาะสมกับสถานที่ตั้งร้าน เช่นถ้าร้านตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัย ก็ต้องเลือกสินค้าให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าที่เป็นนิสิตและบุคลากร ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้นำร้านไปตั้งจำหน่ายที่ อ.ก.ส.ที่กำลังจะเปิดใหม่บริเวณแยกเกษตรด้วย

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงประเด็นการตั้งร้านในมหาวิทยาลัยนั้น โครงการไม่ได้หวังที่จะขายสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการใช้ชุมชนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นต้นแบบ มีการฝึกนักวิจัยให้ทำหน้าที่ต่างๆ โดยสิ่งที่มุ่งหวังคือ จะทำอย่างไรให้ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกจะไม่ขาดทุน จึงเป็นที่มาของการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการร้านค้าปลีกเพื่อมอบให้ชุมชนได้นำไปใช้ได้จริงในการตั้งร้านค้าชุมชน

➡ **รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณณ์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

ประเด็นแรก ขอให้ตรวจสอบข้อมูลในรายงานเรื่องการแจกแบบสอบถาม 100 ชุด ได้รับตอบกลับมา 93 ชุด ส่วนหน้าถัดไปในเล่มรายงานให้ข้อมูลว่าได้รับ 94 ราย ให้ตรวจสอบข้อมูลด้วยว่าตัวเลขใดผิด

ประเด็นที่สอง เรื่องคนเข้าชมบูทข้าวเกิดบุญน้อยกว่าข้าวคุณธรรม เพราะเหตุใด มีประเด็นใดที่น่าสนใจบ้าง

คุณณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ ชี้แจงว่าผู้เข้าชมบูทข้าวนั้นไม่นิยมข้าวหอมมะลิ แต่ให้ความสนใจข้าวกล็อง ซึ่งเป็นของบูทข้าวคุณธรรมมากกว่า นอกจากนี้ข้าวคุณธรรม จำหน่ายข้าวขนาดบรรจุถุงเล็ก 1 กก. ทำให้ได้รับความนิยมมากกว่า เพราะข้าวเกิดบุญนำถุงขนาด 5 กก. มาจำหน่ายทำให้คนที่เข้าชมงานไม่นิยมซื้อเนื่องจากบูทข้าวที่ตั้งอยู่ไกลจากที่จอดรถ อีกทั้งผู้ซื้อทราบว่ามีวางจำหน่ายในร้าน Farmer Shop ซึ่งจะสามารถมาซื้อในภายหลังได้

รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณณ์ ให้คำแนะนำว่า ประเด็นที่ชี้แจงมานี้แสดงว่าลักษณะตัวสินค้าจะมีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้า ทั้งนี้อยากให้มีข้อมูลเรื่อง ภัย/เพศ เพราะข้อมูลในรายงานจะระบุว่า การสร้างแบรนด์ Farmer Shop จะเกิดในหมู่ผู้หญิง และผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปจำนวนมาก ดังนั้นจึงอยากให้มีข้อมูลว่าหากเป็นกลุ่มเพศชาย หรือในวัยอื่นๆ จะมีความรู้สึกอย่างไรต่อแบรนด์นี้บ้าง เพื่อให้มีข้อมูลในการจะนำร้านค้าสู่ชุมชนต่อไป

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท อธิบายเพิ่มเติมว่าในกรณีการนำข้าวมาจำหน่ายในงานเกษตรแห่งชาตินั้น ทุกปีที่ผ่านมาทั้งข้าวเกิดบุญและข้าวคุณธรรมจะมียอดจำหน่ายสูงกว่าปีนี้มาก ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งสถานที่การตั้งบูทที่ได้รับการจัดสรรจากผู้จัดงานของมหาวิทยาลัย ให้สถานที่ห่างจากอาคารจอดรถมาก ทำให้ได้รับผลกระทบต่อยอดจำหน่ายส่วนหนึ่งด้วย

รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณณ์ ให้คำแนะนำว่า นี่คือมุมมองหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาจำหน่ายในแต่ละสถานที่ที่แตกต่างกันนั้นควรจะมีลักษณะอย่างไร คือต้องเลือกให้เหมาะสมกับสถานที่จำหน่ายด้วย กรณีนี้แสดงว่าขนาดบรรจุภัณฑ์มีผลต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค ผู้จำหน่ายจึงควรเลือกให้เหมาะสมกับสถานที่ในครั้งต่อไป นอกจากนี้จากรายงานจะมองเห็นความไม่สม่ำเสมอของข้าวเกิดบุญ ซึ่งไม่พบในข้าวคุณธรรม และผู้บริโภคเองยังไม่เห็นความแตกต่างของข้าวเกิดบุญกับข้าวแบรนด์อื่นๆ ที่วางจำหน่ายอยู่ทั่วไปในท้องตลาดทำให้ไม่ได้รับความนิยมด้วย

➡ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

กล่าวว่า งานนี้เป็น System research ซึ่งมีตัวแปรจำนวนมาก ทั้งนี้ Farmer Shop เป็นคล้ายๆ ตัวเชื่อมผู้ผลิตกับผู้บริโภค เมื่อฟังโครงการแล้วทำให้คิดถึงกลุ่ม Niche market / Fair trade ซึ่งเป็นตลาดที่ไม่ปกติ มีจุดขายในเชิงนามธรรมอยู่มาก ดังนั้นจึงมีโจทย์ที่ต้องทำร้านให้มีจุดขายให้เข้าไปสู่ผู้ซื้อในตลาดคุณค่า

งานโครงการนี้อาจลองหา How to จากลูกค้าเรื่องกระบวนการที่อะไรที่จะปรับค่านิยมต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ดังนั้นคำว่า Farmer Shop อาจมีได้หลากหลายรูปแบบ ปรับเปลี่ยนไปตามสถานที่ตั้งว่าแต่ละที่ควรจะมีร้านที่มีลักษณะอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับธรรมชาติของบริบทในแต่ละพื้นที่

➡ **ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

โครงการนี้เป็นการทำร้านค้าที่มุ่งหวังให้เกิดคุณค่าใหม่ในการบริโภค แต่จากข้อมูลรายงานแสดงให้เห็นว่าสถานที่ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดคือร้านค้าไร้สุวรรณ 55% รองลงมาคือร้านต้นแบบ 20% งานอีเว้นท์ต่างๆ และโครงการซื้อข้าว ตามลำดับ ดังนั้นถ้านำมาวิเคราะห์จะพบว่าถ้าต้องการขายคุณค่าจะอยู่ที่งานอีเว้นท์และโครงการซื้อข้าวซึ่งมีเปอร์เซ็นต์จำหน่ายน้อย ดังนั้นควรต้องวิเคราะห์ให้เห็นว่าช่องทางแบบไหนที่จะสร้างช่องทางสื่อสารให้เกิดการบริโภคคุณค่าใหม่ ซึ่งหากพูดถึงเรื่องการสื่อสารด้านคุณค่านี้แล้วจะเห็นว่าช่องทางจำหน่ายที่ไร้สุวรรณนั้นมีคุณค่าด้านนี้ต่ำที่สุด ควรวิเคราะห์ต้นทุนของแต่ละช่องว่าเป็นอย่างไร เหล่านี้เป็นต้น

Farmer Shop เป็นลักษณะผสมระหว่างการค้าที่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าด้วยอุดมการณ์และการซื้อสินค้าในตลาดทั่วไป ส่วนเรื่องความเป็นธรรมนั้นทางด้านผู้ประกอบการที่ได้เข้ามาเป็นภาคีเครือข่ายของ Farmer Shop จะได้ความเป็นธรรมในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายโดยไม่ต้องเสียค่าจีพี และในส่วนความเป็นธรรมของผู้บริโภคนั้นคือการได้ซื้อสินค้าคุณภาพดีใช่หรือไม่ และที่บอกว่าผู้บริโภคได้ซื้อสินค้าในราคาที่ไม่ถูกเอาเปรียบนั้นคืออะไร

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่าปัจจุบันผู้ประกอบการต้องเสียค่าจีพีที่เพิ่มสูงขึ้นมากจนทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเพิ่มราคาสินค้าให้สูงขึ้น

คุณกาญจนา คูหากาญจน์ ชี้แจงเพิ่มเติมว่าปัจจุบันมีต้นทุนต่างๆ สูงขึ้นมากผู้ประกอบการพยายามที่จะคงราคาเดิมไว้แต่ไม่สามารถทำได้ ขณะที่ในส่วนของผู้ว่างจ้างให้ผลิตสินค้าเดียวกันแต่เป็นแบรนด์ของผู้ว่าจ้างเอง เมื่อนำไปวางจำหน่ายแล้วมีราคาสูงกว่าแบรนด์ของผู้ประกอบการซึ่งผลิตเองหลายเท่าตัว ทำให้ผู้ประกอบการเองอาจจำเป็นต้องจำหน่ายสินค้าในราคาที่

สูงขึ้นเช่นกันจึงจะสามารถอยู่ได้ ทั้งนี้ผู้ผลิตเองต้องการจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรมต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วยเช่นกัน

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ยกตัวอย่างกรณีสินค้าเครื่องสำอางค์ชนิดเดียวกันซึ่งผลิตในประเทศญี่ปุ่น วางจำหน่ายในร้าน duty free ราคา 3,600 บาท แต่เมื่อขายวางขายในร้านภายในประเทศให้คนญี่ปุ่นด้วยกัน แตกต่างกันไปเพียงบรรจุกุณที่เท่านั้นขายในราคา 700 บาท นี่คือการเป้าหมายที่ร้าน Farmer Shop ต้องการสร้างความไว้วางใจจากผู้บริโภคว่าสินค้าเดียวกันแต่ต่างกันเพียงบรรจุกุณที่นำไปวางขายในร้านค้าชุมชน เพื่อช่วยผู้ผลิตและผู้บริโภคให้ได้ใช้สินค้าคุณภาพราคาเป็นธรรมต่อทั้งสองฝ่าย

คุณทรงพล เจตวาณิชย์ แนะนำว่าสินค้าในโครงการลักษณะนี้จะต้องมีกลุ่มผู้บริโภคที่มีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง เช่น เรื่องศาสนา เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นสินค้าข้าวคุณธรรม พบว่ามีกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มสันติอโศกซื้อข้าวนี้ไปบริโภค นั่นคือกลุ่มลูกค้าที่มีลักษณะพิเศษ เป็นต้น

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย แนะนำเพิ่มเติมว่า งานวิจัยควรชี้ให้เห็นทิศทางการปรับตัวของร้านว่าควรเป็นอย่างไร สินค้าที่จะไปได้ดีกับแต่ละสถานที่คืออะไร ควบคู่ไปกับการเผยแพร่แนวคิดคุณค่าซึ่งถ้าจะขายแนวคิดนั้นต้องอยู่กับผู้บริโภคที่มีความรู้ระดับหนึ่ง ดังนั้นการนำร้านเข้าไปในมหาวิทยาลัยตามที่ ศ.ดร.โสภิต ทองปาน แนะนำเป็นเรื่องที่น่าสนใจ หรือนำเข้าไปในโรงพยาบาลก็น่าสนใจเช่นกัน นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ให้เห็นว่าร้านค้าแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันจะมีสินค้าที่แบบ แบบไหนเหมาะกับอะไรบ้าง เหล่านี้เป็นต้น

5. โครงการวิจัยการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยกลไกผู้ตรวจสอบกิจการ

คุณผาณิต บุรณโกคา นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยกลไกผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์อยู่ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อสำรวจวิธีการที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ 3) เพื่อสร้างมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยกลไกผู้ตรวจสอบกิจการ และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการยกระดับคุณภาพผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในฐานะกลไกควบคุมภายในที่ดี โดยมีรูปแบบการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือการวิจัยเอกสาร และวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนวัตถุประสงค์ข้อ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณ และวัตถุประสงค์ข้อ 3 และ 4 ใช้การประชุมระดมสมอง (Focus Group) โดยมีขอบเขตการวิจัยใน 3 ส่วน คือขอบเขตประชากร จะทำการสำรวจสหกรณ์ทุกประเภทที่ดำเนินงานในปี

2554 จำนวน 6,444 แห่ง ขอบเขตตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และขอบเขตเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังมีสมมุติฐานการวิจัย กรอบแนวคิด และผลการดำเนินงานในช่วงแรกเป็นการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รวบรวมไว้ในรูปเล่มรายงานแล้วสำหรับวิธีดำเนินงานวิจัย จากวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ผลการดำเนินงานวิจัยในเบื้องต้น ข้อ 1 ได้มีการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่ม จำนวน 381 สหกรณ์ โดยแบ่งเป็นแต่ละภาคทั่วประเทศ และแบ่งตามขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่มาก มีการเก็บแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ซึ่งในการรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 นี้ เป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากการศึกษาความเป็นมาของการตรวจสอบกิจการ กฎหมาย ระเบียบ กระบวนการต่างๆของการตรวจสอบกิจการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการประชุมระดมสมองผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจัดทำเครื่องมือวิจัย และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกิจการสหกรณ์กลุ่มตัวอย่างครอบคลุม 360 องค์กรจำนวน 105 คน เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ และสถานการณ์การตรวจสอบกิจการสหกรณ์โดยกลไกผู้ตรวจสอบกิจการที่ชี้ให้เห็นข้อจำกัด อุปสรรคในการทำงานของผู้ตรวจสอบกิจการ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้คือ 1. แนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ 2. สถานการณ์การตรวจสอบกิจการสหกรณ์โดยกลไกผู้ตรวจสอบกิจการ และ 3. ข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำงานของผู้ตรวจสอบกิจการ ทั้งนี้สำหรับการดำเนินงานในช่วงต่อไปจะเป็นการดำเนินงานเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 - 4

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➡ **ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

ตั้งข้อสังเกตว่าแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กับการสรุปข้อมูลที่นำเสนอในบทที่ 4 นั้น ไม่ได้มาจากแบบสอบถามแต่มาจาก Literature review ใช่หรือไม่

คุณผาณิต บุรณโกตา ตอบว่าการสรุปในบทที่ 4 นั้นได้มาจาก Literature review ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นกรอบในสิ่งที่ทีมวิจัยจะลงพื้นที่ไปสอบถามด้วย โดยการสัมภาษณ์นั้นจะมีเป้าหมายในหลักทั้ง 7 ข้ออยู่แล้ว ทั้งเรื่ององค์ความรู้ การเข้าถึงเนื้อหา หรือการปฏิบัติงานต่างๆ แต่ไม่ได้เขียนไว้ในแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวว่า แบบสอบถามที่เห็นนั้นไม่มีแนวของโครงเหล่านั้นเลย ทั้งนี้เข้าใจว่าปกติแล้วการสำรวจ มีวัตถุประสงค์คือสำรวจ Best practice จึงคาดว่าจะได้ case study ที่ดีประมาณ 4-5 แห่งแล้วจึงสัมภาษณ์เจาะลึกว่าทำอย่างไร และที่จริงแล้วแบบสอบถามน่าจะเป็นการตอบวัตถุประสงค์ในข้อ 2 และ 3 มากกว่า

คุณผาณิต บุรณ์โกศา ชี้แจงว่าการสำรวจทำหลังจากที่ได้ review literature แล้ว จากนั้นจึงถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ด้วยการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุม 360 องศา และนำหลักเหล่านี้ไปถามด้วย โดยสัมภาษณ์เป้าหมายจำนวน 105 คน ซึ่งเริ่มสัมภาษณ์เชิงลึกตั้งแต่วันที่ 28 ม.ค. 2556 ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เกี่ยวกับหลักทั้ง 7 หลัก เพียงแต่ไม่ได้บอกตามตรงแต่ครอบคลุม และได้ดำเนินการสัมภาษณ์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์ เป็นต้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ตั้งข้อสังเกตว่า จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นั้นคือเพื่อสำรวจวิธีการที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ดังนั้น ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย จึงคาดหวังว่าจะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจหา Best practice ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ถ้าพิจารณาจากรายงานแล้วจะพบว่าเป็นการออกแบบระบบก่อนใช้หรือไม่

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวเพิ่มเติมว่า ลักษณะการวาง Research design นั้นมีผล ซึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ออกแบบไว้คือ การพัฒนากรอบแนวคิด โดยได้หลัก 7 หลัก แล้วออกไปสำรวจ/สัมภาษณ์ ซึ่งลักษณะนี้คือ การประเมินว่าสภาพการตรวจสอบจริงๆ นั้นเป็นไปตามที่ควรจะเป็นหรือไม่ มีคำถามว่าจะไปยกระดับความสามารถผู้ตรวจสอบให้ได้มาตรฐานหรือไม่ ซึ่งไม่มั่นใจว่าจะได้ แต่จะได้ข้อมูลว่าปัจจุบันผู้ตรวจสอบฯ ได้ทำตามในสิ่งที่เราคิดว่าเป็นมาตรฐานหรือไม่

ทั้งนี้ตัวแบบสอบถามที่ทำนี้จะไม่ได้สร้างมาตรฐาน เพราะมาตรฐานจะถูกสร้างด้วยวิธีการทำ conceptual review และสิ่งที่พัฒนาขึ้นมาแล้วไม่ได้ถูก test เนื่องจากจะไปสอบถามนั้นเป็นการถามเพียงว่าผู้ตรวจสอบได้ทำหรือไม่ ไม่ได้ถามว่าดีหรือไม่ดี ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นการถามว่าที่ออกแบบมานั้นถูกหรือไม่ถูก ครบหรือไม่ครบ ซึ่งโครงการนี้ทำจากตัวทฤษฎีแล้วนำไปวางกรอบ ประเมิน แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าหลักนี้ถูกหรือไม่ เพราะกรอบนี้ไม่ถูกตรวจสอบในแง่ว่าผู้ตรวจสอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

➡ **คุณเอ็นนู ชือสุวรรณ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

กล่าวว่าเห็นด้วยกับสิ่งที่ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ตั้งข้อสังเกต และขอให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าขณะนี้สหกรณ์มีทั้งหมด 7 ประเภท ที่แตกต่างกันทั้งในแง่ความรู้และคุณภาพ จึงคาดหวังว่าจะได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากสหกรณ์แต่ละประเภทว่าเป็นอย่างไร และทำอย่างไร ถ้าทำได้จะช่วยให้ผู้ตรวจสอบไม่

กลายเป็นสื่อโหลที่ไม่มีมีความแตกต่างกันในแต่ละประเภท จึงต้องการให้เป็นความรู้จากข้างล่างขึ้นมาให้เห็นตัวอย่างกลไกที่แท้จริงและหลากหลายจากสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท

☞ ศ.ดร.โสภิต ทองปาน : ผู้ทรงคุณวุฒิ

แสดงความเห็นว่าการตรวจสอบต่างๆ ของไทยนั้นทับซ้อนกับเรื่องการจัดผิด เพราะฉะนั้นควรต้องทำความเข้าใจใหม่ว่าการตรวจสอบนั้นคือการปรับปรุงไม่ใช่การจัดผิด ทั้งนี้การสำรวจของโครงการนี้เป็นการสำรวจในที่ตั้ง คือวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ผู้ตรวจสอบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถของผู้ตรวจสอบฯ ซึ่งหากพิจารณาในแบบสำรวจหรือแบบสอบถามที่ถามว่ามีความรู้ในเรื่องนั้นๆ หรือไม่ ซึ่งผู้ตอบก็ต้องตอบว่ารู้อย่างแน่นอน แต่เป็นการรู้ในหนังสือไม่ได้รู้จากการปฏิบัติของสหกรณ์แต่ละแห่ง แต่ละประเภท ทั้งนี้คิดว่ามาตรฐานที่ครบถ้วนไม่น่าจะมีเพราะสหกรณ์แต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

นอกจากนี้ได้เสนอว่าถ้าจะเริ่มทำจะเลือกทำที่สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างแรกแล้วคณะผู้วิจัยจะได้ประโยชน์มากกว่า เพราะสหกรณ์แต่ละแห่งมีขอบเขตไม่แตกต่างกันมากนัก เพื่อเป็นบรรทัดฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ก่อน แต่ถ้าเป็นสหกรณ์การเกษตรจะมีระบบวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกันมากซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะทำงานนี้

☞ อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ

แสดงความเห็นว่าเป็นการทำเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือเพื่อหาข้อสรุปว่าแนวทางปฏิบัติไปสู่ข้อสรุปสุดท้ายของงานวิจัยคืออะไร จึงยังไม่มี best practice ซึ่งเท่าที่สำรวจจะเป็นการบอกว่าคุณภาพที่เป็นอยู่ขณะนี้เป็นอย่างไร และต่อไปจะมีคำถามว่า ผลงานที่ผู้ตรวจสอบภาคภูมิใจคืออะไร โดยจะทำการถาม 360 องศา ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าแต่ละประเภทคืออะไรบ้าง

สำหรับคำแนะนำของ ดร.โสภิต ทองปาน ที่ให้เลือกทำกับสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น เป็นเรื่องแน่นอนว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเชี่ยวชาญ และจะดึงมาเป็นเกณฑ์ด้วย นอกจากนี้จะมีเครดิตยูเนียนซึ่งเป็นสหกรณ์เพียงประเภทเดียวที่มีคณะผู้ตรวจสอบฯ ซึ่งจะเน้นว่ามีความแตกต่าง ส่วนสหกรณ์การเกษตรนั้นต้องให้ความสำคัญเพราะผู้ตรวจสอบมักจะไม่ค่อยรู้เรื่องในเรื่องของหลักเกณฑ์เท่าไรนัก แต่เป็นการใช้ประสบการณ์มากกว่า จึงเป็นการทำงานเพื่อนำไปสู่ข้อปฏิบัติและวิธีการที่ดีที่สุดในที่สุด

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท หรือในที่ประชุมว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้มีการจัดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมายเพื่อหาตัวอย่างที่ดี ซึ่ง อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์ ชี้แจงแล้วว่าจากการสำรวจนั้นมีตัวอย่างที่ดีอยู่แล้วและแยกประเภทได้ด้วย ทั้งนี้จากรายงานเป็นการตอบคำถามในข้อ 1 เท่านั้น

➡ คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ

กล่าวว่า ขณะนี้ทีมงานกำลังหาเป้า โดยการ review literature และได้กรอบว่าเป็นผู้ตรวจสอบที่ดีนั้นควรต้องประกอบด้วยอะไรบ้างในเบื้องต้น แล้วจึงนำสิ่งเหล่านี้ลงไปแล้วหากพบสิ่งใหม่ก็จะใช้มาสังเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของผู้ตรวจสอบที่ดี คือคำตอบข้อที่ 1 แล้วจะรู้ว่าปัจจัยเงื่อนไขที่จะทำให้ถึงจุดนั้นเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ซึ่งเมื่อรู้คำตอบข้อที่ 2 แล้ว ข้อที่ 3 คือ How to ในการที่จะให้ผู้ตรวจสอบฯ พัฒนาไปถึงเป้าหมายจุดนั้น ซึ่ง How to นี้ ไม่ควรมองเฉพาะผู้ตรวจสอบเพียงอย่างเดียว แต่ควรโยงถึงกลไกที่จะช่วยสนับสนุนผู้ตรวจสอบด้วย ซึ่งควรพิจารณาที่ Competency base learning ด้วยจะช่วยให้ว่าการที่จะพัฒนานั้น competency ต้องชัดเจนด้วย

6. โครงการวิจัยการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวผ่านแนวคิดเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์ : กรณีศึกษาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จ.พังงา

ดร.ธวิษ สุตสาคร นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้า 6 เดือน ระหว่างเดือนกันยายน 2555 – กุมภาพันธ์ 2556 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** รายงานการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง **ส่วนที่ 2** รายงานการศึกษาระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา 4 กลุ่ม และ **ส่วนที่ 3** รายงานความก้าวหน้าการจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงาผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์

คุณนพเวช บุญมี นำเสนอรายงาน **ส่วนที่ 1** เป็นการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมหรือการจัดการในเชิงจิตสำนึก การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) แนวคิดเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์ แนวคิดโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

สำหรับการดำเนินงานโครงการการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวผ่านแนวคิดเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์: กรณีศึกษาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดพังงา ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้มีการลงพื้นที่ใน 8 กลุ่ม ของเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำเครือข่ายท่องเที่ยวต่างๆ

ส่วนที่ 2 รายงานการศึกษาระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา 4 กลุ่ม ได้แก่ ชุมชนบ้านโคกโคไกร บ้านช้างนอน บ้านบางพัฒนา และบ้านสามช่องเหนือ

ดร.วิช สุตสาคร นำเสนอกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาเลือกกระบวนการจัดการความรู้ในแบบของนักวิชาการ Holzner and Marx (1979) และ Peutland (1995) ที่มีความครอบคลุมในเรื่องการจัดการความรู้ โดยมี 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) 2) การจัดเก็บองค์ความรู้ (Knowledge storage / retrieval) 3) การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge transfer) และ 4) การนำความรู้ไปใช้งาน (Knowledge application) โดยทำการสำรวจใน 4 ชุมชนข้างต้น

ส่วนที่ 3 รายงานความก้าวหน้าการจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงาผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งใช้ระบบเครือข่าย Facebook ทั้งนี้ในการเข้าร่วม Facebook นี้จะสามารถเข้าร่วมได้โดยการเพิ่มชื่อเพื่อนใน Facebook ของแต่ละบุคคล ซึ่งใช้ชื่อว่า **การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น จ.พังงา**

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➔ **คุณทรงพล เจตวานิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

จากรายงานหน้า 37 ที่กล่าวถึงเรื่อง KM นั้น มองที่การจัดการความรู้ของกลุ่มก่อน ซึ่งมีความเห็นว่าควรต้องเริ่มที่การจัดการความรู้ที่ตัวปัจเจก ความรู้ที่เกิดจากตัวบุคคลก่อนแล้วจึงจะขยายไปสู่กลุ่ม เช่น เรื่องกะปิ ต้องดูที่บุคคลที่ริเริ่มแล้วถอดออกมาว่ามีกระบวนการสร้างความรู้อย่างไร มีขั้นตอนการค้นพบและกลายมาเป็นภูมิปัญญา แล้วจึงเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญ เพราะกำลังเรียนรู้ว่าวิธีสร้างความรู้ของชาวบ้านนั้นทำกันอย่างไร ซึ่งเหล่านี้จะทำให้เรานำไปอธิบายกับนักท่องเที่ยวได้ถึงความฉลาดของชาวบ้านที่อยู่กับสภาพแวดล้อมของตัวเองได้อย่างไร จากนั้นโจทย์ที่ตามมาคือความรู้บางตัวไม่ทันสมัยแต่ความรู้บางตัวมีการต่อยอด ดังนั้นจึงต้องดูว่าชาวบ้านมีการนำความรู้ที่ต่อยอดหรือสร้างความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทหรือไม่ สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดคือการที่ชาวบ้านได้สืบสานการจัดการความรู้ของตัวเองไปตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ เพราะลึกลงไปแล้วการจัดการความรู้คือ ความอยู่รอด การดิ้นรนจนได้ความรู้ขึ้นมา เพราะฉะนั้นควรมีข้อมูลต่างๆ ที่ชาวบ้านได้คิดค้นขึ้นมาให้สอดคล้องกับภูมิสังคมของตัวเองว่าทำไมจึงเลือกทำแบบนี้ ซึ่งเหล่านี้คือความฉลาดของชาวบ้าน แต่กระแสที่เข้าไปสู่ชาวบ้านมักทำให้นิสัยการจัดการความรู้เหล่านี้อ่อนล้าลงไป และรอแต่ความช่วยเหลือจากภายนอก

ดังนั้นถ้าโครงการนี้จะเข้าไปช่วยให้ชาวบ้านได้ทบทวน และเข้าใจถึงพลังของการจัดการ ความรู้ ควรทำให้ชาวบ้านเข้าใจว่าต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอยู่เสมอแล้วจะเกิดประโยชน์จาก โครงการวิจัยนี้มาก ๆ ดังนั้นจากข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้านต่างๆ ให้ระบุความรู้ออกมา ว่า อะไรคือองค์ความรู้ว่าด้วยเรื่องต่างๆ เพิ่มรายละเอียดขององค์ความรู้แต่ละเรื่องไว้ในภาคผนวกด้วยจะ ดีมาก

➡ รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณห์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากชื่อโครงการที่จะเข้าไปบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนของ การจัดการภูมิปัญญา แต่จะเป็นรายงานการสืบค้นเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเท่านั้น โดยมีคำเชื่อมโยงไปสู่ การใช้ประโยชน์ในเรื่องของการท่องเที่ยว และยังไม่พบการเชื่อมโยงคุณค่าสหกรณ์ตามชื่อเรื่อง

ทั้งนี้เรื่องภูมิปัญญานั้นต้องสกัดออกมาให้เห็น เช่น จ. พังงา มีภูมิปัญญาเรื่องอาหาร อย่างไร วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการเปรียบเทียบสถานการณ์ ปัจจุบันก่อนที่จะมีการจัดการเชิงภูมิปัญญากับภายหลังที่มีการจัดการแล้วว่าได้เกิดผลดีต่อการท่องเที่ยว หรือไม่ดีอย่างไร และผ่านเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์อย่างไร ซึ่งยังไม่เห็นการเชื่อมโยงในส่วนนี้ ดังนั้นควร เก็บข้อมูลสภาพก่อนที่นักวิจัยจะเข้าและหลังนักวิจัยแล้วไปเริ่มกระบวนการจัดการความรู้แล้วได้มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

➡ ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ประเด็นที่ 1 เรื่องกรอบการสร้างความรู้ ถ้าเป็นตัวเองจะถามว่า 1) เป้าหมายการสร้าง ความรู้ 2) บริบทการสร้างความรู้คืออะไร เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองอะไร 3) ลักษณะของความรู้ และ 4) เจ้าของความรู้ ซึ่งกรณีนี้เจ้าของความรู้ไม่ใช่เจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว แต่ความรู้ที่เป็น ธรรมชาตินั้นเป็นของปัจเจก ความรู้หลายๆ เรื่องกลายเป็นความรู้ของชุมชนได้อย่างไร วิเคราะห์สภาพ การเป็นเจ้าของความรู้ว่าอยู่ระดับปัจเจก หรืออยู่ในระดับกลุ่มวิสาหกิจ หรืออื่นๆ โดยอาจนำประเด็น เหล่านี้ไปเปิดเวทีพูดคุยกับชาวบ้านว่าจะเลือกนำชุดความรู้บางเรื่องขึ้นมาเป็นความรู้ของชุมชนแล้ว นำไปเป็นจุดขายในเรื่องการท่องเที่ยว เช่น พื้นที่นี้จะขายความรู้ว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และควรเพิ่ม ด้วยว่าความรู้เหล่านี้เพิ่มความแตกต่างให้เจ้าของความรู้ได้หรือไม่

7. โครงการวิจัยการสร้างสรรค์นวัตกรรมของขบวนการสหกรณ์ไทยในช่วงเวลาของ แผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ดร.โชคชัย สุทธาเวช นักวิจัย นำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยในช่วงเดือน ต.ค. 2555 – มี.ค. 2556 ภายใต้วัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงนวัตกรรมภายในขบวนการ สหกรณ์ทั้งในเชิงประเภทและคุณลักษณะของนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในรอบประมาณ 10 ปี (พ.ศ. 2546–

2554) หลังจากการประกาศใช้ พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ด้านองค์การและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นของการพัฒนาหรือสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ของนวัตกรรมภายในขบวนการสหกรณ์ 3) เพื่อศึกษาถึงความเกี่ยวข้องกันของแผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติฉบับที่หนึ่งและสองกับการพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมภายในขบวนการสหกรณ์ และ 4) เพื่อแสวงหาแนวคิดและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาและการบริหารนวัตกรรมของขบวนการสหกรณ์ในอนาคต

วิธีการวิจัยมีอยู่ด้วยกัน 5 ข้อ คือ 1) การวิจัยเอกสาร ซึ่งครอบคลุมถึงเอกสารของหน่วยงานราชการ ขบวนการสหกรณ์ และภาคประชาชนและธุรกิจเอกชน 2) การสำรวจความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ ผู้บริหารส่วนราชการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และนักวิชาการด้านสหกรณ์ ถึงความคิดเห็นต่อประเด็นนวัตกรรมในขบวนการสหกรณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) การจัดสนทนากลุ่มตัวแทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ กรมส่งเสริมกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย ธ.ก.ส. ชุมชุมสหกรณ์แห่งชาติ ฯลฯ เพื่อประเมินสถานการณ์และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและการจัดการนวัตกรรมในขบวนการสหกรณ์ 4) การสัมภาษณ์ผู้นำสหกรณ์ ผู้บริหารกรมส่งเสริม กรมตรวจฯ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาและสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ผ่านมา รวมทั้งการจัดการนวัตกรรมในขบวนการสหกรณ์ในอนาคต และ 5) การศึกษาดูงานในสหกรณ์หรือองค์การบางแห่งที่มีการสร้างสรรค์หรือส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมในขบวนการสหกรณ์ที่เป็นจริง 5 ครั้ง อาทิ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ฯลฯ

ซึ่งผลการวิจัยในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินกิจกรรมการวิจัยครอบคลุมวิธีการวิจัยทั้ง 5 ข้อ เช่น ข้อ 1) การวิจัยเอกสาร ได้เพิ่มเติมการศึกษาเอกสารทั้งบทความวิชาการของนักวิชาการต่างประเทศ และข้อมูลจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ข้อ 2) การสำรวจความคิดเห็น ได้ออกแบบสอบถามแล้ว และนำเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัย ซึ่งมีความเห็นว่าให้เน้นการเก็บข้อมูลด้วยการจัดสนทนากลุ่มไประยะหนึ่งก่อน แล้วจึงพิจารณาการทำให้แบบสอบถามอีกครั้งว่าจำเป็นอยู่หรือไม่ เพราะสหกรณ์อาจมีความเข้าใจนวัตกรรมแตกต่างกัน และหากควรมีแบบสอบถามต่อไป จะทำแบบสอบถามที่มีเนื้อหาอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยยังเห็นความสำคัญของการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แต่คาดว่าจะทำแบบสอบถามแจกในเดือนเมษายน 2556 ข้อ 3) การจัดสนทนากลุ่มตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการสำนักของกรมส่งเสริมฯ และเข้าร่วมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการประชุมโครงการวิจัยการปรับปรุงโครงสร้างขบวนการสหกรณ์ในรูปสหภาพสหกรณ์ 2 ครั้ง ข้อ 4) การสัมภาษณ์ผู้นำสหกรณ์ ได้สัมภาษณ์ผู้นำสหกรณ์ 2 คน ผู้บริหารกรมส่งเสริมฯ ผู้อำนวยการศูนย์ต่างๆ ของกรมส่งเสริมฯ และสัมภาษณ์อธิบดีกรมส่งเสริมฯ และหน่วยงานอื่นๆ ข้อ 5) การศึกษาดูงานในสหกรณ์ ได้ศึกษาดูงานที่กรมส่งเสริม กรมตรวจบัญชีฯ แต่เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

แผนการตรวจเยี่ยม และข้อ 6) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือสัญญา โดยได้ร่วมการประชุมเครือข่ายความร่วมมือสหกรณ์ระดับประเทศ ณ กรมส่งเสริมสหกรณ์

สรุปผลวิจัยในระยะเวลาที่ผ่านมา สำหรับนวัตกรรมในขบวนการสหกรณ์ทั้งเชิงประเพณี และคุณลักษณะของนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในรอบประมาณ 10 ปี (พ.ศ. 2546-2554) หลังจากการประกาศใช้ พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542 นั้น พบว่าประเภทนวัตกรรมแบ่งออกเป็น 1) นวัตกรรมรูปแบบธุรกิจ ได้แก่ ชุมชนสหกรณ์ธนกิจไทย จก. และ 2) นวัตกรรมการบริหารจัดการ เช่น ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขไทย จก. หรือชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ไอซีที จก. โดยปัจจัยที่เอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้น ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

☞ **ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

1. ควรต้องมีนิยามคำว่า “นวัตกรรม” ให้เป้าหมายที่จะไปศึกษา-สอบถาม เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันว่านวัตกรรมคืออะไร มีความลึกซึ้งเพียงใด ระดับแนวคิดใช้หรือไม่ ระดับโมเดลใช้หรือไม่ ให้ยกตัวอย่าง

2. วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล ไม่ได้เป็นลักษณะ Focus group แต่เหมือนการคุยทีละคน ทำให้ความน่าเชื่อถือของงานลดลง แม้จะได้ข้อมูลค่อนข้างมากซึ่งพบได้ในรายงานหน้า 25-30 จึงมีคำแนะนำให้ทำลิสต์เหล่านี้ไปตรวจสอบกับ Informant อีกครั้ง ว่าจากการสอบถามเบื้องต้นแล้วได้จัดกลุ่มประเภทนวัตกรรมเป็นแบบต่างๆ โดยใช้ชื่อนวัตกรรมและกลุ่มที่ริเริ่ม นำรายการนี้ไปตรวจสอบในการสนทนากลุ่มอีกครั้งว่าต้องการเพิ่มอะไรหรือไม่ เหมือน expert check

3. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนวัตกรรม เมื่อเลือกนวัตกรรมมาแล้ว การอธิบายนวัตกรรมแต่ละอัน เช่น เรื่องปราชญ์สหกรณ์ นวัตกรรมการถือหุ้น เป็นต้น มีความเห็นว่าเป็นไปได้ควรเป็นชื่อนวัตกรรมมากกว่าจะเป็นชื่อชุมชนหรือชื่อเจ้าของนวัตกรรม แต่สำหรับที่เป็นประเด็นคือ การอธิบายนวัตกรรมแต่ละเรื่องควรมีข้อมูลบอกด้วยว่า 1) เกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอะไร 2) แนวคิดคืออะไร 3) ผลที่เกิดขึ้น และ 4) มีการขยายผลและการนำไปใช้อย่างไร เพื่อให้ได้รายละเอียดพอสมควร ซึ่งเหล่านี้อาจทำเป็นแบบสอบถาม ถามเจ้าของนวัตกรรม 5) อาจเพิ่มข้อวิเคราะห์ของตัวนักวิจัยเองว่านวัตกรรมนี้ใช้ได้หรือไม่ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ เพื่อเป็นข้อสังเกตของนักวิจัย ดังนั้นเรื่องที่มาที่ไปของการ Identify นวัตกรรมและรายละเอียดของนวัตกรรมเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้แนะนำให้แนะนำว่าแบบสอบถามที่ทำไว้อาจไม่จำเป็นต้องใช้ก็ได้

➔ **คุณทรงพล เจตวาณิชย์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

เพิ่มเติมจากคำแนะนำของ ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย คือ นวัตกรรมคือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในรายงานยังไม่ได้บอกว่าเปลี่ยนแปลงแล้วเกิดอะไรขึ้น เกิดขึ้นในบริบทอะไร เปลี่ยนแล้วกระทบไปถึงอะไรในบริบทอะไร เหล่านี้เป็นต้น

เลิกประชุม เวลา 16.40 น.

รายงานการประชุมโครงการซื้อข้าวจากชาวนา

ครั้งที่ 001/เม.ย.56

วันที่ 1 เมษายน 2556

ณ ห้อง 214 สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้เข้าประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์ ภัทรวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

วัตถุประสงค์ในการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินการประชาสัมพันธ์-จำหน่ายข้าว ณ บริเวณหน้าโรงอาหารกลาง 2 เมื่อวันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2556 สรุปประเด็นปัญหาที่พบในการดำเนินโครงการในระยะเวลาที่ผ่านมา และหารือหาแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

ระเบียบวาระที่ 1 สรุปผลการประชาสัมพันธ์-จำหน่ายข้าวเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556

จากการออกบูธประชาสัมพันธ์และจำหน่ายข้าว ณ บริเวณหน้าโรงอาหารกลาง 2 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556 ร่วมกับสหกรณ์เครือข่ายซึ่งในรอบนี้เป็นรอบการจำหน่ายของสหกรณ์การเกษตรกระสัง จำกัด แต่เนื่องจากสหกรณ์แจ้งว่าติดภาระกิจเรื่องการปิดบประจำปีของสหกรณ์ ดังนั้นสหกรณ์จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่จากศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ จ.ปทุมธานี นำข้าวบรรจุถุงแบบ 5 กก. ทั้งแบบปกติและสุญญากาศมาจำหน่ายแทน โดยสรุปยอดจำหน่ายในครั้งนี้นสหกรณ์สามารถจำหน่ายข้าวบรรจุภัณฑ์ปกติได้ทั้งสิ้น 14 ถุง คิดเป็นมูลค่าจำหน่าย ประมาณ 2,600 บาท ทั้งนี้ในรอบการขายกลางเดือนก็มียอดจำหน่ายเพียงแค่ประมาณ 10 ถุง สาเหตุหลักเกิดจากในช่วงที่ผ่านมาเป็นช่วงปิดเทอมจึงมีผู้มาซื้อสินค้าน้อยลงกว่าเดิมมาก ถึงแม้ทีมงานได้มีการประชาสัมพันธ์ด้วยการส่งข้อความทางโทรศัพท์แจ้งการจำหน่ายข้าวแก่สมาชิกทุกรายแล้ว

มติที่ประชุม ผู้อำนวยการรับทราบ และขอให้นำประเด็นดังกล่าวหารือเพื่อหาแนวทางการร่วมมือในระยะต่อไปกับเครือข่ายสหกรณ์ ในการประชุมเครือข่ายเดือนเมษายนนี้ และขอให้ทีมงานวิเคราะห์ เตรียมการ สรุปหาช่องทางและคู่พันธมิตรการค้า รวมทั้งปัญหา อุปสรรค เพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายที่เป็นทางเลือกแก่เครือข่ายสหกรณ์ต่อไปหลังจบโครงการแล้ว

ระเบียบวาระที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาที่พบในการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา

ในการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาทีมงานได้แจ้งถึงอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงาน คือ ข้อจำกัดด้านกำลังคน จากปริมาณสมาชิกที่มากขึ้นถึงกว่า 270 ราย มียอดขาย 700-1,100 กก.ต่อเดือน (ยอดจำหน่ายผ่านโครงการฯและที่ร้านฟาร์เมอร์ซ็อบ) ทำให้เจ้าหน้าที่ประจำโครงการซึ่งมีจำนวน 2 คน (เจ้าหน้าที่หลัก 1 คน เจ้าหน้าที่เสริมตามวาระโอกาส 1 คน) เริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพจากการขนย้ายสินค้า

ในระยะที่ผ่านมาผู้อำนวยการได้รับทราบปัญหาและให้แนวทางปฏิบัติแก่ทีมงาน โดยกำหนดให้ทีมงานวางแผนการจัดส่ง การรับสินค้า การออกร้านล่วงหน้า และแจ้งแก่รองผู้อำนวยการ และ/หรือผู้อำนวยการเพื่อจัดทีมสนับสนุนเฉพาะกิจ ทั้งนี้ที่ผ่านมามีทีมงานสนับสนุน ได้แก่ นิลิต Young Ambassador และเจ้าหน้าที่ของสถาบันมาช่วยเป็นครั้งคราว แต่เนื่องจากลักษณะของสมาชิกที่มีหลากหลายมากขึ้น มีรอบการรับสินค้าที่ไม่แน่นอนทำให้ไม่สามารถกำหนดรอบการมาซื้อสินค้าเพียง 2 รอบต่อเดือนตามที่กำหนดเป็นนโยบายได้ ประกอบกับการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายในหลายๆครั้งไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการ ดังนั้นทีมงานจึงขอเสนออนุมัติกำลังคนในลักษณะเจ้าหน้าที่ประจำโครงการเพิ่ม 1 อัตรา เพื่อดูแลด้านการบริหารจัดการสต็อกสินค้าของโครงการ เป็นหลัก โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำโครงการเป็นผู้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

มติที่ประชุม ผู้อำนวยการรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากทีมงาน และขอให้ทีมงานจัดทำสรุปคุณสมบัติ-ภาระงานของพนักงานใหม่เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับงบประมาณจัดจ้างจะพิจารณาตามความเหมาะสมอีกครั้ง

เลิกประชุมเวลา 10.45 น.

**รายงานการศึกษาดูงานและประชุมหารือ
สำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต ณ ประเทศอินโดนีเซีย
ระหว่างวันที่ 2-5 เมษายน 2556**

สืบเนื่องจากการดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 6 ได้กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม และกลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์ ผู้การสร้างพันธมิตรธุรกิจในต่างประเทศ เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานขบวนการสหกรณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์งานสหกรณ์กับหน่วยงานในขบวนการสหกรณ์ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อนำข้อมูล ความรู้จากการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศอินโดนีเซีย มาพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์กับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

1. สถานทูตไทยประจำประเทศอินโดนีเซีย

ได้รับฟังการบรรยายสรุปจากทีมงานสถานทูตเกี่ยวกับ ASEAN ร่วมกับทีมกองกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งประเทศอินโดนีเซียมีประชากร 240 ล้านคน มากกว่าไทย 5 เท่า และเป็นที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

- ♦ ตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา อินโดนีเซียครองอันดับหนึ่งการประกอบอาชีพประมงทะเล รองลงไปได้แก่ พม่า ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย อยู่อันดับที่ 5 การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เวียดนามครองอันดับหนึ่ง รองลงไปคือ อินโดนีเซีย ไทยอยู่อันดับที่ 3 ตามด้วยพม่า อันดับที่ 4

- ♦ ประเทศอินโดนีเซีย ตามกฎกระทรวง ยอมให้มีท่าเทียบเรือที่สำคัญๆ เพื่อส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ ได้แก่ จาการ์ตา ตันจง ตันจูเประ เกาะสุราเวลี

- ♦ ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญของอินโดนีเซีย คือ กาแฟ มะพร้าวแห้ง ไม้ตัดดอก ปัจจุบันผลิตข้าวได้พอเพียง

- ♦ รัฐบาลโดย BULLOCK (The Board of Logistics) มี Food Program แจกข้าวคนจนทุกเดือน และมีการส่งข้าวมะลิแดงไว้

- ♦ ท่านอัครราชทูต ดร.ชุมเจตน์ กาญจนเกษร ได้ตอบคำถามนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าคนอินโดนีเซียสนใจและเตรียมความพร้อมเรื่องการก้าวสู่ ASEAN ในปี 2558 มากน้อยแค่ไหน ท่านตอบว่า เมื่อเทียบกับประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานต่างๆ หันมารณรงค์เรื่อง ASEAN ดูเหมือนจะมากกว่าอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม คนอินโดนีเซียดูเหมือนจะค่อยๆ ปรับตัว อีกทั้งหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนก็มีการปรับตัวในการอยู่ในโลกโลกาภิวัตน์มานานพอสมควร โดยจะสังเกตเห็นได้จากนโยบายของรัฐที่มี

ความเข้มงวดในเรื่อง NTB (Nontariff Barrier) สำหรับสินค้านำเข้า ยกตัวอย่างเรื่องทุเรียนนำเข้าจากไทย จะยอมให้นำเข้าหลังจากหมดฤดูกาลทุเรียนของอินโดนีเซียไปแล้ว อีกทั้งยังมีนโยบายส่งเสริม SMEs เป็นอย่างมาก ซึ่งจะได้กล่าวในช่วงของรายละเอียดที่ Ministry of SMEs and Cooperatives

2. กระทรวงสหกรณ์อินโดนีเซีย (Ministry of Cooperatives and SMEs)

Mr.Prijambodo ผู้ช่วย ฝ่ายผู้ตรวจสอบกิจการและบัญชีสหกรณ์และ SMEs ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ของสหกรณ์และ SMEs ในอินโดนีเซียว่า สหกรณ์ในอินโดนีเซียแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ Marketing Coops, Consumer Coops, Service Coops และ Loan+Savings Coops. มีจำนวนทั้งสิ้น 194,000 Coops และอยู่ภายใต้กฎหมายสหกรณ์ ซึ่งกฎหมายฉบับใหม่ (17/12) ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 2012

ภายใต้กฎหมายใหม่มีนโยบายส่งเสริมให้สหกรณ์เดิมที่เป็นแบบ Multipurpose มาเป็น single propose โดยมีเหตุผลว่าจะทำให้ Loan & Savings Coops มีประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพมากขึ้น ส่วนสหกรณ์ประเภทอื่นก็จะได้มุ่งเน้นในเรื่องธุรกิจที่ตนถนัด SMEs ในอินโดนีเซีย มีสัดส่วนการจ้างงานธุรกิจถึงร้อยละ 95 และมีสัดส่วน 58% ของ GDP ในอินโดนีเซียไม่มี Coop Bank มีแต่ BOKOPIN ซึ่งสหกรณ์ถือหุ้นเพียง 10% อีก 90% เป็นเอกชนมาลงทุน

นโยบายสนับสนุน SMEs นั้นเป็นไปภายใต้ Guarantee & Institutional Sate and Enterprise ตัวอย่างเช่น SME ในด้านเกษตรกรรม รัฐ guarantee เงินกู้ให้แบงค์ 8% Commercial Bank รับผิดชอบความเสี่ยง 29% SMEs ในอินโดนีเซียจะจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ Food-Beverage, Agro-Industry และ Handicraft

รัฐบาลอินโดนีเซียมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสหกรณ์ โดยประสานงานระหว่างกระทรวงสหกรณ์และ SMEs ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ ปี 1992 (The Coop. Law 1992) ในจำนวนสหกรณ์ 140,000 มีที่ทำการค้า (trading coop.) ประมาณ 80,000

ในบรรดาสหกรณ์ 4 ประเภท Mutual Finance Coops เป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็งและมีสมาคมนักค้าของสหกรณ์ ที่เป็นที่รู้จักได้แก่ Rural Trading Coops., Association of Indonesia Batic Co-op (Gabungan Koperasi Batin Indonesia/ GKBI)

The Credit Union (Induk Koparasi Kredit/ INKOPDIT) เป็นองค์กรกลางที่มีสมาชิกเป็น 1,200 Credit Coop groups ทั่วประเทศ มีสมาชิก 250,000 และ 500,000 Mutual savings group ที่เรียก Arisan group เป็นกลุ่มเตรียมการสหกรณ์ กลุ่มเกษตร และกลุ่มสตรี

3. สภาสหกรณ์แห่งอินโดนีเซีย (DEKOPIN)

เมื่อคราวการประชุม Congress ครั้งที่ 1 ปี 1947 มีผู้แทน 500 คน จากเกาะชวา กาลิมันตัน สุมาตรา และสุราเวสี ก็มีข้อสรุปสำคัญประการหนึ่ง ให้ตั้งองค์กรชื่อ Central Organization of Indonesia People's Coops (SOKRI) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Dewan Koperasi Indonesia (DEKOPIN) หรือสภา

สหกรณ์อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นองค์การอิสระของขบวนการสหกรณ์ ตามกฎหมาย ปี 1992 ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางทั้งใน-ต่างประเทศ มีสาขาระดับจังหวัด เรียก Provincial Cooperative Council (Dekopinwil) และสำนักงานระดับหมู่บ้าน เรียก Dekopinda ปัจจุบันมี Dekopinwil 33 จังหวัด – 385 Dekopinda ใน 385 การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสมาชิกของ DEKOPIN ตั้งสหกรณ์ชั้นมัธยมและชั้นประถม ตลอดจนสมาชิกของสหกรณ์ในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบัน DEKOPIN มีสมาชิก 33 ล้าน 194,000 สหกรณ์ ชั้นปฐม 60 ชุมมสหกรณ์ระดับชาติ และ 33 สหกรณ์ระดับจังหวัด

จากการพูดคุยกับกรรมการฝ่าย Expert ชี้ว่า กฎหมายสหกรณ์ฉบับใหม่ที่ประกาศใช้ในปี 2012 นั้น รัฐไม่ให้การสนับสนุนสหกรณ์แต่มุ่งไปที่ SMEs มากกว่า

4. ชุมมสหกรณ์ระดับชาติ (INDUK KUD)

Induk KUD จัดตั้งขึ้นในปี 1979 เป็นชุมมระดับชาติของ rural coops ในอินโดนีเซีย ภารกิจเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมการสหกรณ์ โดยให้การศึกษาอบรม พัฒนาธุรกิจและจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในชุมชน Induk KUD ทำธุรกิจส่งเสริมการออมและให้เงินทุนแก่สมาชิกทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำโบรชัวร์เผยแพร่สินค้าและปัจจัยการผลิต ตลอดจนจัดตั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์เหมืองแร่ ป่าไม้ และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

ปัจจุบัน Induk KUD มีสมาชิกใน 27 จังหวัด และมีสำนักงานสาขา 3 จุดในต่างประเทศ Induk KUD เป็นตัวแบบขององค์กรสมาชิก 30 แห่ง 9,437 สหกรณ์ มีสมาชิกรายบุคคล 13.4 ล้าน มีพนักงาน 45 คน (9 คน เป็นผู้หญิง)

พัฒนาการของ Rural Coops มาจาก Uillage Coops จนถึงกฎหมายสหกรณ์ปี 1997 ได้พัฒนาหน่วยงานส่งเสริมจากหลายๆ กระทรวงมาเป็นกระทรวงสหกรณ์และจัดตั้ง Department of Logistics (DOLOG) โดยรับประกันราคาและให้สหกรณ์ (KUD) ซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรและผู้ค้ารายย่อย จึงดูเหมือนสหกรณ์เป็นกลไกของรัฐ อย่างไรก็ตามพบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะด้านการจัดการจึงทำให้เกิดความเสี่ยง

5. ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMESCO)

• SMESCO Indonesia Company (SIC) ตั้งขึ้นในปี 2007 โดยมีจุดมุ่งหมายส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานโลกของอินโดนีเซีย

SMESCO Building เป็นอาคาร 17 ชั้น ชั้นละ 500 ตร.ม. ประกอบด้วย ศูนย์ค้าปลีกสินค้า Premium Trading House ศูนย์แสดงสินค้า ศูนย์ธุรกิจ ห้องประชุม การบริการธนาคาร ร้านอาหาร ฯลฯ สำหรับสนับสนุนธุรกิจของ SMESCO

♦ วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันเชี่ยวชาญในด้านการตลาดต่างประเทศส่งเสริมสินค้า SMEs และทำให้ SMESCO Indonesia เป็น icon ของ SMEs

♦ ภารกิจ :

- 1) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการแสดงสินค้า
- 2) ส่งเสริมการตลาดให้กับผลผลิตผ่านกิจกรรมการค้า
- 3) จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพแก่ SMESCO
- 4) จัดห้องโชว์รูมที่ UKM Gallery
- 5) ประสานงานจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งการประชุม เวทีสัมมนา การแลกเปลี่ยนเงิน การท่องเที่ยว ค้าปลีก และcafé

6. สรุปผลการศึกษาดูงานและประชุมหารือสำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต

การเดินทางไปศึกษาดูงานและประชุมหารือสำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต ได้สาระสำคัญดังนี้

1. ได้เพิ่มพูนความรู้การตลาดสินค้าไทยในประเทศอินโดนีเซีย ได้ทราบข้อมูลข่าวสารนวัตกรรมการพัฒนาสหกรณ์และ SMEs ในอินโดนีเซีย และมีแผนงาน Road Show สินค้า Farmer Shop ในงานการส่งเสริมสินค้าไทย ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 6-9 มิถุนายน 2556
2. ได้ความรู้สำหรับนำไปขยายผลตัวแบบธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์สู่การสร้างพันธมิตรธุรกิจ在不同ประเทศเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน
3. ได้โอกาสสร้างภาคีพันธมิตรภาควิสาหกิจสหกรณ์ สถานเอกอัครราชทูตไทยในอินโดนีเซีย DEKOPIN, INDUK KUD และ SMESCO สำหรับความร่วมมือทางวิชาการในอนาคต

การประชุมนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย
ภายใต้ชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม
วันที่ 24 เมษายน 2556 เวลา 9.00-12.30 น.
ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทรวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. ดร.สีลาภรณ์	บัวสาย	รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
3. ดร.ปรีชา	สิทธิกรณ์ไกร	ผู้ทรงคุณวุฒิ
4. รศ.สมพร	อิศวิลานนท์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
5. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. คุณจุฑารัตน์	ทนันไชย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
6. คุณอรุช	นวราช	หัวหน้าโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน
7. คุณวิชัย	มีสวัสดิ์	โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน
8. คุณสุทิศ	จิราวุฒิพงษ์	โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน
9. คุณดิษยา	ยศพล	โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน
10. คุณศศิธร	วิเศษ	หัวหน้าโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
11. คุณวิชัย	ประกอบทรัพย์	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
12. คุณวุฒิชัย	ประกอบทรัพย์	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
13. คุณนภาพร	ชูธรรม	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
14. คุณพิรุชญาณี	ผลมาก	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
15. คุณพัทธนันท์	ธนวันต์ทวีโชติ	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้
16. คุณบุญเกิด	ภานนท์	หัวหน้าโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
17. คุณบุญล้วน	อุดมพันธ์	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
18. คุณอภิญา	พลอาสา	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
19. คุณภูมิ	ช่างถม	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
20. คุณรุ่งอรุณ	เชาวกรกุล	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
21. คุณนิตยา	อินทร์ทอง	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
22. คุณธนฉวีวรรณ	แสงหวัง	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
23. คุณสมร	ภะคะโต	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
24. คุณสุตปรานี	กระมูล	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ
25. คุณอภิวัชญ์	มาประจง	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิฯ

26. คุณชวัล	นาค	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
27. คุณสง่า	สังฆะมณี	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย
28. คุณพรสุดา	ภาคภูมิรัตน์	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
29. คุณสมร		โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
30. คุณชาติตรี	ชวณ	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
31. คุณสุนทร	สมภูต	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
32. คุณสนอง	แก้ว	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
33. คุณวิบูล	ธรรมเดชากุล	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
34. คุณอุรา	มะลา	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
35. คุณพิมพ์สุจี	ลาวัลย์	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
36. คุณแสวง		โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
37. คุณจำรัส	จันทร์ศรี	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ
38. คุณอำนาจ	ลครศรี	โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุพจน์ สุขสมงาม เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. นางสาวผุสดี กลิ่นเกษร เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. นางสาววรรรณ ดาวเจริญ เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
4. นางสาวณัฐกานต์ สหวัชรินทร์ เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 9.30 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เรียนเชิญ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กล่าวเปิดการประชุม และนักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. โครงการวิจัยเครือข่ายธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ระยะที่ 3

คุณอรุช นวราช หัวหน้าโครงการวิจัยเครือข่ายธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ระยะที่ 3 นำเสนอผลการดำเนินโครงการ ดังนี้

ในการดำเนินงานโครงการระยะที่ 3 เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพรานขึ้น โดยมีสวนสามพรานเป็นแกนกลาง (รูปที่ 1) มีตลาดสุขใจ สวนออร์แกนิก และศูนย์เรียนรู้มี

ชีวิต เป็นตัวขับเคลื่อน และในระยะยาวมีเป้าหมายที่จะผลักดันให้ อ.สามพราน เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรอินทรีย์ สำหรับผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา มีอยู่ด้วยกัน 3 หัวข้อ ได้แก่

1. การพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ภาคีเครือข่ายที่จะยกระดับสินค้าเกษตรสู่เกษตรอินทรีย์ได้ ต้องอยู่ภายใต้ปณิธานและอุดมการณ์ร่วมกัน

2. แนวทางการยกระดับพัฒนามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยมีการพัฒนายกระดับแปลงเกษตรอินทรีย์สวนสามพราน หลังจากเกิดน้ำท่วม พ.ย. 54 และมีการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตร เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่สากล จาก มกท. ซึ่งแปลงเกษตรอินทรีย์ของสวนสามพรานได้ผ่านการรับรองมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว เมื่อเดือนสิงหาคม 2555 ที่ผ่านมานอกจากนี้ ได้เชิญคุณสุชิน เกษตรกรที่เป็นแกนนำเกษตรกรกลุ่มคลองจินดา เข้ามาเรียนรู้กับทีมวิจัยเพื่อเป็นเกษตรกรนำร่องในการปลูกพืชผักอินทรีย์ โดยคุณสุชินจะได้เรียนรู้ทุกเรื่องจากสวนสาธิต แล้วจึงนำความรู้ที่ได้รับกลับสู่แปลงของตัวเอง ซึ่งในขณะนี้ การยกระดับพัฒนาแปลงเกษตรอินทรีย์กลุ่มภาคีเครือข่าย ที่พัฒนาสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยทีมพี่เลี้ยงลงพื้นที่แนะนำการยื่นขอรับรองมาตรฐานเบื้องต้น ก่อนการตรวจรับรอง ปัจจุบัน มีเกษตรกรยื่นขอรับรอง 7 ราย อยู่ในช่วง มกท. ตรวจเอกสาร ทั้งนี้ แปลงเกษตรอินทรีย์ของคุณสุชิน กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จาก มกท. ซึ่งเคยตรวจแปลงไปครั้งหนึ่งแล้วพบว่าแปลงของคุณสุชิน มีการปนเปื้อนของสารเคมี เนื่องจากในอดีตพื้นที่นี้เคยใช้สารเคมีมาก่อน แต่ได้เลิกใช้สารเคมีมาเป็นเวลา 4 ปี แล้ว แต่ก็ทำให้ยังพบสารเคมีปนเปื้อนอยู่ จึงต้องทำการพักแปลงอีกระยะหนึ่งแล้วจึงจะดำเนินการขอตรวจแปลงอีกครั้ง

3. การดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าที่มีต่อด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยเครือข่ายมีการพัฒนาระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป เกิดเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีการพึ่งพาและร่วมมือกัน ใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีระบบ ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เพิ่มคุณภาพราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ “ตลาดสุขใจ” เป็นศูนย์กลาง ซึ่งเปิดตลาดตั้งแต่ปี 2554 เป็นผลทำให้ภาคีพันธมิตรใช้ประกอบเป็นอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ สำหรับการดำเนินงานของตลาดนั้น จะมีการประชุมเครือข่ายร้านค้า ตลาดสุขใจ ทุกเย็นวันอาทิตย์ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินตลาดสุขใจ และปัจจุบันได้มีการทำความสะอาดตลาด (Big clean) ทุก 3 เดือน โดยมี อบต. ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกมาช่วยทำความสะอาดด้วย นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงตลาดให้ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข เช่น มีบ่อดักไขมัน ซึ่งคัดล้างภาชนะ มีการแยกขยะ จัดโซนห้ามสูบบุหรี่ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ยังไม่ได้จัดเป็น “ตลาดสีเขียว” เนื่องจากยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ โดยต้องรอให้สาธารณสุขเข้ามาตรวจสอบอีกครั้ง

ในขณะเดียวกันการดำเนินงานของตลาดจะมีการประชุมของคณะกรรมการตลาด มีการสุ่มตรวจสารพิษปนเปื้อนในสินค้าที่พ่อค้านำมาจำหน่าย ซึ่งตั้งแต่เปิดตลาดมานั้นมีการตรวจพบสารปนเปื้อนบ้าง ซึ่งจะมีการตักเตือนในครั้งแรก และหากตรวจพบครั้งที่ 2 จะถูกตัดสิทธิ์ในการนำ

สินค้าเข้ามาจำหน่ายในตลาด โดยตั้งแต่เปิดตลาดมา มีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ตรวจพบ 2 ครั้ง และถูกให้เลิกจำหน่ายไป ซึ่งสาเหตุของการพบการปนเปื้อนนั้น เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าไม่มีความซื่อสัตย์ เมื่อสินค้าขายดีจึงเกิดความโลภนำสินค้าที่ไม่ได้ผลิตจากกลุ่มเกษตรกรปลอดภัยมาจำหน่ายในตลาด นอกจากนี้โครงการฯ ได้ส่งเรื่องราวตลาดสุขใจ เข้าประกวดเพื่อขอรับรางวัลต่างๆ อาทิเช่น รางวัลกินรี และอื่นๆ ซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ตลาดได้ และยังเป็นความภาคภูมิใจของพ่อค้าแม่ค้าในตลาด รวมถึงเกษตรกรผู้ผลิตด้วย

สำหรับข้อค้นพบที่ได้จากการดำเนินโครงการ ด้านปัญหาอุปสรรค เช่น เรื่องการส่งเสริมตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นั้น เกษตรกรยังไม่เข้าใจในหลักการและข้อกำหนดในการขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ดีเท่าที่ควร จึงมีแนวทางแก้ไขโดยการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ให้เกษตรกรเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่วนเรื่องเกษตรกรไม่เข้าใจเรื่องตลาดผู้บริโภค แก้ไขโดยการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรรวมถึงการเรียนรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้มีชีวิตตลาดสุขใจ และเรื่องเกษตรกรไม่ยอมปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์ แก้ไขโดย การสร้างแรงจูงใจด้านการตลาดและรายได้แก่เกษตรกร และมีพี่เลี้ยงติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

ส่วนข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการถัดไป คือ การพัฒนาเว็บไซต์ตลาดสุขใจ มีการเก็บข้อมูลแหล่งผลิตแต่ละร้านลงไว้ในเว็บไซต์ตลาด เพื่อเป็นข้อมูลสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าและความภูมิใจของพ่อค้าแม่ค้า มีการพัฒนา-ควบคุมตรวจสอบคุณภาพอาหารในตลาด โดยกระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ให้มีมาตรฐาน IFOAM รับรอง จัดทำโซนนิทรรศการ และจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ-เกษตรอินทรีย์ ทุกเดือน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

☞ **ดร.ปรีชา ลิทธิกรณไกร : ผู้ทรงคุณวุฒิ**

กล่าวแสดงความชื่นชมโครงการวิจัยเครือข่ายธุรกิจเชิงคุณค่าสามพรานซึ่งเป็นโครงการที่ดี เป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยมีกลไกที่เป็นตัวประสานหรือทำให้ภาพของงานเกษตรอินทรีย์เป็นจริงซึ่งเป็นตัวเชื่อมนั่นคือ เรื่องการตลาด (Marketing) โดยมีกลไกการสร้างตลาดขึ้น (ตลาดสุขใจ) ทั้งนี้การทำเกษตรอินทรีย์นั้นเป็นเรื่องยาก ปรับตัวยาก และมักมีคำถามจากเกษตรกรว่า “ทำเกษตรอินทรีย์ทำดีแล้วได้อะไร?” ซึ่งหากใช้สิ่งจูงใจในเรื่อง “สุขภาพ” จะเห็นผลซ้ำทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสนใจ แต่หากใช้สิ่งจูงใจในเรื่อง “ผลตอบแทน” จะเห็นผลเร็ว

นอกจากนี้ เสนอว่าควรเน้นเรื่องผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ควรแสดงให้เห็นชัดเจน เช่นเรื่อง ปริมาณ ราคา กระแสหมุนเวียน (เงิน) และควรบอกด้วยว่าสมาชิกพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเกิดขึ้นได้อย่างไร อีกทั้งเรื่องเกษตรกรต้นน้ำยังไม่ชัดเจน ส่วนเรื่องการจูงใจให้เกษตรกรเกิดการปรับเปลี่ยนนั้น แค่กระบวนการอบรมเพียงไม่กี่ครั้งอาจไม่มีผลทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยน แต่บางเรื่อง

ในรายงานกล่าวถึง เช่น มีการทำเว็บไซต์ให้พ่อค้าแม่ค้าเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ จะเป็นส่วนช่วยให้เกษตรกรยอมปรับเปลี่ยน รวมถึงการส่งเรื่องขอรับมาตรฐานและรางวัลต่างๆ เป็นเรื่องที่ดี นับว่าเป็นการประชาสัมพันธ์โดยตรงที่จะช่วยให้ตลาดสุขใจได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น อีกส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์งานวิจัยนี้ กล่าวคือ การสร้างโซ่อุปทานซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าในโซ่อุปทาน ที่มีผลต่อหลายๆ เรื่อง ทั้งวงจรชีวิตของคนในชุมชน และวงจรธุรกิจของสวนสามพราน เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้อาจนำมาเขียนเพิ่มเติมในรายงานได้

➡ **ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

งานโครงการวิจัยนี้ขับเคลื่อนไปได้ดี รูปเล่มรายงานมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นมาก แต่ยังขาดการขมวดสิ่งทีคล้ายๆ กันเข้าด้วยกัน ซึ่งในรายงานควรเพิ่มเติมการขมวด Conceptual model เข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่นในบทที่ 2 กล่าวถึงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และกล่าวถึง ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ซึ่งควรมีผังแสดงว่าแต่ละส่วนประกอบด้วยอะไรบ้างและมีกิจกรรมอะไรบ้าง ควรเขียนให้เห็นแล้วเข้าใจง่าย ซึ่งจะเป็นข้อสรุปจากงานวิจัยและช่วยตรวจสอบด้วยการเขียนรายงานยังขาดส่วนใดไปหรือไม่ เช่นในบทที่ 2 นี้จะเห็นว่ายังขาดส่วนของปลายน้ำ นอกจากนี้ในบทที่ 2 กล่าวถึงเรื่องการยกระดับการเรียนรู้ผ่านกลไกตลาด ดังนั้นนอกจาก Conceptual model แล้ว ควรบอกเพิ่มว่าผลที่ได้เกิดการยกระดับการเรียนรู้ของใคร ด้านไหน อย่างไรบ้าง เช่น ส่วนต้นน้ำ เป็นการยกระดับใคร-อย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้ในรายงานจะเป็นเพียงการทำกิจกรรมแต่ไม่มีการแสดงให้เห็นว่ามีการยกระดับอย่างไร ซึ่งยังไม่ร้อยเรียงในรูปผลที่เกิดขึ้นของการยกระดับ

เช่นเดียวกับในบทที่ 3 เรื่องการพัฒนาระบบมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตร ควรทำผังสรุปขั้นตอนการรับรองมาตรฐานว่าต้องทำอะไรบ้าง ควรสรุปให้เห็นอย่างง่ายๆ ในภาพรวม เช่น เรื่องการจัดการที่ดิน จัดการน้ำ จัดการอื่นๆ หรือแยกเป็นประเด็น การจัดการองค์ความรู้ การจัดการกลุ่ม การจัดการเรื่องการตรวจรับรอง ฯลฯ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการทำตามจะได้ทราบว่าจะต้องมีการจัดการทั้งหมดก็เรื่อง-เรื่องอะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาระบบมาตรฐานทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มสวนสามพรานและกลุ่มเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้เห็นว่าทั้งหมดจะต้องจัดการอะไรบ้าง ทั้งนี้อาจแสดงตารางเปรียบเทียบให้เห็นว่า แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ของสวนสามพรานผ่านทั้งหมดทุกเรื่อง ในขณะที่แปลงเกษตรอินทรีย์ของคุณสุชิน เกษตรกรที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์ ตรวจสอบมาตรฐานไม่ผ่านในเรื่องใดบ้าง - เพราะเหตุใด ซึ่งจะเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรอื่นๆ ได้

สำหรับบทที่ 4 เรื่องผลการดำเนินงานต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น เห็นว่าควรแยกเป็นผลต่อเกษตรกรกับผลต่อธุรกิจ (ผลต่อโรงแรมสวนสามพราน) เช่น ผลที่มีต่อกลุ่มเกษตรกร ในด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร มีผลตอบแทน ช่องทางการตลาด ต่อตลาดเองได้ เป็นอย่างไรบ้าง เหล่านี้คือผลทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อกลุ่มเกษตรกรโดยตรง ผลต่อการเรียนรู้ และผลในด้านสุขภาพเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ก็ได้ ส่วนผลกับธุรกิจของสวนสามพรานนั้นเป็นอย่างไรบ้าง

ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขค่าใช้จ่ายในรายงานนั้นดีมาก แต่ยังไม่ได้ขมวดและยังไม่มีการวิเคราะห์ ซึ่งควรสรุปว่าในเชิงตัวเลขในการลงทุนต้นทางเป็นอย่างไร ค่าบริหารจัดการยังไม่เพียงพอใช่หรือไม่ ซึ่งเรื่องผลประกอบการอาจเป็นอีกเรื่องหนึ่งของบทนี้ นอกเหนือจากผลต่อเกษตรกรและผลต่อสวนสามพราน จึงควรแยกออกมาด้วย ส่วนการมีตัวเลขรายรับต่างๆ (อย่างละเอียด) ควรจะพิจารณาว่าข้อมูลเหล่านี้ชี้ประเด็นอะไรบ้าง เช่น ข้อมูลลูกค้าที่แสดงไว้ในรายงานนั้น มีคำถามว่าจะวิเคราะห์อะไร หรือวิเคราะห์อย่างไรได้บ้าง เพราะการให้ข้อมูลควรมีการตีความด้วย

สรุปวิธีการแก้ไขรายงาน ควรเพิ่มเติมสิ่งที่แนะนำเข้าไปในส่วนท้ายของแต่ละบท ต้องเรียบเรียงความคิด ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นภาพทั้งหมดได้ (Conceptual framework) จะช่วยให้เกิดพลังการวิเคราะห์ได้ลึกซึ้งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการมองภาพรวมระยะยาว

2. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3

คุณบุญล้วน อุดมพันธ์ นำเสนอรายงานโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3 ซึ่งดำเนินการภายใต้คำถามวิจัย 3 ข้อ คือ 1) แนวทางการขับเคลื่อน “แบรนด์ข้าวเกิดบุญ” ให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้บริโภคควรเป็นอย่างไร 2) กลไกการขับเคลื่อนระบบธุรกิจเครือข่ายสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมควรเป็นอย่างไร และ 3) การขับเคลื่อนระบบธุรกิจเครือข่ายสหกรณ์ส่งผลดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและสมาชิกสหกรณ์อย่างไรบ้าง โดยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ประกอบด้วยสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 14 แห่ง มีกรอบแนวคิดการวิจัย ในการขับเคลื่อนระบบธุรกิจเครือข่าย และการขับเคลื่อนแบรนด์ข้าวเกิดบุญ โดยใช้การตลาดแบบองค์รวม ซึ่งการขับเคลื่อนแผนธุรกิจ ประกอบด้วย แผนส่งเสริมการผลิต การพัฒนาฐานข้อมูล แผนการตลาด และการรวบรวมผลผลิต/การแปรรูป นำสู่การสร้างแบรนด์ ที่ผู้บริโภคเห็นคุณค่าและความแตกต่างของแบรนด์ข้าวเกิดบุญ และได้รับความเชื่อมั่นไว้วางใจจากผู้บริโภค โดนมียุทธศาสตร์ร่วมคือ “มุ่งพัฒนาคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยสู่สากล”

สำหรับการบริหารจัดการโซ่อุปทานธุรกิจสหกรณ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งระดับต้นน้ำ ประกอบด้วย ภาคที่เกี่ยวข้อง สมาชิกสหกรณ์ และสหกรณ์ ซึ่งมีกิจกรรมการส่งเสริมการผลิตข้าว GAP ระดับกลางน้ำ จะมีฐานข้อมูลด้านการรวบรวมผลผลิต การสรุปราคาข้าวเปลือกหอมมะลิและข้าวสารหอมมะลิ ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2553- ธันวาคม 2555 มีการศึกษาฐานงานด้านการแปรรูป ในส่วนระดับปลายน้ำ มีช่องทางการตลาดในการดำเนินธุรกิจของเครือข่ายหลายช่องทาง ทั้งตลาดท้องถิ่น คิดเป็น 50% เช่น ร้านสหกรณ์ ร้านโชห่วย เป็นต้น ตลาดกลาง (33%) เช่น ศูนย์กระจายสินค้า งานแสดงสินค้า หน่วยงานราชการ เป็นต้น และตลาดต่างประเทศ (17%) เช่น มาเลเซีย จีน เป็นต้น

ในส่วนกลยุทธ์ของข้าวแบรนด์ “เกิดบุญ” นั้นมีการจัดการโซ่อุปทานด้วยการส่งเสริมตั้งแต่แปลงนาสมาชิกถึงผู้บริโภค ให้สินค้ามีคุณภาพ (Product) มีกลยุทธ์การสร้างแตกต่าง (Product

Differentiation) โดยใช้คุณค่าในสายตาผู้บริโภค กลยุทธ์การตั้งราคา (Price Strategy) ใช้ “ราคาเป็นธรรม” การส่งเสริมการขาย (Promotion Strategy) ใช้กลไกในการซื้อข้าว เปิดพื้นที่ขายข้าว ฯลฯ การสร้างความผูกพันในแบรนด์สินค้าของผู้บริโภคด้วยแบรนด์เกิดบุญ การจัดการความรู้ในระหว่างภาคีเครือข่ายเรื่องการสร้างแบรนด์ และการสื่อสารสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนแผนธุรกิจเครือข่ายสู่เป้าหมายร่วม

สำหรับโอกาสการกระจายสินค้าในต่างประเทศ มีข้อดี คือ 1) สามารถแข่งขันกับตลาดโมเดิร์นเทรด (Modern Trade) ที่ตั้งอยู่ใกล้กันได้ 2) เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ผลิต มีช่องทางจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น 3) ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าสหกรณ์ได้ง่ายขึ้นและได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย 4) เกิดการพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าสหกรณ์ และ 5) ผู้บริโภคมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าสหกรณ์อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้มีข้อควรระวัง คือ 1) ข้าวหอมมะลิไทยอาจจะถูกปลอมปน คือนำเข้ามาแล้วปนกับข้าวจีน ขายเพื่อหวังกำไรมากๆ ทำให้ข้าวหอมมะลิไทยอาจจะเสียชื่อไปด้วย 2) Order การสั่งซื้ออาจจะมีปริมาณค่อนข้างมากสหกรณ์ไทยต้องรักษาคุณภาพให้เต็มที่ สม่่าเสมอชัดเจน ต้องรักษามาตรฐานตามที่ตกลงกันได้เพื่อจะได้ทำการค้ากันในระยะยาว 3) การส่งมอบสินค้าต้องดูให้ถี่ถ้วน ชัดเจน และตรงตามกำหนด และ 4) ด้านราคาและการจ่ายเงินต้องดูให้รอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน

ส่วนผลการขับเคลื่อนแบรนด์ข้าวเกิดบุญเมื่อเปรียบเทียบในระยที่ 2 กับระยที่ 3 พบว่าระยที่ 2 มีปริมาณประมาณการ 1,820 ตัน ขณะที่ขายได้จริงเพียง 700 ตัน แต่ระยที่ 3 มีปริมาณประมาณการขายอยู่ที่ 1,000 ตัน และขายได้จริง 900 ตัน แสดงให้เห็นว่าระยที่ 3 มีปริมาณการขายได้จริงใกล้เคียงกับที่ประมาณการไว้

สรุปประเด็นที่พบในการดำเนินงานของเครือข่าย 1) ประเด็นด้านการส่งเสริมผลิต ได้แก่ สมาชิกไม่เข้าใจในการผลิตข้าว GAP สมาชิกไม่มีความมั่นใจในผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเทียบกับการปลูกข้าวปกติ และผลผลิตข้าว GAP ยังไม่มีนโยบายด้านผลผลิต ช่องทางการตลาดและเป้าหมายของภารกิจที่ชัดเจน 2) ด้านการตลาดและโลจิสติกส์ของเครือข่าย ได้แก่ สหกรณ์ไม่ดำเนินการตามแผนการตลาดข้าวหอมมะลิเครือข่ายฯ ภายใต้แบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” อย่างจริงจัง และสหกรณ์ส่งสินค้าไม่ทันตามคำสั่งซื้อ 3) การรักษามาตรฐานคุณภาพและการบริหารจัดการแบรนด์ ได้แก่ สินค้าที่ส่งออกจำหน่ายมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ และไม่ตรงตามฉลากที่ระบุไว้ ผู้บริโภคร้องเรียนเรื่องคุณภาพ และถูกรบกวนที่มีข้อจำกัดในเขตลาดใหม่ ได้แก่ โลตัส แมคโคร เดอะมอลล์ หรือบิ๊กซี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและสาธารณะ เช่น 1) ควรสานต่อการดำเนินงานเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย เพื่อสร้าง แบรนด์เกิดบุญให้เป็นที่ประจักษ์ของภาพลักษณ์ข้าวหอมมะลิไทยสู่สากล 2) การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์จะช่วยยกระดับการทำธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งจะช่วยสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค และควรขยายผลสู่สหกรณ์การเกษตรอื่นๆ 3) การพัฒนารูปแบบธุรกิจของ

เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยถือเป็นนวัตกรรมของรูปแบบธุรกิจสหกรณ์การเกษตรไทย ในการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเปิดเสรี AEC และควรขยายผลชุดความรู้และแนวคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานในรูปของศูนย์เรียนรู้ เป็นต้น

ข้อเสนองานวิจัยในระยะต่อไป ได้แก่ 1) แนวทางการขับเคลื่อนข้าวเกิดบุญในตลาดอาเซียน เป็นสินค้าพรีเมียม 2) การสร้างศูนย์เรียนรู้สหกรณ์การเกษตรร่วมกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และ 3) การดำเนินการ Farmer Shop ในศูนย์กระจายสินค้าของ สกก.เกษตรวิสัย จำกัด และ สกก.ปราสาท จำกัด

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➡ รศ.สมพร อิศวิลานนท์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ

กล่าวว่า ขอให้กำลังใจเกษตรกรทุกท่าน ให้พยายามรักษาการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP ไว้ก่อน เพราะขณะนี้กำลังได้รับผลกระทบจากนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาล แต่คาดว่าในอีก 1-2 ปีข้างหน้าจะมีความต้องการข้าวหอมมะลิแท้คุณภาพเช่นนี้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ควรต้องระวังห้ามมิให้มีการปลอมปนเด็ดขาด

สำหรับการดำเนินงานของโครงการในการเชื่อมโยงเครือข่ายหลายสหกรณ์ ควรต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของแต่ละสหกรณ์ ทั้งองค์ความรู้ของแต่ละสหกรณ์ หรือกระบวนการจัดการต่างๆ ที่ต้องให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน และควรต้องให้สินค้ามี Uniform standard โดยวิธีการจัดการนั้นอาจให้สหกรณ์ 1-2 แห่ง เป็นแม่ข่ายในการทำถุงบรรจุข้าวเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

โครงการนี้เป็นขบวนการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่าย ซึ่งหากสามารถยกระดับขึ้นมาได้ และรักษามาตรฐานไว้ได้จะเป็นเรื่องดีมาก และการก้าวสู่ AEC เราจะยืนหยัดอยู่ได้ถ้าสินค้ามีคุณภาพ ทั้งนี้ควรต้องเน้นในเรื่องความเป็นธรรมและคุณภาพ และการจัดสวัสดิการเพื่อเชื่อมโยงสมาชิกให้อยู่ได้

➡ ดร.ปรีชา สิทธิกรณ์ไกร : ผู้ทรงคุณวุฒิ

โครงการวิจัยนี้มีพัฒนาการที่ชัดเจนขึ้น แต่มีข้อสังเกตในประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย เรื่องการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มนั้นรายละเอียดยังไม่ชัดเจน ในรายงานมีเรื่องของเป้าหมายทางการตลาด แต่เมื่อกกล่าวถึงเรื่องเครือข่ายทั้งหมด มีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่ผลิตได้มาถึง 600 ตัน จากที่จำหน่ายได้ 900 ตัน ส่วนที่เหลือจะเป็นของสหกรณ์อื่นๆ ดังนั้น น้ำหนักความเป็นเครือข่ายอาจจะดูด้อยลงไป

สำหรับ Highlight ของงานวิจัยนี้บทสรุปสำคัญในด้านต่างๆ เป็นอย่างไร ซึ่งหากอ่านในบทสรุปแล้วจะพบว่ายังไม่ีบทสรุปที่ชัดเจน ดังนั้นควรสรุปแต่ละประเด็นเป็นข้อๆ นอกจากนี้

รายละเอียดบางส่วนควรจะมีข้อเท็จจริงประกอบด้วย เช่น การอธิบายเปรียบเทียบเรื่องระบบการขนส่ง (ระบบโลจิสติกส์) ควรจะมีข้อเท็จจริงให้เห็นว่ามีต้นทุนเท่าไร/อย่างไร

นอกจากนี้เรื่อง Package นั้น เมื่อมองที่เจตนารมณ์ของข่าวแบรนด์ “เกิดบุญ” นี้ คือ การสร้างบุญให้แก่สมาชิกเกษตรกร ดังนั้นเมื่อจะแสดงเจตนารมณ์ดังกล่าว ควรเขียนแสดงไว้บนถุงบรรจุภัณฑ์ด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นว่าเมื่อซื้อข่าวนี้แล้วจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องที่ดี

๑) **ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

การเขียนรายงานเป็นระบบมากขึ้นและมีข้อมูลมากขึ้น แต่มีข้อสังเกต ในรายงานหน้า 10-12 ที่กล่าวถึงหัวข้อ 6 เรื่อง แต่ในหน้า 19 ถึงประมาณหน้า 40 กลับแบ่งหัวข้อเป็น 4 เรื่อง และเปลี่ยนหัวข้อไป จึงมีคำถามว่า ระหว่าง 6 หัวข้อ กับ 4 หัวข้อ ในบทเดียวกัน จะให้ยึดอันใด จะแยกแบบไหน และอะไรเป็น Subset ของอะไร

ประเด็นที่ 2 ควรเพิ่มการวิเคราะห์ประเด็นผลกระทบจากนโยบายรัฐ โดยเฉพาะโครงการรับจำนำข้าว ว่าเกิดผลอย่างไรต่อสหกรณ์และสมาชิกบ้างหรือไม่ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกบ้างหรือไม่ เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 คือ ควรเพิ่มเรื่องการเปรียบเทียบช่องทางจำหน่าย ทั้งช่องทาง Farmer Shop/ ช่องทางไปประเทศจีน/ ช่องทางศูนย์กระจายสินค้าที่มี สกก. เป็นศูนย์รวม หรือช่องทางงานแสดงสินค้าต่างๆ ควรมีการเปรียบเทียบต้นทุนการจัดการ ปริมาณการขาย และเพิ่มการวิเคราะห์ความเสี่ยงและความแน่นอนในการจำหน่ายเพิ่มเข้าไปด้วยว่า ช่องทางใดมีความแน่นอนมากกว่ากัน และอีกประเด็นหนึ่งคือ ทางกลุ่มมีทักษะการจัดการที่จำเป็นได้มากเพียงใด/ จัดการอะไรได้บ้าง และในแต่ละสหกรณ์ยังขาดความรู้เรื่องอะไรบ้าง หรือสามารถควบคุมอะไรได้บ้าง เพื่อให้ตระหนักถึงสิ่งที่ตัวเองต้องพัฒนา ไม่ใช่เพียงเห็นช่องทางว่าควรเลือกไปทางใด นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับว่าได้ราคาที่แตกต่างกันจากการผลิตแบบเดิมหรือไม่/ อย่างไร อะไรที่ทำให้สมาชิกได้ผลตอบแทนดีขึ้นบ้าง และสิ่งที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกคืออะไร

สำหรับประเด็นเป้าหมายเรื่องความเป็นธรรมของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิก การตีความเรื่องความเป็นธรรมของข่าวเกิดบุญนั้น ได้ใช้ประเด็นนี้ขายแก่สังคมด้วย ดังนั้นควรวิเคราะห์คือผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ไม่ใช่วิเคราะห์เพียงผลประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ เช่น การขายข้าวได้กีดกัน แต่สิ่งที่สมาชิกได้รับ เช่น สมาชิกขายข้าวให้สหกรณ์แล้ว ได้ราคาที่แตกต่างกัน หรือไม่ดีกว่าราคาจำนำหรือไม่ หรือมีผลตอบแทนในลักษณะอื่นอย่างไร อาทิเช่น เงินปันผลจากสหกรณ์ หรือความช่วยเหลือต่างๆ ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวอธิบายให้เห็นว่าสหกรณ์ดำรงอยู่เพื่อสมาชิกชัดเจนขึ้น

เรื่องถุงบรรจุข่าว “เกิดบุญ” นั้น จากที่ ดร.ปรีชา สิทธิกรณไกร เสนอไว้ มีความเห็นว่าเป็นเรื่องราวที่จะนำมาไว้บนถุงที่จะตะแคงความรู้สึกของคนได้มากที่สุดคือเรื่องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ซึ่งถ้าสามารถสื่อให้เห็นได้ว่าสมาชิกผู้ผลิตข้าวของสหกรณ์ได้อะไร แล้วจะสามารถบอกได้เต็มปากว่า

ผลตอบแทนส่วนหนึ่งกลับสู่กองทุนสนับสนุนการศึกษามูลนิธิชาวนา ซึ่งคิดว่าน่าจะประสบความสำเร็จในการจำหน่ายมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีข้อมูลให้เห็นว่าสมาชิกเกษตรกรได้ผลตอบแทนเท่าไร อย่างไร แสดงให้เห็นชัดเจน

3. โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ระยะที่ 3

คุณศศิธร วิเศษ หัวหน้าโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ระยะที่ 3 นำเสนอรายงานการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการในระยะที่ 3 คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลการให้การเรียนรู้ตามกรอบการปลูกจิตสำนึกการผลิตผลไม้คุณภาพภายใต้ระบบ GAP การปรับความคิดการผลิตผลไม้อย่างยั่งยืน และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาธุรกิจผลไม้ภายใต้โซ่อุปทานของสหกรณ์การเกษตรในการสร้างความมั่นคงในอาชีพแก่สมาชิก โดยผลที่ได้จากการเปิดเวที คือ 1) เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายผลไม้คุณภาพ ซึ่งมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลง 3 กลุ่ม คือ สมาชิกสหกรณ์/เกษตรกรชาวสวนผลไม้ ภาคีพันธมิตรภายใต้โซ่อุปทาน และ ผู้บริโภค โดยขยายผลการสร้างความไว้วางใจในผลไม้คุณภาพสู่ผู้บริโภค 2) เกิดการรวมกลุ่มทายาทเกษตรกร ซึ่งสรุปปัญหาข้อขัดแย้งทางความคิด ได้ดังนี้คือ คิดอย่างไรกับอนาคตการผลิตพืชอาหาร และที่ทำการผลิตอยู่ในปัจจุบันจะมีความยั่งยืนแค่ไหน ภาวะและสภาพการผลิตในปัจจุบันและอนาคตจะเป็นอย่างไร ? เกษตรกรจะปรับตัวกันอย่างไรกับตลาดที่กำลังเปลี่ยนแปลง ? ต้นทุนด้านปัจจัยที่สูงขึ้น แรงงานภาคเกษตรลดลง เกษตรกรเลิกทำการเกษตร ค่าแรงสูงขึ้น และการนำแรงงานจากต่างประเทศเข้ามา ?

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การขับเคลื่อนภายใต้กระบวนการวิจัยจะใช้กลไกศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายฯ การนำชุดความรู้และปราชญ์ชาวสวนผลไม้ ถ่ายโอนความรู้สู่สมาชิกสหกรณ์/เกษตรกรชาวสวนผลไม้ที่สนใจ เพื่อการปลูกจิตวิญญาณการทำสวนผลไม้คุณภาพ พร้อมปรับความคิดเรื่องการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดสำนึกและกระบวนทัศน์ในการเป็นผู้ผลิตพืชอาหาร ลดกระแสความตื่นตัวในการเปลี่ยนอาชีพดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

โดยมีข้อมูลแปลงผลิตของทายาทเกษตรกรตัวอย่าง คือ นายวุฒิชัย ประกอบทรัพย์ อายุ 27 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการเกษตรในพื้นที่ 133 ไร่ โดยเน้นการปลูกพืชอาหารเป็นพืชหลัก ประกอบด้วย เงาะ มังคุด ลองกอง ทุเรียน กล้วยไข่ และปลูกพืชพลังงานเป็นพืชรอง คือ ยางพารา โดยมีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก วางแผนการผลิตเพื่อบริหารความเสี่ยง และมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ประมาณการกระแสเงินสด

ซึ่ง**คุณวุฒิชัย ประกอบทรัพย์** ได้รายงานรายละเอียดการวิเคราะห์ประมาณการกระแสเงินสด และการขับเคลื่อนระบบการจัดการผลไม้คุณภาพ จากแปลงผลิตสู่โรงคัดบรรจุภัณฑ์ถึงผู้บริโภค โดยต้องตระหนักในเรื่องความปลอดภัยของอาหาร มีระบบสากลเชื่อมั่นในการตรวจสอบรับรองที่ตนทาง

(แหล่งผลิต) สามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงที่มาของผลไม้ได้เมื่อผลไม้มีปัญหา การเร่งสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภค และผู้รับซื้อจากปลายทาง การผลิตภายใต้มาตรฐาน GAP และการพัฒนาโรงคัดบรรจุเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP

จากนั้น **คุณศศิธร วิเศษ** ได้นำเสนอกระบวนการผลิตผลไม้คุณภาพ เริ่มจากการบริหารจัดการแปลงผลิต มีระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP พืช) โดยมีโรงเรียนมาตรฐาน ออย. เพื่อการแปรรูป/ มีโรงเรียนมาตรฐาน GMP ในการการคัดบรรจุ ผู้ผู้ค้า/ผู้ส่งออก/ห้างสรรพสินค้า โดยมีการขับเคลื่อนเชื่อมโยงธุรกิจเชิงคุณค่าของสหกรณ์ ผูกโยงคนต้นน้ำ สู่คนกลางน้ำ และปลายน้ำ ประกอบด้วย การมุ่งเน้นสมาชิกเป็นศูนย์กลาง (Members Center) การส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ เชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับผู้ค้า พัฒนาการผลิตควบคู่กับการขยายตลาด นำข้อมูลมาพัฒนาธุรกิจสหกรณ์สู่ความเป็นเลิศ มีการจัดการห่วงโซ่อุปทานในระดับกลางน้ำ ส่งผลต่อความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

มีการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณขายเพื่อพัฒนาธุรกิจ มีแผนการกระจายผลไม้และความต้องใช้ตะกร้าในแต่ละสัปดาห์ มีการจัดการระบบขนส่ง เพื่อลดต้นทุน ฯลฯ โดยการกระจายสินค้าสหกรณ์ การเกษตร จะส่งสินค้าไปยังห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัสและแมคโครทั่วประเทศ ซึ่งจะมีการจัดสรรแต่ละสหกรณ์ให้รับผิดชอบการส่งไปยังแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมีการวางแผนอย่างชัดเจน

สำหรับบทบาทหลักของสหกรณ์ คือ ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ และพัฒนาระบบบริหารจัดการ ซึ่งในส่วนของการสร้างเครือข่ายคุณค่าผลไม้เพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์นั้น ประกอบด้วย การสร้างเครือข่าย (Network) พันธมิตรในการเผยแพร่แนวคิดการพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพ สหกรณ์ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างกิจกรรมสวัสดิการแก่กลุ่มผู้ผลิตให้เห็นความแตกต่างพัฒนาเครือข่ายพันธมิตรเพื่อการพัฒนากระบวนการรวบรวมผลผลิต สร้างกิจกรรมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ผลิตและสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในส่วนของการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันนั้น ประกอบด้วย การพัฒนาระบบคุณภาพการส่งมอบสินค้า/บริการ (การบริหาร Value chain) การเพิ่มขีดความสามารถการจัดการธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ สร้างความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจแบบองค์รวมผูกโยงเครือข่ายสหกรณ์และกลุ่มผู้ผลิต และการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย

ในส่วนของแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการผลไม้คุณภาพ ระยะที่ 3 มีการถ่ายโอน นำชุดความรู้ปราชญ์ ปุสกจิตวิญญานผลิตผลไม้คุณภาพ ปรับกระบวนการทัศน์อาชีพเกษตรให้แก่เกษตรกรสมาชิกผู้ผลิตผลไม้ (ต้นน้ำ) มีการพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ หนุนเสริมสวัสดิการเกษตรกรสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ให้แก่สถาบันเกษตรกร (กลางน้ำ) และมีการประสานช่องทางการตลาด เชื่อมโยงเครือข่ายผลไม้ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขายผลไม้คุณภาพ นำสู่ตลาดเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ (ปลายน้ำ)

นอกจากนี้ได้มีการเปิดศูนย์เรียนรู้ “กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญในกระบวนการผลิตคุณภาพ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มุ่งหวังให้เกษตรกรภาคภูมิใจ ในอาชีพเกษตรกร และให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชนและพัฒนาสหกรณ์ ทั้งนี้ได้มีการพัฒนาหลักสูตร “การเรียนรู้จากแปลงผลิตคุณภาพ สู่อการสร้างเครือข่ายคุณค่าผลไม้เพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์” ที่ประกอบด้วยหน่วยเรียนรู้ทั้งหมด 9 หน่วยเรียนรู้ (ดังรายละเอียดในรายงานฉบับสมบูรณ์)

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

➡ รศ.สมพร อิศวิลานนท์ : ผู้ทรงคุณวุฒิ

กล่าวว่า อนาคตราคาผลไม้จะสูงขึ้น ซึ่งหากเกษตรกรสามารถรักษาสวนผลไม้ไว้ได้จะได้ประโยชน์มาก สำหรับการวิจัยโครงการนี้ในระยะที่ 3 สามารถเชื่อมต่อกับปลายทาง คือเชื่อมต่อกับห้าง Modern trade เช่นเทสโก้โลตัส หรือเชื่อมต่อกับตลาดต่างประเทศได้แล้ว จึงคิดว่าโครงการวิจัยนี้จะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยให้อยู่ได้ จากการทำให้สินค้าเป็นสินค้าที่มีระดับ มีคุณภาพ ไม่ใช่กลายเป็นของคละเกรดไป ส่งผลให้มีการกระจายสินค้าที่ต่างจากในอดีตที่ผ่านมา ทั้งหมดนี้เป็นเพราะมีการจัดการที่มีค่า ทำให้ของมีค่าได้เป็นของมีค่าที่แท้จริง ไม่เหมือนกับในอดีตที่จะเป็นการทำของมีค่าให้ไม่มีคุณค่าไปด้วยการคละเกรดสินค้า

การสร้าง Supply chain ให้มีคุณค่า จะทำให้มีวิธีการเชื่อมโยงไปสู่ตลาดต่างประเทศได้ และเห็นว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ปัญหาให้เกษตรกรผู้ปลูกผลไม้ได้ และถ้ามีการรวมตัวกันของสหกรณ์ได้ จะเป็นประโยชน์

➡ ดร.ปรีชา สิริทริกรณ์ไกร : ผู้ทรงคุณวุฒิ

เสนอว่าควรมีบทสรุปของระยะที่ 3 ในประเด็นที่เพิ่มเติมจากระยะที่ 2 ว่ามีพัฒนาการอะไรบ้างที่แตกต่างหรือมีอะไรเพิ่มขึ้น เช่น บางเรื่องที่มีการปรับเปลี่ยนไป คือมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกกล้วยไข่ โดยลดพื้นที่การปลูกเงาะลง เหตุผลเพราะเรื่องการแก้ปัญหาด้านราคาผลผลิต ซึ่งควรชี้ประเด็นให้เห็นชัดขึ้นว่า การเรียนรู้มีการแก้ปัญหาจากข้อเท็จจริงในงานวิจัย การแก้ปัญหานั้นแก้เพราะอะไร ใช้อะไรในการตัดสินใจที่เลือกแก้ปัญหาเช่นนี้ โครงการนี้เป็นงานวิจัยที่มีความต่อเนื่องและมีความชัดเจนว่าบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี

➡ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย : รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เป็นอีกหนึ่งโครงการที่เขียนรายงานได้ดี มีข้อมูลมากขึ้น (แต่ทั้งนี้ทั้ง 3 โครงการยังไม่ค่อยมีแนวการวิเคราะห์) ในรายงานมีข้อมูลน่าสนใจจำนวนมาก แต่ยังมีส่วนที่ขาดไป คือ เรื่องการตอบโจทย์ตัวแบบธุรกิจเครือข่ายผลไม้ประกอบด้วยอะไรบ้าง อาจแบ่งเป็น ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ทำอะไรบ้างในแต่ละส่วน เช่น ส่วนต้นน้ำ มีเรื่องการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต GAP เรื่องการพัฒนาทายาท

เกษตรกร การวางแผนทำเกษตรเชิงธุรกิจ ดังเช่น คุณวุฒิชัย ประกอบทรัพย์ ที่เป็นทายาทเกษตรกร อายุเพียง 27 ปี แต่สามารถเป็นตัวอย่งที่ดีของเกษตรกรที่มีการวางแผนธุรกิจได้เอง หรือในสวนกลางน้ำ มีเรื่องการรวบรวมผลผลิต และการคัดเกรดสินค้า/ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ หรือส่วนปลายน้ำ มีช่องทางการตลาดอย่างไร เป็นต้น

ควรแยกกลุ่มให้เห็นว่าการทำงานด้านทางคืออะไร ทำอะไร อย่างไร และใช้เครื่องมืออะไร ซึ่งจะทำให้วิเคราะห์ได้ว่าทำจุดไหนที่ได้ผลมากที่สุด โดยอาจสรุปเป็นกลุ่มๆ ได้ว่า

1. กลุ่มต้นน้ำ ทำอะไร/ อย่งไร/ ด้วยเครื่องมืออะไร/ เกิดผลอย่งไร
2. กลุ่มกลางน้ำ ทำอะไร/ อย่งไร/ ด้วยเครื่องมืออะไร/ เกิดผลอย่งไร
3. กลุ่มปลายน้ำ ทำอะไร/ อย่งไร/ ด้วยเครื่องมืออะไร/ เกิดผลอย่งไร

มีตัวตัดขวางคือ การเรียนรู้ การจัดการความรู้ การทำบทเรียน ควรบอกว่าทำกิจกรรมอะไร อย่งไร ด้วยเครื่องมืออะไร ซึ่งหากวิเคราะห์ให้ชัดแล้วจะเห็นว่า จุดที่เกิดผลการเปลี่ยนแปลงชัดที่สุดคือจุดใด และจากการอ่านรายงานแล้วอาจเป็นกลุ่มต้นน้ำ ที่เกษตรกรมีความตื่นตัวมีความคิดในการวางแผนธุรกิจ/ เกษตรกรมีทายาทเข้ามาทำสวนผลไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ควรแสดงให้เห็นด้วยว่า คุณวุฒิชัย ประกอบทรัพย์ ทายาทเกษตรกรใช้ข้อมูลอะไร มีการจับบันทึกด้วยแบบอะไร

คุณศศิธร วิเศษ ตอบว่า ใช้แบบบันทึกประวัติการผลิตที่ออกแบบไว้ตั้งแต่ช่วงที่ 1 แล้วนำมาวิเคราะห์

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวเพิ่มเติมว่า เพราะฉะนั้นแบบบันทึกข้อมูล ถือเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งต่อสำหรับผู้ที่ต้องการทำต่อไปได้ และมีคำถามเพิ่มว่า ข้อมูลใดสำคัญที่สุด เพราะไม่ควรต้องเสียเวลาเก็บข้อมูลทั้งหมด ควรเก็บข้อมูลแต่ส่วนที่สำคัญๆ เลือกเก็บข้อมูลบางอย่งที่จะเป็นประโยชน์เท่านั้น ซึ่งนั่นคือข้อมูลอะไรบ้าง

อีกประเด็นหนึ่งคือ ในรายงานกล่าวไว้ว่า ยางพาราเป็นพืชพลังงานนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะยางพาราจัดเป็นพืชเศรษฐกิจ

สำหรับประเด็นสุดท้าย เรื่องหน่วยเรียนรู้ ที่เพิ่มเติมในรายงานหน้า 105 นั้นนับเป็นเครื่องมือทำเรื่องการเรียนรู้ แต่ในที่นี้กลับมากอยู่ในบทสรุปซึ่งไม่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ ดังนั้น ควรแยกไปอยู่ในส่วนเรื่องการเรียนรู้ อาจแยกกลุ่มเป็น ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ว่าแต่ละส่วนต้องเรียนรู้อะไรบ้างให้ชัดเจน

นอกจากนี้ควรเพิ่มการเรียนรู้ เรื่องการจัดการความเสี่ยง เช่นการเนาเสียของผลไม้ และมีจุดอ่อนของกลุ่มต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อะไรบ้างหรือไม่ โดยความเสี่ยงจะเริ่มที่กลุ่มการจัดการตลาด การจะควบคุมให้มีการเติบโตที่ยั่งยืนได้ ควรเข้าไปตรงจุดไหน และกรรมการสามารถจัดการสมาชิกสหกรณ์ได้หรือไม่ ซึ่งนี่คืออีกหนึ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

เลิกประชุม เวลา 12.30 น.

การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop

ครั้งที่ 29/2556 (ระยะที่ 2 ครั้งที่ 16/2555)

วันศุกร์ที่ 26 เมษายน 2556 เวลา 9.00 – 10.30 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ.จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	หัวหน้าโครงการวิจัย Farmer Shop
2. ผศ.ดร.อภิรดี	อุทัยรัตน์กิจ	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย Farmer Shop
2. คุณกาญจนา	คุณกาญจน์	ประธานกรรมการ
3. คุณบรรหาร	แสงฟ้าสุวรรณ	รองประธานกรรมการ
4. คุณสุขุม	ไวทยธำรงค์	กรรมการ

เริ่มประชุม เวลา 9.00 น.

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง

2.1 ผลการดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม 2555

คุณวสินธรา ขวดยะจิน เจ้าหน้าที่โครงการฯ รายงานผลการดำเนินงานของโครงการร้าน Farmer Shop ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มก. ดังนี้

ผลการดำเนินงานเดือนมีนาคม 2556 มีจำนวนสมาชิก ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,081 ราย โดยมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมาจำนวน 32 ราย ผลประกอบการมีรายได้รวมทั้งสิ้น 97,603.58 บาท หักต้นทุนขาย 56,875.99 บาท มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ รวม 40,727.59 บาท ทั้งนี้ยังไม่รวมค่าสถานที่ ค่าตอบแทนพนักงาน และค่าสาธารณูปโภค

ยอดสินค้าขายดีเรียงตามจำนวน ได้แก่ น้ำข้าวโพด น้ำดื่มเกษตร ลูกอมมะขาม ขนมเปี๊ยะ กะหรี่ปั๊พ ข้าวกลัองคุณธรรม หอมมะลิ 105 เห็ดหอมอบกรอบ น้ำว่านหางจระเข้ในน้ำใบเตย ขนมขาไก่ และน้ำสำรองพร้อมดื่ม ตามลำดับ ส่วนยอดสินค้าขายดี เรียงตามจำนวนเงิน ได้แก่ น้ำข้าวโพด มงคลพฤษา ข้าวเกิดบุญ 5 กก. ไม้ Vacuum ข้าวกลัองคุณธรรม หอมมะลิ 105 ลูกอม

มะขาม น้ำอุน 500 ml. ขนมเปี้ยะ ข้าวกลัองคุณธรรมหอมนิล เห็ดหอมอบกรอบ และกาแฟชุมพร 3in1 ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อ คุณวสินธรา ขวดยเขิน รายงานผลการดำเนินงานแล้ว รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องรายได้จากการจำหน่ายกระเป๋า Farmer Shop แก่สภาข้าราชการ ที่ลงรายการไว้ในประเภท “รายได้อื่น” จำนวนเงิน 18,000 บาท นั้น ยังไม่ได้นำส่วนต้นทุนของสินค้านี้รวมไว้ในต้นทุนสินค้าขายด้วย

คุณวสินธรา ขวดยเขิน ชี้แจงว่า ไม่ได้นำต้นทุนสินค้า กระเป๋า Farmer Shop ซึ่งคิดเป็นจำนวนเงิน 18,000 บาท (จำหน่ายให้แก่สภาข้าราชการในราคาต้นทุน) เนื่องจากเป็นการขายกรณีพิเศษ ไม่ได้จำหน่ายผ่านเคาน์เตอร์ร้าน Farmer Shop และไม่ได้โอนเงินผ่านร้าน จึงไม่ได้นำต้นทุนมาคิด

ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้ว สรุปว่า ต้องนำต้นทุนกระเป๋า Farmer Shop จำนวนเงิน 18,000 บาท มาคิดรวมในรายการ “ต้นทุนสินค้าขาย” ด้วย เพื่อให้ตัวเลข กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

ในการนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แจ้งแก่ที่ประชุมว่า คุณวสินธรา ขวดยเขิน จะสิ้นสุดการทำงานกับโครงการ นับตั้งแต่สิ้นเดือนเมษายน 2556 เป็นต้นไป เนื่องจากจะไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ทั้งนี้ คุณวสินธรา ได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการร้านค้าปลีกต้นแบบ รวมถึงการทำงาน ว่าเป็นคู่มือเพื่อมอบให้แก่ผู้สนใจการตั้งร้านค้าปลีกชุมชน

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ ให้คำแนะนำแนวทางการคืนสินค้าหมดอายุ ตามแนวทางของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น (ร้าน 7-11) ซึ่งจะติดต่อส่งสินค้าหมดอายุคืนก่อนเวลา และจะมีวิธีการประเมินสำหรับการจัดซื้อสินค้าแต่ละรายการให้เหมาะสมกับปริมาณการขายของร้าน และไม่ต้องส่งสินค้าคืนจำนวนมาก ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการยินดีที่จะส่งสินค้าให้แก่ร้านค้านั้นต่อไป

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท แนะนำให้ คุณวสินธรา ขวดยเขิน บันทึกข้อสังเกตและคำแนะนำจากคณะกรรมการฯ ไว้ในคู่มือฯ ด้วย จากนั้นให้ คุณวสินธรา อธิบายหลักการในการดำเนินงานร้านเรื่องการส่งคืนสินค้าหมดอายุ คือ จะมีฐานข้อมูลสินค้า ก่อนสินค้าหมดอายุ 3 เดือนจะจัดทำโปรโมชัน และเหลือ 1 เดือนจะติดต่อส่งคืนแก่ผู้ประกอบการ

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

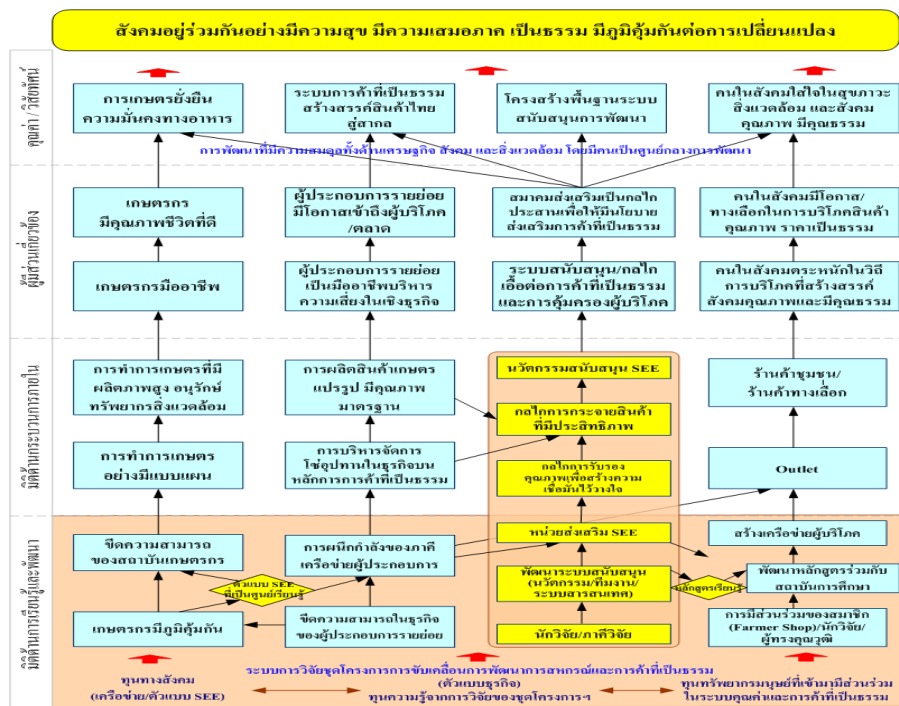
3.1 ทหารือแนวทางการดำเนินงานโครงการร้าน Farmer Shop ระยะที่ 2

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ขอหารือแนวทางการดำเนินงานโครงการ Farmer Shop ระยะที่ 2 ในช่วงเวลาที่เหลืออีกประมาณ 4 เดือน (สิ้นสุดโครงการระยะที่ 2 ในเดือนสิงหาคม 2556) โดยขอความคิดเห็นและคำแนะนำจากคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop เช่น เรื่องการขาย

ผลการนำ Farmer Shop ไปใช้ การสนับสนุนเครือข่ายผู้ประกอบการ การขยายผลร้านค้าปลีกชุมชน หรือร้านค้า Farmer Shop ที่คณะเศรษฐศาสตร์ ควรดำเนินการต่อไปหรือไม่

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ แสดงความเห็นว่าจะดำเนินการงานร้าน Farmer Shop ในลักษณะเป็นงานวิจัยนั้น สามารถทำต่อไปได้ แต่หากต้องการตั้งร้านค้าโดยมุ่งหวังทำกำไร หรือหวังผลทางเศรษฐกิจ คิดว่าไม่น่าจะดำเนินการต่อไป

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท อธิบายภาพแผนที่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนธุรกิจฐานสังคมสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 11 (ตามภาพ) โดยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ได้มีการลงนามความร่วมมือ 4 ฝ่าย จากแผนที่ยุทธศาสตร์ฯ ทั้ง 4 ซึ่งแห่งที่ 1 (แถวแรก ซ้ายมือ) เป็นการทำเรื่องการเกษตรยั่งยืน เช่นเดียวกับกรณีที่คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ กำลังเผชิญปัญหาการจัดหาวัตถุดิบกล้วยเล็บมือจากเกษตรกรผู้ปลูก โดยต้องนำเรื่องการตลาด โอกาส และทางเลือกต่างๆ ให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต ส่วนแห่งที่ 2 เป็นเรื่องของ Farmer Shop แห่งที่ 3 เป็นงานวิจัยของชุดโครงการที่เน้นเรื่องธุรกิจฐานสังคม และแห่งที่ 4 เป็นเรื่องการทำร้านค้าชุมชน และการปลูกผู้บริโภค

คุณกาญจนา คุณากาญจน์ แสดงความเห็นว่าจะดำเนินการงานร้าน Farmer Shop ในลักษณะเป็นงานวิจัยนั้น สามารถทำต่อไปได้ แต่หากต้องการตั้งร้านค้าโดยมุ่งหวังทำกำไร หรือหวังผลทางเศรษฐกิจ คิดว่าไม่น่าจะดำเนินการต่อไป

คุณกาญจนา คุณากาญจน์ แสดงความเห็นว่าจะดำเนินการงานร้าน Farmer Shop ในลักษณะเป็นงานวิจัยนั้น เพราะเป็นโครงการที่ใหญ่มาก แต่ยังไม่มีความพร้อมทั้งเรื่องบุคลากร งบประมาณ หรืออื่นๆ จึงคิดว่างานจะสำเร็จได้ยาก โดยเฉพาะงานบัญชีซึ่งเป็นงานหลักมีความสำคัญต่อการดำเนินงานร้าน ยังพบความผิดพลาดอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ เห็นว่า รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท เองนั้นมีงานวิจัยค่อนข้างมาก อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่มีเวลาในการลงตรวจรายละเอียดทุกอย่างด้วยตัวเองทำให้เกิดความผิดพลาดในรายละเอียด

เช่น กรณีเวทีการนำเสนอรายงานผลความก้าวหน้าที่ผ่านมา ที่ตรวจพบความผิดพลาดเรื่องตัวเลขในการทำงาน เป็นต้น ทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง

แต่ทั้งนี้เห็นว่าระบบที่กำลังสร้างน่าจะเป็นเรื่องที่ดีที่สุด เป็นสิ่งที่ช่วยจุดประกายกับคนที่มีความสนใจจะทำในเรื่องนี้ แต่โอกาสที่จะเกิดเป็นร้านในพื้นที่นั้นเป็นไปได้ยาก เพราะองค์ประกอบทุกอย่างยังไม่มีความพร้อม ยกตัวอย่างเปรียบเทียบกับร้าน 7-11 ซึ่งเป็นแบรนด์ที่ติดตลาดแล้ว ผู้บริโภคทุกคนอยากจะเข้าไปซื้อสินค้า เมื่อเทียบกับร้าน Farmer Shop ที่ยังไม่มีแบรนด์ติดตลาดเพราะเพิ่งเริ่มดำเนินการ คนซื้อก็ยังไม่เลือกเข้าร้าน Farmer Shop อย่างไรก็ตามการจะทำให้ร้านค้าปลีกมีแบรนด์ติดตลาดได้นั้นต้องอาศัยเวลานาน และใช้งบประมาณก้อนใหญ่ เช่น ร้าน 7-11 นั้นต้องใช้เวลาเป็นสิบปี และใช้งบประมาณมหาศาล กว่าที่จะประสบความสำเร็จมีแบรนด์ติดตลาดได้เช่นปัจจุบัน

คุณสุขุม ไททยธำรงค์ แสดงความเห็นว่าการทำหนังสือคู่มือฯ ไว้เป็นเรื่องที่ดี เพื่อให้ผู้ที่จะคิดจะเปิดร้านค้าปลีกมีแนวทางการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ หากนำไปเปิดร้านจริง อาจจะไม่ค่อยมีคนเข้ามาซื้อเข้าร้านก็ได้เพราะยังไม่แบรนด์ติดตลาด แต่หากมีร้าน เช่น Thai SMEs Plaza เพื่อเป็นสถานที่ให้ร้านค้ารายย่อยมีพื้นที่จำหน่ายสินค้าร่วมกัน ถ้าเกิดขึ้นน่าจะเป็นไปได้ แต่ก็เห็นว่าผู้ค้ารายใหญ่ก็จะไม่ยอมให้ร้านเช่นนี้เกิดขึ้นได้ เพราะจะเป็นการไปขัดผลประโยชน์กับผู้ค้ารายใหญ่อย่างแน่นอน

รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวัต กล่าววว่า ร้านค้าเช่นที่คุณสุขุมเสนอแนะนั้นอาจเป็นไปได้หากผู้ประกอบการทุกคนร่วมลงแรงคนละนิดคนละหน่อย แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีความตั้งใจที่จะร่วมลงแรง จึงทำให้ร้านเช่นที่คุณสุขุม เสนอนั้น ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ผศ.ดร.อมิรดี อุทัยรัตนกิจ กล่าวว่า การมองส่วนรวมของคนไทยมีน้อย และยังไม่มีความตั้งใจที่จะทุ่มเทให้ส่วนรวม จึงทำให้เรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นได้ยาก และเห็นว่าคนไทยจะทำให้เกิดร้านค้าดังเช่นร้านอัลฟาฟา ที่เคยไปศึกษาดูงานนั้นเกิดขึ้นได้ยาก

ดังนั้นที่ประชุมมีแนวคิดว่าจะควรมีพื้นที่จัดร้านรวม (Show room) ลักษณะคล้ายการจัดบูทในเมืองทองธานี แต่ปัญหาคือจะให้ใครเข้ามาดูแลในภาพรวม และต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่อง

วาระที่ 4 เรื่องอื่นๆ

การถอดบทเรียน จากกรณีโรงพยาบาลนครธน

คุณบรรหาร แสงฟ้าสุวรรณ กล่าวว่า กรณีนำกระเช้าของขวัญปีใหม่ไปวางขายให้แก่โรงพยาบาลนครธน แล้วขายไม่ได้ และมีความเข้าใจไม่ตรงกันหลายฝ่าย

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงว่า กรณีนี้ เกิดจากคุณวสินธรา ขวดยเขิน ตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่ผ่านการหารือกับหัวหน้าโครงการ ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนขึ้น แต่เมื่อ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้พูดคุยกับ คุณบรรหาร แล้วจึงเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน แต่ทั้งนี้กรณีของ รพ.นครธน นั้นจากการหารือในครั้งแรก ทางตัวแทนของโรงพยาบาลต้องการให้นำสินค้าไปฝากขาย จึงตัดสินใจไม่ส่งสินค้าในนามร้าน Farmer Shop เพราะสินค้าของร้านจะไม่วางจำหน่ายในลักษณะการฝากขาย สำหรับเรื่องกระเช้าของขวัญปีใหม่ที่คุณบรรหาร นำไปวางจำหน่ายที่ รพ.นครธน และยังไม่ได้ชำระค่าสินค้านั้น ทางโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยคุณบรรหาร ไม่ต้องจ่ายค่ากระเช้าของขวัญนั้น

เลิกประชุมเวลา 10.30 น.

รายงานการประชุมคณะกรรมการศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
ครั้งที่ 3/2556

วันศุกร์ที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2556 เวลา 14.00 – 15.00 น.

ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. น.ส. สายสุตา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. น.ส. พุสดี กลิ่นเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
4. นายพรพงษ์ แสงนาค	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 14.00 น.

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท) เป็นประธานในที่ประชุม กล่าวเปิดการประชุมและให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระ ดังนี้

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

ไม่มี

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

- 2.1 การจัดทำวารสารคนสหกรณ์ ฉบับที่ 20 (เดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2556)

หน้าปก: ที่ประชุมร่วมกันพิจารณารูปแบบหน้าปกวารสาร ฉบับที่ 20 สรุปว่า ทีมหลักจะเป็นการต้อนรับเปิดเทอม โดยให้ทีมงานช่วยคิดภาพหน้าปกมานำเสนอ

2.1.1 บทความในวารสาร

1. ในแวดวงคนสหกรณ์

1.1 เรียงร้อยถ้อยคำ สานฝันคนสหกรณ์ : ถอดถ้อยคำจากกลุ่มชาวนา จ. ชัยนาท เวทีหลักสูตรเรียนรู้ชาวนามีอาชีพ วันที่ 25 เม.ย. 2556 (1 หน้า)

1.2 สรุปบทเรียนเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3 : สรุปจากเวทีรายงานฉบับสมบูรณ์ วันที่ 24 เม.ย. 2556 (3 หน้า)

2. มุมมองจากคนแดนไกล

2.1 เรื่องเล่าจากอินโดนีเซีย : เขียนโดย ธาราภรณ์ ศรีงาม (3 หน้า)

- 2.2 เรื่องเล่าจาก สปป.ลาว : การเตรียมความพร้อมรับ AEC เขียน
โดย ผุสดี กลิ่นเกษร (3 หน้า)
- 2.3 บทความ Social Economy แปลโดย คุณฝน (3 หน้า)
3. เติมความรู้
- 3.1 ข่าว : โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์ (3 หน้า)
- 3.2 นวัตกรรมนำคุณค่าสหกรณ์สู่การค้าเป็นธรรม : เขียนโดย รศ.
จุฑาทิพย์ (3 หน้า)
- 3.3 ชุดความรู้การจัดการตลาดชุมชน : เรื่องเล่าจากตลาดสุขใจ (3
หน้า)
- 3.4 พื้นฐานข้อมูลความรู้ของประเทศเพื่อนบ้าน : กรณีประเทศ ลาว/
อินโดนีเซีย โดย ผุสดี (3 หน้า)
4. เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย
- 4.1 เรื่องเล่าจากทายาทสวนผลไม้ : เขียนโดย คุณวุฒิชัย ประกอบ
ทรัพย์ ทายาทเกษตรกรชาวสวนผลไม้ จ.จันทบุรี (ขอกรณีเดินทางไปศึกษาดูงานประเทศนิวซีแลนด์
พร้อมภาพ) (3 หน้า)
- 4.2 แนวคิดการสร้าง Smart Officers : เขียนโดย คุณวินัย เมฆดำ (4
หน้า)
- 4.3 แนวคิดการสร้าง Smart Farmers : เขียนโดย คุณเก็นศักดิ์ ศรี
สวอย (4 หน้า)
5. ติดตามความเคลื่อนไหวในแผนพัฒนาฯ
- 5.1 แผนขับเคลื่อน SHOs System เขียนโดย สว.สก. (3 หน้า)
- 5.2 กลไกการจัดการเรียนรู้ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ เขียนโดย สว.สก.
(3 หน้า)
6. นานาสาระ
- 6.1 เขาว่าอย่างงั้น ผมว่าอย่างงี้ คุณว่ายังไง : โดย อ.วรเทพ ไททยา
วิโรจน์ (3 หน้า)
- 6.2 ไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ในประเทศจีน : รับผิดชอบโดย คุณพรพงษ์
แสงนาค (3 หน้า)
- 6.3 เจาะสันติภาพ กรณีกลุ่มก่อการร้ายในภาคใต้ : รับผิดชอบโดย
คุณพรพงษ์ แสงนาค (3 หน้า)

- แคตตาล็อกสินค้า รับผิดชอบโดยคุณพรพงษ์ แสงนาค
- ภาพหน้ากลาง ใช้ภาพจากการเดินทางไปประเทศอินโดนีเซีย และ สเปน.ลาว

2.1.2 การจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร (Sponsor)

คุณผุสดี กลิ่นเกษร รายงานการจัดหาผู้สนับสนุนการพิมพ์วารสาร ขณะนี้มีผู้สนับสนุนต่อเนื่อง ได้แก่ สหประกัน ชสอ. ชสค. สอ.จุฬาฯ

สำหรับจำนวนสมาชิกวารสาร คุณผุสดี รายงานจำนวนสมาชิกปัจจุบันมี 322 ราย แบ่งเป็น สมาชิก 1, 2 และ 3 ปี จำนวน 100, 54 และ 168 ราย ตามลำดับ ส่วนสมาชิกที่กำลังจะหมดอายุ จะทำหนังสือเชิญต่ออายุสมาชิก พร้อมส่งอีเมลล์เชิญชวนให้ต่ออายุสมาชิกด้วย

2.2 ติดตามความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ

คุณพรพงษ์ แสงนาค เจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์สถาบันฯ รายงานความก้าวหน้าการจัดทำเว็บไซต์สถาบันฯ โดยมีการนำ Slideshare มาใช้ในหน้าหลักเพื่อเผยแพร่ผลงานของสถาบันฯ

เมื่อที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งที่ลงไว้ใน Slideshare นั้นยังไม่น่าสนใจพอที่จะดึงดูดผู้เข้าชมเว็บไซต์ จึงเห็นควร ให้เลือกเรื่องศูนย์เรียนรู้มีชีวิต 4 แห่ง มาลงเป็น Slide share โดยแต่ละศูนย์ฯให้มีสไลด์ประกอบ 4-5 สไลด์ เพื่อดึงดูดให้มีผู้เข้าใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์เพิ่มมากขึ้น

เลิกประชุม เวลา 15.00 น.

**รายงานการศึกษาดูงานและประชุมหารือ
สำหรับแนวทางพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคต ณ ประเทศสปป.ลาว
ระหว่างวันที่ 8-10 พฤษภาคม 2556**

สืบเนื่องจากการดำเนินการชุดโครงการวิจัย “การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม” ระยะที่ 6 ได้กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนธุรกิจฐานสังคม และกลุ่มงานวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจฐานสังคม/สหกรณ์ ผู้การสร้างพันธมิตรธุรกิจในต่างประเทศ เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูงานขบวนการสหกรณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์งานสหกรณ์กับหน่วยงานในขบวนการสหกรณ์ประเทศสปป.ลาว เพื่อนำข้อมูล ความรู้จากการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศสปป.ลาวมาพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนางานวิจัยด้านสหกรณ์กับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

(1) กรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กระทรวงกิจการและป่าไม้

เช้าวันที่ 9 พฤษภาคม 2556

คณะได้เดินทางไปประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารกรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กระทรวงกิจการและป่าไม้ ประเทศสปป.ลาว ได้รับทราบข้อมูลว่า กระทรวงกิจการและป่าไม้ แบ่งออกเป็น 12 กรม ได้แก่ กรมแผนกความร่วมมือ สถาบันค้นคว้ากิจการแห่งชาติลาว กรมส่งเสริมกิจการและสหกรณ์ กรมปลูกฝัง (ทำเกี่ยวกับเรื่องนิติกรรมสัญญา และการรับรอง) กรมเลี้ยงสัตว์ หรือกรมประมง กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมตรวจการป่าไม้ กรมตรวจการ กรมคุ้มครองและพัฒนาที่ดินกิจการกรม

ในอดีตที่ประเทศลาวปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์นั้น จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับสหกรณ์ แต่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งกลุ่มมากกว่า จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2010 รัฐบาลได้ออกประกาศของนายกรัฐมนตรีให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ ที่เรียกว่า “ตำหรับนายก” ฉบับที่ 136 โดยมีนโยบายส่งเสริมให้มีสหกรณ์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง ซึ่งแผนกกลุ่มสหกรณ์และธุรกิจกิจการกรม ที่ทำวคาอ้วน ดูแลอยู่ นั้น กำลังศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของระเบียบการ

จัดตั้งสหกรณ์ในประเทศลาว และกำลังศึกษาเรื่องกฎหมายและการร่างกฎหมายที่จะใช้ในอนาคต ปัจจุบันสหกรณ์ที่มีอยู่ คือ **สหกรณ์การปรุงแต่ง** หรือเรียกว่า สหกรณ์แปรรูป ซึ่งมีการแปรรูปหม่อน การทำสบู่และแชมพู **สหกรณ์โพนตอง** อยู่ที่นครหลวง และได้รับข้อมูลว่า มูลนิธิฮันส์ ไชเดล เคยให้การสนับสนุน และขณะนี้ มี “สถาบันค้นคว้ากสิกรรมและป่าไม้” อยู่ที่ ดงโต้ง ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง ของงานวิจัย และจะส่งเสริมการจัดตั้งเกษตรกรให้เป็นสมาคม และจะพัฒนาให้เป็นสหกรณ์ตาม นโยบายในที่สุด ซึ่งหน่วยงานได้รับทุนสนับสนุนจาก DGRV ประเทศเยอรมนี มีโครงการความร่วมมือ 3 ปี จะสิ้นสุดในปี ค.ศ. 2014

(2) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าลาว

บ่ายวันที่ 9 พฤษภาคม 2556 เข้าพบ คุณ พวง พรหมบุตร หัวหน้าแผนกส่งเสริมและพัฒนาสินค้าลาว สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมลาวและการค้าลาว โดยคุณพวง ได้ให้ข้อมูลของเรื่องนโยบายของแผนกส่งเสริมและพัฒนาสินค้าลาวว่า ขณะนี้ประเทศลาวได้สังเกตเห็น ความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมในชุมชนต่างๆ และจะประสานงานกับกรมส่งเสริมกสิกรรมและสหกรณ์ พยายามพัฒนาสินค้าของชุมชน โดยเคยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิฮันส์ ไชเดล ซึ่งปัจจุบันได้หยุดไปประมาณ 2 ปีแล้ว ทั้งนี้เคยพากลับไปศึกษาดูงานที่ จ.เชียงใหม่ ประเทศไทย หลายครั้ง และปัจจุบันมีการวางกฎระเบียบ มีการปรับปรุงสินค้า คุณภาพ พร้อมส่งคนไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศจีน เกาหลี และประเทศไทย

ปัจจุบันกระทรวงได้ส่งเสริมโครงการ “หนึ่งเมือง หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยมีเป้าหมายเพื่อ ส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบ และแรงงานในท้องถิ่น และมีการดำเนินการในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และ พยายามส่งเสริมให้มีการจัดตั้งระเบียบของกลุ่มมารองรับ มีหัตถกรรมจักสาน ดีเงิน ช่างทอง ช่างเงิน กลุ่มแปรรูปอาหาร เช่น อาหารกระป๋อง โดยสินค้าเด่นเป็นจำพวกกาแฟและจักสาน ซึ่งปัจจุบันขาย ให้กับโรงแรมและกลุ่มนักท่องเที่ยว

(3) บริษัท Lao Agro Industry Co., Ltd

ช่วงเช้าของวันที่ 10 พฤษภาคม 2556 ได้ เดินทางไปบริษัท Lao Agro Industry Co., Ltd ซึ่งเป็นบริษัท ที่ผลิตผลไม้แปรรูปกระป๋อง โดยผลิตภัณฑ์แปรรูปที่สำคัญ คือ น้ำข้าวโพดปรุงแต่งด้วยครีม ได้รับการรับรองมาตรฐาน ทั้ง GMP และ HACCP แล้ว โดยรับซื้อข้าวโพดหวานจาก

กลุ่มเกษตรกร มีการทำ Contract Farming ให้ปุ๋ยและยาแก่เกษตรกร มีกำลังการผลิตประมาณหนึ่ง พันตัน สินค้าจะวางจำหน่ายในมินิมาร์ทในเขตเวียงจันทน์และบริเวณใกล้เคียง

การลงทุนวางฐานการผลิตในประเทศลาว จะได้โอกาสในแง่ของการยกเว้นภาษีสำหรับ ผักแปรรูป และผลไม้กระป๋องในตลาดยุโรป บริษัทมีการใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านหิน ที่เรียกว่าแอนทราไซต์ ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ไม่สูงมาก และค่าแรงประมาณวันละ 200 บาทต่อคน โดยในอนาคต ต้องการให้รัฐช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันปลูกผักที่มีคุณภาพ และมีนโยบายที่จะทำ Contract Farming กับกลุ่มเกษตรกร

(4) ศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ น้ำจืด

คณะฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษน้ำจืด ตั้งอยู่ที่แขวงเวียงจันทน์ รวม 19 ครอบครัว ร่วมมือกันทำงาน ซึ่ง คุณอิงศรี ได้เล่าให้ฟังว่ากำลังรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มนี้ โดยมีคุณพรสวรรค์ อายุ 56 เป็นแกนนำกลุ่ม โดยจะมีแกนนำประมาณ 8 คน รับผิดชอบเรื่องการรับรองการปลูกผักปลอดภัย (Inter Control System : IEC) โดยกลุ่ม IEC จะทำหน้าที่สุ่มตรวจการปลูกผักของทั้ง 19 ครอบครัว ซึ่งผลผลิตที่ได้จะส่งขายที่ตลาด ออร์แกนิก ซึ่งมีการเปิดตลาดทุกวันพุธและวันเสาร์ จำหน่ายราคาสูงกว่าผักทั่วไปประมาณ กิโลกรัมละ 5 บาท ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจในรายได้ที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปขายผักคนละ 250 บาท รวม 10 คน เป็นเงิน 2,500 บาท ในแต่ละเที่ยว เพื่อขายสินค้าด้วยตัวเอง มีรายได้ประมาณ 2 ล้านบาท ซึ่งเหล่านี้คือมูลค่าทางการตลาด

ข้อสรุปที่เห็นตรงกันคือ โครงการความร่วมมือในการพัฒนา Smart Officers, Smart Farmers และเรื่องการส่งเสริมกลุ่มตามหลักการสหกรณ์ นอกจากนี้ ขณะที่ไปดูงานกลุ่มเกษตรกร คุณอิงศรี ได้ให้ความสนใจในโครงการ Farmer Shop ซึ่งอาจอยู่ในรูปโครงการ Farmer Shop Laos ซึ่ง คุณคำอ้วน กล่าวว่ามีความเป็นไปได้สูง

(5) ประชุมหารือแนวทางความร่วมมือ ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป.ลาว

เวลา 14.30 น. เข้าพบ รองศาสตราจารย์แสงจัน จันทเสน รองคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ประกอบด้วย 5 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาบัญชี การเงินการธนาคาร บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการค้า โดยมีหลักสูตรทั้งหมด 7

หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการตลาด เศรษฐศาสตร์พัฒนาและการวางแผน การเงินภาครัฐ การค้าระหว่างประเทศ บัญชี-การเงิน บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการค้า และมีโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย มหาวิทยาลัยกวางสี ประเทศจีน

ต่อข้อคำถามที่ ดร.ณรงค์ กุ์เจริญประสิทธิ์ ได้ถามว่า มีความเป็นไปได้ในการทำโครงการความร่วมมือในเรื่องของหลักสูตรนานาชาติหรือไม่ ซึ่ง รศ.แสงจันทร์ บอกว่ามีความเป็นไปได้ แต่ น่าจะเป็นโครงการความร่วมมือพร้อมกันหลายสถาบันในอาเซียน ได้แก่ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม พม่า หรือจีน เพราะจะมีความยั่งยืนมากกว่า ในส่วนของการวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์การพัฒนานั้น ได้มีความร่วมมือระหว่างสถาบันค้นคว้าเศรษฐกิจแห่งชาติลาว และ FAO ได้เข้ามาสนับสนุนในเรื่องของ Food security และ Food sustainable อยู่

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหรือแนวทางความร่วมมือการดำเนินโครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ
จังหวัดศรีสะเกษร่วมกับผู้บริหาร บริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด
วันพฤหัสบดีที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การประชุมหรือการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
ท่องเที่ยวชุมชน เมื่อวันศุกร์ที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ระยะที่ 3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความเข้าใจ GAP แก่
สมาชิก วันอังคารที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ณ หอประชุมใหญ่โรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ จ.ร้อยเอ็ด

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop
วันที่ 10 พฤษภาคม 55 ห้องศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมหารือสำหรับการจัดตั้งบู๊ท Farmer shop ณ โรงพยาบาลนครชน
วันพฤหัสบดี 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ณ ห้องประชุมแผนกโภชนาการ โรงพยาบาลนครชน

การประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน
วันพฤหัสบดี 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ณ ศูนย์สารสนเทศห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าประสบการณ์ของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น กับ Dr.Abe Yukio :
Manager training department Institute for the development of agricultural cooperation in Asia (IDAKA)
วันพฤหัสบดีที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ณ ศูนย์สารสนเทศห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ร่วมกับภาควิชาสหกรณ์จัดงาน International Seminar 2012 : Cooperative business Interco
operation forward to ASIAN Economic committee (AEC)

วันศุกร์ที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหารือแนวทางสร้างเครือข่ายความร่วมมือขยายผลการดำเนินงานสู่เกษตรกรในเขตพื้นที่ ส.ป.ก.
วันจันทร์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ

การประชุมนำเสนอรายงานเบื้องต้นโครงการวิจัยการสร้างสรรค์นวัตกรรมของขบวนการสหกรณ์ไทยในช่วงเวลาของ
แผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

วันอังคารที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 ห้องศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การเตรียมตัวตั้งรับของผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP ในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน” โดย ดร.ธนภัท แสงอรุณ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมคัดเลือกสินค้า Farmer shop ครั้งที่ 8

วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายนพ.ศ. 2555 ณ ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมสัมมนาพันธกิจโครงการของขั้วปีใหม่ตามหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2555

คณะนักศึกษาโครงการหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท หลักสูตรนานาชาติ จากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่นดูงานสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
วันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 214 ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ชั้น อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมหารือแนวทางความร่วมมือเชิงวิชาการในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกร
วันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ ศูนย์สารสนเทศ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหรือการจัดตั้งร้าน Farmer shop ที่เพชรบุรี
วันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ บริษัทพันธุ์สุข 2008 จำกัด จ.เพชรบุรี

โครงการร้าน Farmer shop ได้ดำเนินการโครงการของขั้วภูมิภาคใหม่ขึ้น
ระหว่างวันที่ 17-28 ธันวาคม พ.ศ.2555 ณ บริเวณซุ้มด้านหน้าร้าน Farmer shop คณะเศรษฐศาสตร์ มก.

การประชุมเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย เมื่อวันอังคารที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 214 ศูนย์
สารสนเทศสหกรณ์ ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมร่วมกับคุณมนัส ชูประภา โครงการพัฒนาระบบธุรกิจเชื่อมโยงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดศรีสะเกษ
วันพฤหัสบดีที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ประชุมเจ้าหน้าที่สรุปโครงการของขั้วปีใหม่
วันที่ 3 มกราคม 2556 ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมหารือสู่ทางการพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศไทย-อินโดนีเซียผ่านเครือข่ายสหกรณ์
วันศุกร์ที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหารือแนวทางความร่วมมือการทอ้งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วันศุกร์ที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมโครงการวิจัยการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสหกรณ์โดยใช้กลไกผู้ตรวจสอบกิจการ
วันศุกร์ที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมโครงการวิจัยสู่ทางการพัฒนาไปสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เครือข่ายคุณค่าชาวนาคุณธรรม
วันศุกร์ที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหารือแนวทางการร่วมมือระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และปตท. ในการสนับสนุนโครงการร้านค้า Farmer Shop วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก

พิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บริษัท บางชื้อโรงสีไฟเจียแม็ง จำกัด นำชุดความรู้สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ไปใช้ประโยชน์
วันศุกร์ที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุม 9 ชั้น 2 อาคารสานนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมผู้ประสานงานฝ่ายชุมชนและสังคม ซึ่งจัดขึ้นโดยฝ่ายวิจัยชุมชนและสังคม (ฝ่าย 4) สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)
วันพฤหัสบดีที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2556
ณ โรงแรมบัดดี้ โอเรียนทอล ริเวอร์ไซด์ ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

คณะกรรมการตรวจประเมินรางวัลกินรี ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตรวจประเมินตลาดสุขใจ โครงการกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมหรือแนวทางการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง โครงการร้าน Farmer shop และร้านใบจาก
เมื่อวันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมหรือขับเคลื่อนแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้มีชีวิต (Living Learning Center)
ศูนย์เรียนรู้กลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ ในจังหวัดจันทบุรี วันอังคารที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556
ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

การประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน วันอังคารที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556
ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

โครงการร้าน Farmer shop จัดกิจกรรมการบรรยายพิเศษในหัวข้อการดูแลสุขภาพด้วยพืชสมุนไพร
วันพุธที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ณ ห้อง 5205 ชั้น 2 อาคารปฏิบัติการ คณะเศรษฐศาสตร์ มก.

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

คณะผู้บริหารและบุคลากรวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต (วชก.) ศึกษานิสิตและตลาดสุขใจ
ระหว่างวันที่ 22-23 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

การประชุมโครงการเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ปีที่ 3
วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

พิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วยโครงการถ่ายโอนความรู้ในการยกระดับความสามารถของเกษตรกรและ
เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. (Smart Farmers ; Smart Officers) และเสวนาวิชาการ
เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมกำพล อดุลวิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

เครือข่ายคุณค่าข้าวคุณธรรม และเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย นำข้าวคุณธรรม และข้าวเกิดบุญมาจำหน่าย
ในงานเกษตรแห่งชาติ ประจำปี 2556 ระหว่างวันที่ 31 มกราคม-9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556
บริเวณบู๊ทจำหน่ายสินค้าโซน S ด้านหน้าร้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำกัด

ประชุมคณะทำงานศูนย์สารสนเทศสหกรณ์

วันศุกร์ที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556 เวลา 13.30-14.15 น. ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

เครือข่ายข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทยจัดการความรู้หัวข้อ การจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์
เมื่อวันพุธที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด จ.ร้อยเอ็ด

การประชุมร่วมกับตัวแทนผู้จัดการ บริษัท บีเอสซีเอ็ม พุดส์ จำกัด ในเครือบริษัท บางซื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด
เมื่อวันศุกร์ที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ประชุมคณะกรรมการบริหารร้าน Farmer shop

วันที่ 19 มีนาคม 55 ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมนำเสนอรายงานความก้าวหน้าชุดโครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม
วันจันทร์ที่ 25 มีนาคม 2556 ณ ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์พร้อมด้วยทีมวิจัยได้เดินทางไปศึกษาลู่ทางความร่วมมือทางวิชาการและธุรกิจที่ประเทศอินโดนีเซียร่วมกับ ผศ.ดร.ณรงค์ กู้เจริญประสิทธิ์ หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ และคุณชุมเจตน์ กาญจนเกสร อัครราชทูตที่ปรึกษา ฝ่ายการเกษตรประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 2-5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2556

การประชุมโครงการเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย ปีที่ 3 วันพุธที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี Mr.Ming นักธุรกิจชาวจีนได้มาเจรจาซื้อข้าวของเครือข่ายนำไปจำหน่ายในประเทศจีน

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

ประชุมโครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3

วันพุธ 17 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

การประชุมนำเสนอร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม
วันพุธที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 601 ชั้น 6 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop

ครั้งที่ 29/2556 เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556 ณ ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์ ห้อง 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มก.

ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์พร้อมด้วยทีมวิจัยได้เดินทางไปศึกษาดูงานขบวนการสหกรณ์
ในประเทศ สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 9-10 พฤษภาคม พ.ศ.2556

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“ทีมผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม”

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ร่วมจัดนิทรรศการโครงการร้าน Farmer shop ในงานการประชุมทางวิชาการในการนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ของนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 ประจำปี พ.ศ.2556 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2556 ณ อาคารปฏิบัติการคณะเศรษฐศาสตร์

